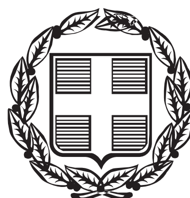

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 1334**

26 Μαΐου 2014

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ.* 584/VII/2013

Λήψη απόφασης επί της προηγούμενης γνωστοποίησης κατ' άρθρο 6 παρ. 1-3 του ν. 3959/2011 της ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «EUROBANK ERGASIAS A.E.» σε σχέση με την απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου επί του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος ΑΤΕ».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 19η Δεκεμβρίου 2013, ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης

Μέλη: Δημήτριος Λουκάς (Αντιπρόεδρος)
Βικτωρία Μερτικοπούλου,
Λευκοθέα Ντέκα,
Φραγκίσκος Αρμάος (Εισηγητής),
Νικόλαος Νικολαΐδης,
Δημήτριος Δανηλάτος και
Ιωάννης Αυγερινός.

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα.

Θέμα της συνεδρίασης: η λήψη απόφασης επί της προηγούμενης γνωστοποίησης κατ' άρθρο 6 παρ. 1 - 3 του ν. 3959/2011 της ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «EUROBANK ERGASIAS A.E.» σε σχέση με την απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου επί του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος ΑΤΕ».

Πριν την έναρξη της συνεδρίασης ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε γραμματέα της συζήτησης την Ηλιάνα Κούτρα με αναπληρώτρια αυτής την Παρασκευή Α. Ζαχαριά.

Στη συζήτηση παραστάθηκε η εταιρία «ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» διά των πληρεξουσίων δικηγόρων αυτής, Παναγιώτη Μπερνίτσα, Μαρίνας Ανδρουλακάκη, Αγγέλικας Νισυρίου και Γεωργίας Ματθαιοπούλου. Επίσης, στη συζήτηση συμμετείχε ο Κωνσταντίνος Βήλος από τη Διεύθυνση Στρατηγικής της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS A.E.

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε 2 επιπλέον εκδόσεις: Μία για το ΦΕΚ και μία για το ενδιαφερόμενο μέρος. Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση τρίτων καθώς και των αποδεκτών αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54/Β΄/16.1.2013) και με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93/Α΄/20.4.2011), ως ισχύει,

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε ο αρμόδιος Εισηγητής, Φραγκίσκος Αρμάος, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ΄ αριθ. πρωτ. οικ. 9871/17.12.2013 εμπιστευτική έκθεσή του επί της υπό εξέταση συναλλαγής και λαμβάνοντας υπόψη όσα αναφέρονται αναλυτικά στην έκθεση, πρότεινε στην Επιτροπή την έγκριση τη γνωστοποιηθείσας κατ' άρθρο 6 παρ. 1 - 3 του ν. 3959/2011 από 30.7.2013 (υπ' αριθ. πρωτ. 6054) συγκέντρωσης που προκύπτει από την απόκτηση από την ανώνυμη τραπεζική εταιρία «EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.» του αποκλειστικού ελέγχου επί του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ Α.Τ.Ε.».

Κατόπιν το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι του ενδιαφερόμενου μέρους, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της εισηγήσεως, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινήσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις, που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της Ε.Α.

Μετά την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας, η Επιτροπή προχώρησε σε διάσκεψη για λήψη απόφασης επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή του Εισηγητή, Φραγκίσκου Αρμάου, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη την έκθεση του αρμόδιου Εισηγητή, όλα τα στοιχεία του φακέλου της ανωτέρω υπόθεσης, τις απόψεις που διατύπωσε το ενδιαφερόμενο μέρος προφορικώς κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, τις διευκρινίσεις που δόθηκαν επί στοιχείων του φακέλου από τη Γενική Διεύθυνση, καθώς και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΑΚΟΛΟΥΘΩΣ:

Α. Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ

Α.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Με το υπ' αρ. 6054/30.7.2013 έγγραφό του το πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε» (εφεξής και «EUROBANK ERGASIAS» ή «EUROBANK» ή «γνωστοποιούσα» ή «εξαγοράζουσα») γνωστοποίησε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ»), σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3959/2011 *«Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού»*, την από 15.07.2013 «Συμφωνία Κάλυψης» ή «Σύμβαση Ανάληψης Μετοχών» (εφεξής και «η Συμφωνία»), μεταξύ του ιδίου και του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (εφεξής και «ΤΧΣ») περί μεταβίβασης του 100% των μετοχών του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Α.Τ.Ε (εφεξής και «Νέο ΤΤ» ή «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ»).

2. Κατόπιν ολοκλήρωσης σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας[1], στην οποία κρίθηκε προτιμητέος αγοραστής[2], η EUROBANK αποκτά με την γνωστοποιηθείσα συμφωνία το

---

[1] Στη διαγωνιστική διαδικασία έλαβαν μέρος τέσσερις ελληνικές τράπεζες, η Alpha Bank, η Εθνική Τράπεζα, η EUROBANK, και ο Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ, κατόπιν πρόσκλησης του ΤΧΣ, σύμφωνα με το άρθρο 63Ε του Ν. 3601/2007 *«Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα,*

σύνολο[3] των μετοχών του Νέου ΤΤ, συνολικής αξίας € 681 εκατ.[4], κυριότητας του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Για την απόκτηση των μετοχών αυτών, η EUROBANK, στο πλαίσιο της υπογραφείσας συμφωνίας, θα καταβάλλει στο ΤΧΣ το ανωτέρω τίμημα […][5].

Α.2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Α.2.1. Ανάκληση άδειας λειτουργίας και ειδική εκκαθάριση του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Ελλάδος Α.Τ.Ε. (εφεξής και «ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ»)

3. Με Απόφαση της Επιτροπής Μέτρων Εξυγίανσης (εφεξής και «ΕΜΕ») της Τράπεζας της Ελλάδος (εφεξής και «ΤτΕ»)[6], η οποία ελήφθη την 18η Ιανουαρίου 2013 *«[...] 1.Ανακαλείται η άδεια του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε» για την άσκηση των δραστηριοτήτων της παρ. 1 του άρθρου 11[7] του ν. 3601/2007 και το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα τίθεται σε ειδική εκκαθάριση[8] σύμφωνα με το άρθρο 68 του ως άνω νόμου. 2. Το ως άνω πιστωτικό ίδρυμα επιτρέπεται εφεξής να διενεργεί μόνο τις πράξεις που υπηρετούν το σκοπό της εκκαθάρισης»*[9].

Α.2.2. Σύσταση και αδειοδότηση του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος ΑΤΕ.

4. Την ίδια ως άνω ημερομηνία, με Απόφαση του υπουργού Οικονομικών[10], συστήθηκε το μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.», με μοναδικό μέτοχο το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Στο νέο νομικό πρόσωπο μεταβιβάστηκαν σχεδόν

επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 178/1.8.2007) και το Ν. 3864/2010 "*Περί ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας*" (ΦΕΚ Α' 119/21.07.2010). Βλ. σχετικά και Δελτίο Τύπου ΤΧΣ 13/7/2013 (http://www.hfsf.gr/files/press_release_20130713_el.pdf)

[2] Σύμφωνα με το από 13 Ιουλίου 2013 Δελτίο Τύπου του ΤΧΣ *«Η Eurobank προτιμητέος υποψήφιος αγοραστής του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου»*.

[3] Το μετοχικό κεφάλαιο του Νέου ΤΤ αποτελείται από 500.000.000 κοινές με δικαίωμα ψήφου ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας 1 ευρώ εκάστη, ενσωματωμένες στον Μετοχικό Τίτλο και αντιστοιχούν στο 100% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Τράπεζας.

[4] Όπως προέκυψε από την αποτίμησή τους, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 4 του κ.ν 2190/1920 «Περί ανωνύμων εταιριών».

[5] Σύμφωνα με το άρθρο […] της Συμφωνίας Κάλυψης. Βλέπε αναλυτικά κατωτέρω.

[6] Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η Εθνική Κεντρική Τράπεζα και μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Αρμοδιότητά της, μεταξύ άλλων, είναι η εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλων επιχειρήσεων και οργανισμών του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας, καθώς και των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 55Α του καταστατικού της (βλέπε καταστατικό της ΤτΕ όπως κυρώθηκε δια του ν. 3424/27 και συμπληρώθηκε δια των ν. 4502, 4731 και 5055).

[7] Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ’Άρθρου 11 *«Δραστηριότητες πιστωτικών ιδρυμάτων»* του ν. 3601/2007.

[8] Ειδικός Εκκαθαριστής ορίστηκε η κα Μαργαρίτα Μάλλη με την υπ΄αριθ. 60/18.1.2013 απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της ΤτΕ (Συνεδρίαση ΕΠΑΘ 60/18.1.2013, Θέμα 1ο,ΦΕΚ Β 76/18.1.2013). Η έδρα της υπό ειδική εκκαθάριση Τράπεζας βρίσκεται στο Δήμο Αθηναίων, οδός Ομήρου 22, τ.κ 106 72.

[9] Συνεδρίαση ΕΜΕ 7/18.1.2013, Θέμα 3ο ΦΕΚ Β 76/18.1.2013. Βλ σχετικά και www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/EME_7_3_18-1-2013.pdf.

[10] Υπ’ αριθμόν 2124/Β95/18.1.2013.

όλες οι συμβατικές σχέσεις του ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ με τρίτους και το σύνολο σχεδόν των περιουσιακών στοιχείων· ιδίως το παθητικό που αφορά στις (καταθέσεις ιδιωτών, τραπεζών και δημοσίου, το δίκτυο των καταστημάτων και το υγιές ενεργητικό (μέρος του χαρτοφυλακίου των δανείων και των επενδύσεων).

5. Επιπλέον των ανωτέρω, στα περιουσιακά στοιχεία του Νέου ΤΤ προστέθηκε το ποσό που είχε υποχρέωση να καταβάλει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε αυτό, που αφορά στη διαφορά μεταξύ της αξίας των μεταβιβαζομένων στοιχείων του παθητικού και της αξίας των μεταβιβαζομένων στοιχείων του ενεργητικού, στην περίπτωση που η πρώτη υπερβαίνει τη δεύτερη, σύμφωνα με το άρθρο 63Ε παρ. 7 ν.3601/2007, σε συνδυασμό με το άρθρο 9 παρ. 15 ν. 4051/2012, όπως ισχύουν.

6. Κατόπιν, με Απόφαση της ΕΜΕ[11],η οποία ελήφθη επίσης στις 18/1/2013, χορηγήθηκε στο Νέο ΤΤ άδεια λειτουργίας. Σύμφωνα με την Απόφαση, *«[π]αρέχεται από την 18.1.2013 άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα στο μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα, κατά την έννοια του άρθρου 63^{E} του ν. 3601/2007, όπως ισχύει, υπό την επωνυμία «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.» και τον διακριτικό τίτλο «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ». 2. Το μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα υπό την επωνυμία «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.» δύναται να ασκεί όλες τις δραστηριότητες του άρθρου 11 παρ. 1 του ν. 3601/2007, όπως ισχύει.»*

Α.2.3. Διενέργεια διαγωνισμού για την πώληση του Νέου ΤΤ

7. Κατόπιν της ανωτέρω περιγραφόμενης ίδρυσης, αδειοδότησης και κεφαλαιοποίησης του Νέου ΤΤ, το ΤΧΣ κατέστη αποκλειστικός μέτοχός του. Σύμφωνα με Δελτίο Τύπου του ΤΧΣ της 18.1.2013, άμεσος στόχος ήταν η ομαλή ένταξη της Τράπεζας στο νέο ανταγωνιστικό τοπίο που διαμορφώνεται στον τραπεζικό κλάδο και η σε επόμενο στάδιο πώλησή του σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα. Σύμφωνα μάλιστα με τη δεύτερη αναθεώρηση του Δεύτερου Οικονομικού Προγράμματος για την Ελλάδα[12], η οποία συμφωνήθηκε το Μάιο του 2013 μεταξύ της Ελληνικής Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ΤΧΣ λαμβάνει μέτρα που αφορούν σε σημαντικές περικοπές στα λειτουργικά έξοδα της Τράπεζας και στην αναδιάρθρωση του δανειακού χαρτοφυλακίου της, με στόχο να γίνει η Τράπεζα ελκυστική επένδυση για μελλοντικούς επενδυτές. Το ίδιο κείμενο έθετε ως στόχο την πώληση του νέου ΤΤ έως τις 15 Ιουλίου του 2013.

8. Με το από 13 Ιουλίου 2013 Δελτίου Τύπου[13] με τίτλο «Η Eurobank προτιμητέος υποψήφιος αγοραστής του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου», το ΤΧΣ ανακοίνωσε ότι ολοκλήρωσε τη διαγωνιστική διαδικασία για την πώληση του Νέου ΤΤ, στην οποία

---

[11] Κατά την υπ’ αριθ. 7/18.1.2013 Συνεδρίασή της, Θέμα 2ο ΦΕΚ Β 76/18.1.2013.

[12] The second Economic Adjustment Programme for Greece – Second Review, May 2013 page 133 όπου αναφέρεται: “ *[…] 19. The resolution of undercapitalized noncore financial institutions is proceeding as envisaged under the program : · HFSF – controlled bridge banks. In January 2013, we established a second bridge bank, the New Hellenic Postbank, with the HFSF being its sole shareholder. The HFSF is currently taking actions to make major reductions in the operational costs of the bank including through a significant reduction in the number of employees, and to restructure its loan portfolio, with the objective of making the bank attractive to potential purchasers and concluding its sale by July 15 2013 (rephrased structural benchmark from end – January 2013) […]”.*

[13] Βλ. Δελτίο Τύπου 13/7/2013 (http://www.hfsf.gr/files/press_release_20130713_el.pdf).

συμμετείχαν η Alpha Bank, η Εθνική Τράπεζα, ο Όμιλος Πειραιώς και η EUROBANK[14], προτιμητέος αγοραστής εκ των οποίων κρίθηκε η τελευταία.. Επίσης σε Δελτίο Τύπου της 15.7.2013[15] με τίτλο *«Πώληση του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Ελλάδος Α.Τ.Ε στη Eurobank»* αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι: *«Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), στο πλαίσιο του Μνημονίου, εκπλήρωσε εντός του χρονοδιαγράμματος, τις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις του αναφορικά με την πώληση του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου».* Στο ίδιο Δελτίο Τύπου αναφέρεται επίσης ότι στην τελική απόφαση συνεκτιμήθηκαν παράμετροι όπως οι όροι των προσφορών, η μακροχρόνια μεγιστοποίηση της ωφέλειας που προέκυπτε για το συνολικό χαρτοφυλάκιο του ΤΧΣ, καθώς και η συστημική σταθερότητα.

Α.3. ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΧΣ-EUROBANK

9. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η υπογραφείσα μεταξύ Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και EUROBANK Σύμβαση Ανάληψης Μετοχών, συναφθείσα στις 15 Ιουλίου 2013, αφορά στην απόκτηση από την γνωστοποιούσα, του συνόλου των μετοχών του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Α.Τ.Ε. συνολικής αξίας €681 εκατ. κυριότητας του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας προς κάλυψη της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της εξαγοράζουσας.

Α.4. ΛΗΨΗ ΑΔΕΙΑΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ - ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΣΤΗ EUROBANK

10. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ήδη εγκρίνει την κατά παρέκκλιση πραγματοποίηση της περιγραφείσας στη Συμφωνία συναλλαγής με την από 19.07.2013 (υπ' αρ. 569/VII/2013 Απόφασή της[16]), κατόπιν σχετικής αίτησης της EUROBANK[17], σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρ. 9 παρ. 3 του ν. 3959/2011. Στο πλαίσιο της χορηγηθείσας άδειας παρέκκλισης ζητήθηκε, και η γνωστοποιούσα δεσμεύθηκε, να ενημερώνει την ΕΑ για την πρόοδο των εργασιών πραγματοποίησης. Σε συνέχεια της δέσμευσης που ανέλαβε, η γνωστοποιούσα, ενημέρωσε[18, 19] την ΕΑ ότι στις 26 Αυγούστου 2013 έλαβε χώρα η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της με την οποία εγκρίθηκε η σύναψη της Συμφωνίας Κάλυψης καθώς και το σχετικό Ιδιωτικό Συμφωνητικό Μεταβίβασης, ενώ

[14] […]
[15] Βλ. Δελτίο Τύπου 15/7/2013 (http://www.hfsf.gr/files/press_release_20130715_2_el.pdf).
[16] ΦΕΚ 3042/Β/29.11.2013.
[17] Προ της υποβολής του υπ' αρ. πρωτ. 6054/30.7.2013 εντύπου γνωστοποίησης, η EUROBANK αιτήθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. 5802/19.07.2013 επιστολή της τη χορήγηση παρέκκλισης από την προβλεπόμενη στην παρ. 1 του αρ. 9 του ν. 3959/2011 υποχρέωσής της για αναστολή της πραγματοποίησης της συγκέντρωσης, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 3 του άρθρου αυτού έως την έκδοση μιας εκ των αποφάσεων που προβλέπονται στο αρ. 8 του ν. 3959/2011. Η EUROBANK αιτιολογώντας την αναγκαιότητα χορήγησης παρέκκλισης, ανέφερε ότι: *«[...]»*.
[18] Με το υπ΄αρ. πρωτ. 218/2.8.2013 έγγραφο Παροχής Ενημέρωσης είχε ενημερώσει την Ε.Α για την σύγκλιση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων στις 26.08.2013.
[19] Βλέπε υπ΄αρ. 229/02.09.2013 έγγραφό Παροχής ενημέρωσης σε σχέση με τη συγκέντρωση Eurobank-Νέο ΤΤ. Με σκοπό την εκτέλεση της Συμφωνίας, η Γενική Συνέλευση αποφάσισε την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, η οποία καλύπτεται ολοσχερώς με την εισφορά του συνόλου των μετοχών του Νέου ΤΤ από το ΤΧΣ.

παράλληλα αποφασίστηκε η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας κατά 425.625.000 ευρώ με έκδοση 1.418.750.000 κοινών μετοχών.

11. Η EUROBANK ενημέρωσε επίσης την Ε.Α ότι το ΤΧΣ, στις 30 Αυγούστου 2013, με την υπογραφή του Ιδιωτικού Συμφωνητικού Μεταβίβασης Μετοχών, εκχώρησε και μεταβίβασε στη EUROBANK τις μετοχές του ανταλλάγματος[20], (συνολικά 1.418.750.000 νέες κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ και τιμής διάθεσης 0,48 ευρώ η κάθε μία)[21]. Συνεπεία της ως άνω μεταβίβασης, η EUROBANK κατέστη αποκλειστική κυρία, νομέας και κάτοχος των Μεταβιβαζόμενων Μετοχών και το Νέο ΤΤ κατέστη θυγατρική εταιρία της EUROBANK κατά ποσοστό 100%[22].

Α.5. ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

12. Η γνωστοποιούσα γνώρισε στην Ε.Α την πρόθεσή της να ξεκινήσει τις προεργασίες που απαιτούνται από το νόμο προκειμένου να καταστεί δυνατή, η μετά τη λήψη οριστικής απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, νομική συγχώνευσή της (με απορρόφηση) με το Νέο ΤΤ[23]. Στο ίδιο έγγραφο, διευκρινίζεται ότι τα στάδια της διαδικασίας που θα ακολουθηθούν δεν είναι δεσμευτικά και δεν πρόκειται να ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση ή/και να λάβει χώρα οποιαδήποτε ενέργεια η οποία να μη μπορεί να ανακληθεί, ενώ η Σύμβαση Συγχώνευσης δεν πρόκειται να υπογραφεί εάν δεν έχει ληφθεί η οριστική απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού[24].

---

[20] Βλέπε ανωτέρω Κεφάλαιο Α. α)

[21] Στην απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της 26 Αυγούστου 2013 (Θέμα 2^{ο}) σχετικά με την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με έκδοση νέων κοινών μετοχών, καλυπτόμενη με εισφορά σε είδος από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας αποφασίστηκε να αυξηθεί το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά € 425.625.000 ευρώ με έκδοση 1.418.750.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ και τιμής διάθεση 0,48 ευρώ η κάθε μία. Η τιμή διάθεσης αυτή προκύπτει με βάση τον ελάχιστο αριθμό των 1.418.750.000 κοινών μετοχών EUROBANK που όπως προαναφέρθηκε έχει συμφωνηθεί να λάβει το ΤΧΣ για την πώληση του 100% των μετοχών του Νέου ΤΤ, λαμβανομένου υπόψη ότι ο υπολογισμός της τιμής διάθεσης με βάση τη μέση σταθμισμένη τιμή της μετοχής της EUROBANK στο Χρηματιστήριο Αθηνών κατά τις τελευταίες δέκα εργάσιμες ημέρες πριν από την ΕΓΣ, η οποία ανήλθε σε 0,66 ευρώ, συνεπάγεται την έκδοση μικρότερου αριθμού νέων κοινών μετοχών από το ελάχιστο των 1.418.750.000.

[22] Σημειώνεται ότι η εν λόγω αύξηση τελεί, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 12, του κ.ν 2190/1920, υπό την έγκριση της ιδιαίτερης συνέλευσης του Ελληνικού Δημοσίου ως προνομιούχου μετόχου της Τράπεζας. Σύμφωνα με ανακοίνωση της EUROBANK το Υπουργείο Ανάπτυξης εγκρίνει την εν λόγω αύξηση (βλ. σχετικά http://www.Eurobank.gr/online/home/viewNews2.aspx?id=1889&code=ANNOUNCE&lang=gr). Επίσης η τροποποίηση του Καταστατικού της Τράπεζας συνεπεία της αύξησης αυτής τελεί υπό την έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος, κατ΄ άρθρο 87 του ν. 3601/2007.

[23] Βλέπε υπ΄αρ.πρωτ. 258/24.09.2013 έγγραφο ενημέρωσης.

[24] Ειδικότερα, σύμφωνα με την υπ΄αριθ. πρωτ. 8431/25.10.2013 επιστολή της Γνωστοποιούσας, τα Διοικητικά Συμβούλια της Eurobank και του Νέου ΤΤ, στις από 30.9.2013 συνεδριάσεις τους, αποφάσισαν την έναρξη της διαδικασίας συγχώνευσής τους, και στις από 15.10.2013 συνεδριάσεις τους, ενέκριναν το Σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης. Στο ίδιο έγγραφο σημειώνεται ότι το Σχέδιο υπεβλήθη στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του κ.ν. 2190/1920, με καταχώρηση στο οικείο Μητρώο στις 21.10.2013 και αυθημερόν δημοσίευση στο Τεύχος ΑΕ & ΕΠΕ της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Περαιτέρω, στις 23.10.2013 αναρτήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 70 του κ.ν. 2190/1920, σε συνδυασμό με το άρθρο 232 του Ν.4072/2012, στις ιστοσελίδες των συγχωνευόμενων τραπεζών περίληψη του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης, υπογεγραμμένη από τα Διοικητικά Συμβούλια και των δύο τραπεζών, και αυθημερόν ενημερώθηκε το οικείο Μητρώο για την ανάρτηση

13. Η συγχώνευση των δύο πιστωτικών ιδρυμάτων θα γίνει με απορρόφηση του Νέου ΤΤ από τη Eurobank[25], με ενοποίηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των συγχωνευόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων[26], τα οποία θα μεταφερθούν ως στοιχεία του ισολογισμού της Eurobank μετά τη συντέλεση της συγχώνευσης.

Α.6. ΛΟΓΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

14. Σκοπός των μερών είναι, σύμφωνα με την γνωστοποίηση, να δημιουργηθεί ένα μακροπρόθεσμα οικονομικά ισχυρό τραπεζικό ίδρυμα, ικανό να ανταπεξέλθει στις τρέχουσες δυσμενείς οικονομικές συνθήκες. Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, η ένταξη του Νέου ΤΤ στον Όμιλο EUROBANK θα ενισχύσει τη στρατηγική θέση του Ομίλου στο Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα και τη δυνατότητα του να χρηματοδοτεί τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Στο πλαίσιο αυτό η EUROBANK υιοθετώντας την αρχή «Μια Τράπεζα – Δύο Εμπορικές Επωνυμίες», και με κριτήριο την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Νέου ΤΤ, έχει εκπονήσει σχέδιο ενοποίησης βάσει του οποίου σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα *« […] το δίκτυο καταστημάτων του Τ.Τ θα αποτελέσει αυτόνομο δίκτυο που θα λειτουργεί υπό την επωνυμία «Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο», μια επωνυμία συνυφασμένη με την έννοια της αποταμίευσης, όπως αυτή έχει εδραιωθεί στη συνείδηση του αποταμιευτικού κοινού εξυπηρετώντας την πελατεία του, η οποία είναι συμπληρωματική με την πελατεία της Eurobank».*

15. Όπως συμπληρώνει η γνωστοποιούσα, μέσω της δημιουργίας σημαντικών συνεργειών εκτιμάται ότι η επενδυτική πρόταση της EUROBANK θα καταστεί ελκυστικότερη, διευκολύνοντας τη μελλοντική της ιδιωτικοποίηση, προς όφελος του Δημοσίου και της Ελληνικής Οικονομίας. Με την εξαγορά του Νέου ΤΤ, ο νέος Όμιλος EUROBANK θα απασχολεί […] εργαζόμενους και θα διαθέτει συνολικό δίκτυο […] καταστημάτων, ενώ, θα ισχυροποιήσει σημαντικά τα βασικά του μεγέθη ως εξής:

Ενισχυμένη Κεφαλαιακή Βάση και Ρευστότητα	o Αύξηση του συνολικού ενεργητικού κατά […]% σε € […] δις. o Ισχυρή καταθετική βάση € […] δις καθώς οι καταθέσεις αναμένεται να αυξηθούν κατά € […] δις. o Ενισχυμένη ρευστότητα καθώς ο λόγος δανείων προς καταθέσεις θα βελτιωθεί σε […]%

αυτή. Σημειώνεται ότι, προκειμένου να μην απαιτηθεί απόφαση των Γενικών Συνελεύσεων των συγχωνευόμενων τραπεζών για την εν λόγω πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 78(2) του κ.ν. 2190/1920, από τις 23.10.2013 και για ένα μήνα από την ημερομηνία αυτή, έχουν τεθεί στη διάθεση των μετόχων της Eurobank, στην έδρα του Νέου ΤΤ, και με ανάρτηση στις ιστοσελίδες των τραπεζών, τα έγγραφα που προβλέπονται στο άρθο 73(1) του κ.ν. 2190/1920. Παράλληλα η διάθεση αυτή, γνωστοποιήθηκε στους μετόχους με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης στις 23.10.2013.Τέλος υπεβλήθη στην Τράπεζα της Ελλάδος, στις 24.10.2013, αίτηση για έγκριση της συγχώνευσης, συνοδευόμενη από όλα τα προβλεπόμενα από το Νόμο έγγραφα.

[25] Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2515/1997 και των άρθρων 69 επ. του κ.ν 2190/1920, όπως ισχύουν, και ειδικότερα του άρθρου 78 του ιδίου νόμου, δεδομένου ότι η Eurobank κατέχει ήδη το σύνολο των μετοχών του Νέου ΤΤ.

[26] Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 16 του ν. 2515/1997, όπως τα στοιχεία αυτά εμφανίζονται στους ισολογισμούς μετασχηματισμού της 30.6.2013 και των δύο ιδρυμάτων.

Βελτιωμένη Ανταγωνιστικότητα	Βελτίωση του δείκτη αποδοτικότητας του διευρυμένου Ομίλου μέσω: o Διευρυμένου δικτύου διανομής o Ενοποίηση κεντρικών λειτουργιών o Ανάπτυξη σταυροειδών πωλήσεων
Δυνατότητα δημιουργίας σημαντικής αξίας μέσω Συνεργειών	o Συμπληρωματικότητα στις τραπεζικές λειτουργίες και την πελατειακή βάση. o Σημαντικές συνέργειες σε χρηματοδότηση, έσοδα και κόστος που υπολογίζονται σε περίπου € […] εκατ. ετησίως μέχρι το 2015. o Δυνατότητα δημιουργίας σημαντικής αξίας που διευκολύνει τη διαδικασία της επανα-ιδιωτικοποίησης.

Β. ΤΑ ΜΕΡΗ

16. Για τις ανάγκες εξέτασης της υπό κρίση πράξης, ως συμμετέχοντα μέρη λογίζονται αφενός ο Όμιλος του οποίου ηγείται η EUROBANK και αφετέρου το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο.

Β.1.ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK

Β.1.1.«ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ»[27]

17. Η εταιρία με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ»[28] και το διακριτικό τίτλο «EUROBANK ERGASIAS» εδρεύει στο Δήμο Αθηναίων (Όθωνος 8) και αποτελεί πιστωτικό ίδρυμα που έχει ιδρυθεί και λειτουργεί σύμφωνα με το Ν. 3601/2007[29]. Υπόκειται στην εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών από το 1999. Προσφέρει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, είτε η ίδια είτε μέσω των θυγατρικών της εταιρειών, ευρεία γκάμα τραπεζικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων[30].

Β.1.2. Μετοχική Σύνθεση

---

27 http://www.Eurobank.gr.

28 Η επωνυμία της τράπεζας τροποποιήθηκε την 2/8/2012 από «EFG Eurobank Εργασίας Α.Ε.» σε «Eurobank Εργασίας Α.Ε.», κατόπιν σχετικής απόφασης της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης της 29/06/2012. Βλ. Οικ. Καταστάσεις 2012, σελ.9.

29 "Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 178)

30 Στο άρθρο 3 του Καταστατικού της EUROBANK ERGASIAS, ορίζεται ο σκοπός της ως εξής: *«Σκοπός της τράπεζας είναι η διενέργεια πάσης φύσεως εργασιών και δραστηριοτήτων τις οποίες επιτρέπεται να διενεργούν τα πιστωτικά ιδρύματα, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία. Ο σκοπός της τράπεζας είναι ο ευρύτερος δυνατός υπό την έννοια ότι οι εργασίες, έργα, υπηρεσίες και πάσης φύσεως δραστηριότητες της τράπεζας δύνανται να περιλαμβάνουν κάθε εργασία, έργο, υπηρεσία και γενικώς δραστηριότητα που, είτε εκ παραδόσεως είτε στο πλαίσιο των τεχνικών, οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων, αποτελούν εκάστοτε εργασίες, έργα, υπηρεσίες και γενικώς δραστηριότητες δυνάμενες εκάστοτε να ασκούνται από πιστωτικό ίδρυμα.»*.

18. Η EUROBANK περιλαμβανόταν μέχρι πρότινος στον Όμιλο της Εθνικής Τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα στις 5 Οκτωβρίου 2012, η ΕΘΝΙΚΗ[31] υπέβαλε προαιρετική δημόσια πρόταση για την απόκτηση του συνόλου των κοινών ονομαστικών μετά ψήφου μετοχών της. Στις 15 Φεβρουαρίου 2013, κατόπιν και της σχετικής Απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού[32], με την ολοκλήρωση της προαιρετικής δημόσιας πρότασης[33] η ΕΘΝΙΚΗ απέκτησε το 84,35% των κοινών μετοχών (μαζί με το ποσοστό που ήδη κατείχε, το ποσοστό της ανήλθε πλέον σε 84,38%) και ταυτόχρονα τον έλεγχο επί της EUROBANK. Εν συνεχεία ωστόσο, στις 7 Απριλίου 2013,[34] οι δυο τράπεζες δήλωσαν ότι σε συμφωνία με τις εποπτικές αρχές, θα ανακεφαλαιοποιηθούν πλήρως και ανεξάρτητα η μία από την άλλη και ότι η διαδικασία της (νομικής) συγχώνευσης αναστέλλεται.

19. Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας της 30.04.2013 αποφάσισε την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Eurobank με έκδοση νέων κοινών μετοχών για την άντληση συνολικά €5.839 εκατ., καλυπτόμενη με εισφορά σε είδος από το ΤΧΣ[35]. Κατόπιν της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου και της ολοκλήρωσης του *«reverse split»*[36], το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας απέκτησε στις 19.6.2013 το 98,56% των κοινών με δικαίωμα ψήφου μετοχών[37]. Το δε ποσοστό των δικαιωμάτων ψήφου που κατείχε η Εθνική Τράπεζα (άμεσα και έμμεσα) κατήλθε από 84,38% σε 1,21%[38].

20. Στις 05.07.2013, κατόπιν της απόφασης της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας της 27.06.2013 για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με την εισαγωγή 205.804.664 νέων κοινών με δικαίωμα ψήφου μετοχών με καταβολή μετρητών η οποία συντελέσθηκε με ιδιωτική τοποθέτηση στους κατόχους υβριδικών τίτλων[39] και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης[40], με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των υφιστάμενων κοινών και προνομιούχων μετοχών, «[…]».

21. Τέλος σύμφωνα με στοιχεία του μετοχολογίου της Eurobank στις […][41], […]. Σημειώνεται ότι το Ελληνικό Δημόσιο κατέχει το 100% των προνομιούχων χωρίς ψήφο μετοχών της τράπεζας, οι οποίες έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το Ν. 3723/2008[42]. Η εξέλιξη του μετοχικού κεφαλαίου της EUROBANK το χρονικό διάστημα 19.6.2013 έως **19.8.2013,** αναλύεται στον ακόλουθο πίνακα:

[31] Βλ. Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις Εθνικής Τράπεζας 31.12.2012, σελ.14.
[32] Βλ. Απόφαση 562/VII/2013.
[33] Περίοδος αποδοχής 11.1.2013 – 15.2.2013.
[34] Βλ. Τριμηνιαίες Οικονομικές Καταστάσεις EUROBANK 31.3.2013, σελ. 11.
[35] Σύμφωνα με το Ν. 3864/2010 και την Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 38/09.11.2012
[36] Αναλογία 10 παλαιές κοινές μετοχές προς 1 νέα.
[37] Βλ. υπ'αρ. πρωτ. 6608/26.8.2013 απαντητική επιστολή της EUROBANK.
[38] Βλ. υπ΄αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή Εθνικής. Σύμφωνα με την ΕΘΝΙΚΗ η ίδια […]». Βλ. και σελ. 176 του ενημερωτικού δελτίου της EUROBANK (http://www.Eurobank.gr/Uploads/pdf/EFG%20Eurobank_AMK.pdf)
[39] Πέντε σειρών (Lower Tier 1- Series A, B, C, D, και E) Βλ σχετ. http://www.eurobank.gr/Uploads/pdf/27.06.2013%20ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ%20ΤΓΣ%2027%206%2013_GR.pdf
[40] Lower Tier 2.
[41] Βλέπε υπ΄ αρ. πρωτ. 6998/11.9.2013 απαντητική επιστολή της Eurobank.
[42] 345.500.000 μετοχές, έγχαρτες και εξαγοράσιμες, ονομαστικής αξίας 2,75 ευρώ, οι οποίες εκδόθηκαν με απόφαση της από 12.01.2009 Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης.

ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ EUROBANK						
	19.6.2013		5.7.2013		19.8.2013	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΟΧΩΝ	**Αρ. Μετοχών**	**%Δικ/των ψήφου**	**Αρ. Μετοχών**	**%Δικ/των ψήφου**	**Αρ. Μετοχών**	**%Δικ/των ψήφου**
ΤΧΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Λοιποί μέτοχοι	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Σύνολο Κοινών Μετοχών	**3.844.612.201**	**100%**	**4.050.416.865**	**100%**	**4.050.416.865**	**100%**
Σύνολο προνομιούχων μετοχών	345.500.000	100%	345.500.000	100%	345.500.000	100%

22. Στη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας της 26.8.2013[43] αποφασίστηκε η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση 1.418.750.000 κοινών με δικαίωμα ψ ήφου μετοχών οι οποίες θα αναλαμβάνονταν εξ ολοκλήρου από το ΤΧΣ. Με την παραδοχή ότι οι λοιποί μέτοχοι, πλην του ΤΧΣ που θα λάβει αυτές τις μετοχές, θα κατέχουν τον ίδιο αριθμό μετοχών που κατείχαν στις 2.9.2013, η μετοχική σύνθεση της γνωστοποιούσας, μετά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκε στις 14.11.2013[44], θα έχει ως εξής:

Μετοχική σύνθεση Eurobank μετά την από 14.11.2013 αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΟΧΩΝ	**Αρ. Μετοχών**	**%Δικ/των ψήφου**
ΤΧΣ	[…]	[…]
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	[…]	[…]
Λοιποί μέτοχοι	[…]	[…]
Σύνολο Κοινών Μετοχών	**5.469.166.865**	**100%**
Σύνολο προνομιούχων μετοχών	345.500.000	100%

23. Όπως αναφέρεται στο τμήμα 3.3 «Μετοχικό Κεφάλαιο της Eurobank μετά τη συγχώνευση» του Σχεδίου Συμβάσεως Συγχωνεύσεως με απορρόφηση του Νέου ΤΤ από τη Eurobank, το οποίο υπεγράφη στις 15 Οκτωβρίου 2013, δεδομένου ότι στη Eurobank ανήκει το σύνολο των μετοχών του Νέου ΤΤ, το μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank δεν θα αυξηθεί[45] συνεπεία της συγχώνευσης, αφού τα μετοχικά δικαιώματα της Eurobank στο Νέο ΤΤ θα αποσβεστούν δια συγχύσεως, και δε θα εκδοθούν νέες μετοχές. Συνεπώς, το μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank μετά τη συγχώνευση θα εξακολουθεί να ανέρχεται σε 2.590.875.059,50 ευρώ, διαιρούμενο σε 5.814.666.865 μετοχές εκ των οποίων 5.469.166.865 κοινές, ονομαστικές, με δικαίωμα ψήφου άυλες μετοχές ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ η κάθε μία και 345.500.000 προνομιούχες ονομαστικές, χωρίς δικαίωμα ψήφου, έγχαρτες και εξαγοράσιμες μετοχές, ονομαστικής αξίας 2,75 ευρώ η κάθε μία.

Β.1.3. Διοικητικό Συμβούλιο

[43] Βλ. υπ'αρ.πρωτ. 6999/11.9.2013 απαντητική επιστολή της Γνωστοποιούσας.
[44] Βλ. σχετική ανακοίνωση γνωστοποιούσας http://www.Eurobank.gr/online/home/viewNews2.aspx?id=1889&code=ANNOUNCE&lang=gr.
[45] Σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ. 4 στοιχ. Α του κ.ν 2190/1920.

24. Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, το ΤΧΣ ασκεί πλήρως τα δικαιώματά του στη Γενική Συνέλευση της EUROBANK (βλέπε και επόμενη ενότητα Β.1.4) και, συνεπώς, μπορεί να προβεί σε αντικατάσταση των μελών του ΔΣ. Σε αυτό το πλαίσιο, η επιλογή της σημερινής σύνθεσης του 9μελούς πλέον[46] ΔΣ της EUROBANK, το οποίο μπορεί να αποτελείται από 6 έως 15 μέλη περιλαμβανομένων των εκπροσώπων του ΤΧΣ και του Ελληνικού Δημοσίου[47], πραγματοποιήθηκε κατόπιν σχετική πρότασης του ΤΧΣ. Η σημερινή σύνθεσή του, κατόπιν εκλογής των μελών του από την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της EUROBANK στις 27.06.2013, έχει ως εξής:[48]

ΟΝ**ΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ**	**ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ**
ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΔΑΥΙΔ	Πρόεδρος Μη Εκτελεστικό Μέλος
ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ	Αντιπρόεδρος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ	Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
ΜΙΧΑΗΛ Η. ΚΟΛΑΚΙΔΗΣ[49]	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ	Επίτιμος Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
ΣΠΥΡΙΔΩΝ Λ. ΛΟΡΕΝΤΖΙΑΔΗΣ	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ.ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α. ΓΕΩΡΓΟΥΤΣΟΣ	Μη Εκτελεστικό Μέλος - Εκπρόσωπος Ελληνικού Δημοσίου κατά το Ν.3723/2008
KENNETH HOWARD PRINCE – WRIGHT	Μη Εκτελεστικό Μέλος, Εκπρόσωπος ΤΧΣ σύμφωνα με το Ν. 3864/2010

25. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου, έχει οριστεί τριετής, παρατεινόμενη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας θα συνέλθει η Τακτική Γενική Συνέλευση του έτους 2016.

26. Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα[50], μόνο ένα εκ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της τράπεζας συμμετέχει σε Δ.Σ. εταιρίας, πλην της EUROBANK και των θυγατρικών

[46] Μέχρι τις 18.6.2013, το ΔΣ της Eurobank αριθμούσε 18 μέλη.
[47] Όπως προβλέπεται στο άρθρο […] του Παραρτήματος Ι του Πλαισίου Συνεργασίας, που υπεγράφη στις 12.7.2013 με το ΤΧΣ.
[48] Βλ. Δελτίο Τύπου EUROBANK 27.06.2013 και ΦΕΚ ΑΕ-ΕΠΕ 4436/18.07.2013. Σύμφωνα με την Γνωστοποιούσα, το ΤΧΣ ασκεί πλήρως τα δικαιώματα του στην ΓΣ της EUROBANK και, συνεπώς, μπορεί να προβεί σε αντικατάσταση των μελών του ΔΣ. Σε αυτό πλαίσιο έγινε η επιλογή του 9-μελούς ΔΣ κατόπιν σχετικής πρότασης του ΤΧΣ. Κατά την Γνωστοποιούσα, το ΤΧΣ, ενεργώντας μέσω του εκπροσώπου του στο ΔΣ της EUROBANK, *«[...] ουδέποτε προέβη σε οποιαδήποτε ενέργεια σχετιζόμενη ή/και που επηρέασε με οποιονδήποτε τρόπο τη στρατηγική εμπορική πολιτική της Τράπεζας»* και *«[...] ουδέποτε άσκησε οποιοδήποτε δικαίωμα αρνησικυρίας»* (υπ' άρ. πρωτ. 6674/29.8.2013 απαντητική επιστολή της). Στην ίδια επιστολή της, η EUROBANK αναφέρει ότι […]». Κατά την Γνωστοποιούσα, το μόνο δικαίωμα που ουσιαστικά άσκησε το ΤΧΣ έως σήμερα ήταν ο διορισμός ενός εκπροσώπου του στο ΔΣ της Τράπεζας, βάσει του ν. 3864/2010 ως ίσχυε.
[49] Σύμφωνα με ανακοίνωση της EUROBANK, με ημερομηνία 31/10/2013, ο κ. Κολακίδης υπέβαλε την παραίτηση του. Κατά συνέπεια, από την εν λόγω ημερομηνία, έπαυσε να είναι μέλος του Δ.Σ. της EUROBANK. Το Δ.Σ. κατόπιν συνεδρίασης του, με τη συναίνεση του ΤΧΣ, αποφάσισε *«[να] συνεχίσει τη διαχείριση και εκπροσώπηση της Τράπεζας με τα εναπομείναντα μέλη του μέχρι την εκλογή νέου μέλους σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος». <http://www.Eurobank.gr/-Uploads/pdf/ANNOUNCEMENT_COLAKIDES_311013_GR.pdf>.*
[50] Βλ. Παράρτημα 12 Γνωστοποίησης.

της, που δραστηριοποιείται σε σχετική ή επηρεαζόμενη αγορά[51]. Επίσης, σύμφωνα με την Γνωστοποιούσα[52], το Δ.Σ. είναι υπεύθυνο έναντι του ΤΧΣ για την παρακολούθηση και τη συμμόρφωση της EUROBANK με τις απορρέουσες από το *«Πλαίσιο Συνεργασίας»*[53] υποχρεώσεις της και για τη λήψη των απαιτούμενων μέτρων για την άσκηση από το ΤΧΣ των αντίστοιχων δικαιωμάτων του.

Β.1.4. Έλεγχος επί της EUROBANK

Β.1.4.1. Η υπαγωγή του ΤΧΣ στους κανόνες ανταγωνισμού

27. Το ΤΧΣ ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 2010 (ν.3864/2010) ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο δεν ανήκει στο δημόσιο τομέα. Διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, λειτουργεί κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και διέπεται από τις διατάξεις του ιδρυτικού του νόμου[54] και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920[55]. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν.3864/2010, ο αμιγώς ιδιωτικός χαρακτήρας του ΤΧΣ δεν αναιρείται ούτε από την κάλυψη του συνόλου του κεφαλαίου του από το Ελληνικό Δημόσιο, ούτε από την έκδοση των προβλεπόμενων αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών[56]. Σκοπός του ΤΧΣ είναι η διατήρηση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, μέσω της ενίσχυσης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων και μέσω της κεφαλαιακής ενίσχυσης μεταβατικών πιστωτικών ιδρυμάτων (άρθρο 63Ε ν.3601/2007)[57]. Στο πλαίσιο εκπλήρωσης του σκοπού του, το ΤΧΣ οφείλει να διαχειρίζεται το κεφάλαιο και την περιουσία του και να ασκεί τα απορρέοντα από την ιδιότητά του ως μετόχου δικαιώματα κατά τρόπο που να προστατεύει την αξία της περιουσίας αυτής, να ελαχιστοποιεί τους κινδύνους για τον Έλληνα πολίτη και να μην εμποδίζει ούτε να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στον τραπεζικό τομέα[58]. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του ΤΧΣ[59], ο νομοθέτης επέλεξε τη λύση του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου για να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα των ενεργειών του ΤΧΣ, ώστε να μπορεί να εκπληρώνει το σκοπό του και όχι για να εξομοιωθεί με κάθε άλλο πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ενώ δεν επελέγει η μορφή της Α.Ε. και οι διατάξεις του ν.2190/20 εφαρμόζονται μόνο συμπληρωματικά

---

[51] Πιο συγκεκριμένα, ο […] είναι μέλος Δ.Σ. στην εταιρία «[…]». Ο […] είναι μέλος Δ.Σ. στην θυγατρική εταιρία (100%) της EUROBANK «Eurobank Υπηρεσίες Προώθησης και Διαχείρισης Προϊόντων Καταναλωτικής και Στεγαστικής Πίστης Α.Ε. (πρώην Eurobank Cards A.E.)».

[52] Βλ. υπ'αρ.πρωτ. 6608/26.8.2013 απαντητική επιστολή της.

[53] Το Πλαίσιο Συνεργασίας υπεγράφη στις 12.7.2013 από την EUROBANK και το ΤΧΣ,

[54]Βλ. Άρθρο 1 ν.3864/2010

[55] Ο.π., Ετήσια Οικονομική Έκθεση του ΤΧΣ για τη χρήση από 01.01.2012 έως 31.12.2012, σελ. 5 (διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΤΧΣ : http://www.hfsf.gr/files/hfsf_annual_report_2012_el.pdf).

[56] Βλ. και άρθρο 3 Ν. 3864/2010 με τίτλο *«Κεφάλαιο, περιουσία 1: Το κεφάλαιο του Ταμείου ανέρχεται στο ποσό των πενήντα δισεκατομμυρίων (50.000.000.000) ευρώ προερχόμενο από κεφάλαια που θα αντληθούν στο πλαίσιο του μηχανισμού στήριξης της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δυνάμει του ν. 3845/2010, καλύπτεται σταδιακά από το Ελληνικό Δημόσιο και ενσωματώνεται σε τίτλους, οι οποίοι δεν είναι μεταβιβάσιμοι μέχρι τη λήξη της κατά το προηγούμενο άρθρο διάρκειας του Ταμείου. Το κεφάλαιο του Ταμείου δύναται να αυξηθεί, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών […]».*

[57] Άρθρο 2 του ν. 3864/2010 και αντίστοιχη Αιτιολογική Έκθεση, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 50 παρ. 1 του ν.4021/2011.

[58] Ο.π..

[59] Απάντηση ΤΧΣ με αρ.πρωτ. […] σ.11-12.

για να καλύψουν τυχόν νομοθετικά κενά. Το ΤΧΣ είναι, επομένως, πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, του οποίου, ωστόσο, οι μετοχές ανήκουν εξ ολοκλήρου στο ελληνικό δημόσιο.

28. Το ΤΧΣ υποστηρίζει ότι οι δραστηριότητές του εκφεύγουν στο σύνολό τους της εφαρμογής του ν.3959/2011 και των άρθρων 101 – 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής και «ΣΛΕΕ»)[60]. Η πλήρης εξαίρεση του ΤΧΣ από το ν. 3959/2011 και τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ δεν μπορεί να γίνει δεκτή για τους ακόλουθους λόγους:

29. Πρώτον, διότι τέτοιου είδους εξαίρεση δεν προβλέπεται ούτε στον ιδρυτικό νόμο του ΤΧΣ ούτε σε άλλη νομοθετική διάταξη. Αντιθέτως, είναι προφανώς αντίθετη με το σκοπό του νομοθέτη ο οποίος στον ιδρυτικό νόμο του ΤΧΣ προέβλεψε ότι το ΤΧΣ θα πρέπει κατά την άσκηση των καθηκόντων του «*να μην εμποδίζει ούτε να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στον τραπεζικό τομέα*»[61]. Συνεπώς εκ του ιδρυτικού του νόμου το ΤΧΣ υπόκειται στους κανόνες ανταγωνισμού, οι οποίοι αποτυπώνονται κατ' εξοχήν στο ν.3959/2011 και στα άρθρα 101-102 ΣΛΕΕ.

30. Δεύτερον, διότι είναι ευθέως αντίθετη με τη θέση του ίδιου του ΤΧΣ, όπως αυτή αποτυπώνεται στον προς υιοθέτηση κανονισμό εσωτερικής πολιτικής του ΤΧΣ ειδικώς για την συμμόρφωσή του με τα άρθρα 1 και 2 του ν. 3959/2011 και τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ, επί του οποίου μάλιστα ζητήθηκαν τα σχόλια της Επιτροπής Ανταγωνισμού πριν την υποβολή του προς έγκριση στο Γενικό Συμβούλιο του ΤΧΣ[62]. Ο εν λόγω εσωτερικός κανονισμός (συνταχθείς στα αγγλικά) ρητώς προβλέπει ότι […]. Τούτο πιθανώς είναι επακόλουθο σχετικής επισήμανσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (εφεξής «ΕΕπ») στο πλαίσιο εξέτασης της ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων μέσω του ΤΧΣ υπό το πρίσμα της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων, η οποία είχε επισημάνει τον κίνδυνο παραβίασης των κανόνων του ανταγωνισμού, ιδίως ενόψει της έλλειψης κανόνων και μηχανισμών που να εμποδίζουν το ΤΧΣ να προβαίνει σε μεταξύ τους συντονισμό[63].

---

[60] Βλ. σχετικά υπόμνημα ΤΧΣ υπ' αρ. πρωτ. […] «*Το γεγονός ότι το ΤΧΣ δεν συνιστά επιχείρηση κατά την ως άνω έννοια, συνεπάγεται ότι δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 101-102 ΣΛΕΕ και 1-2 του Ν.3959/2011, ούτε στο πεδίο εφαρμογής των περί ελέγχου συγκεντρώσεων διατάξεων*», βλ. και επιστολή ΤΧΣ υπ' αρ. πρωτ. […] σελ. 2.

[61] Αρ. 2 παρ. 1 του ν.3864/2010.

[62] Βλ. υπ' αρ. πρωτ. […] σελ. 2 και σχετικό επισυναπτόμενο […].

[63] Ενδεικτικά Ε.Ε. 359/18 21.11.2012 Κρατική ενίσχυση αριθ. SA.34824 (2012/C) (ex2012/NN) – Ανακεφαλαιοποίηση Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος από το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας παρ. 63 «*the Commission has doubts at this stage whether the current corporate governance framework can limit public interference and avoid coordination (coordination due to the high amounts of State aid provided by the HFSF which thus becomes a shareholder in several banks which may inter alia lean to an infringement of the EU rules in mergers and antitrust*)". Βλ. και παρ. 74 «*The Commission notes that the HFSF has already appointed its representatives in all of the four banks which have received a bridge recapitalisation. The HFSF representatives are different for each bank and the HFSF does not yet have control in the four banks. Nevertheless, the Commission notes that there are no rules in place that prevent the HFSF from carrying out coordination between them. Moreover, adequate safeguards should be in place to ensure that commercially sensitive information is not shared between those undertakings which could lead to distortions of competition. In order to monitor the bank closely, it seems appropriate that the Commission should be able to rely on a monitoring trustee which would be physically present in the bank. The same monitoring trustee might have in its mandate to observe any detrimental changes in the bank's commercial practices, such*

31. Ενόψει των ανωτέρω, είναι προφανές ότι η εξαίρεση του ΤΧΣ από τους κανόνες ανταγωνισμού θα προσέκρουε στο ν.3864/2010, στη θέση και την πολιτική της ΕΕπ, αλλά και θα ήταν τουλάχιστον αντιφατική με την στάση του ίδιου του ΤΧΣ.

Β.1.4.2. Το ΤΧΣ ως «επιχείρηση» ή «πρόσωπο» κατά την έννοια του άρ. 5 παρ. 2 ν. 3959/2011

32. Το ΤΧΣ υποστηρίζει, επίσης, ότι δεν αποτελεί «επιχείρηση» για τους σκοπούς του δικαίου του ανταγωνισμού. Τούτο δεν μπορεί να γίνει δεκτό για τους ακόλουθους λόγους:

33. Ως «*επιχείρηση*» νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οικονομική ενότητα που ασκεί εμπορική ή άλλη οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του και από τον τρόπο χρηματοδότησής του[64]. Η έννοια της «*επιχείρησης*» είναι περισσότερο οικονομική παρά νομική, με αποτέλεσμα, το αποφασιστικό κριτήριο της έννοιας αυτής στο δίκαιο της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού να είναι η οικονομική[65] και όχι η νομική της αυτοτέλεια.

34. Με άλλα λόγια, επιχείρηση είναι κάθε οντότητα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα και διαθέτει αποφασιστική αυτονομία ως προς τον καθορισμό της συμπεριφοράς της στην αγορά, ανεξαρτήτως εάν πρόκειται για φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή για οργανωμένο σύνολο προσώπων και παραγωγικών μέσων χωρίς νομική προσωπικότητα[66].

35. Ωστόσο, η απλή κατοχή μετοχών, έστω και πλειοψηφικών, σε μία άλλη επιχείρηση δεν συνεπάγεται ότι ο κάτοχος των μετοχών είναι επιχείρηση με οικονομική δραστηριότητα[67]. Εντούτοις, γίνεται δεκτό ότι *«ένα νομικό πρόσωπο που, μέσω της πλειοψηφικής συμμετοχής του σε εταιρία, αναμειγνύεται ευθέως ή εμμέσως στη διαχείριση της εν λόγω εταιρίας θεωρείται ότι μετέχει στην οικονομική δραστηριότητα της ελεγχομένης επιχειρήσεως. Πρέπει, επομένως, να χαρακτηριστεί και το ίδιο το νομικό πρόσωπο επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ»*[68]. Κρίσιμο στοιχείο συνεπώς για την ύπαρξη οικονομικής δραστηριότητας είναι η ανάμιξη στη διαχείριση, χωρίς να είναι απαραίτητη η διαπίστωση ελέγχου, με άλλα λόγια χωρίς αυτή η οικονομική δραστηριότητα να φτάνει μέχρι του σημείου της δυνατότητας άσκησης καθοριστικής επίδρασης επί της δραστηριότητας της επιχείρησης.

---

mispricing, carrying out lending that is not business-oriented or offering unsustainable interest rates on deposits».

[64] Whish R., Bailey D., *Competition Law*, Oxford University Press, 7th ed., p. 83-89, Κοτσίρης Λ., *Δίκαιο του Ανταγωνισμού, Αθέμιτου και Θεμιτού*, Εκδ. Σάκκουλα, 4[η] έκδ., σελ. 407. Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και το ΔΕΕ, βλ. C-55/96, *Job Centre II*, Συλλ. 1997, σελ. I-7119, σκ.21, C-180-184/98, *Pavlov κλπ*, Συλλ. 2000, σελ. I-6451, σκ.74,C-41/90, *Hofner & Elser v Macrotron GmbH*, Συλλ. 1991, σ. I-1979, σκ. 21. Ως «*οικονομική δραστηριότητα*» νοείται κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά (C-118/85, C-35/96).

[65] Απαιτείται η οικονομική ενότητα να αποφασίζει και να ενεργεί κατά τρόπο αυτόνομο στην αγορά [βλ. Κοτσίρης, ο.π. σελ. 416].

[66] Αθανασίου Λ. σε Τζουγανάτο Δ., *Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, 192, με παραπομπή σε σχετική βιβλιογραφία.

[67] Βλ. Απόφαση ΓενΔικΕΕ της 10.01.2006 υπόθεση C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze SpA, σκ. 111

[68] Βλ. C-222/04, ο.π., σκ. 112-113

36. Εν προκειμένω, έναντι της ενίσχυσης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων το ΤΧΣ απέκτησε την πλειοψηφία των μετοχών σε σειρά πιστωτικών ιδρυμάτων και το 100% των μετοχών των μεταβατικών πιστωτικών ιδρυμάτων του αρ. 63Ε του ν.3601/2007. Το ΤΧΣ, από την απόκτηση του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος «Νέα Proton Bank» το 2011, αποτελεί τον μοναδικό ελέγχοντα μέτοχο της εταιρίας Νέα PROTON (ασκώντας επομένως προφανώς και οικονομική δραστηριότητα). Ταυτόχρονα, στα υπόλοιπα πιστωτικά ιδρύματα (και εν προκειμένω στην αποκτώσα EUROBANK), το ΤΧΣ αναμειγνύεται στην οικονομική τους δραστηριότητα, μέσω των δικαιωμάτων που του δίδει ο νόμος και οι επιμέρους συμβάσεις του με τα πιστωτικά ιδρύματα: για παράδειγμα, οι εκπρόσωποι του ΤΧΣ διορίζονται και συμμετέχουν στα Διοικητικά Συμβούλια των πιστωτικών ιδρυμάτων και έχουν τη δυνατότητα να τα αξιολογούν και να προτείνουν βελτιώσεις[69], ενώ το ΤΧΣ συμβάλει στην κατάρτιση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, του επιχειρησιακού τους σχεδίου και του διορισμού των διευθυντικών τους στελεχών. Ως εκ τούτου, είναι αναμφίβολο ότι και μέσω της αποκτώσας EUROBANK, το ΤΧΣ ασκεί οικονομική δραστηριότητα και, ως εκ τούτου, θα πρέπει για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης να θεωρηθεί ότι αποτελεί «επιχείρηση»[70].

37. Σε κάθε περίπτωση, υπενθυμίζεται ότι συγκέντρωση υπάρχει και όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από «...β) την απόκτηση από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση …ελέγχου στο σύνολο ή σε τμήματα μίας ή περισσοτέρων άλλων επιχειρήσεων»[71]. Συνεπώς, έλεγχος μπορεί να αποκτηθεί και από πρόσωπο, στις περιπτώσεις που το πρόσωπο αυτό ελέγχει ήδη (μόνο του ή από κοινού) τουλάχιστον μία άλλη επιχείρηση. Ο όρος «πρόσωπο», στο πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνει πρόσωπα δημόσιου[72] και ιδιωτικού δικαίου. Για παράδειγμα, στην έννοια του «προσώπου» της αντίστοιχης διάταξης του Κανονισμού 139/2004[73] εντάχθηκε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, σκοπός του οποίου ήταν να ανασυγκροτήσει τις επιχειρήσεις που ανήκαν στην πρώην Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά τρόπο που θα τις καθιστούσε ανταγωνιστικές και να προχωρήσει σε ιδιωτικοποίησή τους[74].

38. Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί ότι το ΤΧΣ δε συνιστά επιχείρηση κατά τα προεκτεθέντα, συνιστά πρόσωπο που ήλεγχε ήδη, κατά το χρόνο απόκτησης του πλειοψηφικού πακέτου της Eurobank, τουλάχιστον μια άλλη επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 5 του ν. 3959/2011, ήτοι την «Νέα Proton Bank».

Β.1.4.3. Δικαιώματα ελέγχου του ΤΧΣ στην EUROBANK

---

[69] Βλ. […].
[70] Βλ. και M.5508- SoFFin/Hypo Real Estate, ιδίως σκ.1-4.
[71] Αρ. 5 παρ. 2 του ν.3959/2011.
[72] Περιλαμβανομένου του ίδιου του κράτους, π.χ. υπόθεση IV/M.157 — Air France/Sabena της 5ης Οκτωβρίου 1992 σχετικά με το βελγικό κράτος, M.1745, EADS, σκ.1-12, M.511, TEXACO/NORSK HYDRO, σκ.1-5.
[73] ΕΕ L 024 της 29.01.2004, σ. 1
[74] Βλ. Απόφαση της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 1993 (Υπόθεση IV/M.308 - Kali+Salz/MdK/Treuhand), Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 186 της 21/07/1994, σ. 0038 – 0056.

39. Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 του ν. 3959/2011, συγκέντρωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση κατά την οποία ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσοτέρων άλλων επιχειρήσεων, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλο τρόπο. Ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών, παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης[75].

40. Κατά την αξιολόγηση της απόκτησης ελέγχου (αποκλειστικού ή κοινού) σε μία επιχείρηση αξιολογείται γενικά εάν μετά τη συγκέντρωση η αποκτώσα επιχείρηση θα έχει τη δυνατότητα να ελέγχει τις στρατηγικές εμπορικές αποφάσεις της αποκτώμενης επιχείρησης. Κατά την ειδικότερη αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη παράγοντες, όπως το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου που αποκτάται και το είδος των δικαιωμάτων που μπορούν να ασκηθούν, η συμμετοχή στα διοικητικά όργανα (Γ.Σ. και Δ.Σ.) και οι δυνατότητες επιρροής που υφίστανται εντός αυτών, η δυνατότητα εκλογής και αλλαγής του διοικητικού συμβουλίου της αποκτώμενης, καθώς και δικαιώματα αρνησικυρίας για τις στρατηγικές εμπορικές αποφάσεις της εταιρίας (πχ. προϋπολογισμός, σημαντικές επενδύσεις, στρατηγικά επιχειρηματικά σχέδια-business plans). Η απόκτηση του ελέγχου δύναται να προκύπτει είτε de jure (πχ. από τις εκάστοτε ισχύουσες συμφωνίες μετόχων, τις καταστατικές προβλέψεις των εταιριών) είτε de facto (πχ. από την εν τοις πράγμασι άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου στις γενικές συνελεύσεις και τα διοικητικά συμβούλια των εταιριών κατά τη διάρκεια ενός σημαντικού χρονικού διαστήματος)[76].

41. Ως προς την δυνατότητα του ΤΧΣ να ασκεί καθοριστική επίδραση στην EUROBANK λεκτέα τα ακόλουθα[77]:

i) Το ΤΧΣ συμμετέχει με ποσοστό […]% στο μετοχικό κεφάλαιο της EUROBANK[78]. Είναι, επομένως, ο πλειοψηφών μέτοχος της EUROBANK. Για τον πλειοψηφούντα

---

[75] Αναλυτικά παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 5 του ν. 3959/2011: Η δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης απορρέει *«ιδίως από: α) δικαιώματα κυριότητας ή επικαρπίας επί του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, β) δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης. 4. Ο έλεγχος αποκτάται από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα ή τις επιχειρήσεις, τα οποία: α) είναι υποκείμενα αυτών των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές ή β) χωρίς να είναι υποκείμενα αυτών των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές, δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτές»*.

[76] Περί όλων αυτών βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, ο.π., παρ. 54 επ.

[77] Υπενθυμίζεται ότι είναι αδιάφορο αν το ΤΧΣ πράγματι άσκησε τα ως άνω δικαιώματα ή αν σκοπεύει να τα ασκήσει στο μέλλον, αρκεί ότι η δυνατότητα αυτή είναι πραγματική [Γεν.ΔΕΕ (23.02.2006), Υπόθεση T-282/02, *Cementbouw Handel & Industrie BV*, σκ. 58 *«Πρέπει συγκεκριμένα να τονισθεί ότι, ναι μεν η καθοριστική επιρροή, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, δεν πρέπει οπωσδήποτε να έχει ασκηθεί για να υφίσταται, αντιθέτως, για να υφίσταται έλεγχος κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού, η δυνατότητα ασκήσεως της επιρροής αυτής πρέπει να είναι πραγματική», ομοίως και* Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση ο.π., σκ. 16].

[78] Βλ. υπ'αρ. πρωτ. 6053/30.07.13 γνωστοποίηση.

μέτοχο, με συμμετοχή ιδιωτών υπολειπόμενη του 10%, τόσο η νομοθετική πρόβλεψη[79] όσο και η αντίστοιχη συμβατική ρύθμιση μεταξύ του ΤΧΣ και της τράπεζας προβλέπει **απεριόριστα δικαιώματα ψήφου στη Γενική Συνέλευση**. Ειδικότερα στη Σύμβαση Πλαίσιο μεταξύ του ΤΧΣ και της EUROBANK (εφεξής και «Σύμβαση ΤΧΣ - EUROBANK»)[80] ρητώς προβλέπεται ότι το ΤΧΣ ως πλειοψηφών μέτοχος έχει πλήρη δικαιώματα ψήφου στη Γενική Συνέλευση.

ii) Περαιτέρω, στη Σύμβαση ΤΧΣ - EUROBANK προβλέπεται το δικαίωμα του ΤΧΣ (ως πλειοψηφών μέτοχος) να ασκεί πλήρη δικαιώματα ψήφου […][81]. Στην ίδια κατεύθυνση, […][82]. Τα ως άνω δικαιώματα θεωρούνται κρίσιμα για την παροχή ελέγχου, καθώς δίνουν τη δυνατότητα άσκησης αποφασιστικής επιρροής στην εμπορική πολιτική της EUROBANK[83]. Συνεπώς, το εύρος των ως άνω προβλεπόμενων δικαιωμάτων του ΤΧΣ για τον καθορισμό και την παύση των ανώτερων διευθυντικών στελεχών του ιδρύματος δημιουργεί το έρεισμα να θεωρηθεί ότι υφίσταται δυνατότητα άσκησης αποφασιστικής επιρροής στην εμπορική πολιτική της τράπεζας από το ΤΧΣ και ως εκ τούτου δυνατότητα άσκησης ελέγχου από το ΤΧΣ.

iii) Σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου, το άρθρο 10 περίπτωση β) της παρ. 2 του ν.3864/2010 προβλέπει ότι: «*… ο εκπρόσωπος του Ταμείου στο Διοικητικό Συμβούλιο έχει: ... β) το δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης του ΔΣ του πιστωτικού ιδρύματος: …ii) εφόσον η υπό συζήτηση απόφαση δύναται να θέσει σε κίνδυνο τα συμφέροντα των καταθετών ή να επηρεάσει σοβαρά τη ρευστότητα ή τη φερεγγυότητα ή των εν γένει συνετή και εύρυθμη λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος (όπως **επιχειρηματική στρατηγική**, διαχείριση στοιχείων ενεργητικού – παθητικού, κλπ.)*». Προβλέπεται, επίσης, ότι το ΤΧΣ «*εξετάζει κατά πόσον τα πιστωτικά ιδρύματα προς τα οποία έχει χορηγήσει κεφαλαιακή ενίσχυση και επί των οποίων εφαρμόζεται το άρθρο 7α, υλοποιούν τα σχέδια αναδιάρθρωσής τους, διασφαλίζοντας και την επιχειρησιακή τους αυτονομία*»[84]. Ομοίως και στη Σύμβαση ΤΧΣ - EUROBANK[85] προβλέπεται (βλ. […].

[79] Βλ. αρ. 7α παρ. 2 ν.3864/2010: «*Το Ταμείο ασκεί πλήρως τα δικαιώματα ψήφου, χωρίς τους περιορισμούς της παραγράφου 1, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Εάν δεν επιτευχθεί η προβλεπόμενη στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του πιστωτικού ιδρύματος.*»

[80] Υπογραφείσα στις […] «*Relationship Framework Agreement between the HFSF and Eurobank Ergasias SA*» (αρ. πρωτ. ΕΑ […]). Βλ […]».

[81] Όρος […].

[82] Σύμβαση ΤΧΣ – EUROBANK […].

[83] Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση ο.π. σκ. 69 : «*Πολύ σημαντικά είναι τα δικαιώματα αρνησικυρίας που αφορούν αποφάσεις σχετικά με το διορισμό και την απόλυση των ανώτερων διευθυντικών στελεχών και την έγκριση του προϋπολογισμού. Η εξουσία για τον από κοινού προσδιορισμό της σύνθεσης των ανώτερων διευθυντικών οργάνων, όπως των μελών του διοικητικού συμβουλίου, συνήθως παρέχει και εξουσία άσκησης αποφασιστικής επιρροής στην εμπορική πολιτική μιας επιχείρησης….*»

[84] Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3864/2010: «*Το Ταμείο εξετάζει το κατά πόσον πιστωτικά ιδρύματα προς τα οποία έχει χορηγήσει κεφαλαιακή ενίσχυση [και επί των οποίων εφαρμόζεται το άρθρο 7α], υλοποιούν τα σχέδια αναδιάρθρωσής του, διασφαλίζοντας και την επιχειρησιακή τους αυτονομία.*»

[85] Βλ. την από […] Σύμβαση «*Relationship Framework Agreement between the HFSF and EUROBANK ERGASIAS A.E.*» (αρ. πρωτ. […]).

42. Δεδομένης της ρητής νομοθετικής πρόβλεψης ότι ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ στο ΔΣ θα ασκεί τα δικαιώματά του λαμβάνοντας υπόψη την επιχειρηματική αυτονομία του πιστωτικού ιδρύματος[86] και πάντως μόνο εφόσον το ζήτημα περιλαμβάνεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, θίγει τους καταθέτες ή/και διακυβεύει τη ρευστότητα, την φερεγγυότητα και την εν γένει συνετή λειτουργία του ιδρύματος[87], φαίνεται ότι ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ μπορεί καταρχήν να παρεμβαίνει σε περιορισμένο και μόνο βαθμό στα στρατηγικά εμπορικά ζητήματα της εταιρίας σε επίπεδο ΔΣ. Η ανωτέρω θέση ενισχύεται και από την αντίστοιχη πρόβλεψη στη Σύμβαση ΤΧΣ – EUROBANK, όπου προβλέπεται ότι η EUROBANK θα εξακολουθήσει να αποφασίζει ανεξάρτητα την εμπορική στρατηγική και πολιτική ([…])[88]. Στην ίδια κατεύθυνση, οι εκπρόσωποι του ΤΧΣ κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους, άρα περιλαμβανομένων και των δικαιωμάτων αρνησικυρίας του ΤΧΣ, θα πρέπει να σέβονται την επιχειρηματική αυτονομία της EUROBANK [89], ενώ η συμμετοχή του ΤΧΣ και των αντιπροσώπων του στα όργανα της EUROBANK, η οποία αποφασίζει ανεξάρτητα, δεν μειώνει ή παρεμποδίζει την ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου[90].

43. Παρά τους ανωτέρω περιορισμούς που υφίστανται σε σχέση με τα δικαιώματα αρνησικυρίας των εκπροσώπων του ΤΧΣ στο ΔΣ, το ΤΧΣ απολαμβάνει κατά τα ανωτέρω […], με αποτέλεσμα να αμβλύνονται ή/και να εξαλείφονται οι όποιοι ανωτέρω περιορισμοί ως προς το δικαίωμα καθοριστικής επίδρασης επί της EUROBANK.

44. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η πλειοψηφική συμμετοχή του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της EUROBANK αρκεί[91] για την παροχή ελέγχου επί της Τράπεζας, ενόψει, κυρίως του γεγονότος ότι σύμφωνα με το ν.3864/2010 και τη Σύμβαση ΤΧΣ – EUROBANK ως πλειοψηφών μέτοχος το ΤΧΣ έχει πλήρη δικαιώματα ψήφου στη Γενική Συνέλευση (και επομένως και για τον ορισμό μελών διοικητικού συμβουλίου) και ορίζει τον Πρόεδρο του ΔΣ, καθώς και λόγω της […], όπως περιγράφεται αναλυτικά ανωτέρω (ιδίως υπο Β.1.4.3ii).

45. Εντούτοις, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.2 του ν.3959/11, μόνο η **μόνιμη** μεταβολή ελέγχου συνεπάγεται την ύπαρξη συγκέντρωσης. Επίσης, συγκέντρωση μπορεί να προκύπτει ακόμα και στις περιπτώσεις που οι συμφωνίες προβλέπουν ορισμένη καταληκτική ημερομηνία, αν το καλυπτόμενο χρονικό διάστημα είναι αρκετά μεγάλο, ώστε να οδηγεί σε μόνιμη μεταβολή του ελέγχου των συμμετεχουσών επιχειρήσεων[92]. Ωστόσο, απόκτηση ελέγχου που δεν ξεπερνά το ένα έτος δεν μπορεί να

[86] Βλ. άρθρο 10 παρ.2 (ε) του ν.3864/2010 και άρθρο 2 παρ.3 του ιδίου νόμου.
[87] Βλ. Αποφάσεις ΕΑ 549/VI/2012, *Πειραιώς/Αγροτική*, κεφάλαιο Β.1.5, καθώς και 556/VI/2012, *ALPHA/Εμπορική*, κεφάλαιο Β.1.5 (με σχετικές παραπομπές σε σχετική νομοθεσία και νομολογία). Βλ. επίσης ενδεικτικά Case No IV/M.697 - Lockheed Martin / Loral Corporation, σκ.6-8.
[88] Βλ. Όρος […].
[89] Όρος […]. Το ίδιο προβλέπεται και νομοθετικά (στο άρθρο 10 παρ. 2 του ν.3864/2010).
[90] Όρος […].
[91] Δεδομένου αυτού δεν αξιολογούνται εν προκειμένου τα δικαιώματα του ΤΧΣ επί του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης και του επιχειρησιακού σχεδίου. Για το συγκεκριμένο ζήτημα βλ. σχετικά απόφαση ΕΑ υπ' αριθμ. 576/VII/2013 Εθνική/Probank.
[92] Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, ο.π., παρ. 28 : «…. *Συγκέντρωση μπορεί να προκύπτει ακόμα και στις περιπτώσεις που οι συμφωνίες προβλέπουν ορισμένη καταληκτική ημερομηνία, αν το καλυπτόμενο*

θεωρηθεί μόνιμη[93]. Εν προκειμένω, σύμφωνα τους ισχυρισμούς των μερών[94] και με την τρίτη αναθεώρηση του Second Economic Adjustment Programme for Greece[95], η Ελληνική Κυβέρνηση ανέλαβε την υποχρέωση να επιταχύνει την πώληση της EUROBANK και να διαθέσει σημαντικό πακέτο μετοχών της σε ιδιώτη επενδυτή μέχρι το τέλος Μαρτίου 2014, με ταυτόχρονη σύντμηση της προθεσμίας που θέτει ο ν.3864/2010[96], σύμφωνα με τον οποίο το ΤΧΣ είναι υποχρεωμένο να διαθέσει τις μετοχές που απέκτησε σε πιστωτικό ίδρυμα εντός διετίας από την συμμετοχή του στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και μάλιστα σε επιχείρηση που δεν ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από το κράτος λαμβάνοντας υπόψη την τήρηση των όρων ανταγωνισμού στο χρηματοπιστωτικό τομέα[97].

46. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα ανωτέρω, αξιολογείται ότι δεν προκύπτει επί του παρόντος μόνιμη μεταβολή ελέγχου, λαμβάνοντας ως δεδομένο ότι θα υλοποιηθεί η ανωτέρω δέσμευση που έχει αναληφθεί εκ μέρους της Ελληνικής Κυβέρνησης και του ΤΧΣ.

47. Επιπλέον, σημειώνεται ότι παρά τη δυνατότητα παρέμβασής του στην εμπορική αυτονομία των τραπεζών για το χρονικό διάστημα που θα μετέχει ως πλειοψηφών μέτοχος στις τράπεζες, το ΤΧΣ προτίθεται να αναλάβει υποχρεώσεις ώστε να διασφαλιστεί η μη δυνατότητα συντονισμού μεταξύ των τραπεζών[98], δηλαδή να εξασφαλιστεί και στην πράξη η εμπορική τους αυτονομία και ανεξαρτησία.

48. Τέλος, τονίζεται ότι τα ανωτέρω ισχύουν με βάση τη δέσμευση της Ελληνικής Κυβέρνησης και του ΤΧΣ για τη διάθεση σημαντικού μέρους των μετοχών που απέκτησε το τελευταίο, μέχρι τον Μάρτιο 2014. Η τυχόν μη υλοποίηση της ως άνω δέσμευσης, αλλά και οποιαδήποτε άλλη αλλαγή νομοθετική, συμβατική ή de facto επηρεάζουσα τη σχέση EUROBANK και ΤΧΣ ή/και το χρόνο υλοποίησης της ανωτέρω δέσμευσης θα πρέπει να αξιολογηθεί εκ νέου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Β.1.5. Συμμετοχές της EUROBANK

χρονικό διάστημα είναι αρκετά μεγάλο, ώστε να οδηγεί σε μόνιμη μεταβολή του ελέγχου των συμμετεχουσών επιχειρήσεων» [με παραπομπή σε σχετική νομολογία].

[93] Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, ο.π., σκ.34.

[94] Απαντήσεις Eurobank με αρ.πρωτ. […] & […], απάντηση ΤΧΣ με αρ.πρωτ. […].

[95] Συμφωνήθηκε τον Ιούλιο 2013 ανάμεσα στην Ελληνική Κυβέρνηση και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

[96] Σύμφωνα με το Supplemental MoU (παρ. 24, σ. 116) αναφέρεται ότι «*We will undertake to place a substantial equity stake in Eurobank to a privately owned strategic international investor by end-March 2014. To this end, we will contract consultants by end-August 2013, develop an evaluation metric for potential investors by mid-October 2013, and allow them to start the due diligence process no LATER THAN END-November 2013. We will also structure this placement with a view to incentivize participation of investors who want to obtain a majority stake in the future.*».

[97] Βλ. αρθρο 8 του ν.3864/2010, σύμφωνα με το οποίο «*Το Ταμείο αποφασίζει τον τρόπο και τη διαδικασία διάθεσης των μετοχών σε χρόνο που κρίνει σκόπιμο και … εάν εφαρμόζεται η παράγραφος 1 του άρθρου 7[α], εντός διετίας από τη συμμετοχή του στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος. … Η διάθεση των μετοχών εντός των χρονικών ορίων του πρώτου εδαφίου δεν μπορεί να φαίνεται σε οποιαδήποτε επιχείρηση η οποία ανήκει άμεσα ή έμμεσα στο κράτος, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία*». Κατά την εκτίμηση αυτή, το ΤΧΣ δύναται να λάβει υπόψη και τις σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού που έχουν ληφθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών και αφορούν τον τραπεζικό τομέα. Σε κάθε περίπτωση, η τήρηση των όρων ανταγωνισμού θα αποτελέσει αντικείμενο και της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

[98] Βλ. αρ.πρωτ. […], […], σ. 2 και σχετικό επισυναπτόμενο.

49. Σύμφωνα με την Γνωστοποιούσα[99], οι άμεσες και έμμεσες συμμετοχές της EUROBANK και των θυγατρικών της σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, με ποσοστό συμμετοχής ίσο ή μεγαλύτερο του 1% και με ημερομηνία αναφοράς 3.9.2013, είναι οι εξής:

Πιστωτικά ιδρύματα	**Άμεσα**		**Έμμεσα**		**Σύνολο**	
	Αρ.Μετοχών	**%**	**Αρ.Μετοχών**	**%**	**Αρ.Μετοχών**	**%**
Μη εισηγμένα						
ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ	[…]	100,00%	[…]	0,00%	[…]	100,00%
ΝΕΑ PROTON Α.Ε. (υπό συγχώνευση με απορρόφηση)	[…]	100,00%	[…]	0,00%	[…]	100,00%
Σε αναστολή						
[…][100]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Εισηγμένα						
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

50. Οι άμεσες και έμμεσες συμμετοχές της EUROBANK και των θυγατρικών της (με ποσοστό μεγαλύτερο του 10%) σε επηρεαζόμενες αγορές, στην Ελλάδα, κατά την 30.6.2013 αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα Β.2.[101].

Β.1.6. Κύκλος Εργασιών

51. Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, ο υπολογισθείς κατ' άρθ. 10 του ν. 3959/2011 κύκλος εργασιών για τη χρήση 2012 του Ομίλου της EUROBANK ανήλθε, στην Ελλάδα, σε […] εκ. ευρώ, ενώ ο αντίστοιχος παγκόσμιος κύκλος εργασιών ανήλθε σε […] εκ. ευρώ.

Β.2. ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.[102]

Β.2.1. Σύντομο Ιστορικό

52. Το 2002 η εταιρία «Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Α.Τ.Ε» υποκατέστησε, την αποκεντρωμένη δημόσια υπηρεσία «Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο»[103] σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της. Με απόφαση της Τακτικής Συνέλευσης της 2ας Μαΐου 2008 και μετά από τροποποίηση του άρθρου 2 του Καταστατικού της, η Τράπεζα στις διεθνείς συναλλαγές της έφερε την επωνυμία "TT HELLENIC POSTBANK S.A" και το διακριτικό τίτλο "HELLENIC POSTBANK". Με Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος[104], η οποία επείχε θέση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, η Τράπεζα υπάχθηκε στο σύνολο των εποπτικής φύσεως διατάξεων της Τράπεζας της Ελλάδος.

[99] Βλ. υπ'αρ. πρωτ. 6998/11.9.2013.
[100] Το […]
[101] Σύμφωνα με το κείμενο της υπ'αρ. πρωτ. 6053/30.07.2013 Γνωστοποίησης.
[102] Βλ. http://www.ttbank.gr
[103] Συστάθηκε με το Ν. ΓΥΜΣΤ'/1909, όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με τον Α.Ν. 391/1936, το Ν. 1118/1938 και άλλες διατάξεις.
[104] Την υπ' αριθ. 2579/19.4.2006, προβλεπόμενη από το άρθρο 9 παρ. 5, του Ν. 3082/2002.

53. Η Τράπεζα συμμετείχε στην αναδιάρθρωση του Ελληνικού κρατικού χρέους (PSI+), που έλαβε χώρα την περίοδο Μαρτίου – Απριλίου 2012, για το σύνολο των Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) και των τίτλων που είχαν εκδοθεί με την εγγύηση Ελληνικού Δημοσίου που είχε στην κατοχή της, συνολικής ονομαστικής αξίας περίπου €4,4 δις[105].Δεν συμπεριλήφθηκε στις τράπεζες που χαρακτηρίστηκαν από την ΤτΕ ως «συστημικές» και συνεπώς δεν κρίθηκε σκόπιμη η ανακεφαλαιοποίησή της από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

54. Στις 18.01.2013, όπως έχει περιγραφεί αναλυτικά στην ενότητα.Α.2 ανωτέρω, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Α.Τ.Ε. τέθηκε σε ειδική εκκαθάριση, ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας του, και ιδρύθηκε το Νέο ΤΤ με τη μορφή της ανωνύμου τραπεζικής εταιρείας ως μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο μεταβιβάστηκαν σχεδόν όλες οι συμβατικές σχέσεις του πρώην ΤΤ με τρίτους και το σύνολο σχεδόν των περιουσιακών στοιχείων.

55. Σύμφωνα με το Καταστατικό του, σκοπός της εταιρείας είναι «η διασφάλιση της συνέχειας των κρίσιμων τραπεζικών εργασιών και υπηρεσιών πληρωμών του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε..» προκειμένου να διατηρηθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να εξασφαλιστεί η προστασία των καταθετών και επενδυτών υπό την έννοια του ν. 3746/2009, η διαφύλαξη της αξίας της εισφερόμενης στην Τράπεζα περιουσίας και η ομαλή λειτουργία της προς μεγιστοποίηση της αξίας της μέχρι την εντός ευλόγου χρόνου πώληση των μετοχών της, σύμφωνα με το άρθρο 63 ΣΤ του ν. 3601/2007»[106]. Η δε διάρκεια του νομικού προσώπου ορίστηκε σε δύο έτη από την καταχώρηση στο Γενικό Εμπορικό μητρώο της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών για τη σύστασή του[107].

Β.2.2. Μετοχική Σύνθεση και Διοικητικό Συμβούλιο

56. Το μετοχικό κεφάλαιο του Νέου ΤΤ ορίζεται σε 500.000.000 ευρώ διαιρούμενο σε 500.000.000 κοινές μετά ψήφου ονομαστικές μετοχές αξίας ενός (1) ευρώ η κάθε μια. Όπως ελέχθη ανωτέρω στην Ενότητα Α, το μετοχικό κεφάλαιο κατεβλήθη ολοσχερώς, κατά τη σύσταση του ιδρύματος, από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, το οποίο κατέστη και ο μοναδικός μέτοχος της νέας τράπεζας κατ΄εφαρμογή του Ν. 3601/2007[108].

Β.2.3. Διοικητικό Συμβούλιο

---

[105] Η συμμετοχή της Τράπεζας στο PSI+ οδήγησε στην οριστικοποίηση ζημιών για τα προαναφερθέντα χαρτοφυλάκια της τάξης των € […] δις για το 2011, με αντίστοιχη αρνητική επίδραση στα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας και του Ομίλου. Σημειώνεται ότι από την ανταλλαγή που έλαβε χώρα στις 12 Μαρτίου και στις 11 Απριλίου του 2012 η εύλογη αξία των ομολόγων που αποκτήθηκαν ήταν μικρότερη κατά €[…] εκατ. σε σχέση με την εύλογη αξία των ΟΕΔ που εντάχθηκαν στο σχέδιο (PSI+) κατά την 31.12.2011. Το ποσό αυτό αναγνωρίστηκε ως ζημιά απομείωσης στα αποτελέσματα της χρήσης 2012.

[106] Επίσης στο ίδιο άρθρο (άρθρο 3) του καταστατικού αναφέρεται ότι: «[…]».

[107] Βλ. άρθρο 4 Καταστατικού του Νέου ΤΤ.

[108] «Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις», Άρθρο 63[Ε].

57. Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του Νέου ΤΤ κατά την 27.06.2013 παρουσιάζεται στον κατωτέρω πίνακα:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΣΙΓΑΝΟΣ[109]	Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΛΑΧΟΣ	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΦΑΡΑΣ[110]	Εκτελεστικό Μέλος
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
ΔΩΡΟΘΕΟΣ ΣΑΜΟΛΑΔΑΣ	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΙΛΟΣ	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος

58. Σχετικά με τη σύνθεση του σημερινού Διοικητικού Συμβουλίου του Νέου ΤΤ, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίσθηκαν με την από 08.03.2013 1η Έκτακτη Γενική Συνέλευση του Νέου ΤΤ, κατά την οποία μοναδικός μέτοχος του Νέου ΤΤ ήταν το ΤΧΣ. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου είναι διετής, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κωδικοποιημένου Καταστατικού του Νέου ΤΤ.

59. Σημειώνεται ότι. με την προαναφερθείσα από 08.03.2013 Γενική Συνέλευση, ορίσθηκε **7μελές** Διοικητικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση του Μετόχου (έναντι του **5μελους** Διοικητικού Συμβουλίου που είχε ορισθεί με την υπ' αριθμ. 2124/Β.95/2013 Υπουργική Απόφαση σύστασης του Νέου ΤΤ, ενώ όλοι πλην ενός εκ των αρχικών μελών (κ.κ. Σιγανός, Βλάχος, Ξυφαράς και Αθανασίου) παρέμειναν στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Β.2.3. Έλεγχος επί του Νέου ΤΤ

Β.2.3.1. Διερεύνηση ενδεχόμενης υποχρέωσης προηγούμενης γνωστοποίησης

60. Δεδομένου ότι κατά τη χρονική στιγμή απόκτησης του ελέγχου επί του Νέου ΤΤ, το ΤΧΣ είχε ήδη από την 09.10.11 αποκτήσει τον πλήρη έλεγχο της ΝΕΑ PROTON[111], ήτοι το

[109] Συμμετέχει και ως μέλος Δ.Σ στην ΤΤ ΕΛΤΑ ΑΕΔΑΚ.
[110] Συμμετέχει και ως Πρόεδρος Δ.Σ στην ΤΤ ΕΛΤΑ ΑΕΔΑΚ.
[111] Βλ. ΤΧΣ, Ετήσια Οικονομική Έκθεση για τη χρήση από 01.01.2012 έως 31.12.2012, σελ. 16-17, σ. 6 (διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΤΧΣ: http://www.hfsf.gr/files/hfsf_annual_report_2012_el.pdf), όπου αναφέρεται ότι: «*Την 09.10.2011, το ΤΧΣ κατέβαλε την πρώτη δόση ποσού (€220 εκ.) για το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της νέας PROTON. Την 03.02.2012, το ΤΧΣ κατέβαλε το ποσό των € 30 εκ. στη νέα PROTON για τη δεύτερη δόση της κατά €250 εκ. αρχικής αύξησης κεφαλαίου, η οποία αποφασίστηκε κατά τη χρήση 2011. Επιπλέον, η ΤτΕ και το ΔΣ του ΤΧΣ ενέκριναν το αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης της νέας PROTON για την περίοδο 2012-2016, το οποίο προέβλεπε επιπλέον κεφαλαιακή ενίσχυση κατά € 300 εκ. ούτως ώστε η τράπεζα να πληρεί τις κεφαλαιακές απαιτήσεις όπως ορίζονται από την ΤτΕ. Σε αυτά τα πλαίσια το ΤΧΣ προχώρησε στην πλήρη κάλυψη δύο επιπρόσθετων αυξήσεων κεφαλαίου της τράπεζας συνολικού ποσού €265 εκ. (€ 230 εκ. την 01.08.2012 και €35 εκ. την 31.12.2012)*». Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 63Ε του ν. 3601/2007, όπως ισχύει : «*Το μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα τελεί υπό τον έλεγχο του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3864/2010….*». Επί του ελέγχου επί της ΝΕΑ PROTON και δεδομένου ότι το ΤΧΣ απόκτησε τον πλήρη έλεγχο επ' αυτης, ερευνητέο είναι το ζήτημα της υποχρέωσης γνωστοποίησης συγκέντρωσης εκ μέρους του ΤΧΣ, ενώπιον της ΕΑ. Δεδομένου ότι κατά τη χρονική στιγμή απόκτησης του ελέγχου της ΝΕΑ PROTON, ήτοι την 09.10.11, το ΤΧΣ δεν είχε τον έλεγχο σε άλλη επιχείρηση, δεν υπήρχε, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν.3959/2011, υποχρέωση γνωστοποίησης της πράξης απόκτησης ελέγχου επί της ΝΕΑ PROTON, βλ. εισήγηση για την υπόθεση

ΤΧΣ είχε τον έλεγχο σε άλλη επιχείρηση, καταρχήν υπάρχει, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν.3959/2011, υποχρέωση γνωστοποίησης της πράξης απόκτησης ελέγχου επί του Νέου ΤΤ, ενώπιον της ΕΑ.

61. Εντούτοις, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.2 του ν.3959/11, μόνο η μόνιμη μεταβολή ελέγχου συνεπάγεται την ύπαρξη συγκέντρωσης. Επίσης, συγκέντρωση μπορεί να προκύπτει ακόμα και στις περιπτώσεις που οι συμφωνίες προβλέπουν ορισμένη καταληκτική ημερομηνία, αν το καλυπτόμενο χρονικό διάστημα είναι αρκετά μεγάλο, ώστε να οδηγεί σε μόνιμη μεταβολή του ελέγχου των συμμετεχουσών επιχειρήσεων[112]. Εν προκειμένω και σύμφωνα με τη δεύτερη αναθεώρηση του Δεύτερου Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής της Ελλάδας, η οποία συμφωνήθηκε το Μάιο του 2013 μεταξύ της Ελληνικής Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελληνική Κυβέρνηση ανέλαβε την υποχρέωση να επιληφθεί της πώλησης του Νέου ΤΤ μέχρι τις 15.07.2013[113]. Η εν λόγω υποχρέωση πληρώθηκε δεδομένου ότι στις 15.07.13 υπεγράφη Συμφωνία Αγοραπωλησίας μεταξύ της EUROBANK και του ΤΧΣ. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι υλοποιήθηκε η ανωτέρω δέσμευση που έχει αναληφθεί εκ μέρους της Ελληνικής Κυβέρνησης και του ΤΧΣ σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν προέκυψε μόνιμη μεταβολή ελέγχου επί του Νέου ΤΤ και συνεπώς εκ του λόγου αυτού δεν υπήρχε υποχρέωση γνωστοποίησης της σχετικής πράξης.

62. Η Συμφωνία Αγοραπωλησίας συνήφθη ως αποτέλεσμα σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας, στην οποία έλαβε μέρος η EUROBANK, κατόπιν πρόσκλησης του ΤΧΣ, σύμφωνα με το άρθρο 63Ε του ν. 3601/2007 και το ν.3864/2010. Για την ως άνω συμφωνία χορηγήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 του ν.3959/11 άδεια παρέκκλισης από την υποχρέωση αναστολής πραγματοποίησης της συγκέντρωσης[114], στο πλαίσιο της οποίας η εξαγοράζουσα τράπεζα δεσμεύθηκε να ενημερώνει την ΕΑ για την πρόοδο των εργασιών πραγματοποίησης της συγκέντρωσης. Σύμφωνα με την έως τώρα ενημέρωση και σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται ανωτέρω υπό Α.4, στις 30.08.2013 ολοκληρώθηκε η μεταβίβαση των μετοχών του Νέου ΤΤ από το ΤΧΣ στη EUROBANK, με αποτέλεσμα το Νέο ΤΤ να καταστεί θυγατρική εταιρία της εξαγοράζουσας τράπεζας κατά ποσοστό 100%[115]. Κατά συνέπεια, μετά την διενέργεια της διαγωνιστικής διαδικασίας κατά τα αναφερόμενα στο ανωτέρω κεφάλαιο Α.2, τον έλεγχο επί του Νέου ΤΤ απέκτησε η EUROBANK.

***Β.2.3.2.* Διερεύνηση ενδεχομένου εσωτερικής αναδιάρθρωσης**

συγκέντρωσης Eurobank/ΝΕΑ PROTON, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αρ. 578/VII/2013 Απόφαση ΕΑ.

[112] Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, ο.π., παρ. 28 : «…. *Συγκέντρωση μπορεί να προκύπτει ακόμα και στις περιπτώσεις που οι συμφωνίες προβλέπουν ορισμένη καταληκτική ημερομηνία, αν το καλυπτόμενο χρονικό διάστημα είναι αρκετά μεγάλο, ώστε να οδηγεί σε μόνιμη μεταβολή του ελέγχου των συμμετεχουσών επιχειρήσεων*» [με παραπομπή σε σχετική νομολογία].

[113] Βλ. Second Economic Adjustment Programme for Greece (α) αναθεωρημένη έκδοση Μάιος 2013, διαθέσιμη στο http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2013/pdf/ocp148_en.pdf, όπου προβλέπεται (σελ. 133) ότι το Νέο ΤΤ θα πρέπει να πωληθεί μέχρι τις 15.07.2013

[114] Βλ. απόφαση ΕΑ 569/VII/2013, της 17.07.13, ΦΕΚ 3042/Β/29.11.2013.

[115] Βλ. αρ.πρωτ. […]

63. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται υπό Β.1.4. για την EUROBANK και ανωτέρω για το Νέο ΤΤ, προκύπτει ότι κατά τη χρονική περίοδο της υπό εξέταση συγκέντρωσης, και τα δυο ανωτέρω τραπεζικά ιδρύματα βρίσκονται υπό τον έλεγχο του ΤΧΣ. Σε αυτό το πλαίσιο, διατυπώνεται ο ισχυρισμός της EUROBANK, ότι στην περίπτωση που η Επιτροπή θεωρεί ότι το ΤΧΣ αποτελεί επιχείρηση, τότε η γνωστοποιούμενη συναλλαγή συνιστά *εσωτερική αναδιάρθρωση*, δεδομένου ότι το ΤΧΣ κατέχει το […]% του μετοχικού κεφαλαίου της εξαγοράζουσας Eurobank και το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου του Νέου ΤΤ, η οποία, εκ του λόγου αυτού, δεν εμπίπτει στους κανόνες περί έλεγχου συγκεντρώσεων και εφαρμόζεται το άρθρο 8 παρ. 2 του ν.3959/2011, ως ισχύει[116].

64. Υπενθυμίζεται ότι συγκέντρωση κατά την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού υφίσταται όταν επέρχεται μεταβολή στον ασκούμενο έλεγχο. Ως εκ τούτου μια εσωτερική αναδιάρθρωση εντός ενός ομίλου επιχειρήσεων δεν συνιστά συγκέντρωση, εκτός εάν η πράξη οδηγεί σε μεταβολή της ποιότητας του ελέγχου σε μια από τις επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα να μην έχει καθαρά εσωτερικό χαρακτήρα[117].

65. Εντούτοις, δεδομένου ότι η συμμετοχή του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της EUROBANK, δεν αποτελεί, σύμφωνα με τα έως σήμερα διαθέσιμα στοιχεία, μόνιμη μεταβολή ελέγχου, η υπό εξέταση πράξη δεν αποτελεί εσωτερική αναδιάρθρωση.

Β.2.4. Συμμετοχές του Νέου ΤΤ

66. Οι θυγατρικές του Νέου ΤΤ είναι οι εξής:

Επωνυμία	Ποσοστό Συμμετοχής	Αντικείμενο Δραστηριότητας
ΤΤ ΕΛΤΑ ΑΕΔΑΚ	51%[118]	Διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων
Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Πιστώσεων	50%[119]	Διαχείριση και Έκδοση Πιστωτικών Καρτών
T Leasing Ανώνυμη Εταιρεία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (πρώην ASPIS Leasing A.E)	100%	Χρηματοδοτικές Μισθώσεις
T Credit Ανώνυμη Εταιρεία Λειτουργικών Μισθώσεων[120]	100% (μέσω της T Leasing A.E.)	Λειτουργικές Μισθώσεις

[116] Βλ. τους σχετικούς ισχυρισμούς της Eurobank η οποία όπως προαναφέρθηκε υποστηρίζει ότι το ΤΧΣ δε συνιστά «επιχείρηση» και δεν υπόκειται στις διατάξεις περί ελέγχου συγκεντρώσεων, αλλά παράλληλα εκτιμά ότι αν κριθεί άλλως τότε η γνωστοποιηθείσα πράξη αποτελεί εσωτερική αναδιάρθρωση, (αρ. πρωτ. ΕΑ […] σελ. 2).

[117] Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ των επιχειρήσεων (2008/C 95/01) , παρ. 51 με παραπομπή σε παραδείγματα εσωτερικής αναδιάρθρωσης (αυξήσεις συμμετοχής που δεν συνοδεύονται από μεταβολές του ελέγχου ή πράξεις αναδιάρθρωσης, όπως η συγχώνευση μιας εταιρείας εισηγμένης σε δύο χρηματιστήρια, σε ενιαία νομική οντότητα ή η συγχώνευση θυγατρικών).

[118] Το υπόλοιπο 49% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ανήκει στα ΕΛΤΑ. Η εταιρεία υπόκειται στον έλεγχο του Νέου ΤΤ.

[119] Το υπόλοιπο 50% του μετοχικού κεφαλαίου της ανήκει στην εταιρεία "ΔΕΜΚΟ Α.Ε." και η εταιρεία υπόκειται στον κοινό έλεγχο του Νέου ΤΤ και της "ΔΕΜΚΟ Α.Ε.", […].

[120] Πρώην ASPIS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ.

67. Τέλος, σημειώνεται ότι το Νέο ΤΤ συμμετέχει επίσης, σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, στην […] με ποσοστό που ανέρχεται μετά την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας σε ποσοστό [1-3]%.

Β.2.5. Κύκλος Εργασιών

68. Δεδομένου ότι το Νέο ΤΤ αποτελεί νέο πιστωτικό ίδρυμα που ιδρύθηκε μόλις τον Ιανουάριο του 2013, δεν υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία για το 2012. Κατά την εκτίμηση των μερών, ο κύκλος εργασιών που αναλογεί, κατά προσέγγιση[121], σε ρευστοποιήσιμες αξίες, στο μεταβιβασθέν τμήμα δραστηριοτήτων στο Νέο ΤΤ ανέρχεται για την οικονομική χρήση 2012 σε […] ευρώ. Σημειώνεται δε ότι, καθώς το Νέο ΤΤ δεν δραστηριοποιείται εκτός Ελλάδος, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών συμπίπτει με τον εθνικό.

Γ. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Γ.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

69. Κατά το άρθρο 5 παρ.2 του ν. 3959/2011, συγκέντρωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση κατά την οποία ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσοτέρων άλλων επιχειρήσεων, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλο τρόπο.

70. Συνεπώς, η απόκτηση από την EUROBANK του συνόλου των μετοχών του Νέου ΤΤ, συνιστά συγκέντρωση κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3959/2011, η οποία συνίσταται στην απόκτηση ελέγχου σε τμήμα επιχείρησης.

Γ.2. ΕΞΕΤΑΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ

71. Υπό τον όρο «παράλληλες συγκεντρώσεις» νοείται η κατάσταση που δημιουργείται όταν δύο ή περισσότερες συγκεντρώσεις επιχειρήσεων, που επηρεάζουν την ίδια αγορά, γνωστοποιούνται ταυτόχρονα ή σε σχετικά κοντινό χρονικό διάστημα, οδηγώντας σε μία «αλληλοκαλυπτόμενη» περίοδο αξιολόγησης από την αρμόδια αρχή ανταγωνισμού. Το ζήτημα που ανακύπτει είναι πως θα πρέπει να αντιμετωπιστούν αυτές οι δύο (ή

---

[121] Έχει αφαιρεθεί από το συνολικό κύκλο εργασιών [όπως αυτός προκύπτει από τα στοιχεία της κατάστασης συνολικών εσόδων, των στοιχείων και πληροφοριών της χρήσης 2012 που συντάχθηκαν με βάση την αρχή των ρευστοποιήσιμων αξιών και δημοσιεύτηκαν από την Ειδική Εκκαθαριστή], και ειδικότερα από το κονδύλι τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα, το τμήμα εκείνο των εσόδων που αφορούσε και αναλογούσε στα υπερήμερα και στα δάνεια σε καθυστέρηση που δεν μεταβιβάστηκαν στο Νέο ΤΤ, όπως αυτό επαναυπολογίστηκε εξωλογιστικά για το διάστημα από την 1.1.2012 έως την ημερομηνία διακοπής του εκτοκισμού κάθε δανείου με βάση το επιτόκιό του. Σημειώνεται ότι με βάση τις αποφάσεις της ΕΜΕ και σύμφωνα με το ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων» και το ΔΛΠ 10 «Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού», το πρώην ΤΤ προέβη σε αλλαγή της βάσης παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων από την «Αρχή της επιχειρηματικής συνέχειας των δραστηριοτήτων» (going concern) σε αυτή των «ρευστοποιήσιμων αξιών» (liduidation basis), με ισχύ από 31.12.2011. Τα δε στοιχεία που παρέμειναν από 18.1.2013 στο υπό ειδική εκκαθάριση ΤΤ, ήταν κυρίως δάνεια υπερήμερα και καθυστερημένα κατά συνέπεια μη εξυπηρετούμενα.

περισσότερες) συγκεντρώσεις από πλευράς ελέγχου επηρεασμού του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην εξεταζόμενη αγορά.

72. Η κρατούσα πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[122] και της Επιτροπής Ανταγωνισμού[123] στις περιπτώσεις παράλληλων συγκεντρώσεων υιοθετεί την αρχή της χρονικής προτεραιότητας, βάσει της οποίας αξιολογείται η χρονικά προηγούμενη γνωστοποιηθείσα πράξη συγκέντρωσης στη βάση των δικών της πραγματικών και νομικών περιστατικών, και χωρίς να ληφθεί υπόψη η επόμενη (χρονικά) γνωστοποιηθείσα πράξη, ενώ η δεύτερη (πράξη) αξιολογείται υπό το πρίσμα της δομικής αλλαγής της αγοράς που προκλήθηκε από την πρώτη. Έτσι γίνεται δεκτό ότι «[ε]*ίναι έμφυτο στο σύστημα του Κανονισμού ελέγχου των συγκεντρώσεων ότι ένα μέρος που γνωστοποιεί πρώτο μία συγκέντρωση που αξιολογούμενη κατ'ουσίαν επί των δικών της δεδομένων δεν προκαλεί αμφιβολίες για σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα αυτής, δικαιούται να αξιολογηθεί η προτεινόμενη συναλλαγή ως συμβατή με την κοινή αγορά μέσα στα προβλεπόμενα χρονικά όρια*» [124] και ότι «*η εκτίμηση, εκ μέρους της Επιτροπής, του αν συμβιβάζεται μία πράξη συγκεντρώσεως με την κοινή αγορά πρέπει να πραγματοποιείται αποκλειστικά βάσει πραγματικών και νομικών περιστάσεων υφισταμένων κατά το χρόνο της κοινοποιήσεως της πράξεως αυτής και όχι βάσει υποθετικών στοιχείων των οποίων οι οικονομικές επιπτώσεις δεν μπορούν να εκτιμηθούν κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο εκδίδεται η απόφαση της Επιτροπής*»[125]. Ο κανόνας της χρονικής προτεραιότητας αποτρέπει την πιθανότητα άνισης μεταχείρισης καθώς τα μέρη της πρώτης (χρονικά) συγκέντρωσης που αξιολόγησαν και συμφώνησαν σε μία συναλλαγή στη βάση της δομής της αγοράς το δεδομένο χρονικό σημείο δεν θα έπρεπε να προκαταληφθούν από μία επακόλουθη συγκέντρωση, τα μέρη της οποίας είχαν το πλεονέκτημα να λάβουν υπόψη τους την πρώτη συγκέντρωση για την κατάρτιση της μεταξύ τους συμφωνίας.

73. Εν προκειμένω, η ΕΑ έλαβε, κατ' άρθρο 6 παρ. 1 - 3 του ν. 3959/2011, την ίδια ημέρα με την εξεταζόμενη συναλλαγή, αλλά με προγενέστερο αριθμό πρωτοκόλλου, την με ημερομηνία 30.7.2013 πράξη γνωστοποίησης (αρ. πρωτ. 6053/30.7.2013) από την EUROBANK σχετικά με την απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου επί της τράπεζας «Νέα

---

[122] Μέχρι το 2007 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφήρμοζε τη μέθοδο της συνδυαστικής προσέγγισης, ήτοι της αξιολόγησης των γνωστοποιηθεισών πράξεων με γνώμονα τις αλλαγές που θα επιφέρει στη σχετική αγορά εκάστη πράξη συγκέντρωσης (σχετικές αποφάσεις της Ε.Επ. Μ. 1016, *Price Waterhouse/Coopers & Lybrand* και Μ.1044, *KPMG/Ernst& Young*, Μ.2389, *Shell/DEA* και Μ.2533, *BP/EON*). Από το 2007 και έπειτα, η Επιτροπή υιοθέτησε την αρχή της χρονικής προτεραιότητας Μ.4601, *KarstadtQuelle/MyTravel*, σκ. 50, και Μ.4601, *Tui/First Choice*, Μ.4854, *TomTom/Teleatlas* και Μ.4942, *Nokia/Navteq*, Μ.5403, *Lufthansa/BMI* και Μ.5440, *Lufthansa/Austrian Airlines*), ενώ στις τελευταίες της αποφάσεις Μ.6214, *Seagate Technology/HDD Business of Samsung Electronics* και Μ.6203, *Western Digital Ireland/Viviti Technologies* εφήρμοσε την ως άνω αρχή με γνώμονα την ημερομηνία γνωστοποίησης (notification date) προσανατολιζόμενη σε ένα ακόμη αυστηρότερο κριτήριο σε σχέση με την παράλληλη αξιολόγηση των δύο συναλλαγών. Η εφαρμογή τςη αρχής της χρονικής προτεραιότητας επιβεβαιώνεται και από το Δικαστήριο βλ. ΓενΔικ. Τ-2/93 *AirFrance κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1994 ΙΙ-327, σκ. 70-72, ΓενΔικ. Τ-374/00, *Verband der freien Rohrwerke κ.α κατά Επιτροπής*, Συλλ. ΙΙ-2275, 170 και ΓενΔικ. Τ-342/99 *Airtours κατά Επιτροπής,* Συλλ. ΙΙ-2585, σκ. 82).

[123] Βλ. πρόσφατες αποφάσεις ΕΑ επί συγκεντρώσεων στον τραπεζικό κλάδο.

[124] Μ.4601 *Tui/First Choice* παρ.50

[125] Απόφαση ΓενΔικ της 19.05.1994 (υπόθεση Τ-2/93 AirFrance v.Commission) σκ. 70.

Proton Τράπεζα Α.Ε.». Επίσης, μετά την υποβολή της υπό αξιολόγηση γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, η ΕΑ έλαβε την κατ' άρθρο 6 παρ. 1 - 3 του ν. 3959/2011 με ημερομηνία 23.08.2013 πράξη γνωστοποίησης (αρ. πρωτ. 6572/23.08.2013) από την ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» σε σχέση με την απόκτηση επιλεγμένων στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού της υπό ειδική εκκαθάριση τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.», που καλύπτει ορισμένες εκ των σχετικών αγορών στις οποίες δραστηριοποιούνται τα συμμετέχοντα μέρη στην παρούσα υπό αξιολόγηση συγκέντρωση. Επ' αυτής της πράξης γνωστοποίησης εκδόθηκε η υπ'αρ. 576/VII/2013 απόφαση της ΕΑ κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011.

74. Ενόψει των ανωτέρω, και με γνώμονα την κρατούσα πρακτική και νομολογία για την αντιμετώπιση του ζητήματος των παράλληλων γνωστοποιήσεων, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση θα πρέπει να εκτιμηθεί από πλευράς επηρεασμού των συνθηκών ανταγωνισμού σε εκάστη σχετική αγορά, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών και νομικών δεδομένων που ισχύουν στο χρόνο υποβολής της εν λόγω γνωστοποίησης. Επομένως, η απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου της Eurobank επί της τράπεζας «Νέα Proton Τράπεζα Α.Ε.» λαμβάνεται υπόψη κατά την παρούσα αξιολόγηση, ενώ, αντίθετα, η απόκτηση ελέγχου της «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» επί της «ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.» δεν λαμβάνεται, κατά τα ανωτέρω, υπόψη. Σε κάθε περίπτωση, η επίπτωση της τελευταίας συγκέντρωσης στις κρατούσες ανταγωνιστικές συνθήκες του χρηματοπιστωτικού τομέα είναι ανεπαίσθητη, λόγω των αμελητέων μεριδίων που κατέχει η PROBANK στις σχετικές αγορές, κι ως εκ τούτου, ακόμα κι αν λαμβανόταν υπόψη, η αξιολόγηση της επίπτωσης της υπό κρίση συγκέντρωσης στη λειτουργία του ανταγωνισμού θα ήταν πανομοιότυπη με αυτήν που ακολουθεί στις επόμενες ενότητες της παρούσας.

Γ.3. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ Ε.Α.

75. Η υπό εξέταση συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα στοιχεία, πληρούνται τα κριτήρια του άρθρου 6 παρ.1 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει[126]. Η εθνική διάσταση της εξεταζόμενης συγκέντρωσης προκύπτει σύμφωνα με το νόμο από τον προσδιορισμό του κύκλου εργασιών όλων των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων[127]. Ειδικότερα, η υπό εξέταση συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση, δεδομένου ότι σύμφωνα με τα προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα στοιχεία, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων ανήλθε κατά το έτος 2012 σε […] **εκ** ευρώ (ειδικότερα, της EUROBANK ανήλθε σε […] εκ ευρώ και των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων του Νέου ΤΤ σε […] εκ

[126] Σχετικά με το ύψος του κύκλου εργασιών της Eurobank και του Νέου ΤΤ, βλ. ανωτέρω Κεφ. Β΄.
[127] Για τον ορισμό της συμμετέχουσας επιχείρησης βλέπε άρθρα 5, 6 και 10 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, καθώς και σχετική νομολογία της Επιτροπής Ανταγωνισμού (www.epant.gr) και επικουρικά τη σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ευρώ[128]). Στην εθνική αγορά ο κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων ανήλθε κατά το έτος 2012 σε […] **εκ ευρώ** (ειδικότερα της EUROBANK ανήλθε σε […] εκ ευρώ και των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων του Νέου ΤΤ ομοίως σε […] εκ ευρώ, δεδομένου ότι το Νέο ΤΤ δεν έχει δραστηριότητα σε άλλες χώρες πλην της Ελλάδος [129].

76. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 εδ. γ΄ του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004[130], μία συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν: **α)** ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ και **β)** δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος.

77. Εν προκειμένω, ναι μεν ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ και η κάθε μία πραγματοποιεί συνολικό κοινοτικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, ωστόσο το Νέο ΤΤ και η Eurobank πραγματοποιούν άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών τους στην Ελλάδα. Ειδικότερα, η Eurobank πραγματοποιεί άνω του 75% του παγκόσμιου κύκλου εργασιών της στην Ελλάδα (και κατ' επέκταση, κατά λογική συνέπεια, πραγματοποιεί άνω του 75% του κοινοτικού κύκλου εργασιών της στην Ελλάδα), ενώ, ως προαναφέρθηκε, το Νέο ΤΤ δεν έχει δραστηριότητα σε άλλες χώρες πλην της Ελλάδος. Ως εκ τούτου, η συγκέντρωση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κοινοτικών διαστάσεων και η υπό κρίση γνωστοποίηση υποβάλλεται αρμοδίως ενώπιον της Ε.Α.

Γ.4. ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΚΟΥΣΑ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

78. Η υπό εξέταση συγκέντρωση γνωστοποιήθηκε εμπροθέσμως κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011. Συγκεκριμένα, η EUROBANK[131] γνωστοποίησε στην

---

[128] Βλ. άρθρο 10 παρ. 2 Ν.3959/2011 *«Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1, όταν η συγκέντρωση πραγματοποιείται με την απόκτηση τμημάτων μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, ασχέτως αν τα τμήματα αυτά έχουν ή όχι νομική προσωπικότητα, λαμβάνονται υπόψη, όσον αφορά τον μεταβιβάζοντα, μόνο ο κύκλος εργασιών που αντιστοιχεί στο μεταβιβαζόμενο μέρος».*

[129] Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011: *«1. Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά.»*

[130] Βλ. Κανονισμό του Συμβουλίου, της 20.01.2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (*«Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»*), ΕΕ L 024 της 29/01/2004, σελ. 0001 - 0022.

[131] Μέσω των πληρεξούσιων δικηγόρων Π. Μπερνίτσα και Ε. Νισυρίου.

ΕΑ την 30.07.2013 (αρ. πρωτ. 6054)[132] την από 15.07.2013 Σύμβαση Πώλησης Μετοχών μεταξύ του ΕΤΧΣ και της EUROBANK, με την τελευταία να καταθέτει το προβλεπόμενο στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3959/2011 παράβολο των 1.100 ευρώ[133]. Της γνωστοποιήσεως είχε προηγηθεί, στις 19/7/2013, αίτημα παρέκκλισης κατ' άρθρο 9 παρ. 3 του ν.3959/2011[134].

79. Σε συνέχεια της γνωστοποίησης, η EUROBANK απέστειλε στις 02.08.2013 αντίτυπο του φύλλου της ημερήσιας οικονομικής εφημερίδας πανελλαδικής κυκλοφορίας «Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ» της 02.08.2013[135], στο οποίο δημοσιεύθηκε η υπό κρίση πράξη κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 6 ν. 3959/2012 και την Απόφαση ΕΑ με αριθ. 305/V/2006 σχετικά με τον καθορισμό του ειδικότερου περιεχομένου της δημοσίευσης των συγκεντρώσεων που υπόκεινται σε προληπτικό έλεγχο. Το κείμενο της ως άνω δημοσίευσης αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο της ΕΑ στις 05.08.2013, κατ' άρθρο 6 παρ. 6 εδ. β΄ του ν. 3959/2011[136].

80. Επίσης, τόσο η EUROBANK όσο και το ΤΧΣ απέστειλαν στο χρόνο που τους δόθηκε μετά από παρατάσεις και διαδοχικές διευκρινιστικές επιστολές τα στοιχεία που ζητήθηκαν από τη ΓΔΑ με τελευταία ημερομηνία από το ΤΧΣ την 25.10.2013, η οποία και θεωρείται ημερομηνία προσήκουσας γνωστοποίησης. Επισημαίνεται ότι η EUROBANK κατέθεσε την υπ' αριθμ. πρωτ. 7548/30.09.2013 επιστολή με την οποία, αναφερόμενη στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων των παραγράφων 11 και 12 του άρθρου 8 του Ν. 3959/2011, δηλώνει ότι αφορά στην παροχή στοιχείων μόνο από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, και συνεπώς οι διατάξεις αυτές δεν εφαρμόζονται σε σχέση με την παροχή στοιχείων από άλλες επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως της σχέσης αυτών με τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις[137]. Ενόψει των ανωτέρω ζήτησε να προχωρήσει η εξέταση της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης με δεδομένο ότι η Τράπεζα έχει πλήρως συνεργασθεί και προσκομίσει όλα τα στοιχεία που της ζητήθηκαν από τη ΓΔΑ και ουδεμία ευθύνη φέρει σε σχέση με την υποβολή από το Ταμείο των στοιχείων που έχουν ζητηθεί από αυτό.

---

[132] Είχε προηγηθεί η υπ'αρ.πρωτ. 5801/19.7.2013 αίτηση παρέκκλισης της EUROBANK, κατ' άρθρο 9 παράγραφος 3, ν. 3959/2011, συνοδευόμενη από το διπλότυπο είσπραξης (Σειρά Η 2487382, α/α 17228, 19/7/2013).

[133] Σειρά Η4286875, α/α 17665/24.07.2013, ΔΟΥ Δ ΑΘΗΝΩΝ.

[134] Βλ. κεφάλαιο Α.2.5.

[135] Αρ. φύλλου 25.252.

[136] Το κείμενο της ως άνω δημοσίευσης αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο της ΕΑ στις 5.8.2013, κατ' άρθρο 6 παρ. 6 εδ. β΄ του ν. 3959/2011, βλ. http://www.epant.gr/news_details.php?Lang=gr&id=306&nid=550.

[137] Συγκεκριμένα η EUROBANK αναφέρει ότι *« […] από τη διατύπωση των παραγράφων 11 και 12 του άρθρου 8 του Ν.3959/2011, φαίνεται ότι οι προθεσμίες για τη λήψη απόφασης επί συγκέντρωσης επιχειρήσεων δύναται να παραταθούν ή/και, κατ΄ εξαίρεση, να ανασταλούν σε περίπτωση που εκκρεμεί η παροχή στοιχείων από τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη συγκέντρωση. Σύμφωνα με την Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής "για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων", ως συμμετέχουσες επιχειρήσεις θεωρούνται οι επιχειρήσεις που μετέχουν σε μια συγκέντρωση (παράγραφος 129). Στην περίπτωση απόκτησης αποκλειστικού ελέγχου, συμμετέχουσες επιχειρήσεις είναι η αποκτώσα επιχείρηση και η επιχείρηση-στόχος (παράγραφος 134)».*

81. Το ανωτέρω επιχείρημα δεν μπορεί να γίνει δεκτό, δεδομένου ότι ο προσδιορισμός της συμμετέχουσας επιχείρησης γίνεται κυρίως με γνώμονα την έννοια της απόκτησης ελέγχου[138]**.** Εν προκειμένω το ΤΧΣ αποτελεί τον ελέγχοντα μέτοχο της EUROBANK[139]. Η συλλογή επομένως των εν λόγω στοιχείων απέβλεπε ακριβώς στη διασάφηση της σχέσης μεταξύ ΤΧΣ και EUROBANK και στην ιδιότητα του ΤΧΣ ως ελέγχοντα μετόχου αυτής.

82. Σε κάθε περίπτωση η ΓΔΑ θα μπορούσε να μην έχει απευθυνθεί απευθείας στο ΤΧΣ για την παροχή των ως άνω απαραίτητων για την πληρότητα της γνωστοποίησης στοιχείων αλλά να τα έχει αιτηθεί άμεσα από τη EUROBANK. Εντούτοις προκρίθηκε, και ορθώς, εν προκειμένω η απευθείας υποβολή ερωτημάτων στο ΤΧΣ με παράλληλη σχετική ενημέρωση της EUROBANK, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας και προστασίας του επιχειρηματικού απορρήτου, ενόψει της παροχής μεταξύ άλλων στοιχείων τα οποία συνιστούσαν επιχειρηματικά απόρρητα τρίτων ανταγωνιστριών της EUROBANK πιστωτικών ιδρυμάτων στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχει το ΤΧΣ. Εν προκειμένω, το ΤΧΣ και EUROBANK είχαν επανειλημμένα ενημερωθεί ότι οι σχετικές προθεσμίες που προβλέπονται στο άρθρο 8 παρ. 5 και 6 αναστέλλονται, κατ' άρ. 8 παρ. 12 του ν. 3959/2011, μέχρι την ημερομηνία παροχής των πλήρων και ακριβών πληροφοριών που ζητήθηκαν.

Δ. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ

83. «Οριζόντιες συγκεντρώσεις» είναι οι συγκεντρώσεις στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις που αποτελούν πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην ίδια σχετική αγορά. Δύο είναι οι βασικοί τρόποι με τους οποίους οι οριζόντιες συγκεντρώσεις ενδέχεται να εμποδίσουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης:

α) καταργώντας σημαντικές ανταγωνιστικές πιέσεις σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες ως εκ τούτου θα έχουν αυξημένη ισχύ στην αγορά, χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους (επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς),

β) μεταβάλλοντας τη φύση του ανταγωνισμού ούτως ώστε επιχειρήσεις που προηγουμένως δεν συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους, τώρα είναι πολύ πιθανότερο να συντονίζουν και να αυξάνουν τις τιμές ή με άλλο τρόπο να βλάπτουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό· ή καθιστώντας το συντονισμό ευκολότερο, σταθερότερο ή αποτελεσματικότερο για τις επιχειρήσεις που συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους και πριν από τη συγκέντρωση (επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς).

---

138 Βλ. Κωδικοποιημένη ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ των επιχειρήσεων (2008/C 95/01) βλ παρ.12.

139 Βλ. και κεφάλαιο Β επί της υπαγωγής του ΤΧΣ στην έννοια της επιχείρησης.

Δ.1. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

84. Κατά κανόνα, μία συγκέντρωση με επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς θα εμποδίσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό με τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης από μία και μόνη επιχείρηση, η οποία θα έχει συνήθως αισθητά μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς από τον επόμενο σε μέγεθος ανταγωνιστή μετά τη συγκέντρωση[140].

85. Κατά την εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνει υπόψη της τους ακόλουθους κυρίως παράγοντες:

i) Υψηλά μερίδια αγοράς [141,142], [143], [144], [145].

ii) Επίπεδα συγκέντρωσης (δείκτης HHI) [146, 147,148].

iii) Μη στενή υποκατάσταση μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των αντιπάλων τους [149 150].

---

[140] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 05.02.2004 για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ 25.

[141] Απόφαση ΓενΔικ. στην υπόθ. T-210/01, *General Electric κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, σκ. 570-574. Επίσης αποφάσεις Ε.Επ. M.3732, *Procter & Gamble/Gilette*, σκ. 19-20, 22-24, M.774, *St Gobain/Wacker/NOM*, σκ. 223, M.4494, *Evraz/Highveld*, σκ. 91-93. Βλ. και Ε.Α. 434/V/2009, σκ. 28.

[142] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων της 05.02.2004, παρ. 17.

[143] Αποφάσεις Ε.Επ. M.5384, ό.π., σκ. 85, 90, 95-96, M.4844, ό.π., σκ. 137-138, 139-140,155-156, M.4155, *BNP Paribas/BNL*, σκ. 30-31.

[144] Βλ. σχετ. απόφαση Ε.Επ. M.6458, *Universal/EMI,* σκ. 302-303 και 372.

[145] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (2004/C 31/03), παρ. 18.

[146] Απόφαση Ε.Επ. M.4314, *Johnson & Johnson/Pfizer*, σκ. 73.

[147] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 19-20.

[148] Ο δείκτης *Herfindahl-Hirschman* (*HHI*) δίνει μια εικόνα του βαθμού συγκέντρωσης της υπό εξέταση αγοράς, ενώ ο υπολογισμός του στηρίζεται σε μεγέθη μετρήσιμα που είναι εφικτό να διαθέτουν οι Αρχές Ανταγωνισμού. Όσο πιο συγκεντρωμένη είναι η αγορά, τόσο μεγαλύτερη είναι η τιμή που λαμβάνει ο δείκτης. Όταν ο εν λόγω δείκτης υπερβαίνει τις 2000 μονάδες, αυτό αποτελεί ένδειξη μιας συγκεντρωμένης αγοράς. Στην ακραία περίπτωση όπου η αγορά είναι μονοπωλιακή (και λειτουργεί σε αυτή μία μόνο επιχείρηση με μερίδιο ίσο με 100%), ο δείκτης λαμβάνει τιμή ίση με 10.000 μονάδες. Εφόσον ο υπολογισμός του δείκτη λαμβάνει υπόψη τα τετράγωνα των μεριδίων αγοράς ($HHI = \sum_{i=1}^{n} s_i^2$), όπου s_i είναι το μερίδιο της *i* επιχείρησης και *i = 1,2,...n*), όσο πιο μεγάλη είναι η επιχείρηση τόσο μεγαλύτερη βαρύτητα έχει στον υπολογισμό του *HHI*. Ο δείκτης *HHI* δίνει μια στατική εικόνα για την αγορά εφόσον στηρίζεται αποκλειστικά στα τρέχοντα μερίδια αγοράς. Σε μια συγκεντρωμένη αγορά διευκολύνεται η επικοινωνία μεταξύ των επιχειρήσεων και ο συντονισμός των στρατηγικών και πολιτικών τους (βλ. ενδεικτικά *Π. Φώτης*, Προπομπός, Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική Ανταγωνισμού, Θεωρία Βιομηχανικής Οργάνωσης, Πολιτική και Δίκαιο Ανταγωνισμού και Έλεγχος Συγκεντρώσεων 2013, Ενότητα Γ.2). Βλ. επίσης Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 28-29 και Απόφαση Ε.Επ. M.4314, *Johnson & Johnson/Pfizer*, σκ. 73.

[149] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 28-29.

[150] Γενικά όσο υψηλότερος είναι ο βαθμός υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών σε μία πράξη συγκέντρωσης επιχειρήσεων, τόσο αυξάνει το κίνητρο για τις εν λόγω επιχειρήσεις να αυξήσουν τις τιμές τους μετά τη συγκέντρωση. Βλ. ενδεικτικά M.3191, *Philip Morris/Papastratos*, σκ. 20,32, M.3544, *BayerHealthcare/Roche OTC,* σκ. 40-45 και 50-53, M.2978, *Lagardere/Natexis/VUP*, σκ. 700-703, M.2817, *Barilla/BPL/Kamps*, σκ. 34-39. Στην υπόθεση M.3287 *AGCO/Valtra*, σκ. 31-34, έγινε δεκτό ότι τα προϊόντα της αποκτώμενης οντότητας δεν ήταν στενά

iv) **Εναλλακτικές επιλογές εφοδιασμού**[151],[152].

v) **Δυνατότητα αποκλεισμού ανταγωνιστών**[153].

vi) **Αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών**[154].[155].

vii) **Δυνητικός ανταγωνισμός - Εμπόδια εισόδου**[156].[157, 158].[159].

Δ.2. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

86. Συγκεντρώσεις σε αγορές με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης μπορεί να οδηγήσουν στη δημιουργία ή την ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης και ως εκ τούτου στην παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, καθώς αυξάνουν την πιθανότητα συντονισμού μεταξύ των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων αναφορικά με τις τιμές, την παραγωγή, τους πελάτες ή τις πωλήσεις, χωρίς προς τούτο να απαιτείται να προσφύγουν σε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική με την έννοια των άρθρων 1 του Ν. 3959/2011 και 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «ΣΛΕΕ»)[160]. Έτσι, μία συγκέντρωση που δημιουργεί ή ενισχύει δεσπόζουσα θέση που κατέχουν οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις από κοινού με άλλη ή άλλες

υποκατάστατα με τα προϊόντα της αποκτώσας αλλά και των ανταγωνιστών, με αποτέλεσμα να γίνει δεκτό ότι παρά την ισχυρή θέση της νέας οντότητας δεν δημιουργούνταν προβλήματα ανταγωνισμού. Προς τούτο λήφθηκε υπόψη ότι η αποκτώμενη οντότητα αξιοποιούσε ανεξάρτητους διανομείς σε αντίθεση με την αποκτώσα που είχε δικό της δίκτυο διανομής των προϊόντων. Σημασία έχει επίσης και το αγοραστικό κοινό στο οποίο απευθύνεται εκάστη επιχείρηση, καθώς όταν οι συμμετέχουσες σε μία συγκέντρωση επιχειρήσεις απευθύνονται σε διαφορετικών χαρακτηριστικών πελάτες, υφίστανται λιγότερες πιθανότητες να θεωρηθούν στενοί ανταγωνιστές. Βλ. σχετ. απόφ. Ε.Επ. Μ.5128, *Nordic Capital/TietoEnator,* σκ. 26.

[151] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 31.

[152] Η ύπαρξη κόστους μεταστροφής των πελατών συνιστά ευνοϊκό παράγοντα για τη δημιουργία οριζόντιων μη συντονισμένων αποτελεσμάτων. Βλ. σχετ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.986, *Agfa-Gevaert/DuPont*, σκ. 63-71, Μ.4731, *Google/Doubleclick*, σκ. 210. Επίσης και Μ.4439, *RyanAir/Air Lingus,* σκ. 542.

[153] Βλ. ανωτέρω Κατευθυντήριες για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 36 (και νομολογία στην οποία παραπέμπει).

[154] Αποφάσεις Ε.Επ. Μ.2533, ό.π., σκ. 128-132, Μ.3732, ό.π., σκ. 24, και Μ.774, ό.π., σκ. 228-229 και 265.

[155] Βλ. ανωτέρω Κατευθυντήριες για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 65, 67.

[156] Βλ. π.χ. απόφαση ΓενΔικ Τ-342/99, ό.π., σκ. 262, 266-268. Επίσης, απόφαση Ε.Επ. Μ.3732, ό.π., σκ. 26-27.

[157] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.774, ό.π., σκ. 232.

[158] Βλ. ανωτέρω Κατευθυντήριες για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 69-71.

[159] Βλ. ανωτέρω Κατευθυντήριες για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 74-75.

[160] Συλλογική δεσπόζουσα θέση, παρακωλύουσα σε σημαντικό βαθμό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς ή σε σημαντικό τμήμα αυτής, μπορεί, επομένως, να προκύψει κατόπιν μιας συγκεντρώσεως όταν, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της οικείας αγοράς και της μεταβολής που θα επιφέρει στα χαρακτηριστικά της η πραγματοποίηση της συγκεντρώσεως, η τελευταία θα έχει ως αποτέλεσμα ότι κάθε μέλος του οικείου ολιγοπωλίου, συνειδητοποιώντας τα κοινά συμφέροντα, θα θεωρούσε δυνατό, οικονομικά ορθολογικό και, επομένως, προτιμητέο να υιοθετεί διαρκώς την ίδια γραμμή δράσεως στην αγορά με σκοπό να πωλεί σε τιμές υψηλότερες από τις ανταγωνιστικές, χωρίς να χρειάζεται να συνάψει συμφωνία ή να ακολουθήσει εναρμονισμένη πρακτική, κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, και χωρίς οι σημερινοί ή οι μελλοντικοί ανταγωνιστές ή ακόμη οι πελάτες και οι καταναλωτές να μπορούν να αντιδράσουν αποτελεσματικά. Βλ. σχετ. απόφαση ΔΕΕ C-413/06, *Sony/BMG κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής* (υπόθεση *Impala*), σκ. 122.

επιχειρήσεις μπορεί να αποδειχθεί ασύμβατη προς το καθεστώς του ανόθευτου ανταγωνισμού.

87. Κατά την αξιολόγηση αυτή η Ε.Α. λαμβάνει υπόψη της τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς και τη μεταβολή που θα επιφέρει στη δομή αυτής η πραγματοποίηση της συγκεντρώσεως[161] και ιδίως αν μέσω αυτής καθίσταται πλέον περισσότερο οικονομικά ορθολογικό και, επομένως, προτιμητέο να υιοθετηθεί κοινή γραμμή δράσεως από τις δραστηριοποιούμενες στην αγορά επιχειρήσεις αναφορικά με την εμπορική, τιμολογιακή ή άλλη πολιτική τους χωρίς προς τούτο να απαιτείται η προσφυγή σε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική[162].

88. Τα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογείται η ενδεχόμενη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι:

i) Επίπεδο συγκέντρωσης στις υπό εξέταση αγορές[163].[164].[165].[166].[167].[168].

ii) Μερίδια αγοράς ανταγωνιστών [169].

iii) Συνθήκες που ευνοούν την επίτευξη συναντίληψης και τον έλεγχο εκ μέρους των επιχειρήσεων των όρων συντονισμού [170].[171],[172].[173].[174].[175].[176].[177] [178].[179].[180].[181].[182].

---

[161] Και στη θεμελίωση της πιθανής δημιουργίας συλλογικής δεσπόζουσας θέσης θα πρέπει να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της κατάστασης που θα διαμορφωθεί από πλευράς ανταγωνιστικών συνθηκών στην αγορά και της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης. Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.4685, *Enel/Acciona/Endesa,* σκ. 30-43.

[162] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 39-40, 42, καθώς και απόφαση ΓενΔικ Τ-342/99, ό.π., σκ. 61.

[163] Βλ. απόφαση ΓενΔικ Τ-102/96, ό.π., σκ. 205-206. Βλ. Επίσης απόφαση Ε.Επ. Μ.1517, *Rhodia/Donau Chemie,* σκ. 61.

[164] Βλ. απόφαση ΓενΔικ Τ-102/96, ό.π.. Βλ. επίσης, απόφαση Ε.Επ. Μ.1363, *DuPont/Hoechst/Herberts,* σκ. 35-36. Βλ. και αποφάσεις Ε.Επ. Μ.1882, ό.π., και Μ.3314, *Air Liquide/Messer Targets*, σκ. 115-116, Βλ. τέλος ενδεικτικά νομολογία που παρατίθεται στο *N. Levy,* European Merger Control Law, (εκδ.2008), Κεφ.5 παρ. 5.13[8][α].

[165] Βλ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.1681, *Akzo Nobel/Hoechst Roussel VET,* σκ. 37, Μ.2420, *Mitsui/CVRD/Caemi*, σκ. 223, 225, Βλ. επίσης, απόφαση Ε.Επ. Μ.2498, ό.π., σκ. 117-118. Βλ. και απόφαση Ε.Επ. Μ.4338, *Cinven/Warburg Pincus/Casema/Multicabel*, σκ. 43-48. Βλ. επίσης απόφαση Ε.Επ. Μ.4154, *Degussa/Dow*, σκ. 28. Βλ. τέλος απόφαση Ε.Επ. Μ.4523, *Travelport/Worldspan*, σκ. 149. Βλ. τέλος νομολογία που παρατίθεται στο *N. Levy,* European Merger Control Law, (εκδ.2008), Κεφ.5 παρ. 5.13[8][β].

[166] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.1016, *Price Waterhouse/Coopers & Lybrand*, σκ. 103. Βλ. επίσης Μ.2498, UPM-Kymmene/Haidl. Βλ. επίσης Μ.202, Thorn EMI/Virgin Music, σκ.23-40. Βλ. επίσης Μ.258, CCIE/GTE, σκ.23-35. Βλ. επίσης Μ.1225, Enso/Stora, σκ.68.

[167] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.2498, *UPM-Kymmene/Haidl*, σκ. 115.

[168] Βλ. ενδεικτικά Case No IV/M.2883 - BERTELSMANN / ZOMBA, σκ.27, M.1440, Lucent Technologies/Ascend Communications, σκ.18.

[169] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.2533, *BP/EON*, σκ. 52.

[170] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 45, 47.

[171] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 45 όπου αναφέρεται ότι ο συντονισμός είναι ευκολότερος σχετικά με τη τιμή που θα ισχύει για ένα και μόνο ομοιογενές απ' ότι για πολλά και ανόμοια προϊόντα.

[172] Βλ. αποφάσεις ΓενΔικ Τ-102/96, ό.π., σκ. 235-237 και 244, και Τ-342/99, ό.π., σκ. 121-125. Βλ. επίσης αποφάσεις Ε.Επ. 94/208, ό.π., σκ. 55, 78, 94, 97/25/ΕΚ, ό.π., σκ. 91, 1999/641/ΕΚ, ό.π., σκ. 67, 92/553/ΕΟΚ, ό.π., σκ. 126, Μ.1673, ό.π., σκ. 81-82, Μ.2389, *Shell/Dea,* σκ. 80.

[173] Η ελαστικότητα της ζήτησης έχει γίνει δεκτό ότι συνιστά παράγοντα αποτροπής της δημιουργίας συλλογικής δεσπόζουσας θέσης (βλ. απόφαση ΓενΔικ Τ-342/99, ό.π., σκ. 139-140). Αντίθετα, η σταθερή ζήτηση κατατείνει στη διαπίστωση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Βλ. αποφάσεις Ε.Επ.

iv) Δεσμοί μεταξύ των επιχειρήσεων στη σχετική αγορά προϊόντος[183].[184].[185]. [186].

v) Παρακολούθηση των παρεκκλίσεων[187].

vi) Αποτρεπτικοί μηχανισμοί - Αντίποινα:[188],[189].

vii) Βαθμός ανταγωνιστικής πιέσεως από τους ανταγωνιστές - Δυνητικός ανταγωνισμός - Εμπόδια εισόδου[190] [191].[192].[193],[194] [195].

viii) Αντισταθμιστική ισχύς πελατών:[196].[197].[198].[199].

Μ.2420, ό.π., σκ. 240, 92/553/ΕΚ, ό.π., σκ. 60, 124, και Μ.1673, ό.π., σκ. 83-84. Βλ. τέλος και απόφαση ΔΕΕ C-68/94, ό.π., σκ. 238.

[174] Βλ. ενδεικτικά απόφαση Ε.Επ. Μ.1298, *Kodak/Imation*, σκ. 60.

[175] Βλ. σχετικά και πέμπτο κριτήριο (v).

[176] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.1383, *Exxon/Mobil*, σκ. 474.

[177] Βλ. απόφαση ΓενΔικ T-102/96, *Gencor*, σκ. 227.

[178] Βλ. σχετ. αποφ. Ε.Επ. Μ.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets*, σκ. 197 και Μ.4523, *Travelport/Worldspan*, σκ. 161.

[179] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 47, 49-50. Βλ. επίσης αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3060, *UCB/Solutia*, σκ. 46-47, Μ.190, *Nestle/Perrier*, σκ. 121-122, Μ.1225, *Enso/Stora*, σκ. 68, Μ.3868, *DONG/Elsam/Energi E2*, σκ. 623-624.

[180] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 41, 45-48. Ενδεικτικά αναφέρεται και η απόφαση Ε.Επ. Μ.3333, *Sony/BMG (2),* σκ.191.

[181] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.358, *Pilkington/SIV*, σκ. 63, Μ.2533, *BP/EON,* σκ. 45,72. Βλ. επίσης απόφαση ΓενΔικ T-102/96 ο.π, σκ. 207-208, 222, και αποφάσεις Ε.Επ. Μ.190, *Nestle/Perrier*, σκ. 123, Μ.3314, *Air Liquide/Messer Targets*, σκ. 85, 92, 118, 123, 94/208/ΕΚ, *Mannesmann/Valourec/Ilva*, σκ. 48-50, 53, 55, 59, 97/25/ΕΚ, *ABB/Daimler-Benz*, σκ. 88, Μ.1673, *VEBA/VIAG,* σκ. 64-65, Μ.2690, *Solvay/Montedison-Ausimont*, σκ. 46, Μ.1440, *Lucent Technologies/Ascend Communications,* σκ. 18, Μ.1882, *Pirelli/BICC*, σκ. 87, Μ.4215, *Glatfelter/Crompton Assets*, σκ. 72, 120-121.

[182] Βλ. απόφαση ΓενΔικ T-342/99 ο.π, σκ. 111,117-119, και απόφαση Ε.Επ. Μ.190, *Nestle/Perrier*, σκ. 46 .

[183] Βλ. απόφαση ΔΕΕ C-393/92, *Δήμος Almelo-Αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως*, σκ. 42-43, απόφαση ΓενΔικ T-24/93, σκ. 62 και απόφαση ΔΕΕ C-395/96, σκ. 37.

[184] Βλ. απόφαση ΔΕΕ C-395/96 ό.π, σκ. 41-42. Βλ. επίσης απόφαση ΓενΔικ T-228/97, *Irish Sugar κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, σκ. 46, απόφαση ΓενΔικ T-191/98, *AtlanticContainer Line AB κ.α κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής* σκ. 595.

[185] Βλ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.4141, *Linde/BOC*, σκ. 185, Μ.3972, *TRW Automotive/Delphi Metal Espana*, σκ. 26, Μ.1383, ό.π., σκ. 452.

[186] Βλ. αποφάσεις ΔΕΕ C-395/96, ό.π., σκ. 45, C-413/06, *Sony/BMG κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής* (υπόθεση *Impala*), σκ.119.

[187] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 50-51.

[188] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 52.

[189] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 55. Μορφές αντιποίνων αποτελούν η ματαίωση κοινών επιχειρήσεων ή άλλων μορφών συνεργασίας ή ακόμα και η πώληση μετοχών σε εταιρίες που ανήκουν από κοινού στις οικείες επιχειρήσεις. Βλ. π.χ. Μ.3314, ό.π., σκ. 97.

[190] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 56, και απόφαση ΓενΔικ T-342/99, ό.π, σκ. 219-222. Βλ. επίσης αποφάσεις Ε.Επ. Μ.2502, *Cargill/Cerestar*, σκ. 21, Μ.2537, *Philips/Marconi Medical Systems*, σκ. 46, Ε.Επ. Μ.4980, *ABF/GBI Business*.

[191] Βλ. απόφαση ΔΕΕ C-68/94, ό.π, σκ. 246-248. Βλ. επίσης αποφάσεις ΓενΔικ T-102/96, ό.π., σκ. 256-258, T-342/99, ό.π., σκ. 62, T-342/99, ό.π., σκ. 210 επ., Μ.2498, ό.π., σκ. 142. Βλ. ακόμη αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3820, *Avnet/Memec*, σκ. 28, 30, Μ.190, ό.π., σκ. 129, Μ.2665, *Johnson Professional Holdings/Diverseylever*, σκ. 31.

[192] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.580 *ABB/Daimler-Benz*, σκ. 97-98.

[193] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.3314, ό.π, σκ. 98.

[194] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.190, *Nestle/Perrier*, σκ. 34, 98.

[195] Βλ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.190, ό.π, σκ. 54-56, 76, 83, 96, Μ.1673, *VEBA/VIAG*, σκ. 105-106, 109.

Ε. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ε.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

89. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα[200] αποτελείται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τις αγορές χρήματος, πιστώσεων και κεφαλαίων και τις σχετικές υποδομές[201]. Η κύρια λειτουργία του είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ πλεονασματικών οικονομικών μονάδων (αυτών δηλαδή που αποταμιεύουν) και ελλειμματικών οικονομικών μονάδων (εκείνες που δανείζονται για να επενδύσουν στις παραγωγικές ευκαιρίες που έχουν επιλέξει), με στόχο την ανακατανομή της ρευστότητας. Στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα περιλαμβάνονται:

- τα πιστωτικά ιδρύματα, που αποτελούν και τον πυρήνα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ήτοι ελληνικές εμπορικές τράπεζες, υποκαταστήματα ξένων τραπεζών, συνεταιριστικές τράπεζες και ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί,
- οι θεσμικοί επενδυτές, ήτοι ασφαλιστικές εταιρίες, φορείς κοινωνικής ασφάλισης και οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), και
- οι λοιπές μη τραπεζικές επιχειρήσεις, ιδίως χρηματιστηριακές εταιρίες, εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), εταιρίες πρακτόρευσης απαιτήσεων (factoring), εταιρίες παροχής πιστώσεων και εταιρίες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (εταιρίες venture capital).

90. Η ανακατανομή της ρευστότητας επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της παροχής τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών όπως οι καταθέσεις ιδιωτών και επιχειρήσεων (όψεως, ταμιευτηρίου και προθεσμίας) και οι χορηγήσεις στεγαστικών, καταναλωτικών και επαγγελματικών δανείων. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν, δε, επεκταθεί είτε απευθείας είτε μέσω θυγατρικών τους, στην παροχή και άλλων χρηματοοικονομικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, όπως έκδοση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, ανάπτυξη και διάθεση αμοιβαίων κεφαλαίων, πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, χρηματιστηριακές υπηρεσίες, υπηρεσίες πληρωμών, ασφαλιστικές εργασίες κ.ά..

Ε.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

---

[196] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.2533, ό.π, σκ. 128-132. Βλ. επίσης αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3732, *Procter & Gamble/Gillette,* σκ. 24, Μ.774, *Saint-Gobain/Wacker-Chemie/NOM*, σκ. 228-229, Μ.3314, ό.π, σκ. 125. Βλ. τέλος απόφαση Ε.Επ. Μ.190, *Nestle/Perrier*, σκ. 78, Μ.1673, ό.π ,σκ.86.

[197] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 65-67.

[198] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.580, ό.π, σκ. 99-102, 110.

[199] Μ.2810, DELOITTE & TOUCHE /ANDERSEN (UK) σκ.39-60.

[200] Ελληνική Ένωση Τραπεζών, *Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2011 και 2012*, Ιανουάριος 2013.

[201] Οι υποδομές περιλαμβάνουν τα συστήματα πληρωμών και συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών.

91. Στην ελληνική αγορά σήμερα δραστηριοποιούνται 41 πιστωτικά ιδρύματα υπό διαφορετικά εποπτικά καθεστώτα αναλόγως της χώρας στην οποία εδρεύουν[202]. Αναλυτικότερα:

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ (ΜΕ ΕΔΡΑ Ή ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Δεκέμβριος 2013)		
Είδος ιδρύματος	**Αριθμός**	**Πλαίσιο λειτουργίας[203]**
Εμπορικές Τράπεζες με έδρα στην Ελλάδα	11	-Αδειοδότηση και εποπτεία από την ΤτΕ, -Υπαγωγή στο καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης (ενιαία άδεια λειτουργίας) του Ν. 3601/2007.
Συνεταιριστικές Τράπεζες με έδρα στην Ελλάδα	10	-Αδειοδότηση και εποπτεία από την ΤτΕ, -Υπαγωγή στο καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης (ενιαία άδεια λειτουργίας) του Ν. 3601/2007.
Τράπεζες με έδρα σε χώρα εντός ΕΕ που λειτουργούν υποκαταστήματα στην Ελλάδα	15	-Εποπτεία από τις αρμόδιες αρχές του κράτους καταγωγής, -Υπαγωγή στο καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης (ενιαία άδεια λειτουργίας) του Ν. 3601/2007.
Τράπεζες με έδρα σε χώρα εκτός ΕΕ που λειτουργούν υποκαταστήματα στην Ελλάδα	4	- Εποπτεία από την ΤτΕ, - Μη υπαγωγή στο καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης του Ν. 3601/2007.
Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων	1	-Εξαίρεση από την εφαρμογή του Ν. 3601/2007.
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	**41**	

92. Επιπλέον των παραπάνω πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν μόνιμη παρουσία στην Ελλάδα, 380 πιστωτικά ιδρύματα με έδρα σε άλλο κράτος – μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ)[204] δύνανται να παρέχουν τραπεζικές υπηρεσίες πληρωμών ή χρηματοδότησης προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εποπτευόμενα από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής τους[205]. Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος ο αριθμός των πιστωτικών ιδρυμάτων, ανά χώρα, τα οποία έχουν απλώς γνωστοποιήσει στα πλαίσια του Ν. 3601/2007 στην ΤτΕ *«ενδιαφέρον παροχής υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση»*[206] παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα[207]:

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΕΟΧΧΩΡΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Νοεμβρίου 2013)					
Χώρα	**Αριθμός**	**Χώρα**	**Αριθμός**	**Χώρα**	**Αριθμός**
Αυστρία	33	Ιρλανδία	30	Μάλτα	8
Βέλγιο	6	Ισλανδία	1	Νορβηγία	3
Γαλλία	43	Ισπανία	6	Ολλανδία	26

---

202 Για τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται βλέπε ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος με στοιχεία Δεκεμβρίου 2013 (http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Supervision/SupervisedInstitutions/default.aspx). Ειδικότερα, βλ. Πίνακα Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε λειτουργία. http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/1_-Πίνακας_Πιστωτικών_Ιδρυμάτων_σε_λειτουργία.xls (Στοιχεία Δεκεμβρίου 2013).

203 Ελληνική Ένωση Τραπεζών, *Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2011 και το 2012*, Ιανουάριος 2013.

204 Ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) περιλαμβάνει τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.

205 Ό.π., σελ. 14.

206 Άρθρο 14 παρ. 5β Ν. 3601/2007.

207 Βλ. σχετικά www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/7_πίνακας_πι_cross_border_κατά_χώρα_site.pdf (στοιχεία Νοεμβρίου 2013).

Γερμανία	50	Ιταλία	11	Ουγγαρία	3
Γιβραλτάρ	4	Κύπρος	5	Πολωνία	1
Δανία	4	Λιχτενστάιν	7	Πορτογαλία	3
Εσθονία	1	Λετονία	2	Σουηδία	3
Ην. Βασίλειο	83	Λουξεμβούργο	40	Τσεχία	1
				Φινλανδία	6
ΣΥΝΟΛΟ: 380					

93. Στην Ελλάδα επίσης δραστηριοποιούνται και εταιρίες οι οποίες εξειδικεύονται στην παροχή συγκεκριμένων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών[208] και εποπτεύονται είτε από την ΤτΕ είτε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς[209]:

ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
Είδος επιχείρησης	**Αριθμός**[210]
Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος	11
Εταιρίες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης	10
Εταιρείες Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων	5
Εταιρείες Παροχής Πιστώσεων	4
Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ)	19[211]
Χρηματιστηριακές εταιρίες	68[212]
Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος (χωρίς εγκατάσταση) [213]	27
Χρηματοδοτικά Ιδρύματα (χωρίς εγκατάσταση)[214]	1
Ιδρύματα Πληρωμών	11

Ε.3. ΕΓΧΩΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

94. Σύμφωνα με δημοσιευμένα[215] οικονομικά στοιχεία, τα σημαντικότερα τραπεζικά ιδρύματα στην Ελλάδα, με βάση το ενεργητικό, είναι τα εξής:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (σε εκατ. ευρώ)						
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	**2010**		**2011**		**2012**	
	Ενεργητικό	**Μερίδιο**	**Ενεργητικό**	**Μερίδιο**	**Ενεργητικό**	**Μερίδιο**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	96.304,86	20,79%	87.307,55	19,92%	77.939,50	18,75%
EUROBANK - ERGASIAS	90.372,00	19,51%	75.782,00	17,29%	67.700,00	16,29%

208 Εκτός της αποδοχής καταθέσεων που, βάσει νομοθεσίας, παρέχεται μόνο από τα πιστωτικά ιδρύματα.
209 Βλ. ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Supervision/SupervisedInstitutions/default.aspx ως είχε κατά το χρόνο σύνταξης της παρούσας.
210 Βλ. ιστοσελίδα Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών (http://www.ethe.org.gr) και ιστοσελίδα Χρηματιστηρίου Αθηνών (http://www.ase.gr).
211 Εποπτεύονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Βλ. ιστοσελίδα Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών http://www.ethe.org.gr.
212 Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά στοιχεία Ιουνίου 2013 του Χρηματιστηρίου Αθηνών (http://www.ase.gr/content/gr/ann.asp?AnnID=40613).
213 Τα εν λόγω πιστωτικά ιδρύματα εποπτεύονται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής τους και, κατά τα προβλεπόμενα από το Ν. 3601/2007, έχουν απλώς γνωστοποιήσει στην Τράπεζα της Ελλάδος *«ενδιαφέρον παροχής υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση»*.
214 Ό.π..
215 Τα στοιχεία των HSBC και CITIBANK δεν είναι δημοσιευμένα και προέρχονται από τη δήλωσή τους στην ΓΔΑ κατόπιν ερωτηματολογίου. Επίσης, τα στοιχεία του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου για τα έτη 2011 και 2012 δεν είναι δημοσιευμένα.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (σε εκατ. ευρώ)						
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	2010		2011		2012	
	Ενεργητικό	Μερίδιο	Ενεργητικό	Μερίδιο	Ενεργητικό	Μερίδιο
ΟΜΙΛΟΣ ALPHA						
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*63.770,90*	*13,76%*	*55.196,95*	*12,59%*	53.798,70	12,94%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*26.403,10*	*5,70%*	*20.856,70*	*4,76%*	19.420,80	4,67%
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ						
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*51.699,71*	*11,16%*	*43.840,31*	*10,00%*	62.341,51	15,16%
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*30.430,83*	*6,57%*	*29.021,00*	*6,62%*	-	-
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*4.309,05*	*0,93%*	*3.321,30*	*0,76%*	2.548,25	0,62%
MILLENNIUM BANK	*7.034,94*	*1,52%*	*6.259,98*	*1,43%*	*4.931,00*	*1,19%*
CYPRUS POPULAR BANK	*21.692,22*	*4,68%*	*16.902,00*	*3,87%*	*[...]*	*[...]*
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*12.311,93*	*2,66%*	*11.323,92*	*2,58%*	*[...]*	*[...]*
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*μ/δ*	*μ/δ*	*μ/δ*	*μ/δ*	*784,00*	*0,19%*
ΝΕΟ ΤΑΧ. ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ATTICA BANK	4.780,73	1,03%	4.181,96	0,95%	1.635,60	0,39%
HSBC BANK	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
PROBANK	3.883,45	0,84%	3.376,85	0,77%	1.635,60	0,39%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	4.309,05	0,93%	3.321,30	0,76%	2.700,00	0,65%
CITIBANK International	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	963,74	0,21%	741,39	0,17%	734,70	0,18%
ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ	*19.383,82*	*0,08%*	*49.776,63*	*13,99%*	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ [216]	**463.327**		**438.296**		**415.672**	

Ε.4. ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ε.4.1. Βαθμός συγκέντρωσης του τραπεζικού κλάδου στην Ελλάδα μέχρι και το 2012 - Σύγκριση με χώρες ΕΟΧ

95. Σύμφωνα με ανάλυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο δείκτης συγκέντρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος βάσει μεριδίων αγοράς ενεργητικού, όπως αυτός υπολογίζεται με βάση το δείκτη HHI, σημείωσε αύξηση κατά την περίοδο 2006-2012, η οποία μάλιστα για το τελευταίο έτος παρουσιάζει μεταβολή (Δ) κατά 200 μονάδες. Παρά την ανοδική πορεία του, ο δείκτης για την Ελλάδα παραμένει χαμηλότερος του αντίστοιχου βαθμού συγκέντρωσης τραπεζικών συστημάτων άλλων χωρών με συναφή πληθυσμό ή/και έκταση πλην του Βελγίου, που το 2012 παρουσίασε σημαντική μείωση, όπως προκύπτει απ' τον κάτωθι πίνακα[217]:

Δείκτης HHI για Πιστωτικά Ιδρύματα

[216] Σύμφωνα με το ΣΔΟΣ, τεύχος 150, Μάιος - Ιούνιος 2013.
[217] Πηγή: EU Structural financial indicators (http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000002869).

Χώρα	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**Πληθυσμιακή πυκνότητα 2011**[218]
Φινλανδία	2.560	2.540	3.160	3.120	3.550	3.700	3.010	18
Ολλανδία	1.822	1.928	2.168	2.032	2.052	2.061	2.026	495
Βέλγιο	2.041	2.079	1.881	1.622	1.439	1.294	1.061	365
Ελλάδα	**1.101**	**1.096**	**1.172**	**1.184**	**1.214**	**1.278**	**1.487**	**88**
Σλοβακία	1.131	1.082	1.197	1.273	1.239	1.268	1.221	112
Πορτογαλία	1.134	1.098	1.114	1.150	1.207	1.208	1.191	115
Τσεχία	1.104	1.100	1.014	1.032	1.045	1.014	999	136
Ιρλανδία	600	700	800	900	900	800	1.000	66
Ισπανία	442	459	497	507	528	596	654	93

96. Η παραπάνω καταγραφείσα συγκέντρωση του κλάδου είναι απόρροια των πρόσφατων εξελίξεων και τάσεων. Η μείωση του αριθμού των δραστηριοποιούμενων τραπεζών[219] αλλά και ο εξορθολογισμός των καταστημάτων αυτών, επέφερε αντίστοιχα μείωση στα εν λειτουργία υποκαταστήματά τους. Σύμφωνα με την Ελληνική Ένωση Τραπεζών[220], η τάση συρρίκνωσης των τραπεζικών καταστημάτων στην Ελλάδα αναμένεται να συνεχιστεί και το 2013-2014, κυρίως ως αποτέλεσμα της διαδικασίας συγκέντρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος μετά την επικείμενη ολοκλήρωση των συγχωνεύσεων, εξαγορών και εξυγιάνσεων.

Ε.5 ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΤΜ

Ε.5.1. Σημασία δικτύου διανομής - εναλλακτικών δικτύων

97. Τα φυσικά δίκτυα διανομής[221] αποτελούν παραδοσιακά ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο της λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος καθώς, οι τραπεζικές υπηρεσίες και τα τραπεζικά προϊόντα προσφέρονται σε σημαντικό βαθμό δια μέσου των δικτύων καταστημάτων των τραπεζικών ιδρυμάτων[222].

98. Τα παραδοσιακά δίκτυα διανομής και εξυπηρέτησης είναι σημαντικά για τις αγορές που αφορούν την Λιανική Τραπεζική. Όσον αφορά τις καταθέσεις, η ύπαρξη τοπικά επαρκούς γεωγραφικής κάλυψης δικτύου καταστημάτων έχει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και διατήρηση πελατειακής σχέσης με τους καταναλωτές. Η σημασία τοπικής γεωγραφικής παρουσίας για τις χορηγήσεις είναι επίσης υπαρκτή, οπωσδήποτε όσον αφορά την καταναλωτική και στεγαστική πίστη. Επιπλέον, τα παραδοσιακά δίκτυα

[218] Στοιχεία Παγκόσμιας Τράπεζας, πληθυσμός προς έκταση σε τετρ.χιλ., βλ. σχετικά http://data.worldbank.org/country. Κατά το χρόνο σύνταξης της παρούσας τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία αφορούσαν μέχρι και το έτος 2011.

[219] Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το Δεκέμβριο του 2013 λειτουργούν στην Ελλάδα συνολικά 41 πιστωτικά ιδρύματα έναντι 47 που λειτουργούσαν τον Ιούνιο 2013 και 52 στις αρχές του Ιανουαρίου 2013.

[220] Βλ. σχετικά Έκθεση της Ένωσης για Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2011 και το 2012, Ιανουάριος 2013.

[221] Το Δίκτυο καταστημάτων περιλαμβάνει υποκαταστήματα, θυρίδες, ανταλλακτήρια συναλλάγματος κ.λπ..

[222] Βλέπε απαντητική επιστολή της […] υπ΄αριθ. πρωτ. […]. Επίσης απαντητική επιστολή της […] υπ΄αριθ. πρωτ. […] και υπ΄αριθ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

καταστημάτων, συμμετέχουν στην προώθηση χρηματιστηριακών και ασφαλιστικών προϊόντων και υπηρεσιών διάθεσης αμοιβαίων κεφαλαίων σε καταναλωτές λιανικής[223].

99. Όσον αφορά την Επιχειρηματική Τραπεζική η ύπαρξη φυσικού δικτύου διανομής έχει επίσης σημαντικό ρόλο στις χορηγήσεις μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Οι Τράπεζες με Πανελλαδική παρουσία μπορούν να εξυπηρετήσουν τους πελάτες τους είτε μέσω κέντρων Επιχειρηματικής Τραπεζικής ανά την περιφέρεια είτε με κατά τόπους επισκέψεις[224].

100. Την τελευταία δεκαετία το τραπεζικό σύστημα έχει προχωρήσει και στην ανάπτυξη εναλλακτικών δικτύων εξυπηρέτησης μέσω νέων τεχνολογιών, όπως οι Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (ATMs)[225], το Internet και Phone banking[226] καθώς και το mobile banking[227] τα οποία αποτελούν μια παράλληλη δίοδο παροχής υπηρεσιών και έχουν δημιουργήσει ένα δυναμικό πλέγμα τραπεζικής εξυπηρέτησης.

101. Η βαρύτητα των εναλλακτικών δικτύων τα τελευταία χρόνια είναι αυξανόμενη, καθώς ανάλογα με το είδος του προϊόντος και την αγορά στην οποία ανήκει αυτό σύμφωνα με τα ερωτηθέντα τραπεζικά ιδρύματα οι πελάτες τα χρησιμοποιούν για την εξυπηρέτηση τους[228,229].

102. Η ΕΑ έχει θεωρήσει ότι παρά την εξάπλωση των εναλλακτικών δικτύων η τοπική παρουσία μιας εμπορικής τράπεζας έχει ακόμη αρκετή σημασία για τις προτιμήσεις των καταναλωτών[230]. Η ύπαρξη τραπεζικού υποκαταστήματος στον τόπο κατοικίας ή

---

[223] Βλέπε απαντητική επιστολή της […] υπ΄αριθ. πρωτ. […].

[224] Βλέπε απαντητική επιστολή […] υπ΄αριθ. πρωτ. […].

[225] Δίκτυο ATMs : αφορά το σύνολο των ταμειολογιστικών μηχανών που είναι εγκαταστημένες είτε στα τραπεζικά καταστήματα, είτε σε άλλους χώρους. Παρέχουν εξυπηρέτηση στους πελάτες είκοσι τέσσερις (24) ώρες το εικοσιτετράωρο καθ' όλη την διάρκεια του έτους υποκαθιστώντας τα υποκαταστήματα και αποτελούν την πρώτη μορφή εξυπηρέτησης χωρίς διαπροσωπική επαφή.

[226] Τραπεζικές υπηρεσίες μέσω Internet και κινητών τηλεφώνων (Internet banking/mobile banking): Η εξέλιξη της τεχνολογίας και της χρήσης των υπηρεσιών του διαδικτύου οδήγησαν στην εξέλιξη της απομακρυσμένης εξυπηρέτησης δίνοντας την δυνατότητα στους πελάτες να μπορούν να εξυπηρετηθούν για πληθώρα τραπεζικών υπηρεσιών οπουδήποτε και αν βρίσκονται και μέσα από την άνεση του ηλεκτρονικού τους υπολογιστή η και του κινητού τους τηλεφώνου.

[227] Τραπεζικές συναλλαγές μέσω τηλεφώνου (Phone banking): Αποτελούν μια ενδιάμεση λύση από το Internet banking και το κατάστημα καθώς ο πελάτης έχει επαφή με τον εκπρόσωπο της τράπεζας με τον οποίο μπορεί να συνομιλήσει και να του εκφράσει τις ανάγκες του χωρίς να πρέπει να βρίσκεται στο φυσικό σημείο του καταστήματος και μέσα από την ευκολία ενός τηλεφωνήματος.

[228] Βλ. σχετικά την απαντητική επιστολή της […] υπ΄αριθ. πρωτ. […].

[229] Βλέπε σχετικά την απαντητική επιστολή […] υπ΄αριθ.πρωτ. […] *«από τις εργασίες/συναλλαγές που διενεργούνται μέσω των παραδοσιακών δικτύων σημειώνεται μείωση σχετικά με εκείνες που αφορούν κυρίως σε επαναλαμβανόμενες πράξεις (όπως ενδεικτικά πληρωμή ΔΕΚΟ) σε σχέση με τα προηγούμενα έτη»*. Επίσης σημειώνει ότι τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί αύξηση του βαθμού διείσδυσης του Internet Banking και του Phone Banking.

[230] Βλ απόφαση Ε.Α. 542/VII/2012, ΕΤΕ/ΑΧΑΙΚΗ υπ. αρ. 61. Βλ. επίσης απαντητικές επιστολές […] υπ' αριθμ. πρωτ. […], […] υπ' αριθμ. πρωτ. […]. Η […] (με την υπ' αριθμ. πρωτ. […]) αναφέρει ότι η τοπική παρουσία μίας εμπορικής τράπεζας έχει μέγιστη σημασία για τις προτιμήσεις των πελατών, πρωτίστως στις αγορές της λιανικής τραπεζικής και της επιχειρηματικής τραπεζικής για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η ύπαρξη, δηλαδή, τραπεζικού καταστήματος στον τόπο κατοικίας ή εγκατάστασης του πελάτη, αποτελεί κατά κανόνα αποφασιστικό κριτήριο επιλογής τράπεζας, ιδίως για το άνοιγμα και την τήρηση καταθέσεων, καθώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο καταθέτης θα μετακινηθεί εκτός της πόλης στην οποία διαμένει ή είναι εγκατεστημένος, προκείμενου να έχει

εγκατάστασης του καταθέτη αποτελεί κατά κανόνα σημαντικό κριτήριο επιλογής τράπεζας για το άνοιγμα καταθέσεων, καθώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο καταθέτης εύκολα θα μετακινηθεί εκτός της περιοχής στην οποία διαμένει ή είναι εγκατεστημένος, προκειμένου να έχει πρόσβαση σε καταθετικά προϊόντα ή προϊόντα χορηγήσεων. Εξάλλου, για κάποια προϊόντα, η αγοραστική δύναμη αναφύεται πρωταρχικά στο στάδιο της διανομής παρά στο στάδιο ανάπτυξης του προϊόντος. Για παράδειγμα, για μία τράπεζα με εδραιωμένο δίκτυο υποκαταστημάτων και βάση δεδομένων πελατών είναι πιθανότερο να της είναι πιο εύκολο να αναπτύξει και να διαθέσει στην αγορά ένα νέο τραπεζικό προϊόν μέσα από τα υφιστάμενα δίκτυα διανομής εφόσον δεν απαιτείται κάποια σημαντική μη ανακτήσιμη επένδυση σε περιουσιακά στοιχεία στο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας.

Ε.5.2. Συγκριτικά στοιχεία

103. Σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου[231], η Ελλάδα εμφανίζεται να έχει κατά το τέλος του 2012 σχετικά υψηλό αριθμό υποκαταστημάτων αναλογικά του πληθυσμού της, αν και είναι οριακά μειωμένος σε σχέση με το 2011. Αυτό ενισχύεται εάν ληφθεί υπόψη ότι χώρες με μεγαλύτερο πληθυσμό διαθέτουν λιγότερα τραπεζικά υποκαταστήματα (πχ η Γερμανία έχει τα τελευταία 4 χρόνια για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία λιγότερα από τα μισά τραπεζικά υποκαταστήματα σε σχέση με την Ελλάδα).

104. Όσον αφορά τα καταστήματα και τα ATMs ανά 100.000 κατοίκους, η ελληνική αγορά βρίσκεται σε μέσα επίπεδα συγκριτικά με άλλες χώρες εφάμιλλου μεγέθους. Αναλυτικότερα:

Καταστήματα ανά 100.000 κατοίκους									
	2004	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Πορτογαλία	66	68	70	61	64	65	66	64	61
Ελβετία	57	57	56	55	54	53	52	51	49
Βέλγιο	57	54	53	51	50	48	45	44	42
Ελλάδα	**34**	**35**	**37**	**39**	**42**	**41**	**40**	**39**	**37**
Ιρλανδία	36	35	34	33	34	35	29	28	25
Τσεχία	21	21	22	22	23	23	23	23	24
Ολλανδία	34	28	28	29	28	25	23	21	20
Φινλανδία	13	14	17	16	16	15	16	15	14
Γερμανία	21	20	17	16	16	16	16	-	14
ATM ανά 100.000 κατοίκους									
	2004	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Πορτογαλία	143	154	162	176	186	191	194	190	185
Γερμανία	-	-	-	109	112	117	122	-	-
Ελβετία	87	89	91	93	94	95	96	100	99
Ιρλανδία	91	89	90	94	97	96	93	91	87
Βέλγιο	84	83	83	87	87	87	92	-	-

πρόσβαση σε καταθετικά προϊόντα και στις συνεχόμενες με αυτά υπηρεσίες πληρωμών. Κατά την εκτίμηση της […], παρά την ανάπτυξη εναλλακτικών δικτύων και μεθόδων παροχής τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, τα υποκαταστήματα εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εδραίωση της πελατειακής σχέσης.

[231] Βλ. http://fas.imf.org/. Κατά τη σύνταξη της παρούσας, τα πλέον πρόσφατα στοιχεία αφορούν τη χρήση 2012.

Ελλάδα	**-**	**66**	**70**	**75**	**79**	**78**	**77**	**73**	**71**
Ολλανδία	59	56	61	64	64	63	58	56	55
Τσεχία	32	35	38	38	39	40	42	44	45
Φινλανδία	111	108	105	101	100	92	37	36	35

105. Όσον αφορά τον αριθμό τραπεζικών υποκαταστημάτων και ATMs, ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, η ελληνική αγορά βρίσκεται σε επίπεδα χαμηλότερα του μέσου όρου σε σχέση με το άλλες χώρες εφάμιλλου μεγέθους.

Καταστήματα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο									
	2004	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Βέλγιο	163	154	155	150	146	142	135	132	130
Ολλανδία	132	111	110	114	110	102	94	87	81
Ελβετία	88	88	87	88	87	86	86	85	83
Πορτογαλία	64	66	69	60	63	64	65	63	60
Γερμανία	43	41	34	33	33	32	32	-	28
Ελλάδα	**25**	**26**	**28**	**29**	**31**	**31**	**30**	**29**	**28**
Τσεχία	24	24	25	25	26	26	26	27	28
Ιρλανδία	17	17	17	17	17	18	15	14	13
Φινλανδία	2	2	2	2	2	2	2	2	2
ΑΤΜ ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο									
	2004	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	
Βέλγιο	239	240	240	252	257	259	274	-	-
Γερμανία	-	-	-	223	228	237	248	-	-
Ολλανδία	234	221	240	253	256	252	235	229	227
Πορτογαλία	138	150	159	172	183	188	191	188	182
Ελβετία	135	139	143	148	152	156	160	166	169
Ελλάδα	**-**	**48**	**52**	**56**	**59**	**59**	**58**	**55**	**53**
Τσεχία	36	39	42	43	44	46	48	51	53
Ιρλανδία	43	43	44	47	49	49	47	46	44
Φινλανδία	16	15	15	15	15	13	5	5	5

ΣΤ. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΚΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

ΣΤ.1. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ[232]

[232] Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης, για την οποία προορίζονται. Σύμφωνα με τον Π.Φώτη (2013) Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική Ανταγωνισμού Θεωρία Βιομηχανικής Οργάνωσης, Πολιτική και Δίκαιο Ανταγωνισμού και Έλεγχος Συγκεντρώσεων, σελ. 511-512, «Η υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς για να ληφθεί υπόψη κατά την οριοθέτηση της σχετικής αγοράς προϊόντος θα πρέπει τα αποτελέσματά της να είναι ανάλογα με αυτά της υποκατάστασης από πλευράς ζήτησης. Αυτό προϋποθέτει την άμεση μετατόπιση της παραγωγής των προμηθευτών στα προϊόντα της σχετικής αγοράς και τη δυνατότητα διάθεσής τους στην αγορά σε βραχυχρόνιο ορίζοντα,[είναι τεχνολογικά εφικτό να εισέλθουν στην αγορά προϊόντος] χωρίς πρόσθετο κόστος [οι προμηθευτές μπορούν να ανακτήσουν μέσω επενδύσεων μη ανακτήσιμου κόστους τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή των προϊόντων] και χωρίς οι προμηθευτές τους να αντιμετωπίζουν κινδύνους ενάντια στις μεταβολές των τιμών. Η άμεση διανομή του προϊόντος

106. Σύμφωνα με πάγια πρακτική της ΕΑ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[233], η βασική κατηγοριοποίηση των κλασικών τραπεζικών υπηρεσιών περιλαμβάνει: **α)** τις υπηρεσίες προς ιδιώτες/λιανική τραπεζική (retail banking), **β)** τις υπηρεσίες προς επιχειρήσεις/επιχειρηματική τραπεζική (corporate banking), και **γ)** τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, καθεμία δε, από τις προαναφερθείσες κατηγορίες μπορεί να διακριθεί περαιτέρω, με βάση την υποκαταστασιμότητα των επιμέρους τραπεζικών και εν γένει χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών από πλευράς προσφοράς και ζήτησης. Συγκεκριμένα, ενόψει της μεταβίβασης του Νέου ΤΤ στην EUROBANK, παρουσιάζονται οριζόντιες αλληλεπικαλύψεις στις αγορές[234]:

α) των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής, και στις υποαγορές της:

αα) των καταθέσεων όψεως,

αβ)των καταθέσεων ταμιευτηρίου,

αγ) των καταθέσεων προθεσμίας,

αδ) των καταναλωτικών δανείων (εξαιρουμένων των δανείων μέσω πιστωτικών καρτών),

αε) των καταναλωτικών δανείων (μέσω πιστωτικών καρτών) και

αστ) των στεγαστικών δανείων,

β) των καταθέσεων και χορηγήσεων επιχειρηματικής τραπεζικής, και στις υποαγορές της:

βα) των καταθέσεων όψεως,

ββ) των καταθέσεων προθεσμίας και

βγ) των επιχειρηματικών δανείων,

γ) των μέσων πληρωμής - καρτών, και στις υποαγορές της:

γα) έκδοσης πιστωτικών καρτών και

γβ) έκδοσης χρεωστικών καρτών,

γγ) αποδοχής καρτών (merchant acquiring),

δ) της χρηματοδοτικής μίσθωσης

ε) της διάθεσης αμοιβαίων κεφαλαίων (ΟΣΕΚΑ),

στη σχετική αγορά (αμεσότητα) και η χωρίς επιπλέον κόστος μετατόπιση της παραγωγής (αποτελεσματικότητα) αποτελούν χαρακτηριστικά επιχειρήσεων που προσφέρουν προϊόν με πολλές ποικιλίες.».

[233] Βλ. ενδεικτικά, απόφαση ΕΑ 335/V/2007 – FBB/ASPIS BANK ΑΤΕ και αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4844–FORTIS/ABN AMRO, παρ. 33-41, M.5384 - BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 9-10, M.4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS, παρ. 39-40, M.3894–UNICREDITO/HBV, παρ. 16-17, M.6168–RBI/EFG EUROBANK/JV, παρ. 12 και 18, M.4155–BNP PARIBAS/BNL, παρ. 8, 9 και 19, (M.2567–NORDBANKEN/POSTGIROT). Σε κάποιες περιπτώσεις, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις περιλαμβάνονται στη λιανική τραπεζική (retail) (βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.5384 - BNP PARIBAS/FORTIS παρ. 9), ενώ σε άλλες όχι (βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.6168 – RBI/EFG EUROBANK/JV παρ. 12).

[234] Όπως ορίζονται στις πρόσφατες αποφάσεις ΕΑ σχετικά με τις συγκεντρώσεις στον τραπεζικό κλάδο, ενδεικτικά στις Αποφάσεις 534/VI/2012-ALPHA-Eurobank, 549/VII/2012-Πειραιώς-Αγροτική 556/VII/2012-ALPHA-Εμπορική, 553/VII/2012-Πειραιώς-Γενική και ΕΘΝΙΚΗ-Eurobank-562/VII/2013.

στ) της παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών,και

ζ) των εργασιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης.

ΣΤ.2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ[235]

107. Για τους λόγους που εκτίθενται στις οικείες ενότητες, κατά κανόνα, για κάθε σχετική αγορά προϊόντος λαμβάνεται ως σχετική γεωγραφική αγορά το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, όπου οι δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις ανταγωνίζονται μεταξύ τους υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού[236].

ΣΤ.3. ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ[237]

108. Ενόψει της ανάλυσης στις Ενότητες που ακολουθούν, ως επηρεαζόμενες αγορές σε οριζόντιο επίπεδο από την υπό κρίση πράξη λαμβάνονται οι εξής αγορές:

- Καταθέσεων λιανικής τραπεζικής (όψεως/τρεχούμενοι, ταμιευτηρίου, προθεσμίας),
- Χορηγήσεις λιανικής τραπεζικής (καταναλωτικά δάνεια εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών και καταναλωτικά δάνεια μέσω πιστωτικών καρτών, στεγαστικά δάνεια),
- Καταθέσεων επιχειρηματικής τραπεζικής (όψεως/τρεχούμενοι, προθεσμίας),
- Χορηγήσεις επιχειρηματικής τραπεζικής,
- Έκδοσης πιστωτικών καρτών, έκδοσης χρεωστικών καρτών και αποδοχής καρτών,
- Διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων,
- Χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και
- Παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών (συναλλαγές σε μετοχές).

[235] Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σ' αυτές. Στους παράγοντες που επιτρέπουν τον προσδιορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς περιλαμβάνονται η φύση και τα χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, η ύπαρξη φραγμών κατά την είσοδο στην αγορά, οι προτιμήσεις των καταναλωτών, οι ουσιαστικές διαφορές στα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων μεταξύ γειτονικών γεωγραφικών περιοχών ή οι σημαντικές διαφορές ως προς τις τιμές. Βλ. σχετικά την απόφαση 523/VI/2011 της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

[236] Βλ. αποφάσεις ΕΑ σχετικά με τις συγκεντρώσεις στον τραπεζικό κλάδο, ενδεικτικά στις Αποφάσεις 534/VI/2012 Alpha-Eurobank, 549/VII/2012 Πειραιώς-Αγροτική, 556/VII/2012 Alpha-Εμπορική, 553/VII/2012 Πειραιώς-Γενική και 562/VII/2013 Εθνική-Eurobank.

[237] Με τον όρο *«επηρεαζόμενη αγορά»* νοείται α) κάθε σχετική αγορά προϊόντος, στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά οριζόντιες σχέσεις), καθώς και β) κάθε σχετική αγορά, στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος, σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά στις κάθετες σχέσεις).

ΣΤ.4. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΔΕΣΜΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

109. Από τα στοιχεία που συνέλεξε η ΓΔΑ ως προς την ύπαρξη διαρθρωτικών δεσμών, προέκυψαν τα εξής:

- Δεν υφίστανται σταυροειδείς συμμετοχές στα Διοικητικά Συμβούλια τουλάχιστον των τεσσάρων μεγαλύτερων τραπεζών[238],
- Ορισμένες εκ των τραπεζών συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα στο μετοχικό κεφάλαιο ανταγωνιστών τους (βλ. Παράρτημα ΣΤ.1.).
- Υφίστανται συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ αφενός των συμμετεχουσών και αφετέρου των λοιπών τραπεζών, οι σημαντικότερες εξ αυτών, όσον αφορά στις υπό κρίση επηρεαζόμενες αγορές, έχουν συναφθεί στο πλαίσιο των διατραπεζικών συστημάτων ΔΙΑΣ και ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

110. Επιπροσθέτως, όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα Β.1.4.2, το ΤΧΣ έναντι της ενίσχυσης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων απέκτησε την πλειοψηφία των μετοχών σε σειρά πιστωτικών ιδρυμάτων και το 100% των μετοχών των μεταβατικών πιστωτικών ιδρυμάτων του αρ. 63Ε του ν.3601/2007. Σε σχέση με τους εν δυνάμει διαρθρωτικούς δεσμούς μέσω αυτής της συμμετοχής του ΤΧΣ στα πιστωτικά ιδρύματα, σημειώνονται τα εξής:

111. Το ΤΧΣ απέκτησε συμμετοχές στα τέσσερα μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας, οι οποίες παρουσιάζονται στον κάτωθι πίνακα:

Συμμετοχή του ΤΧΣ στο μ.κ. Πιστωτικών Ιδρυμάτων	
Τραπεζικό Ίδρυμα	**Ποσοστό συμμετοχής στο μ.κ.**
Τράπεζα Πειραιώς	[…][239]
Εθνική Τράπεζα	[…][240]
Alpha Bank	[…][241]
Eurobank	[…][242]

112. Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω πίνακα, το ΤΧΣ συμμετέχει στις Εθνική, Πειραιώς και Alpha με ποσοστό συμμετοχής κάτω του 90% ενώ στη Eurobank με άνω του 90%, γεγονός που συνεπάγεται διαφορετικά δικαιώματα βάσει του Ν.3864/2010 και των επιμέρους υπογεγραμμένων συμβάσεων μεταξύ του ΤΧΣ και καθενός από τα πιστωτικά ιδρύματα. Συγκεκριμένα:

113. Όσον αφορά στα πιστωτικά ιδρύματα, στα οποία εξασφαλίστηκε η συμμετοχή ιδιωτών στην ανακεφαλαιοποίησή τους σε ποσοστό άνω του 10%, το ΤΧΣ, βάσει του νόμου και

---

[238] Ήτοι μεταξύ της Alpha Τράπεζας, της Τράπεζας Eurobank, της Εθνικής Τράπεζας και της Τράπεζας Πειραιώς.
[239] Στις 30/9/2013. Βλ. σχετικά www.piraeusbankgroup.com/el/investors/share/shareholder-structure
[240] Στις 30/6/2013.
[241] Στις 28/6/2013.
[242] Στις 14/11/2013. Βλ. σχετικά http://www.Eurobank.gr/online/home/generic.aspx?id=26&mid=356&lang=gr.

των συμβάσεων που υπεγράφησαν, δύναται να ασκήσει σειρά δικαιωμάτων, ιδίως δε: εκπρόσωποί του να συμμετέχουν στα Διοικητικά Συμβούλια των πιστωτικών ιδρυμάτων και να έχουν τη δυνατότητα να τα αξιολογούν και να προτείνουν βελτιώσεις[243], να συμβάλλει στην κατάρτιση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσής τους, να εγκρίνει το επιχειρησιακό τους σχέδιο καθώς και το διορισμό των διευθυντικών τους στελεχών. Ωστόσο, όπως διεξοδικά αναλύθηκε στην Απόφαση ΕΑ 576/VII/ ETE-Probank, τα δικαιώματα ψήφου του ΤΧΣ στα εν λόγω ιδρύματα υπάγονται σε συγκεκριμένους περιορισμούς, οι οποίοι διασφαλίζουν την επιχειρηματική αυτονομία τους.

114. Όσον αφορά στη Eurobank, στην οποία η συμμετοχή ιδιωτών υπολείπεται του 10%, τόσο η νομοθετική πρόβλεψη[244] όσο και η αντίστοιχη σύμβαση μεταξύ του ΤΧΣ και της τράπεζας προβλέπει απεριόριστα δικαιώματα ψήφου στη Γενική Συνέλευση, […][245]. Στην ίδια κατεύθυνση, […][246]. Τα ως άνω δικαιώματα θεωρούνται κρίσιμα για την παροχή ελέγχου, καθώς δίνουν τη δυνατότητα άσκησης αποφασιστικής επιρροής στην εμπορική πολιτική της EUROBANK[247].

115. Επισημαίνεται ότι, ανεξαρτήτως του καθεστώτος ελέγχου των επιμέρους πιστωτικών ιδρυμάτων, η κατά τα ανωτέρω πλειοψηφική συμμετοχή του ΤΧΣ και ο ορισμός αντιπροσώπου σε έκαστο εξ αυτών εγείρει προβληματισμούς, αναφορικά με την επάρκεια του τρέχοντος πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης του ΤΧΣ να εξασφαλίσει τον περιορισμό της διάχυσης ευαίσθητων πληροφοριών των πιστωτικών ιδρυμάτων μέσω του ΤΧΣ ή των εκπροσώπων αυτού. Ο σχετικός κίνδυνος έχει ήδη επισημανθεί και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την αξιολόγηση της ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών υπό το καθεστώς της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων[248]. Στο πλαίσιο αυτό, το ΤΧΣ έχει ήδη υποβάλλει στην Επιτροπή Ανταγωνισμού σχέδιο κανονισμού εσωτερικής πολιτικής το οποίο περιέχει διατάξεις προκειμένου «*να διασφαλιστεί ότι οι ευαίσθητες εξ επόψεως ανταγωνισμού πληροφορίες δεν μοιράζονται ή διαχέονται με οποιοδήποτε τρόπο μέσω του ΤΧΣ ή των εκπροσώπων του* […] *μεταξύ των Τραπεζών, προκαλώντας πιθανότητα συντονισμού των εμπορικών τους δραστηριοτήτων*»[249].Το εν λόγω σχέδιο περιέχει διατάξεις για τον προσδιορισμό των ευαίσθητων πληροφοριών, τα

---

[243] Βλ. σχετικά όρος […] Relationship Framework Agreement between the HFSF and the National Bank of Greece SA (αρ. πρωτ. ΕΑ […]).

[244] Αρ. 7α παρ. 2 ν.3864/2010: «*Το Ταμείο ασκεί πλήρως τα δικαιώματα ψήφου, χωρίς τους περιορισμούς της παραγράφου 1, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Εάν δεν επιτευχθεί η προβλεπόμενη στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του πιστωτικού ιδρύματος.*»

[245] Όρος […]

[246] Σύμβαση ΤΧΣ – EUROBANK όρος […]».

[247] Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση ο.π. σκ. 69 : «*Πολύ σημαντικά είναι τα δικαιώματα αρνησικυρίας που αφορούν αποφάσεις σχετικά με το διορισμό και την απόλυση των ανώτερων διευθυντικών στελεχών και την έγκριση του προϋπολογισμού. Η εξουσία για τον από κοινού προσδιορισμό της σύνθεσης των ανώτερων διευθυντικών οργάνων, όπως των μελών του διοικητικού συμβουλίου, συνήθως παρέχει και εξουσία άσκησης αποφασιστικής επιρροής στην εμπορική πολιτική μιας επιχείρησης….*»

[248] Βλ. ενδεικτικά Ε.Ε. 359/18 21.11.2012 Κρατική ενίσχυση αριθ. SA.34824 (2012/C) (ex2012/NN) – Ανακεφαλαιοποίηση Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος από το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας παρ. 63, βλ. Και ανωτέρω Β.1.4.1.

[249] Ό..π., Κεφ. Β.1.4.1. «*Information Barriers Policy*» σελ. 4, μετάφραση γράφοντος ο όρος στα αγγλικά έχει ως εξής: […].

πρόσωπα στα οποία θα κοινοποιούνται και τη ροή των εν λόγω πληροφοριών. Το ΤΧΣ ζήτησε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού να υποβάλει τα σχόλιά της επί του σχεδίου, προτού υποβληθεί προς έγκριση από το Γενικό Συμβούλιο του ΤΧΣ και η διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη.

116. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού παραμένει αρμόδια να εξετάζει τα ανωτέρω θέματα βάσει του ν.3959/2011 και των άρθρων 101-102 ΣΛΕΕ.

Ζ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Ζ.1. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

117. Τα δύο μέρη που συμμετέχουν στη συγκέντρωση αποτελούν πλήρως καθετοποιημένες τραπεζικές μονάδες, τόσο στη λιανική όσο και στην επιχειρηματική τραπεζική. Έχουν τον έλεγχο της τεχνολογικής και κτηριακής υποδομής τους, αναλαμβάνουν την έρευνα, ανάπτυξη και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών τους και διαθέτουν εξειδικευμένα τμήματα για την προώθηση και πώληση προϊόντων και διατήρηση της πελατειακής σχέσης, διαθέτοντας εκτεταμένα δίκτυα διανομής[250]. Οι σχετικές αγορές που συναποτελούν τις ευρύτερες αγορές καταθέσεων-χορηγήσεων είναι οι εξής:

Ζ.1.1. Λιανική Τραπεζική – Καταθέσεις και Χορηγήσεις

118. Οι κύριες τραπεζικές υπηρεσίες προς φυσικά πρόσωπα περιλαμβάνουν τα καταθετικά προϊόντα και τα προϊόντα χορηγήσεων.

Ζ.1.1.1. Καταθετικά Προϊόντα

119. Η σύμβαση κατάθεσης συνιστάται μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και του καταθέτη, έχοντας ως ελάχιστο περιεχόμενο τα στοιχεία της ανώμαλης παρακαταθήκης (άρθρο 830 ΑΚ), δηλαδή την προσωρινή παράδοση από τον καταθέτη στην τράπεζα χρημάτων, με παραχώρηση προς την τράπεζα της εξουσίας χρησιμοποίησής τους, καθώς και την υποχρέωση της τελευταίας να εξασφαλίσει την αγοραστική δύναμη που τα χρήματα εμπερικλείουν υπέρ του καταθέτη[251], ενώ παράλληλα ο καταθέτης δικαιούται να εισπράξει τους συμφωνημένους τόκους. Η τήρηση και κίνηση/διαχείριση των λογαριασμών καταθέσεων ενέχει κατά κανόνα σειρά επιβαρύνσεων για τον καταθέτη, μεταξύ των οποίων χρεώσεις[252] για απενεργοποίηση / «κλείσιμο» του λογαριασμού, για χρήση δικτύων άλλων τραπεζών (μέσω ATMs) και για μεταφορές κεφαλαίων εκτός δικτύου (προς και από τράπεζες του εξωτερικού και του εσωτερικού).

120. Τα βασικότερα είδη/κατηγορίες τραπεζικών λογαριασμών καταθέσεων είναι τα εξής:

α) Καταθέσεις όψεως. *Ως* κατάθεση όψεως[253] *νοείται* η τηρούμενη σε τράπεζα (με χρήση ατομικού ή κοινού λογαριασμού) κατάθεση χρημάτων, με βάση ομώνυμη σύμβαση σύμφωνα με την οποία η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποδίδει μερικά ή ολικά το κατατεθειμένο ποσό στον καταθέτη (φυσικό ή νομικό πρόσωπο), οποτεδήποτε ζητεί τούτο ο τελευταίος, με όρους - σχετικούς με επιτόκια, χρεωστικά τυχόν υπόλοιπα,

---

[250] Βλ. σχετικά έντυπο γνωστοποίησης συγκέντρωσης υπ' αριθ. 6054/30.07.2013.

[251] Βλ. ενδεικτικά Σπ. Ψυχομάνη, Τραπεζικό δίκαιο, Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Ε΄ έκδοση, σελ. 221.

[252] Σημειώνεται ότι ορισμένες χρεώσεις (π.χ. χρεώσεις για αδράνεια λογαριασμού για πάνω από ένα οριζόμενο από τις τράπεζες χρονικό διάστημα, χρεώσεις στην περίπτωση ανάληψης μετρητών μέσω ΑΤΜ του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος όπου τηρείται λογαριασμός, κ.λπ.) έχουν κριθεί παράνομες ως καταχρηστικές και έχουν καταργηθεί (βλ. ενδεικτικά ΥΑ Ζ1-21/2011 και Ζ1-798/2008).

[253] Βλ. ενδεικτικά *Σπ. Ψυχομάνη*, Τραπεζικό Δίκαιο, Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Ε΄ έκδοση, σελ. 245 επ.

χρήση βιβλιαρίων επιταγών, παροχή εγγύησης επιταγών κ.λπ., οι οποίοι από το 2006 καθορίζονται ελεύθερα από τις τράπεζες (ΕΤΠΘ/ ΤΕ 234/23/11.12.2006). Οι καταθέσεις αυτές ήταν αρχικά άτοκες. Με την ΠΔ/ΤΕ 1553/5.6.89 επετράπη, τόσο η καταβολή τόκων επί των πιστωτικών υπολοίπων των λογαριασμών καταθέσεων όψεως με επιτόκιο ελεύθερα καθοριζόμενο από τις τράπεζες, όσο και η χρηματοδότηση επιχειρήσεων και επαγγελματιών μέσω υπεραναλήψεων από τους εν λόγω λογαριασμούς με βάση τους ισχύοντες πιστωτικούς κανόνες και με επιτόκιο που καθορίζεται ελεύθερα από τις τράπεζες χωρίς περιορισμούς. Εξάλλου, ενώ έως το 1989 οι αναλήψεις από έναν λογαριασμό καταθέσεως όψεως έπρεπε να γίνονται με χρησιμοποίηση βιβλιαρίου καταθέσεως ή με επιταγές, που σύρονταν επί των οικείων λογαριασμών, στην πράξη είχε ήδη επικρατήσει η κίνηση **των** καταθέσεων αυτών μόνο με επιταγές ή με απευθείας αναλήψεις του δικαιούχου από το ταμείο της τράπεζας ή από ΑΤΜ. Οι καταθέσεις στους λογαριασμούς όψεως και τρεχούμενους[254] συμφωνούνται άμεσα αποδοτέες όταν ζητηθούν, οι δε αναλήψεις πραγματοποιούνται μέσω βιβλιαρίου κατάθεσης, κάρτας αναλήψεων ή επιταγών, ενώ παρέχεται και δυνατότητα υπεραναλήψεων.

β) Καταθέσεις απλού ταμιευτηρίου. Οι καταθέσεις απλού ταμιευτηρίου είναι άμεσα αποδοτέες και αποτελούν, επίσης, παραλλαγή των καταθέσεων όψεως, επειδή και αυτές αποδίδονται οποτεδήποτε ζητήσει μερική ή ολική ανάληψή τους ο δικαιούχος. Οι διαφορές τους - τεχνικής, κατά βάση, φύσεως - έγκεινται στο ότι, επί των καταθέσεων ταμιευτηρίου, (α) τα κατατεθειμένα ποσά είναι πάντοτε τοκοφόρα, (β) δικαιούχοι μπορούν να είναι μόνον φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και (γ) οι αναλήψεις γίνονται με χρήση βιβλιαρίου καταθέσεως και κάρτας αναλήψεων, ενώ αποκλείεται η χρησιμοποίηση του σχετικού λογαριασμού για την έκδοση και πληρωμή επιταγής[255].

---

[254] Ο «τρεχούμενος λογαριασμός καταθέσεως» αποτελεί παραλλαγή της καταθέσεως όψεως, που εξ ορισμού συνδυάζεται πάντα με σύμβαση τρέχοντος λογαριασμού, ώστε να μη χρειάζεται ιδιαίτερη γι' αυτήν συμφωνία, πλην της δηλώσεως προσχωρήσεως του πελάτη, ο οποίος μπορεί να είναι φυσικό πρόσωπο χωρίς εμπορική ιδιότητα. Η κατάθεση, δηλαδή, συμφωνείται, εν προκειμένω, με βάση υποκείμενη σύμβαση πλαίσιο, ως ανακυκλούμενη πάντα κατάθεση όψεως, εξυπηρετούμενη από την παράλληλη τήρηση τρέχοντος λογαριασμού, στον οποίο καταχωρίζονται όλες οι διενεργούμενες καταθέσεις, ως πιστωτικά κονδύλια του λογαριασμού, και όλες οι πραγματοποιούμενες αναλήψεις και πληρωμές, ως χρεωστικά κονδύλιά του. Συχνά, συνοδεύεται με συμφωνία δυνατότητας υπεραναλήψεων, που αποτελεί πρόσθετη σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως. Ο λογαριασμός αυτός, που μπορεί να είναι ατομικός ή κοινός, ανοίγεται για τη μέσω των τραπεζών διενέργεια όλων των πληρωμών και την εξόφληση υποχρεώσεων των φυσικών προσώπων που δεν είναι έμποροι, κινείται δε μόνο με επιταγές, που μπορούν μάλιστα να είναι εγγυημένες, ή με εντολές (πάγιες ή κατά περίπτωση) του καταθέτη ή με χρεώσεις δαπανών από τη χρήση τραπεζικών καρτών, κατόπιν συμφωνίας με τον πελάτη. Ο τρεχούμενος λογαριασμός καταθέσεων έχει την ίδια νομική φύση και λειτουργία με τις καταθέσεις όψεως σε τρέχοντα λογαριασμό, διακρίνεται δε από τις τελευταίες μόνον ως προς τα πρόσωπα (φυσικά πρόσωπα, μη έμποροι), που δικαιούνται να τον κινούν, και τις λοιπές ειδικές χρήσεις του (Ψυχομάνης, ό.π.). Συνεπώς, οι διαφορές μεταξύ λογαριασμών όψεως και τρεχούμενων είναι μη ουσιώδεις, ενώ είθισται ως όψεως να χαρακτηρίζονται οι λογαριασμοί επιχειρήσεων/νομικών προσώπων και ως τρεχούμενοι οι λογαριασμοί ιδιωτών-φυσικών προσώπων, χωρίς όμως ο διαχωρισμός αυτός να ισχύει κατ' ανάγκη σε κάθε περίπτωση.

[255] Βλ. ενδεικτικά Ψυχομάνη (ό.π.), ο οποίος σημειώνει ότι οι δικαιούχοι των οικείων λογαριασμών μπορούν να τηρούν παράλληλα και λογαριασμό όψεως στην ίδια τράπεζα και να την εξουσιοδοτούν για τη μεταφορά ποσών από τους πρώτους λογαριασμούς στους δεύτερους, στις περιπτώσεις που συμφωνούνται. Το κόστος που ενδεχομένως συνεπάγεται για τις τράπεζες η τήρηση λογαριασμών ταμιευτηρίου στο όνομα νομικών, κατά τα ανωτέρω, προσώπων, τα οποία θα τους κινούν τακτικά για

γ) Καταθέσεις «επί προθεσμία». Οι καταθέσεις «επί προθεσμία» ή προθεσμιακές καταθέσεις, κατόπιν συμφωνίας τράπεζας και καταθέτη, είναι αποδοτέες μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος, με συνήθως υψηλό επιτόκιο, ανάλογο προς τη χρονική τους διάρκεια. Για τις καταθέσεις αυτές η τράπεζα μπορεί να εκδίδει ονομαστικές ομολογίες, όχι, όμως, βιβλιάρια. Η πρόωρη απόδοση μέρους ή ολόκληρης της καταθέσεως (πριν από τη λήξη του προσυμφωνημένου χρονικού διαστήματος) πραγματοποιείται κατά κανόνα με την επιβολή στον καταθέτη χρηματικής ποινής (penalty), η οποία ως επί το πλείστον αφορά στη μερική καταβολή ή μη καταβολή των τόκων παρά στην απομείωση του κατατιθέμενου κεφαλαίου.

Ζ.1.1.2. Προϊόντα Χορηγήσεων

121. Τα βασικότερα είδη/κατηγορίες προϊόντων χορηγήσεων είναι τα εξής:

α) Στεγαστικά δάνεια, τα οποία αφορούν στην αγορά ή επισκευή ακινήτου, προϋποθέτουν την προσκόμιση δικαιολογητικών στην τράπεζα, τον έλεγχο της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και το νομικό και τεχνικό έλεγχο του ακινήτου.

β) Καταναλωτικά δάνεια, τα οποία χορηγούνται για την κάλυψη βραχυπρόθεσμων, μακροπρόθεσμων, συγκεκριμένων ή απροσδιόριστων καταναλωτικών αναγκών. Το ύψος της χορήγησης εξαρτάται από την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη. Υπάρχουν δύο βασικά είδη καταναλωτικών δανείων, τα οποία διακρίνονται με βάση τον τρόπο εξόφλησής τους:

- Τα ανοιχτά δάνεια λειτουργούν όπως οι πιστωτικές κάρτες, δηλαδή αποτελούν ανοιχτές γραμμές πίστωσης με αόριστη διάρκεια. Η εξόφλησή τους γίνεται με την καταβολή ενός ελάχιστου ποσοστού επί της εκάστοτε οφειλής. Το επιτόκιό τους είναι πάντα κυμαινόμενο, ενώ συνήθως επιβάλλεται μια ετήσια συνδρομή από την τράπεζα.
- Τα τοκοχρεολυτικά δάνεια έχουν συγκεκριμένη διάρκεια εξόφλησης και αποπληρώνονται με μηνιαίες καταβολές, που περιλαμβάνουν κεφάλαιο και τόκους. Το επιτόκιό τους μπορεί να είναι είτε σταθερό είτε κυμαινόμενο. Τα έξοδα των δανείων αυτών καταβάλλονται εφάπαξ.

122. Η σκοπούμενη χρήση και η τιμολόγηση των δύο ανωτέρω κατηγοριών καταναλωτικών δανείων, ομοιάζουν τόσο, ώστε να μην απαιτείται η περαιτέρω διάκριση της αγοράς καταναλωτικών δανείων σε υπό-αγορές ανάλογα με τον τρόπο εξόφλησής τους.

123. Συναφώς, σημειώνεται ότι, παρά τα παρόμοια χαρακτηριστικά της με τα ανοιχτά καταναλωτικά δάνεια, η παροχή καταναλωτικής πίστης μέσω (πιστωτικών) καρτών θεωρείται ότι συνιστά διακριτή αγορά[256], δεδομένου ότι τόσο η διαδικασία χορήγησης (η

εξυπηρέτηση της ταμειακής τους διαχείρισης, αντισταθμίζεται στην τραπεζική πρακτική με τη συμφωνία χαμηλότερων επιτοκίων. Κατά τα λοιπά, η πρακτική καθορισμού με διοικητικές πράξεις ελάχιστου επιτοκίου για τις εν λόγω καταθέσεις καταργήθηκε οριστικά με την ΠΔ/ΤΕ 2180/5.3.93. Έκτοτε, ως προς τη διαμόρφωση των επιτοκίων στις καταθέσεις ταμιευτηρίου επικρατεί πλήρης ελευθερία.

[256] Βλ. σχετικά αποφάσεις ΕΑ 534/VI/2012, *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias AE*, σκ. 74, 549/VII/2012 *Πειραιώς-Αγροτική*, 553/VII/2012 *Πειραιώς-Γενική* και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ.5384, *BNP Paribas/Fortis*, σκ. 42, 43 και 127.

διαδικασία έγκρισης πιστωτικών καρτών είναι απλούστερη και λιγότερο χρονοβόρα) όσο και η τιμολόγηση (π.χ. ως προς το ύψος των επιτοκίων), αλλά και οι λοιποί όροι παροχής πίστωσης (π.χ. ο χρονικός ορίζοντας αποπληρωμής) διαφέρουν. Η Τράπεζα της Ελλάδος διακρίνει επίσης μεταξύ καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών και λοιπών δανείων[257].

Ζ.1.1.3. Οριοθέτηση σχετικών αγορών προϊόντος

124. Η διάκριση μεταξύ καταθέσεων και χορηγήσεων επιβάλλεται από το γεγονός ότι οι δύο αυτές κατηγορίες τραπεζικών υπηρεσιών επιτελούν διαφορετική λειτουργία (χρηματοδοτική και αποταμιευτική, αντίστοιχα) και, ως εκ τούτου, θεωρούνται μη εναλλάξιμες από πλευράς ζήτησης[258].

125. Ως προς τις καταθέσεις λιανικής, οι προσωπικοί λογαριασμοί/καταθέσεις όψεως και οι προσωπικοί λογαριασμοί/καταθέσεις ταμιευτηρίου παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά (αποταμιευτική λειτουργία, καταθέσεις άμεσα αποδοτέες) σε βαθμό τέτοιο ώστε να μπορεί να υποστηριχθεί ότι συνιστούν υποκατάστατα προϊόντα. Ωστόσο, οι ως άνω τύποι λογαριασμών εμφανίζουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (π.χ. οι αναλήψεις μέσω χρήσης επιταγών και οι υπεραναλήψεις επιτρέπονται μόνο επί καταθέσεων όψεως) που συνηγορούν στη διάκρισή τους σε διακριτές υπο-αγορές προϊόντος.

126. Έτσι, λαμβάνοντας υπόψη την πρακτική της Ε.Α. και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[259], προκρίνεται η αξιολόγηση των καταθέσεων όψεως, ταμιευτηρίου και προθεσμίας ως διακριτών επιμέρους σχετικών αγορών λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κάθε κατηγορίας, κυρίως δε των διαφορών τους ως προς το ύψος των καταβαλλόμενων επιτοκίων, το χρόνο απόδοσης των καταθέσεων σε περίπτωση σχετικού αιτήματος του δικαιούχου (οι μεν καταθέσεις όψεως και ταμιευτηρίου είναι άμεσα αποδοτέες, ενώ οι προθεσμιακές μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος) και τη διαδικασία κίνησης των σχετικών λογαριασμών. Συνεπώς, η αξιολόγηση των επιπτώσεων της υπό κρίση συγκέντρωσης θα πραγματοποιηθεί αφενός:

α) στη συνολική αγορά καταθέσεων λιανικής και αφετέρου

β) στις επιμέρους διακριτές υπο-αγορές των καταθετικών προϊόντων λιανικής, όπως ορίζονται ανά είδος λογαριασμού (ταμιευτηρίου, όψεως, προθεσμίας).

127. Σημειώνεται δε ότι με την διάκριση αυτή είναι σύμφωνη και η γνωστοποιούσα[260].

128. Επίσης, λόγω των διαφορετικών χαρακτηριστικών, τιμολόγησης και σκοπούμενης χρήσης, για τους σκοπούς εξέτασης της υπό κρίση πράξης, η αξιολόγηση των προϊόντων χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής, ήτοι αυτών που προορίζονται για ιδιώτες δανειολήπτες, θα πραγματοποιηθεί στο επίπεδο:

---

[257] Βλ. σχετικά Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας, πίνακα IV 20 ΣΔΟΣ.

[258] Βλ. σχετικά απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE παρ.79 και αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ. 4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS, παρ. 19-26 και Μ.3894 UNICREDITO/HVB, παρ. 10.

[259] Βλ. σχετικά αποφάσεις Ε. Επ. Μ.5384, *BNP Paribas/Fortis* και Μ.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets*, καθώς και αποφάσεις ΕΑ 534/VI/2012 – *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias AE,* 488/VI/2010 *Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο/Aspis Bank* και 335/V/2007 *FBBANK/Aspis Bank*.

[260] Βλ. σχετικά υπ΄αριθ. πρωτ. 6054/30.7.2013 έντυπο γνωστοποίησης.

α) των στεγαστικών δανείων

β) της καταναλωτικής πίστης (εξαιρουμένων των δανείων μέσω πιστωτικών καρτών).

γ) της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών.

129. Με την διάκριση αυτή είναι σύμφωνη και η γνωστοποιούσα[261].

Ζ.1.2. Επιχειρηματική Τραπεζική – Καταθέσεις και Χορηγήσεις

130. Κατ' αναλογία προς τη διάκριση των αγορών λιανικής τραπεζικής που αναπτύχθηκε στην προηγούμενη ενότητα, για τους σκοπούς της παρούσας αξιολόγησης λαμβάνονται υπόψη ως επιμέρους διακριτές σχετικές αγορές[262,263]:

α) η παροχή δανείων / χορηγήσεων προς επιχειρήσεις,

β) τα καταθετικά προϊόντα προς επιχειρήσεις, με ανάλυση και ως προς τις υπο-αγορές:

βα) καταθέσεων όψεως επιχειρήσεων και

ββ) καταθέσεων προθεσμίας επιχειρήσεων.

131. Όσον αφορά στην αγορά της επιχειρηματικής τραπεζικής, θα μπορούσε να υποστηριχθεί η περαιτέρω διάκρισή της[264], με γνώμονα το μέγεθος των επιχειρήσεων στις οποίες απευθύνονται οι σχετικές υπηρεσίες, στις επιμέρους υπο-αγορές: α) της επιχειρηματικής τραπεζικής για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις[265] και β) της επιχειρηματικής τραπεζικής για Μεγάλες Επιχειρήσεις, κυρίως δεδομένου ότι η εμπορική στρατηγική των πιστωτικών ιδρυμάτων για κάθε μία από τις ανωτέρω δύο κατηγορίες επιχειρήσεων

---

[261] Βλ. σχετικά υπ΄αριθ. πρωτ. 6054/30.7.2013 έντυπο γνωστοποίησης.

[262] Βλ. σχετικά αποφάσεις ΕΑ 534/VI/201, *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias AE*, σκ. 78, 105, 549/VII/2012, *Πειραιώς-Αγροτική*, 553/VII/2012 *Πειραιώς-Γενική* και αποφάσεις Ε. Επ. M.2400, *Dexia/Artesia*, σκ.16, και M.0850, *Fortis/Meespierson*, σκ. 8.

[263] Και κατά την άποψη της γνωστοποιούσας. Βλ. σχετικά υπ΄αριθ. πρωτ. 6054/30.7.2013 έντυπο γνωστοποίησης.

[264] Βλ. σχετικά αποφάσεις ΕΑ 534/VI/2012, *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τραπεζα EFG Eurobank Ergasias AE*, σκ. 76, 549/VII/2012, *Πειραιώς-Αγροτική*, 553/VII/2012, *Πειραιώς-Γενική* και απόφαση Ε. Επ. M.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets,* σκ. 13 επ.

[265] Σύμφωνα με τη 2003/361/ΕΚ Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρίες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ. Σύμφωνα δε με τις Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ΠΔ 2588/20.8.2007 και ΠΔ 2589/20.8.2007, σε συνδυασμό με τη Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 2003/361/ΕΚ, ως μικρές επιχειρήσεις ορίζονται εκείνες των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 2,5 εκ €. Συνεπώς, σύμφωνα με τα παραπάνω, ορίζονται ως:

- Μικρές, οι επιχειρήσεις των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 2,5 εκ. €,
- Μεσαίες, οι επιχειρήσεις των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκ. € και απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους,
- Μεγάλες, οι επιχειρήσεις των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα 50 εκ. € και απασχολούν περισσότερους από 250 εργαζόμενους.

διαφέρει. Τα τραπεζικά προϊόντα που προσφέρονται στις δύο κατηγορίες πελατών διαφοροποιούνται μεταξύ τους τόσο στα χαρακτηριστικά (πολυπλοκότητα, πλαίσιο παρεχόμενων εξασφαλίσεων)[266], όσο και στην τιμολόγησή τους[267]. Επίσης, η τραπεζική προς μεγάλες επιχειρήσεις προσδιορίζεται από την ποικιλία των αναγκών της πελατείας[268], την ανάγκη ευελιξίας στη διαμόρφωση λύσεων και τη διαπροσωπική σχέση με τις επιχειρήσεις μέσω εξειδικευμένου προσωπικού, το οποίο προσφέρει τις σχετικές υπηρεσίες σε χωριστά, εξειδικευμένα τμήματα των τραπεζών[269]. Τέλος, οι μεγάλες επιχειρήσεις συνήθως συναλλάσσονται με το εξωτερικό, με αποτέλεσμα να χρειάζονται εξειδικευμένες υπηρεσίες οι οποίες σχετίζονται με το διεθνές εμπόριο (ενέγγυες πιστώσεις, προαγορά συναλλάγματος).

132. Ωστόσο, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από την έρευνα της Γ.Δ.Α., τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα δεν έχουν υιοθετήσει ενιαίο αριθμητικό κριτήριο διάκρισης μεταξύ Μικρομεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων ως κατώφλι για τη διάκριση της εμπορικής τους πολιτικής, δυσχεραίνεται η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων ως προς το μέγεθος των αντίστοιχων υπο-αγορών και τα μερίδια των δραστηριοποιούμενων σε κάθε μία από αυτές επιχειρήσεων[270, 271].

133. Σε κάθε περίπτωση, περαιτέρω κατάτμηση των αγορών επιχειρηματικής τραπεζικής ανάλογα με το μέγεθος του πελάτη δεν απαιτείται εν προκειμένω, δεδομένου ότι τα συμπεράσματα της Υπηρεσίας σχετικά με τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης στη λειτουργία του ανταγωνισμού στις (ευρύτερες) αγορές επιχειρηματικής τραπεζικής είναι πανομοιότυπα με αυτά στα οποία θα κατέληγε σε περίπτωση περαιτέρω κατάτμησής τους.

Ζ.1.3. Σχετικές γεωγραφικές αγορές

Ζ.1.3.1. Σχετική γεωγραφική αγορά των καταθετικών προϊόντων και προϊόντων χορηγήσεων για ιδιώτες

134. Στη σχετική γεωγραφική αγορά των καταθετικών προϊόντων και προϊόντων χορηγήσεων για ιδιώτες, όπως καθορίστηκε και επιμερίστηκε ανωτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κρίνει, και διαρκώς επιβεβαιώνει με τις αποφάσεις της επί συγκεντρώσεων επιχειρήσεων

---

[266] Βλ. ενδεικτικά την υπ' αρ. πρωτ. […] απάντηση της […].

[267] Βλ. ενδεικτικά την υπ' αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της [...] και την υπ' αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].

[268] Βλ. σχετικά την υπ' αρ. […] απαντητική επιστολή της […], κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].

[269] Αρκετές εκ των τραπεζών θεωρούν ότι το δίκτυο καταστημάτων (δηλαδή η τοπική παρουσία της κάθε τράπεζας), σε συνδυασμό με το βαθμό τυποποίησης των προϊόντων, ικανοποιούν διαφορετικές ομάδες πελατών. Πιο συγκεκριμένα, οι ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ικανοποιούνται από το δίκτυο καταστημάτων των τραπεζών με τυποποιημένα προϊόντα, ενώ οι μεγάλες επιχειρήσεις επιλέγουν τις κεντρικές υπηρεσίες/καταστήματα της κάθε τράπεζας για προϊόντα που είναι σε μικρότερο βαθμό τυποποιημένα και επιδέχονται διαπραγμάτευσης (βλ. ενδεικτικά απαντήσεις […] (αρ. πρωτ. […], […] (αρ. πρωτ. […]), […] (αρ. πρωτ. […]), […] (αρ. πρωτ. […])κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].

[270] Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Ευρ. Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς (97/C 372/03), παρ. 43.

[271] Τούτο βέβαια δεν αποκλείει διαφορετική προσέγγιση στο ζήτημα αυτό της Γ.Δ.Α και της Επιτροπής στο μέλλον.

του χρηματοπιστωτικού τομέα, ότι η σχετική γεωγραφική αγορά αναφοράς είναι συνήθως εγχώρια[272]. Ομοίως έχει κρίνει και η Ε.Α.[273]. Η οριοθέτηση αυτή οφείλεται ιδίως στο γεγονός ότι οι κρατούσες συνθήκες ανταγωνισμού στην εν λόγω σχετική αγορά προϊόντων διαφοροποιούνται στο εσωτερικό κάθε κράτους μέλους, παρά τη σημειωθείσα πρόοδο στον τομέα εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών. Επιπρόσθετα, παρά την αυξανόμενη διείσδυση της διαδικτυακής προώθησης προϊόντων, η εθνική εμβέλεια της εν λόγω αγοράς ενισχύεται και από σειρά παραγόντων όπως είναι οι γλωσσικές διαφορές, η προτίμηση των καταναλωτών σε τοπικούς προμηθευτές, τα έξοδα συναλλαγών[274] και κυρίως το γεγονός ότι τα υποκαταστήματα εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εδραίωση της πελατειακής σχέσης και στην παροχή συμβουλών στους καταναλωτές για σύνθετα και μη προϊόντα. Συνεπώς, στην υπό εξέταση περίπτωση, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, η σχετική γεωγραφική αγορά είναι εθνική, ήτοι καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Ζ.1.3.2. Σχετική γεωγραφική αγορά των καταθετικών προϊόντων και προϊόντων χορηγήσεων για επιχειρήσεις

135. Αναφορικά με τη σχετική γεωγραφική αγορά καταθετικών προϊόντων και προϊόντων χορηγήσεων για επιχειρήσεις, όπως αποσαφηνίστηκε και επιμερίστηκε για τους σκοπούς της παρούσας, η πρακτική της ΕΑ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τείνει προς τον εθνικό χαρακτήρα της, καθώς οι εντασσόμενες στην οικεία αγορά υπηρεσίες λόγω της φύσης και του σκοπού τους ζητούνται και παρέχονται αποτελεσματικότερα σε εθνικό επίπεδο[275]. Ο εθνικός χαρακτήρας της τραπεζικής εργασίας που συνίσταται στην παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις ή δημόσιους οργανισμούς για την πραγματοποίηση διαφόρων επιχειρηματικών πράξεων δικαιολογείται από μια σειρά παραγόντων, όπως της ανάγκης για ενδελεχή γνώση, τόσο του εταιρικού δικαίου της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση, όσο και της διάρθρωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και του περιβάλλοντος αγοράς, των λογιστικών και φορολογικών κανόνων, καθώς επίσης και του θεσμικού πλαισίου και του επιπέδου τιμών της αγοράς. Ιδίως αναφορικά με την επιμέρους σχετική υπο-αγορά των υπηρεσιών πληρωμών προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ο παράγοντας της εγγύτητας είναι πιο σημαντικός για τις επιχειρήσεις αυτού του μεγέθους οι οποίες μπορεί να χρειάζονται να επισκέπτονται ένα κατάστημα πιο συχνά, ενώ η σημασία του παράγοντα αυτού δείχνει να φθίνει για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Μολονότι επιμέρους στοιχεία της επιχειρηματικής τραπεζικής μπορεί να έχουν μία πιο ευρεία ευρωπαϊκή ή και διεθνή διάσταση, κυρίως για τις μεγάλες

---

[272] Βλ. ενδεικτικά, αποφάσεις Ε.Επ. Μ.6168, *RBI/EFG Eurobank/JV*, Μ.5384, *BNP Paribas/Fortis*, Μ.3894, *Unicredito/HVB*, Μ.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets*, Μ.873, *Bank Austria/Creditanstalt* Μ.5276-DEUTSCHE BANK/SAL.OPPENHEIM και Μ.5948 - BANCO SANTANDER/ RAINBOW..

[273] Βλ. ενδεικτικά, αποφάσεις ΕΑ 534/VI/2012 *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias ΑΕ*, σκ. 94, 549/VII/2012 *Πειραιώς-Αγροτική*, 553/VII/2012 *Πειραιώς-Γενική*.

[274] Βλ. σχετικά απόφαση Ε.Επ. Μ.2491-SAMPO/STOREBRAND, παρ.13.

[275] Βλ. ενδεικτικά, αποφάσεις Ε.Επ. Μ.6168–RBI/EFG EUROBANK/JV, Μ.5384– BNP PARIBAS/FORTIS, Μ.3894 -UNICREDITO/HVB, Μ.4844 – FORTIS/ ABN AMRO ASSETS, Μ.873- BANK AUSTRIA/CREDITANSTALT. Ομοίως και οι αποφάσεις Ε.Α. 534/VI/2012 (παρ. 94), 488/VI/2010 ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ/ASPIS BANK ATE, 335/V/2007 FBB AE/ASPIS BANK ATE, 425/V/2008 ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ/PROTON BANK AE.

επιχειρήσεις[276], για τους σκοπούς της παρούσας η σχετική γεωγραφική αγορά των καταθετικών προϊόντων και προϊόντων χορηγήσεων για επιχειρήσεις είναι εθνική, ήτοι καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Ζ.2. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΡΙΕΤΙΑΣ

Ζ.2.1. Γενικά

136. Από τις αρχές του 2010 το κλίμα αβεβαιότητας σε συνδυασμό με την οικονομική ύφεση προκάλεσαν συνεχή μείωση των καταθέσεων. Οι τράπεζες δεν κατόρθωσαν να ανακόψουν τη μείωση αυτή, παρότι προσέφεραν ολοένα υψηλότερα επιτόκια στις καταθέσεις προθεσμίας, την περίοδο από τα τέλη του 2009 μέχρι και το α΄ εξάμηνο του 2012. Πιο συγκεκριμένα, βάσει των στοιχείων της ΤτΕ[277], το 2010, το υπόλοιπο των καταθέσεων και συμφωνιών επαναγοράς νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα έφθασε τα €247,2 δισ., έναντι €279,5 δισ. το 2009. Η μείωση αυτή συνεχίστηκε με αποτέλεσμα κατά το 2011 το υπόλοιπο των καταθέσεων και συμφωνιών επαναγοράς νοικοκυριών και επιχειρήσεων να προσεγγίζει τα €202 δις. Τα έτη 2012 και 2013, η τάση των καταθέσεων είναι σταθεροποιητική, με τις καταθέσεις το Δεκέμβριο του 2012 να ανέρχονται στα €191,2 δις και τον Οκτώβριο του 2013 σε 190,7 δις. Το μεγαλύτερο τμήμα των καταθέσεων αφορά τα νοικοκυριά (ποσοστό άνω του 50% για όλες τις κατηγορίες καταθέσεων) και τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις[278].

137. Η πολυετής οικονομική ύφεση, η οποία έχει ως απώτερη αιτία τη δημοσιονομική κρίση, οδήγησε σε:
- πολλαπλασιασμό των επισφαλειών στα τραπεζικά δάνεια προς τον ιδιωτικό τομέα και
- σε σημαντική απομείωση της κεφαλαιακής βάσης των ελληνικών τραπεζών λόγω της αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους στις αρχές του 2012[279].

138. Η εξέλιξη αυτή των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών δεν ήταν δυνατόν να υποστηρίξει επέκταση των πιστοδοτικών τους δραστηριοτήτων, όπως θα ήταν αναγκαίο, προκειμένου να αντισταθμιστούν πληρέστερα οι συσταλτικές επιδράσεις της δημοσιονομικής προσαρμογής. Επίσης, στη διάρκεια της διετίας 2010-2011, τα πιστοδοτικά κριτήρια των εγχώριων τραπεζών έγιναν αυστηρότερα. Έτσι, οι απαιτήσεις των τραπεζών από τους δανειολήπτες για παροχή εξασφαλίσεων αυξήθηκαν, ενώ οι τράπεζες παράλληλα περιόρισαν τη διάρκεια και το ύψος των χορηγούμενων δανείων και, στην περίπτωση της στεγαστικής πίστης, το ποσοστό της αξίας των υπέγγυων ακινήτων το οποίο επιτρέπεται να καλύπτουν τα χορηγούμενα δάνεια[280]. Ως αποτέλεσμα, αντίστοιχη με τις καταθέσεις πτωτική πορεία έχουν δείξει και οι χορηγήσεις προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά, οι οποίες μετά την αύξηση των υπόλοιπων χρηματοδότησης, κατά το 2010, στα €257,8 δισ., έναντι €249,677 δισ. κατά το 2009, έκτοτε σημειώνουν συνεχή πτώση μειούμενες στα

[276] Βλ. σχετικά απόφαση Ευρωπαϊκής επιτροπής Μ.2567-NORDBANKEN/POSTGIROT.
[277] Βλ. σχετικά Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2012, σελ. 124.
[278] Βλ. σχετικά http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/monetary/deposits.aspx
[279] Βλ. σχετικά Νομισματική Πολιτική ΤτΕ, Ενδιάμεση Έκθεση 2012, σελ.147.
[280] Βλ. σχετικά Έκθεση Διοικητή Τράπεζας της Ελλάδος για το 2011 (σελ. 157-158).

€248,5 δις κατά το 2011 και €227,7 δις κατά το Δεκέμβριου του 2012[281]. Το δε Οκτώβριο 2013 ήταν €219,3 δις.

139. Η έρευνα της ΕΚΤ του Δεκεμβρίου 2011, η οποία αναφέρεται στην πρόσβαση των επιχειρήσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους σε πηγές εξωτερικής χρηματοδότησης, πιστοποιεί τις πολλές επισφάλειες στα χαρτοφυλάκια των ελληνικών τραπεζών, διαπιστώνοντας ότι το ποσοστό των αιτήσεων των επιχειρήσεων για τραπεζικά δάνεια που ικανοποιούνται καθ' ολοκληρίαν από τα πιστωτικά ιδρύματα είναι σημαντικά χαμηλότερο στην Ελλάδα από ότι στις άλλες χώρες-μέλη της ζώνης του ευρώ[282]. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται σε νεότερη έκθεση της ΕΚΤ του Νοεμβρίου 2012[283], σχετική με τις μικρού και μεσαίου μεγέθους ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, σύμφωνα με την οποία οι περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις αναφέρουν ότι:
- έχουν μειωθεί τα κέρδη τους,
- έχουν μεγαλύτερη ανάγκη στη παρούσα συγκυρία για τραπεζικά δάνεια,
- οι τράπεζες ήταν λιγότερο πρόθυμες να προσφέρουν δάνεια σε αυτές κατά το τελευταίο εξάμηνο,
- το ποσοστό απόρριψης των αιτήσεων για τραπεζικό δανεισμό κατά το τελευταίο εξάμηνο ήταν υψηλό (37%),
- τα επιτόκια δανεισμού έχουν αυξηθεί,
- είναι απαισιόδοξες ως προς τις εκτιμήσεις τους αναφορικά με της μελλοντικές εξελίξεις σχετικά με την πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό, μέσα στο επόμενο εξάμηνο.

140. Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΚΤ, η πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό εμφανίζεται διαχρονικά ως σημαντικό πρόβλημα για τις ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μετά από την έλλειψη επαρκούς ζήτησης για τα προϊόντα τους, όπως φαίνεται στους πίνακες που ακολουθούν[284]:

Έλλειψη Πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση ως τρέχον πιεστικό πρόβλημα (%)

Ποσοστό %	2009H1	2009H2	2010H1	2010H2	2011H1	2011H2	2012H1	2012H2	2013H1
Ελλάδα	31,8	33,7	32,2	28,9	29,9	35,9	30,9	38	32,41
Πορτογαλία	10,6	9,6	12,9	15,3	17,8	21,4	21,6	21	19,17
Ιρλανδία	11,3	16,3	16,2	16,7	20,6	24,7	21,3	24	19,78
Ολλανδία	12,4	11,3	13,3	10,6	12,1	13,2	18,1	15	19,84
Βέλγιο	11,6	6,7	10,3	9,9	8,3	10,1	10,3	11	11,55
Γερμανία	15,3	18,1	11,2	12,1	11,1	10,9	9,5	8	8,17
Φινλανδία	7,5	7,8	4,9	5,5	7,2	6,6	6,5	11	12,12

Επεξηγήσεις: Η: Εξάμηνο

[281] Βλ. σχετικά Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας Μάρτιος-Απρίλιος 2013 .
[282] Βλ. σχετικά Έκθεση Διοικητή Τράπεζας της Ελλάδος για το 2011 (σελ. 157-158).
[283] Βλ. σχετικά ECB, «Survey on the access to finance of small and medium-sized enterprises in the euro area», November 2012, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ, δείγμα 500 ελληνικών επιχειρήσεων.
[284] Βλ. Σχετικά Στοιχεία ECB, Statistical Data Warehouse, Survey on the access to finance of SME, σταθμισμένο ποσοστό απαντήσεων, (http://www.ecb.int/stats/money/surveys/sme/html/index.en.html)

Απαντήσεις στο ερώτημα «ποιό είναι το πιο πιεστικό τρέχον πρόβλημα που αντιμετωπίζει η επιχείρηση σας;» (%) (2013H1)							
Χώρα	**Εύρεση πελατών**	**Ανταγωνισμός**	**Πρόσβαση σε χρημ/ση**	**Κόστος παραγωγής**	**Ικανότητες εξειδικευμένου προσωπικού**	**Ρυθμίσεις**	**Άλλο**
Ελλάδα	21	16	32	7	4	11	8
Πορτογαλία	20	17	19	8	8	15	12
Ισπανία	27	14	23	11	5	6	13
Ιταλία	18	11	20	23	5	17	5
Ιρλανδία	24	14	20	11	7	15	9
Ολλανδία	25	16	20	10	8	15	5
Γαλλία	24	8	15	19	12	13	9
Βέλγιο	17	13	12	18	16	18	5
Γερμανία	29	9	8	8	30	12	5
Φινλανδία	9	22	12	20	18	12	7
Επεξηγήσεις: Η: Εξάμηνο							

141. Η προηγούμενη ανάλυση επιβεβαιώνει το γεγονός ότι για τις χώρες του ευρωπαϊκού νότου, όπου οι ανάγκες χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα παραγκώνισαν την χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα, υπάρχει πρόβλημα πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε τραπεζική χρηματοδότηση. Αυτό επιβάλλει την αναδιοργάνωση του τραπεζικού συστήματος ώστε να διοχετευθούν κεφάλαια στις επιχειρήσεις, χωρίς όμως να υποχωρήσει η ανταγωνιστική πίεση (και κατά συνέπεια να αυξηθεί αδικαιολόγητα το κόστος χρήματος) μεταξύ των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Ζ.2.2. Επιτόκια Εμπορικών Τραπεζών

142. Η ΤτΕ με βάση την μεθοδολογία που ακολουθεί διακρίνει μεταξύ δυο βασικών κατηγοριών επιτοκίων, ήτοι τα επιτόκια που αφορούν νέες καταθέσεις και δάνεια (τα οποία πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια του μηνός αναφοράς) και τα επιτόκια που αφορούν τα υφιστάμενα υπόλοιπα των καταθέσεων και των δανείων (δηλαδή των (μέσων) επιτοκίων εκτοκισμού του συνολικού υπολοίπου των καταθέσεων και των δανείων όπως αυτά διαμορφώνονται στο τέλος του μηνός αναφοράς). Στην ανάλυση που ακολουθεί, η οποία βασίζεται σε στοιχεία της ΤτΕ, υιοθετείται η ανωτέρω μεθοδολογία της ΤτΕ, και συνεπώς διαχωρίζονται οι καταθέσεις (από κατοίκους της ζώνης ευρώ στα εγχώρια Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα - ΝΧΙ) και τα δάνεια (από τα εγχώρια ΝΧΙ σε κατοίκους της ζώνης ευρώ) σε νέες και υφιστάμενες[285, 286].

Ζ.2.2.1. Επιτόκια καταθέσεων

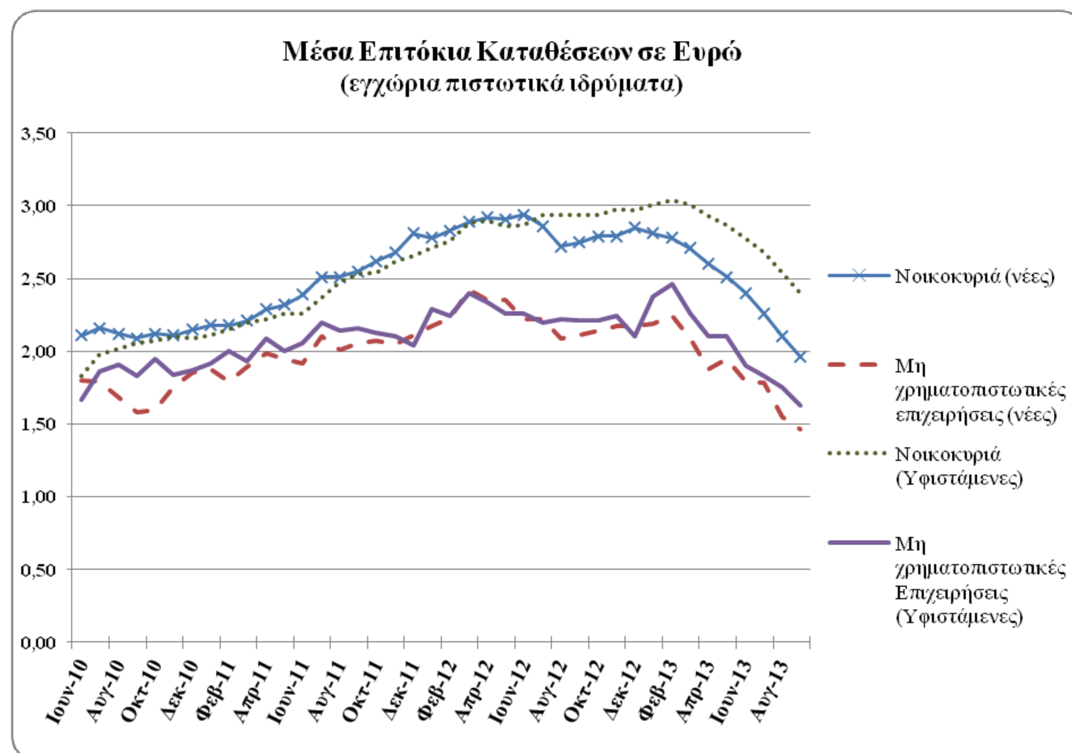
143. Η ανοδική πορεία των επιτοκίων των νέων τραπεζικών καταθέσεων λιανικής στην Ελλάδα, η οποία καταγράφηκε από τα τέλη του 2009, συνεχίστηκε το α΄ εξάμηνο του 2012 με φθίνοντα όμως ρυθμό και ακολούθως αντιστράφηκε, με αποτέλεσμα την περίοδο Ιουνίου-Σεπτεμβρίου 2012 τα επιτόκια καταθέσεων να ακολουθήσουν φθίνουσα πορεία, η οποία συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2013. Η φθίνουσα πορεία των επιτοκίων

[285] Η ΤτΕ, εφαρμόζοντας την ΠΔ/ΤΕ 2496/28.5.2002, άρχισε από το Σεπτέμβριο του 2002 να συγκεντρώνει τα επιτόκια των τραπεζικών καταθέσεων και χορηγήσεων σε νέα βάση και σύμφωνα με τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ΕΚΤ/2001/18. Βλ. http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/rates_markets/deposits.aspx.

[286] Στην ιστοσελίδα της ΤτΕ παρουσιάζονται τα επιτόκια καταθέσεων και δανείων ανά τράπεζα. http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/transactionsinfo/rates.aspx

καταθέσεων των επιχειρήσεων είχε ξεκινήσει ήδη από το Μάρτιο 2012. Ειδικότερα, κατά το καλοκαίρι του 2012, τα επιτόκια υποχώρησαν σε όλες τις κατηγορίες νέων καταθέσεων (έως 33 μονάδες βάσης). Μόνη εξαίρεση αποτελούν τα επιτόκια των καταθέσεων με συμφωνημένη διάρκεια από ένα έως δύο έτη από τα νοικοκυριά καθώς και των καταθέσεων με συμφωνημένη διάρκεια έως ένα έτος από τις επιχειρήσεις, τα οποία κατέγραψαν άνοδο (κατά 11 και 43 μονάδες βάσης αντιστοίχως)[287], καθώς στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της μείωσης ρευστότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων ως επακόλουθου της μείωσης των καταθέσεων, οι τράπεζες επιδίωξαν να συγκρατήσουν την απόσυρση των καταθέσεων εκ μέρους των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, προσφέροντας υψηλές ονομαστικές αποδόσεις στις καταθέσεις προθεσμίας. Πιο συγκεκριμένα, το επιτόκιο στη σημαντικότερη κατηγορία καταθέσεων, δηλαδή στις νέες καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως ένα έτος από τα νοικοκυριά, διαμορφώθηκε τον Σεπτέμβριο σε 4,60%, παραμένοντας όμως (από το Μάιο του 2011) το υψηλότερο στη ζώνη του ευρώ.

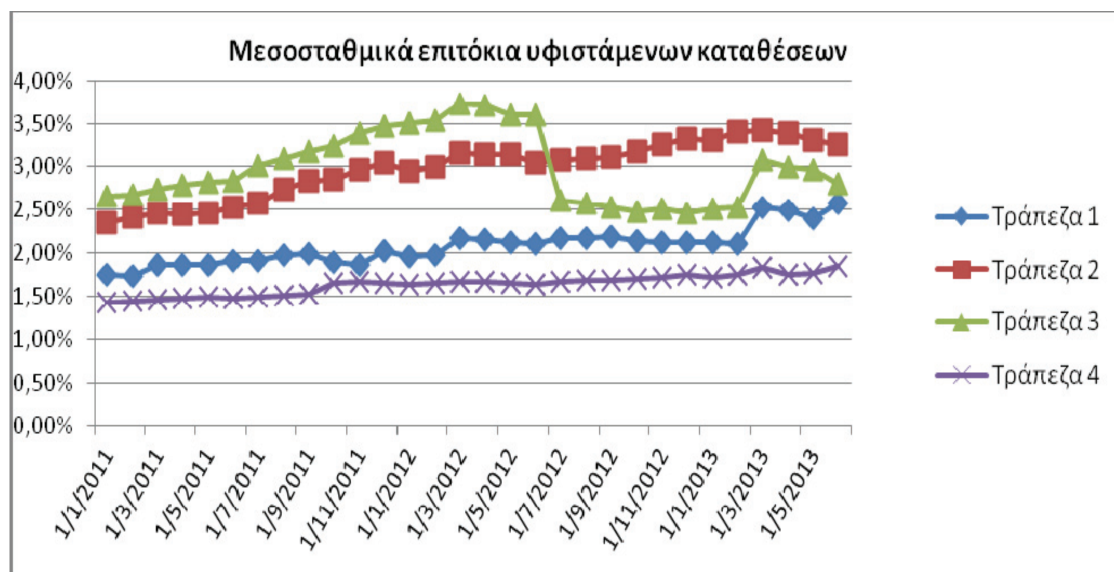
144. Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη των μέσων επιτοκίων για τις καταθέσεις των νοικοκυριών και των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων για τη χρονική περίοδο Ιουνίου 2010-Σεπτεμβίου 2013, με βάση στοιχεία της ΤτΕ.

145. Αναλυτικότερα, η εξέλιξη των μέσων επιτοκίων των υφιστάμενων καταθέσεων (ήτοι του αποθέματος όλων των καταθέσεων που προσφέρονται στην αγορά) των τεσσάρων

[287] Βλ. σχετικά Νομισματική Πολιτική ΤτΕ, Ενδιάμεση Έκθεση 2012, σελ.154.

μεγαλύτερων πιστωτικών ιδρυμάτων, για τα έτη 2010-2012 και το α' εξάμηνο του 2013, ως μια προσέγγιση του κεφαλαιακού κόστους (κόστος εισροής), έχει ως εξής:

Ζ.2.2.2. Επιτόκια χορηγήσεων

146. Όσον αφορά τα δάνεια, τα επιτόκια υποχώρησαν την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2012 σε όλες τις κατηγορίες νέων τραπεζικών δανείων στην Ελλάδα, πορεία που συνεχίστηκε και το 2013.. Η μεγαλύτερη υποχώρηση του επιτοκίου καταγράφηκε στα δάνεια προς ιδιώτες και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα (δηλ. κατ' ουσίαν τα νοικοκυριά) και ειδικότερα στα καταναλωτικά δάνεια με περίοδο καθορισμού του επιτοκίου από ένα έως πέντε έτη. Πιο συγκεκριμένα, η παρατηρούμενη υποχώρηση των επιτοκίων τραπεζικού δανεισμού στη διάρκεια του 2012 αντανακλά μεταξύ άλλων:

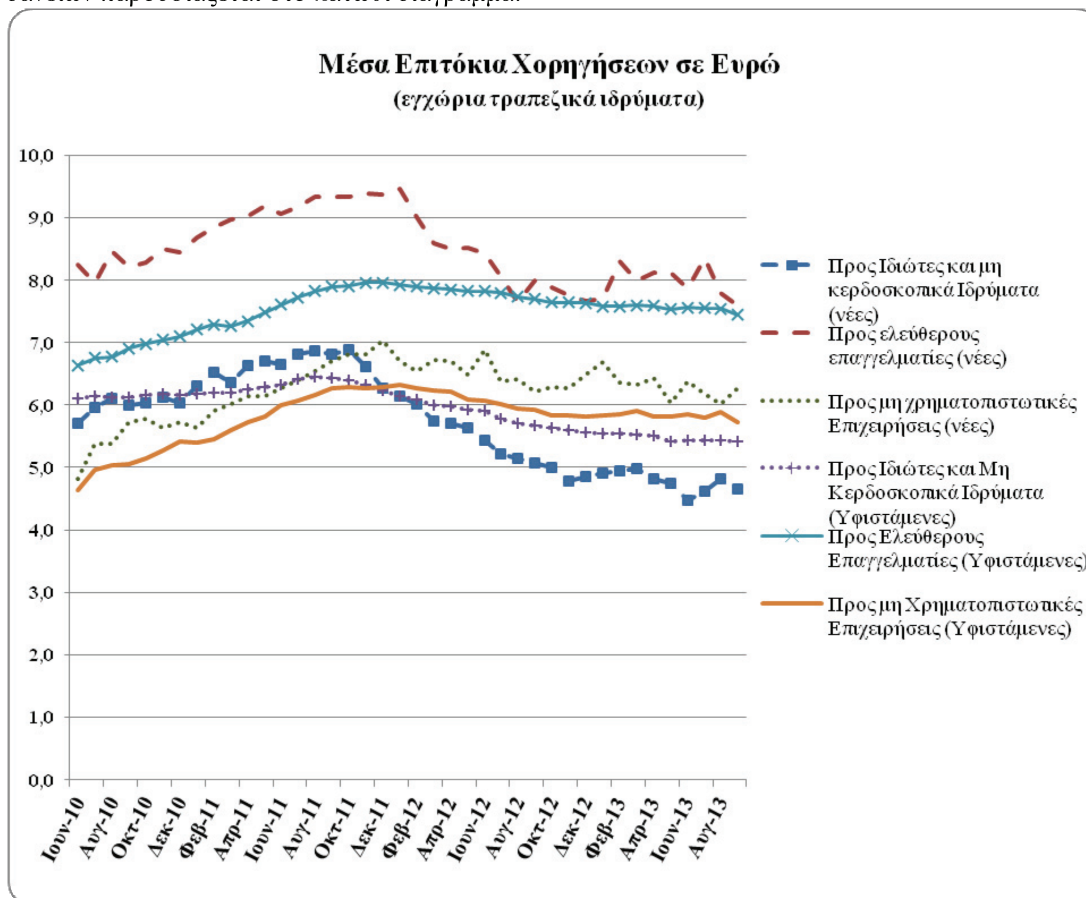
(α) την ευνοϊκή επίδραση που άσκησαν τα μη συμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής και οι μειώσεις των βασικών επιτοκίων του Ευρωσυστήματος αφενός στα επιτόκια Euribor, τα οποία χρησιμοποιούνται ως επιτόκια αναφοράς σε πολλές δανειακές συμβάσεις στη χώρα μας, και αφετέρου στο κόστος αναχρηματοδότησης των πιστωτικών ιδρυμάτων,

(β) την υποχώρηση της ζήτησης νέων δανείων,

(γ) την πολιτική των τραπεζών να απαιτούν μεγαλύτερες εξασφαλίσεις από τους δανειολήπτες σε σύγκριση με το παρελθόν σε πολλές περιπτώσεις νέων δανείων και

(δ) την πραγματοποίηση εκτεταμένων αναδιαρθρώσεων-ρυθμίσεων παλαιών δανείων από τις τράπεζες προκειμένου να βελτιωθούν οι προοπτικές εξυπηρέτησής τους.

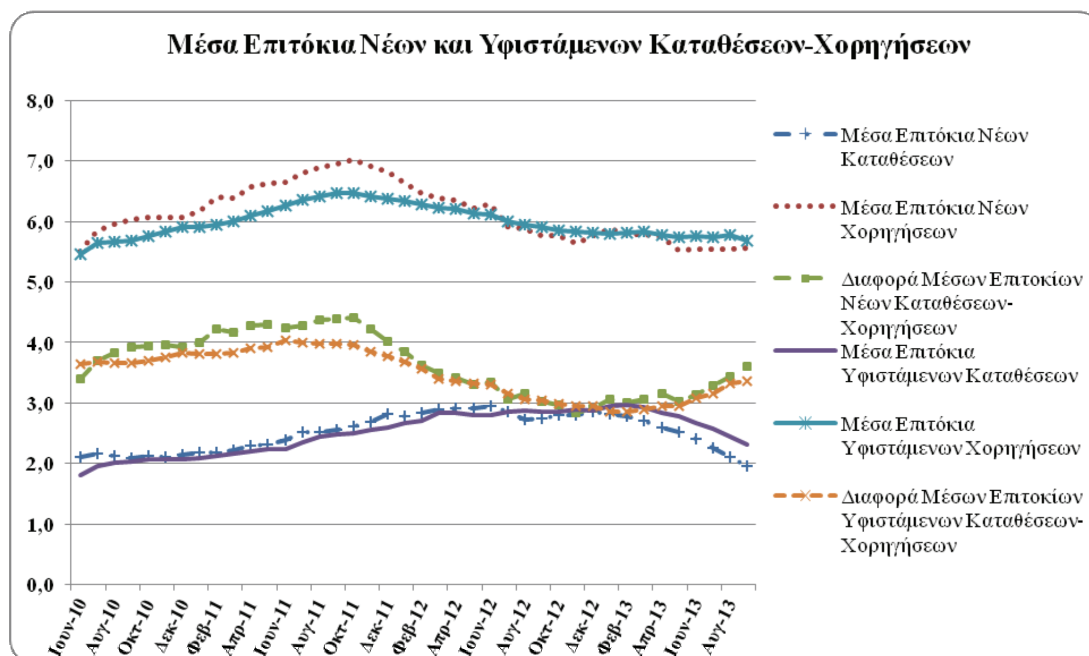
147. Οι μειώσεις που αφορούν τα επιχειρηματικά δάνεια ήταν μικρότερες λόγω του αυξημένου πιστωτικού κινδύνου στην ελληνική οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, η οποία συνδέεται με την αύξηση της συχνότητας των επισφαλειών, άσκησε αυξητική επίδραση στα επιτόκια νέου τραπεζικού δανεισμού προς επιχειρήσεις και επαγγελματίες. Αυτά σημείωσαν αρχικά αύξηση από τα τέλη του 2009 μέχρι περίπου και το γ΄ τρίμηνο του 2011, μεταξύ άλλων επειδή ενσωμάτωσαν αυξημένο ασφάλιστρο έναντι του εν λόγω κινδύνου. Η διαχρονική εξέλιξη των μέσων επιτοκίων δανείων παρουσιάζεται στο κάτωθι διάγραμμα:

Ζ.2.2.3. Περιθώριο επιτοκίου

148. Η διαφορά του μέσου σταθμικού επιτοκίου των νέων τραπεζικών δανείων και του αντίστοιχου επιτοκίου των νέων καταθέσεων («περιθώριο επιτοκίου»)[288] παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί, καθώς και η αντίστοιχη διαφορά για τις υφιστάμενες καταθέσεις.

[288] Όπως εμφανίζεται στα στοιχεία της ΤτΕ που είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/rates_markets/deposits.aspx

149. Παρατηρείται ότι η διαφορά ακολουθεί πτωτική πορεία από τον Νοέμβριο του 2011,έως και τον Απρίλιο του 2013 τόσο για τις νέες όσο και για τα υφιστάμενες καταθέσεις λόγω της πτωτικής τάσης των αντίστοιχων μεγεθών (με εντονότερη τη μεταβολή των επιτοκίων καταθέσεων) που αποτελούν την βάση υπολογισμού της. Από το Απρίλιο η τάση γίνεται αυξητική χωρίς όμως να προσεγγίζει τα επίπεδα του 2011. Ωστόσο, το περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα παραμένει υψηλότερο από το μέσο των χωρών του ευρώ, όπως φαίνεται από το κάτωθι διάγραμμα:

150. Παρατηρείται ότι μετά το 2008 η διαφορά του μέσου επιτοκίου αυξάνεται σε μεγαλύτερο βαθμό από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ αποκλιμάκωση παρατηρείται μέσα στο 2012. Η εξέλιξη αυτή σχετίζεται μεταξύ άλλων με την ενσωμάτωση αυξημένου ασφαλίστρου έναντι του πιστωτικού κινδύνου του ιδιωτικού τομέα (όπως προσδιορίζεται από την

αύξηση των δανείων σε καθυστέρηση), στα επιτόκια τραπεζικού δανεισμού προς το μη χρηματοπιστωτικό τομέα, ενώ οφείλεται αφενός στις ευρείας κλίμακας αναδιαρθρώσεις-ρυθμίσεις δανείων στην Ελλάδα και αφετέρου στην αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και σε άλλα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ.

Ζ.3. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Ζ.3.1. Η δραστηριοποίηση των μερών

151. Όσον αφορά τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις οι Υπηρεσίες Λιανικής Τραπεζικής παρέχονται από το δίκτυο των μητρικών τραπεζών το οποίο αριθμεί […] καταστήματα και […] ATMs για τη Eurobank και […][289] καταστήματα και […][290] ATMs για το Νέο ΤΤ, τα οποία καλύπτουν ολοκληρωμένα και αποτελεσματικά τις ανάγκες των ιδιωτών πελατών, των επαγγελματιών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων[291].

152. Όσο δε αφορά στην Επιχειρηματική Τραπεζική η χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων εξυπηρετείται από εξειδικευμένο δίκτυο το οποίο περιλαμβάνει […] επιχειρηματικά κέντρα και περιφερειακές μονάδες για την Eurobank και για το Νέο ΤΤ (α) από […] υποκαταστήματα εκ του συνόλου που εξυπηρετούν τις μικρές επιχειρήσεις και (β) από […] επιχειρηματικά κέντρα και από […] υποκαταστήματα εκ του συνόλου που εξυπηρετούν τις μεσαίες επιχειρήσεις. Η χρηματοδότηση Μεγάλων Επιχειρήσεων εξυπηρετείται μέσω δύο διευθύνσεων (μία στην Αθήνα και μία στη Θεσσαλονίκη) για την Eurobank και μέσω μιας κεντρικής διεύθυνσης γα το Νέο ΤΤ. Ειδικά για την εξυπηρέτηση των μεγάλων διεθνών επιχειρήσεων, η αγορά εξυπηρετείται από τη Eurobank μέσω μίας κεντρικής διεύθυνσης στην Αθήνα.

153. Οι δύο τράπεζες προσφέρουν επίσης σειρά υπηρεσιών μέσα από το σύνολο των διαθέσιμων τεχνολογικά εναλλακτικών καναλιών διάθεσης υπηρεσιών και προϊόντων και συγκεκριμένα μέσω του διαδικτύου, της κινητής τηλεφωνίας και του συμβατικού τηλεφώνου[292].

Ζ.3.2. Ωριμότητα αγοράς - προοπτικές

---

[289] Εκ των οποίων τα […] σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα αφορούν το σύνολο των καταστημάτων του δικτύου της TBANK, το οποίο εντάχθηκε στο δίκτυο των καταστημάτων του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου από τις 19 Δεκεμβρίου 2011.

[290] Εκ των οποίων τα […] σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα βρίσκονται εκτός του δικτύου καταστημάτων.

[291] Βλ. σχετικά την υπ΄αριθ. πρωτ. 6054/30.7.2013 έντυπο γνωστοποίησης της Eurobank. Σημειώνεται ότι η γεωγραφική κατανομή των πελατών των μερών ακολουθεί ανάλογη κατανομή με αυτή του γενικού πληθυσμού.

[292] Δίκτυο ATM - Στις συσκευές αυτοματοποιημένης τραπεζικής, περιλαμβάνεται δίκτυο αυτομάτων ταμειολογιστικών μηχανημάτων (ATM). Phone Banking - Οι δύο τράπεζες παρέχουν πολυάριθμες τραπεζικές εργασίες μέσω τηλεφώνου και του call centre που διαθέτουν. Ηλεκτρονική Τραπεζική (Web Banking / E-banking) - Οι δύο τράπεζες προσφέρουν όλο το φάσμα υπηρεσιών ηλεκτρονικής τραπεζικής, περιλαμβανομένων των τραπεζικών συναλλαγών, χρηματιστηριακών συναλλαγών, εταιρικών λογαριασμών διαχείρισης χαρτοφυλακίου κ.ά. Mobile Banking- Οι δύο τράπεζες - μέσω της υπηρεσίας Mobile Banking - προσφέρουν, τη δυνατότητα στους πελάτες πραγματοποίησης, μέσω κινητού τηλεφώνου, τραπεζικών και χρηματιστηριακών συναλλαγών.

154. Η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας, παρότι βελτιώνεται σε δημοσιονομικό επίπεδο, παραμένει ο βασικός παράγων κινδύνου για τις ελληνικές τράπεζες εν γένει, αλλά και ειδικότερα για τις υπό εξέταση σχετικές αγορές και υπο-αγορές. Οι αρνητικές εξελίξεις στον τομέα αυτό επηρεάζουν σημαντικά τη φάση που διέρχεται η κάθε αγορά και το ρυθμό μεταβολής της[293]. Όπως επισημαίνει το σύνολο σχεδόν των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων, η ζήτηση στην ευρύτερη τραπεζική αγορά, αλλά και στις υπο-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής και των χορηγήσεων επιχειρηματικής, είναι σε φάση ωριμότητας[294, 295] με πτωτικές τάσεις[296].

Ζ.3.3. Εμπόδια Εισόδου

155. Οι κύριες μέθοδοι εισόδου νέου ανταγωνιστή στην ελληνική τραπεζική αγορά είναι η εξαγορά υπάρχοντος ανταγωνιστή ή η δημιουργία νέου δικτύου μέσω ίδρυσης μιας εξ' ολοκλήρου νέας τράπεζας με εγκατάσταση στην Ελλάδα, καθώς και η ίδρυση υποκαταστημάτων αλλοδαπού τραπεζικού ιδρύματος[297]. Το συνολικό κόστος εισόδου μπορεί να διαφοροποιηθεί σημαντικά ανάλογα με τη μέθοδο και την φάση ανάπτυξης που βρίσκεται ο κλάδος, ιδιαίτερα όταν ο στόχος είναι η δημιουργία χρηματοοικονομικής εταιρίας ισοδύναμης με σημαντικό βιώσιμο ανταγωνιστή.

156. Οι νομικοί και ρυθμιστικοί περιορισμοί στην είσοδο της τραπεζικής αγοράς διαφέρουν ανάλογα με τον τρόπο εισόδου και καθορίζονται από την Τράπεζα της Ελλάδος και σχετικά Προεδρικά διατάγματα και νόμους.

157. Όπως επισημάνει η γνωστοποιούσα, αλλά και η πλειονότητα των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων[298], τα βασικότερα εμπόδια εισόδου στον ευρύτερο εγχώριο χρηματοπιστωτικό κλάδο προκύπτουν από τη δυνατότητα πρόσβασης στις

---

[293] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[294] Βλ. σχετικά την απαντητικές επιστολές της […] υπ΄αριθ. […], υπ΄αριθ. πρωτ. […] την απαντητική επιστολή της τράπεζας […]. και την απαντητική επιστολή υπ΄αριθ. […] της τράπεζας […].

[295] Βλ. σχετικά την επιστολή της […] υπ΄αριθ. […] η οποία αναφέρει ότι: *«Η αγορά γενικά έχει σταθεροποιηθεί (+11 από το χαμηλό επίπεδο του Ιουνίου 2012 με διατήρηση των υπολοίπων και μικρές διακυμάνσεις τους τελευταίους μήνες)». «Οι καταθέσεις της ελληνικής αγοράς διαμορφώθηκαν στα €175,9 δις στο τέλος Ιουνίου 2013 (στοιχεία ΤτΕ για καταθέσεις ιδιωτικού και δημόσιου τομέα)».*

[296] Βλ. σχετικά την απαντητική επιστολή της Τράπεζας […] υπ΄αριθ. πρωτ. […] στην οποία αιτιολογεί τα έντονα σημάδια ύφεσης λαμβάνοντας υπόψη τους κατωτέρω παράγοντες: των συνθηκών πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης και ύφεσης, της κρίσης χρέους του ελληνικού κράτους και του κινδύνου εξόδου από την Ευρωζώνη, της ευρύτερης κρίσης της εμπιστοσύνης των καταθετών προς το εγχώριο τραπεζικό σύστημα, της δραματικής έλλειψης ρευστότητας και πηγών χρηματοδότησης των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, των εκκρεμών διαδικασιών ανακεφαλαιοποίησης των «συστημικών» τραπεζών, της ανάκλησης της άδειας λειτουργίας σειράς μικρών ελληνικών τραπεζών, της δραματικής μείωσης των εισοδημάτων, της δραματικής μείωσης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, του ευρύτερου κλίματος «απο-επένδυσης», στα πλαίσια του οποίου μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες είτε αποχώρησαν από την Ελλάδα είτε μείωσαν δραστικά τον εγχώριο κύκλο εργασιών τους, της επί μακρό χρόνο αναστολής των πλειστηριασμών, των αυξανόμενων φορολογικών επιβαρύνσεων και της κατά καιρούς φημολογίας περί έκτακτης φορολόγησης των καταθέσεων. Η […] στην υπ΄αριθ. […] απαντητική επιστολή της σημειώνει ότι: *«Μέχρι και το 2009 όλες οι αγορές βρίσκονταν σε φάση ωρίμανσης. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των Τραπεζών περιοριζόταν στις μετακινήσεις πελατών πρωτίστως και λιγότερο σε νέες πωλήσεις. Η Μακροοικονομική κρίση που επήλθε στην Ελλάδα καθιστά δύσκολο τον χαρακτηρισμό αυτών των αγορών οι οποίες βρίσκονται πιο κοντά σε φάση κάμψης, ύφεσης ή στασιμότητας».*

[297] Βλ. σχετικά άρθρα 13, 14 του Ν. 3601/2007.

[298] Βλ. ενδεικτικά απαντητικές επιστολές των […] και […].

κεφαλαιαγορές/χρηματαγορές, τη δύναμη /φήμη των ανταγωνιστών, από το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει την ίδρυση των πιστωτικών ιδρυμάτων (είτε νέων ημεδαπών είτε υποκαταστημάτων αλλοδαπών τραπεζικών ιδρυμάτων), και τις αυστηρές προβλεπόμενες προϋποθέσεις, διαδικαστικές και ουσιαστικές, κυρίως ως προς το ύψος των απαιτούμενων κεφαλαίων[299], καθώς και την υποχρέωση για διαρκή συμμόρφωση με το αυστηρό εποπτικό πλαίσιο[300].

158. Πέραν των ανωτέρω εμποδίων, υφίστανται πρόσθετα πραγματικά εμπόδια εισόδου, δεδομένου ότι η βιώσιμη και αποτελεσματική διείσδυση ενός νέου πιστωτικού ιδρύματος, τουλάχιστον ως προς τις υπο-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής και επιχειρηματικής, προϋποθέτει ανάπτυξη δικτύου ικανού να εξυπηρετεί επαρκώς τη διανομή των σχετικών προϊόντων/υπηρεσιών[301].

Ζ.3.4. Δυνητικός ανταγωνισμός

159. Στη σημερινή συγκυρία, εξαιτίας της Ελληνικής κρίσης χρέους, η χρηματιστηριακή αγορά αποτιμά σε πολύ χαμηλά επίπεδα την αξία των τραπεζών στην Ελλάδα. Το οικονομικό κόστος εισόδου μέσω εξαγοράς έχει, συνεπώς, μειωθεί δραματικά τα τελευταία δύο χρόνια. Αντιθέτως, η δημιουργία εξ' αρχής μιας τράπεζας αντίστοιχου μεγέθους μπορεί να απαιτήσει πολύ υψηλότερες επενδύσεις σε κεφάλαια αλλά και χρόνο ανάπτυξης. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το επενδυτικό ρίσκο που προκύπτει από την οικονομική κατάσταση της χώρας (country risk) εξουδετερώνει και ενδεχομένως

---

[299] Η ίδρυση και λειτουργία πιστωτικών ιδρυμάτων ρυθμίζεται από τον Ν. 3601/2007 (ΦΕΚ Α΄178/1.8.2007) «*Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις*» και τις Πράξεις Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔ/ΤΕ) 2526/2003, 2603/2008 και 2595/2007 και την Απόφαση ΕΤΠΘ 211/1/2005. Βασική προϋπόθεση για τη δραστηριοποίηση πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα συνιστά η χορήγηση σχετικής άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδος, η δε σχετική διαδικασία ορίζεται στα άρθρα 5, 6, 7 και 24 του Ν.3601/2007. Επί πλέον, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3601/2007, τα πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να συσταθούν και να λειτουργούν με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας ή με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του Ν. 1667/86 όπως ισχύει. Παράλληλα, κατά την παρ. 4 του ως άνω άρθρου, προϋπόθεση παροχής της σχετικής άδειας είναι η κατοχή ελάχιστου μετοχικού κεφαλαίου ύψους 18 εκ. € για ανώνυμη τραπεζική εταιρία, 9 εκ. € για υποκατάστημα πιστωτικού ιδρύματος που εδρεύει σε τρίτη χώρα και 6 εκ. € για πιστωτικό συνεταιρισμό.

[300] Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του Συμφώνου «Βασιλεία ΙΙ».

[301] Βλ. σχετικά την απόφαση της Ευρ. Επιτροπής Μ.4844-Fortis/ABN AMRO, σκ. 118. Αντίθετη άποψη αναπτύσσει η […], η οποία αναφέρει ότι τα φυσικά δίκτυα διανομής του τραπεζικού συστήματος αποτελούσαν παραδοσιακά πολύ σημαντικό στοιχείο της λειτουργίας τους, αλλά την τελευταία δεκαετία η έννοια του φυσικού δικτύου διανομής έχει μεταλλαχθεί σε συμπληρωματική από κυρίαρχη που ήταν στο παρελθόν. Έτσι, η ανάπτυξη των εναλλακτικών δικτύων εξυπηρέτησης όπως τα ATMs, το Internet banking, το Phone banking και το mobile banking έχουν δημιουργήσει ένα δυναμικό πλέγμα τραπεζικής εξυπηρέτησης που καθιστά πλέον το φυσικό κατάστημα ως μη-υποχρεωτικό για βασικές συναλλαγές. Παράλληλα, το τραπεζικό σύστημα έχει προχωρήσει και πέρα από την απλή εξυπηρέτηση και έτσι μέσω των εναλλακτικών δικτύων οι πελάτες σήμερα έχουν την δυνατότητα αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών που καλύπτουν όλο το φάσμα των μη-εγχρήματων συναλλαγών (βλ. υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή). Επίσης, η […] (βλ. υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή) αναφέρει ότι η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και εναλλακτικών δικτύων διανομής κατέστησε χαμηλότερο το κόστος εισόδου. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την […], *«[η] ανάπτυξη της διαδικτυακής τραπεζικής και της πελατειακής εξυπηρέτησης μέσω τηλεφώνου, επιτρέπει ακόμα και την ολική έλλειψη φυσικού δικτύου διανομής για κατηγορίες προϊόντων, κατά τα πρότυπα διαδικτυακών τραπεζών σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης»*.

υπερκεράζει τον παράγοντα του μειωμένου κόστους εισόδου, κι ως εκ τούτου η ένταση του δυνητικού ανταγωνισμού μάλλον έχει εξασθενίσει κατά τα τελευταία χρόνια.

160. Πολλά εκ των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων[302] ωστόσο ενώ αναγνωρίζουν ότι δεν υπήρξε κατά την τελευταία πενταετία σημαντική είσοδος στην αγορά, δεν θεωρούν απίθανη την είσοδο δυνητικού ανταγωνιστή στο χρηματοπιστωτικό κλάδο, κι ως εκ τούτου και στις υπο-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής και επιχειρηματικής που συνιστούν και τις παραδοσιακότερες εκ των τραπεζικών εργασιών, την επόμενη διετία, καθώς η είσοδος μπορεί να γίνει σχετικά εύκολα μέσω εξαγοράς[303], δεδομένου ότι όπως ήδη αναφέρθηκε υπάρχουν εξαιρετικά χαμηλές (και ελκυστικές)[304] αποτιμήσεις λόγω της οικονομικής κρίσεως[305]. Το ενδεχόμενο εισόδου νέων ανταγωνιστών κατά την προσεχή διετία θα καθοριστεί σε σημαντικό βαθμό από τη μεσοπρόθεσμη πορεία των μακροοικονομικών μεγεθών και το βαθμό επιτυχίας του προγράμματος αναδιάρθρωσης των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων[306].

161. Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα[307] αλλά και ορισμένες από τις ερωτηθείσες τράπεζες[308] ενόψει των εξελίξεων στην ελληνική τραπεζική αγορά και, κυρίως, του γεγονότος ότι, βάσει της νομοθεσίας, η συμμετοχή του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο των ημεδαπών τραπεζών είναι μεταβατική, αναμένεται ότι ξένες τράπεζες θα εισέλθουν τα επόμενα χρόνια στην εγχώρια τραπεζική αγορά ως αποτέλεσμα εξαγορών ελληνικών τραπεζών των οποίων τις μετοχές κατέχει, σήμερα, το ΤΧΣ, εν όλω ή εν μέρει. Εξάλλου, κατά την άποψη της γνωστοποιούσας, δεδομένου ότι στόχος του ΤΧΣ είναι η πώλησή της στο σχετικά άμεσο μέλλον, η απόκτηση του Νέου ΤΤ θα καταστήσει τη Eurobank πιο ελκυστική σε πιθανούς επενδυτές.

Ζ.3.5. Συνθήκες Ζήτησης

162. Η συνολική ζήτηση για τραπεζικά προϊόντα εξαρτάται από εξωγενείς παράγοντες όπως η συνολική ρευστότητα της οικονομίας, το επίπεδο του διαθέσιμου εισοδήματος και η εμπιστοσύνη προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα εν γένει. Σύμφωνα δε με τη γνωστοποιούσα και πολλές από τις ερωτηθείσες τράπεζες, οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν την προτίμηση των πελατών και τη ζήτηση των τραπεζικών υπηρεσιών είναι το κύρος και η αξιοπιστία του παρέχοντος την υπηρεσία, το επίπεδο εξυπηρέτησης και η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, η ποικιλία, τα ειδικά χαρακτηριστικά των προϊόντων και η τιμολόγηση. Ειδικότερα, όσον αφορά στις επιχειρηματικές

---

[302] Βλ. ενδεικτικά επιστολή […], […] και […], […], […].
[303] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[304] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[305] Βλ. σχετικά την επιστολή της […] υπ'αρ.πρωτ. […].
[306] Βλ. σχετικά την επιστολή της […] υπ'αρ.πρωτ. […]. Η ίδια, στην υπ' αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της αναφέρει ότι στον τομέα της λιανικής τραπεζικής εισήλθαν αλλοδαπές τράπεζες, όπως η Bank Saderat Iran (Ιράν), η Kedr Close Joint Stock Company Commercial Bank (Ρωσία) και η T.C. Ziraat Bankasi A.S. (Τουρκία), οι οποίες ωστόσο δεν κατέχουν σημαντικό μερίδιο αγοράς.
[307] Βλ. σελ. 54 του υπ' αριθ. […].
[308] Βλέπε ενδεικτικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] στην οποία αναφέρει ότι δεδομένης της συμμετοχής του ΤΧΣ, με εκ του νόμου περιορισμένο χρονικό χαρακτήρα, στο μετοχικό κεφάλαιο των «συστημικών τραπεζών», αναμένεται η αναζήτηση νέων επενδυτών από το εσωτερικό ή/και το εξωτερικό.

χρηματοδοτήσεις, η ζήτηση προσδιορίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό από τις γενικότερες συνθήκες της αγοράς, τις επιχειρηματικές ευκαιρίες νέων επενδύσεων και την ανάγκη κάλυψης επιχειρηματικών κινδύνων.

163. Όπως αναφέρει η […][309] όσον αφορά στους λογαριασμούς όψεως, λόγω του ειδικού σκοπού τους (χρήση από τις επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση των καθημερινών συναλλαγών, πληρωμών και πιστώσεων), τον πρωτεύοντα ρόλο έχουν το μέγεθος του δικτύου και το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών, ενώ όσον αφορά στους λογαριασμούς ταμιευτηρίου και στις προθεσμιακές καταθέσεις, το σημαντικότερο ρόλο στην επιλογή του πελάτη κατέχουν η πίστη στο σήμα και η απόδοση. Γενικότερα ωστόσο, κατά τη […], *«[η] σημασία του σήματος και της φήμης αλλά και του βαθμού εξυπηρέτησης υπήρξε σημαντική στο παρελθόν αλλά με την ύφεση δεν έχει τόσο σημαντικό ρόλο. Σε κάποιο βαθμό, υφίσταται πιστή πελατεία, κυρίως στις Τράπεζες από τις οποίες λαμβάνει υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης»*[310]. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα πάλι με την […] στα καταναλωτικά προϊόντα, το σημαντικότερο ρόλο διαδραματίζουν τόσο τα χαρακτηριστικά του προϊόντος όσο και η τιμολόγηση, ενώ στην αγορά των στεγαστικών δανείων, ο πελάτης πρωταρχικά δίνει έμφαση στην τιμολόγηση, καθώς πρόκειται για χορηγήσεις υψηλού ποσού και μεγάλης διάρκειας.

Ζ.3.6. Συνθήκες προσφοράς – δομή κόστους λειτουργίας

164. Ως επί το πλείστον, οι τράπεζες προσφέρουν (οι ίδιες ή μέσω θυγατρικών τους) πλήρη γκάμα τραπεζικών/χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ενώ, γενικότερα, υπάρχει σημαντικός βαθμός ομοιογένειας μεταξύ τουλάχιστον των σημαντικότερων προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά τους[311]. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων, η διαφοροποίηση των υπηρεσιών στις υπό-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής εναπόκειται κυρίως στην τιμολόγηση, στην εξυπηρέτηση των πελατών πριν και μετά την πώληση καθώς και τη δύναμη του σήματος του κάθε πιστωτικού ιδρύματος. Αυτό προκύπτει από τις απαντήσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τις προτιμήσεις των καταναλωτών, οι οποίες αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα, στην κλίμακα [0-5], όπου η τιμή 5 αντιστοιχεί στην μέγιστη ένταση.

Καταθέσεις Λιανικής	Τράπεζα Α	Τράπεζα Β	Τράπεζα Γ	Τράπεζα Δ			Τράπεζα Ε	Τράπεζα ΣΤ	Τράπεζα Ζ
	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Οψ.	Ταμ.	Προθ.	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο

[309] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […].
[310] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […]. Αντίστοιχη θέση εξέφρασε και η […] η οποία στην υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της σημείωσε ότι *«[τ]ο σήμα και η φήμη διαδραματίζουν σημαντικό, αλλά όχι απαραίτητα αποφασιστικό ρόλο στην ευρύτερη αγορά τραπεζικών υπηρεσιών […]»*.
[311] Βλ. ενδεικτικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] όπου η […] αναφέρει ότι *«[κ]αθώς τα τραπεζικά προϊόντα είναι σε μεγάλο βαθμό τυποποιημένα, η διαφοροποίηση των ανταγωνιστών συντελείται με βάση το επίπεδο και την ποιότητα εξυπηρέτησης της πελατείας, τα οποία και είναι καθοριστικοί παράγοντες για τη διατήρηση της πιστότητας των πελατών και τη διακράτησή τους από τα πιστωτικά ιδρύματα. […] Μεταξύ των προσφερόμενων τραπεζικών προϊόντων δεν υφίσταται σε μεγάλο βαθμό διαφοροποίηση»*.

Φάσμα Παρεχόμενων Υπηρεσιών	4	3	3	5	3	3	4	5	4
Τιμή /Προμήθεια υπηρεσίας	5	4	3	4	5	5	4	5	4
Πίστη στο Σήμα /φήμη	5	5	3	5	5	5	4	3	5
Μέγεθος Δικτύου	5	4	3	5	5	4	5	2	3
Εξ/τηση πριν/μετά την πώληση	5	4	3	5	4	3	5	5	4
Λοιποί παράγοντες	-	-	-	-	-	-	5*	-	-
Χορηγήσεις Λιανικής	**Τράπεζα Α**	**Τράπεζα Β**	**Τράπεζα Γ**	**Τράπεζα Δ**			**Τράπεζα Ε**	**Τράπεζα ΣΤ**	**Τράπεζα Ζ**
	Σύνολο	**Σύνολο**	**Σύνολο**	**Στεγ.**	**Καταν.[312]**	**Κάρτες**	**Σύνολο**	**Σύνολο**	**Σύνολο**
Φάσμα Παρεχόμενων Υπηρεσιών	5	3	3	4	5	5	4	μ.δ.	4
Τιμή /Προμήθεια υπηρεσίας	5	5	3	5	5	3	4	μ.δ.	5
Πίστη στο Σήμα /φήμη	4	5	3	4	3	4	4	μ.δ.	3
Μέγεθος Δικτύου	5	4	3	4	4	3	5	μ.δ.	3
Εξ/τηση πριν/μετά την πώληση	5	4	3	3	3	5	5	μ.δ.	5
Λοιποί παράγοντες	-	-	-	-	-	-	5*	μ.δ.	-
**Βαθμός ευελιξίας*									

165. Ωστόσο, παρά τον υψηλό βαθμό τυποποίησης των παρεχόμενων υπηρεσιών, δεν παρατηρείται απόλυτη συμμετρία στην διαχρονική εξέλιξη επιλεγμένων δεικτών που μετρούν την αποτελεσματικότητα και το κόστος[313] των τεσσάρων σημαντικότερων ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων του κλάδου, δεδομένου ότι, σύμφωνα με έρευνα της ΓΔΑ[314]:

α) Οι δείκτες συνολικού λειτουργικού κόστους προς το σύνολο του ενεργητικού («cost-to-assets»)[315] για τους τέσσερις μεγαλύτερους παίκτες στην αγορά παρουσιάζουν αποκλίσεις για τα έτη 2010-2012, ενώ για το α'εξάμηνο του 2013, ενδεχομένως λόγω της προσπάθειας εξορθολογισμού των δαπανών στα πλαίσια της συνολικής αναδιάρθρωσης που πραγματοποιείται στον τραπεζικό τομέα και την Ελληνική οικονομία εν γένει, παρατηρείται τάση σύγκλισης, ως προς εν λόγω δείκτη:

---

[312] Αφορά τα καταναλωτικά δάνεια, πλην των χορηγήσεων μέσω πιστωτικών καρτών.

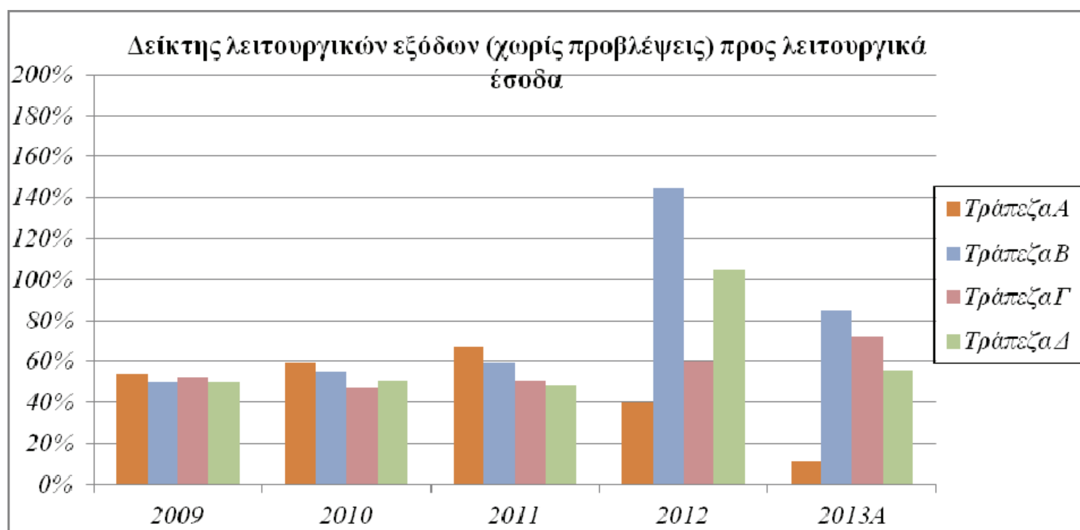
[313] Σημειώνεται ότι το συνολικό κόστος ενός τραπεζικού ιδρύματος απαρτίζεται από το λειτουργικό κόστος και το κεφαλαιακό κόστος (κόστος άντλησης κεφαλαίων).

[314] Βάσει στοιχείων σε ατομικό επίπεδο τα οποία συλλέχθηκαν από τις δημοσιευμένες ατομικές καταστάσεις των ετών 2010-2012 και α' εξαμήνου 2013 και στοιχείων που συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίων από τα τραπεζικά ιδρύματα. Τα πρωτογενή στοιχεία και οι υπολογισμοί για τους δείκτες κόστους των πιστωτικών ιδρυμάτων παρατίθενται στο Παράρτημα Ζ.1. της παρούσας. Στο ίδιο παράρτημα υπολογίζονται περαιτέρω δείκτες κόστους/αποτελεσματικότητας και δη οι εξής: α) τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα προς το σύνολο καταθέσεων λιανικής και β) σύνολο αμοιβών και εξόδων προσωπικού προς σύνολο λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις).

[315] Βλ. C. Staikouras, E.Mamatzakis, A. Koutsomanoli-Filippaki, «Operating performance of the banking industry: an empirical investigation of the south eastern European region», South-Eastern Europe Journal of Economics, 2, 2007, σελ. 245-266.

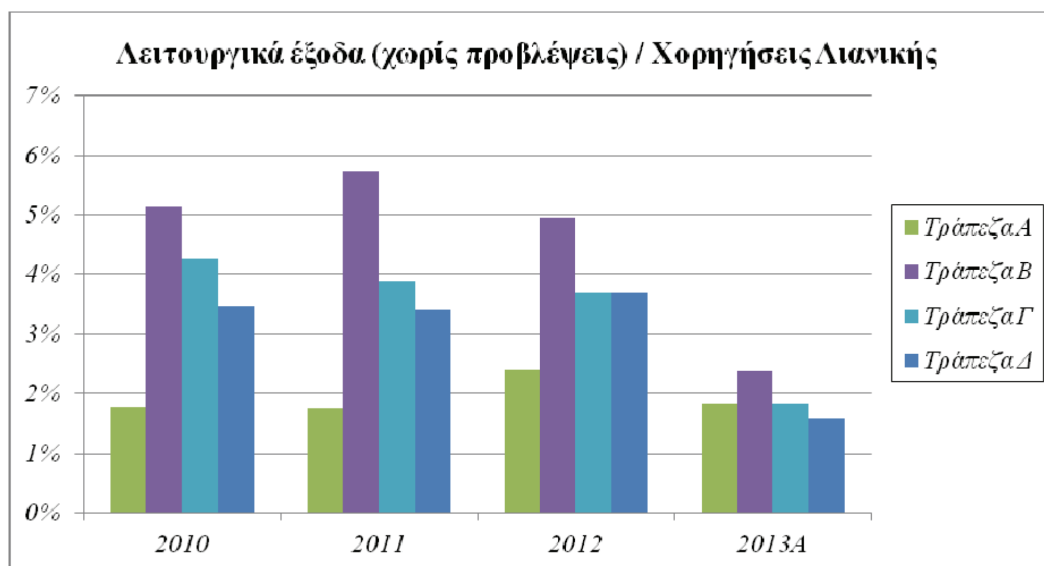
β) οι δείκτες λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις) προς τα λειτουργικά έσοδα («cost-to-income»)[316] των συμμετεχουσών και των πλησιέστερων ανταγωνιστών τους (σε επίπεδο ομίλου) παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις για τα έτη 2012 και α' εξάμηνο 2013, καταδεικνύοντας ότι οι τέσσερις μεγαλύτεροι παίκτες στην αγορά διαφέρουν ως προς την λειτουργική τους αποτελεσματικότητα:

γ) ο δείκτης λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις) προς το σύνολο χορηγήσεων λιανικής (σε ατομικό επίπεδο) για τα έτη 2010-2012 και α' εξάμηνο του 2013, δείχνει ότι υπάρχει συγκλίνουσα συμμετρία μεταξύ των μεγαλύτερων ανταγωνιστών για τα έτη 2010-2012 και α' εξάμηνο του 2013:

---

[316] Βλ. σχετικά http://research.stlouisfed.org/fred2/series/DDEI07GRA156NWDB.

166. Από προηγούμενη έρευνα της Υπηρεσίας, προκύπτει ότι η όποια διαφοροποίηση στη διάρθρωση κόστους των ελληνικών τραπεζών δύναται να εξηγηθεί από τη διαφοροποίηση:

- των κεφαλαιακών αναγκών κάθε τράπεζας και του κόστους αυτών,
- του μισθολογικού κόστους κάθε τράπεζας το οποίο εξαρτάται από το επίπεδο εξειδίκευσης, εμπειρίας και παραγωγικότητας του προσωπικού,
- των δαπανών προώθησης των προσφερόμενων υπηρεσιών κάθε τράπεζας ανάλογα με την πελατειακή ομάδα στην οποία στοχεύουν βάσει της στρατηγικής τους,
- του κόστους που συνδέεται με τις δαπάνες προμηθειών κάθε τράπεζας οι οποίες συνδέονται με τη διαπραγματευτική δύναμη τους,
- του βαθμού επίτευξης και εκμετάλλευσης οικονομιών κλίμακας, και άρα της υψηλότερης ή χαμηλότερης αποτελεσματικότητας και
- του επιχειρησιακού σχεδιασμού αναδιάρθρωσης λειτουργιών κάθε τράπεζας.

167. Πέραν των ανωτέρω, η παραγωγική ικανότητα ως προς τις περισσότερες τραπεζικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες εξαρτάται ουσιαστικά από το εκάστοτε ύψος του ενεργητικού και τη διαθέσιμη ρευστότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων, τη ζήτηση και την εν γένει κατάσταση της εγχώριας και διεθνούς οικονομίας, καθώς και από τους ισχύοντες κανονιστικούς περιορισμούς (ύψος ιδίων κεφαλαίων, επίπεδα ανάληψης ρίσκου, επενδυτικό ενδιαφέρον κ.ά.).

168. Όσον αφορά στην κάθετη ολοκλήρωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των βασικών ανταγωνιστών τους, από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων προκύπτει ότι αυτή είναι μάλλον συμμετρική, δεδομένου ότι οι τράπεζες, κατά κανόνα, παράγουν και αναπτύσσουν τα προϊόντα τους εσωτερικά και τα διανέμουν μέσω των δικτύων υποκαταστημάτων τους.

Ζ.3.7. Τιμολόγηση

169. Αναφορικά με την τιμολόγηση των προϊόντων χορηγήσεων και καταθέσεων, η πλειοψηφία των σχετικά ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων επισημαίνει ότι αυτή επηρεάζεται πρωτίστως από εξωγενείς παράγοντες που σχετίζονται με το κόστος άντλησης ρευστότητας και τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης, ήτοι από παράγοντες που δεν σχετίζονται με τον υποψήφιο πελάτη[317].

170. Πέρα των γενικότερων παραγόντων, για τις καταθέσεις λιανικής και επιχειρηματικής οι ειδικότεροι παράγοντες που προσδιορίζουν την τιμολόγηση των καταθετικών προϊόντων είναι η διάρκεια της κατάθεσης (τακτής ή μη τακτής λήξης), το είδος του προϊόντος (όψεως, ταμιευτήριο, τρεχούμενος), το υπόλοιπο του λογαριασμού κατάθεσης, το νόμισμα και η συχνότητα και κλίμακα εκτοκισμού[318].

171. Αντίστοιχα, για τα χορηγητικά προϊόντα λιανικής και επιχειρηματικής (συμπεριλαμβανομένων των πιστωτικών καρτών) οι ειδικότεροι παράγοντες που προσδιορίζουν την τιμολόγηση των προϊόντων χρηματοδότησης είναι το κόστος ρευστότητας (ανάλογα με διάρκεια/νόμισμα), το κόστος αντιστάθμισης σταθερού επιτοκίου, το κόστος κεφαλαίων, το κόστος διαχείρισης, ο κίνδυνος του πελάτη, ο βαθμός τυποποίησης/πολυπλοκότητας προϊόντος (τύπος πελάτη) και το ύψος χορήγησης. Αναλυτικότερα, από την έρευνα της ΓΔΑ προκύπτει ότι η τιμολόγηση στα προϊόντα και υπηρεσίες των χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής γίνεται, κατά κύριο λόγο, βάσει των συνθηκών του ανταγωνισμού, καθώς και του κόστους των τραπεζών για όλη τη διάρκεια

---

[317] Βλ. ενδεικτικά υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] και την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[318] Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την […] (βλ. σχετικά την υπ’ αριθ. […] απαντητική επιστολή της), οι σημαντικότεροι παράγοντες στην τιμολόγηση των καταθέσεων πρώτης ζήτησης, κατά σειρά σπουδαιότητας είναι οι ακόλουθοι: α) στόχοι-πολιτική της τράπεζας, β) το επίπεδο βασικών επιτοκίων (π.χ. επιτόκια Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας), γ) το ύψος της κατάθεσης, δ) τιμολόγηση των ανταγωνιστριών τραπεζών ε) η πολιτική προσέγγισης των επιμέρους ομάδων πελατείας, στ) οι γενικότερες συνθήκες αγοράς και ζ) το λειτουργικό κόστος εξυπηρέτησης των συναλλαγών με τα πελατειακά κοινά. Επίσης, κατά την […], οι σημαντικότεροι παράγοντες στην τιμολόγηση των προθεσμιακών καταθέσεων, κατά σειρά σπουδαιότητας, είναι: α) οι στόχοι-πολιτική της τράπεζας, β) η καμπύλη των επιτοκίων, γ) ο χρόνος δέσμευσης, δ) το ύψος της κατάθεσης, ε) η τιμολόγηση των ανταγωνιστριών τραπεζών στ) η συνολική συνεργασία με τον πελάτη και ζ) οι γενικότερες συνθήκες της αγοράς. Κατά την […] (Βλ. σχετικά την υπ’αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της), η τιμολόγηση των προθεσμιακών καταθέσεων εξαρτάται από το κόστος χρήματος, το λειτουργικό κόστος της τράπεζας, τη διάρκεια της κατάθεσης και την τυχόν ύπαρξη δικαιώματος πρόωρης λύσης, με τους συνεπαγόμενους όρους αυτής (π.χ. τήρηση προειδοποίησης, ποινή πρόωρης ανάληψης). Αναφερόμενη σύνολο των καταθέσεων λιανικής, η […] αναφέρει ως οι βασικότερους παράγοντες τιμολόγησης των καταθέσεων τους εξής: α) το ποσό και η διάρκεια (τακτής ή μη λήξης) β) το προϊόν (όψεως, ταμιευτήριο, τρεχούμενος, προθεσμίας), γ) η συχνότητα και κλίμακα εκτοκισμού δ) το νόμισμα ε) οι προηγούμενες συναλλαγές και το υπόλοιπο του λογαριασμού κατάθεσης (βλ. σχετικά την υπ’ αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της τράπεζας). Αντίστοιχα, σύμφωνα με τη […] η τιμολόγηση καταθετικών προϊόντων διαμορφώνεται βάσει της διάρκειας και του νομίσματος της κατάθεσης καθώς και του υπολοίπου, ενώ ειδικότερα για τις καταθέσεις επιχειρηματικής δύναται να παρέχεται ειδικότερη βάσει συμφωνίας χρέωση προς συγκεκριμένους εταιρικούς πελάτες ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους. Σημαντικό ρόλο δε παίζουν και οι γενικότερες οικονομικές συνθήκες. Συγκεκριμένα, κατά τη […] οι σημαντικότεροι παράγοντες τιμολόγησης των καταθέσεων λιανικής και επιχειρηματικής (βλ. σχετικά την υπ’’ αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της τράπεζας).

παροχής του προϊόντος/υπηρεσίας[319]. Επί πλέον προέκυψε ότι σε κάποιες υπηρεσίες/προϊόντα, όπως τα στεγαστικά δάνεια, η τιμολόγηση γίνεται βάσει και των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των πελατών[320,321] και το επιτόκιο μπορεί να διαφοροποιείται, σε πολύ μικρά όρια, ανάλογα με το προφίλ του κάθε πελάτη, την ίδια συμμετοχή[322], τα χαρακτηριστικά των εμπράγματων και λοιπών εξασφαλίσεων και τη διάρκεια του δανείου[323].

---

[319] Η εκάστοτε τράπεζα συμπεριλαμβάνει στην τιμολογιακή της πολιτική το σύνολο του κόστους παραγωγής της, το οποίο με τη σειρά του περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το κόστος άντλησης ρευστότητας, το διοικητικό κόστος, το πιστωτικό κόστος καθώς και το κόστος κεφαλαιακής επάρκειας.

[320] Βλ. ενδεικτικά και σελ. 37 της υπ' αριθ. […] αλλά και την υπ' αριθ. […] απαντητική επιστολή της […] στο πλαίσιο εξέτασης της συγκέντρωσης […]. Εν προκειμένω στην τελευταία αναφέρεται ότι η τιμολόγηση των προσφερόμενων προϊόντων βασίζεται σε χαρακτηριστικά όπως: α) μέγεθος πελατειακής ομάδας β) οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ των μελών κάθε ομάδας γ) εκτιμώμενη προοπτική ανάπτυξης της ομάδας δ) ανταγωνιστική θέση Τράπεζας - διείσδυση στην εν λόγω ομάδα πελατών ε) λοιπά επιμέρους χαρακτηριστικά της ομάδας. Η τιμολογιακή προσέγγιση καθορίζεται από την ελαστικότητα κάθε ομάδας με βάση τα παραπάνω χαρακτηριστικά και στο πλαίσιο της συνολικής τιμολογιακής πολιτικής της Τράπεζας.

[321] Βλ. ενδεικτικά την υπ' αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], στην οποία αναφέρεται ότι ως προς την αξιολόγηση των χρηματοδοτήσεων πάσης φύσεως λαμβάνονται υπόψη τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά κριτήρια του «εν δυνάμει» ή υφιστάμενου πελάτη. Συγκεκριμένα, ποσοτικά κριτήρια είναι ενδεικτικά, η εξέλιξη των πωλήσεων τελευταίας 3ετίας, τα λογιστικά κέρδη, οι τραπεζικές υποχρεώσεις/πωλήσεις, η ακίνητη περιουσία φορέων και εταιρίας, ο τραπεζικός δανεισμός και αριθμοδείκτες (π.χ. ξένα/ίδια κεφάλαια, ρευστότητας κτλ.), ενώ ποιοτικά κριτήρια αποτελούν τα έτη συνεργασίας με την τράπεζα, ύπαρξη δυσμενών στοιχείων πελάτη, η πιστοδοτική συνέπεια των φορέων και των εγγυητών, η εμπειρία της διοίκησης και η τεχνογνωσία αναφορικά με τα προϊόντα και την αγορά, η ενεργή διάδοχη κατάσταση, τα χρόνια παρουσίας της εταιρίας στην αγορά, το μερίδιο αγοράς, η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων, η εμπορική πολιτική της εταιρίας, η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού, οι σχέσεις με προμηθευτές και τα στοιχεία που αφορούν τον κλάδο δραστηριότητας. Επίσης, βλ. και υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], στην οποία δηλώνει ότι στα δανειακά προϊόντα σημαντικό ρόλο παίζει το ύψος της εγγύησης που είναι διατεθειμένος να προσφέρει ο πελάτης της τράπεζας, καθώς όσο μικρότερη είναι η εξασφάλιση τόσο μεγαλύτερη είναι η τιμή.

[322] Σύμφωνα με την […] στα στεγαστικά δάνεια και στα δάνεια για την αγορά καταναλωτικών αγαθών. Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]. Και η […] αναφέρει ότι στα δανειακά προϊόντα σημαντικό ρόλο παίζει το ύψος της εγγύησης που είναι διατεθημένος να προσφέρει ο Πελάτης της Τράπεζας. *«Η εξασφάλιση του δανειακού προϊόντος μειώνει τις κεφαλαιακές ανάγκες της Τράπεζας. Όσο μικρότερη είναι η εξασφάλιση τόσο μεγαλύτερη είναι η τιμή»*. Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[323] Βλέπε και υπ΄αριθ. 6915/09.09.2013 απαντητική επιστολή της […]. Ενδεικτικά, η […] στην υπ' αριθ. 9634/5.12.2012 απαντητική επιστολή της αναφέρει ότι η τιμολόγηση όλων των προϊόντων χρηματοδότησης (λιανικής και επιχειρηματικής τραπεζικής) προσδιορίζονται από:

- την πιστοληπτική διαβάθμιση του πελάτη όπως προκύπτει από τα συστήματα εσωτερικών διαβαθμίσεων της τράπεζας
- τον τύπο του προϊόντος (π.χ. ανακυκλούμενη πίστωση, τακτής λήξης)
- τον σκοπό του δανείου (αγορά κατοικίας, καταναλωτικές ανάγκες, επισκευαστικό δάνειο, δάνειο μετρητών, αγορά αγαθών κλπ.)
- τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις και τη σχετική τους ισχύ ειδικά στα ενυπόθηκα δάνεια με το LTV (loan-to-value) του κάθε δανείου
- την διάρκεια των δανείων
- την λοιπή σχέση του πελάτη με την τράπεζα (πχ. private banking, personal banking) και την ανταποδοτικότητά της.

Οι πάγιες χρεώσεις των δανείων είναι συνδεδεμένες με κάθε τύπο δανείου και βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα της τράπεζας, ενώ γνωστοποιούνται στους πελάτες κατά την προσυμβατική ενημέρωση.

Η […] στην υπ΄αριθ. […] απαντητική επιστολή της αναφέρει ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν την τιμολόγηση των χορηγήσεων είναι ενδεικτικά οι ακόλουθοι: κόστος ρευστότητα (ανάλογα με

172. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σε αντίθεση με τη λιανική τραπεζική, η τιμολόγηση των προϊόντων/υπηρεσιών επιχειρηματικής τραπεζικής είναι σε κάποιο βαθμό εξατομικευμένη, όσον αφορά στην επιτοκιακή επιβάρυνση και στις τυχόν προμήθειες. Ιδίως το επιτόκιο χορηγήσεων των επιχειρήσεων μπορεί να διαφοροποιείται (με πολύ μικρές διακυμάνσεις) ανάλογα με το ύψος του ποσού που αφορά η κατάθεση ή το δάνειο, το σκοπό και την ίδια συμμετοχή (ως προς τα δάνεια), τη διάρκεια της κατάθεσης ή του δανείου, τη φύση των εξασφαλίσεων, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά/πιστοληπτικό προφίλ του πελάτη κ.ά.[324]. Αντίστοιχα, είναι δυνατόν να παρέχεται ειδικότερη, βάσει συμφωνίας, χρέωση για τραπεζικές υπηρεσίες προς συγκεκριμένους εταιρικούς πελάτες, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους[325].

Ζ.3.8. Διαφάνεια

173. Όπως δήλωσαν, τόσο η γνωστοποιούσα[326] όσο και το σύνολο των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων[327, 328], οι επηρεαζόμενες αγορές και υπο-αγορές των καταθέσεων,

---

διάρκεια/νόμισμα), κόστος αντιστάθμισης σταθερού επιτοκίου, κόστος κεφαλαίων, κόστος διαχείρισης, κίνδυνος πελάτη, βαθμός τυποποίησης/πολυπλοκότητα προιόντος (τύπος πελάτη), ύψος χορήγησης.

[324] Βλ. σχετικά την υπ' αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[325] Βλ. σχετικά την υπ' αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[326] Βλ. σχετικά σελ. 13 της υπ' αριθ. […] απαντητικής επιστολής EUROBANK όπου σημειώνεται ότι η τραπεζική αγορά στο σύνολό της αλλά και συγκεκριμένα η αγορά/υπο αγορές της λιανικής αλλά και της επιχειρηματικής τραπεζικής χαρακτηρίζονται από πλήρη διαφάνεια ως προς τις προϋποθέσεις διενέργειας συναλλαγών. Στα καταστήματα και στις ιστοσελίδες των τραπεζών βρίσκονται αναρτημένα τα ισχύοντα Τιμολόγια Βασικών Εργασιών, τα Επιτόκια δανείων και καταθέσεων, και Όροι Συμβάσεων.Επιπλέον με βάση την Κοινοτική Οδηγία 48/2008/ΕΚ στην καταναλωτική πίστη η διαφάνεια εξασφαλίζεται μέσω προσυμβατικής ενημέρωσης την οποία λαμβάνει ο πελάτης πριν από τη σύναψη της σύμβασης η οποία αναφέρει τους γενικούς όρους και τις προϋποθέσεις που διέπουν τη χορήγηση ενυπόθηκου δανείου σε ιδιώτες. Σε περίπτωση **καταναλωτικών δανείων** αυτή περιλαμβάνει αναλυτική πληροφόρηση με βάση τις προτιμήσεις που έχει εκφράσει ο πελάτης (π.χ είδος, ποσό, διάρκεια δανειου) ως προς το κόστος του δανείου (επιτόκιο,έξοδα,ΣΕΠΠΕ), τις δόσεις (αριθμό,,περιοδικότητα, ποσό), τα δικαιώματα (υπαναχώρηση, πρόωρη αποπληρωμή, παροχή αντιγράφου της σύμβασης), τις επιβαρύνσεις σε πρόωρη αποπληρωμή, καθυστέρηση πληρωμής δόσης. Στη δε **στεγαστική πίστη**, η παρεχόμενη προσυμβατική ενημέρωση οφείλει να είναι σύννομη με την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, υπ΄αριθμ. 2501/31.10.2002 για την ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους όπου, και σε αυτή την περίπτωση, ο δυνητικός δανειολήπτης ενημερώνεται για προκαθορισμένο από την εν λόγω Πράξη, πλήθος όρων δανεισμού (π.χ ύψος επιτοκίων παρεχόμενων προγραμμάτων, είδη επιτοκίου, λοιπές χρεώσεις κλπ)

[327] Η […] στην υπ' αριθ. […] απαντητική επιστολή της, σχετικά με την επιχειρηματικών τραπεζική αναφέρει ότι χαρακτηρίζεται από πλήρη διαφάνεια ως προς τις προϋποθέσεις διενέργειας συναλλαγών. Το σύνολο των σε ισχύ τιμολογίων εργασιών, επιτοκίων δανείων και καταθέσεων βρίσκονται αναρτημένα τόσο στις ιστοσελίδες της τράπεζας […] όσο και στα καταστήματα της […] ενώ το σύνολο των σχετικών προιόντων, τα επιτόκια και οι λοιπές παρεχόμενες υπηρεσίες γνωστοποιούνται στην ενδιαφερόμενη πελατεία μέσω του δικτύου των καταστημάτων, των εξειδικευμένων στελεχών, που λειτουργούν ως Υπεύθυνοι Σχέσεων, και βρίσκονται ανηρτημένα στην ιστοσελίδα της κάθε Τράπεζας. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις, λόγω του μεγέθους και των εξειδικευμένων αναγκών τους, διαθέτουν αντίστοιχα εξειδικευμένα στελέχη (οικονομικούς διευθυντές κλπ), τα οποία αναλαμβάνουν την επικοινωνία με τις τράπεζες συνεργασίας.

[328] Επίσης βλ. σχετικά την υπ΄αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της Τράπεζας […], την υπ΄αριθ. […] απαντητική επιστολή της η […], και υπ΄αριθ. […] απαντητική επιστολή της […] η οποία αναφέρει ότι βάσει του υπάρχοντος νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, υπάρχει επαρκής βαθμός διαφάνειας στην εν λόγω αγορά, σε επίπεδο τιμολόγησης (επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων,

των στεγαστικών δανείων, των χορηγήσεων επιχειρηματικής, αλλά και της αγοράς καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό διαφάνειας ως προς την τιμολόγηση και τους όρους συναλλαγών κυρίως λόγω της ενημέρωσης των πελατών τους από τις ίδιες, κατ΄ εφαρμογή των σε ισχύ οδηγιών και νόμων. Ειδικότερα, στις επηρεαζόμενες υπο-αγορές οι πίνακες επιτοκίων, εξόδων και λοιπών χρεώσεων αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος[329] και τις ιστοσελίδες των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η διαφάνεια ενισχύεται επίσης και από τη διάθεση των πελατών να ερευνούν σε βάθος οποιαδήποτε συναλλαγή τους με τις Τράπεζες αλλά και να λαμβάνουν σχετικές πληροφορίες και από άλλες πηγές[330].

174. Ως αντίλογο στα ανωτέρω, η […][331] επισημαίνει ότι η ενημέρωση των πελατών σχετικά με την τιμολογιακή πολιτική είτε διαδικτυακά είτε μέσω της φυσικής παρουσίας στα υποκαταστήματα δεν συνεπάγεται την απόλυτη διαφάνεια έναντι του ανταγωνισμού για το σύνολο των τελικών χρεώσεων, διότι σε πολλές περιπτώσεις *«[τα]α ιδιαίτερα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά κάθε πελάτη/συναλλαγής μπορεί να οδηγήσουν σε ελαφρές διαφοροποιήσεις ως προς τις προσφερόμενες τιμές/επιτόκια»*. Περαιτέρω, η […][332], αναφερόμενη στις χορηγήσεις λιανικής τραπεζικής, υποστηρίζει ότι λιγότερο διαφανείς είναι οι πρακτικές που ακολουθούνται στο χώρο των αναδιαρθρώσεων και ρυθμίσεων, καθώς δεν υπάρχει δημοσιευμένη σχετική πληροφόρηση σε επίπεδο internet και επιπλέον γίνεται εντός τραπέζης.

175. Κατά την άποψη της Υπηρεσίας, και σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, η διαφάνεια ως προς την τιμολόγηση ενδέχεται να μετριάζεται σε κάποιο βαθμό στις αγορές καταθέσεων και χορηγήσεων επιχειρηματικής τραπεζικής, στις οποίες παρέχονται εξειδικευμένες και στοχευμένες υπηρεσίες και η τιμολόγηση εξαρτάται από παράγοντες που εξατομικεύονται βάσει του προφίλ της εκάστοτε επιχείρησης, όπως το μέγεθός της και η συνεργασία με την τράπεζα σε πολλαπλά επίπεδα. Στις λοιπές αγορές, η τιμολόγηση των επιχειρήσεων είναι ευχερώς παρατηρήσιμη από τους ανταγωνιστές τους.

Ζ.3.9. Αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών

προμήθειες και έξοδα τραπεζικών εργασιών) και αναφέρει ενδεικτικά την ΚΥΑ Ζ1-699/2010 για την **καταναλωτική πίστη** που επιβάλλει τις «*τυποποιημένες ευρωπαϊκές πληροφορίες για την καταναλωτική πίστη*» και την αναγραφή του ΣΕΠΠΕ, το ν.3867/2010 για τις υπηρεσίες πληρωμών, το ΠΔ/ΤΕ 2501/2001 για την ενημέρωση των συναλλασσομένων με τις τράπεζες (επιβάλλει την ανάρτηση πίνακα προμηθειών και τη δημοσίευση των βασικών επιτοκίων χορηγήσεων). Η […] στην υπ΄αριθ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της αναφέρει ότι υπάρχει μεγάλος βαθμός διαφάνειας στην αγορά, δεδομένου ότι οι τράπεζες δημοσιεύουν σε επίπεδο εύρους επιτοκίων τις τιμολογιακές πολιτικές τους και της ενημέρωσης των πελατών σχετικά με την τιμολογιακή πολιτική τους, κατά την παρουσία τους στα υποκαταστήματά τους.

[329] http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/deps-epitokia-sygkentrotika.xls

[330] Βλ.υπ΄αριθ. […] απαντητική επιστολή της […].

[331] Βλ. απαντητική επιστολή […] υπ΄αριθ. […].

[332] Στην υπ' αριθ. […] απαντητική επιστολή της.

176. Από τις σχετικές απαντήσεις πολλών εκ των ερωτηθεισών τραπεζών προκύπτει ότι, κατά την εκτίμησή τους, στις επηρεαζόμενες αγορές και υπο-αγορές οι αγοραστές/πελάτες έχουν σημαντική διαπραγματευτική ισχύ[333].

177. Κατά την άποψη της Επιτροπής, στις υπό-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής, οι όροι παροχής υπηρεσιών και τιμολόγησης καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό μεμονωμένα από τα τραπεζικά ιδρύματα, οι δε σχετικές συμβάσεις είναι εν γένει προδιατυπωμένες και δεν υπόκεινται σε εκτεταμένη διαπραγμάτευση μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων και των πελατών τους. Σημαντικότερη διαπραγματευτική ισχύς των αγοραστών έναντι της τράπεζας φαίνεται να υφίσταται στην υπό-αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων, και δη των μεγάλων επιχειρήσεων, όπου οι αγοραστές δύνανται να χρησιμοποιήσουν ως διαπραγματευτικά όπλα το μέγεθος του όγκου των εργασιών που επιτυγχάνεται μέσω αυτών και το αντίστοιχο ύψος του κέρδους που οι πελάτες αυτοί συνεπάγονται για την τράπεζα[334].

Ζ.3.10. Κόστος Μεταστροφής

178. Όσον αφορά στο κόστος μεταστροφής (switching costs) σε νέους προμηθευτές/τράπεζες, η γνωστοποιούσα και η πλειοψηφία των ερωτηθεισών τραπεζών υιοθετεί την άποψη ότι αυτό είναι εν γένει αμελητέο ενώ οι απαιτούμενες διαδικασίες είναι εξαιρετικά άμεσες[335]. Ειδικότερα, η μετακίνηση των πελατών από τράπεζα σε τράπεζα, κύριος λόγος της οποίας φαίνεται να είναι η ισχύουσα τιμολόγηση, είναι εφικτή και υλοποιείται αυθημερόν ή την επόμενη εργάσιμη μέρα[336] με όλους τους διαθέσιμους τρόπους που μπορούν να υποστηριχθούν από κάθε τράπεζα. Δεν υφίσταται ασύμμετρη πληροφόρηση, καθώς ιδίως η σχετική πληροφορία ως προς τους όρους και τα επιτόκια καταθετικών προϊόντων των τραπεζών είναι εύκολα διαθέσιμη με την απλή επίσκεψη σε οποιοδήποτε υποκατάστημα τράπεζας, ενώ σχετική πληροφόρηση παρέχει σε σημαντικό βαθμό και ο οικονομικός τύπος καθώς και οι ιστοσελίδες των πιστωτικών ιδρυμάτων.

179. Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, η διαδικασία μεταφοράς μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων έχει απλοποιηθεί και τα συνδεόμενα με αυτή κόστη είναι περιορισμένα, σε αυτή δε την κατεύθυνση συμβάλλει και το πρόσφατα υιοθετηθέν σχετικό φάσμα ρυθμίσεων, ιδίως ο υιοθετηθείς το 2009 από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών Κώδικας Συμπεριφοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων[337,338]. Εντούτοις το κόστος μεταστροφής

---

[333] Βλ. σχετικά την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]και την υπ΄αριθ. […] απαντητική επιστολή της […].

[334] Βλ. σχετικά τις απαντητικές επιστολές των […], […], κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].

[335] Βλ. ενδεικτικά υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], την υπ’ αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] και […] απαντητική επιστολή της […].

[336] Η διαδικασία μεταφοράς σε άλλη τράπεζα στην Ελλάδα είναι άμεση. Πέρα από την ανάληψη μετρητών, η μεταστροφή σε άλλη τράπεζα πραγματοποιείται με αυθημερόν έκδοση τραπεζικής επιταγής ή μέσω αποστολής εμβάσματος στο λογαριασμό του πελάτη στην Τράπεζα που επιθυμεί και ο πελάτης επιβαρύνεται με τα νόμιμα έξοδα για τις ανωτέρω υπηρεσίες.

[337] Ο Κώδικας Συμπεριφοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων υιοθετήθηκε από τον τραπεζικό κλάδο το 2008, μέσω αυτορρύθμισης, σε συνέχεια πρόσκλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με στόχο την ενίσχυση της κινητικότητας των δικαιούχων ατομικών λογαριασμών και τέθηκε σε ισχύ από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών το Νοέμβριο 2009. Βλ. ηλεκτρονικό έντυπο Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών http://www.hba.gr/5Ekdosis/kodikes/Metafora-2Preview.pdf. Δυνάμει αυτού τα πιστωτικά ιδρύματα

εκτιμάται υψηλότερο όσον αφορά στις υπό-αγορές των καταθέσεων προθεσμίας λιανικής, της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, των στεγαστικών δανείων και των χορηγήσεων επιχειρήσεων. Και αυτό διότι:

- οι καταθέσεις προθεσμίας δεσμεύουν τα κεφάλαια του καταθέτη για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (συνήθως από 1 έως και 12 μήνες), και η αποδέσμευσή τους πριν από τη λήξη του προσυμφωνημένου χρονικού διαστήματος πραγματοποιείται με την επιβολή στον καταθέτη χρηματικής ποινής (penalty)[339], ενώ
- όσον αφορά στις χορηγήσεις, ιδίως αυτές που εξασφαλίζονται με εμπράγματες ασφάλειες, η μεταστροφή του δανειολήπτη σε νέα τράπεζα είναι σύνθετη διαδικαστικά (π.χ. από απόψεως απαιτούμενου για τη μεταφορά χρόνου, λήψης εγκρίσεως από τον εκδοχέα/νέο πιστωτικό ίδρυμα). Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η παρούσα οικονομική συγκυρία δυσχεραίνει τη μετακίνηση των πελατών λόγω της διαφαινόμενης απροθυμίας των τραπεζών να αναλάβουν νέες χορηγήσεις, γεγονός που αποδεικνύεται από τη ραγδαίως φθίνουσα πορεία των προγραμμάτων μεταφοράς υπολοίπου.

Ζ.3.11. Συγκριτικά πλεονεκτήματα ανταγωνιστών

180. Καμία εκ των τεσσάρων μεγάλων τραπεζών δεν ισχυρίστηκε ότι διαθέτει κάποιο αξιόλογο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τους τρεις μεγαλύτερους ανταγωνιστές της, με την επιφύλαξη της […], η οποία ανέφερε ότι το γεγονός ότι η ίδια διαθέτει το μεγαλύτερο δίκτυο καταστημάτων στην Ελλάδα της προσδίδει ένα μικρό πλεονέκτημα. Σε αυτό συνηγόρησαν τόσο η […] όσο και η […], η οποία επίσης σημειώνει ότι η […] *«[φ]αίνεται να έχει πλεονέκτημα στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, όσον αφορά το δίκτυο προώθησης των προϊόντων/υπηρεσιών με κριτήριο το μέγεθος του Δικτύου, το οποίο περιλαμβάνει και καταστήματα εξειδικευμένα σε θέματα […] για ιδιώτες και επιχειρήσεις, καθώς και την ανάπτυξη εναλλακτικών δικτύων προώθησης (ηλεκτρονική τραπεζική, αυτόματα μηχανήματα συναλλαγών)»*. Επιπρόσθετα, η […] θεωρεί ότι λόγω της μακρόχρονης παρουσίας της στην αγορά, του μεγέθους του δικτύου της και του

υπέχουν υποχρέωση πληροφόρησης, μέσω αναλυτικών οδηγών και υποδειγμάτων, των δικαιούχων προσωπικών λογαριασμών όψεως (τρεχούμενους) και ταμιευτηρίου που επιθυμούν τη διακοπή της συνεργασίας τους με το παλαιό πιστωτικό ίδρυμα και τη μεταφορά του λογαριασμού τους σε νέο, ενώ παράλληλα εισάγεται η έννοια του νέου πιστωτικού ιδρύματος ως Πρωταρχικού Σημείου Επικοινωνίας, το οποίο διαμεσολαβεί μεταξύ του παλαιού πιστωτικού ιδρύματος και του δικαιούχου του λογαριασμού, για τη μεταφορά τυχόν διαθέσιμων υπολοίπων και αυτόματων πληρωμών στο νέο λογαριασμό, την απενεργοποίηση/«κλείσιμο» του παλαιού (προαιρετικά), κ.λπ., με αποτέλεσμα ο δικαιούχος να απαλλάσσεται από τα σχετικά διαδικαστικά «βάρη».

[338] Και στις οποίες έχει προσχωρήσει το σύνολο των δραστηριοποιούμενων στην υπό κρίσιν σχετική αγορά εγχώριων τραπεζών (βλ. και ηλεκτρονικό έντυπο ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, http://www.hba.gr/5Ekdosis/kodikes/Katalogos.pdf).

[339] Ήτοι κόστος πρόωρης απόδοσης κεφαλαίου (προεξοφλητικό επιτόκιο), το οποίο συνήθως ανέρχεται έως και το σύνολο/ύψος των δεδουλευμένων τόκων και υπολογίζεται ως ποσοστό επί του κεφαλαίου πρόωρης ρευστοποίησης, επί τις ημέρες που απομένουν έως την αρχικά συμφωνηθείσα ημερομηνία λήξης της προθεσμιακής κατάθεσης. Το κόστος αυτό αντικατοπτρίζει το κόστος χρήματος της τράπεζας κατά την πρόωρη απόδοση μιας προθεσμιακής κατάθεσης. Ο τρόπος υπολογισμού της πρόωρης απόδοσης κεφαλαίου στις προθεσμιακές καταθέσεις περιγράφεται συνήθως σε αναρτητέα στις διαδικτυακές σελίδες των πιστωτικών ιδρυμάτων έντυπα, τα οποία ανευρίσκονται και στα κατά τόπους καταστήματα.

εξειδικευμένου και έμπειρου προσωπικού της, έχει πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της σε ότι αφορά την προώθηση των προϊόντων/υπηρεσιών της επιχειρηματικής τραπεζικής[340].

Ζ.3.12. Άμεσοι ή «στενοί» ανταγωνιστές

α) Οι απόψεις της γνωστοποιούσας και των ανταγωνιστών της

181. Σύμφωνα με τις απαντήσεις πολλών εκ των ερωτηθέντων τραπεζικών ιδρυμάτων, υπάρχουν τόσο εγχώρια όσο και ξένα τραπεζικά ιδρύματα με ευρύ δίκτυο καταστημάτων, ισχυρό σήμα και σημαντική φήμη, τα οποία στην πλειοψηφία τους παρέχουν παρόμοιο φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών και ανταγωνίζονται ισότιμα ασκώντας αξιόλογες ανταγωνιστικές πιέσεις[341]. Η γνωστοποιούσα θεωρεί ως στενότερους ανταγωνιστές της στις αγορές καταθέσεων-χορηγήσεων τις άλλες τρεις συστημικές τράπεζες (Πειραιώς, Alpha και Εθνική) από την άποψη του φάσματος των παρεχόμενων υπηρεσιών, την τιμολόγηση, τη δύναμη τους στην αγορά και το δίκτυο που διαθέτουν[342]. Σύμφωνα με την ίδια, ο ανταγωνιστής που θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως ο «στενότερος», στις αγορές όψεως λιανικής, καταναλωτικών δανείων μέσω πιστωτικών καρτών, καταθέσεις όψεως και προθεσμίας επιχειρηματικής αλλά και χορηγήσεις μικρών-μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων είναι η […], στις Καταθέσεις Ταμιευτηρίου Λιανικής και στα Στεγαστικά Δάνεια η […] και στις Καταθέσεις Προθεσμίας η […].

182. Η άποψη των υπολοίπων τραπεζών σε σχέση με την εγγύτητα του ανταγωνισμού μεταξύ των ίδιων και της γνωστοποιούσας στις υπό κρίση αγορές, αποτυπώνεται στον κάτωθι πίνακα, σε κλίμακα [0-5], όπου η τιμή 5 αντιστοιχεί στην μέγιστη ένταση ανταγωνισμού:

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΕΓΓΥΤΗΤΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΜΕ EUROBANK				
	Φάσμα Υπηρεσιών	**Τιμολόγηση**	**Σήμα & φήμη**	**Δίκτυο**

340 Αναλυτικότερα, η […] αναφέρει ότι η δραστηριοποίηση πέραν της ιδίας και τριών άλλων μεγάλων συστημικών τραπεζικών ιδρυμάτων, διαμορφώνει ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον με τέσσερις συστημικές τράπεζες οι οποίες διαθέτουν σημαντική πανελλαδική παρουσία και κάλυψη δικτύων καταστημάτων. Κατά την ίδια, δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως ουσιώδης οποιαδήποτε ιδιαίτερη διάκριση μεταξύ των υπολοίπων τριών ανταγωνιστικών συστημικών εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων, θεωρώντας ότι κάποιο εξ αυτών έχει κάποιο άξιο αναφοράς πλεονέκτημα όσον αφορά το κόστος παροχής προϊόντων/υπηρεσιών, ενώ και η αποτελεσματικότητα/ικανότητα του προσωπικού τους κρίνεται γενικά ανάλογου επιπέδου. Οι εκτιμήσεις της […] είναι ότι υπό τις σημερινές οικονομικές συνθήκες και την υφιστάμενη δομή της αγοράς δεν υφίσταται ανταγωνιστής που διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα όσο αφορά το δίκτυο προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών, ενόψει του ότι, όλα τα μεγάλα τραπεζικά ιδρύματα διαθέτουν εκτενές δίκτυο και αξιόλογο στελεχιακό δυναμικό. Η […] σημειώνει ότι όσο αφορά το δίκτυο προώθησης των προϊόντων/υπηρεσιών τους και με κριτήρια το κόστος παροχής των προϊόντων/υπηρεσιών του δικτύου και την αποτελεσματικότητα/ικανότητα/δεξιότητα του προσωπικού δεν θεωρεί ότι υπάρχει κάποιος ανταγωνιστής μεταξύ των τεσσάρων τραπεζών που να διαθέτει πλεονέκτημα.

341 Βλέπε ενδεικτικά απαντήσεις των […], […], […], […] σε σχετικό ερώτημα που εστάλη στα Τραπεζικά Ιδρύματα για τον προσδιορισμό των στενότερων ανταγωνιστών τους με κριτήρια: α) το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) την τιμολόγηση γ) τη δύναμη τους στην αγορά και δ) το δίκτυο, (με συμπλήρωση σχετικού πίνακα). Στον ίδιο Πίνακα ζητήθηκε να παρατεθούν οι εκτιμήσεις για την εγγύτητα του ανταγωνισμού μεταξύ αφενός του κάθε πιστωτικού ιδρύματος (και/ή των θυγατρικών αυτού) και αφετέρου της Eurobank (και/ή των θυγατρικών της) και του Νέου ΤΤ (και/ή των θυγατρικών του).

342 Βλ. σχετικά σελ 8 της υπ΄αρ. πρωτ. […] και Παράρτημα 1 της απαντητικής επιστολής της γνωστοποιούσας.

ΤΡΑΠΕΖΑ 1	**4-5**	**4-5**[343]	**3-4**	**4-5**
ΤΡΑΠΕΖΑ 2	**4**	**4**	**4**	**4**
ΤΡΑΠΕΖΑ 3	**4-5**	**4**	**4**	**4**
ΤΡΑΠΕΖΑ 4	**4**	**3-4**	**4-5**[344]	**4-5**[345]

183. Στο […][346], ως *«δυνατά σημεία»* του Νέου ΤΤ αναφέρονται το αναγνωρίσιμο εμπορικό του σήμα, άρρηκτα συνδεδεμένο με την ισχυρή κουλτούρα αποταμίευσης, η εκτεταμένη και πιστή πελατειακά του βάση με σημαντική διείσδυση σε δημόσιους λειτουργούς αλλά και η ισχυρή σχέση και συνεργασία με τα Ελληνικά Ταχυδρομεία[347]. Η […][348] αναγνωρίζει ότι το Νέο ΤΤ απευθύνεται στις ίδιες κατηγορίες πελατών με την ίδια, αναφέροντας ότι *«η απόκτηση του Νέου ΤΤ διευρύνει το πελατολόγιο της Eurobank προς μεσαία και χαμηλά εισοδήματα στο χώρο των δημοσίων υπαλλήλων και γενικά αποκτά μια πιστή πελατεία η οποία εμπιστεύεται και τις καταθέσεις της. Το εν λόγω πελατολόγιο έχει παρόμοια χαρακτηριστικά με αυτό της [...] και με την έννοια αυτή, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, η [...] αποκτά έναν ισχυρό ανταγωνιστή»*. Αντίθετα, ο «μέσος πελάτης» της γνωστοποιούσας, σύμφωνα με […][349], έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά, αφού […] η Eurobank έχει πολύ μεγάλη απήχηση στα μέσα ηλικιακά στρώματα 35-44 ετών με ιδιαίτερη συμμετοχή από εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα. […], σημειώνονται δε και οι διαφορετικές ποσοστώσεις ακόμη και σε επίπεδο «κοινωνικών τάξεων», στο μείγμα των επαγγελματιών που αποτελούν τους πελάτες κάθε τράπεζας, στο επίπεδο της μόρφωσης, στο τρόπο ζωής και τις διαφορετικές «προσωπικότητες» πελατών (εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους, κίνητρα ζωής, τρόπος διαχείρισης των οικονομικών τους, σχέση με την τεχνολογία, τα ΜΜΕ, τρόπος που πραγματοποιούν αγορές)[350]. Συνεπώς, υπάρχουν καταρχάς ενδείξεις ότι το πελατολόγιο των συμμετεχουσών τραπεζών - μερών στην υπό κρίση πράξη - δεν παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με αποτέλεσμα να διευρύνεται το πελατολόγιο της γνωστοποιούσας.

184. Η άποψη της γνωστοποιούσας σε σχέση με την εγγύτητα του ανταγωνισμού μεταξύ της ίδιας και του Νέου ΤΤ, σε κάθε μία από τις εδώ εξεταζόμενες σχετικές αγορές,

343 Με εξαίρεση την επιχειρηματική τραπεζική που δίνει κατάταξη 1.
344 Με εξαίρεση τη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων που δίνει κατάταξη 3.
345 Με εξαίρεση τη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων που δίνει κατάταξη 3.
346 […].
347 Αντίστοιχα, […], ως *«δυνατά σημεία»* της Eurobank αναφέρονται εκείνα της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, οι κεντροποιημένες και αποτελεσματικές λειτουργίες που διαθέτει ως τράπεζα, η ισχυρή της θέση σε όλα τα τμήματα της αγοράς και η σημαντική εμπειρία σε επιτυχείς διαδικασίες ενοποίησης.
348 Βλ. σχετικά την υπ΄αριθ. […] απαντητική επιστολή της […]. Επίσης […], από την οποία προέκυπτε ότι η […] είναι τράπεζα με κύρια έμφαση σε […] και ηλικίας […] ετών. Σημειώνονται δε και οι διαφορετικές ποσοστώσεις σε σχέση με την έρευνα της Eurobank ακόμη και σε επίπεδο «κοινωνικών τάξεων», στο μείγμα των επαγγελματιών που αποτελούν τους πελάτες κάθε τράπεζας, στο επίπεδο της μόρφωσης, στο τρόπο ζωής και τις διαφορετικές «προσωπικότητες» πελατών (εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους, κίνητρα ζωής, τρόπος διαχείρισης των οικονομικών τους, σχέση με την τεχνολογία, τα ΜΜΕ, τρόπος που πραγματοποιούν αγορές).
349 […]
350 […]

αποτυπώνεται στον κάτωθι πίνακα, σε κλίμακα [0-5], όπου η τιμή 5 αντιστοιχεί στην μέγιστη ένταση ανταγωνισμού:

ΕΚΤΙΜΗΣΗ EUROBANK ΓΙΑ ΕΓΓΥΤΗΤΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΝΕΟ ΤΤ				
	Φάσμα Υπηρεσιών	**Τιμολόγηση**	**Δύναμη στην αγορά (σήμα & φήμη)**	**Δίκτυο**
Καταθέσεις λιανικής	**3**	**2-3**	**3-4**	**3**
Στεγαστικά δάνεια	**3**	**3**	**2**	**2**
Καταναλωτικά δάνεια (εξαιρουμένων πιστωτικών καρτών)	**3**	**3**	**2**	**2**
Καταναλωτικά δάνεια μέσω Πιστωτικών καρτών	**2**	**1**	**1**	**2**
Καταθέσεις Επιχειρηματικής	**2**	**1**	**1**	**1**
Χορηγήσεις Επιχειρηματικής	**2**	**1**	**1**	**1**

185. Η άποψη των λοιπών ερωτηθεισών τραπεζών σε σχέση με την εγγύτητα του ανταγωνισμού μεταξύ των ίδιων και του Νέου ΤΤ στις υπό κρίση αγορές, αποτυπώνεται στον κάτωθι πίνακα, σε κλίμακα [0-5], όπου η τιμή 5 αντιστοιχεί στην μέγιστη ένταση ανταγωνισμού:

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΕΓΓΥΤΗΤΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΝΕΟ ΤΤ				
	Φάσμα Υπηρεσιών	**Τιμολόγηση**	**Σήμα & φήμη**	**Δίκτυο**
ΤΡΑΠΕΖΑ 1	**4**	**4-5**	**4**	**3-4**
ΤΡΑΠΕΖΑ 2	**4**	**4**	**4**	**4**
ΤΡΑΠΕΖΑ 3	**3**	**4**	**2**	**2**
ΤΡΑΠΕΖΑ 4	**1**	**1**	**1**	**1**

β) Η άποψη της Επιτροπής - Υπολογισμός του Συντελεστή εκτροπής

186. Ως συντελεστής εκτροπής (Diversion Ratio ή DR), νοείται το μέγεθος εκείνο που εκφράζει το μέρος της μειωμένης ζητούμενης ποσότητας του προϊόντος/υπηρεσίας μιας επιχείρησης λόγω αύξησης της τιμής του/της, που «μεταφέρεται» σε άλλη δραστηριοποιούμενη στην ίδια σχετική αγορά επιχείρηση. Με άλλα λόγια, υποδηλώνει τι ποσοστό από τη μειωμένη πωλούμενη ποσότητα του προϊόντος μιας επιχείρησης ως αποτέλεσμα της μεταβολής της τιμής του, «μετακινείται» σε έτερο ανταγωνιστή, αυξάνοντας τις πωλήσεις του[351].

187. Εξ ορισμού, ο συντελεστής εκτροπής αποτελεί χρήσιμο εργαλείο κατά τη διάκριση μεταξύ υποκατάστατων και μη προϊόντων[352]. Ειδικότερα, όσο πιο υψηλή είναι η τιμή του συντελεστή, τόσο πιο στενά υποκατάστατα είναι τα εξεταζόμενα προϊόντα ή τουλάχιστο αντιμετωπίζονται ως τέτοια από τους καταναλωτές[353]. Συνεπώς, εάν ο συντελεστής ισούται με τη μονάδα (ή είναι ίσος με 100%, καθώς συνήθως εκφράζεται ως ποσοστό), τα εξεταζόμενα προϊόντα είναι πλήρως υποκατάστατα, ενώ στην περίπτωση που ο

[351] Βλ. σχετικά και Π.Φώτης (2013) Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική Ανταγωνισμού, Θεωρία Βιομηχανικής Οργάνωσης, Πολιτική και Δίκαιο Ανταγωνισμού και Έλεγχος Συγκεντρώσεων, Εκδόσεις Προπομπός, σελ. 474-477.
[352] Βλ. σχετικά Hausman, Leonard & Zona, (1992) A proposed method for analyzing competition among differentiated products, Antitrust Law Journal, 60, σελ. 889-900.
[353] Ήτοι, ενδέχεται τα προϊόντα να διαφέρουν ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά τους, ωστόσο κατά τους καταναλωτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη της ίδιας ανάγκης.

συντελεστής είναι μηδενικός, τα εξεταζόμενα προϊόντα θεωρούνται από τους καταναλωτές μη υποκατάστατα ή «άσχετα» μεταξύ τους.

188. Όσον αφορά τη χρήση του από τις Αρχές Ανταγωνισμού, αυτή συνίσταται πρωτίστως κατά την εξέταση οριζόντιων συγχωνεύσεων και εξαγορών σε αγορές με διαφοροποιημένα προϊόντα, με σκοπό αφενός την οριοθέτηση της εκάστοτε σχετικής αγοράς αλλά και ως πρώτη ένδειξη των επιπτώσεων της εξεταζόμενης συγκέντρωσης στη λειτουργία του ανταγωνισμού σε αυτή[354]. Σε αυτό το πλαίσιο, όσο μεγαλύτερος είναι ο συντελεστής εκτροπής μεταξύ των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, τόσο πιο πιθανό είναι τα αποτελέσματα της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό να είναι σημαντικά, καθώς οι συμμετέχουσες στην υπό κρίση πράξη εταιρίες προσφέρουν άμεσα εναλλάξιμα προϊόντα[355].

189. Εν προκειμένω, όπως υποστηρίζεται από όλες σχεδόν τις δραστηριοποιούμενες στην εν λόγω σχετική αγορά εταιρίες, τα προϊόντα σε εκάστη εκ των εξεταζόμενων αγορών θεωρούνται ως σχετικά ομοιογενή, καθώς τα βασικά τους χαρακτηριστικά είναι τα ίδια. Δεδομένου ωστόσο ότι οι καταναλωτές εκλαμβάνουν ως σημαντικούς παράγοντες στην τελική επιλογή τους τυχόν διαφοροποιήσεις στους όρους αποπληρωμής και λοιπές διευκολύνσεις, καθώς και το σήμα, τη φήμη και την αξιοπιστία του εκάστοτε πιστωτικού ιδρύματος, γίνεται δεκτό ότι, για τις ανάγκες της παρούσας διερεύνησης, τα τραπεζικά προϊόντα είναι μεταξύ τους επαρκώς διαφοροποιημένα.

190. Όσον αφορά στον υπολογισμό του συντελεστή εκτροπής, αν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την εκτίμηση της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή του προϊόντος/υπηρεσίας και τη σταυροειδή ελαστικότητα ως προς την τιμή μεταξύ των προϊόντων/υπηρεσιών υπό εξέταση, τότε ο συντελεστής εκτροπής είναι $DR = \frac{\eta^{\text{cross}}}{\eta}$, όπου η^{cross} η σταυροειδής ελαστικότητα ως προς την τιμή μεταξύ των προϊόντων/υπηρεσιών και η η ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή του προϊόντος/υπηρεσίας[356].

Συγκεκριμένα, ο συντελεστής εκτροπής μεταξύ της εταιρίας Α και της εταιρίας Β είναι:

---

[354] Βλ. σχετικά Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (2004/C 31/03) όπου στο άρθρο 29 αναφέρεται ότι «*Όταν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, οι δυνατότητες υποκατάστασης μπορούν να αξιολογηθούν μέσω ερευνών για τις προτιμήσεις των πελατών, με την ανάλυση των κανόνων συμπεριφοράς των αγοραστών, την εκτίμηση της σταυροειδούς ελαστικότητας των τιμών των σχετικών προϊόντων ή με βάση τους συντελεστές εκτροπής.[…]*».

[355] Για περαιτέρω πληροφορίες βλ. και Updating the Merger Guidelines: Hearings Statement December 2009, St. C. Salop/S. Moresi, Review of methodologies in transport inquiries, K. Collyer/A. Felet/T. Kitchen, UK Competition Commission, May 2007, CRA Competition Memo, New Developments in Merger Analysis, October 1996.

[356] Βλ. σχετικά και Willig (1991) Merger analysis, industrial organization theory and merger guidelines, Brooking Papers in Economic Activity: Microeconomics, σελ. 281-332.

$$DR_{AB} = \left(\frac{s_B}{\sum_{i=1}^{n} s_i - s_A} \right) * 100 = x\%$$ [357],

$\sum_{i=1}^{n} s_i = 100\%$ το άθροισμα των μεριδίων αγοράς των n προϊόντων/υπηρεσιών στην σχετική αγορά προϊόντος υπό εξέταση[358]. Το ποσοστό (x%) της σχέσης του συντελεστή εκτροπής, καταδεικνύει το ποσοστό μείωσης των πωλήσεων της εταιρίας Α μετά από μια αύξηση της τιμής του προϊόντος της, που «καρπώνεται» η εταιρία Β. Προφανώς, όσο πιο «ισχυρές» είναι οι εξεταζόμενες εταιρίες τόσο πιο υψηλός είναι ο συντελεστής εκτροπής και άρα τόσο πιο σοβαρές οι ενδεχόμενες αντι-ανταγωνιστικές επιπτώσεις της συγκέντρωσης[359, 360]. Επιπλέον, ως προϋπόθεση για την εφαρμογή της εν λόγω σχέσης, ο καταναλωτής δεν δύναται να απευθυνθεί για τα εν λόγω αγαθά σε εκτός σχετικής αγοράς εταιρίες. Η υπόθεση αυτή βρίσκει εφαρμογή εν προκειμένω καθώς η φύση των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών είναι τέτοια ώστε ο καταναλωτής για το ίδιο προϊόν/υπηρεσία δεν μπορεί να απευθυνθεί σε εκτός σχετικής αγοράς εταιρία, δεδομένου ότι τα υπό εξέταση προϊόντα καταναλωτικής πίστης μέσω καρτών, καταναλωτικής πίστης εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών και στεγαστικής πίστης αν και η νομοθεσία το επιτρέπει για κάποια τουλάχιστον εξ αυτών[361], επί του παρόντος προσφέρονται αποκλειστικά από πιστωτικά ιδρύματα.

---

[357] Βλ. σχετικά Shapiro (1995) Mergers with Differentiated Products, Department of Justice, Antitrust Division, (http://www.justice.gov/atr/public/speeches/227167.htm ή http://www.justice.gov/atr/public/-speeches/227167.pdf), Ivaldi & Verboven (2001) Quantifying the effects of Horizontal mergers in European competition policy, CEPR Discussion Paper No. 2697, Office of Fair Trading (1999) Merger Appraisal in Oligopolistic Markets, OFT19, σελ. 93-95.

[358] Η σχέση (2) μπορεί να γραφεί και ως $DR_{AB} = \frac{s_B}{1 - s_A}$.

[359] Βλ. σχετικά Shapiro (1996) Mergers with Differentiated Products, University of California Berkeley Haas School of Business. (http://faculty.haas.berkeley.edu/shapiro/diversion.pdf).

[360] Βλ. σχετικά και Daljort & Sorgard (2011) Single-Product versus Uniform SSNIPs, International Review of Law and Economics, 32(1), σελ. 142-146 για την εύρεση του συντελεστή εκτροπής στην περίπτωση όπου ο τελευταίος είναι αναλογικός με τις πωλήσεις των προϊόντων/υπηρεσιών υπό εξέταση.

[361] Άρθρο 4, παράγραφος 3, περίπτωση ε΄ του Ν. 3862/2010 για την «*Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις Οδηγίες 2007/64 /ΕΚ,2007/44/ ΕΚ, 2010/16 /ΕΕ που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, προληπτική αξιολόγηση προτάσεων απόκτησης συμμετοχής σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα, κ.α.»,* στην αγορά παροχής υπηρεσιών έκδοσης ή/και απόκτησης μέσων πληρωμών (μεταξύ των οποίων και οι τραπεζικές κάρτες) δύνανται να δραστηριοποιηθούν και μη τραπεζικοί οργανισμοί, όπως εταιρίες παροχής πιστώσεων και ιδρύματα πληρωμών, εφόσον έχουν αδειοδοτηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος. Με τον ως άνω νόμο, επιβάλλονται ως βασικές προϋποθέσεις για την παροχή υπηρεσιών πληρωμών η αδειοδότηση από την αρμόδια εποπτική αρχή (την Τράπεζα της Ελλάδος), η ύπαρξη εγκατάστασης στην Ελλάδα (άρθρο 10, παρ. 1 του Ν. 3862/2010) και η κατοχή αρχικού κεφαλαίου, το ύψος του οποίου, στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών αποδοχής μέσων πληρωμής, δεν πρέπει να υπολείπεται του ποσού των € 125.000 (άρθρο 6 στ. γ΄ σε συνδυασμό με το άρθρο 4 παρ. 3, στ. ε΄ του Ν. 3862/2010).

191. Εν προκειμένω, στον ακόλουθο πίνακα απεικονίζεται ο συντελεστής εκτροπής μεταξύ του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου με τους λοιπούς «παίκτες»[362] στις υπό εξέταση σχετικές αγορές (καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, καταναλωτικής πίστης εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών και στεγαστικής πίστης), πριν την υπό κρίση πράξη. Με τον τρόπο αυτό προσεγγίζεται ποια τρίτη επιχείρηση αποτελεί το «στενότερο» ανταγωνιστή για κάθε μία από τις αυτές. Σημειώνεται ότι για τους ακόλουθους υπολογισμούς έχουν χρησιμοποιηθεί τα μερίδια που κατείχαν οι τραπεζικές εταιρίες στη σχετική αγορά στις 30/06/2013.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΕΚΤΡΟΠΗΣ (DR) ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΤΤ					
Καταναλωτική Πίστη μέσω πιστωτικών καρτών		**Καταναλωτική Πίστη εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών**		**Στεγαστική Πίστη**	
ΑΠΟ / ΣΕ	**Νέο ΤΤ**	**ΑΠΟ / ΣΕ**	**Νέο ΤΤ**	**ΑΠΟ / ΣΕ**	**Νέο ΤΤ**
Πειραιώς	[25-35]%	**Πειραιώς**	[25-35]%	**Εθνική**	[25-35]%
Εθνική	[15-25]%	**Eurobank**	[15-25]%	**Πειραιώς**	[15-25]%
Eurobank	[15-25]%	**Εθνική**	[15-25]%	**Alpha**	[15-25]%
Alpha Bank	[15-25]%	**Alpha**	[15-25]%	**Eurobank**	[5-15]%

192. Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι ο «στενότερος» ανταγωνιστής του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου στις αγορές καταναλωτικής πίστης μέσω καρτών και εξαιρουμένων καρτών είναι η Πειραιώς. Ο αμέσως επόμενος, στην αγορά καταναλωτικής πίστης μέσω καρτών είναι η Εθνική και στη συνέχεια ακολουθούν η Eurobank και η Alpha, οι οποίες αποσπούν σχεδόν ισόποσα τμήματα των πελατών που θα έχανε το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο (περίπου [15-25]%). Στην αγορά καταναλωτικής πίστης εξαιρουμένων καρτών κατά σειρά δεύτερος ανταγωνιστής είναι η Eurobank και ακολουθούν οι Εθνική και Alpha, αποσπώντας έκαστος [15-25]% της πελατείας που θα χάσει το ΤΤ. Στη δε αγορά της στεγαστικής πίστης στενότερος ανταγωνιστής είναι η Εθνική Τράπεζα με δεύτερη πλέον την Πειραιώς και ακολουθούν οι Alpha και Eurobank.

193. Τα ανωτέρω συμπεράσματα, ότι η Eurobank δεν αποτελεί στενό ανταγωνιστή του ΤΤ επιβεβαιώνονται και από τον ακόλουθο πίνακα στον οποίο παρατίθεται ο συντελεστής εκτροπής της γνωστοποιούσας προς τις λοιπές δραστηριοποιούμενες στην αγορά επιχειρήσεις[363], μεταξύ αυτών και η εξαγοραζόμενη, όπως ίσχυε πριν την υπό κρίση πράξη:

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΕΚΤΡΟΠΗΣ (DR) ΓΙΑ ΤΗ EUROBANK					
Καταναλωτική Πίστη μέσω πιστωτικών καρτών		**Καταναλωτική Πίστη εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών**		**Στεγαστική Πίστη**	
ΑΠΟ / ΣΕ	**Eurobank**	**ΑΠΟ / ΣΕ**	**Eurobank**	**ΑΠΟ / ΣΕ**	**Eurobank**
Πειραιώς	[25-35]%	**Πειραιώς**	[25-35]%	**Εθνική**	[25-35]%
Εθνική	[25-35]%	**Εθνική**	[25-35]%	**Πειραιώς**	[25-35]%
Alpha Bank	[15-25]%	**Alpha**	[25-35]%	**Alpha**	[25-35]%

[362] Στον πίνακα δεν περιλαμβάνονται οι υπολογισμοί για τις […] καθώς το μερίδιό τους είναι εξαιρετικά χαμηλό και κατ' επέκταση ο συντελεστής εκτροπής είναι αμελητέος.

[363] Ο.π.

Νέο ΤΤ	[5-15]%	**Νέο ΤΤ**	[5-15]%	**Νέο ΤΤ**	[5-15]%

194. Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι ο «στενότερος» ανταγωνιστής της Eurobank στις αγορές καταναλωτικής πίστης μέσω καρτών και εξαιρουμένων καρτών είναι η Πειραιώς. Ο αμέσως επόμενος, και στις δύο αγορές η Εθνική και ακολουθεί η Alpha αποσπώντας μερίδια [15-25]%-[25-35]% έκαστος από τη πελατεία που θα έχανε η Eurobank. Όσον δε αφορά το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, μπορεί να θεωρηθεί ασφαλώς ότι πολύ μικρό τμήμα της πελατείας που θα έχανε η Eurobank ([5-15]% και [5-15]% αντίστοιχα) θα κατευθύνονταν σε αυτό σε περίπτωση μονομερούς αύξησης της τιμής από πλευράς της γνωστοποιούσας.

195. Στην αγορά στεγαστικής πίστης παρατηρείται διαφοροποίηση στην κατάταξη των δύο στενότερων ανταγωνιστών με πρώτη την Εθνική και δεύτερη την Πειραιώς ενώ η Alpha και σε αυτή την αγορά παραμένει τρίτη στην εγγύτητά της με τη γνωστοποιούσα. Και σε αυτή την αγορά οι προαναφερθείσες τράπεζες αποσπούν έκαστη το [25-35]%-[25-35]% της πελατείας που θα έχανε η Eurobank, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό αυτής ([5-15]%) θα κατευθύνονταν στο Νέο ΤΤ.

196. Κατά συνέπεια, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι το Νέο ΤΤ δεν αποτελούσε στενό ανταγωνιστή της Eurobank πριν την πραγματοποίηση της υπό κρίση πράξης.

197. Τέλος, στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι συντελεστές εκτροπής της **νέας οντότητας** αναφορικά με τους λοιπούς βασικούς παίκτες της αγοράς, βάσει των μεριδίων αγοράς πριν την ολοκλήρωση της υπό κρίσης πράξης.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΕΚΤΡΟΠΗΣ (DR) ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΟΝΤΟΤΗΤΑ					
Καταναλωτική Πίστη μέσω πιστωτικών καρτών		**Καταναλωτική Πίστη εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών**		**Στεγαστική Πίστη**	
ΑΠΟ / ΣΕ	**Όμιλος Eurobank (μετά)**	**ΑΠΟ / ΣΕ**	**Όμιλος Eurobank (μετά)**	**ΑΠΟ / ΣΕ**	**Όμιλος Eurobank (μετά)**
Πειραιώς	[25-35]%	**Πειραιώς**	[25-35]%	**Εθνική**	[25-35]%
Εθνική	[25-35]%	**Εθνική**	[25-35]%	**Πειραιώς**	[25-35]%
Alpha	[15-25]%	**Alpha**	[25-35]%	**Alpha**	[25-35]%

198. Συνεπώς, τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τον παραπάνω πίνακα είναι εφάμιλλα των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την εξέταση του DR για κάθε μια συμμετέχουσα εταιρία στην υπό κρίση πράξη. Ειδικότερα, η ενιαία οντότητα του νέου Ομίλου Eurobank ανταγωνίζεται στενά στις αγορές καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών και εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών πρωτίστως με την Πειραιώς η οποία αποσπά περίπου το 1/3 της πελατείας που θα έχανε η νέα οντότητα σε ενδεχόμενη αύξηση της τιμής της. Και στις δύο αγορές ακολουθεί η Εθνική και η Alpha οι οποίες αποσπούν περίπου 1/4 ([…]% - […]%) έκαστη.

199. Επίσης, όσον αφορά στην αγορά στεγαστικής πίστης, παρατηρείται διαφοροποίηση στην κατάταξη των δύο στενότερων ανταγωνιστών με πρώτη την Εθνική και δεύτερη την Πειραιώς ενώ η Alpha και σε αυτή την αγορά παραμένει τρίτη στην εγγύτητά της με τη γνωστοποιούσα. Ωστόσο και οι τρεις φαίνεται πως ανταγωνίζονται με την ίδια ένταση τη νέα οντότητα καθώς αποσπούν έκαστη ποσοστό περίπου [25-35]%. της πελατείας που

χάνει ο νέος Όμιλος Eurobank λόγω μονομερούς αύξησης της τιμολογιακής πολιτικής του.

Ζ.4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ

Ζ.4.1. Επίπτωση στο δίκτυο διανομής των προϊόντων καταθέσεων/χορηγήσεων

200. Ως προκύπτει από τον κατωτέρω πίνακα, τα υποκαταστήματα και ΑΤΜ που διατηρούν οι συμμετέχουσες στην υπό κρίση πράξη και οι σημαντικότεροι εκ των ανταγωνιστών τους στην εγχώρια τραπεζική αγορά, κατά το εξάμηνο του 2013, έχουν ως ακολούθως:

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	**ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ - 30/06/2013**		**ATM - 30/06/2013**	
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	[…]	[35-45]%	[…]	[35-45]%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ & ΑΓΡΟΤΙΚΗ & ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ	*[…]*	*[25-35]%*	*[…]*	*[25-35]%*
ΓΕΝΙΚΗ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*
MILLENNIUM	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*
ΟΜΙΛΟΣ ALPHA BANK	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΌΜΙΛΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ	[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%
ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
EUROBANK - ERGASIAS	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*
NEA PROTON	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	[…]	[5-15]%	[…]	[3-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK	[…]	[3-5]%	[…]	[1-3]%
ATTICA BANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
CITIBANK International	[…]	[0-1]%	[…]	[1-3]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
HSBC BANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΣΥΝΟΛΟ[364]	[…]	**100,00%**	[…]	**100,00%**
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%

201. Στο Παράρτημα Ζ.2. της παρούσας παρατίθενται στοιχεία για τα υποκαταστήματα και ΑΤΜ των τραπεζών ανά γεωγραφικό διαμέρισμα, τόσο σε ποσοτικό όσο και σε ποσοστιαίο επίπεδο. Συγκριτικό πλεονέκτημα από πλευράς Δικτύου σε σχέση με τα υπόλοιπα Τραπεζικά ιδρύματα έχει η Τράπεζα Πειραιώς[365] ([…] καταστήματα και […]

[364] Επεξεργασία στοιχείων που παρασχέθηκαν από τις ίδιες τις τράπεζες, κατόπιν ερωτηματολογίου της ΓΔΑ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών για τα 10 επί του παρόντος μέλη της, και τα 4 συνδεδεμένα μέλη της, το σύνολο των υποκαταστημάτων στον ελλαδικό χώρο ανέρχεται σε 4.163 το 2009, σε 3.743 το 2010, σε 3.575 το 2011 και τέλος σε 3.453 το 2012, παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το 2009 της τάξης του 17% (βλ. http://www.hba.gr/). Σύμφωνα δε με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το σύνολο των τραπεζικών υποκαταστημάτων στον ελλαδικό χώρο ανέρχεται για το 2009 σε 4.098, για το 2010 σε 4.005 υποκαταστήματα και για το 2011 σε 3.845 υποκαταστήματα.

[365] Αναφορικά με το δίκτυο των καταστημάτων η Πειραιώς έχει ήδη επισημάνει κατά την εξέταση της συγκέντρωσης Πειραιώς – Κυπριακές με την οποία απέκτησε άλλα […] καταστήματα στο δίκτυό της ότι με στοιχεία Δεκεμβρίου 2012 *«[μ]ε την απόκτηση των εγχώριων καταστημάτων των κυπριακών τραπεζών (Κύπρου, CPB και Ελληνικής) το πλήθος των καταστημάτων του Ομίλου Πειραιώς στην Ελλάδα ανήλθε στο τέλος του Μαρτίου σε […] καταστήματα, ενώ αν συμπεριληφθούν και οι μονάδες δικτύου της Millennium Bank Ελλάδας […] το δίκτυο ανέρχεται σε […] καταστήματα. Συνεπακόλουθα, μεγαλύτερη μερίδα πληθυσμού έχει πρόσβαση σε καταστήματα του νέου Ομίλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένα καταστήματα που βρίσκονται σε μη αστικές ή αραιοκατοικημένες περιοχές αποτελούν και τη μοναδική τραπεζική παρουσία σε τοπικό επίπεδο εξυπηρετώντας τους τοπικούς πληθυσμούς, όπως π.χ. τα καταστήματα Ζαγκλιβερίου Βόλβης, Σοχού Λαγκαδά, Συκουρίου Τεμπών Λαρίσης, ή ακόμα και σε επίπεδο δήμου, όπως π.χ. το κατάστημα Παξών».*

ATMs με στοιχεία 30.6.2013) η οποία κατέχει και την πρώτη θέση (με μερίδια [35-45]% στα καταστήματα και [35-45]% στα ATMs) [366] ενώ ακολουθούν ο Όμιλος ΑΛΦΑ (με […] καταστήματα και […] ATMs με στοιχεία 30.6.2013 και μερίδια [15-25]% και [15-25]% αντίστοιχα) και η Εθνική Τράπεζα ([…] καταστήματα και […] ATMs με στοιχεία 30.6.2013 και μερίδια [5-15]% και 15-25] αντίστοιχα).[367] Η γνωστοποιούσα παραμένει και μετά την υπό κρίση πράξη στην τέταρτη θέση με […] καταστήματα και […] ATMs με στοιχεία 30.06.2013 και μερίδια [15-25]% και [15-25]% αντίστοιχα.

202. Με βάση τον αριθμό των υποκαταστημάτων σε επιμέρους νομούς, μερίδια άνω του [15-25]% κατέχει η ενιαία τράπεζα στους νομούς: Αττικής [15-25]%, Ευρυτανίας [15-25]%, Ζακύνθου [25-35]%, Λευκάδας, Άρτας και Τρικάλων [15-25]%, Θεσσαλονίκης και Ροδόπης [15-25]%, Χίου [15-25]%, και Ηρακλείου [15-25]%, όπου σε όλους προπορεύεται ο Όμιλος Πειραιώς και στους περισσότερους ακολουθούν ο Όμιλος Alpha και η Εθνική[368]ενώ σε κάποιους άλλους τον Όμιλο Πειραιώς ακολουθεί η Εθνική Τράπεζα και μετά ο Όμιλος Alpha[369]. Στο δε σύνολο της ελληνικής επικράτειας, το ενοποιημένο σχήμα EUROBANK - Νέο ΤΤ αποκτά, βάσει του αριθμού των υποκαταστημάτων, συνολικό μερίδιο [15-25]%, έναντι [35-45]% του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς, [15-25]% του ομίλου Alpha, και [5-15]% της Εθνικής Τράπεζας. Ακολουθούν μικρότερες τράπεζες, όπως η Probank με [3-5]% η Αττικής με [1-3]%, η Πανελλήνια με [0-1]% , η Citibank [0-1]% και η HSBC με [0-1]%

203. Αντίστοιχα, με βάση τον αριθμό **ATMs** σε επιμέρους νομούς η ενιαία τράπεζα κατέχει επί το πλείστον μερίδια μεταξύ 10-20% με εξαίρεση το Νομό Ευρυτανίας όπου κατέχει μερίδιο [35-45]%, το Νομό Γρεβενών [15-25]% και Κεφαλληνίας [15-25]%. Επίσης, το ενοποιημένο σχήμα EUROBANK - Νέο ΤΤ αποκτά, στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, βάσει του αριθμού των ATMs, συνολικό μερίδιο [15-25]%, έναντι [35-45]% του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς, [15-25]% του ομίλου της Εθνικής Τράπεζας και [15-25]% του ομίλου της Alpha. Ακολουθούν μικρότερες τράπεζες, όπως η Probank με [1-3]% η Αττικής με [1-3]%, η Citibank με [1-3]% η HSBC με [0-1]% και η Πανελλήνια με [0-1]% .

Ζ.4.2. Μερίδια αγοράς – Δείκτες ΗΗΙ

[366] Βλέπε σχετικά τμήμα Ζ.4.1, Επίπτωση στο δίκτυο διανομής των προϊόντων καταθέσεων/χορηγήσεων.

[367] Η […] αναφέρει για τη λιανική τραπεζική ότι εξυπηρετείται από […] καταστήματα, τα οποία καλύπτουν τις ανάγκες των ιδιωτών πελατών, καθώς και τις ανάγκες των επαγγελματιών και των μικρών επιχειρήσεων. Γεωγραφικά, το δίκτυο καταστημάτων και των δύο τραπεζών καλύπτει όλες τις μεγάλες πόλεις της χώρας, με περισσότερα από ένα καταστήματα σε περιοχές που θεωρούνται πληθυσμιακά σημαντικές. Όσον αφορά στη χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, οι πελάτες εξυπηρετούνται από εξειδικευμένο δίκτυο το οποίο ανέρχεται σε […] καταστήματα. Όσο δε αφορά Χρηματοδότηση Μεγάλων Επιχειρήσεων, οι πελάτες εξυπηρετούνται μέσω τεσσάρων επιχειρηματικών κέντρων.

[368] Στο Νόμο Αττικής […] κατέχει […]%, ο […]% και η […]% , στο Νομό Ευρυτανίας […] ο […] και η […] κατέχουν από […] στο Νομό Ζακύνθου […] κατέχει […] και […]%, και η […]% στο Νομό Λευκάδος […]% […]% και […]%, στο Νομό Άρτας […] κατέχει […]% και […]%, στο Νομό Θεσσαλονίκης […] κατέχει […]% και […]% και […]%, στο Νομό Χίου […] κατέχει […]% […] και […]%, στο Νομό Ηρακλείου […] κατέχει […]% και […]% και […]%.

[369] Στο Νομό Τρικάλων […] κατέχει […]%, […]%,και […]% και στο Νομό Ροδόπης […] κατέχει […]%, […]%,και […]%.

Ζ.4.2.1. Καταθετικά προϊόντα λιανικής τραπεζικής

204. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το μέγεθος της ευρύτερης αγοράς των καταθέσεων λιανικής, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους για τα έτη 2010 – 2012 και το πρώτο εξάμηνο του 2013, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία του εξαμήνου του 2013 και του έτους 2012.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ Ιδιωτών σε εκ € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ	2010		2011		2012		α΄εξάμηνο 2013	
	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*				
MILLENNIUM BANK	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
FBB	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
Όμιλος EUROBANK					[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
EUROBANK - ERGASIAS	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*
NEA PROTON	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
TT/NEOTT	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ATTICA BANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
CITIBANK International	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ.	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
Σύνολο Αγοράς[370]	**173.510,40**		**145.370,05**		**135.063,00**		**136.591,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI

ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο 2013)	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]
Μεταβολή (Δ)	[150-200]	**Μεταβολή (Δ)**	[150-200]

---

370 Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών επαναγοράς λιανικής συνολικού ύψους 5 εκ € για το 2010, 4 εκ € για το 2011, 19 εκ € για το 2012 και 34 εκ € για το α΄εξάμηνο του 2013.

205. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]**%** (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την ίδια θέση με αυτή που καταλάμβανε πριν την γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, ήτοι την τέταρτη θέση, με αύξηση του μεριδίου αγοράς κατά [5-15]%, ήτοι με το μερίδιο του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, πέμπτου κατά σειρά ανταγωνιστή πριν από την πραγματοποίηση της συγκέντρωσής. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) οριακά ανώτερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων. ([150-200] για το εξάμηνο του 2013).

206. Όσον αφορά τις υπο-αγορές των καταθέσεων λιανικής (ήτοι καταθέσεων όψεως, ταμιευτηρίου και προθεσμίας), στους πίνακες του Παραρτήματος Ζ.3. περιλαμβάνονται το μέγεθος των αγορών αυτών, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους για τα έτη 2010-2012 και α' εξάμηνο του 2013, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης. Συνοπτικά, τα μερίδια αγοράς των μερών στις αγορές αυτές έχουν ως εξής:

ΜΕΡΙΔΙΑ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΟΑΓΟΡΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΛΙΑΝΙΚΗΣ					
		2010	**2011**	**2012**	**α' εξάμηνο 2013**
Καταθέσεις ταμ/τηρίου	ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK - ERGASIAS	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%
	ΝΕΟ ΤΤ	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%
	ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK - ERGASIAS (μετά)	**[15-25]%**	**[15-25]%**	**[15-25]%**	**[15-25]%**
Καταθέσεις όψεως	ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK - ERGASIAS	[15-25]%	[15-25]%	[15-25]%	[15-25]%
	ΝΕΟ ΤΤ	[0-1]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%
	ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK - ERGASIAS **(μετά)**	**[15-25]%**	**[15-25]%**	**[15-25]%**	**[15-25]%**
Καταθέσεις προθεσμίας	ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK - ERGASIAS	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%
	ΝΕΟ ΤΤ	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%
	ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK - ERGASIAS (μετά)	**[15-25]%**	**[15-25]%**	**[15-25]%**	**[15-25]%**

Ζ.4.2.2. Προϊόντα χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής

207. Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν το μέγεθος της αγοράς των στεγαστικών δανείων, της καταναλωτικής πίστης (εξαιρουμένης της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών) και της αγοράς καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους για τα έτη 2010 – 2012, το πρώτο εξάμηνο του 2013, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία του εξαμήνου του 2013 και του έτους 2012.

α) Στεγαστικά δάνεια

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ σε εκ €								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
FBB	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*				
MILLENNIUM	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	-	-	-	-	-	-		
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
Όμιλος EUROBANK					[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
EUROBANK - ERGASIAS	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*
NEA PROTON	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ATTICA BANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
HSBC	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
PROBANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
CITIBANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Λοιπές	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
Σύνολο Αγοράς[371]	**80.507,00**		**78.393,00**		**74.634,00**		**72.613,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]
Μεταβολή (Δ)	[150-200]	**Μεταβολή (Δ)**	[150-200]

208. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά των στεγαστικών δανείων, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]% (στοιχεία α’ εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την ίδια θέση με αυτή που καταλάμβανε πριν την γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, ήτοι την τέταρτη θέση, με αύξηση του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση κατά [5-15]%. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων,

[371] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

παρουσιάζει αύξηση (Δ) κατά [150-200] μονάδες με τα στοιχεία α’ εξαμήνου 2013, μόλις [0-50] μονάδες ανώτερος του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων.

β) Καταναλωτική πίστη (εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών)

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΙΔΙΩΤΩΝ (εξαιρουμένης της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών)								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος EUROBANK					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
EUROBANK - ERGASIAS	*[...]*	*[15-25]%*	*[...]*	*[15-25]%*	*[...]*	*[15-25]%*	*[...]*	*[15-25]%*
NEA PROTON	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[25-35]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*				
MILLENNIUM BANK	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[...]*	*[3-5]%*	*[...]*	*[3-5]%*	*[...]*	*[3-5]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*		
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[15-25]%*	*[...]*	*[15-25]%*	*[...]*	*[15-25]%*		
FBB	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*		
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*				
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[3-5]%
CITIBANK International	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ATTICA BANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
HSBC BANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%
Σύνολο Αγοράς[372]	**29.211,00**		**27.346,00**		**25.425,00**		**25.023,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΙΔΙΩΤΩΝ (εξαιρουμένης της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών)- ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[2000-2200]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2200-2400]
Μεταβολή (Δ)	[200-250]	**Μεταβολή (Δ)**	[200-250]

209. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά της καταναλωτικής πίστης (εξαιρουμένης της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών), το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών θα ανέρχεται μετά την υπό

[372] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

κρίση πράξη σε [25-35]% (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την πρώτη από τη δεύτερη θέση που καταλάμβανε πριν την γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, με αύξηση του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση κατά [3-5]%. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) υψηλότερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([200-250] σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013).

γ) Καταναλωτική πίστη μέσω πιστωτικών καρτών

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΜΕΣΩ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΣΕ ΕΚ €								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*				
MILLENNIUM BANK	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	-	-	-	-	-	-		
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ		[15-25]%		[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
FBB	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος EUROBANK		**[15-25]%**		**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**
EUROBANK - ERGASIAS	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***
ΝΕΑ PROTON	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
CITIBANK	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[3-5]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**
ATTICA BANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ[373]	[…]		[…]		[…]		[…]	
Όμιλος Eurobank (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΙΔΙΩΤΩΝ ΜΕΣΩ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]
Μεταβολή (Δ)	[200-250]	**Μεταβολή (Δ)**	[200-250]

[373] Σύνολο αγοράς όπως προκύπτει από το άθροισμα των δηλωθέντων από τις δραστηριοποιούμενες εταιρίες ποσών.

210. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ) θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [25-35]% (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει μετά την πραγματοποίηση της υπό κρίση συγκέντρωσης την πρώτη από τρίτη θέση που καταλάμβανε πριν την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, με αύξηση του μεριδίου αγοράς του κατά [5-15]%. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι οριακά ανώτερος (2000-2200]) των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) υψηλότερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([200-250]) σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013).

Ζ.4.3. Υπολογισμός του Δείκτη Ακαθάριστης Αυξητικής Πίεσης επί της Τιμής (Gross Upward Pricing Pressure Index - GUPPI) και δείκτης Ενδεικτικής Αύξησης της Τιμής (Illustrative Price Rise - IPR).

211. Ο συντελεστής εκτροπής, ο οποίος υπολογίστηκε ανωτέρω στην ενότητα Ζ.3.12, σε συνδυασμό με μεγέθη μετρήσιμα και παρατηρήσιμα, όπως το τρέχον και ισχύον περιθώριο κέρδους των επιχειρήσεων, μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία για την εκτίμηση ενδεχόμενης αύξησης της τιμής των σχετικών προϊόντων και υπηρεσιών μετά την ολοκλήρωση της υπό υπό κρίση πράξης.

212. Ειδικότερα, το γινόμενο του συντελεστή εκτροπής, του περιθωρίου κέρδους και του λόγου τιμών των προϊόντων ή υπηρεσιών υπό εξέταση δίνει το *Δείκτη Ακαθάριστης Αυξητικής Πίεσης επί της Τιμής (Gross Upward Pricing Pressure Index, GUPPI)*[374]. Ο όρος «ακαθάριστη» υπονοεί ότι στη σχέση αυτή δεν συνυπολογίζονται τυχόν συνέργειες (πχ μείωση κόστους παραγωγής)[375] ως αποτέλεσμα της εξεταζόμενης συγκέντρωσης[376]. Συνεπώς:

---

[374] Βλ. σχετικά Moresi (2010)The Use of Upward Price Pressure Indices in Merger Analysis, The Antitrust Source, The American Bar Association. Οι Φώτης (2013), Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική Ανταγωνισμού, Θεωρία Βιομηχανικής Οργάνωσης, Πολιτική και Δίκαιο Ανταγωνισμού και Έλεγχος Συγκεντρώσεων, Εκδόσεις Προπομπός, σελ. 480 και Salop & Moresi (2009) Salop C., S., Moresi S. 2009 Updating the merger guidelines: comments, http://www.ftc.gov/os/comments/horizontalmergerguides/545095-00032.pdf, χρησιμοποιούν τον δείκτη $GUPPI$ θεωρώντας ότι $P_i = P_j$.

[375] Ο συνυπολογισμός τυχόν συνεργειών που προκύπτουν από την υπό κρίση πράξη δίνει τον *Δείκτη Αυξητικής Πίεσης επί της Τιμής (Upward Pricing Pressure Index, UPPI)*. Βλ. σχετικά Π.Φώτης (2013), Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική Ανταγωνισμού, Θεωρία Βιομηχανικής Οργάνωσης, Πολιτική και Δίκαιο Ανταγωνισμού και Έλεγχος Συγκεντρώσεων, Εκδόσεις Προπομπός, σελ. 478-480.

[376] Γενικά, εκτιμάται ότι στις περιπτώσεις που ο δείκτης GUPPI $\geq 2s$ όπου s η ποσοστιαία αύξηση της τιμής κατά την εφαρμογή του SSNIP test, υπάρχουν ενδείξεις για σημαντικές επιπτώσεις επί της τιμής λόγω της συγκέντρωσης. Έτσι λοιπόν, για s=5%, ο δείκτης GUPPI πρέπει να είναι τουλάχιστον 10% για να θεωρηθεί ότι υποδεικνύει πιθανά αντι-ανταγωνιστικές επιπτώσεις λόγω της εξεταζόμενης συγχώνευσης ή εξαγοράς. Για περαιτέρω πληροφορίες βλ. και Horizontal Merger Guidelines, US Department of Justice and the Federal Trade Commission, August 2010, http://www.ftc.gov/os/2010/08/100819hmg.pdf, καθώς και Upward Pricing Pressure in Two-Sided Markets, P. Affeldt/L. Filistrucchi/T. J. Klein, Dipartimento di Scienze Economiche, Università degli Studi de Firenze, 2012, http://www.dse.unifi.it/upload/sub/WP15_2012.pdf. Αντίστοιχα, όταν ο δείκτης IPR>5% υπάρχουν ενδείξεις για πιθανές αντι-ανταγωνιστικές επιπτώσεις λόγω της

$$GUPPIi = DR_{ij} \times m_j \times \frac{P_j}{P_i}$$

Ως m_j νοείται το περιθώριο κέρδους και δίνεται από την σχέση $m_j = \left(\frac{P_j - C_j}{P_j}\right)$ και DR_{ij} ο συντελεστής εκτροπής από την εταιρία i στην εταιρία j[377].

213. Τα ίδια μεγέθη χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του *Δείκτη Ενδεικτικής Αύξησης της Τιμής* IPR (Illustrative Price Rise)[378]. Ειδικότερα, εφόσον η ζήτηση είναι γραμμική, ο δείκτης υπολογίζεται ως:

$$IPR_{linear} = \frac{m \times DR}{2(1 - DR)}$$

ενώ για την περίπτωση καμπύλης ζήτησης σταθερής ελαστικότητας, ο δείκτης IPR δίνεται από τον τύπο:

$$IPR_{isoelastic} = \frac{m \times DR}{(1 - m - DR)}$$[379].

214. Διευκρινίζεται, επίσης, ότι οι δείκτες αυτοί απεικονίζουν τις ενδεχόμενες αυξητικές πιέσεις επί της τιμής των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών που ενδέχεται να σημειωθούν μονομερώς από τη νέα οντότητα, κι ως εκ τούτου βοηθούν στην εκτίμηση των αποτελεσμάτων μη συντονισμένης συμπεριφοράς. Περαιτέρω, ενόψει του γεγονότος ότι για τον υπολογισμό των δεικτών αυτών λαμβάνονται υπόψη οι ίδιες μεν παράμετροι (συντελεστής εκτροπής, περιθώριο κέρδους και τιμές), αλλά σε διαφορετική σχέση, είναι εύλογο να ορίζονται διαφορετικά τα κατώφλια που όταν ξεπεραστούν προκύπτουν αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα της εξεταζόμενης πράξης με τις απαιτήσεις του ανταγωνισμού. Έτσι θεωρείται ότι, όταν ο δείκτης GUPPI ξεπερνά το 10% και αντίστοιχα ο δείκτης IPR το 5%, υπάρχουν ενδείξεις ότι πιθανά η υπό κρίση πράξη θα επιφέρει αυξήσεις επί των τιμών των σχετικών προϊόντων/υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, εάν για παράδειγμα η νέα οντότητα αποφασίσει την αύξηση της τιμής των στεγαστικών δανείων της Eurobank, κρατώντας σταθερή την τιμή των στεγαστικών δανείων του ΤΤ, έχει να αντιμετωπίσει διαρροή πελατών προς τα στεγαστικά προϊόντα του ΤΤ όσο και προς τους ανταγωνιστές. Στην περίπτωση που ο δείκτης GUPPI είναι χαμηλότερος του 10%, ή αντίστοιχα ο IPR είναι κατώτερος του 5%, αποτελεί ένδειξη ότι η Eurobank δεν έχει κίνητρο για την εν λόγω αύξηση καθώς δεν κρίνει πως θα υπάρξει επαρκής διαρροή προς τα προϊόντα του ίδιου ομίλου (ήτοι του ΤΤ). Σε αυτό εξ άλλου συνηγορούν και οι

εξεταζόμενης συγκέντρωσης. Για περαιτέρω πληροφορίες βλ. και Commentary on retail mergers, OFT, March 2011, http://www.oft.gov.uk/shared_oft/mergers/oft1305-ccV1a.pdf.

[377] Όπου P_j η τιμή του j και C_j το οριακό κόστος του j προϊόντος ή υπηρεσίας.

[378] Για περαιτέρω πληροφορίες του *Δείκτη Ενδεικτικής Αύξησης της Τιμής*, βλ. σχετικά Π.Φώτης (2013) Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική Ανταγωνισμού, Θεωρία Βιομηχανικής Οργάνωσης, Πολιτική και Δίκαιο Ανταγωνισμού και Έλεγχος Συγκεντρώσεων, Εκδόσεις Προπομπός, σελ. 476-477, Shapiro, (1995) Mergers with Differentiated products. Department of Justice, Antitrust Division, http://www.justice.gov/atr/public/speeches/227167.htm καθώς και http://www.learlab.com/-pdf/lcn_merger_screen_price_pressure_test_1360694100.pdf.

[379] Τόσο με γραμμική, όσο και με σταθερής ελαστικότητας ζήτησης, ο IPR είναι το πηλίκο όπου στον αριθμητή είναι η διαφορά της τιμής πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης που θέτει η επιχείρηση και στον παρανομαστή η τιμή της πριν την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης.

ανωτέρω εκτιθέμενοι συντελεστές εκτροπής, όπου καθίσταται σαφές ότι προ της υπό κρίση πράξης οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις δεν αποτελούσαν στενούς ανταγωνιστές.

215. Η αρχική εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνεται από τους υπολογισμούς των δεικτών GUPPI και IPR για τα συμμετέχοντα στη συγκέντρωση μέρη, για κάθε μία από τις αγορές καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, καταναλωτικής πίστης εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών και στεγαστικής πίστης, οι οποίοι παρατίθενται στον κάτωθι πίνακα:

Δείκτες IPR & GUPPIγια τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση (σε περίπτωση αύξησης της τιμής του προϊόντος της Eurobank)

	περιθώριο κέρδους	Καταναλωτική Πίστη μέσω πιστωτικών καρτών	Καταναλωτική Πίστη εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών	Στεγαστική Πίστη
IPR (isoelastic)	2%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	5%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	10%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	15%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%
	20%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%
	25%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%
IPR (linear)	2%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	5%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	10%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	15%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	20%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	25%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
GUPPI	2%	[0-2]%	[0-2]%	[0-2]%
	5%	[0-2]%	[0-2]%	[0-2]%
	10%	[0-2]%	[0-2]%	[0-2]%
	15%	[0-2]%	[0-2]%	[0-2]%
	20%	[0-2]%	[0-2]%	[0-2]%
	25%	[0-2]%	[0-2]%	[0-2]%

Δείκτες IPR & GUPPI για τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση (σε περίπτωση αύξησης της τιμής του προϊόντος του Νέου ΤΤ)

	περιθώριο κέρδους	Καταναλωτική Πίστη μέσω πιστωτικών καρτών	Καταναλωτική Πίστη εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών	Στεγαστική Πίστη
IPR (isoelastic)	2%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	5%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%
	10%	[1-3]%	[3-5]%	[1-3]%
	15%	[3-5]%	[5-7]%	[1-3]%
	20%	[5-7]%	[7-9]%	[3-5]%
	25%	[7-9]%	[10-12]%	[5-7]%
IPR (linear)	2%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	5%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	10%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%
	15%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%
	20%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%
	25%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%
GUPPI	2%	[0-2]%	[0-2]%	[0-2]%
	5%	[0-2]%	[0-2]%	[0-2]%
	10%	[2-4]%	[2-4]%	[2-4]%
	15%	[4-6]%	[4-6]%	[2-4]%

	20%	[6-8]%	[6-8]%	[4-6]%
	25%	[6-8]%	[8-10]%	[4-6]%

216. Είναι προφανές από τα ανωτέρω αποτελέσματα, ότι δεν προκύπτουν τάσεις μονομερούς αύξησης της τιμής από τη νέα οντότητα ως αποτέλεσμα μη συντονισμένης συμπεριφοράς καθώς για κανένα επίπεδο περιθωρίου κέδρους οι δείκτες IPR και GUPPI δεν ξεπερνούν το 5% και 10% αντίστοιχα. Ακόμα και στην περίπτωση της συνάρτησης σταθερής ελαστικότητας με αύξηση της τιμής των προϊόντων του ΤΤ, όπου το IPR υπερβαίνει το ασφαλές όριο του 5%, αυτό συμβαίνει σε περιθώρια κέρδους άνω του 15%, κατά πολύ ανώτερα των ισχύοντων περιθωρίων που υπολείπονται του 8%, βάσει των στοιχείων που συνέλεξε η Γ.Δ.Α[380], και τα οποία επιβεβαιώνονται από τα στοιχεία που τηρεί η ΤτΕ αναφορικά με τη διαφορά μέσου επιτοκίου δανείων και καταθέσεων (περιθώριο επιτοκίου) από το 2002 έως και το 2013[381].

217. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχουν ενδείξεις για δυνατότητα βιώσιμης μονομερούς αύξησης της τιμής από πλευράς Eurobank.

Ζ.4.4. Αξιολόγηση επιπτώσεων

Ζ.4.4.1. Η άποψη της γνωστοποιούσας

218. Η EUROBANK[382] θεωρεί ότι, η ελληνική τραπεζική αγορά, στο σύνολό της, αλλά και ειδικότερα, σε κάθε διακριτή σχετική αγορά, είναι πλήρως ανταγωνιστική. Οι τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες παρέχουν ανταγωνιστικά και πλήρως εναλλάξιμα μεταξύ τους προϊόντα. Επισημαίνει βέβαια το γεγονός ότι ανάμεσα στα προϊόντα των τραπεζών υπάρχουν ορισμένες μικρές διαφοροποιήσεις (κυρίως για προωθητικούς λόγους), οι οποίες αφορούν στα χαρακτηριστικά τους, οι διαφοροποιήσεις όμως αυτές δεν επηρεάζουν τη δυνατότητα υποκατάστασης των προϊόντων μεταξύ τους υπό την έννοια ότι και οι τέσσερις τράπεζες, παρέχουν αντίστοιχα ή παρεμφερή προϊόντα ή/και υπηρεσίες.

219. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αναφερόμενα η EUROBANK θεωρεί ότι η υπό εξέταση συγκέντρωση δεν θα επηρεάσει και, σε κάθε περίπτωση, δεν θα επηρεάσει δυσμενώς τον ανταγωνισμό σε καμία από τις αγορές στις οποίες αφορά ενώ, *«[...] αντίθετα, ενόψει της προσεχούς ιδιωτικοποίησης της Eurobank, θα καταστήσει αυτή πιο ελκυστική για τους μελλοντικούς επενδυτές, προς όφελος των καταναλωτών και της εγχώριας οικονομίας εν γένει».*

Ζ.4.4.2. Η άποψη των ανταγωνιστών των μερών

α) Γενικές επιπτώσεις της συγκέντρωσης

220. Σύμφωνα με την […], η συγκεκριμένη εξαγορά πρέπει να ιδωθεί ως *«τακτοποίηση»* μέσα στην εγχώρια τραπεζική αγορά όπως αυτή προέκυψε μετά την πρωτοφανή οικονομική κρίση και τη βαθειά οικονομική ύφεση σε συνδυασμό με την ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης των Ελληνικών Τραπεζών και να συνεκτιμηθεί ως μέρος του

[380] Βλ. σχετικά ανωτέρω, ενότητα *Ζ.2.2.3. Περιθώριο επιτοκίου.*
[381] Βλ. σχετικά http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/rates_markets/deposits.aspx.
[382] Βλ. σχετικά την υπ’ αριθμ. πρωτ. 8431/25.10.2013 απαντητική επιστολή της EUROBANK.

συνόλου των εξαγορών στον εγχώριο τραπεζικό τομέα οι οποίες προκάλεσαν ριζικές αλλαγές στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα και έχουν μεταβάλλει ουσιωδώς τον ελληνικό τραπεζικό χάρτη[383, 384]. Από τη στιγμή που γενικά στη αγορά θα υπάρξει συγκέντρωση καταθέσεων με ταυτόχρονη μείωση των πηγών χρηματοδότησης λόγω της συρρίκνωσης του αριθμού των Τραπεζικών ιδρυμάτων, τα αποτελέσματα της συγκέντρωσης θα γίνουν ορατά μετά την πλήρη συγχώνευση των Τραπεζών και λειτουργικά[385]. Η ολοκλήρωση των συγκεντρώσεων θα οδηγήσει μοιραία σε δραστικό περιορισμό του αριθμού των ανταγωνιστών στην εγχώρια τραπεζική αγορά και θα συντελέσει αναμφίβολα σε ανακατανομή των μεριδίων αγοράς, με σημαντική ενίσχυση των υφιστάμενων μεριδίων αγοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων που θα προκύψουν από τις συγκεντρώσεις[386].

221. Αντίθετα, η […] επισημαίνει ότι η μείωση του αριθμού των πιστωτικών ιδρυμάτων στη χώρα μπορεί αφενός να οδηγήσει σε ολιγοπωλιακές καταστάσεις ως προς την τιμολόγηση των δανείων και των υπηρεσιών, αφετέρου όμως η ύπαρξη λιγότερων και μεγαλύτερων τραπεζικών σχημάτων θα οδηγήσει σε μείωση του κόστους χρηματοδότησης των τραπεζών, το οποίο αναμένεται να μετακυλήσει και στην τιμολόγηση των δανείων ενώ η διαδικασία σύγκρισης των όρων παροχής τραπεζικών δανείων και υπηρεσιών θα καταστεί ευκολότερη για τους πελάτες των τραπεζών λόγω της ύπαρξης μικρότερου αριθμού τραπεζικών ιδρυμάτων.[387]

222. Κατά την εκτίμηση της […], *«[η] επικείμενη συγκέντρωση Eurobank - Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Ε δεν πρόκειται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά την εν γένει βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη λειτουργία του ανταγωνισμού. Ο λόγος είναι ότι […] τόσο στην ευρύτερη αγορά τραπεζικών υπηρεσιών, όσο και στις επιμέρους αγορές […]ο ανταγωνισμός που αναπτύσσεται σήμερα είναι ιδιαιτέρως έντονος και σημαντικοί παράγοντες, όπως η πρόσβαση ή μη σε πηγές χρηματοδοτήσεως, η φήμη και αξιοπιστία καθώς και η προσφορά παρομοίων παρεχομένων υπηρεσιών ή προϊόντων στην πλειοψηφία των ανωτέρω αγορών, ικανοποιούνται από πολλές επιχειρήσεις του κλάδου με αποτέλεσμα το νέο όχημα να έχει να αντιμετωπίσει σημαντικούς ανταγωνιστές σε όλες τις ανωτέρω αγορές. Παράγοντες όπως η φήμη του ΤΤ, το μερίδιο αγοράς του, η εξέλιξη του, ο τρόπος τιμολογήσεως και η όποια εξειδίκευση του σε συγκεκριμένες αγορές δεν αίρουν τα ανωτέρω συμπεράσματά μας, διότι τέτοιοι παράγοντες συναντιούνται ει μη και σε μεγαλύτερο βαθμό και σε άλλα τραπεζικά ιδρύματα της χώρας»*. Σημειώνει επίσης ότι σε πολλές από τις ανωτέρω αγορές δραστηριοποιούνται και ξένα τραπεζικά ιδρύματα ή εταιρίες τα οποία επίσης ικανοποιούν τους παραπάνω παράγοντες. Ταυτόχρονα, κατά την ίδια, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν πρόκειται να δημιουργήσει εμπόδια εισόδου στο σύνολο των εξεταζόμενων αγορών, ενώ τα όποια εμπόδια ανάπτυξης τυχόν υφίστανται σχετίζονται πρωτίστως με την *«υφιστάμενη οικονομική συγκυρία και τις συνθήκες και δυσκολίες που*

[383] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[384] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[385] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[386] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[387]Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]

αυτή έχει επιφέρει στο σύνολο του τραπεζικού κλάδου […]»[388], κι ως εκ τούτου δεν συνδέονται αιτιωδώς με την υπό κρίση πράξη.

223. Ο ανταγωνισμός με την ευρεία έννοια δεν θα δεχθεί καμία απολύτως αλλοίωση σύμφωνα με την […][389], καθώς η οικονομική κρίση έχει καταστήσει τους πελάτες των τραπεζών πολύ πιο επιφυλακτικούς και με τάσεις αναζήτησης ενημέρωσης πριν από κάθε νέα απόφαση για επιλογή τραπεζικού ιδρύματος ή προϊόντος. Ακόμα και στις πλέον ανταγωνιστικές περιόδους της ελληνικής τραπεζικής ιστορίας, οι πελάτες πριν καταλήξουν σε επιλογή αναζητούσαν ενημέρωση από δύο-τρείς εναλλακτικούς παρόχους. Η αγορά, παρά τη συγκέντρωσή της, εξακολουθεί να είναι ανταγωνιστική και σε κάθε σχετική αγορά προϊόντος υπάρχουν πολλές εναλλακτικές προτάσεις για τους καταναλωτές. Μετά την εξεταζόμενη συγκέντρωση θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν σε κάθε γεωγραφική περιοχή της χώρας αρκετοί εναλλακτικοί πάροχοι και έτσι διασφαλίζεται η ανταγωνιστικότητα της αγοράς. Η δε διαφάνεια και η αποδοτικότητα της αναζήτησης ενδέχεται να καταστήσει ακόμη πιο εύκολη τη σύγκριση μεταξύ τραπεζικών ιδρυμάτων και άρα ο ανταγωνισμός να βγει και ενισχυμένος. Επισημαίνεται δε ότι σε μία αγορά που οι βασικοί της παίκτες θα έχουν στο μέλλον σημαντικά θέματα με την υγιή ανάπτυξη των εργασιών τους, η περίοδος μετά την ανακεφαλαιοποίηση είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική ως προς την αναζήτηση κερδοφόρων σχέσεων με νέους πελάτες αλλά και στην διακράτηση των υφιστάμενων. Καθώς δεν υπάρχουν *«φράγματα εξόδου»* για τους πελάτες και δεδομένου ότι μέσα από την κρίση αυτοί είναι πλέον πολύ πιο απαιτητικοί και επιφυλακτικοί απέναντι στις τράπεζες, το μέλλον θα είναι πολύ ανταγωνιστικό μεταξύ των τραπεζών που θα κληθούν να ικανοποιήσουν τους πελάτες τους σε επίπεδο προϊόντων, καινοτομίας και εξυπηρέτησης.

224. Κατά τη […][390], δεδομένου ότι η εγχώρια τραπεζική αγορά διακρίνεται από έντονη μεταβλητότητα κατά τα τελευταία δύο έτη, οι επιπτώσεις της πραγματοποίησης της υπό κρίσης συγκέντρωσης θα πρέπει να αξιολογηθούν, τόσο βάσει των πρόσφατων εξελίξεων στον ελληνικό τραπεζικό κλάδο όσο και βάσει, της πορείας της ελληνικής οικονομίας τα επόμενα έτη. Οι έντονες τάσεις συγκέντρωσης που επικρατούν στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα αποτελούν αφενός μορφή αντίστασης στη τρέχουσα οικονομική συγκυρία και ύφεση και αφετέρου στο συστημικό κίνδυνο[391]. Αναμφίβολα δε, μετά την ολοκλήρωση και της υπό εξέταση συγκέντρωσης, ο όμιλος της EUROBANK[392], που ούτως ή άλλως συγκαταλέγεται μεταξύ των *«μεγάλων παικτών»* στην εγχώρια τραπεζική αγορά, θα ενισχυθεί σημαντικά. Παραταύτα, δεδομένης της παρουσίας ανταγωνιστών με σημαντικά μερίδια στις επιμέρους αγορές, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν φαίνεται πιθανό να οδηγήσει στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσης συνολικά στην εγχώρια τραπεζική αγορά.

β) Ειδικότερα: επιπτώσεις της συγκέντρωσης στη λειτουργία των αγορών καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής

---

[388] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[389] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[390] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[391] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[392] Σημειώνει ότι πέραν της υπό εξέταση συγκέντρωσης, έχει ήδη γνωστοποιηθεί η απόκτηση από τη EUROBANK του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου της Νέας Proton.

225. Όσον αφορά ειδικά τις επιπτώσεις της υπό κρίση συγκέντρωσης στη λειτουργία των αγορών καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής, σύμφωνα με αρκετά από τα ερωτηθέντα πιστωτικά ιδρύματα, η υπό κρίση συγχώνευση δεν αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία του ανταγωνισμού[393]. Αναλυτικότερα:

226. Σύμφωνα με την […], η αγορά των καταθέσεων είναι εξαιρετικά ανταγωνιστική, ιδιαίτερα από το 2008 και μετά. Ο υφιστάμενος έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων αναμένεται να συνεχιστεί αμείωτος και κατά τα επόμενα έτη, δεδομένου ότι η αύξηση της ρευστότητας αποτελεί για τις τράπεζες καίρια ανάγκη. Επιπλέον, η τράπεζα στην οποία οι πελάτες τοποθετούν τη ρευστότητά τους είναι κατά κανόνα και αυτή που τηρούν τη βασική τους τραπεζική σχέση. Βεβαίως, στην Ελλάδα οι καταθέσεις πλέον είναι διάσπαρτες σε πολλά τραπεζικά ιδρύματα είτε λόγω του φόβου για το «ανασφάλιστο» τμήμα τους[394], είτε γιατί πελάτες που έχουν δάνειο σε μία τράπεζα προτιμούν να διατηρούν τις καταθέσεις τους σε άλλη τράπεζα για προφανείς λόγους σε περίπτωση που η εξέλιξη της αποπληρωμής του δανείου τους δεν είναι θετική.

227. Σύμφωνα με την […][395] αν πρέπει να σημειωθεί η σημαντικότερη μεταξύ των μεταβολών που επέρχονται στο πλαίσιο της παρούσας συγκέντρωσης, θα ήταν αυτή στην αγορά των καταθέσεων, καθώς η πρόσκτηση του νέου ΤΤ προσδίδει ένα μερίδιο αγοράς της τάξης του 6% στο νέο σχήμα. Με αυτό φαίνεται να συμφωνεί και η […], σύμφωνα με την οποία το Νέο ΤΤ συγκεντρώνει σημαντικά μερίδια αγοράς μόνο στις καταθέσεις λιανικής, όπου μάλιστα δραστηριοποιείται ιστορικά, κατέχοντας ιδιαίτερη φήμη και εκτεταμένο δίκτυο καταστημάτων (ίδια υποκαταστήματα ή καταστήματα ΕΛΤΑ, με τα οποία διαθέτει στενή εμπορική συνεργασία) σε απομακρυσμένες περιοχές.

228. Σε σχέση με τις αγορές καταθέσεων, η […] σημειώνει ότι το γεγονός ότι μειώνεται δραστικά το μέγεθος των διαθεσίμων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα σε συνδυασμό με την αβεβαιότητα για το μέγεθος της εγγύησης των καταθέσεων θα οδηγήσει τους καταθέτες σε διασπορά των διαθεσίμων τους εκτός καταθετικών προϊόντων μέσα στην ίδια τράπεζα, είτε σε ανάληψη από την Τράπεζα μέρους των καταθέσεών τους και τοποθέτησή τους σε κάποιο από τα εναπομείναντα πιστωτικά ιδρύματα. Κατά την ίδια, το ίδιο θα συμβεί και στις άλλες συστημικές Τράπεζες με αποτέλεσμα την «ανταλλαγή καταθετών» μεταξύ τους. Ένα πολύ πιθανό σενάριο κατά την τράπεζα είναι η στροφή των καταθετών σε επενδυτικά προϊόντα όπως μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια, ομόλογα κλπ. Σε αυτή την περίπτωση θα υπάρξει μείωση των καταθέσεων λιανικής, αύξηση όμως των καταθέσεων από θεσμικούς.

229. Στις χορηγήσεις λιανικής τραπεζικής, οι συγκεντρώσεις των τραπεζών, με δεδομένη την αλληλοεπικάλυψη [“overlap”] πελατών, θα οδηγήσουν σε αύξηση του ρίσκου συγκέντρωσης ανά πελάτη κατά την […][396] η οποία θεωρεί ότι η νέα Τράπεζα αρχικά θα οδηγηθεί σε συγκέντρωση οφειλών σε ένα δανειακό προϊόν και στη συνέχεια θα

---

[393] Βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] και την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[394] Υφιστάμενο όριο εγγύησης καταθέσεων τα 100 χιλ. ευρώ.

[395] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[396] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

αναζητήσει προπληρωμές που για να επιτευχθούν θα χρειαστεί να μειώσει το οφειλόμενο κεφάλαιο. Η προπληρωμές θα μειώσουν το σύνολο των καταθέσεων ή θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν από άλλες Τράπεζες οι οποίες όμως θα πρέπει να διαχειριστούν τα ίδια προβλήματα. Η άποψη της […] είναι ότι το σημερινό οικονομικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από την ανάγκη για συγκέντρωση του χρηματοοικονομικού κλάδου με κύριο στόχο την εξυγίανση των τραπεζικών ισολογισμών και δευτερεύοντα την επίτευξη οικονομιών κλίμακας.

230. Για δε το χώρο της στεγαστικής πίστης, η […] σημειώνει ότι η συνένωση των δύο τραπεζών δημιουργεί έναν ισχυρό ανταγωνιστή στον χώρο της στεγαστικής πίστης με εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς που πλησιάζει το 23% και με υπόλοιπο 16,9 δις ευρώ περίπου.[397] Η εξέλιξη αυτή θέτει τη «νέα» Τράπεζα σε ισχυρή θέση στην Κτηματική Πίστη, σχεδόν ισόβαθμα με τους υπόλοιπους βασικούς ανταγωνιστές της, ΕΤΕ, Alpha Bank και Πειραιώς. Η απόκτηση του νέου Τ.Τ. διευρύνει το πελατολόγιο της Eurobank προς μεσαία και χαμηλά εισοδήματα στο χώρο των δημοσίων υπαλλήλων και γενικά αποκτά μια πιστή πελατεία η οποία εμπιστεύεται και τις καταθέσεις της. Το εν λόγω πελατολόγιο έχει παρόμοια χαρακτηριστικά με αυτό της […] και με την έννοια αυτή, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, η […] θεωρεί ότι αποκτά έναν ισχυρό ανταγωνιστή. Παράλληλα, στον τομέα της καταναλωτικής πίστης θεωρεί ότι η απορρόφηση του νέου ΤΤ από τη Eurobank δεν αναμένεται να απομειώσει την ένταση του ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος του μεριδίου αγοράς της υπό απορρόφηση εταιρείας και την ικανότητά της να προσφέρει και να προωθεί ανταγωνιστικά προϊόντα.

231. Όσο δε αφορά στο δίκτυο, η […][398] επισημαίνει ότι για τις αγορές των καταθέσεων και των χορηγήσεων, ιδίως λιανικής τραπεζικής, καίριας σημασίας είναι η ύπαρξη υποκαταστημάτων για την εξυπηρέτηση των πελατών. Στα πλαίσια αυτά, θα πρέπει να σημειωθεί η σημαντική παρουσία του Νέου ΤΤ σε μεγάλη γεωγραφική κλίμακα και απομακρυσμένες περιοχές, είτε μέσω υποκαταστημάτων είτε μέσω των ΕΛΤΑ, της οποία θα επωφεληθεί η Τράπεζα Eurobank με την ολοκλήρωση της υπό εξέταση συγκέντρωσης. Σύμφωνα δε και με την […][399] εκτιμάται ότι μετά την ολοκλήρωση των διεργασιών της συγκέντρωσης, η νέα Τράπεζα αποκτά ένα εξαιρετικά εκτεταμένο δίκτυο, το οποίο σε αρχικό στάδιο ενδεχομένως να της δίνει ένα σχετικό προβάδισμα έναντι των λοιπών τραπεζών, αλλά αναμένεται ότι σταδιακά το δίκτυο θα εξορθολογιστεί συναρτήσει των μεγεθών και εργασιών, στα πλαίσια της επιβαλλόμενης αναδιοργάνωσης.

Ζ.4.4.3. Η άποψη της Επιτροπής

α) Καταθετικά προϊόντα λιανικής τραπεζικής

i) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

---

[397] Η τράπεζα επικαλείται στοιχεία από παρουσίαση της Eurobank για το 1ο τρίμηνο του 2013 και από παρουσίαση του Τ.Τ. για το Νοέμβριο 2011.
[398] Υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απάντησή της.
[399] Υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απάντησή της.

232. Στην ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων λιανικής, ο Όμιλος Πειραιώς διατηρεί την πρώτη θέση με μερίδιο περίπου [25-35]% με βάση στοιχεία α' εξαμήνου 2013, ενώ έπονται ο Όμιλος Εθνικής με μερίδιο περίπου [15-25]%, ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%, ενώ η ενιαία οντότητα βρίσκεται στην τέταρτη θέση, με μερίδιο [15-25]% αυξημένο κατά [5-15]%. Επισημαίνεται ότι και προ της υπό κρίση πράξης, η αποκτώσα βρισκόταν στην τέταρτη θέση, ενώ σύμφωνα με το σχετικό πίνακα ανωτέρω, ο δείκτης HHI αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης ανέρχεται στις [2000-2200] μονάδες, ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι οριακά ανώτερη των ασφαλών ορίων ([150-200] μονάδες) που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων[400].

233. Στην υπο-αγορά των καταθέσεων όψεως (τρεχούμενων) ο Όμιλος Πειραιώς διατηρεί την πρώτη θέση με μερίδιο περίπου [25-35]% με βάση στοιχεία α' εξαμήνου 2013, ενώ έπονται ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [25-35]%, ενώ η ενιαία οντότητα βρίσκεται στην τρίτη θέση, με μερίδιο [15-25]% αυξημένο κατά [1-3]% και έπεται ο Όμιλος Εθνικής με μερίδιο [5-15]% περίπου. Επισημαίνεται ότι και προ της υπό κρίση πράξης, η αποκτώσα βρισκόταν στην τρίτη θέση, ενώ η έτερη συμμετέχουσα επιχείρηση βρισκόταν στην πέμπτη θέση. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με σχετικό πίνακα ανωτέρω, ο δείκτης HHI αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης ανέρχεται στις [2200-2400] μονάδες, ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι εντός των ασφαλών ορίων ([50-100] μονάδες) που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων[401].

234. Στην υπο-αγορά των καταθέσεων ταμιευτηρίου, ο Όμιλος Εθνικής διατηρεί την πρώτη θέση με μερίδιο περίπου [25-35]% με βάση στοιχεία α' εξαμήνου 2013, ενώ έπονται ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο περίπου [25-35]% και ο όμιλος Alpha με μερίδιο [15-25]% περίπου. Η ενιαία οντότητα βρίσκεται στην τέταρτη θέση με μερίδιο [15-25]% αυξημένο κατά [5-15]% Επισημαίνεται ότι προ της υπό κρίση πράξης, η αποκτώσα βρισκόταν στην πέμπτη θέση και η έτερη συμμετέχουσα επιχείρηση βρισκόταν στην τέταρτη θέση. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με σχετικό πίνακα ανωτέρω, ο δείκτης HHI αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης ανέρχεται στις [2300-2500] μονάδες, ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι εντός των ασφαλών ορίων ([100-150] μονάδες) που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων[402].

235. Στην υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας λιανικής, ο Όμιλος Πειραιώς διατηρεί την πρώτη θέση με μερίδιο περίπου [25-35]% με βάση στοιχεία α' εξαμήνου 2013, ενώ έπονται ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%. Η ενιαία οντότητα βρίσκεται στην τρίτη θέση με μερίδιο [15-25]%, αυξημένο κατά [5-15]% και έπεται ο Όμιλος Εθνικής με μερίδιο [15-25]% περίπου. Επισημαίνεται ότι προ της υπό κρίση πράξης, η αποκτώσα βρισκόταν στην τέταρτη θέση και η έτερη συμμετέχουσα επιχείρηση βρισκόταν στην

---

[400] Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *«Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων»* ΕΕ C 31/2004, παρ.19-21.

[401] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων *όπ.π.* παρ.19-21.

[402] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων *όπ.π.* παρ.19-21.

πέμπτη θέση. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με σχετικό πίνακα ανωτέρω, ο δείκτης HHI αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης ανέρχεται στις [2000-2200] μονάδες, ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι οριακά ανώτερη των ασφαλών ορίων ([150-200] μονάδες) που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων[403].

236. Συμπερασματικά, η ενιαία οντότητα θα κατέχει κατόπιν της υπό κρίση πράξης την τέταρτη θέση στην ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων λιανικής και στην υπο-αγορά των καταθέσεων ταμιευτηρίου και την τρίτη θέση στην υπο-αγορά των καταθέσεων όψεως και στην υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας λιανικής. Το μερίδιό της στην ενιαία αγορά και τις υπο- διακρίσεις της δεν υπερβαίνει το [15-25]%[404] και δεν συνιστά ικανή ένδειξη περί δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης, καθώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δημιουργείται συνεπεία της υπό κρίση πράξης μία οντότητα με τέτοια διαπραγματευτική ισχύ, που να είναι σε θέση να δράσει ανεξαρτήτως των λοιπών ανταγωνιστών και να εμποδίσει την περαιτέρω επέκτασή τους ή να περιορίσει την ικανότητά τους να ανταγωνισθούν[405], ενώ οι πελάτες της έχουν τη δυνατότητα να καταφύγουν σε τουλάχιστον δύο παρόμοιας δυναμικής και ισχύος από άποψης φήμης και σήματος ανταγωνιστές[406]. Της ενιαίας οντότητας προπορεύονται δύο ή τρεις ισχυροί ανταγωνιστές, ήτοι οι Όμιλοι Alpha, Πειραιώς και Εθνικής με καθιερωμένα δίκτυα επαρκούς εμβέλειας και ισχύος. Στις αγορές όπου η ενιαία οντότητα κατέχει την τρίτη θέση (ήτοι στις υπο-αγορές των καταθέσεων όψεως και προθεσμίας λιανικής) ο επόμενος ανταγωνιστής (ο Όμιλος Εθνικής) κατέχει μερίδιο το οποίο δεν είναι αισθητά μικρότερο της ενιαίας οντότητας ([5-15] ποσοστιαίες μονάδες στην υπο αγορά καταθέσεων όψεως και [1-3] μονάδες στην υπο αγορά προθεσμίας λιανικής)[407]. Επιπλέον, ειδικότερα στην αγορά των καταθέσεων όψεως, η αύξηση του μεριδίου της νέας οντότητας λόγω της συγκέντρωσης κυμαίνεται σε επίπεδα κάτω του 5% (μόλις [1-3]%), γεγονός που την καθιστά καταρχήν ανεπαίσθητη[408].

237. Με τη στάθμιση όλων των ανωτέρω παραγόντων, δεν αναμένεται η υπό κρίση συγκέντρωση να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης.

ii) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητα δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

---

[403] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, *όπ.π.*, παρ.19-21.

[404] Ανακοίνωση, ό.π. παρ. 18, 27. Ακόμη και συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3894, *UNICREDITO / HVB*, Μ.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, Μ.3191, *Philip Morris/Papastratos*.

[405] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 36.

[406] Βλ. σχετ. απόφαση της Ε.Επ. Μ.5907, *Votorantim/Fischer/JV*, σκ. 204. Η σημασία της ύπαρξης παρόμοιας δυναμικής ανταγωνιστών αξιολογήθηκε ως αντισταθμιστικός παράγοντας της δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης και στις αποφάσεις της Ε.Επ. Μ.3146, *Smith & Nephew Centerpulse*, σκ.17-22, Μ.3060, *UCB/Solutia*, σκ.41-43.

[407] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων *όπ.π.* παρ.25.

[408] Υποθέσεις ΕΕπ. Μ.5384, ο.π, σκ. 85, 90, 95-96, Μ.4844, ο.π., σκ. 137-138, 139-140,155-156, Μ.4155, BNP PARIBAS/BNL, σκ.30-31.

238. Στην ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων λιανικής τραπεζικής και στην υπο-αγορά των καταθέσεων ταμιευτηρίου, στις οποίες η ενιαία οντότητα θα κατέχει την τέταρτη θέση, οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες (Όμιλοι Πειραιώς, Εθνικής, Alpha και ενιαία οντότητα) θα κατέχουν αθροιστικά, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, μερίδια ανερχόμενα σε [80-90]% και [85-95]% αντιστοίχως. Στην υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας λιανικής και στην υπο-αγορά των καταθέσεων όψεως στις οποίες η ενιαία οντότητα θα κατέχει την τρίτη θέση. Οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες (Όμιλοι Πειραιώς, Alpha και ενιαία οντότητα) θα κατέχουν αθροιστικά, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, μερίδια ανερχόμενα σε περίπου [60-70]% και [75-85]% αντιστοίχως, ενώ, εάν προστεθεί το μερίδιο της ΕΤΕ που βρίσκεται στην τέταρτη θέση, το αθροιστικό μερίδιο (των τεσσάρων μεγαλύτερων τραπεζών) θα ανέρχεται σε περίπου [80-90] και [85-95]% αντίστοιχα. Υπενθυμίζεται δε ότι εν γένει όσο υψηλότερος ο βαθμός συγκέντρωσης, τόσο περισσότερο ευάλωτη είναι μία αγορά στην δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων[409].

239. Χαρακτηριστικά των εν λόγω αγορών που σύμφωνα και με την ανωτέρω ανάλυση των ένθεν ανταγωνιστικών συνθηκών[410] ευνοούν την ανάπτυξη συντονισμού μεταξύ των τεσσάρων μεγαλύτερων τραπεζών είναι κυρίως η μείωση της ασυμμετρίας ως προς τα μερίδια αγοράς ιδίως στην ευρύτερη αγορά των καταθέσεων και των καταθέσεων προθεσμίας, η ύπαρξη εμποδίων εισόδου, η διαφάνεια ως προς την τιμολόγηση και τους όρους συναλλαγών, η έλλειψη αντισταθμιστικής ισχύος των καταναλωτών καθώς οι όροι παροχής των σχετικών υπηρεσιών είναι σε μεγάλο βαθμό προκαθορισμένοι από τα τραπεζικά ιδρύματα.

240. Εντούτοις, στις περιστάσεις της κρινομένης υπόθεσης, τα ως άνω υψηλά αθροιστικά ποσοστά θα κατέχουν τρεις ή τέσσερις επιχειρήσεις γεγονός το οποίο καθιστά τον πιθανό συντονισμό *καταρχήν σχετικά ασταθή* λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτό προϋποθέτει και των επακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών, δημιουργώντας μακροχρόνια μία ασταθή και δυσβάσταχτη κατάσταση[411]. Επίσης, στο σύνολο των αγορών εξακολουθεί να υφίσταται εν μέρει ασυμμετρία ως προς τα μερίδια αγοράς των τεσσάρων μεγαλύτερων τραπεζών, καθώς η απόσταση μεταξύ του πρώτου και του τέταρτου τραπεζικού ιδρύματος κυμαίνεται είτε λίγο πάνω από το [5-15]% (βλ. ευρύτερη αγορά καταθέσεων λιανικής και καταθέσεις προθεσμίας), στο [5-15]% περίπου (βλ. καταθέσεις όψεως) ή και στο [15-25]% περίπου (βλ. καταθέσεις ταμιευτηρίου). Σημειώνεται, επίσης, ότι, ιδίως στις καταθέσεις όψεως, η αύξηση του μεριδίου αγοράς που προκύπτει από τη συγκέντρωση είναι κατώτερη του 5%, ενώ και στις υπόλοιπες αγορές η εν λόγω αύξηση δεν υπερβαίνει το [5-15]%, γεγονός το οποίο

---

[409] Απόφαση Ε. Επ . Μ.3333, *Sony/BMG (2)*, σκ. 92.

[410] Βλ. Κεφάλαιο Ζ.3.

[411] Βλ. ενδεικτικά απόφαση Μ.1016, *Price Waterhouse/Coopers & Lybrand*, σκ. 103, όπου αναφέρεται: «*Από γενική άποψη, η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης τριών ή τεσσάρων προμηθευτών δεν είναι πιθανή, λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτό προϋποθέτει και των επακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών. Η κατάσταση αυτή θα ήταν ασταθής και δυσβάστακτη μακροχρόνια*».

δεν συμβάλλει στην δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων εκ της υπό κρίση συγκεντρώσεως.

241. Επιπλέον, στην αγορά των καταθέσεων ιδίως τα τελευταία χρόνια υφίσταται μία έντονα ασταθής ζήτηση καθώς αφενός υπάρχουν σημαντικές πτωτικές τάσεις (τα τελευταία έτη έχει επέλθει μείωση των καταθέσεων κατά περίπου 30%) και αφετέρου οι όποιες τάσεις σταθεροποίησης ή ανάπτυξης εντός του ιδίου χρονικού διαστήματος είναι παροδικές, στο δε μέλλον είναι αμφίβολες λόγω του εξαιρετικά ασταθούς οικονομικού περιβάλλοντος (βλ. σχετικά και ανωτέρω κεφάλαιο Ζ.2.1). Σημαντική πτωτική τάση παρατηρείται ταυτόχρονα και στα επιτόκια καταθέσεων ιδίως κατά τα τελευταία δύο έτη, 2012-2013 (βλ. ανωτέρω κεφάλαιο Ζ.2.2.1). Την εν λόγω αστάθεια ζήτησης και οικονομικού περιβάλλοντος, αλλά και τις προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής αγοράς καταθέσεων επισημαίνουν και στις απαντήσεις τους αρκετά εκ των τραπεζικών ιδρυμάτων (βλ. σχετικά κεφάλαιο Ζ.3.2). Περαιτέρω, ως επισημαίνουν αρκετά εκ των τραπεζικών ιδρυμάτων (πχ. […], […], […], βλ. κεφάλαιο Ζ.3.4), εφόσον υπάρξει βελτίωση του οικονομικού κλίματος τα επόμενα χρόνια, αναμένεται η ανάπτυξη δυνητικού ανταγωνισμού εντός της ελληνικής τραπεζικής αγοράς που δύναται να εκφραστεί κυρίως με την εξαγορά τουλάχιστον μέρους των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων είτε από αλλοδαπούς είτε και από εγχώριους επενδυτές. Ταυτόχρονα, τονίζεται ότι το κόστος μεταστροφής ιδίως στις καταθέσεις όψεως και ταμιευτηρίου είναι αμελητέο, ενώ στις καταθέσεις προθεσμίας παρά την ύπαρξη κόστους μεταστροφής υφίσταται τα τελευταία χρόνια ανταγωνισμός ως προς την προσέλκυση νέων πελατών με την αύξηση των αποδόσεων (βλ. κεφάλαια Ζ.2.2.1 και Ζ.3.9).

242. Ειδικώς, στην υπο-αγορά των *καταθέσεων προθεσμίας λιανικής*, υπό το ενδεχόμενο του πιθανού συντονισμού μεταξύ των τριών μεγαλύτερων τραπεζών (ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ALPHA, νέα οντότητα), επισημαίνεται ότι παρότι το παραπάνω διαπιστούμενο υψηλό ποσοστό (που υπερβαίνει το 60%) θα κατέχουν τρεις επιχειρήσεις παραμένει ικανό ανταγωνιστικό περιθώριο, […] μεγαλύτερο του 30%. Υπό το ίδιο ενδεχόμενο, στην υπο-αγορά των ***καταθέσεων όψεως,*** όπου το παραπάνω διαπιστούμενο υψηλό ποσοστό (που υπερβαίνει το 60%) ομοίως θα κατέχουν τρεις επιχειρήσεις δεν παραμένει ικανό ανταγωνιστικό περιθώριο (ανέρχεται στο 20%). Δεδομένου όμως ότι, σημαντική παράμετρος για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι η παρουσία ενδείξεων περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά[412] λόγω της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, συνεκτιμάται εν προκειμένω ότι η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK και η συνακόλουθη μείωση του ανταγωνιστικού περιθωρίου είναι χαμηλή, καθώς δεν υπερβαίνει το 5%[413]. Εξάλλου, και

[412] Ό.π. IV/M.202, *Thorn EMI/Virgin Music,* παρ. 40.

[413] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί σε πληθώρα αποφάσεών της ότι, όταν η επαύξηση του μεριδίου μίας απορροφώσας/ αποκτώσας συμμετοχή επιχείρησης στη σχετική αγορά κυμαίνεται μεταξύ 0-5%, θεωρείται κατά την κείμενη ορολογία «οριακή» ή «αμελητέα». Βλ. σχετ. αποφάσεις Ε.Επ. αναφορικά με συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα Μ.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets*, σκ. 137-140, 155-156,193, Μ.5384, *BNP Paribas/Fortis*, σκ. 89-90 και 95-96. Αντίστοιχα έχει κρίνει και σε άλλες υποθέσεις συγκεντρώσεων, ενδεικτικά αναφερομένων των Μ.2495, *Haniel/Fels*, Μ. 6704, *Rewe Touristik GMBH/Ferid Nasr/Ecim Holding SA*, σκ. 30-32 και 39,

στην αγορά αυτή η διαπιστούμενη συμμετρία κατόπιν της υπό κρίση πράξης, όπου το μερίδιο αγοράς του πρώτου από τον τρίτο παίκτη (του Ομίλου Πειραιώς από την ενιαία οντότητα) εμφανίζει απόκλιση [5-15] ποσοστιαίες μονάδες, δε διαφέρει ουσιωδώς από την κατάσταση προ της υπό κρίση πράξης, όπου η απόκλιση ήταν περί τις [5-15] ποσοστιαίες μονάδες. Περαιτέρω η αγορά παρουσίαζε υψηλό βαθμό συγκέντρωσης (άνω των 2000 μονάδων) και πριν την υπό κρίση πράξη.

243. Ως ασταθής αξιολογείται ο συντονισμός στην περίπτωση των τεσσάρων επιχειρήσεων, αν και υπό το σενάριο αυτό δεν υφίστανται ικανοί μικρότεροι ανταγωνιστές που δύνανται να ασκήσουν επαρκή ανταγωνιστική πίεση στις τέσσερεις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, ενώ και το εναπομένον ανταγωνιστικό περιθώριο αξιολογείται ως μικρό (μικρότερο των 20 ποσοστιαίων μονάδων στις σχετικές εξεταζόμενες αγορές)[414].

244. Ειδικώς στην υπο-αγορά των *καταθέσεων ταμιευτηρίου λιανικής*, όπου ως προαναφέρθηκε οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες θα κατέχουν σχεδόν το σύνολο της αγοράς, συνεκτιμάται ότι τα μερίδια τους παρουσιάζουν ασυμμετρία, καθώς το μερίδιο του πρώτου από τον τέταρτο παίκτη εμφανίζει απόκλιση σχεδόν [15-25] ποσοστιαίες μονάδες. Περαιτέρω και δεδομένου ότι σημαντική παράμετρος για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι η παρουσία ενδείξεων περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά[415] λόγω της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, συνεκτιμάται, αφενός, ότι η αγορά παρουσίαζε υψηλό βαθμό συγκέντρωσης (πλέον των 2000 μονάδων) και προ της υπό κρίση πράξης και, αφετέρου, ότι ο δείκτης HHI, μετά τη συγκέντρωση, μεταβάλλεται κάτω του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων (εν προκειμένω κατά [100-150]).

245. Συνεκτιμάται ακόμα ότι σε όλες τις ως άνω αγορές η επιρροή της υπό κρίση πράξης στις ανταγωνιστικές συνθήκες της αγοράς είναι ως ένα βαθμό περιορισμένη, λαμβάνοντας υπόψη και ότι η μεταβολή του δείκτη συγκέντρωσης κινείται είτε εντός των ασφαλών ορίων (υπο-αγορές των καταθέσεων όψεως και ταμιευτηρίου) είτε είναι οριακά ανώτερη αυτών (στην ευρύτερη αγορά καταθέσεων [150-200] και στην υπο αγορά προθεσμίας [150-200] μονάδες), καθώς και ότι η υπό κρίση πράξη δεν δημιουργεί σημαντική ανακατανομή της θέσης των παικτών, καθώς στην ευρύτερη αγορά των καταθέσεων και την υπο-αγορά των καταθέσεων όψεως δεν υπάρχει καμία μεταβολή, ενώ στις άλλες υπο-αγορές η μόνη μεταβολή συνίσταται στην μετατόπιση της ενιαίας οντότητας κατά μία θέση (από την πέμπτη στην τέταρτη θέση στην αγορά των καταθέσεων ταμιευτηρίου και από την τέταρτη στην τρίτη θέση στην υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας).

M.6132, *Cargill/KVB*, σκ. 52-53 και 60, M.5717, *The Stanley Works/The Black& Decker Corporation*, σκ. 32, 37 ,46 και 59.

[414] Γενικώς πάντως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκρίνει συγκεντρώσεις, στις οποίες εξετάστηκαν τα συντονισμένα αποτελέσματα μεταξύ άνω των τριών προμηθευτών θεωρώντας ότι οι επηρεαζόμενες αγορές δεν ευνοούν την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Βλ. επίσης και M.258 όπου τέσσερις επιχειρήσεις κατείχαν το 90% της αγοράς, αλλά και Απόφαση Ε.Επ. M.3333, *Sony/BMG (2),* όπου τέσσερις προμηθευτές θα είχαν το 75-80% της αγοράς αλλά η συγκέντρωση τελικώς εγκρίθηκε άνευ όρων. Βλ. ενδεικτικά περαιτέρω νομολογία που παρατίθεται στο *N. Levy,* European Merger Control Law, (εκδ.2008), Κεφ.5 παρ. 5.13[8][β].

[415] Ό.π. IV/M.202, *Thorn EMI/Virgin Music,* παρ. 40.

246. Εξάλλου, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Γ.Δ.Α., δεν υφίστανται ούτε δημιουργούνται μετά την υπό κρίση συγκέντρωση ιδιαίτεροι και μόνιμοι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των δραστηριοποιούμενων στις εν λόγω σχετικές αγορές επιχειρήσεων, που να δύνανται να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός μηχανισμού συντονισμού και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση αποκλίσεων από τους όρους συντονισμού. Επιπροσθέτως, παρά το σημαντικό βαθμό ομοιογένειας μεταξύ τουλάχιστον των σημαντικότερων προσφερόμενων προϊόντων, δεν παρατηρείται αντίστοιχη συμμετρία στη διάρθρωση του συνολικού κόστους των ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι ο δείκτης λειτουργικών εξόδων προς τα λειτουργικά έσοδα των συμμετεχουσών και των πλησιέστερων ανταγωνιστών τους παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις[416], γεγονός που εκτιμάται ότι περιορίζει τη βιωσιμότητα τυχόν συντονισμού μεταξύ των τραπεζών και συνιστά σοβαρή ένδειξη διαφοροποίησης των επιχειρηματικών κινήτρων τους.

247. Βάσει του συνόλου των ως άνω διαπιστώσεων, συνάγεται ότι η συγκέντρωση δεν θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στην ως άνω αγορά με τη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

β)Προϊόντα χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής

i) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

248. Στην αγορά των στεγαστικών δανείων, βάσει στοιχείων α’ εξαμήνου 2013 την πρώτη θέση προ της υπό κρίση συγκέντρωσης κατέχει η ΕΤΕ, την οποία και διατηρεί και κατόπιν της υπό εξέταση πράξης, κατέχοντας μερίδιο αγοράς περίπου [15-25]%, ενώ τη δεύτερη θέση διατηρεί ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο περίπου [15-25]% και την τρίτη θέση ο Όμιλος Alpha με μερίδιο [15-25]%. Η ενιαία οντότητα θα κατέχει την τέταρτη θέση, όπου βρισκόταν η αποκτώσα και προ της υπό κρίση πράξης, με μερίδιο αγοράς [15-25]%, αυξημένο κατά [5-15]%. Ο δείκτης HHI αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι οριακά ανώτερος των 2.000 μονάδων και ανέρχεται στις [2000-2200] μονάδες, ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι ομοίως οριακά ανώτερη των ασφαλών ορίων ([150-200]) που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων[417].

249. Στην αγορά της καταναλωτικής πίστης (εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών) βάσει στοιχείων α’ εξαμήνου 2013 η ενιαία οντότητα θα κατέχει δυνάμει του συνδυαστικού της μεριδίου την πρώτη θέση συνεπεία της υπό εξέταση συγκέντρωσης (με μερίδιο [25-35]%), ενώ έπονται ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο περίπου [25-35]%, που προηγουμένως κατείχε την πρώτη θέση, η ΕΤΕ με μερίδιο περίπου [15-25]% καθώς και ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%. Προ της υπό κρίσης πράξης η αποκτώσα κατείχε την δεύτερη θέση με μερίδιο [15-25]%, το Νέο ΤΤ βρισκόταν στην πέμπτη θέση με μερίδιο [3-5]%, ενώ κατόπιν της πραγματοποίησης της υπό κρίση πράξης, η ενιαία οντότητα θα κατέχει την πρώτη θέση, με μερίδιο αγοράς [25-35]%. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με

---

[416] Βλ. αναλυτικά ανωτέρω Ενότητα Ε.

[417] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, όπ., παρ. 19-21.

σχετικό πίνακα ανωτέρω, ο δείκτης HHI αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι [2200-2400] μονάδες, ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι πέραν των ασφαλών ορίων ([200-250] μονάδες) που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων[418].

250. Στην αγορά της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, βάσει στοιχείων α' εξαμήνου 2013 η ενιαία οντότητα θα κατέχει δυνάμει του συνδυαστικού της μεριδίου την πρώτη θέση συνεπεία της υπό εξέταση συγκέντρωσης, με μερίδιο αγοράς [25-35]%, ενώ έπεται ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο [15-25]%, που προηγουμένως κατείχε την πρώτη θέση, η ΕΤΕ με μερίδιο περίπου [15-25]%, καθώς και ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%. Προ της υπό κρίση πράξης η αποκτώσα κατείχε την τρίτη θέση, ενώ το Νέο ΤΤ βρισκόταν στην έκτη θέση με μερίδιο [5-15]%. Επισημαίνεται ότι στην πέμπτη θέση παραμένει η Citibank με μερίδιο [5-15]%. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με σχετικό πίνακα ανωτέρω, ο δείκτης HHI αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης ξεπερνά οριακά το ασφαλές όριο των 2.000 μονάδων ([2000-2200]), ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι στις [200-250] μονάδες, οριακά ανώτερη των ασφαλών ορίων που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

251. Συμπερασματικά, στην αγορά των στεγαστικών δανείων η ενιαία οντότητα θα κατέχει συνεπεία της υπό κρίση πράξης την τέταρτη θέση γεγονός το οποίο δεν συνιστά ικανή ένδειξη περί δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης, ενόψει και του γεγονότος ότι στην εν λόγω αγορά το μερίδιο αγοράς της ενιαίας οντότητας δεν υπερβαίνει το 25%[419].

252. Περαιτέρω παρά το γεγονός ότι η ενιαία οντότητα θα κατέχει συνεπεία της υπό κρίση πράξης την πρώτη θέση στις υπο-αγορές τις καταναλωτικής πίστης, το συνδυαστικό μερίδιό της συνεπεία της υπό εξέταση συγκέντρωσης δεν συνιστά ικανή ένδειξη περί δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης, καθώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποκτά σε κάποια υπο-αγορά μερίδιο με σημαντική διαφορά από τον επόμενο ανταγωνιστή (η διαφορά από τον επόμενο ανταγωνιστή –τον Όμιλο Πειραιώς - είναι μόλις [1-3] ποσοστιαίες μονάδες στην υπο-αγορά της καταναλωτικής πίστης εκτός πιστωτικών καρτών και λιγότερο από [0-1] ποσοστιαία μονάδα στην υπο-αγορά της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών). Εξάλλου, ενώ πραγματοποιείται μερική ανακατανομή της θέσης των παικτών στις ως άνω υπο - αγορές δεν δημιουργείται λόγω της υπό κρίση πράξης μία οντότητα με τέτοια διαπραγματευτική ισχύ, που να είναι σε θέση να δράσει ανεξαρτήτως των λοιπών ανταγωνιστών.

253. Επιπλέον, δεν αναμένεται η νέα οντότητα να είναι σε θέση να εμποδίσει την περαιτέρω επέκταση των ανταγωνιστών της ή να περιορίσει την ικανότητά τους να ανταγωνισθούν[420]. Ειδικότερα, αναφορικά με την αγορά της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών εκτιμάται ότι το συγκεκριμένο προϊόν δεν απαιτεί κάποιου είδους

---

[418] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, όπ., παρ. 19-21.

[419] Ανακοίνωση, ό.π. παρ. 18, 27. Ακόμη και συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3894 *UNICREDITO / HVB*, Μ.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, Μ.3191, *Philip Morris/Papastratos*.

[420] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π. παρ. 36.

ιδιαίτερη τεχνογνωσία για την ανάπτυξή του, την οποία πιθανώς να κατέχουν μόνο οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις και δεν υφίστανται νομικά εμπόδια εισόδου στη σχετική αγορά, πέραν των γενικών για τη δραστηριοποίηση στον τραπεζικό κλάδο[421]. Τα αυτά εκτιμώνται και για την αγορά καταναλωτικής πίστης εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών. Επιπλέον, οι πελάτες έχουν τη δυνατότητα να καταφύγουν σε τουλάχιστον δύο παρόμοιας δυναμικής και ισχύος από άποψης φήμης και σήματος ανταγωνιστές[422]. Οι επόμενοι ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται πέραν της ενιαίας οντότητας είναι παρεμφερούς δυναμικής (Όμιλοι Πειραιώς, Εθνικής, και Alpha) με μερίδια που απέχουν λιγότερο από 20 ποσοστιαίες μονάδες από αυτά της νέας οντότητας, ενώ διαθέτουν καθιερωμένα δίκτυα αν και μικρότερης πλέον εμβέλειας και ισχύος του δικτύου αυτής στις εξεταζόμενες υπο αγορές[423]. Επιπλέον, ειδικότερα στις αγορές της καταναλωτικής πίστης (είτε εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών είτε μέσω πιστωτικών καρτών), η αύξηση του μεριδίου της νέας οντότητας λόγω της συγκέντρωσης κυμαίνεται σε επίπεδα οριακά ή κάτω του 5% (μόλις […]% και […]% αντίστοιχα), γεγονός που την καθιστά καταρχήν ανεπαίσθητη[424].

254. Τέλος, ως κατέδειξε και η οικονομική ανάλυση ανωτέρω (Κεφ. Ζ.3.12.β) και βάσει των υπολογισμών επί του συντελεστή εκτροπής το Νέο ΤΤ δεν αποτελούσε στις αναλυόμενες στην παρούσα ενότητα αγορές στενό ανταγωνιστή της Eurobank πριν την πραγματοποίηση της υπό κρίση πράξης. Εξάλλου ομοίως βάσει της οικονομικής ανάλυσης ανωτέρω και των δεικτών IPR και GUPPI Κεφ. Ζ.4.3) δεν υπάρχουν ενδείξεις για δυνατότητα βιώσιμης μονομερούς αύξησης της τιμής από τη νέα οντότητα.

255. Με τη στάθμιση όλων των ανωτέρω παραγόντων, δεν αναμένεται η υπό κρίση συγκέντρωση να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης ή στον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού στις αγορές των προϊόντων χορηγήσεων λιανικής.

ii) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητα δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

256. Στην αγορά των στεγαστικών δανείων οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες (Όμιλοι Πειραιώς, Εθνικής, Alpha και ενιαία οντότητα) θα κατέχουν αθροιστικά, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, μερίδια ανερχόμενα σε [85-95]%. Στις υπο-αγορές της καταναλωτικής πίστης εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών και της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, οι τρεις μεγαλύτερες ανά αγορά τράπεζες θα κατέχουν

[421] Βλ. και υπ' αριθμ. 534/VI/2012 απόφαση Ε.Α. σκ. 290.
[422] Βλ. σχετ. απόφαση της Ε.Επ. Μ.5907, *Votorantim/Fischer/JV*, σκ. 204. Η σημασία της ύπαρξης παρόμοιας δυναμικής ανταγωνιστών αξιολογήθηκε ως αντισταθμιστικός παράγοντας της δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης και στις αποφάσεις της Ε.Επ. Μ.3146, *Smith &Nephew/Centerpulse*, σκ.17-22, Μ.3060, *UCB/Solutia,* σκ.41-43.
[423] Συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων, ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές. Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3894, ό.π., σκ. 47-49, 59, 66, 75, Μ.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, σκ. 24-26, Μ.3191, *Philip Morris/Papastratos*, σκ.17-19.
[424] Υποθέσεις ΕΕπ. Μ.5384, ο.π, σκ. 85, 90, 95-96, Μ.4844, ο.π., σκ. 137-138, 139-140,155-156, Μ.4155, BNP PARIBAS/BNL, σκ.30-31.

αθροιστικά, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, μερίδια ανερχόμενα σε: α) καταναλωτική πίστη εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών περίπου [65-75]% (ενιαία οντότητα, Όμιλοι Πειραιώς και Εθνικής) και β) καταναλωτική πίστη μέσω πιστωτικών καρτών [65-75]% (ενιαία οντότητα, Όμιλοι Πειραιώς και Εθνικής), ενώ εάν ληφθεί υπόψη και το μερίδιο αγοράς της τέταρτης οντότητας (ALPHA), το αθροιστικό μερίδιο θα κυμαίνεται περίπου στο [85-95]% και στις δύο εν λόγω αγορές. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω αγορές παρουσιάζουν σχετικά υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Υπενθυμίζεται δε ότι εν γένει όσο υψηλότερος ο βαθμός συγκέντρωσης, τόσο περισσότερο ευάλωτη είναι μία αγορά στην δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων[425].

257. Στην κατεύθυνση δημιουργίας ή ενίσχυσης της πιθανότητας συντονισμού μεταξύ των τριών ή τεσσάρων τραπεζικών ιδρυμάτων μετά την υπό κρίση συγκέντρωση συνηγορούν κυρίως η μείωση της ασυμμετρίας ως προς τα μερίδια αγοράς ιδίως στην αγορά των στεγαστικών δανείων, η διαφάνεια ως προς την τιμολόγηση και τους όρους συναλλαγών (βλ. κεφάλαιο Ζ.3.7), η έλλειψη αντισταθμιστικής ισχύος των καταναλωτών καθώς οι όροι παροχής των σχετικών υπηρεσιών είναι σε μεγάλο βαθμό προκαθορισμένοι από τα τραπεζικά ιδρύματα (βλ. κεφάλαιο Ζ.3.8). Συνεκτιμάται επίσης ότι στις ως άνω αγορές υφίσταται κόστος μεταστροφής για τους καταναλωτές ιδίως στις υποαγορές των στεγαστικών δανείων, όπου το κόστος μεταστροφής αξιολογείται ως υψηλό, και της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, όπου το σχετικό κόστος δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως αμελητέο (βλ. κεφάλαιο Ζ.3.9), ενώ και το επίπεδο δυνητικού ανταγωνισμού αξιολογείται καταρχήν ως χαμηλό σε συνδυασμό και με τα υφιστάμενα νομικά και πραγματικά εμπόδια εισόδου (βλ. κεφάλαια Ζ.3.1 και Ζ.3.3).

258. Επιπροσθέτως, υφίσταται έντονη συμμετρία μεριδίων αγοράς μεταξύ των μεριδίων αγοράς των τεσσάρων πρώτων επιχειρήσεων σε όλες τις ως άνω αγορές των προϊόντων χορηγήσεων λιανικής. Συγκεκριμένα, και στην αγορά των στεγαστικών δανείων τα μερίδια αγοράς των τεσσάρων πρώτων επιχειρήσεων απέχουν μεταξύ τους το περισσότερο […] ποσοστιαίες μονάδες, ενώ στις υπο-αγορές της καταναλωτικής πίστης τα μερίδια αγοράς των τριών πρώτων επιχειρήσεων απέχουν μεταξύ τους λιγότερο από […] ποσοστιαίες μονάδες, χωρίς, όμως, να αποκλίνει σημαντικά το μερίδιο του τέταρτου ανταγωνιστή, το οποίο απέχει από 5 περίπου έως 10 το πολύ ποσοστιαίες μονάδες από τον προπορευόμενο ανταγωνιστή.

259. Εντούτοις, στο σύνολο των ως άνω αγορών, τα παραπάνω διαπιστούμενα υψηλά ποσοστά (που υπερβαίνουν σε όλες τις περιπτώσεις το 60%) θα κατέχουν τρεις ή τέσσερις επιχειρήσεις, γεγονός το οποίο καθιστά τον πιθανό συντονισμό *καταρχήν σχετικά ασταθή* λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτό προϋποθέτει και τα επακόλουθα κίνητρα για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών, και τη δημιουργία μακροχρόνια μίας ασταθούς και δυσβάστακτης κατάστασης[426]. Επισημαίνεται σχετικά

---

[425] Απόφαση Ε.Επ. Μ.3333, *Sony/BMG (2)*, σκ. 92.

[426] Βλ. ενδεικτικά απόφαση Μ.1016, *Price Waterhouse/Coopers &Lybrand*, σκ. 103 όπου αναφέρεται: «*Από γενική άποψη, η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης τριών ή τεσσάρων προμηθευτών δεν είναι πιθανή, λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτό προϋποθέτει και των επακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών. Η κατάσταση αυτή θα ήταν ασταθής και δυσβάστακτη μακροχρόνια*». Περαιτέρω, σύμφωνα με αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρότι η

ότι, δεδομένου ότι σημαντική παράμετρος για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι η παρουσία ενδείξεων περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά *λόγω* της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, η συμμετρία των μεριδίων ιδίως στις αγορές της καταναλωτικής πίστης δεν δημιουργείται ούτε ενισχύεται λόγω της εξεταζόμενης συγκέντρωσης, καθώς και προ της υπό κρίση πράξης και στις δύο υπο αγορές οι τρεις πρώτοι παίκτες κατείχαν μερίδια αγοράς που δεν απείχαν μεταξύ τους περισσότερο από πέντε ποσοστιαίες μονάδες.

260. Επιπλέον, στην αγορά των χορηγήσεων επικρατεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών μία έντονα πτωτική τάση, τόσο ως προς τη ζήτηση όσο και ως προς τα επιτόκια χορηγήσεων (βλ. αναλυτικά κεφάλαιο Ζ.2.1 και Ζ.2.2.2). Η πτωτική τάση της ζήτησης λόγω της ύφεσης και της αυστηροποίησης των προϋποθέσεων χορήγησης στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων, καθώς και η πτώση των τιμών των ακινήτων τα τελευταία έτη, επιβεβαιώνεται και από σχετικές καταθέσεις τραπεζικών ιδρυμάτων (βλ. πχ. […], κεφάλαιο Ζ.3.2). Εξάλλου, η αυστηροποίηση των πιστοδοτικών κριτηρίων των εγχώριων τραπεζών, ο περιορισμός της διάρκειας και του ύψους των χορηγούμενων δανείων, συνεπεία της οικονομικής ύφεσης, η αναδιάρθρωση του δημοσιονομικού χρέους και οι διαδικασίες ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών είχαν ως αποτέλεσμα την αισθητή μείωση της προσφοράς στα προϊόντα χορηγήσεων. Περαιτέρω, όπως επισημαίνουν αρκετά από τα τραπεζικά ιδρύματα (πχ. […], […], […], βλ. κεφάλαιο Ζ.3.4), εφόσον υπάρξει βελτίωση του οικονομικού κλίματος τα επόμενα χρόνια, αναμένεται η ανάπτυξη δυνητικού ανταγωνισμού εντός της ελληνικής τραπεζικής αγοράς που δύναται να εκφραστεί κυρίως με την εξαγορά τουλάχιστον μέρους των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων είτε από αλλοδαπούς είτε και από εγχώριους επενδυτές.

261. Εξάλλου, υπό το ενδεχόμενο πιθανού συντονισμού μεταξύ των τριών μεγαλύτερων τραπεζικών ιδρυμάτων, στην ως άνω υπο-αγορά της *καταναλωτικής πίστης εκτός πιστωτικών καρτών* παραμένει ανταγωνιστικό περιθώριο [25-35]%. Υπό το ίδιο ενδεχόμενο, στην αγορά της *καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών* παραμένει ικανό ανταγωνιστικό περιθώριο, ([25-35]%) και συνεκτιμάται και η δραστηριοποίηση αξιόλογου πέμπτου ανταγωνιστή (της Citibank) με μερίδιο που υπερβαίνει το 5% και ανέρχεται στο [5-15]%[427].

262. Επιπλέον, συνεκτιμάται, όπως προαναφέρθηκε, ότι σημαντική παράμετρο για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης συνιστά η παρουσία ενδείξεων περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στις συγκεκριμένες αγορές *λόγω* της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω καθώς η επαύξηση του μεριδίου της Eurobank και η συνακόλουθη μείωση του ανταγωνιστικού περιθωρίου μετά τη συγκέντρωση είναι χαμηλή, καθώς είτε δεν

πιθανότητα δημιουργίας οριζοντίων συντονισμένων αποτελεσμάτων μεταξύ τριών ηγετικών εταιριών που θα κατείχαν, μετά την πράξη της συγκέντρωσης, μερίδια αγοράς μεταξύ 70% έως και άνω του 80% εξετάστηκε σε αρκετές περιπτώσεις, η πιθανότητα αυτή αποκλείστηκε στις περισσότερες εξ αυτών, επειδή οι συνθήκες που επικρατούσαν στις επηρεαζόμενες αγορές δεν θεωρήθηκε ότι ευνοούσαν τη δημιουργία συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Βλ. ενδεικτικά νομολογία που παρατίθεται σε *N. Levy,* European Merger Control Law, (εκδ.2008), Κεφ.5 παρ. 5.13[8][β].

[427] Βλ. σχετικά *N. Levy,* European Merger Control Law, (εκδ.2008), Κεφ.5 παρ. 5.13[12][α].

υπερβαίνει το 5% (καταναλωτική πίστη εκτός πιστωτικών καρτών [3-5]%) είτε κινείται οριακά πάνω από 5% (καταναλωτική πίστη μέσω πιστωτικών καρτών [5-15]%) είτε δεν υπερβαίνει το 8% (στεγαστικά δάνεια [5-15]%) . Εξάλλου, και οι τρεις σχετικές αγορές παρουσίαζαν υψηλό βαθμό συγκέντρωσης (άνω των 1800 μονάδων) και πριν την υπό κρίση πράξη.

263. Επισημαίνεται ακόμη ότι, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Γ.Δ.Α., δεν υφίστανται ούτε δημιουργούνται μετά την υπό κρίση συγκέντρωση ιδιαίτεροι και μόνιμοι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των δραστηριοποιούμενων στις εν λόγω σχετικές αγορές επιχειρήσεων που να δύνανται να συμβάλλουν στη σταθεροποίηση και διατήρηση σε μακροχρόνια βάση των όρων συντονισμού και να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός μηχανισμού συντονισμού[428] και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση αποκλίσεων από τους όρους συντονισμού[429].

264. Επιπροσθέτως, παρά το σημαντικό βαθμό ομοιογένειας μεταξύ τουλάχιστον των σημαντικότερων προσφερόμενων προϊόντων και της συμμετρίας των μεριδίων αγοράς, δεν παρατηρείται αντίστοιχη συμμετρία στη διάρθρωση του συνολικού κόστους των ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι ο δείκτης λειτουργικών εξόδων προς τα λειτουργικά έσοδα των συμμετεχουσών παρουσιάζουν, όπως προαναφέρθηκε, σημαντικές αποκλίσεις[430], γεγονός που εκτιμάται ότι περιορίζει τη βιωσιμότητα τυχόν συντονισμού μεταξύ των τραπεζών και συνιστά σοβαρή ένδειξη διαφοροποίησης των επιχειρηματικών κινήτρων τους.

265. Τέλος, δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων δεν πιθανολογείται ούτε μεταξύ των δύο προπορευόμενων ανά αγορά τραπεζών. Συγκεκριμένα στις αγορές της καταναλωτικής πίστης οι δύο πρώτες επιχειρήσεις (ενιαία οντότητα και Όμιλος Πειραιώς) θα κατέχουν αθροιστικά, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, μερίδια ανερχόμενα σε: α) καταναλωτική πίστη μέσω πιστωτικών καρτών [45-55]% και β) καταναλωτική πίστη εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών περίπου [45-55]%. Το συνδυαστικό μερίδιο των δύο πρώτων επιχειρήσεων σε κάθε υπό εξέταση αγορά δεν επαρκεί για να προσδώσει στην εν λόγω αγορά χαρακτηριστικά δυοπωλίου,

---

[428] Κατάσταση συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως παρακωλύουσα σε σημαντικό βαθμό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς ή σε σημαντικό τμήμα αυτής μπορεί, επομένως, να προκύψει κατόπιν μιας συγκεντρώσεως όταν, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της οικείας αγοράς και της μεταβολής που θα επιφέρει στα χαρακτηριστικά της η πραγματοποίηση της συγκεντρώσεως, η τελευταία θα έχει ως αποτέλεσμα ότι κάθε μέλος του οικείου ολιγοπωλίου, συνειδητοποιώντας τα κοινά συμφέροντα, θα θεωρούσε δυνατό, οικονομικά ορθολογικό και, επομένως, προτιμητέο να υιοθετεί διαρκώς την ίδια γραμμή δράσεως στην αγορά με σκοπό να πωλεί σε τιμές υψηλότερες από τις ανταγωνιστικές, χωρίς να χρειάζεται να συνάψει συμφωνία ή να ακολουθήσει εναρμονισμένη πρακτική, κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, και χωρίς οι σημερινοί ή οι μελλοντικοί ανταγωνιστές ή ακόμη οι πελάτες και οι καταναλωτές να μπορούν να αντιδράσουν αποτελεσματικά. Βλ.ανωτ. ΔΕΕ *Impala,* ό.π., σκ. 122.

[429] Η πειθαρχία επιβάλλει να υπάρχει μία μορφή αξιόπιστου αποτρεπτικού μηχανισμού δυνάμενου να τεθεί σε λειτουργία αν εντοπισθεί παρεκκλίνουσα συμπεριφορά. Άλλωστε οι αντιδράσεις των επιχειρήσεων που δεν μετέχουν στον συντονισμό, όπως είναι οι σημερινοί ή μελλοντικοί ανταγωνιστές καθώς και οι αντιδράσεις των πελατών, δεν θα έπρεπε να μπορούν να ανατρέψουν τα αποτελέσματα που αναμένονται από τον συντονισμό. Βλ. απόφαση ΔΕΕ *Impala*, ό.π., σκ. 123.

[430] Βλ. αναλυτικά Κεφ. Ζ.3.6.

λαμβανομένου υπόψη α) του γεγονότος ότι τουλάχιστον οι επόμενοι δύο ανταγωνιστές έχουν σημαντική ισχύ από πλευράς μεριδίων και φάσματος δικτύου και β) του εξαιρετικά υψηλού εναπομείναντος ανταγωνιστικού περιθωρίου.

266. Επιπλέον, από τα διαθέσιμα στοιχεία και τις προαναφερόμενες ανταγωνιστικές συνθήκες, δεν μπορεί να εξαχθεί με ασφάλεια το συμπέρασμα ότι η προκείμενη συγκέντρωση εξαλείφει μια πηγή σημαντικής ανταγωνιστικής πίεσης στην ολιγοπωλιακά διαρθρωμένη αγοράς παροχής των εν λόγω τραπεζικών υπηρεσιών. Από τα διαθέσιμα στοιχεία δεν μπορούν να καταδειχθούν ενδείξεις ότι το Νέο ΤΤ διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο στην αποτροπή συντονισμού μεταξύ των μεγαλύτερων τραπεζών σε εκάστη εκ των ως άνω αγορών, ώστε να πιθανολογείται ότι με την υπό κρίση συγκέντρωση και την αποχώρηση τους από τις εξεταζόμενες αγορές θα αυξάνονταν οι πιθανότητες συντονισμού μεταξύ των εναπομεινάντων ανταγωνιστών[431].

267. Από την ενδελεχή μελέτη των δομικών χαρακτηριστικών της ως άνω αγοράς δεν μπορεί να εξαχθεί με ασφάλεια συμπέρασμα για τη δημιουργία οριζοντίων συντονισμένων αποτελεσμάτων.

268. Βάσει του συνόλου των ως άνω διαπιστώσεων συνάγεται ότι η συγκέντρωση δεν θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στην ως άνω αγορά με τη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

γ) Επιπτώσεις ως προς το δίκτυο

269. Ως προς την επίπτωση της υπό κρίση συγκέντρωσης στο δίκτυο διανομής των καταθετικών προϊόντων λιανικής και επιχειρηματικής τραπεζικής και των προϊόντων χορηγήσεων λιανικής και επιχειρηματικής τραπεζικής, η νέα οντότητα θα κατέχει την τρίτη θέση αναφορικά με των αριθμό καταστημάτων και την τέταρτη θέση αναφορικά με των αριθμό ΑΤΜ αντίστοιχα, με μερίδια που ανέρχονται περί το [15-25]% και [5-15]% αντιστοίχως. Περαιτέρω σε κανένα Νομό δεν υπερβαίνουν το [15-25]%, με μοναδική εξαίρεση το Νομό Ζακύνθου όπου τα καταστήματα της ενιαίας οντότητας αποτελούν το [25-35]% περίπου του συνόλου. Τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, δραστηριοποιούνται αντίπαλοι τραπεζικοί όμιλοι (Όμιλοι Πειραιώς, Alpha και Εθνικής) με ευρείας εμβέλειας ανταγωνιστικά δίκτυα, που διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία, ειδίκευση και τα χρηματοοικονομικά μέσα για την άσκηση ανταγωνιστικής πίεσης στην οντότητα που θα προκύψει μετά τη συγκέντρωση. Συνεπώς, εκτιμάται υπό το πρίσμα των εν λόγω συνθηκών, αφενός μεν ότι σε επίπεδο ελληνικής επικράτειας η νέα οντότητα δεν αποκτά από απόψεως δικτύου ισχύ σε τέτοιο βαθμό ώστε να είναι σε θέση να δρα σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της, αφετέρου δε ότι σε τοπικό επίπεδο, τα μερίδια της νέας οντότητας από απόψεως δικτύου, δεν ενισχύουν σε αισθητό βαθμό τη δύναμη της (προκύπτουσας από τη συγκέντρωση) οντότητας στις εν λόγω αγορές, ενώ παραμένουν για τους καταναλωτές εναλλακτικές δυνατότητες επιλογής.

Ζ.5. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΠΙΧ/ΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ

---

[431] Βλ. και απόφαση Ε.Επ. Μ.4844*, Fortis/ABN AMRO Assets*, σκ.162.

Ζ.5.1. Δίκτυο καταστημάτων

270. Βλ. ανωτέρω υπό Ζ.4.1.

Ζ.5.2. Μερίδια αγοράς – Δείκτες HHI

271. Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν το μέγεθος της ευρύτερης αγοράς των καταθέσεων και χορηγήσεων επιχειρηματικής τραπεζικής και των διακρίσεών τους, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους για τα έτη 2010 – 2012, και το πρώτο εξάμηνο του 2013, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία του εξαμήνου του 2013 και του έτους 2012.

α) Σύνολο καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής τραπεζικής

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*				
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[1-3]%*				
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*				
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	[…]		[…]		[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
FBB	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος EUROBANK					**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**
EUROBANK - ERGASIAS	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***
NEA PROTON	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***
HSBC	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ATTICA BANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
PROBANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**
CITIBANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[1-3]%	[…]	[0-1]%
Σύνολο Αγοράς[432]	**36.096,00**		**28.856,00**		**26.388,00**		**26.084,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%

[432] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών επαναγοράς επιχειρηματικής συνολικού ύψους 78 εκ για το 2010, 85 εκ για το 2011, 59 εκ για το 2012 και 77 εκ για το α΄εξάμηνο του 2013.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]
Μεταβολή (Δ)	[50-100]	**Μεταβολή (Δ)**	[50-100]

272. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά των καταθέσεων επιχειρηματικής, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ) θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]% (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την ίδια θέση με αυτή που καταλάμβανε πριν την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, ήτοι την τέταρτη, με αμελητέα αύξηση ([1-3]%) του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) σημαντικά χαμηλότερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([50-100] σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013).

273. Όσον αφορά και τις υπο-αγορές των καταθέσεων επιχειρηματικής τραπεζικής (ήτοι καταθέσεων όψεως και προθεσμίας), οι ακόλουθοι πίνακες περιλαμβάνονται το μέγεθος των αγορών αυτών καθώς και τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους για τα έτη 2010-2012 και α' εξάμηνο του 2013, καθώς και το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης.

β) Η αγορά καταθέσεων όψεως επιχειρηματικής τραπεζικής

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ σε εκ. € και μερίδια αγοράς								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΑΛΦΑ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[15-25]%*	*[...]*	*[15-25]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*				
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[5-15]%*		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[0-1]%*				
MILLENNIUM	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[0-1]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[3-5]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[...]*	*[3-5]%*	*[...]*	*[3-5]%*	*[...]*	*[1-3]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*		
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ				[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[15-25]%*	*[...]*	*[15-25]%*		
FBB	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[0-1]%*		
Όμιλος EUROBANK					**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[15-25]%**

EUROBANK - ERGASIAS	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[5-15]%***	***[…]***	***[5-15]%***
NEA PROTON	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***
HSBC	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%
CITIBANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
PROBANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ATTICA BANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[0-1]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%
Σύνολο Αγοράς[433]	**13.055,00**		**11.603,00**		**11.449,00**		**10.821,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ - ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]
Μετά τη συγκέντρωση	[1800-2000]	Μετά τη συγκέντρωση	[1800-2000]
Μεταβολή (Δ)	[0-50]	**Μεταβολή (Δ)**	[0-50]

274. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά των καταθέσεων όψεως επιχειρηματικής, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]% (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την ίδια θέση με αυτή που καταλάμβανε πριν την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, ήτοι την τέταρτη, με αμελητέα αύξηση ([0-1]%) του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι κατώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει αμελητέα μεταβολή (Δ) **σημαντικά χαμηλότερη** του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων ([0-50] για το εξάμηνο του 2013).

γ) Η αγορά καταθέσεων προθεσμίας επιχειρηματικής τραπεζικής

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ σε εκ. € και μερίδια αγοράς								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%		
FBB	[…]	[1-3]%	[…]	[0-1]%	[…]	[1-3]%		
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[3-5]%*				
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[25-35]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[...]*	*[5-15]%*	*[...]*	*[5-15]%*				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[5-15]%*		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Σ	*[...]*	*[0-1]%*	*[...]*	*[1-3]%*				
MILLENNIUM	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*	*[...]*	*[1-3]%*		

433 Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος

CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος EUROBANK					**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**
EUROBANK - ERGASIAS	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***
NEA PROTON	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***
TT/NEO TT	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**
PROBANK	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*
ATTICA BANK	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*
HSBC	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*
CITIBANK	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
Υπόλοιπες Τράπεζες	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*
Σύνολο Αγοράς[434]	**23.041,00**		**17.253,00**		**14.939,00**		**15.263,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	**[…]**	**[25-35]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ - ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[2000-2200]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]
Μεταβολή (Δ)	[100-150]	**Μεταβολή (Δ)**	[50-100]

275. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά των καταθέσεων προθεσμίας επιχειρηματικής, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]% (στοιχεία α’ εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την ίδια θέση με αυτή που καταλάμβανε πριν την γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, ήτοι την τέταρτη θέση, με αμελητέα αύξηση ([1-3]%) του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης ΗΗΙ, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) σημαντικά χαμηλότερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([50-100] για το εξάμηνο του 2013).

δ) Χρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*				
MILLENNIUM	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[5-15]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		

434 Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών επαναγοράς.

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%		
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%				
Όμιλος EUROBANK					**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**
EUROBANK - ERGASIAS	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**
NEA PROTON	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%		
FBB	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%		
ATTICA BANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
TT/NEO TT	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**
HSBC BANK plc	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
CITIBANK International plc	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
Σύνολο Αγοράς [435]	**139.727,00**		**135.485,00**		**121.125,00**		**120.162,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[2000-2200]	Προ της συγκέντρωσης	[2000-2200]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2200-2400]
Μεταβολή (Δ)	[50-100]	**Μεταβολή (Δ)**	[0-50]

276. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά χορηγήσεων επιχειρηματικής, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ) θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]**%** (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει θα καταλαμβάνει την ίδια θέση με αυτή που καταλάμβανε πριν την γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, ήτοι την τρίτη θέση, με αμελητέα αύξηση ([1-3]%) του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης ΗΗΙ, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει αμελητέα μεταβολή (Δ) σημαντικά χαμηλότερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([0-50] σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013).

Ζ.5.3. Αξιολόγηση επιπτώσεων

Ζ.5.3.1. Η άποψη της γνωστοποιούσας

277. Βλ. ανωτέρω υπό Ζ.4.4.1.

Ζ.5.3.2. Η άποψη των ανταγωνιστών των μερών

[435] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

278. Οι περισσότεροι εκ των ανταγωνιστών αναλύουν ενιαία τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης τόσο στις αγορές λιανικής όσο και επιχειρηματικής τραπεζικής. Οι επιπτώσεις αυτές παρατέθηκαν διεξοδικά στην ενότητα Ζ.4.4.2.

279. Περαιτέρω, όσο αφορά στις καταθέσεις επιχειρηματικής η […] επισημαίνει ότι καθώς το σύνολο σχεδόν των πελατών διατηρεί ενεργή σχέση με τουλάχιστον δύο ή και περισσότερες τράπεζες, η αγορά είναι και θα παραμείνει ιδιαίτερα ανταγωνιστική καθώς ο κάθε πελάτης έχει δυνατότητα συνεργασίας με όσες τράπεζες επιθυμεί. Το μερίδιο δε του Νέου ΤΤ στη συγκεκριμένη αγορά είναι ιδιαίτερα χαμηλό με αποτέλεσμα η εξέλιξη της επιχείρησης στόχου να μην επηρεαστεί σημαντικά από την εξεταζόμενη συγκέντρωση. Σύμφωνα με τη […] ο κίνδυνος συγκέντρωσης λόγω της αλληλοεπικάλυψης [“overlap”] των ιδίων πελατών θα οδηγήσει στην ανάγκη να διεκδικηθούν από την Τράπεζα μεγαλύτερες εγγυήσεις από το συγκεντρωμένο δανεισμό που προσφέρει σε αυτές τις επιχειρήσεις. Αυτό απαιτείται και από τις οδηγίες της Τράπεζας της Ελλάδος. Είναι πιθανό λοιπόν οι επιχειρήσεις αυτές να μεταφέρουν καταθέσεις από άλλες Τράπεζες στη Eurobank για να χρησιμοποιηθούν ως η δυνατότητα να εξασφαλιστεί το δάνειο με δέσμευση μετρητών [“cash collateral”].

280. Στην αγορά των χορηγήσεων επιχειρηματικής τραπεζικής, η […] εκτιμά ότι η συγκέντρωση δανεισμού σε μία Τράπεζα θα οδηγήσει σε ανάγκη αύξησης των εγγυήσεων από την πλευρά της επιχείρησης (ως άνω) με μείωση όμως των ταμειακών διαθεσίμων τους. Οι επιχειρήσεις θα αναζητήσουν άλλες πηγές χρηματοδότησης που αν εξευρεθούν θα βοηθήσουν στην αποπληρωμή των δανείων τους και την ταυτόχρονη μείωση του κινδύνου για τη Eurobank.

Ζ.5.3.3. Η άποψη της Επιτροπής

α) Καταθετικά προϊόντα επιχειρηματικής τραπεζικής

i) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

281. Στην ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής τραπεζικής, βάσει στοιχείων α’ εξαμήνου 2013**,** την πρώτη θέση διατηρεί ο Όμιλος Πειραιώς, με μερίδιο αγοράς περίπου [15-25]%, τη δεύτερη θέση διατηρεί ο Όμιλος Alpha με μερίδιο ύψους [15-25]%, ενώ με οριακά χαμηλότερο μερίδιο στην τρίτη θέση παραμένει ο Όμιλος της Εθνικής με ποσοστό [15-25]%. Η ενιαία οντότητα είναι στην τέταρτη θέση, όπου βρισκόταν και προ της υπό κρίση συγκέντρωσης, με μερίδιο [15-25]%, αυξημένο κατά [1-3]% συνεπεία της υπό κρίση πράξης. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α’ εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων ([2000-2200]), αλλά η μεταβολή του δείκτη (Δ) ανέρχεται σε [50-100], συνεπώς εντός των ασφαλών ορίων που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

282. Στην υπο-αγορά των καταθέσεων όψεως επιχειρηματικής, βάσει στοιχείων α’ εξαμήνου 2013, την πρώτη θέση διατηρεί ο Όμιλος Alpha, με μερίδιο αγοράς περίπου [25-35]%, τη

δεύτερη θέση διατηρεί ο Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ με μερίδιο [15-25]%, ενώ στην τρίτη θέση παραμένει ο Όμιλος της Εθνικής με […] χαμηλότερο μερίδιο που ανέρχεται σε ποσοστό [15-25]%. Η ενιαία οντότητα είναι στην τέταρτη θέση, όπου βρισκόταν και προ της υπό κρίση συγκέντρωσης, με μερίδιο [15-25]%, αυξημένο κατά [0-1]% συνεπεία της υπό κρίση πράξης. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α' εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι κατώτερος των 2.000 μονάδων ([1800-2000]), ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι αμελητέα και ανέρχεται σε [0-50], συνεπώς εντός των ασφαλών ορίων που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

283. Στην υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας επιχειρηματικής, βάσει στοιχείων α' εξαμήνου 2013, την πρώτη θέση διατηρεί ο Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ, με μερίδιο αγοράς περίπου [25-35]%, τη δεύτερη θέση διατηρεί ο Όμιλος της Εθνικής με μερίδιο περίπου [15-25]%, ενώ στην τρίτη θέση παραμένει ο Όμιλος Alpha με ποσοστό [15-25]%. Η ενιαία οντότητα είναι στην τέταρτη θέση, όπου βρισκόταν και προ της υπό κρίση συγκέντρωσης, με μερίδιο [15-25]%, αυξημένο κατά [1-3]% συνεπεία της υπό κρίση πράξης. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α' εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων ([2000-2200]), εντούτοις η μεταβολή του δείκτη (Δ) ανέρχεται σε [50-100] συνεπώς εντός των ασφαλών ορίων που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

284. Συμπερασματικά, στην ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής τραπεζικής, καθώς στις υπο-αγορές των καταθέσεων όψεως και προθεσμίας επιχειρηματικής, η ενιαία οντότητα διατηρεί την τέταρτη θέση με μερίδιο αγοράς το οποίο δεν υπερβαίνει το [15-25]%, γεγονός που δεν συνιστά ικανή ένδειξη περί δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης[436], καθώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δημιουργείται συνεπεία της υπό κρίση πράξης μία οντότητα με τέτοια διαπραγματευτική ισχύ, που να είναι σε θέση να δράσει ανεξαρτήτως των λοιπών ανταγωνιστών και να εμποδίσει την περαιτέρω επέκτασή τους ή να περιορίσει την ικανότητά τους να ανταγωνισθούν[437]. Της ενιαίας οντότητας εξακολουθούν να προπορεύονται τρεις ισχυροί ανταγωνιστές, ήτοι οι Όμιλοι Alpha, Πειραιώς και Εθνικής με καθιερωμένα δίκτυα επαρκούς εμβέλειας και ισχύος[438]. Εξάλλου, οποιαδήποτε πιθανή παρεμπόδιση του ανταγωνισμού θα μπορούσε να ανακύψει μόνο στην περίπτωση που θα συνδέονταν αιτιωδώς με την υπό εξέταση πράξη συγκέντρωσης. Εν προκειμένω, η επαύξηση του

[436] Ανακοίνωση, ό.π. παρ. 18, 27. Ακόμη και συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. M.3894 *UNICREDITO / HVB*, M.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, M.3191, *Philip Morris/Papastratos*.

[437] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 36.

[438] Συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. M.3894, ό.π., σκ. 47-49, 59, 66, 75, M.4484*, Danske Bank/Sampo Bank*, σκ. 24-26, M.3191, *Philip Morris/Papastratos*, σκ.17-19.

μεριδίου του Ομίλου EUROBANK, συνεπεία της γνωστοποιηθείσας πράξης στις ως άνω σχετικές αγορές (ευρύτερη και υπό-αγορές) είναι πολύ χαμηλή, καθώς δεν υπερβαίνει σε καμία εκ των σχετικών αγορών το 3% ([1-3]% στην ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής τραπεζικής, [0-1]% και [1-3]% αντιστοίχως στις υπο-αγορές των καταθέσεων όψεως και προθεσμίας) και δεν μεταβάλλει τις ανταγωνιστικές συνθήκες και τη δομή της αγοράς σε σύγκριση με την κρατούσα προ της συγκέντρωσης κατάσταση[439]. Επί πλέον, η μεταβολή του δείκτη HHI βρίσκεται εντός των εκτιθέμενων με τη σχετική Ανακοίνωση της Ε.Ε ασφαλών ορίων, ενώ δεν φαίνεται να συντρέχει οιαδήποτε εκ των εξαιρετικών περιστάσεων που προβλέπονται στην παρ. 20 της εν λόγω Ανακοίνωσης.

285. Εξάλλου, δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ότι το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο έχει χαρακτηριστικά τέτοια και εμπορική και τιμολογιακή πολιτική τέτοιου είδους που η αποχώρησή του από την αγορά να οδηγεί στην εξάλειψη μιας σημαντικής ανταγωνιστικής πίεσης για τα μέλη της ολιγοπωλιακά διαρθρωμένης αγοράς παροχής των εν λόγω τραπεζικών υπηρεσιών.

286. Συνεπεία των ανωτέρω, δεν αναμένεται η υπό κρίση συγκέντρωση να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης ή στον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού στην ευρύτερη αγορά καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής τραπεζικής ή στις υπο-αγορές της.

ii) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητα δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

287. Στο επίπεδο της ευρύτερης αγοράς των καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής τραπεζικής, καθώς και στις υπο-αγορές των καταθέσεων όψεως και προθεσμίας επιχειρηματικής, οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες (Όμιλοι Πειραιώς, Εθνικής και Alpha και ενιαία οντότητα) θα κατέχουν αθροιστικά, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, μερίδια ανερχόμενα περίπου σε ποσοστό [85-95]% και συγκεκριμένα στο α) σύνολο καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής [85-95]%, β) σύνολο καταθέσεων όψεως [85-95]% και γ) σύνολο καταθέσεων προθεσμίας [85-95]%. Ως εκ τούτου, οι υπό κρίση υπο-αγορές παρουσιάζουν σχετικά υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης. Υπενθυμίζεται ότι όσο υψηλότερος ο βαθμός συγκέντρωσης, τόσο περισσότερο ευάλωτη είναι μία αγορά στην

[439] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί σε πληθώρα αποφάσεών της ότι η επαύξηση του μεριδίου μίας απορροφώσας/ αποκτώσας συμμετοχή επιχείρησης στη σχετική αγορά κυμαίνεται μεταξύ 0-5% θεωρείται κατά την κείμενη ορολογία «οριακή» ή «αμελητέα». Βλ. σχετ. αποφάσεις της Ευρωπαικής Επιτροπής αναφορικά με συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα M.4844 - FORTIS/ ABN AMRO, παρ. 137-140, 155-156,193, M.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 89-90 και 95-96. Αντίστοιχα έχει κρίνει και κατά την εξέταση συγκεντρώσεων σε άλλους κλάδους, ενδεικτικά αναφερομένων των M.2495- HANIEL/FELS, M. 6704- REWE TOURISTIK GMBH/FERID NASR/ECIM HOLDING SA παρ. 30-32 και 39, M.6132-CARGILL/KVB παρ. 52-53 και 60, M.5717-THE STANLEY WORKS/ THE BLACK& DECKER CORPORATION- παρ.32,37,46 και 59. Διαφορετική θα ήταν η αξιολόγηση μόνο στην περίπτωση που θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι παρά την μικρή αύξηση του μεριδίου αγοράς της απορροφώσας επιχείρησης δύναται να ενισχυθεί η δεσπόζουσα θέση της συνεπεία της συγκέντρωσης, βλ. χαρακτηριστικά M.2568-Haniel/Ytong.

δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων[440]. Περαιτέρω, κατόπιν της υπό κρίση πράξης, δεν υφίστανται ικανοί μικρότεροι ανταγωνιστές που δύνανται να ασκήσουν επαρκή ανταγωνιστική πίεση στις τέσσερεις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, ενώ και το εναπομένον ανταγωνιστικό περιθώριο αξιολογείται ως μικρό (μικρότερο των 15 ποσοστιαίων μονάδων σε όλες τις εδώ εξεταζόμενες αγορές). Εξάλλου, παρατηρείται έντονη συμμετρία των μεριδίων αγοράς στην ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής τραπεζικής, αλλά και στην υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας μεταξύ των μεριδίων των τεσσάρων προπορευόμενων επιχειρήσεων, ενώ και στην υπο-αγορά των καταθέσεων όψεως το ποσοστό του τέταρτου ανταγωνιστή – της ενιαίας οντότητας δηλαδή – εμφανίζει απόκλιση από τον πρώτο, [5-15] ποσοστιαίες μονάδες[441].

288. Εντούτοις, το αθροιστικά υψηλό μερίδιο αγοράς θα κατέχουν τέσσερις επιχειρήσεις, γεγονός το οποίο καθιστά τον πιθανό συντονισμό καταρχήν ασταθή λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτός προϋποθέτει και των επακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών[442]. Περαιτέρω, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Γ.Δ.Α., δεν υφίστανται ιδιαίτεροι και μόνιμοι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των δραστηριοποιούμενων στις εν λόγω σχετικές αγορές επιχειρήσεων, που να δύνανται να αμβλύνουν την πιθανολογούμενη αστάθεια και να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός μηχανισμού συντονισμού και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση αποκλίσεων από τους όρους συντονισμού[443].

289. Στην πιθανολογούμενη αστάθεια του συντονισμού συντείνουν η μη ύπαρξη κόστους μεταστροφής στην αγορά των καταθέσεων όψεως και το μετριασμένο κόστος μεταστροφής στην αγορά καταθέσεων προθεσμίας, η διαμόρφωση της τιμολόγησης ως ένα βαθμό σε εξατομικευμένη βάση και η αντισταθμιστική ισχύς την οποία χαίρουν ιδίως οι μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν στραφεί λόγω της οικονομικής κρίσης σε παρόχους εκτός της ελληνικής επικράτειας και εν γένει έχουν τη δυνατότητα, αλλά και το έμπειρο προσωπικό, για τη διαπραγμάτευση των όρων συναλλαγής και την αναζήτηση νέων προμηθευτών και προϊόντων εκτός της ελληνικής επικράτειας. Επιπροσθέτως, η τρέχουσα δυσμενής οικονομική συγκυρία, η ρευστότητα του οικονομικού περιβάλλοντος, η αστάθεια της ζήτησης των καταθετικών προϊόντων, η μείωση των καταθέσεων και οι αυξομειώσεις του μέσου επιτοκίου καταθέσεων τα τελευταία έτη, λόγω των διακυμάνσεων του κόστους χρηματοδότησης των εγχώριων τραπεζών, δυσχεραίνουν σημαντικά το συντονισμό μεταξύ των ανταγωνιστών στην εν λόγω αγορά. Αν και πιθανολογείται ότι η ολοκλήρωση της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων θα συμβάλλει στη σταδιακή εξομάλυνση των ανωτέρω συνθηκών,

---

[440] Απόφαση Ευρ. Επιτροπής Μ.3333, *Sony/BMG (2),* σκ. 92. Βλ. ωστόσο και ανωτέρω Κεφ. Ε.4.1όπου αναφέρεται ότι παρά την ανοδική πορεία του, ο δείκτης για την Ελλάδα, παραμένει χαμηλότερος του αντίστοιχου βαθμού συγκέντρωσης τραπεζικών συστημάτων άλλων χωρών με συναφή πληθυσμό ή/και έκταση.

[441] Βλ. Απόφαση ΔΕΕ Gencor κατά Επιτροπή Τα-102/96, 1999 P II-753 σκ. 134

[442] Βλ. Μ.1016 Price Waterhouse/Coopers & Lybrand, σκ. 103.

[443] Βλ. σχετ. απόφαση ΔΕΕ C-413/06, *Sony/BMG κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής* (υπόθεση *Impala*), σκ. 122.

εκτιμάται ότι η συνεχιζόμενη προσπάθεια των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων να προσελκύσουν καταθέσεις δεν θα επιτρέψει το μεταξύ τους συντονισμό (βλ. και ανωτέρω κεφάλαια Ζ.2.1, Ζ.3.2)[444].

290. Επιπλέον, εκτιμάται ότι ασυμμετρία των μεριδίων των τεσσάρων ανταγωνιστών στην ευρύτερη αγορά της *χρηματοδότησης ε*πιχειρήσεων και τις υπο αγορές των χορηγήσεων μεγάλων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων διαμορφώνει αποκλίνοντα κίνητρα μεταξύ των ανταγωνιστών και στις αγορές καταθέσεων επιχειρήσεων: η νέα οντότητα θα προκρίνει **είτε** να στραφεί στη διαμόρφωση πολιτικών προσέλκυσης καταθέσεων στο σύνολο των ανωτέρω αγορών ώστε να εξισορροπήσει το διευρυμένο δανειακό της χαρτοφυλάκιο και να δύναται να συνεχίσει να χρηματοδοτεί τους πελάτες της, είτε να μειώσει την αξία του εν λόγω χαρτοφυλακίου αποδεσμεύοντας σταδιακά πελάτες, οι οποίοι εκ του λόγου τούτου θα στραφούν για το σύνολο των αναγκών τους σε τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες, περιλαμβανομένων των καταθετικών προϊόντων, σε άλλους παρόχους, ώστε να επιτύχουν κατά τη διαπραγμάτευση με αυτούς τους βέλτιστους δυνατούς όρους[445]. Συνεπώς, και υπό τα δύο ανωτέρω σενάρια, πιθανολογείται ότι δυσχεραίνεται ο συντονισμός μεταξύ των ανταγωνιστών και διαμορφώνονται αποκλίνοντα κίνητρα κατά τη διαχείριση και διαμόρφωση των πολιτικών τους στις αγορές καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής. Προς την κατεύθυνση αυτή συγκλίνει και η αστάθεια των μεριδίων αγοράς των ανταγωνιστών κατά τα τελευταία έτη στην αγορά καταθέσεων επιχειρηματικής, με το μερίδιο του Ομίλου της Εθνικής να παρουσιάζει αύξηση [5-15] περίπου ποσοστιαίων μονάδων από το 2010, τους Ομίλους Alpha και Πειραιώς να αυξάνουν το μερίδιο αγοράς τους κατά [3-5] και [1-3] περίπου ποσοστιαίες μονάδες αντιστοίχως από το 2012, ενώ το μερίδιο του Ομίλου της Eurobank να μειώνεται κατά [3-5] περίπου ποσοστιαίες μονάδες από το 2010.

291. Εξάλλου, σημαντική παράμετρος για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι η παρουσία ενδείξεων περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά[446] λόγω της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω, καθώς η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK μετά τη συγκέντρωση είναι αμελητέα και δεν υπερβαίνει το 3% ([1-3]% στην ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων επιχειρηματικής τραπεζικής, [0-1]% και [1-3]% αντιστοίχως στις υπο-αγορές των καταθέσεων όψεως και προθεσμίας)[447]. Επιπλέον, οι κυριότεροι ανταγωνιστές στο σύνολο των εν λόγω αγορών παραμένουν τα ίδια τέσσερα τραπεζικά ιδρύματα [ΠΕΙΡΑΙΩΣ, Alpha, ΕΘΝΙΚΗ, νέα οντότητα], τόσο πριν όσο και μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση.

---

444 Όπ.π. Απόφαση ΕΑ 574/VII/2013 Τράπεζα Πειραιώς/ Τράπεζα Κύπρου, Cyprus Popular Bank και Ελληνική Τράπεζα [αδημ. Παρ. 122-123].

445 Βλ. Απόφαση ΕΑ 574/VII/2013 Τράπεζα Πειραιώς/ Τράπεζα Κύπρου, Cyprus Popular Bank και Ελληνική Τράπεζα [αδημ. Παρ. 122]

446 Ενδεικτικά αναφέρεται η απόφαση IV/M.202, *Thorn EMI/Virgin Music,* παρ. 40.

447 Βλ. και M.4685-ENEL/Acciona/Endesa, παρ.30-43. Στην υπόθεση αυτή έγινε δεκτό ότι η μικρή αύξηση του μεριδίου αγοράς που προέκυπτε από την συγκέντρωση δεν ενίσχυε την πιθανότητα συντονισμού.

292. Τέλος, από τα διαθέσιμα στοιχεία και τις προαναφερόμενες ανταγωνιστικές συνθήκες, δεν μπορεί να εξαχθεί με ασφάλεια το συμπέρασμα ότι η προκείμενη συγκέντρωση εξαλείφει μια πηγή σημαντικής ανταγωνιστικής πίεσης στην ολιγοπωλιακά διαρθρωμένη αγορά παροχής των εν λόγω τραπεζικών υπηρεσιών. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι δεν υφίστανται ενδείξεις ότι το Νέο ΤΤ διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο στην αποτροπή συντονισμού μεταξύ των μεγαλύτερων τραπεζών σε εκάστη εκ των ως άνω αγορών, ώστε να πιθανολογείται ότι με την υπό κρίση συγκέντρωση και την αποχώρηση του από τις εξεταζόμενες αγορές θα αυξάνονταν οι πιθανότητες συντονισμού μεταξύ των εναπομεινάντων ανταγωνιστών[448].

293. Συνεπεία των ανωτέρω, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης σε καμία εκ των (υπο-) αγορών αυτών ούτε και στον αισθητό επηρεασμό του ανταγωνισμού σε αυτές.

β) Χρηματοδότηση επιχειρήσεων

i) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

294. Στην αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων, βάσει στοιχείων α’ εξαμήνου 2013, την πρώτη θέση διατηρεί ο Όμιλος Πειραιώς, με μερίδιο αγοράς περίπου [25-35]%, τη δεύτερη θέση διατηρεί ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%, ενώ στην τρίτη θέση είναι η ενιαία οντότητα, όπου βρίσκονταν και πριν από την υπό κρίση συγκέντρωση, με μερίδιο [15-25]%, αυξημένο κατά [1-3]% συνεπεία της υπό κρίση πράξης. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α’ εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων ([2200-2400]), αλλά η μεταβολή του δείκτη (Δ) ανέρχεται σε [0-50] και είναι, συνεπώς, αμελητέα και εντός των ασφαλών ορίων που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

295. Στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μικρών- μεσαίων επιχειρήσεων, βάσει στοιχείων α’ εξαμήνου 2013, δεν παρατηρείται ανακατανομή της θέσεως των παικτών συνεπεία της παρούσας συγκέντρωσης. Ειδικότερα, την πρώτη θέση διατηρεί ο Όμιλος Πειραιώς, με μερίδιο αγοράς περίπου [25-35]%, τη δεύτερη θέση διατηρεί ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%, ενώ στην τρίτη θέση είναι η ενιαία οντότητα, όπου βρισκόταν και πριν από την υπό κρίση συγκέντρωσης, με μερίδιο [15-25]%, αυξημένο κατά [0-1]% συνεπεία της υπό κρίση πράξης. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α’ εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων ([2000-2200]), αλλά η μεταβολή του δείκτη (Δ) ανέρχεται στα [0-50] και είναι συνεπώς αμελητέα και εντός των ασφαλών ορίων που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

---

[448] Βλ. και απόφαση Ε.Επ. Μ.4844 *Fortis/ ABN AMRO Assets*, σκ.162, αντιστοίχως και Απόφαση ΕΑ 574/VII/2013 Τράπεζα Πειραιώς/ Τράπεζα Κύπρου, Cyprus Popular Bank και Ελληνική Τράπεζα [αδημ. παρ. 124]

296. Στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μεγάλων επιχειρήσεων, η οποία όπως προαναφέρθηκε ομοίως δεν γίνεται με κοινή βάση[449], βάσει στοιχείων α' εξαμήνου 2013, την πρώτη θέση διατηρεί ο Όμιλος Πειραιώς, με μερίδιο αγοράς περίπου [25-35]%, τη δεύτερη θέση διατηρεί ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%, ενώ στην τρίτη θέση είναι η ενιαία οντότητα, από την τέταρτη στην οποία βρισκόταν πριν από την υπό κρίση συγκέντρωση, με μερίδιο [15-25]%, αυξημένο κατά [1-3]% συνεπεία της υπό κρίση πράξης. Στην τέταρτη θέση βρίσκεται μετά την υπό κρίση συγκέντρωση ο Όμιλος Εθνικής με μερίδιο [15-25]%. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α' εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων ([2200-2400]), αλλά η μεταβολή του δείκτη (Δ) ανέρχεται στα [0-50] και είναι συνεπώς αμελητέα και εντός των ασφαλών ορίων που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

297. Συμπερασματικά, η ενιαία οντότητα θα διατηρήσει την τρίτη θέση στην αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων και στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μικρών-μεσαίων επιχειρήσεων, ενώ θα ανέλθει από την τέταρτη στην τρίτη θέση στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μεγάλων επιχειρήσεων, με μερίδιο περίπου [15-25]% σε εκάστη των ως άνω αγορών. Το γεγονός ότι η ενιαία οντότητα θα βρίσκεται στην τρίτη θέση με μερίδιο το οποίο δεν υπερβαίνει το [15-25]%, δεν συνιστά ικανή ένδειξη περί δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης[450] και δεν συνιστά ικανή προς τούτο ένδειξη, καθώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δημιουργείται συνεπεία της υπό κρίση πράξης μία οντότητα με τέτοια διαπραγματευτική ισχύ, που να είναι σε θέση να δράσει ανεξάρτητα από τους λοιπούς ανταγωνιστές και να εμποδίσει την περαιτέρω επέκτασή τους ή να περιορίσει την ικανότητά τους να ανταγωνισθούν[451].

298. Εξάλλου, στις ως άνω αγορές δραστηριοποιούνται πέραν της ενιαίας οντότητας, δύο ισχυρότεροι ανταγωνιστές, ήτοι ο Όμιλος Πειραιώς και ο Όμιλος Alpha, με καθιερωμένα δίκτυα και αντίστοιχης δυναμικής και ισχύος φήμη και σήμα[452]. Ισχυρή εξάλλου και στις δύο προαναφερόμενες αγορές είναι και η παρουσία του τέταρτου σε θέση ανταγωνιστή, του Ομίλου Εθνικής, με μερίδια που απέχουν λιγότερο από [1-3] ποσοστιαίες μονάδες από αυτά της νέας οντότητας[453]. Εξάλλου, οποιαδήποτε πιθανή παρεμπόδιση του ανταγωνισμού θα μπορούσε να ανακύψει μόνο στην περίπτωση που θα συνδέονταν αιτιωδώς με την υπό εξέταση πράξη συγκέντρωσης. Εν προκειμένω, η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK, συνεπεία της γνωστοποιηθείσας πράξης στις ως άνω σχετικές αγορές (ευρύτερη και υπό-αγορές) είναι αμελητέα, καθώς δεν υπερβαίνει σε

[449] Όπ.π., ισχύει και για τη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων.

[450] Ανακοίνωση, ό.π. παρ. 18, 27. Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3894 *UNICREDITO / HVB*, Μ.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, Μ.3191, *Philip Morris/Papastratos*.

[451] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 36.

[452] Συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3894, ό.π., σκ. 47-49, 59, 66, 75, Μ.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, σκ. 24-26 και Μ.3191, *Philip Morris/Papastratos*, σκ.17-19.

[453] Βλ. σχετ. απόφαση της Ε.Επ. Μ.5907, *Votorantim/Fischer/JV*, σκ. 204, Μ.3146, *Smith &Nephew/Centerpulse*, σκ. 17-22, Μ.3060, *UCB/Solutia,* σκ.41-43..

καμία από τις σχετικές αγορές το 3% ([1-3]% στην ευρύτερη αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων, [0-1]% και [1-3]% αντιστοίχως στις υπο-αγορές της χρηματοδότησης μικρών-μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων) και δεν μεταβάλλει τις ανταγωνιστικές συνθήκες και τη δομή της αγοράς σε σύγκριση με την κρατούσα πριν από τη συγκέντρωση κατάσταση[454]. Επί πλέον, η μεταβολή του δείκτη HHI βρίσκεται εντός των εκτιθέμενων με τη σχετική Ανακοίνωση της Ε.Ε ασφαλών ορίων, ενώ δεν φαίνεται να συντρέχει οποιαδήποτε από τις εξαιρετικές περιστάσεις που προβλέπονται στην παρ. 20 της εν λόγω Ανακοίνωσης.

299. Συνεπεία των ανωτέρω, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης της ενιαίας οντότητας σε καμία εκ των (υπο-)αγορών αυτών ούτε και στον αισθητό επηρεασμό του ανταγωνισμού σε αυτές.

ii) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητα δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

300. Στην ευρύτερη αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων και στις υπο-αγορές της χρηματοδότησης μικρών-μεσαίων και χρηματοδότησης μεγάλων επιχειρήσεων, οι τρεις εκάστοτε μεγαλύτερες τράπεζες θα κατέχουν αθροιστικά, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, μερίδια ανερχόμενα σε [65-75]% περίπου στην ευρύτερη αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων, [65-75]% περίπου στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μικρών-μεσαίων επιχειρήσεων και [65-75]% περίπου στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μεγάλων επιχειρήσεων. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες (Πειραιώς, Alpha, EUROBANK και Εθνική), θα κατέχουν αθροιστικό μερίδιο άνω του 80% ([85-95]% περίπου στην ευρύτερη αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων, [85-95]% περίπου στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μικρών-μεσαίων επιχειρήσεων και [85-95]% περίπου στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μεγάλων επιχειρήσεων). Ως εκ τούτου, η υπό κρίση αγορά παρουσιάζει υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης, το οποίο ευνοεί τη δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων[455]. Θα πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη ότι το εναπομένον ανταγωνιστικό περιθώριο των τεσσάρων (μικρότερο των [5-15] ποσοστιαίων μονάδων),

---

[454] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί σε πληθώρα αποφάσεών της ότι η επαύξηση του μεριδίου μίας απορροφώσας/ αποκτώσας συμμετοχή επιχείρησης στη σχετική αγορά κυμαίνεται μεταξύ 0-5% θεωρείται κατά την κείμενη ορολογία «οριακή» ή «αμελητέα». Βλ. σχετ. αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα M.4844 - FORTIS/ ABN AMRO, παρ. 137-140, 155-156,193, M.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 89-90 και 95-96. Αντίστοιχα έχει κρίνει και κατά την εξέταση συγκεντρώσεων σε άλλους κλάδους, ενδεικτικά αναφερομένων των M.2495- HANIEL/FELS, M. 6704- REWE TOURISTIK GMBH/FERID NASR/ECIM HOLDING SA παρ. 30-32 και 39, M.6132-CARGILL/KVB παρ. 52-53 και 60, M.5717-THE STANLEY WORKS/ THE BLACK& DECKER CORPORATION- παρ.32,37,46 και 59. Διαφορετική θα ήταν η αξιολόγηση μόνο στην περίπτωση που θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι παρά την μικρή αύξηση του μεριδίου αγοράς της απορροφώσας επιχείρησης δύναται να ενισχυθεί η δεσπόζουσα θέση της συνεπεία της συγκέντρωσης, βλ. χαρακτηριστικά M.2568-Haniel/Ytong.

[455] Βλ. ό.π. απόφαση Ε.Επ. M.3333 *Sony/BMG* (2), σκ. 92. Βλ. ωστόσο και ανωτέρω Κεφ. Ε.4.1 όπου αναφέρεται ότι παρά την ανοδική πορεία του, ο δείκτης για την Ελλάδα, παραμένει χαμηλότερος του αντίστοιχου βαθμού συγκέντρωσης τραπεζικών συστημάτων άλλων χωρών με συναφή πληθυσμό ή/και έκταση.

αλλά και των τριών (μικρότερο των [25-35] ποσοστιαίων μονάδων) μεγαλύτερων τραπεζών αξιολογείται ως μικρό σε όλες τις εδώ εξεταζόμενες αγορές.

301. Ωστόσο, τα παραπάνω υψηλά μερίδια αγοράς θα κατέχουν τρεις ή τέσσερις επιχειρήσεις γεγονός το οποίο καθιστά, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, τον πιθανό συντονισμό καταρχήν ασταθή λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτός προϋποθέτει και των επακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών[456].

302. Περαιτέρω, τα μερίδια των εκάστοτε τριών μεγαλύτερων επιχειρήσεων εμφανίζουν ιδιαίτερη ασυμμετρία : στην ευρύτερη αγορά χρηματοδότησης επιχειρήσεων το μερίδιο αγοράς του πρώτου (Όμιλος Πειραιώς) είναι διπλάσιο από το μερίδιο του τρίτου (ενιαία οντότητα) και η απόσταση φτάνει τις [15-25] ποσοστιαίες μονάδες, ενώ στην υπο-αγορά των μικρομεσαίων η απόσταση του πρώτου από τον τρίτο ανταγωνιστή φτάνει τις [5-15] ποσοστιαίες μονάδες και, τέλος, στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης μεγάλων επιχειρήσεων η απόσταση του πρώτου από τον τρίτο ανταγωνιστή φτάνει τις [15-25] ποσοστιαίες μονάδες[457].

303. Εξάλλου, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Γ.Δ.Α., δεν υφίστανται ιδιαίτεροι και μόνιμοι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των δραστηριοποιούμενων στις εν λόγω σχετικές αγορές επιχειρήσεων, που να δύνανται να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός μηχανισμού συντονισμού[458] και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση αποκλίσεων από τους όρους συντονισμού[459]. Περαιτέρω, παρά το σημαντικό βαθμό ομοιογένειας μεταξύ τουλάχιστον των σημαντικότερων προσφερόμενων προϊόντων, δεν παρατηρείται αντίστοιχη συμμετρία στη διάρθρωση του συνολικού κόστους των ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι ο δείκτης λειτουργικών εξόδων προς τα λειτουργικά έσοδα των συμμετεχουσών και των πλησιέστερων ανταγωνιστών τους παρουσιάζουν, όπως προαναφέρθηκε, σημαντικές αποκλίσεις, γεγονός που εκτιμάται ότι περιορίζει τη

---

[456] Βλ. Μ.1016 Price Waterhouse/Coopers &Lybrand, σκ. 103 «*....η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης τριών ή τεσσάρων προμηθευτών δεν είναι πιθανή, λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτό προϋποθέτει και των επακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών. Η κατάσταση αυτή θα ήταν ασταθής και δυσβάστακτη μακροχρόνια*». Βλ. ομοίως και Απόφαση ΕΑ 578/VII/2013 EUROBANK/NEA PROTON παρ. 208-209.

[457] Βλ. Απόφαση ΔΕΕ Gencor κατά Επιτροπή Τα-102/96, 1999 Ρ ΙΙ-753 σκ. 134

[458] Κατάσταση συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως παρακωλύουσα σε σημαντικό βαθμό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς ή σε σημαντικό τμήμα αυτής μπορεί, επομένως, να προκύψει κατόπιν μιας συγκεντρώσεως όταν, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της οικείας αγοράς και της μεταβολής που θα επιφέρει στα χαρακτηριστικά της η πραγματοποίηση της συγκεντρώσεως, η τελευταία θα έχει ως αποτέλεσμα ότι κάθε μέλος του οικείου ολιγοπωλίου, συνειδητοποιώντας τα κοινά συμφέροντα, θα θεωρούσε δυνατό, οικονομικά ορθολογικό και, επομένως, προτιμητέο να υιοθετεί διαρκώς την ίδια γραμμή δράσεως στην αγορά με σκοπό να πωλεί σε τιμές υψηλότερες από τις ανταγωνιστικές, χωρίς να χρειάζεται να συνάψει συμφωνία ή να ακολουθήσει εναρμονισμένη πρακτική, κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, και χωρίς οι σημερινοί ή οι μελλοντικοί ανταγωνιστές ή ακόμη οι πελάτες και οι καταναλωτές να μπορούν να αντιδράσουν αποτελεσματικά. Βλ. ανωτ. ΔΕΕ *Impala,* ό.π., σκ. 122.

[459] Η πειθαρχία επιβάλλει να υπάρχει μία μορφή αξιόπιστου αποτρεπτικού μηχανισμού δυνάμενου να τεθεί σε λειτουργία αν εντοπισθεί παρεκκλίνουσα συμπεριφορά. Άλλωστε οι αντιδράσεις των επιχειρήσεων που δεν μετέχουν στον συντονισμό, όπως είναι οι σημερινοί ή μελλοντικοί ανταγωνιστές καθώς και οι αντιδράσεις των πελατών, δεν θα έπρεπε να μπορούν να ανατρέψουν τα αποτελέσματα που αναμένονται από τον συντονισμό, *Impala,* ό.π. σκ. 123.

βιωσιμότητα τυχόν συντονισμού μεταξύ των τραπεζών και συνιστά ένδειξη διαφοροποίησης των επιχειρηματικών κινήτρων τους[460].

304. Εξάλλου, σημαντική παράμετρος για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι η παρουσία ενδείξεων περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά[461] λόγω της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω, καθώς η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK μετά τη συγκέντρωση είναι αμελητέα ([1-3]% στην ευρύτερη αγορά των χορηγήσεων επιχειρήσεων, [0-1] και [1-3]% αντιστοίχως στις υπο-αγορές των χορηγήσεων μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων)[462].

305. Παράλληλα, η πρόσβαση των επιχειρήσεων στην τραπεζική χρηματοδότηση έχει μειωθεί ιδιαίτερα τα τελευταία έτη όντας ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (βλ. και ανωτέρω κεφάλαιο Ζ.2.1 και Ζ.3.2) καθιστώντας πιθανό τον ανταγωνισμό των εν λόγω επιχειρήσεων για την προσέλκυση της μειωμένης ζήτησης. Επίσης, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, εφόσον υπάρξει βελτίωση του οικονομικού κλίματος τα επόμενα χρόνια, αναμένεται η ανάπτυξη δυνητικού ανταγωνισμού εντός της ελληνικής τραπεζικής αγοράς που δύναται να εκφραστεί κυρίως με την εξαγορά τουλάχιστον μέρους των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων είτε από αλλοδαπούς είτε και από εγχώριους επενδυτές.

306. Επιπλέον, από τα διαθέσιμα στοιχεία και τις προαναφερόμενες ανταγωνιστικές συνθήκες, δεν μπορεί να εξαχθεί με ασφάλεια το συμπέρασμα ότι η προκείμενη συγκέντρωση εξαλείφει μια πηγή σημαντικής ανταγωνιστικής πίεσης στην ολιγοπωλιακά διαρθρωμένη αγοράς παροχής των εν λόγω τραπεζικών υπηρεσιών. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι δεν υφίστανται ενδείξεις ότι το Νέο ΤΤ διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο στην αποτροπή συντονισμού μεταξύ των μεγαλύτερων τραπεζών σε εκάστη εκ των ως άνω αγορών, ώστε να πιθανολογείται ότι με την υπό κρίση συγκέντρωση και την αποχώρηση του από τις εξεταζόμενες αγορές θα αυξάνονταν οι πιθανότητες συντονισμού μεταξύ των εναπομεινάντων ανταγωνιστών[463].

307. Συμπερασματικά, υπό το φως των συνθηκών της παρούσας συγκέντρωσης, δεν προκύπτουν ικανές ενδείξεις ότι αυτή θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στις ως άνω αγορές με τη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

308. Περαιτέρω, η αντισταθμιστική ισχύς που διαθέτουν ειδικώς οι μεγάλες επιχειρήσεις έναντι των τραπεζών, καθώς έχουν τις γνώσεις αλλά και τα μέσα να αναζητήσουν χρηματοδότηση σε προμηθευτές εκτός της ελληνικής αγοράς, η δυνατότητά τους ως εκ τούτου να χρησιμοποιήσουν ως διαπραγματευτικά όπλα το μέγεθος του όγκου των εργασιών που επιτυγχάνεται μέσω αυτών και το αντίστοιχο ύψος του κέρδους που οι πελάτες αυτοί συνεπάγονται για την τράπεζα, ο ως ένα βαθμό εξατομικευμένος τρόπος με

---

[460] Βλ. ανωτέρω Κεφ. Ζ.3.6
[461] Ενδεικτικά αναφέρεται η απόφαση IV/M.202, *Thorn EMI/Virgin Music,* παρ. 40.
[462] Βλ. και Μ.4685-ENEL/Acciona/Endesa, παρ.30-43.
[463] Βλ. και απόφαση Ε.Επ. Μ.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets*, σκ. 162

τον οποίο καθορίζονται οι όροι παροχής χρηματοδότησης, που επιβεβαιώνει εν μέρει την ανωτέρω δυνατότητα, και η μετριασμένη, σε σχέση με τις αγορές που εξετάσθηκαν σε προηγούμενα υπο-κεφάλαια του παρόντος, διαφάνεια ως προς τους όρους τιμολόγησης (χρεώσεις, επιτόκια) τείνουν υπέρ της μη διαπίστωσης κινήτρου συντονισμού μεταξύ των τριών ή τεσσάρων μεγάλων επιχειρήσεων.

γ) Επιπτώσεις ως προς το δίκτυο

309. Βλ. ανωτέρω υπό Ζ.4.4.3.γ)

Ζ.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

310. Ενόψει όλων των ανωτέρω εκτιμάται ότι δεν προκαλούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό της υπό κρίση συγκέντρωσης με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού σε καμία από τις ανωτέρω εξεταζόμενες επηρεαζόμενες αγορές και υπο-αγορές.

Η. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΡΤΩΝ

Η.1. ΑΓΟΡΑ ΚΑΡΤΩΝ

311. Οι υπηρεσίες πληρωμών μέσω πιστωτικών και χρεωστικών καρτών δίνουν τη δυνατότητα στον καταναλωτή – κάτοχο της κάρτας (cardholder) ανάληψης μετρητών και πληρωμής αγαθών ή υπηρεσιών χωρίς άμεση χρήση μετρητών. Όταν η κάρτα χρησιμοποιείται ως μέσο πληρωμής, η πληρωμή του επιχειρηματία (merchant) από τον κάτοχο της κάρτας λαμβάνει χώρα με τη διαμεσολάβηση των τραπεζικών ιδρυμάτων και των εταιριών που κατέχουν τα διεθνή σήματα (scheme owners). Ο κάτοχος της κάρτας λαμβάνει υπηρεσίες πληρωμών και πίστωσης από την τράπεζα που εξέδωσε την κάρτα (εκδότρια τράπεζα - issuer), ενώ ο επιχειρηματίας διασφαλίζει την πληρωμή του διαμέσου της εκκαθαρίστριας τράπεζας (acquirer), με την οποία συνεργάζεται. Επιπλέον, οι τραπεζικές κάρτες α) παρέχουν τη δυνατότητα στους κατόχους τους να διενεργούν τραπεζικές πράξεις μέσω των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών (ΑΤΜ), β) διευκολύνουν τις συναλλαγές σε όσες περιπτώσεις ο κάτοχος της κάρτας δεν έχει ή δε θέλει να έχει μαζί του μετρητά, γ) εξασφαλίζουν περίοδο χάριτος αρκετών ημερών χωρίς τόκο από την ημερομηνία έκδοσης του λογαριασμού έως την ημερομηνία πληρωμής και δ) χρησιμοποιούνται για συναλλαγές μέσω Internet ή εξ αποστάσεως. Οι κάρτες πληρωμής διακρίνονται σε:

α) *Χρεωστικές κάρτες*, οι οποίες προσφέρουν άμεση πρόσβαση στον τραπεζικό λογαριασμό του χρήστη κάθε στιγμή, αντικαθιστώντας την ανάγκη συναλλαγής με μετρητά ή συνάλλαγμα, και δίνουν τη δυνατότητα ανάληψης μετρητών στην Ελλάδα και

το εξωτερικό με απευθείας χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού[464]. Σε περίπτωση συναλλαγής μέσω χρεωστικής κάρτας, το ποσό της συναλλαγής μεταφέρεται αυτόματα από το λογαριασμό του κατόχου στο λογαριασμό του εμπόρου και δεν πιστώνεται στο λογαριασμό του χρήστη της κάρτας, όπως συμβαίνει στις πιστωτικές κάρτες. Αν δεν υπάρχει διαθέσιμο ποσό στο λογαριασμό, με τον οποίο είναι συνδεδεμένη η χρεωστική κάρτα, η συναλλαγή δεν πραγματοποιείται. Οι περισσότερες χρεωστικές κάρτες μπορούν να συνδεθούν με παραπάνω από έναν τραπεζικούς λογαριασμούς της ίδιας πάντοτε τράπεζας και να χρησιμοποιηθούν για να εξοφλούνται πάγιες μηνιαίες χρεώσεις, όπως λογαριασμοί, αλλά και για την πληρωμή δανείων και πιστωτικών καρτών με αυτόματη χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού. Επίσης, με τις χρεωστικές κάρτες μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω των ATM κατάθεση μετρητών, μεταφορά ποσών μεταξύ λογαριασμών, ενημέρωση υπολοίπου και εκτύπωση των τελευταίων κινήσεων λογαριασμών.

β) Πιστωτικές κάρτες, οι οποίες επιτρέπουν στον κάτοχο να πραγματοποιεί αγορές μέχρι ενός συγκεκριμένου ορίου. Το υπόλοιπο εξοφλείται είτε πλήρως εντός συγκεκριμένης προθεσμίας είτε μερικώς, και στην περίπτωση αυτή ο κάτοχος χρεώνεται με τόκους επί του ανεξόφλητου υπολοίπου. Ουσιαστικά, η εκδότρια τράπεζα (issuer) δημιουργεί ένα λογαριασμό ανακυκλούμενης πίστωσης και παρέχει μια ανοικτή πίστωση στον καταναλωτή, την οποία ο κάτοχος της κάρτας δύναται να χρησιμοποιήσει είτε για αγορές είτε για ανάληψη μετρητών. Οι κάρτες αυτές θεωρούνται ένα πολύπλοκο χρηματοπιστωτικό εργαλείο, καθώς η χρήση τους περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό διαφορετικών χαρακτηριστικών και κινήτρων (εύρος συναλλαγών, πίστωση, παροχές), ένα μεγάλο αριθμό συνδεδεμένων τιμών (επιτόκια, επιτόκια υπερημερίας, περίοδος χάριτος, ποινή υπέρβασης ορίου, ετήσια συνδρομή κ.ά.) και ποσοτικούς περιορισμούς (πιστωτικά όρια, ελάχιστες καταβολές). Σήμερα κυκλοφορούν πάρα πολλές παραλλαγές του βασικού μοντέλου της κάρτας με ανοικτή πίστωση[465].

---

[464] Σύμφωνα με την […] (βλ. επιστολή υπ'αριθμ. πρωτ. […] κατά την εξέταση της συγκέντρωσης *«ΕΤΕ-Eurobank»*), οι χρεωστικές κάρτες στην ελληνική αγορά χρησιμοποιούνται σε ποσοστό άνω του 95% των συναλλαγών ως μέσο ανάληψης μετρητών και γενικότερης διαχείρισης των συνδεδεμένων καταθετικών λογαριασμών (ερώτηση υπολοίπου, ιστορικό συναλλαγών).

[465] Οι σημαντικότερες εξ' αυτών είναι:

- Πιστωτική Κάρτα Affinity. Πιστωτική κάρτα, η οποία εκδίδεται από κοινού μεταξύ μιας τράπεζας και ενός συλλόγου ή σωματείου ή μη κερδοσκοπικού οργανισμού και η οποία συνήθως έχει μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Μέσω της χρήσης της υποστηρίζει τις δραστηριότητες του εκάστοτε οργανισμού.
- Πιστωτική Κάρτα Συνεργατών (Co-Branded). Πιστωτική κάρτα που εκδίδεται από κοινού μεταξύ μιας τράπεζας και μιας εμπορικής εταιρίας. Οι κάτοχοι μιας πιστωτικής κάρτας co-branded δικαιούνται διάφορα είδη προνομίων στις συναλλαγές τους με την εμπορική εταιρία που έχει συνεκδώσει την πιστωτική κάρτα. Η κάρτα co-branded μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε οποιαδήποτε άλλη εμπορική επιχείρηση που αποδέχεται πληρωμές μέσω πιστωτικών καρτών, όπως και κάθε άλλη πιστωτική κάρτα.
- Πιστωτική Κάρτα Ιδιωτικής Ετικέτας (Private Label). Πιστωτική κάρτα που εκδίδεται από κοινού μεταξύ μιας τράπεζας και μιας εμπορικής εταιρίας. Η διαφορά της από την πιστωτική κάρτα Co-branded είναι ότι η πιστωτική κάρτα Private Label μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο στη συγκεκριμένη επιχείρηση, η οποία την έχει συνεκδώσει.
- Πιστωτική Κάρτα Business Credit. Η κάρτα αυτή εκδίδεται αποκλειστικά σε επιχειρηματίες, με ξεχωριστό πιστωτικό όριο εξασφαλίζοντας στον κάτοχο πρόσθετη αγοραστική δύναμη, πάρα πολλές διευκολύνσεις και οφέλη.

Η.1.1. Η αγορά της έκδοσης τραπεζικών καρτών

312. Η έκδοση των πιστωτικών και χρεωστικών καρτών (card issuing) περιλαμβάνει ιδίως τη διάθεση αυτών στους καταναλωτές και την εξυπηρέτηση πελατών και πραγματοποιείται (συνήθως) με τη χρήση του διεθνούς σήματος και των εμπορικών όρων ιδιωτικών εταιριών κατοχής των ανωτέρω σημάτων (Visa, Mastercard, Diners, American Express)[466].

313. Η έκδοση τραπεζικών καρτών διακρίνεται ανάλογα με το είδος των εκδιδόμενων καρτών στις επιμέρους υπο-αγορές της έκδοσης πιστωτικών καρτών και της έκδοσης χρεωστικών καρτών. Η συγκεκριμένη διάκριση της αγοράς έκδοσης τραπεζικών καρτών βασίζεται στα χαρακτηριστικά των εν λόγω καρτών, ιδίως στο γεγονός ότι, σε αντίθεση με τις πιστωτικές κάρτες, η χρήση των χρεωστικών καρτών για τις συναλλαγές του κατόχου είναι δυνατή, εφόσον υφίσταται υπόλοιπο στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου με τον οποίο είναι συνδεδεμένες, η δε εκταμίευση των αντίστοιχων χρεώσεων είναι άμεση[467]. Συνεπώς, οι πιστωτικές κάρτες ομοιάζουν περισσότερο, όπως προελέχθη, με ανοιχτά καταναλωτικά δάνεια, ενώ οι χρεωστικές κάρτες αποτελούν απλώς μια μέθοδο πληρωμής διάφορη των μετρητών, στο πλαίσιο τήρησης τραπεζικού λογαριασμού.

314. Εξάλλου, όσον αφορά το ενδεχόμενο διάκρισης της αγοράς έκδοσης τραπεζικών καρτών σε

α) κάρτες προς ιδιώτες (personal cards) και

- Πιστωτικές Κάρτες Επιστροφής Χρημάτων. Οι πιστωτικές κάρτες επιστροφής χρημάτων έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό την επιστροφή ενός ποσοστού της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιεί με την κάρτα ο κάτοχός της, ως πίστωση στο λογαριασμό του.
- Φοιτητικές Πιστωτικές Κάρτες. Η κύρια διαφορά μιας φοιτητικής πιστωτικής κάρτας από μια κοινή πιστωτική κάρτα είναι ότι απαιτούνται περιορισμένα δικαιολογητικά για την έκδοσή της (αστυνομική ταυτότητα, φοιτητική ταυτότητα και Α.Φ.Μ.), έχει χαμηλό πιστωτικό όριο, συνήθως όχι μεγαλύτερο από 800 ευρώ, και έχει συνήθως δωρεάν συνδρομή για όσο διαρκεί η φοιτητική ιδιότητα.
- Πιστωτικές Κάρτες Μεταφοράς Υπολοίπου. Τα προγράμματα μεταφοράς υπολοίπου καρτών προβλέπουν μηδενικό επιτόκιο για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, που συνήθως διαρκεί μέχρι 12 μήνες, ή πολύ χαμηλό επιτόκιο για κάποια ορισμένη περίοδο, συνήθως μέχρι την αποπληρωμή του μεταφερόμενου ποσού, ή χαμηλότερο επιτόκιο σε σχέση με αυτό της κάρτας που ήδη κατέχει ο καταναλωτής.
- Πιστωτικές Κάρτες Χωρίς Συνδρομή. Σχεδόν όλες οι τράπεζες διαθέτουν τις βασικές πιστωτικές τους κάρτες χωρίς συνδρομή για τον πρώτο χρόνο ή και για πάντα, στα πλαίσια ειδικών προσφορών.
- Προπληρωμένες Κάρτες. Πολλές τράπεζες διαθέτουν προπληρωμένες κάρτες, οι οποίες προσφέρουν ασφάλεια στις συναλλαγές (ιδιαίτερα εκείνες που πραγματοποιούνται μέσω διαδικτύου), δεν υπόκεινται σε πιστωτικό έλεγχο και δεν επιβαρύνουν τον κάτοχό τους με επιτόκιο. Μοναδική προϋπόθεση για να εκδοθούν είναι η κατάθεση χρημάτων σε αυτές, ενώ κατά τη «φόρτισή» τους απαιτείται μια μικρή εισφορά.

[466] Η εταιρία διεθνούς σήματος (scheme owner) είναι υπεύθυνη για:

- την αδειοδότηση και εγγραφή ως μελών ανεξάρτητων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων προκειμένου για τη χρήση του διεθνούς σήματος της κάρτας, καθώς και την έκδοση και αποδοχή καρτών διαμέσω του δικτύου συναλλαγών,
- την πιστοποίηση μη χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων για την παροχή τεχνικών υπηρεσιών όπως εκκαθάριση και επεξεργασία των συναλλαγών και
- τον καθορισμό των δικτυακών εντολών και των τεχνικών προδιαγραφών για τη χρήση της κάρτας και τη διεξαγωγή ελέγχων σε τράπεζες μέλη, την πιστοποίηση των κατόχων και τη διαμεσολάβηση σε περίπτωση διαφωνιών επί της εκκαθάρισης.

[467] Εκτός εάν έχει συμφωνηθεί χρηματοδότηση μέσω υπεραναλήψεων από τους λογαριασμούς καταθέσεων όψεως.

β) κάρτες προς επιχειρήσεις (corporate cards),

καθώς και ειδικότερα της υπο-αγοράς των πιστωτικών καρτών, σε:

α) πιστωτικές κάρτες γενικής χρήσης (general cards) και

β) πιστωτικές κάρτες ειδικής χρήσης (selective - pure store cards)[468]

ή σε

α) πιστωτικές κάρτες διεθνούς εμβέλειας (με διεθνή αποδοχή -international cards) και

β) πιστωτικές κάρτες εθνικής – εγχώριας εμβέλειας (national cards),

σημειώνεται καταρχάς ότι, όπως έχει υποστηριχθεί και από τα σχετικά ερωτηθέντα πιστωτικά ιδρύματα σε προηγούμενη έρευνα της Υπηρεσίας, υπάρχει έρεισμα για την αντιμετώπισή τους ως διακριτές (υπό) αγορές, δεδομένης της περιορισμένης μεταξύ τους εναλλαξιμότητας από πλευράς ζήτησης[469]. Οι κάρτες προς ιδιώτες και οι κάρτες προς επιχειρήσεις απευθύνονται σε διαφορετική κατηγορία πελατών και αναμένεται να καλύπτουν διαφορετικό είδος καταναλωτικών αναγκών. Επιπλέον, σύμφωνα με την έρευνα της Υπηρεσίας, οι όροι έκδοσης καρτών προς επιχειρήσεις διαφέρουν από αυτούς των καρτών προς ιδιώτες, στο βαθμό που διαφέρει η λειτουργία τους[470].

315. Αντίστοιχα, οι κάρτες ειδικής χρήσης εκδίδονται μετά από συμφωνία μεταξύ της εκδότριας τράπεζας και ενός εμπορικού καταστήματος (ή αλυσίδας εμπορικών καταστημάτων), με στόχο την παροχή εκπτώσεων και άλλων παροχών από το κατάστημα προς το συναλλασσόμενο ή/και την παροχή ευνοϊκών πιστωτικών όρων από την εκδότρια τράπεζα προς τους πελάτες του συγκεκριμένου καταστήματος. Η κάρτα αυτή δεν εκδίδεται σε συνεργασία με κάποιο από τα διεθνή σήματα (π.χ. Visa, Mastercard, κ.λπ.) και μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο στο συνεργαζόμενο κατάστημα, αντίθετα με τις κάρτες γενικής χρήσης, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε όλες τις συμβεβλημένες με τα

---

468 Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.5384 – BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 16, όπου γίνεται επίσης αναφορά σε προηγούμενη νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφήνει το ζήτημα ανοιχτό.

469 Βλ. και απαντήσεις […] (υπ'αριθμ. πρωτ. […]), […] (υπ'αριθμ. πρωτ […]), […] (υπ'αριθμ. πρωτ. […]), […] (υπ'αριθμ. πρωτ. […]) και […] (υπ'αριθμ. πρωτ. […]). Η […] (υπ'αριθμ. πρωτ. […]) θεωρεί ότι διακριτές αγορές είναι μόνο αυτές της ειδικής και γενικής χρήσης καθώς *«οι κάρτες ειδικής χρήσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σε συγκεκριμένες εμπορικές επιχειρήσεις ή για συγκεκριμένους σκοπούς»*, ενώ η […]) αναφέρει ότι οι ευρύτερες αγορές έκδοσης χρεωστικών και πιστωτικών καρτών θα πρέπει να διακριθούν μόνο ως προς την κατηγορία πελάτη (ιδιώτες/επιχειρήσεις). Οι ως άνω απαντήσεις δόθηκαν στο πλαίσιο της εξέτασης της υπ' αριθμ. πρωτ. […] γνωστοποίησης συγκέντρωσης των τραπεζών […]. Επιπλέον, σύμφωνα με την […] *«…τόσο η έκδοση πιστωτικών όσο και χρεωστικών καρτών δύναται να διακριθεί σε ειδικότερα προϊόντα… χωρίς αυτό να επηρεάζει την εναλλαξιμότητα των εν λόγω προϊόντων».*

470 Συγκεκριμένα, υπάρχουν οι εξής βασικές διαφορές :

- τα κριτήρια αρχικής χορήγησης και οι όροι ανανέωσης διαφέρουν, δεδομένου ότι πρόκειται για χορήγηση σε νομικό πρόσωπο με κριτήρια επιχειρηματικής πίστης,
- δεν προσφέρεται η δυνατότητα ελάχιστης καταβολής και δόσεων,
- δεν προβλέπεται εκτοκισμός των συναλλαγών δεδομένου του γεγονότος ότι, τα ποσά των συναλλαγών εξοφλούνται ολοσχερώς στο τέλος κάθε μήνα,
- καθορίζεται συνολικό όριο ανά επιχείρηση το οποίο και ανανεώνεται/επανακαθορίζεται περιοδικά και
- το πιστωτικό όριο της εκάστοτε κάρτας καθορίζεται από την ίδια την επιχείρηση.

(βλ. επιστολή […])

διεθνή σήματα επιχειρήσεις, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό[471]. Δεδομένου συνεπώς ότι στην ελληνική αγορά οι κάρτες ειδικής χρήσης αντικατοπτρίζουν και το σύνολο των καρτών εθνικής εμβέλειας, παρέλκει η διάκριση των καρτών ανά εμβέλεια χρήσης (εθνική/διεθνή).

316. Ωστόσο, από πλευράς υποκατάστασης προσφοράς, η εναλλαξιμότητα μεταξύ καρτών διάφορων κατηγοριών είναι άμεση, ενώ η τράπεζα δύναται, με αμελητέο κόστος, να στρέψει την παραγωγή της από τη μία κατηγορία καρτών στην άλλη[472]. Ανεξάρτητα από την κατηγοριοποίηση των καρτών, οι τράπεζες χρησιμοποιούν ενιαία κριτήρια για την παροχή της υπηρεσίας έκδοσης καρτών προς τους καταναλωτές, τα οποία βασίζονται στην πιστοληπτική ικανότητα και τα λοιπά χαρακτηριστικά των τελευταίων. Όπως επισημαίνει η […], *«[ο]ποιαδήποτε διαφοροποίηση ενέχει κίνδυνο διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ των πελατών με παρόμοια χαρακτηριστικά»*[473].

317. Εν προκειμένω, παρέλκει η ακριβής οριοθέτηση των αγορών, δεδομένου ότι από την αξιολόγηση των διαθέσιμων στοιχείων, προέκυψε ότι τα μερίδια των επιχειρήσεων στις κατά τα ανωτέρω επιμέρους (ενδεχόμενες) υπο-αγορές δεν διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με τη γενικότερη εικόνα που αυτά παρουσιάζουν στις ευρύτερες αγορές έκδοσης χρεωστικών και πιστωτικών καρτών. Αντίστοιχη θέση εκφράζεται και μέσω της πρακτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπου παρόλο που διερευνήθηκε η περαιτέρω κατάτμηση της αγοράς, τελικά η εν λόγω διάκριση δεν εξετάστηκε[474].

Η.1.2. Η αγορά της παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών

318. Οι υπηρεσίες αποδοχής τραπεζικών καρτών συνιστούν διακριτή αγορά σε σχέση με τις υπηρεσίες έκδοσης καρτών, σύμφωνα και με την πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[475]. Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες παρέχονται εκ μέρους του εκκαθαριστή/αποδέκτη (acquirer), συνήθως πιστωτικού ιδρύματος[476], προς μια συμβεβλημένη εμπορική

---

[471] Επισημαίνεται ότι οι κάρτες ειδικής χρήσης δεν θα πρέπει να συγχέονται με τις κάρτες που εκδίδονται από κοινού μεταξύ μιας τράπεζας και μιας εμπορικής εταιρίας (co-branded cards) οι οποίες ναι μεν εξασφαλίζουν στους κατόχους διάφορα είδη προνομίων στις συναλλαγές τους με την εμπορική εταιρία που έχει συνεκδώσει την πιστωτική κάρτα, φέρουν ωστόσο κάποιο διεθνές σήμα καρτών και μπορούν συνεπώς να χρησιμοποιηθούν, όπως και οι γενικής χρήσης, σε οποιαδήποτε άλλη εμπορική επιχείρηση που εξυπηρετεί πληρωμές μέσω καρτών υπό το συγκεκριμένο σήμα.

[472] Βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. ([…]) απαντητική επιστολή της […] στο πλαίσιο της εξέτασης της υπ' αριθ. πρωτ. […] γνωστοποίησης συγκέντρωσης των τραπεζών […]. Με την άποψη ότι οι ως άνω κατηγορίες προϊόντων δεν συνιστούν διακριτές αγορές συντάσσεται η […], η […], η […] και η […]. Οι ως άνω απαντήσεις δόθηκαν στο πλαίσιο της εξέτασης της ίδιας γνωστοποίησης συγκέντρωσης ([…]). Την ίδια θέση εξέφρασε εκ νέου η […] με την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική της επιστολή στο πλαίσιο εξέτασης της συγκέντρωσης των τραπεζών […].

[473] Βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] στο πλαίσιο της εξέτασης της υπ' αριθ. πρωτ. […] γνωστοποίησης συγκέντρωσης των τραπεζών […].

[474] Βλ. απόφαση Ε.Επ.Μ.5384, ό.π.

[475] Βλ. αποφάσεις Ε.Επ.Μ.2567, *Nordbanken/Postgirot*, σκ. 6, Μ.5241, *American Express/Fortis/Alpha Card*, σκ. 23, Μ.3740, *Barclays Bank/ForeningssParbanken/JV* σκ. 12 και Μ.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets,* σκ. 42-60.

[476] Στην ελληνική αγορά αποδοχής καρτών (merchant acquiring) δραστηριοποιούνται μόνο πιστωτικά ιδρύματα. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, περίπτωση ε΄ του Ν. 3862/2010 για την «*Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις Οδηγίες 2007/64 /ΕΚ,2007/44/ ΕΚ, 2010/16 /ΕΕ που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, προληπτική αξιολόγηση προτάσεων απόκτησης συμμετοχής σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα, κ.α.»,* στην αγορά παροχής υπηρεσιών

επιχείρηση (merchant), προκειμένου η τελευταία να είναι σε θέση να δέχεται την καταβολή του αντιτίμου των αγαθών ή/και υπηρεσιών της δια της χρήσης τραπεζικών καρτών (πιστωτικών ή χρεωστικών). Οι εν λόγω υπηρεσίες συνήθως ενέχουν:

- την προσέλκυση της εμπορικής επιχείρησης από τον εκκαθαριστή ώστε η εμπορική επιχείρηση να δέχεται πληρωμή μέσω καρτών που κατά κύριο λόγο φέρουν διεθνές σήμα πληρωμών (π.χ. Visa, Mastercard, κ.λπ.),
- την ανάληψη από τον εκκαθαριστή του κινδύνου μη είσπραξης του αντιτίμου των προϊόντων/υπηρεσιών που καταρχήν φέρει η πωλήτρια εμπορική επιχείρηση,
- την πώληση ή εκμίσθωση και εγκατάσταση στις συμβεβλημένες εμπορικές επιχειρήσεις τερματικών μηχανημάτων (Points-of-Sale, POS), μέσω των οποίων λαμβάνει χώρα η συναλλαγή και τη σύνδεσή τους με το ηλεκτρονικό σύστημα του εκκαθαριστή[477] και
- την επεξεργασία των συναλλαγών, τη διόδευσή τους στην εκδότρια της κάρτας τράπεζα (issuer), την εκκαθάριση και το συμψηφισμό των λογαριασμών εκδοτών / αποδεκτών των εν λόγω συναλλαγών.

319. Η διαδικασία αποδοχής τραπεζικών καρτών μπορεί να περιγραφεί συνοπτικά ως εξής:

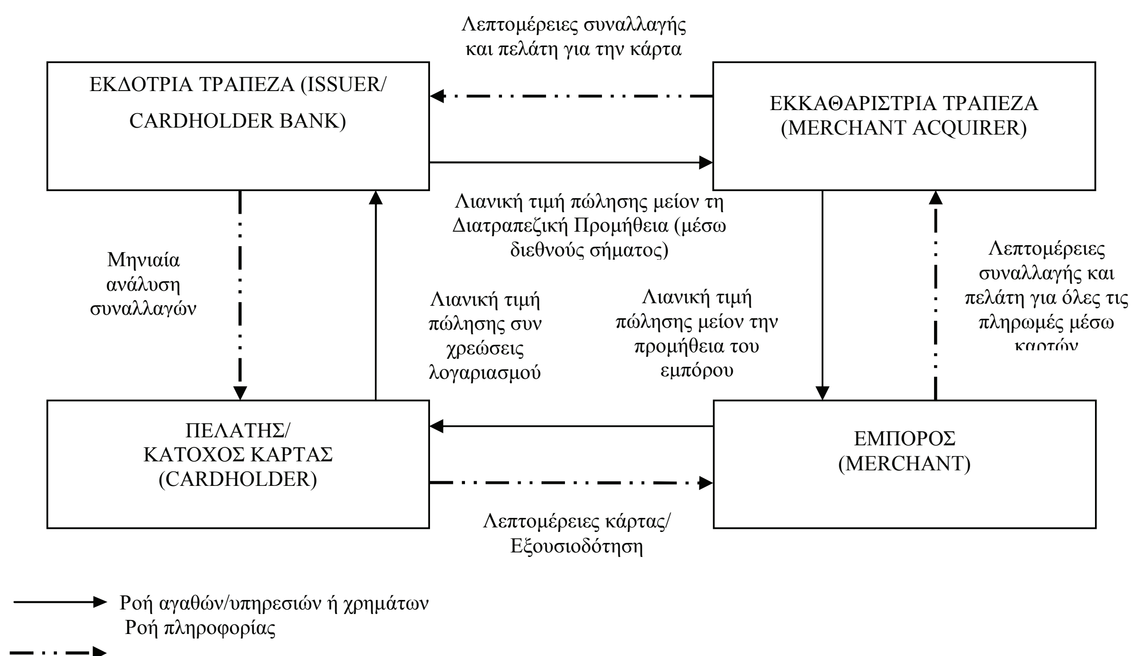
- Ο πελάτης/κάτοχος της τραπεζικής κάρτας (cardholder) χρησιμοποιεί την τραπεζική κάρτα για την αγορά ενός προϊόντος ή μίας υπηρεσίας σε ένα σημείο πώλησης.
- Η τράπεζα που εξέδωσε την κάρτα (issuer) χρεώνει το λογαριασμό του κατόχου αυτής με το κόστος της αγοράς, το οποίο αντιστοιχεί στη λιανική τιμή πώλησης.
- Ακολούθως, η εκδότρια τράπεζα (issuer) καταβάλλει, μέσω του εκάστοτε διεθνούς σήματος που φέρει η κάρτα που χρησιμοποιήθηκε για τη συναλλαγή, στην εκκαθαρίστρια τράπεζα (acquirer), με την οποία συνεργάζεται η πωλήτρια εμπορική επιχείρηση (merchant), ποσό ίσο με την ανωτέρω λιανική τιμή πώλησης, μειωμένη κατά το κόστος της συναλλαγής (διατραπεζική προμήθεια - interchange fee), το ύψος του οποίου διαφέρει ανάλογα με το διεθνές σήμα της κάρτας (π.χ. Visa, Mastercard).

έκδοσης ή/και απόκτησης μέσων πληρωμών (μεταξύ των οποίων και οι τραπεζικές κάρτες) δύνανται να δραστηριοποιηθούν και μη τραπεζικοί οργανισμοί, όπως εταιρίες παροχής πιστώσεων και ιδρύματα πληρωμών, εφόσον έχουν αδειοδοτηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος. Με τον ως άνω νόμο, επιβάλλονται ως βασικές προϋποθέσεις για την παροχή υπηρεσιών πληρωμών η αδειοδότηση από την αρμόδια εποπτική αρχή (την Τράπεζα της Ελλάδος), η ύπαρξη εγκατάστασης στην Ελλάδα (άρθρο 10, παρ. 1 του Ν. 3862/2010) και η κατοχή αρχικού κεφαλαίου, το ύψος του οποίου, στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών αποδοχής μέσων πληρωμής, δεν πρέπει να υπολείπεται του ποσού των € 125.000 (άρθρο 6 στ. γ΄ σε συνδυασμό με το άρθρο 4 παρ. 3, στ. ε΄ του Ν. 3862/2010).

[477] Σημειώνεται ότι, εφόσον το τερματικό POS έχει τοποθετηθεί στην πωλήτρια εμπορική επιχείρηση από συγκεκριμένη εκκαθαρίστρια τράπεζα (acquirer) βάσει σχετικής σύμβασης παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών, τότε συνδέεται μόνο με το δίκτυο της συγκεκριμένης τράπεζας. Αντίθετα, εάν έχει τοποθετηθεί σε εμπορική επιχείρηση από τρίτες εταιρίες - διαβιβαστές μηνυμάτων συναλλαγών (switch centers), εξυπηρετεί όλες τις εκκαθαρίστριες τράπεζες (acquirers), με τις οποίες έχει τυχόν συμβληθεί η εμπορική επιχείρηση (common POS). Μεταξύ των επιχειρήσεων - μη τραπεζικών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά διαβίβασης δεδομένων συναλλαγών συγκαταλέγονται οι εταιρίες […]. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή της εκκαθαρίστριας τράπεζας (acquirer) για κάθε συναλλαγή γίνεται από την πωλήτρια εμπορική επιχείρηση.

- Τέλος, η εκκαθαρίστρια τράπεζα (acquirer) καταβάλλει στην πωλήτρια εμπορική επιχείρηση την αξία της λιανικής τιμής πώλησης, μειωμένη κατά το κόστος της συναλλαγής (merchant service charge)[478].

320. Επισημαίνεται ότι δεν αποκλείεται η εκδότρια και η εκκαθαρίστρια τράπεζα (issuer - acquirer) να ταυτίζονται (on-us transactions). Κατωτέρω παρατίθεται η σχηματική

απεικόνιση του συστήματος λειτουργίας αποδοχής τραπεζικών καρτών[479]:

321. Η συνολική προμήθεια που η εκκαθαρίστρια τράπεζα χρεώνει τον έμπορο (merchant service charge) ως αμοιβή για την αποδοχή καρτών, απαρτίζεται από:

α) την αμοιβή στην εταιρία του διεθνούς σήματος,

β) την αμοιβή στην εκδότρια τράπεζα (issuer’s reimbursement fee)[480] και

---

[478] Σημειώνεται ότι είναι δυνατό το τεχνικό τμήμα των υπηρεσιών αποδοχής καρτών, ήτοι η επεξεργασία/διόδευση των συναλλαγών, καθώς και η εκκαθάριση και ο συμψηφισμός των λογαριασμών εκδοτών/αποδεκτών, όπως εξάλλου και η εγκατάσταση και σύνδεση των τερματικών μηχανημάτων POS στις εμπορικές επιχειρήσεις, να μην παρέχεται απευθείας από τους εκκαθαριστές, αλλά να ανατίθεται από αυτούς σε τρίτες εταιρίες, μέσω συμβάσεων εξωπορισμού (outsourcing). Οι ως άνω υπηρεσίες παροχής εμπορικού δικτύου συναλλαγών μέσω ηλεκτρονικών και άλλων τερματικών μηχανημάτων (POS Network Service Provision) και παροχής υπηρεσιών επεξεργασίας των σχετικών με την αποδοχή τραπεζικών καρτών δεδομένων (Card Acquiring Processing) συνιστούν διακριτές αγορές και βρίσκονται σε προηγούμενο στάδιο σε σχέση με τις υπηρεσίες αποδοχής καρτών, εφόσον παρέχονται από τρίτες εταιρίες και όχι από τις ίδιες τις εκκαθαρίστριες τράπεζες.

[479] Σημειώνεται ότι εκτός των κατωτέρω συστημάτων, στα οποία εμπλέκονται τέσσερα μέρη (εκδότης, κάτοχος κάρτας, εκκαθαριστής, έμπορος), υφίστανται και τριμερή συστήματα πληρωμών μέσω τραπεζικών καρτών, όπου εκδότης και εκκαθαριστής ταυτίζονται πάντοτε, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα αυτά των καρτών American Express και Diners club. Βλ. ΟΟΣΑ Competition and Efficient Usage of Payment Cards, DAF/COMP (2006) 32, σελ. 23.

γ) την αμοιβή της εκκαθαρίστριας τράπεζας με την οποία καλύπτει τα λειτουργικά κυρίως κόστη που συνεπάγεται η κάθε συναλλαγή και εξασφαλίζει το περιθώριο κέρδους της.[481]

322. Περαιτέρω και σε σχέση με το ενδεχόμενο διάκρισης της αγοράς παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών σε επιμέρους υπο-αγορές ανάλογα με

α) την κατηγορία του πελάτη (ιδιώτες/επιχειρήσεις),

β) τον τύπο της κάρτας (χρεωστική/πιστωτική),

γ) την εμβέλεια χρήσης της κάρτας (εγχώρια/διεθνής), καθώς και

δ) το διεθνές σήμα που φέρει η κάρτα (VISA, MASTERCARD κ.λπ.)[482],

σημειώνεται ότι:

323. Σχετικά με την κατάτμηση της υπό εξέταση αγοράς ανάλογα με την κατηγορία του πελάτη, δεν υπάρχει οιοδήποτε έρεισμα που να συνηγορεί υπέρ της διάκρισης υπο-αγορών. Η κατηγορία του πελάτη της εμπορικής επιχείρησης στην οποία γίνεται η αγορά είναι αδιάφορη υπό το πρίσμα της αποδοχής καρτών.

324. Επίσης, η κατάτμηση της υπό εξέταση αγοράς ανάλογα με τον τύπο της κάρτας[483], δεν θεωρείται απαραίτητη λαμβάνοντας υπόψη κυρίως τους παράγοντες που επηρεάζουν την υποκατάσταση ζήτησης στην αγορά αποδοχής καρτών, ήτοι τους παράγοντες που λαμβάνουν υπόψη τους οι επιχειρήσεις προκειμένου να επιλέξουν την εκκαθαρίστρια τράπεζα με την οποία θα συνεργαστούν, όπως:

- το επίπεδο εξυπηρέτησης πελατών,
- την προμήθεια που η εκκαθαρίστρια τράπεζα θα τις χρεώνει,
- τη δυνατότητα παροχής πρόσθετων υπηρεσιών διευκόλυνσης από τις εκκαθαρίστριες τράπεζες[484],

[480] Πρόκειται για τη διατραπεζική προμήθεια (interchange fee) που δίδεται από την εκκαθαρίστρια τράπεζα στην εκδότρια τράπεζα και καθορίζεται από το εκάστοτε διεθνές σήμα που φέρει η κάρτα που χρησιμοποιήθηκε στην συναλλαγή. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω προμήθεια αποδίδεται από την εκκαθαρίστρια τράπεζα στην εταιρία διεθνούς σήματος η οποία εν συνεχεία την καταβάλει στην εκδότρια τράπεζα.

[481] Όπως για παράδειγμα κόστος διαχείρισης και επεξεργασίας, κόστος υποδομής κ.ά.

[482] Βλ. αποφάσεις της Ε.Επ. Μ.4814, *AIB/FDC/JV*, σκ. 13, Μ.4316, *Atos Origin/Banksys/BCC*, σκ. 21,22,23, Μ.5241, *American Express/Fortis/Alpha Card*, σκ. 24-29 και Μ.5968, *Advent/Bain Capital/RBS Worldpay*, σκ. 12, 13. Οι εν λόγω αποφάσεις όμως αφήνουν το ζήτημα της περαιτέρω διάκρισης ανοιχτό.

[483] Βλ. σχετ. την υπ' αριθμ. πρωτ.[…] απαντητική επιστολή της […] στο πλαίσιο της εξέτασης της υπ' αριθμ. πρωτ. […] γνωστοποίησης συγκέντρωσης των τραπεζών Πειραιώς-Αγροτικής) η οποία υποστηρίζει ότι *«τόσο οι χρεωστικές όσο και οι πιστωτικές κάρτες αποτελούν εργαλεία πληρωμής, επιτελούν την ίδια λειτουργία (payment instruments) και διευκολύνουν την εκκαθάριση συναλλαγών σε επίπεδο ασφάλειας και ταχύτητας»*. Αντίστοιχα η […] με την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή στο πλαίσιο εξέτασης της συγκέντρωσης Πειραιώς – Γενική εξέφρασε τη θέση ότι στην αγορά αποδοχής καρτών η όποια διαφοροποίηση είναι μικρού βαθμού καθώς τα τερματικά POS προσφέρουν τις ίδιες δυνατότητες ανεξαρτήτως τύπου κάρτας,

[484] Αναφορικά με πρόσθετες παροχές που προσφέρονται από τις εκκαθαρίστριες τράπεζες στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών, επισημαίνεται ότι, όπως προέκυψε από την εξέταση εκ μέρους της Γ.Δ.Α. της υπ' αριθμ. πρωτ. […] γνωστοποίησης συγκέντρωσης αναφορικά με την κοινή επιχείρηση με διακριτικό τίτλο «Κάρντλινκ Α.Ε.», οι τράπεζες […], που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά δεν παρέχουν επιπλέον προνόμια στις επιχειρήσεις με τις οποίες συνεργάζονται. Αντιθέτως, άλλες τράπεζες, παρέχουν ως επιπρόσθετη παροχή τη δυνατότητα προεξόφλησης άτοκων

- το δίκτυο των υποκαταστημάτων της τράπεζας (π.χ. την υφιστάμενη συνεργασία με γειτονικά της επιχείρησης υποκαταστήματα),
- την υφιστάμενη συνεργασία με την εκάστοτε τράπεζα σε άλλους τομείς δραστηριότητας,
- την παροχή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών από την τράπεζα[485].

325. Οι επιχειρήσεις προτιμούν να συνεργάζονται με εκκαθαρίστριες τράπεζες οι οποίες αναλαμβάνουν την αποδοχή καρτών με τη μεγαλύτερη ζήτηση και καλύπτουν κατ' επέκταση το μεγαλύτερο όγκο συναλλαγών στην αγορά προκειμένου να είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν όσο το δυνατόν περισσότερους πελάτες. Από την έρευνα της Υπηρεσίας προέκυψε ότι το σύνολο των εκκαθαριστριών τραπεζών εξυπηρετεί όλους τους τύπους των καρτών (συνεπώς δεν είναι απαραίτητο ο επιχειρηματίας να στραφεί σε διαφορετικό προμηθευτή για την εκκαθάριση των πιστωτικών και των χρεωστικών καρτών), ενώ η προμήθεια της εκκαθαρίστριας τράπεζας δεν διαφοροποιείται ανάλογα με τον τύπο της κάρτας (χρεωστική/πιστωτική) που χρησιμοποιείται στη συναλλαγή, ή τουλάχιστον όχι σε μεγάλο βαθμό[486]. Σχετικά δε με τους λοιπούς παράγοντες επιλογής εκ μέρους των επιχειρήσεων της συνεργαζόμενης εκκαθαρίστριας τράπεζας, επισημαίνεται ότι αυτοί δεν σχετίζονται με τον τύπο της κάρτας και συνεπώς δεν θεωρούνται κρίσιμοι για την περαιτέρω κατάτμηση της αγοράς με βάση την προαναφερθείσα ανάλυση. Από πλευράς υποκατάστασης προσφοράς, η υποκαταστασιμότητα είναι απόλυτη: από τη στιγμή που η εκκαθαρίστρια τράπεζα εκκαθαρίζει τις πιστωτικές κάρτες ενός σήματος, αυτόματα είναι σε θέση να εκκαθαρίζει και τις χρεωστικές κάρτες που έχουν εκδοθεί υπό το συγκεκριμένο σήμα. Συνεπώς, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η παροχή υπηρεσίας αποδοχής πιστωτικών και χρεωστικών καρτών ανήκουν εν προκειμένω στην ενιαία αγορά αποδοχής καρτών.

326. Αντίστοιχα, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η εμβέλεια της κάρτας οριοθετεί διακριτές αγορές, δεδομένου ότι, τόσο από την άποψη της υποκατάστασης ζήτησης όσο και από αυτήν της προσφοράς, η εμβέλεια της κάρτας ουδόλως επηρεάζει τις ανταγωνιστικές συνθήκες, αρκεί αφενός ο επιχειρηματίας κι αφετέρου ο εκκαθαριστής να συμμετέχουν στο «σχήμα» συνεργασίας.

327. Όσον αφορά τη διάκριση των αγορών ανάλογα με το διεθνές σήμα, επισημαίνεται καταρχάς ότι οι επιχειρήσεις, από τη στιγμή που συμμετέχουν στην αγορά της αποδοχής καρτών, προκειμένου να προσελκύσουν όσο δυνατόν περισσότερους πελάτες που προτιμούν την αγορά αγαθών και υπηρεσιών μέσω καρτών και όχι μέσω μετρητών, «υποχρεούνται» να συνεργάζονται και με τα δύο δημοφιλέστερα σήματα, τη VISA και τη MASTERCARD[487]. Απουσία ενός από τα δύο σήματα σημαίνει, κατά κανόνα, απώλεια

δόσεων. Επιπρόσθετα, η […] σε σχετική ερώτηση ανέφερε μεταξύ των επιπρόσθετων παροχών προς τις επιχειρήσεις και το προαιρετικό άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού με καρνέ επιταγών, καθώς και τις on line υπηρεσίες εμβασμάτων με χρήση της […].

[485] Όπως, λ.χ. η τεχνολογία ανέπαφων συναλλαγών.

[486] Ενδεικτικά, όπως προέκυψε από την εξέταση της υπ' αριθμ. πρωτ. […] γνωστοποίησης συγκέντρωσης αφορώσας στην κοινή επιχείρηση με διακριτικό τίτλο «Κάρντλινκ Α.Ε.», στην περίπτωση των τραπεζών […] δεν υφίσταται διαφοροποίηση της τελικής προμήθειας ανάλογα με τον τύπο της κάρτας.

[487] Πάνω από 80% της αποδοχής καρτών αφορά στα σήματα VISA και MASTERCARD.

κρίσιμης μάζας πελατείας. Όλες δε οι εκκαθαρίστριες τράπεζες, σύμφωνα με την έρευνα της Υπηρεσίας, προκειμένου να παρέχουν την υπηρεσία εκκαθάρισης προς όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις, εκκαθαρίζουν συναλλαγές και των δύο σημάτων[488], αποτέλεσμα αναμενόμενο σε μία αγορά με ισχυρά φαινόμενα δικτύου.

328. Συνεπώς, η διάκριση μεταξύ αγορών που καθορίζονται από τα δύο βασικά σήματα παρέλκει[489], δεδομένου ότι αντιμετωπίζονται από τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις ως must-have υπηρεσίες με ίδια χαρακτηριστικά, ενώ οι εμπορικές επιχειρήσεις στρέφονται, για λόγους αποτελεσματικότητας (συνήθως) προς μία τράπεζα για την εκκαθάριση, τόσο της VISA όσο και της MASTERCARD. Παράγοντες όπως η τιμολόγηση του σήματος και οι λοιποί όροι εξυπηρέτησης δεν αφορούν εν προκειμένω, διότι η ζήτηση δεν καθορίζεται ενδογενώς από την αλληλεπίδραση μεταξύ εκκαθαρίστριας και επιχείρησης, αλλά εξαρτάται και κατευθύνεται από τη χρήση του εκάστοτε σήματος από τους καταναλωτές[490], οι οποίοι, λαμβάνοντας υπόψη τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που τους προσφέρει το διεθνές σήμα και η εκδότρια της κάρτας τράπεζα, επιλέγουν την κάρτα που προσαρμόζεται στις ανάγκες τους. Έτσι, η ζήτηση των επιχειρήσεων αντανακλά επακριβώς τη ζήτηση των καταναλωτών, οι οποίοι θεωρούν τις κάρτες VISA και MASTERCARD μεταξύ τους εναλλάξιμες[491]. Τα λοιπά διεθνή σήματα καταλαμβάνουν πολύ μικρότερο μερίδιο στη σχετική αγορά[492], επομένως παρέλκει η εξέταση του ενδεχομένου μη συμπερίληψής τους στη σχετική αγορά.

329. Σε κάθε περίπτωση, δεν απαιτείται, εν προκειμένω, δεσμευτική οριοθέτηση των αγορών, δεδομένου ότι με οιοδήποτε εναλλακτικό ορισμό της αγοράς, δε θα μεταβάλλονταν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της επίπτωσης της γνωστοποιηθείσας πράξης στον ανταγωνισμό. Επομένως, η αγορά της παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης οριοθετείται κατά τα ανωτέρω, λαμβάνοντας υπόψη και την πρακτική της Επιτροπής Ανταγωνισμού[493] και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[494].

---

[488] Ενδεικτικά, σύμφωνα με τις σχετικές απαντήσεις τραπεζών στο πλαίσιο της εξέτασης της γνωστοποίησης συγκέντρωσης αφορώσας στην κοινή επιχείρηση με διακριτικό τίτλο «Κάρντλινκ Α.Ε.», η […] εκκαθαρίζουν ή/και διοδεύουν συναλλαγές με κάρτες που φέρουν και το σήμα […], ενώ η […] εκκαθαρίζει αποκλειστικά συναλλαγές με κάρτα που φέρουν το σήμα της […].

[489] Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η άποψη της γνωστοποιούσας, η οποία στην επιστολή της με υπ' αριθμ. πρωτ. […] στο πλαίσιο εξέτασης της συγκέντρωσης […] επισημαίνει ότι στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών προσφέρονται οι ίδιες δυνατότητες συναλλαγών ανεξαρτήτως σήματος. Αντίστοιχη θέση έχει εκφράσει και η […] με την υπ΄αριθμ. πρωτ. *[...]* στο πλαίσιο εξέτασης της συγκέντρωσης […], σύμφωνα με την οποία τα διαφορετικά σήματα αποτελούν εναλλακτικά εργαλεία πληρωμής τόσο για την επιχείρηση όσο και για τον κάτοχο της κάρτας/πελάτη και δύναται να υποκατασταθούν/αντικατασταθούν μεταξύ τους .

[490] Εξάλλου, ενισχυτικά, σημειώνεται ότι παρά το γεγονός ότι από την έρευνα της Υπηρεσίας στο πλαίσιο της εξέτασης της γνωστοποίησης συγκέντρωσης αφορώσας στην κοινή επιχείρηση με διακριτικό τίτλο «Κάρντλινκ Α.Ε.» προέκυψε ότι η τιμολόγηση των διεθνών σημάτων ποικίλει, η ίδια αποτελεί ένα μικρό ποσοστό της συνολικής προμήθειας που παρακρατείται από τον έμπορο.

[491] Βλ. ανάλυση ανωτέρω που αφορά στην αγορά έκδοσης καρτών.

[492] Συγκεκριμένα, με βάση την αξία των συναλλαγών οι κάρτες που φέρουν το σήμα της […] έχουν μερίδιο που κυμαίνεται από […] έως […], ενώ το αντίστοιχο μερίδιο της […] δεν ξεπερνάει το […].

[493] Βλ. απόφαση Ε.Α. 534/VI/2012, *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias AE.*

[494] Βλ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.2567, *Nordbanken/Postgirot*, σκ. 17-18, Μ.5241,*American Express/Fortis/Alpha Card*, σκ. 28-31, Μ.3740, *Barclays Bank/ForeningsSparbanken/JV* σκ. 12-15,

Η.1.3. Σχετικές Γεωγραφικές αγορές

330. Αναφορικά με την ευρύτερη αγορά των καρτών, όπως προσδιορίστηκε και επιμερίστηκε ανωτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αξιολογώντας την εν λόγω αγορά υπό οποιαδήποτε υποδιάκριση την έχει χαρακτηρίσει ως εθνική κατά βάση, ακόμη και εάν πιθανολογείται περιθώριο για διεύρυνση των αγορών στο εγγύς μέλλον λόγω των παγκόσμιων εξελίξεων στο χρηματοπιστωτικό τομέα[495]. Η θέση αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι ζητήματα σχετικά με τη χορήγηση μέσων πληρωμής και την επεξεργασία των συναλλαγών διέπονται κυρίως από την οικεία εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους περί προστασίας του καταναλωτή και καταναλωτικής πίστης. Συνεπώς, η ευρύτερη σχετική γεωγραφική αγορά είναι εθνική, καλύπτοντας το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Η.2. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

331. Στην αγορά των καρτών τα μέρη δραστηριοποιούνται μέσω των θυγατρικών τους «Eurobank Υπηρεσίες Προώθησης και Διαχείρισης Προϊόντων Καταναλωτικής και Στεγαστικής Πίστης Ανώνυμη Εταιρία», και «Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Πιστώσεων». Η παροχή των σχετικών υπηρεσιών διενεργείται μέσω του δικτύου καταστημάτων λιανικής και επιχειρηματικής τραπεζικής καθώς και μέσω του συνόλου των διαθέσιμων τεχνολογικά εναλλακτικών καναλιών διάθεσης όπως το διαδίκτυο, κινητή και συμβατική τηλεφωνία και δίκτυο ΑΤΜ.

332. Από προηγούμενη έρευνα της ΓΔΑ, προέκυψε ότι οι ανταγωνιστικές συνθήκες στις εν λόγω αγορές ομοιάζουν, εν πολλοίς, με αυτές που ισχύουν στις αγορές της λιανικής τραπεζικής. Όλες οι τράπεζες προσφέρουν εφάμιλλα παρεμφερή τραπεζικά προϊόντα, ενώ πολλοί καταναλωτές χρησιμοποιούν περισσότερες της μιας τράπεζες και για τις κάρτες πληρωμών τους και ως εκ τούτου ο βαθμός διασποράς των πελατών είναι πολύ μεγάλος. Επιπλέον, οι προτιμήσεις των καταναλωτών καθορίζονται σε σημαντικό βαθμό από τη σχέση τους με την τράπεζα, ενώ τα τελευταία χρόνια, η τιμολογιακή πολιτική και τα προγράμματα πελατειακής πίστης έχουν παρουσιάσει σημαντική ανάπτυξη. Αναλυτικότερα:

Η.2.1. Ωριμότητα αγοράς

333. Τα τελευταία χρόνια, η ευρεία διάδοση των καρτών έχει οδηγήσει σε μια συνεχή επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών, διευρύνοντας έτσι την κλασική λειτουργία της κάρτας ως μέσου πληρωμών. Έτσι, προστέθηκαν ασφαλιστικές καλύψεις (ταξιδιωτική ασφάλιση, ιατρική και νομική βοήθεια) και καταρτίστηκαν ειδικά προγράμματα συνεργασίας τραπεζών με επιχειρήσεις, ώστε να παρέχονται εκπτώσεις για την αγορά

M.4814, *AIB/FDC/JV*, σκ. 13-14, M.4316, *Atos Origin/Banksys/BCC*, σκ. 23 και M.5968, *Advent/Bain Capital/RBS Worldpay*,σκ. 12-13, στις οποίες η Ε.Επ. έκρινε ότι το ζήτημα της περαιτέρω διάκρισης μπορούσε να παραμείνει ανοιχτό εφόσον με τη γνωστοποιηθείσα πράξη δεν εγείρετο ανησυχία ως προς την απρόσκοπτη λειτουργία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά.

[495] Βλ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.5384 *BNP Paribas/Fortis*, σκ. 73, Μ.2567 *Nordbanken/Postgirot*, σκ. 37, Μ.4844 *Fortis/ABN AMRO Assets*, σκ. 87 και Μ.5241, *American Express/Fortis /Alpha Card*, σκ. 26,30.

αγαθών ή υπηρεσιών. Η προσπάθεια εμπλουτισμού των καρτών (κυρίως των πιστωτικών) με στοιχεία που δε σχετίζονται άμεσα με την κύρια λειτουργία τους αποσκοπεί κυρίως στη διεύρυνση της πελατείας του τραπεζικού φορέα, στην εξυπηρέτηση και ικανοποίηση του πελάτη και στην προβολή του συνεργαζόμενου φορέα.

334. Όσον αφορά την **αγορά έκδοσης χρεωστικών καρτών**, αν και υπήρξε ένα αναπτυξιακό διάστημα κυρίως λόγω της φύσης τους ως εργαλείου πληρωμών που δεν απαιτεί πιστοληπτική και πιστοδοτική ικανότητα, όπως προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία, πλέον βρίσκεται σε φάση ωριμότητας.

Η.2.2. Εμπόδια Εισόδου

335. Στις εν λόγω αγορές δραστηριοποιούνται κυρίως τραπεζικά ιδρύματα. Εντούτοις, η πρόσφατη υιοθέτηση νέου νομικού πλαισίου (Ν. 3862/2010), με το οποίο ενσωματώθηκε η Οδηγία της Ε.Ε. περί Υπηρεσιών Πληρωμών (PSD) και επετράπη η δραστηριοποίηση στην αγορά παροχής υπηρεσιών έκδοσης μέσων πληρωμών μη τραπεζικών οργανισμών (π.χ. ιδρυμάτων πληρωμών), διευκολύνει την είσοδο δυνητικών ανταγωνιστών στην εν λόγω αγορά, καθώς επιτρέπει την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και από μη πιστωτικά ιδρύματα. Ωστόσο, παραμένουν οι εξής προϋποθέσεις δραστηριοποίησης:

- η αδειοδότηση από την Τράπεζα της Ελλάδος,
- η ύπαρξη εγκατάστασης στην Ελλάδα και
- η κατοχή αρχικού κεφαλαίου, ύψους τουλάχιστον €125.000[496].

336. Σύμφωνα με τη […][497], πέραν των προαναφερθέντων γενικών κανονιστικών εμποδίων εισόδου, που σχετίζονται με τη λήψη άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος (ή ιδρύματος πληρωμών κατά περίπτωση), υφίστανται και άλλες προϋποθέσεις προκειμένου να εισέλθει κάποιος νέος ανταγωνιστής στις υπό εξέταση αγορές. Συγκεκριμένα:

- στην αγορά της έκδοσης καρτών, προκειμένου για κάρτες διεθνών οργανισμών[498], ο εκδότης θα πρέπει να λάβει σχετική άδεια από τον αντίστοιχο διεθνή οργανισμό και να τηρεί τον ισχύοντα κανονισμό αυτού.
- στην αγορά της αποδοχής καρτών, για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών απαιτείται ο πάροχος είτε να συνδέεται ο ίδιος άμεσα με τα συστήματα των διεθνών οργανισμών καρτών (ήτοι, να πρόκειται για εκκαθαριστή-Acquirer), είτε να συνδέεται συμβατικά για το σκοπό αυτό με κάποιο Acquirer.

337. Ειδικότερα, όσον αφορά την αποδοχή καρτών, το βασικό εμπόδιο εισόδου είναι το κόστος της οργάνωσης του δικτύου αποδοχής καρτών το οποίο είναι πολύ μεγάλο ακόμη και για μια τράπεζα, γεγονός που μπορεί να αποδειχθεί εύκολα παρατηρώντας τη συμπεριφορά των μεγάλων acquirers, οι οποίοι προσπαθούν να εξορθολογήσουν τα κόστη που θα τους βαρύνουν είτε αυτά αφορούν σε τεχνολογικό εξοπλισμό (POS κτλ) είτε σε ανθρώπινο δυναμικό.

338. Σύμφωνα με τα συλλεχθέντα στοιχεία, την τελευταία πενταετία δεν έχει εισέλθει νέος ανταγωνιστής[499,500]. Το γεγονός αυτό εκτιμάται από τις δραστηριοποιούμενες

---

[496] Βλ. και απόφαση ΕΑ 553/VII/2012.
[497] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[498] VISA, MasterCard, DINERS κλπ

επιχειρήσεις ως απόρροια της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας, η οποία δεν ευνοεί την είσοδο νέων ανταγωνιστών[501], καθώς πέραν του νομοθετικού πλαισίου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κάποιοι βασικοί παράγοντες όπως:

- η τεχνογνωσία και η εκπλήρωση προδιαγραφών τεχνικού και κανονιστικού χαρακτήρα, όπως αυτές τίθενται από τους διεθνείς οργανισμούς,
- το αρχικό κόστος επένδυσης και κόστος συντήρησης αυτής και
- η γνώση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου της εγχώριας αγοράς.

Η.2.3 Δυνητικός Ανταγωνισμός

339. Όπως προαναφέρθηκε, κατά την εκτίμηση της […][502], η περαιτέρω ανάπτυξη του *«e-commerce acquiring»* είναι δυνατό να αποτελέσει μελλοντικά εναλλακτική λύση τόνωσης της ζήτησης. Ωστόσο, δεδομένης της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας, των υψηλών επενδύσεων που απαιτούνται και του γεγονότος ότι η αγορά έκδοσης καρτών παραδοσιακά υποστηρίζεται από τραπεζικά ιδρύματα, η […] εκτιμά ότι δεν υπάρχει επενδυτικό ενδιαφέρον για νέα είσοδο στον τραπεζικό χώρο και κατ' επέκταση στην αγορά καρτών. Στην ίδια κατεύθυνση, η […][503] εκτιμά ότι παρά το γεγονός ότι οι αγορές έκδοσης και αποδοχής καρτών βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο, η αγορά δέχεται πολλές πιέσεις και οι έμποροι προσπαθούν να βρουν εναλλακτικούς τρόπους διατήρησης των εσόδων τους αλλά και αύξησης των πωλήσεων τους, ωστόσο δεν υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι και δυνητικοί ανταγωνιστές οι οποίοι θα μπορούσαν να εισέλθουν στην αγορά, καθώς όλες οι τράπεζες ήδη δραστηριοποιούνται στις συγκεκριμένες αγορές και ο ανταγωνισμός είναι αρκετά υψηλός. Αντίστοιχη θέση εκφράζει και η […] η οποία θεωρεί ότι δεδομένης της ωριμότητας στην οποία βρίσκεται η αγορά καρτών και αποδοχής καρτών και των τρε]χουσών οικονομικών συνθηκών δεν υφίστανται ισχυρά κίνητρα για την είσοδο νέων ανταγωνιστών.

Η.2.4 Συνθήκες ζήτησης

340. Σύμφωνα με τη […], στις πιστωτικές κάρτες προσφέρεται πληθώρα διαφορετικών χαρακτηριστικών από τους εκδότες (π.χ. προγράμματα πιστότητας, ανέπαφες συναλλαγές κλπ) στα οποία ο πελάτης δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα και αξιολογεί ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο θεωρεί ότι καλύπτονται οι ανάγκες του. Θα μπορούσε δε να υποστηριχθεί ότι *« [υ]πάρχει ένας μικρότερος βαθμός ελαστικότητας εξαιτίας των χαρακτηριστικών που αυτές φέρουν, χωρίς, όμως τελικά να σημαίνει ότι δεν υπάρχει εναλλαξιμότητα[504]».* Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η απάντηση της […], σύμφωνα με την οποία *«[σ]την αγορά έκδοσης καρτών, καθώς και στην αγορά αποδοχής καρτών πληρωμής, η επιλογή*

---

[499] Βλ. και υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αριθμ. πρωτ. […] της […], […] της […] απαντητική επιστολή της […].
[500] Η τελευταία είσοδος στην αγορά αποδοχής καρτών ήταν σύμφωνα με την […] στην υπ΄αριθμ. Πρωτ. […] επιστολή της εκείνη της εταιρίας JCC.
[501] Σύμφωνα με την […] (κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […]) στην αγορά πιστωτικών/χρεωστικών καρτών θα μπορούσε να θεωρηθεί πιθανή η είσοδος διεθνών financial institutions τα οποία δύνανται να εκδίδουν προϊόντα που συνοδεύονται από τη χρήση καρτών.
[502] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[503] Βλ. σχετικά υπ'αρ.πρωτ. […]επιστολή της […].
[504] Βλ. σχετικά σελ.10 της υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

τράπεζας από τους πελάτες επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες. Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά αναφέρονται,

- *Τα ειδικά προνόμια και χαρακτηριστικά των προσφερόμενων προϊόντων/υπηρεσιών,*
- *Η συνολική σχέση με την τράπεζα,*
- *Η φήμη της τράπεζας,*
- *Το δίκτυο διανομής και πώλησης προϊόντων/υπηρεσιών,*
- *Το προσφερόμενο τιμολόγιο.*

Ειδικότερα, τα τελευταία χρόνια λόγω της οικονομικής συγκυρίας, το πελατειακό κοινό έχει αποκτήσει ιδιαίτερη ευαισθησία σε θέματα τιμολογιακής πολιτικής, με αποτέλεσμα την αύξηση της ελαστικότητας ζήτησης στις εν λόγω αγορές σε σχέση με την τιμή[...]»[505]. Επίσης, σύμφωνα με την […][506], ο πελάτης επιλέγει με βασικότερο κριτήριο το επιτόκιο ή την αντίστοιχη χρέωση για τις σχετικές υπηρεσίες.

341. Σύμφωνα με τη […][507], βασικοί παράγοντες επιλογής, τόσο στην έκδοση όσο και στην αποδοχή καρτών είναι κατ' αρχάς η προμήθεια, ώστε ο έμπορος/πελάτης να επιλέξει την τράπεζα με την οποία θα συνεργαστεί, καθώς αυτό θα καθορίσει και το κέρδος του. Κατά δεύτερον, βασικό λόγο επιλογής αποτελεί το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς ο καταναλωτής επιθυμεί συνεχή ενημέρωση και διευκόλυνση στις συναλλαγές, αποφεύγοντας την επιβάρυνση και τις δυσκολίες που μπορεί να δημιουργηθούν από την έλλειψη των τελευταίων. Η εξυπηρέτηση του καταναλωτή αλλά και η φήμη του διεθνούς σήματος (Visa, Mastercard κλπ) είναι ακόμη δύο πολύ σημαντικοί παράγοντες, καθώς ο πελάτης από τη στιγμή της προσέγγισής του δίνει πρωτεύουσα σημασία στην εμπειρία της εξυπηρέτησης αλλά και το προϊόν για το οποίο τον προσεγγίζει το πιστωτικό ίδρυμα. Η προσφορά μάλιστα πολλών εναλλακτικών οι οποίες θα ταιριάζουν καλύτερα στις ανάγκες του κάθε καταναλωτή ξεχωριστά, αποτελεί και την ειδοποιό διαφορά για την τελική επιλογή του καταναλωτή. Τέλος, το λιγότερο σημαντικό ρόλο αποτελεί το μέγεθος του δικτύου, καθώς οι πελάτες δεν επηρεάζονται από την έλλειψη υποκαταστημάτων στις περιπτώσεις που μπορούν να εξυπηρετηθούν με εναλλακτικούς απομακρυσμένους τρόπους και να καλύψουν τις ανάγκες τους.

Η.2.5. Τιμολόγηση

342. Κατά την […][508] στην αγορά έκδοσης καρτών, «[η] τιμολόγηση εξαρτάται πρωτίστως από το είδος του προϊόντος. Η όποια διαφοροποίηση μπορεί να προκύψει, έχει να κάνει κυρίως με τη χρέωση ή μη της ετήσιας συνδρομής». Επί πλέον, σύμφωνα με την […][509], για τις κάρτες πληρωμών προκύπτουν μικρές διαφοροποιήσεις ανά προϊόν, καθώς και σε συγκεκριμένες ομάδες πελατών βάσει εμπορικών συμφωνιών (π.χ. οι κάρτες που εκδίδονται σε πελάτες λογαριασμών μισθοδοσίας έχουν ελαφρώς μειωμένο επιτόκιο).

[505] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[506] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[507] Βλ. σχετικά υπ'αρ.πρωτ. […] επιστολή της […].
[508] Βλ. σχετικά υπ.αρ.πρωτ.[…] απαντητική επιστολή της […].
[509] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

Επιπλέον, η τιμολόγηση δύναται να διαφοροποιείται στο πλαίσιο επιμέρους προωθητικών ενεργειών.

343. Οι χρεωστικές κάρτες δεν ενέχουν για τον κάτοχο άμεσες χρεώσεις. Ωστόσο, υπάρχει μετακύλιση σε αυτόν επιβαρύνσεων από τη χρήση τρίτων δικτύων και επιβολή χρεώσεων για αναλήψεις μετρητών από ATM τρίτων δικτύων: μέσω του δικτύου ΔΙΑΣ, από ATM σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης[510] και από ATM εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

344. Σύμφωνα με τη […][511] ο κυριότερος παράγοντας που επηρεάζει την τιμολόγηση στη χρηματοδότηση μέσω πιστωτικών καρτών, πέρα από το κόστος χρήματος και το λειτουργικό κόστος των τραπεζών, που αφορούν άλλωστε και το σύνολο των σχετικών αγορών, είναι οι τυχόν συνεργασίες με εμπορικές επιχειρήσεις (π.χ. co-branded κάρτες). Εξάλλου, σύμφωνα με την ίδια τράπεζα, όπως και στη λιανική τραπεζική, η αγορά της έκδοσης πιστωτικών καρτών χαρακτηρίζεται από το στοιχείο της μαζικότητας των προϊόντων και των χαρακτηριστικών τους. Έτσι, η διαδικασία τιμολόγησης των πελατών δεν επηρεάζεται από ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά, και η τιμολόγηση των καρτών παραμένει σταθερή, βάσει τιμοκαταλόγου, και ισχύει για όλους τους πελάτες, χωρίς αλλαγές και διαφοροποιήσεις, όπως αυτή ορίζεται στους εκάστοτε ισχύοντες όρους χορήγησης και χρήσης πιστωτικών καρτών της Τράπεζας.

345. Όσον αφορά την αγορά αποδοχής καρτών, η […][512] σημειώνει ότι η τιμολόγηση προκύπτει κατόπιν εξατομικευμένης διαπραγμάτευσης με κάθε επιχείρηση, γεγονός το οποίο συνδυαστικά με τον έντονο ανταγωνισμό που ισχύει στην ελληνική αγορά εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών, λειτουργεί προς όφελος των επιχειρήσεων. Όπως ενδεικτικά (και όχι περιοριστικά), αναφέρει η […], τα βασικά ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά που επηρεάζουν την τιμολόγηση της αγοράς εκκαθάρισης συναλλαγών είναι:

- ο τομέας δραστηριοποίησης της επιχείρησης σε σχέση με το ρίσκο,
- το εκτιμώμενο μέγεθος της συνεργασίας (αξία συναλλαγών),
- το κόστος αποδοχής καρτών εκδόσεως τρίτων τραπεζών,
- οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ της επιχείρησης,
- οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ των εκπροσώπων της επιχείρησης,
- η φήμη και πελατεία της επιχείρησης,
- τα γενικά λειτουργικά κόστη.

346. Όπως επισημαίνει η […], παρότι στην αγορά της αποδοχής καρτών η διαδικασία τιμολόγησης είναι διαφανής[513] , καθώς οι κανόνες της αγοράς αναδιαμορφώνονται συνεχώς, σε πολλές περιπτώσεις η τιμολόγηση εξαρτάται και από τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των πελατών. Αναλυτικά, η τιμολόγηση ενός πελάτη μπορεί να διαφοροποιηθεί και να αναδιαμορφωθεί ανάλογα με τον όγκο και την αξία του σήματος/τίτλου της εκάστοτε επιχείρησης στην ελληνική αγορά, τον τζίρο της επιχείρησης, την συνεισφορά τους στον κύκλο εργασιών της τράπεζας, καθώς και τις

---

[510] Ίδιες βάσει των κανονισμών SEPA.
[511] Βλ. σχετικά υπ.αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[512] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[513] Βλ. ανωτέρω ενότητα Ζ.2.7.

προοπτικές ανάπτυξής τους. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η τιμολόγηση εξετάζεται κατά περίπτωση και παρεκκλίνει από το βασικό τιμοκατάλογο της τράπεζας. Αυτό συμβαίνει, όπως εξηγεί η […], καθώς μετά από ενδελεχή έλεγχο και την εξέταση κόστους/κερδοφορίας, είναι προς το συμφέρον της τράπεζας να συνεργάζεται με τέτοιου είδους επιχειρήσεις παρά να μην έχει συνεργασία λόγω άρνησης της εκάστοτε επιχείρησης στο πλαίσιο του κόστους συνεργασίας.

Η.2.6. Κόστος μεταστροφής

347. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των τραπεζών, το κόστος μεταστροφής είναι μικρό[514]. Άλλωστε, οι καταναλωτές στην πράξη έχουν στην κατοχή τους κάρτες από διαφορετικές τράπεζες, οι οποίες χρησιμοποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες τους. Οι χρεωστικές κάρτες εκδίδονται με απλή αίτηση του ενδιαφερόμενου, ο οποίος, ως προαπαιτούμενο, αρκεί να διατηρεί καταθετικό λογαριασμό στην οικεία τράπεζα, χωρίς να διενεργείται έλεγχος εκ μέρους της τελευταίας εάν διατηρεί κάρτες από άλλες τράπεζες. Ουσιαστικά, οι χρεωστικές κάρτες αποτελούν μία προέκταση των καταθετικών λογαριασμών, όπως είναι το βιβλιάριο καταθέσεων ή η αναλυτική κατάσταση κίνησης λογαριασμού ή οι κωδικοί πρόσβασης στο διαδίκτυο. Εξίσου εύκολη είναι και η διακοπή λειτουργίας της κάρτας.

348. Σύμφωνα με την […][515], «[γ]ια τις αγορές έκδοσης και αποδοχής καρτών, δεν υπάρχουν νομικοί ή άλλου είδους περιορισμοί αναφορικά με την αλλαγή προμηθευτή. Ο έντονος ανταγωνισμός, το πλήθος των τραπεζών και κατ' επέκταση επιλογών ομοειδών προϊόντων και η απουσία επιβάρυνσης σε περίπτωση αλλαγής τράπεζας, δίνουν τη δυνατότητα στον πελάτη όχι μόνο της άμεσης ενημέρωσης, σύγκρισης και επιλογής τράπεζας συνεργασίας αλλά και της αλλαγής τράπεζας. Για τις διαδικαστικές/πρακτικές δυσκολίες, εκτιμούμε ότι αυτές αφορούν τον απαιτούμενο χρόνο που χρειάζεται για την ενημέρωση, διαπραγμάτευση, επιλογή και έναρξη συνεργασίας με το νέο προμηθευτή υπηρεσιών καρτών»[516]. Και η […][517] αναφέρει ότι ειδικά ως προς τις πιστωτικές κάρτες, η αλλαγή προμηθευτή υπηρεσιών αποδοχής πιστωτικών καρτών καθώς και η αλλαγή εκδότριας τράπεζας δε συνεπάγεται κανένα κόστος μεταστροφής για τον πελάτη, καθώς ο πελάτης είναι ελεύθερος να επιλέξει ανά πάσα στιγμή τον πάροχο με τον οποίο θα συνεργάζεται, χωρίς να πρέπει να επιβαρυνθεί με κάποιο κόστος για την αλλαγή.

Η.2.7 Διαφάνεια

---

[514] Βλ. ενδεικτικά σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] και υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[515] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]., υπ΄αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή […].

[516] Η ίδια δηλώνει ότι δεν επιβάλλει χρεώσεις στους πελάτες (ιδιώτες και επιχειρήσεις) της που να σχετίζονται με κόστη μεταστροφής στην αγορά έκδοσης και αποδοχής καρτών, ενώ δεν είναι εις γνώση της τυχόν κόστη που πιθανά να επιβάλλουν ανταγωνίστριες τράπεζες για έναρξη-διατήρηση-διακοπή συνεργασίας.

[517] Βλ. σχετικά υπ'αρ.πρωτ. […] επιστολή της […].

349. Όπως υπογραμμίζεται από τις σχετικά ερωτηθείσες τράπεζες[518], η αγορά έκδοσης και αποδοχής καρτών χαρακτηρίζεται από διαφάνεια λόγω της ενημέρωσης των πελατών από τις ίδιες κατ' εφαρμογή των εν ισχύει οδηγιών και νόμων.

350. Κατά την άποψη της Επιτροπής ωστόσο, με την οποία συντάσσεται και η […][519], παρότι τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και των υπηρεσιών ακολουθούν μια απόλυτη διαφανή πορεία μεταξύ του κάθε χρηματοοικονομικού οργανισμού και των ανταγωνιστών του, καθώς οι περισσότερες υπηρεσίες είναι πανομοιότυπες και ακολουθούν την εξέλιξη της τεχνολογίας η οποία είναι διαθέσιμη σε όλους τους οργανισμούς, δεν ισχύει το ίδιο και για την τιμολογιακή πολιτική. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν δημοσιευμένοι τιμολογιακοί κατάλογοι από τα τραπεζικά ιδρύματα σχετικά με την τιμολόγηση των εμπόρων ανά είδος επιχείρησης. Παρά το γεγονός ότι η διαδικασία τιμολόγησης είναι διαφανής καθ' όλη την πορεία ένταξης ενός νέου εμπόρου ή επεξεργασίας ενδεχόμενου αιτήματος μείωσης της υφιστάμενης προμήθειας που καταβάλλει ένας έμπορος, η έλλειψη δημοσιευμένων στοιχείων από τις τράπεζες δεν επιτρέπει την ύπαρξη πλήρους διαφάνειας στον τομέα αυτό. Ένα επίσης σημαντικό εμπόδιο αποτελεί και η λειτουργία του ελληνικού εμπορίου, καθώς οι τράπεζες διαφοροποιούν την τιμολογιακή τους πολιτική ανάλογα και με την διαπραγματευτική ισχύ του εμπόρου με τον οποίο συνάπτουν νέα συνεργασία. Πιο συγκεκριμένα, οι τράπεζες αναδιαμορφώνουν την τιμολογιακή τους πολιτική ανάλογα με τον όγκο και την αξία του σήματος/τίτλου που διατηρούν στην ελληνική αγορά οι έμποροι, τον τζίρο που πραγματοποιεί η επιχείρηση, τη συνεισφορά τους στον κύκλο εργασιών της τράπεζας, καθώς και τις προοπτικές ανάπτυξης που έχει η κάθε επιχείρηση.

Η.2.8 Διαπραγματευτική ισχύς

351. Όσον αφορά στην αγορά της έκδοσης πιστωτικών καρτών, σύμφωνα με τη […][520] δεν υφίσταται διαπραγματευτική ισχύς των πελατών, καθώς η τιμολόγηση δεν επηρεάζεται από ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του πελάτη, ούτε από τη συνολική σχέση του πελάτη με την Τράπεζα, αλλά διαμορφώνεται ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς.

352. Αντιθέτως, όσον αφορά στην αγορά της αποδοχής καρτών, οι πελάτες διαθέτουν διαπραγματευτική ισχύ, ανάλογα με τον όγκο και την αξία του σήματος/τίτλου της επιχείρησής τους στην ελληνική αγορά, τον κύκλο εργασιών τους σε επίπεδο πιστωτικών καρτών, τη συνεισφορά τους στον κύκλο εργασιών της Τράπεζας, και τις προοπτικές ανάπτυξής τους[521]. Ίδια άποψη σχετικά με την αγορά αποδοχής καρτών εκφράζει και η […] η οποία αναφέρει ότι στην εν λόγω αγορά το σύνολο των συνεργαζόμενων με την

---

[518] Βλ. ενδεικτικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], υπ' αριθμ. πρωτ […] απαντητική επιστολή της […].

[519] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[520] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[521] Εδώ αναφέρεται ως παράδειγμα της συγκεκριμένης ισχύος εταιρία με σήμα διεθνούς αναγνώρισης που δραστηριοποιείται και στην Ελλάδα και η οποία αυξάνει συνεχώς το μερίδιό αγοράς της στο λιανικό εμπόριο. Στην περίπτωση αυτή, ακριβώς λόγω της αναγνωρισιμότητας αλλά και του τζίρου της, είναι σε θέση να διαπραγματευτεί πολύ πιο δυναμικά για την τιμολόγησή της με όλους τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς καθώς βρίσκεται σε θέση ισχύος, και να καταλήξει στην προσφορά την οποία θα θεωρήσει πιο συμφέρουσα.

τράπεζα εμπόρων διαθέτει διαπραγματευτική ισχύ η οποία επηρεάζεται αλλά και διαφοροποιείται από ένα πλήθος παραγόντων[522]. Αντίστοιχα, η […][523], αναφέρει ότι υφίσταται σημαντική διαπραγματευτική ισχύς των επιχειρήσεων έναντι των τραπεζών στην αγορά της υπηρεσίας αποδοχής καρτών λόγω του μεγέθους του όγκου των εργασιών τους, του αντίστοιχου ύψους των κερδών που αυτοί συνεπάγονται για την Τράπεζα, της εμπορικής τους σημασίας για τον πωλητή και της ικανότητάς τους να στραφούν σε εναλλακτικούς προμηθευτές .

Η.3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΙ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΡΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

353. Τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών και των ανταγωνιστών τους στις αγορές έκδοσης πιστωτικών[524] και χρεωστικών καρτών[525], καθώς και της αποδοχής καρτών, κατά την περίοδο 2010-2012 και α' εξάμηνο 2013, παρατίθενται στους κάτωθι πίνακες. Σε κάθε μία περίπτωση παρατίθεται και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της υπό κρίση συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία του έτους 2012 και α' εξάμηνο του 2013.

Η.3.1. Έκδοση πιστωτικών καρτών

ΕΚΔΟΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ	2010		2011		2012		α΄εξάμηνο 2013	
	Αρ. Καρτών	Μ.Αγ.	Αρ. Καρτών	Μ.Αγ.	Αρ. Καρτών	Μ.Αγ.	Αρ. Καρτών	Μ.Αγ.
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*				
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[5-15]%*		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[0-1]%*				
MILLENNIUM	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		

[522] *Βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]. Ενδεικτικά αναφέρονται:*
- *το πλήθος των τραπεζών που προσφέρουν υπηρεσίες acquiring και διατηρούν παρουσία στα σημεία δραστηριοποίησης της επιχείρησης*
- *η εξατομικευμένη διαπραγμάτευσης της επιχείρησης με την τράπεζα*
- *η φήμη και πελατεία της επιχείρησης*
- *ο τομέας δραστηριοποίησης της επιχείρησης*
- *το εκτιμώμενο μέγεθος της συνεργασίας που διαπραγματεύεται η επιχείρηση με την τράπεζα.*

[523] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[524] Σύμφωνα με την έρευνα της Υπηρεσίας κατά την εξέταση των συγκεντρώσεων Πειραιώς – Αγροτική, Πειραιώς–Γενική, Alpha–Εμπορική, ΕΤΕ–Eurobank καθώς και της γνωστοποίησης συγκέντρωσης αναφορικά με την κοινή επιχείρηση με διακριτικό τίτλο *«Κάρντλινκ Α.Ε.»*, στην έκδοση πιστωτικών καρτών δραστηριοποιούνται, οι εξής εταιρίες: Εθνική Τράπεζα, Eurobank Ergasias Alpha Bank-Εμπορική Τράπεζα (πλέον Όμιλος Alpha Bank), Τράπεζα Πειραιώς-Αγροτική Τράπεζα, Γενική Τράπεζα και Millennium Bank (πλέον Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς), Citibank, Πανελλήνια Τράπεζα, Hellenic Post Credit, Ελληνική Τράπεζα, Diners Club, Attica Bank.

[525] Σύμφωνα με την έρευνα της Υπηρεσίας κατά την εξέταση των συγκεντρώσεων Πειραιώς – Αγροτική, Πειραιώς – Γενική, Alpha– Εμπορική, ΕΤΕ – Eurobank καθώς και της γνωστοποίησης συγκέντρωσης αναφορικά με την κοινή επιχείρηση με διακριτικό τίτλο *«Κάρντλινκ Α.Ε.»*, στην έκδοση χρεωστικών καρτών δραστηριοποιείται η συντριπτική πλειοψηφία των τραπεζικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα.

CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	-	-	-	-	-	-		
Όμιλος EUROBANK					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
EUROBANK - ERGASIAS	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*
NEA PROTON	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[5-15]%*		
FBB	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
CITIBANK International	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	**[…]**	**[3-5]%**	**[…]**	**[3-5]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
HSBC BANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ATTICA BANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ[526]	[…]		[…]		[…]		[…]	
ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**

ΕΚΔΟΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]
Μεταβολή (Δ)	[200-250]	**Μεταβολή (Δ)**	[200-250]

354. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση αγορά της έκδοσης πιστωτικών καρτών, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ) θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]% (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την δεύτερη θέση από τρίτη, με αύξηση – [5-15] ποσοστιαίας μονάδας - του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) υψηλότερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([200-250] σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013).

Η.3.2. Έκδοση χρεωστικών καρτών

ΕΚΔΟΣΗ ΧΡΕΩΣΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Αρ. Καρτών	**Μ.Αγ.**	**Αρ. Καρτών**	**Μ.Αγ.**	**Αρ. Καρτών**	**Μ.Αγ.**	**Αρ. Καρτών**	**Μ.Αγ.**
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*				
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		

[526] Όπως προκύπτει από τις δηλώσεις των συμμετεχουσών και των ανταγωνιστών τους.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	-	-	-	-	-	-		
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	[25-35]%	*[…]*	[25-35]%	*[…]*	[25-35]%		
FBB	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
Όμιλος EUROBANK					**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**
EUROBANK - ERGASIAS	***[…]***	***[5-15]%***	***[…]***	***[5-15]%***	***[…]***	***[5-15]%***	***[…]***	***[5-15]%***
NEA PROTON	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**
CITIBANK	[…]	*[1-3]%*	[…]	*[1-3]%*	[…]	*[1-3]%*	[…]	*[1-3]%*
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*
HSBC BANK plc	-	-	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*
ATTICA BANK	-	-	-	-	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[1-3]%*
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ[527]	[…]		[…]		[…]		[…]	
ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**

ΕΚΔΟΣΗ ΧΡΕΩΣΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[2300-2500]	Προ της συγκέντρωσης	[2100-2300]
Μετά τη συγκέντρωση	[2300-2500]	Μετά τη συγκέντρωση	[2300-2500]
Μεταβολή (Δ)	[100-150]	**Μεταβολή (Δ)**	[100-150]

355. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά της έκδοσης χρεωστικών καρτών, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ) θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]% (στοιχεία α’ εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα παραμένει στην τέταρτη θέση, με αύξηση – [5-15] ποσοστιαίες μονάδες - του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) χαμηλότερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([100-150] σύμφωνα με τα στοιχεία α’ εξαμήνου 2013).

Η.3.3. Αποδοχή καρτών

ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΡΤΩΝ (MERCHANT ACQUIRING) - ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (σε χιλιάδες €) ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Ύψος Συν/γων	**Μερ.Αγ.**	**Ύψος Συν/γων**	**Μερ.Αγ.**	**Ύψος Συν/γων**	**Μερ.Αγ.**	**Ύψος Συν/γων**	**Μ.Αγ.**
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[35-45]%	[…]	[35-45]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[25-35]%*	*[…]*	[35-45]%				

[527] Όπως προκύπτει από τις δηλώσεις των συμμετεχουσών και των ανταγωνιστών τους.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
EUROBANK-ERGASIAS	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	[25-35]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	[5-15]%	*[…]*	[5-15]%				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	[5-15]%		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*				
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
CITIBANK	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[3-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΤΑΧ. ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ[528]	[…]		[…]		[…]		[…]	
ΌΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[25-35]%**

ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΡΤΩΝ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[2600-2800]	Προ της συγκέντρωσης	[2600-2800]
Μετά τη συγκέντρωση	[2600-2800]	Μετά τη συγκέντρωση	[2600-2800]
Μεταβολή (Δ)	[0-50]	**Μεταβολή (Δ)**	[0-50]

356. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά της αποδοχής καρτών, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ) θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [25-35]% (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα παραμένει στην τρίτη θέση, με αύξηση – [0-1] ποσοστιαίες μονάδες - του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει αμελητέα μεταβολή (Δ) σημαντικά χαμηλότερη του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([0-50] σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013).

Η.4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΙ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΡΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Η.4.1 Η άποψη της γνωστοποιούσας

357. Η EUROBANK βάσει υπολογισμών του δείκτη συγκέντρωσης *Herfindahl–Hirschman Index* (HHI) συμπεραίνει ότι δεν θα υπάρξει καμία ουσιαστική αύξηση του επιπέδου συγκέντρωσης στην αγορά καρτών πληρωμών ως συνέπεια της γνωστοποιούμενης συναλλαγής[529].

Η.4.2. Η άποψη των λοιπών ανταγωνιστών

[528] Όπως προκύπτει από τις δηλώσεις των συμμετεχουσών και των ανταγωνιστών τους.
[529] Βλ. έντυπο γνωστοποίησης.

358. Σύμφωνα με την […][530], η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν αναμένεται να επιφέρει σημαντική επίπτωση στη λειτουργία του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι το Νέο ΤΤ δεν διαθέτει ικανό αριθμό χρεωστικών και πιστωτικών καρτών, αλλά και δίκτυο συνεργαζόμενων εμπόρων, στην αγορά αποδοχής καρτών, ώστε η ενσωμάτωση του στον όμιλο EUROBANK να ισχυροποιήσει περαιτέρω τη θέση του νέου Ομίλου. Αντίστοιχη θέση εκφράζει και η […].[531]

359. Σύμφωνα με τη […][532], διάφοροι παράγοντες όπως ο Ν. 3862/2010, η αύξηση και διεύρυνση χρήσης των καρτών, τα αιτήματα των εμπόρων για εξυπηρέτηση από ένα POS, και η προσπάθεια μείωσης του λειτουργικού κόστους των acquirers[533], θέτουν τις βάσεις για περαιτέρω επέκταση του δικτύου εμπόρων που δέχονται κάρτες ως μέσο πληρωμής και την αύξηση του αριθμού των καθημερινών συναλλαγών, ακόμη και πολύ μικρής αξίας, με τη χρήση κάρτας. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, καθώς επίσης της ισχυρής παρουσίας του Ομίλου της Alpha Bank στη σχετική αγορά και, αντίθετα, του χαμηλού μεριδίου του Νέου ΤΤ, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν αναμένεται να έχει ιδιαίτερες επιπτώσεις στη σχετική αγορά. Παρατηρείται, όμως, σταδιακά σημαντική συρρίκνωση του αριθμού των πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στην αγορά των υπηρεσιών αποδοχής πιστωτικών καρτών στην Ελλάδα. Από την τιμολογιακή πολιτική που θα εφαρμόσουν θα εξαρτηθεί κατά πόσο η εξέλιξη αυτή θα οδηγήσει σε σημαντική αύξηση του κόστους των εκδοτών πιστωτικών καρτών που δεν δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά.

360. Στην απάντησή της η […][534] δε θεωρεί ότι θα επηρεαστεί ο ανταγωνισμός όσο αφορά στις κάρτες. Εκτιμάται ότι συνολικά ο αριθμός των καρτών θα περιοριστεί, σε συνάρτηση όμως με τα αναμενόμενα κίνητρα που θα δοθούν για τη χρήση τους θα υπάρξει αύξηση των συναλλαγών με αυτές. Τα κίνητρα αυτά θα δοθούν κι από την κυβέρνηση αλλά και από τις ίδιες τις Τράπεζες αφού κάτι τέτοιο θα αποτελέσει πηγή αύξησης των εσόδων τους. Η αναμενόμενη μείωση των ορίων των πιστωτικών καρτών θα έχει σαν αποτέλεσμα την χρήση κυρίως χρεωστικών.

Η.4.3. Η άποψη της Επιτροπής

Η.4.3.1. Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

361. Στην αγορά της έκδοσης πιστωτικών καρτών**,** βάσει στοιχείων α’ εξαμήνου 2013, την πρώτη θέση προ της υπό κρίση συγκέντρωσης κατέχει ο Όμιλος Alpha, την οποία και διατηρεί και κατόπιν της υπό εξέταση πράξης, κατέχοντας μερίδιο αγοράς περίπου [25-35]%. Η ενιαία οντότητα θα κατέχει τη δεύτερη θέση με μερίδιο αγοράς περίπου [15-25]%, αυξημένο κατά [5-15]%, έπεται στην τρίτη θέση ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο [15-25]% περίπου και στην τέταρτη θέση ο Όμιλος της Εθνικής με μερίδιο περίπου [5-15]%. Προ της υπό κρίσης πράξης, η αποκτώσα κατείχε την τρίτη θέση στην υπό

[530] Βλ. σχετικά υπ’αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[531] Βλ. σχετικά υπ΄αρ. πρωτ. […] επιστολή της […].
[532] Βλ. σχετικά υπ’αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]
[533] Βλ. αναλυτικά ενότητα «Ωριμότητα»
[534] Βλ. υπ’αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

εξέταση αγορά, ενώ ο Όμιλος Πειραιώς ήταν στη δεύτερη θέση. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α’ εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι οριακά ανώτερος των 2.000 μονάδων ([2000-2200]), ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) ανέρχεται στα [200-250], συνεπώς υπερβαίνει τα ασφαλή όρια που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. (150) για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

362. Το γεγονός ότι η ενιαία οντότητα θα κατέχει συνεπεία της υπό κρίση πράξης τη δεύτερη θέση στην εν λόγω αγορά, δεν συνιστά ικανή ένδειξη περί δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης, ενόψει και του γεγονότος ότι στην εν λόγω αγορά το μερίδιο αγοράς της ενιαίας οντότητας δεν υπερβαίνει το [15-25]%[535]. Η μερική ανακατανομή της θέσης των παικτών στην υπό εξέταση αγορά συνεπεία της υπό κρίση πράξης, δεν δημιουργεί μία οντότητα με τέτοια διαπραγματευτική ισχύ, που να είναι σε θέση να δράσει ανεξαρτήτως των λοιπών ανταγωνιστών. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιούνται πέραν των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, τουλάχιστον δύο ισχυροί ανταγωνιστές, ήτοι ο Όμιλος Alpha με υψηλότερο μερίδιο και ο Όμιλος Πειραιώς, με μερίδιο που απέχει λιγότερο από [3-5] ποσοστιαίες μονάδες από το μερίδιο της ενιαίας οντότητας, αμφότεροι με καθιερωμένα δίκτυα. Επιπροσθέτως, υφίστανται και έτεροι ανταγωνιστές με μερίδια αγοράς που απέχουν περίπου [5-15] ποσοστιαίες μονάδες από τη νέα οντότητα ([5-15]% ο Όμιλος Εθνικής και [5-15]% η Citibank). Συνεπώς, δεν αναμένεται η νέα οντότητα να είναι σε θέση να εμποδίσει την περαιτέρω επέκταση των ανταγωνιστών της ή να περιορίσει την ικανότητά τους να ανταγωνισθούν[536], ενώ οι πελάτες έχουν τη δυνατότητα να καταφύγουν σε τουλάχιστον δύο παρόμοιας δυναμικής και ισχύος από άποψης φήμης και σήματος ανταγωνιστές[537].

363. Στην αγορά της έκδοσης χρεωστικών καρτών, βάσει στοιχείων α εξαμήνου 2013, την πρώτη θέση διατηρεί ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο αγοράς περίπου [25-35]%, ενώ ακολουθεί στη δεύτερη θέση ο Όμιλος Εθνικής με μερίδιο περίπου [25-35]% και στην τρίτη θέση ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%. Στην τέταρτη θέση παραμένει η ενιαία οντότητα με μερίδιο περίπου [15-25]%, αυξημένο κατά [5-15]% συνεπεία της υπό κρίση πράξης. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α’ εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων ([2300-2500]), ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) ανέρχεται στα [100-150] συνεπώς κείται εντός των ασφαλών ορίων (150) που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων.

364. Το μερίδιο αγοράς της ενιαίας οντότητας το οποίο δεν υπερβαίνει το [15-25]%[538] δεν συνιστά ικανή ένδειξη περί δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης. Περαιτέρω στην εν λόγω αγορά δεν υφίσταται ανακατανομή της θέσης των παικτών, ενώ εξακολουθούν

[535] Ανακοίνωση, ό.π. παρ. 18, 27. Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. M.3894 *UNICREDITO / HVB*, M.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, M.3191, *Philip Morris/Papastratos*.
[536] Βλ. Ανακοίνωση, ό.π. παρ. 36.
[537] Βλ. σχετικά απόφαση της Ε.Επ. M.5907, *Votorantim/Fischer/JV*, σκ. 204 και Ε.Επ. M.3146, *Smith &Nephew/Centerpulse*, σκ. 17-22, M.3060, *UCB/Solutia*, σκ. 41-45.
[538] Ανακοίνωση, ό.π. παρ. 18, 27. Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. M.3894 *UNICREDITO / HVB*, M.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, M.3191, *Philip Morris/Papastratos*.

να δραστηριοποιούνται τρείς, ισχυρότεροι της ενιαίας οντότητας, ανταγωνιστές με καθιερωμένα δίκτυα[539]. Σε κάθε περίπτωση, τα ανωτέρω αξιολογούνται υπό το πρίσμα του είδους της παρεχόμενης υπηρεσίας μέσω χρεωστικών καρτών και της παρακολουθηματικής σχέσης που υφίσταται μεταξύ της εν λόγω υπηρεσίας και των αγορών καταθετικών προϊόντων. Όπως προαναφέρθηκε, οι χρεωστικές κάρτες εξυπηρετούν τις ανάγκες των πελατών των τραπεζών σε καταθετικά προϊόντα και συνιστούν απλώς μια προέκταση των καταθετικών λογαριασμών.

365. Στην αγορά της αποδοχής καρτών, βάσει στοιχείων α εξαμήνου 2013, την πρώτη θέση προ της υπό κρίση συγκέντρωσης κατέχει ο Όμιλος Alpha, την οποία και διατηρεί και κατόπιν της υπό εξέταση πράξης, κατέχοντας μερίδιο αγοράς περίπου [35-45]%. Η ενιαία οντότητα διατηρεί τη δεύτερη θέση με μερίδιο αγοράς [25-35]%, με αμελητέα αύξηση μεριδίου αγοράς ύψους μόλις [0-1]%, ενώ έπεται στην τρίτη θέση ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο [15-25]% περίπου και στην τέταρτη θέση ο Όμιλος της Εθνικής με μερίδιο περίπου [5-15]%. Σύμφωνα με τον ως άνω σχετικό πίνακα, ο δείκτης HHI (με στοιχεία α' εξαμήνου 2013) αναφορικά με τα επίπεδα συγκέντρωσης είναι [2600-2800] μονάδες, ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) ανέρχεται στα [0-50]. Συνεπώς, είναι σχεδόν ανύπαρκτη και σαφώς κατώτερη των ασφαλών ορίων που προβλέπει η ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων, ενώ δεν συντρέχει οιαδήποτε εκ των εξαιρετικών περιστάσεων που προβλέπονται στην παρ. 20 της εν λόγω Ανακοίνωσης. Οποιαδήποτε πιθανή παρεμπόδιση του ανταγωνισμού θα μπορούσε να ανακύψει μόνο στην περίπτωση που θα συνδεόταν αιτιωδώς με την υπό εξέταση πράξη συγκέντρωσης. Εν προκειμένω, η επαύξηση του μεριδίου της Eurobank, συνεπεία της γνωστοποιηθείσας πράξης κρίνεται αμελητέα, καθώς ανέρχεται σε [0-1]%, δεν μεταβάλλει ούτε τη θέση της Eurobank, ούτε τις ανταγωνιστικές συνθήκες και τη δομή της αγοράς σε σύγκριση με την κρατούσα προ της συγκέντρωσης κατάσταση, σύμφωνα και με ταορισθέντα στην ενωσιακή πρακτική [540]. Εξάλλου, δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι το Νέο ΤΤ έχει χαρακτηριστικά τέτοια και εμπορική και τιμολογιακή πολιτική τέτοιου είδους που η αποχώρησή του από την αγορά να οδηγεί στην εξάλειψη μιας σημαντικής ανταγωνιστικής πίεσης για τα μέλη της ολιγοπωλιακά διαρθρωμένης αγοράς παροχής των εν λόγω τραπεζικών υπηρεσιών.

---

[539] Συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3894, ό.π., σκ. 47-49, 59, 66, 75, Μ.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, σκ. 24-26, Μ.3191, *Philip Morris/Papastratos*, σκ. 17-19.

[540] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί σε πληθώρα αποφάσεών της ότι η επαύξηση του μεριδίου μίας απορροφώσας/ αποκτώσας συμμετοχή επιχείρησης στη σχετική αγορά κυμαίνεται μεταξύ 0-5% θεωρείται κατά την κείμενη ορολογία «οριακή» ή «αμελητέα», εκτός αν η επιχείρηση-στόχος ασκεί ιδιαίτερη ανταγωνιστική πίεση στην αποκτώσα επιχείρηση. Βλ. σχετ. αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα Μ.4844 - FORTIS/ ABN AMRO, παρ. 137-140, 155-156,193, Μ.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 89-90 και 95-96. Αντίστοιχα έχει κρίνει και κατά την εξέταση συγκεντρώσεων σε άλλους κλάδους, ενδεικτικά αναφερομένων των Μ.2495- HANIEL/FELS, Μ. 6704- REWE TOURISTIK GMBH/FERID NASR/ECIM HOLDING SA παρ. 30-32 και 39, Μ.6132-CARGILL/KVB παρ. 52-53 και 60, Μ.5717-THE STANLEY WORKS/ THE BLACK& DECKER CORPORATION- παρ.32,37,46 και 59. Βλ. ωστόσο Μ.2568-Haniel/Ytong.

366. Συνεπεία των ανωτέρω, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης της ενιαίας οντότητας σε καμία εκ των αγορών αυτών ούτε και στον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού.

Η.4.3.2. Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

367. Στην αγορά της έκδοσης πιστωτικών καρτών οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες (Όμιλοι Alpha και Πειραιώς, ενιαία οντότητα) θα κατέχουν αθροιστικά μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση μερίδιο ανερχόμενο σε ποσοστό [65-75]% περίπου, Ως εκ τούτου, η υπό κρίση αγορά παρουσιάζει υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Υπενθυμίζεται δε ότι εν γένει όσο υψηλότερος ο βαθμός συγκέντρωσης, τόσο περισσότερο ευάλωτη είναι μία αγορά στην δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων[541]. Επιπλέον στην αγορά αυτή εμφανίζεται συμμετρία των μεριδίων αγοράς με το μερίδιο του πρώτου παίκτη (Όμιλος Alpha) να απέχει μόλις [3-5] ποσοστιαίες μονάδες από το μερίδιο αγοράς του δεύτερου παίκτη (της ενιαίας οντότητας) και [5-15] μονάδες από το μερίδιο αγοράς του τρίτου παίκτη (Όμιλος Πειραιώς). Περαιτέρω, η αγορά των πιστωτικών καρτών (αλλά και της έκδοσης καρτών συνολικά) χαρακτηρίζεται από διαφάνεια, λόγω της ενημέρωσης των πελατών από τις ίδιες τις τράπεζες κατ' εφαρμογή των εν ισχύ οδηγιών και νόμων [βλ. αναλυτικά κεφάλαιο Η.2.7].

368. Εντούτοις, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, η κατοχή του ως άνω συνολικού ποσοστού ύψους [65-75]% περίπου από **τρεις** επιχειρήσεις (Όμιλοι Alpha και Πειραιώς, ενιαία οντότητα) καθιστά τον πιθανό συντονισμό καταρχήν ασταθή λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτός προϋποθέτει και των επακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών[542]. Συναφώς, η αύξηση του μεριδίου αγοράς της νέας οντότητας που θα προκύψει μετά την συγκέντρωση κυμαίνεται οριακά πάνω από το 5% ([…]%), γεγονός το οποίο δεν κατατείνει στην δημιουργία ή ενίσχυση συντονισμένων αποτελεσμάτων εκ της υπό κρίση συγκεντρώσεως. Περαιτέρω, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Γ.Δ.Α., δεν υφίστανται ιδιαίτεροι και μόνιμοι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των δραστηριοποιούμενων τόσο στην αγορά των πιστωτικών καρτών (όσο και γενικά στις αγορές έκδοσης καρτών) που να δύνανται να αμβλύνουν την πιθανολογούμενη αστάθεια και να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός μηχανισμού συντονισμού και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση αποκλίσεων από τους όρους συντονισμού[543]. Εξάλλου, στη σχετική αγορά παραμένει ικανό ανταγωνιστικό περιθώριο [25-35]% περίπου με τη δραστηριοποίηση σημαντικών ανταγωνιστών με αισθητή παρουσία στην αγορά (Όμιλος Εθνικής με μερίδιο [5-15]%, Citibank International με μερίδιο [5-15]%). Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το χαμηλό κόστος μεταστροφής, καθώς και τη δυνατότητα και τη συνήθεια των καταναλωτών να έχουν στην κατοχή τους κάρτες από διαφορετικές τράπεζες, οι οποίες χρησιμοποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες τους και να προμηθεύονται τις σχετικές υπηρεσίες από

[541] Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.3333, *Sony/BMG (2),* σκ. 92.
[542] Βλ. ενδεικτικά Μ.1016 Price Waterhouse/Coopers & Lybrand, σκ. 103.
[543] Βλ. σχετικά. απόφαση ΔΕΕ C-413/06, *Sony/BMG κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής* (υπόθεση *Impala*), σκ. 122-123.

περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα χωρίς να τηρούν απαραιτήτως οποιαδήποτε άλλη σχέση με αυτά, δεν ευνοούν την ανάπτυξη και διατήρηση ενός σταθερού και μακροχρόνιου συντονισμού.

369. Ως προς την αγορά έκδοσης χρεωστικών καρτών σημειώνονται τα ακόλουθα: το συνολικό μερίδιο αγοράς των τεσσάρων μεγαλύτερων επιχειρήσεων (Όμιλοι Alpha, Εθνικής και Πειραιώς, ενιαία οντότητα) θα καλύπτει σχεδόν το σύνολο της αγοράς και θα ανέρχεται σε περίπου [90-95]%. Πρόκειται συνεπώς για μία αγορά με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης.

370. Εντούτοις, όπως προαναφέρθηκε, η μεταβολή (Δ) του δείκτη HHI συνεπεία της υπό κρίση συγκέντρωσης κυμαίνεται εντός των ασφαλών ορίων στην εν λόγω αγορά. Επιπλέον, η υπό κρίση πράξη δεν οδηγεί σε ανακατανομή της θέσης των παικτών, με συνέπεια να μην υφίστανται ενδείξεις περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά λόγω της πραγματοποίησης της υπό εξέταση συγκέντρωσης. Συναφώς, η αύξηση του μεριδίου αγοράς της νέας οντότητας που θα προκύψει μετά την συγκέντρωση κυμαίνεται οριακά πάνω από το 5% ([…]%), γεγονός το οποίο δεν κατατείνει στην δημιουργία ή ενίσχυση συντονισμένων αποτελεσμάτων εκ της συγκεντρώσεως. Εξάλλου, το ως άνω υψηλό ποσοστό του [90-95]% περίπου θα κατέχουν από κοινού τέσσερις επιχειρήσεις (Όμιλοι Alpha, Εθνικής και Πειραιώς, ενιαία οντότητα) γεγονός το οποίο καθιστά τον πιθανό συντονισμό ασταθή**,** λόγω επιπροσθέτως: α) της ασυμμετρίας των μεριδίων αγοράς των ανωτέρω ανταγωνιστών συνεπεία της συγκέντρωσης (η απόσταση μεταξύ του πρώτου και του τέταρτου ανταγωνιστή ανέρχεται σε [5-15] περίπου ποσοστιαίες μονάδες, β) της έλλειψης στη συγκεκριμένη αγορά σημαντικών διαρθρωτικών δεσμών (πλην της συμμετοχής τους στις διατραπεζικές πλατφόρμες) μεταξύ των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων, που να δύνανται να αμβλύνουν τα αποτελέσματα της ως άνω ασυμμετρίας και να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός μηχανισμού συντονισμού και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση αποκλίσεων από τους όρους συντονισμού.

371. Σημειώνεται, εξάλλου, ότι όλα τα ανωτέρω θα πρέπει να εκτιμηθούν: α) υπό το πρίσμα της φύσης και των χαρακτηριστικών της εν λόγω αγοράς, ήτοι του παρακολουθηματικού χαρακτήρα αυτής σε σχέση με τις αγορές καταθετικών προϊόντων και τις διαμορφούμενες εκεί συνθήκες ζήτησης των σχετικών υπηρεσιών καθώς και ανάπτυξης συντονισμού, β) της μη τιμολόγησης των καταναλωτών κατά τη χρήση των χρεωστικών καρτών στο δίκτυο της εκδότριας τράπεζας και γ) της επέκτασης των ιδίων δικτύων ATMs των πιστωτικών ιδρυμάτων συνεπεία των συγκεντρώσεων στον τραπεζικό κλάδο.

372. *Η αγορά της αποδοχής καρτών* παρουσιάζει υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης με τους δύο πρώτους παίκτες (Όμιλος Alpha και ενιαία οντότητα) να διατηρούν αθροιστικό μερίδιο [55-65]%, με ασυμμετρία μεριδίων μεταξύ αυτών καθώς τα εν λόγω μερίδιά τους απέχουν περισσότερο από [5-15] ποσοστιαίες μονάδες. Επιπλέον, παρότι οι χρεώσεις των εμπορικών επιχειρήσεων για τη χρήση των υπηρεσιών αποδοχής καρτών παρουσιάζουν διαφάνεια στο βαθμό που ενσωματώνουν τις διατραπεζικές προμήθειες, τις οποίες καταβάλλουν οι εκκαθαρίστριες τράπεζες στις εκδότριες, καθώς το ύψος των

προμηθειών αυτών δημοσιεύεται συνήθως από τα διεθνή σήματα πληρωμών, εκτιμάται ότι αντίστοιχη διαφάνεια δεν υπάρχει ως προς το τμήμα των merchant fees, που συνιστά το περιθώριο κέρδους των εκκαθαριστριών τραπεζών[544]. Εξάλλου, για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, είναι σημαντικές οι ενδείξεις περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά λόγω της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω, καθώς η επαύξηση του μεριδίου της Eurobank μετά τη συγκέντρωση είναι αμελητέα ([0-1]%)[545].

373. Συμπερασματικά, υπό το φως των συνθηκών της παρούσας συγκέντρωσης, δεν προκύπτουν ενδείξεις ότι αυτή θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στις ως άνω αγορές με τη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

Θ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Θ.1. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Θ.1.1. Γενικά

374. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 περί «Συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει[546], με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, ο εκμισθωτής υποχρεούται να παραχωρεί έναντι μισθώματος τη χρήση κινητού ή ακινήτου πράγματος ή και των δύο μαζί, που προορίζεται αποκλειστικά για επαγγελματική χρήση του αντισυμβαλλόμενου, παρέχοντας συγχρόνως στον αντισυμβαλλόμενο το δικαίωμα είτε να αγοράσει το πράγμα είτε να ανανεώσει τη σύμβαση για ορισμένο χρόνο.

375. Πρόκειται ουσιαστικά για μεσομακροπρόθεσμη χρηματοδότηση επιχειρήσεων και επαγγελματιών η οποία είναι «στοχευμένη», υπό την έννοια ότι δεν παρέχεται μια αόριστη χρηματοδότηση στην επιχείρηση αλλά χρηματοδοτείται συγκεκριμένη κεφαλαιουχική της ανάγκη. Επιπλέον, αυτού του τύπου η χρηματοδότηση χορηγείται με σκοπό τη μεταβίβαση του δικαιώματος της χρήσης και, τελικά, τη μεταβίβαση της κυριότητας, ή ανανέωση του χρόνου του δικαιώματος χρήσης, παγίων στοιχείων, εξοπλισμού[547] και ακινήτων, τα οποία προορίζονται αυστηρά για επαγγελματική

---

[544] Βλ. και απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ /ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS σκ. 313-314.

[545] Βλ. ενδεικτικά M.4865-ENEL/Acciona/Endesa, παρ.30-43. Στην υπόθεση αυτή έγινε δεκτό ότι η μικρή αύξηση του μεριδίου αγοράς που προέκυπτε από την συγκέντρωση δεν ενίσχυε την πιθανότητα συντονισμού.

[546] Ο Ν.1665/86 (ΦΕΚ Α' 194) θέσπιζε τη χρηματοδοτική μίσθωση κινητών πραγμάτων που προορίζονται για την επαγγελματική χρήση του μισθωτή. Τροποποιήθηκε από τους Ν. 2367/95 (κεφ. Δ΄ αρ.11), 2682/99 (άρ.27) και 3483/2006, δυνάμει των οποίων ο θεσμός επεκτάθηκε και στα ακίνητα.

[547] Σύμφωνα με απαντητική επιστολή της […], κατά την εξέταση της συγκέντρωσης Πειραιώς- Γενική αναφορικά με τον εξοπλισμό που χρηματοδοτείται μέσω financial leasing, εξαιρούνται (βάσει νομοθεσίας) κάποια περιουσιακά στοιχεία, όπως ιδίως τα πλοία και πλωτά ναυπηγήματα, οι εργασίες και τα οικόπεδα.

χρήση[548]: Η Εταιρεία Χρηματοδοτικών Μισθώσεων, αντί να χορηγεί τα αιτούμενα χρηματικά κεφάλαια απ' ευθείας στον υποψήφιο επενδυτή (εν προκειμένω στον μισθωτή), προβαίνει η ίδια - με εντολή και υπόδειξή του - στην αγορά του επενδυτικού αγαθού, εξοφλεί τον πωλητή καθιστώντας την ίδια ιδιοκτήτρια του αγαθού και, στη συνέχεια, το εκμισθώνει στον επενδυτή έναντι των συμφωνημένων όρων μίσθωσης (οριστική αξία μίσθωσης, ύψος μισθώματος, χρονική διάρκεια και συχνότητα καταβολής μισθώματος). Στο τέλος της συμφωνημένης χρονικής διάρκειας, ο μισθωτής έχει το δικαίωμα (option) είτε να αγοράσει το μισθωμένο αγαθό σε προκαθορισμένη τιμή[549], ή να ανανεώσει για ορισμένο χρόνο τη μίσθωση. Ο χρόνος χρηματοδοτικής μίσθωσης καλύπτει το χρόνο ωφέλιμης ζωής του, ενώ τα συμφωνηθέντα μισθώματα επαρκούν για την ανάκτηση του πλήρους κόστους του από τον εκμισθωτή[550].

376. Από προηγούμενη έρευνα της Γ.Δ.Α.[551] και σύμφωνα με την άποψη δραστηριοποιούμενων στην αγορά επιχειρήσεων, το κύριο πλεονέκτημα της χρηματοδοτικής μίσθωσης σε σχέση με το απλό τραπεζικό δάνειο, συνίσταται στο μειωμένο κίνδυνο κακής χρήσης της πίστωσης: εφόσον ο πιστωτής είναι ουσιαστικά σε θέση να ελέγξει τη χρήση και αξιοποίηση της χρηματοδότησής του, εξασφαλίζεται η παραγωγική χρήση της επένδυσης και κατά συνέπεια σε μεγάλο βαθμό η αποπληρωμή της πίστωσης από τον πελάτη.

Θ.1.2. Νομικό πλαίσιο

377. Σύμφωνα με το Ν.1665/86 και την ΠΔ/ΤΕ 2622/21.12.2009, συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούν να συνάπτουν ως εκμισθωτές μόνο:

- ανώνυμες εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι οποίες συνιστώνται με σκοπό τη διενέργεια εργασιών του άρθρου 1 του Ν. 1665/1986,
- πιστωτικά ιδρύματα, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 1 του Ν.3601/2007[552] , τα οποία έχουν συσταθεί και λειτουργούν στην Ελλάδα,
- πιστωτικά ιδρύματα, κατά την παραπάνω έννοια, τα οποία εδρεύουν σε κράτος-μέλος του ΕΟΧ και εγκαθίστανται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος ή παρέχουν στην Ελλάδα διασυνοριακώς υπηρεσίες, κατά την έννοια των άρθρων 13 και 15 του Ν. 3601/2007,
- πιστωτικά ιδρύματα, κατά την παραπάνω έννοια, που εδρεύουν σε τρίτο κράτος και εγκαθίστανται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος,

---

[548] Άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 1665/86, όπως ισχύει. Σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, εξαιρείται η μίσθωση πλοίων και πλωτών ναυπηγημάτων, ενώ στην έννοια των ακινήτων συμπεριλαμβάνονται αγροτικές εκτάσεις, κάθετες και οριζόντιες ιδιοκτησίες. Σύμφωνα με την […] επιστολή της […] εξαιρείται η παροχή υπηρεσιών και αναλώσιμων.

[549] Σημειώνεται ότι οι συμβαλλόμενοι έχουν την ευχέρεια να ορίσουν ότι το δικαίωμα αγοράς μπορεί να ασκηθεί και πριν από τη λήξη του χρόνου της μίσθωσης.

[550] Βλ. απαντητική επιστολή […].

[551] Βλ. σχετικά και ΕΑ 534/VI/2012.

[552] Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 3601/2007, όπως ισχύει και αντικατέστησε το άρθρο 2 παρ 1α του Ν.2076/1992, το Πιστωτικό Ίδρυμα ορίζεται ως «[…] *η επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση δανείων ή λοιπών πιστώσεων για λογαριασμό της.*»

- χρηματοδοτικά ιδρύματα, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 11 του Ν. 3601/2007, τα οποία εδρεύουν σε κράτος - μέλος του ΕΟΧ και εγκαθίστανται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος ή παρέχουν στην Ελλάδα διασυνοριακώς υπηρεσίες, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 3601/2007, και
- χρηματοδοτικά ιδρύματα, τα οποία εδρεύουν στην αλλοδαπή και εγκαθίστανται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος.

378. Για τη σύσταση και λειτουργία μίας εταιρίας χρηματοδοτικής μίσθωσης απαιτείται ειδική άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος[553] και ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο, καταβληθέν σε μετρητά, ίσο προς το ήμισυ του εκάστοτε ισχύοντος για τα πιστωτικά ιδρύματα, ήτοι, σήμερα, εννέα εκατομμύρια ευρώ[554].

Θ.1.3. Διάκριση χρηματοδοτικής-λειτουργικής μίσθωσης

379. Με τον όρο *«λειτουργική μίσθωση»* νοείται η παραχώρηση έναντι μισθώματος της χρήσης παντός είδους κινητού ή ακινήτου πράγματος σε επιχειρήσεις, επαγγελματίες ή ιδιώτες για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Οι βασικές διαφορές μεταξύ λειτουργικής και χρηματοδοτικής μίσθωσης συνίστανται στα εξής:

α) Στη λειτουργική μίσθωση το μισθωμένο πράγμα μισθώνεται διαδοχικά κατά τη διάρκεια ζωής του από πλήθος μισθωτών, κανείς από τους οποίους δεν αποκτά δικαίωμα κυριότητος επ' αυτού. Αντίθετα, στη χρηματοδοτική μίσθωση ο μισθωτής αποκτά δικαίωμα κυριότητος επί του πράγματος, εφ' όσον καταβάλλει το προκαθορισμένο τίμημα εξαγοράς κατά τη λήξη ή και πριν από τη λήξη της σύμβασης.

β) Αντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούν να είναι κινητά ή ακίνητα πράγματα τα οποία πρόκειται να αποτελέσουν (direct leasing) ή είναι ήδη (sale & lease back) πάγια περιουσιακά στοιχεία για την επιχείρηση ή το επάγγελμα του αντισυμβαλλομένου (μισθωτή). Επιπλέον πάγιος εξοπλισμός εκτεταμένης χρήσης μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης μέσω του *«vendor leasing»*[555], δυνάμει του οποίου προσφέρονται υπηρεσίες leasing από την τράπεζα στους πελάτες της προμηθεύτριας εταιρίας/πελάτη της για την εξυπηρέτηση των πρώτων. Αντίθετα, αντικείμενο της λειτουργικής μίσθωσης δύνανται να είναι και καταναλωτικά αγαθά, ενώ η υπηρεσία απευθύνεται και σε ιδιώτες.

γ) Συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούν να συνάπτουν ως εκμισθωτές μόνο ανώνυμες εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης[556], πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοδοτικά ιδρύματα[557]. Αντιθέτως, στη λειτουργική μίσθωση δεν υφίστανται αντίστοιχοι περιορισμοί με αποτέλεσμα στην παροχή λειτουργικών μισθώσεων να

---

[553] Βλ. σχετικά άρθρο 2 του Ν. 1665/1986.
[554] Βλ. σχετικά ΠΔ/ΤΕ 2622/21.12.2009.
[555] Βλ. ενδεικτικά ιστοσελίδα Πειραιώς http://www.piraeusleasing.gr .
[556] Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 1665/1986 όπως ισχύει και την ΠΔ/ΤΕ 2622/21.12.2009.
[557] Χρηματοδοτικό ίδρυμα: επιχείρηση η οποία δεν είναι πιστωτικό ίδρυμα και της οποίας η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στην απόκτηση συμμετοχών ή στην άσκηση μιας ή περισσότερων από τις δραστηριότητες των πιστωτικών ιδρυμάτων όπως αναφέρονται στο άρθρο 11 του ν.3601/2007 σε αντίθεση με τα Πιστωτικά Ιδρύματα που δέχονται καταθέσεις ή άλλα επιστρεπτέα ποσά (βλ. άρθρο 1 Ν. 3601/2007).

δραστηριοποιούνται, κατά βάση, νομικά πρόσωπα εκτός τραπεζικού συστήματος (εταιρείες ενοικίασης – χρονομίσθωσης αυτοκινήτων, ενοικίασης μηχανημάτων έργων, Η/Υ και πληροφορικής, ακινήτων κλπ).

δ) Η χρονική διάρκεια της λειτουργικής μίσθωσης είναι συνήθως μικρότερη από αυτή της χρηματοδοτικής μίσθωσης και κυμαίνεται συνήθως από δύο μήνες έως πέντε έτη[558], σε αντίθεση με τη χρηματοδοτική μίσθωση, όπου ο χρόνος της μίσθωσης δεν μπορεί να είναι μικρότερος των τριών ετών για τα κινητά, των πέντε ετών για τα αεροσκάφη και των δέκα ετών για τα ακίνητα[559].

ε) Στην περίπτωση της λειτουργικής μίσθωσης, οι νομικοί κίνδυνοι της μίσθωσης παραμένουν στον εκμισθωτή, αντίθετα με την περίπτωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης που τους επωμίζεται ο μισθωτής[560].

Θ.1.4. Ορισμός αγορών

380. Από τα ανωτέρω συνάγεται σαφώς ότι η αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι διακριτή από την αγορά της λειτουργικής μίσθωσης, συμπέρασμα που συνάδει με τη σχετική πρακτική της Ε.Α.[561] και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[562,563]. Σημειώνεται εν προκειμένω ότι από πλευράς υποκατάστασης ζήτησης, η χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού, ακινήτων και οχημάτων ενδεχομένως αποτελούν διακριτές υπο-αγορές εντός της ευρύτερης αγοράς χρηματοδοτικής μίσθωσης. Ωστόσο, παρέλκει η ακριβής οριοθέτηση της αγοράς της χρηματοδοτικής μίσθωσης ειδικά ως προς το ενδεχόμενο περαιτέρω κατάτμησής της, δεδομένου ότι από την αξιολόγηση των διαθέσιμων στοιχείων, προέκυψε ότι τα μερίδια των επιχειρήσεων στις κατά τα ανωτέρω επιμέρους

[558] Βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […], η οποία, αναφερόμενη στις μισθώσεις της θυγατρικής εταιρίας της […] αναφέρει ότι *«[η] βραχυχρόνια μίσθωση αφορά μισθώσεις αυτοκινήτων για 1-30 μέρες σε όλη την Ελλάδα μέσω του πανελλαδικού δικτύου σταθμών που διατηρεί η εταιρεία. […] Η μακροχρόνια μίσθωση, αφορά μίσθωση αυτοκινήτων ΙΧ και προσφάτως και επαγγελματικών υπό προϋποθέσεις, με διάρκεια 36 έως 108 μήνες. Η δραστηριότητα αυτή δεν χαρακτηρίζεται εποχική, αλλά εξαρτάται από την γενικότερη οικονομική δραστηριότητα, δεδομένου ότι οι πελάτες είναι κυρίως εταιρείες και επαγγελματίες»*.

[559] Άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 1665/1986. Αν συμφωνηθεί μεταξύ των μερών διάρκεια σύμβασης μικρότερη των ως άνω κατώτατων χρονικών ορίων, η σύμβαση ισχύει για την ως άνω καθοριζόμενη νομοθετικά διάρκεια.

[560] Σύμφωνα με το «Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 17 – Μισθώσεις»: *«Ως χρηματοδοτική μίσθωση χαρακτηρίζεται η μίσθωση που μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που συνεπάγεται η ιδιοκτησία ενός περιουσιακού στοιχείου. Ο τίτλος (ιδιοκτησίας) μπορεί τελικά είτε να μεταβιβαστεί είτε όχι. Λειτουργική μίσθωση είναι μία μίσθωση που δεν είναι χρηματοδοτική»*. Βλ. και απόφαση Ε.Επ. Μ 5263, *Deutsche Bank London/Lloyds TSB Bank /Antininfrastructure Partners (BNP Paribas)/Porterbrook Leasing*.

[561] Βλ. αποφάσεις Ε.Α. 67/ΙΙ/1999 *Τράπεζα Πίστεως/Ιονική Τράπεζα*, 89/ΙΙ/1999 *Consolidated Eurofinance/Εργασίας*, 201/2001 *Πειραιώς Leasing/ΟΤΕ-Leasing* και 534/VI/2012 *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias AE.*

[562] Βλ. Αποφάσεις Ε.Επ. Μ.2380, *Foreningssparbanken/SEB*, Μ.3090, *Volkswagen/Offset /Crescent /LeasePlan JV*, Μ.**4844, *Fortis/***ABN AMRO Assets*, Μ 5263, *Deutsche Bank London/Lloyds TSB Bank/Antininfrastructure Partners (BNP Paribas)/Porterbrook Leasing*.

[563] Η γνωστοποιούσα αντιθέτως υποστηρίζει ότι σύμφωνα με τη νομολογία, οι χρηματοδοτικές και λειτουργικές μισθώσεις αποτελούν ενιαία αγορά, χωρίς ωστόσο να παραπέμπει στη σχετική νομολογία που επικαλείται (Βλ. σελ. 30 και 33 του με αρ. πρωτ. 6054/30.7.2013 εντύπου γνωστοποίησης συγκέντρωσης)

(ενδεχόμενες) υπο-αγορές δεν διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με τη γενικότερη εικόνα που αυτά παρουσιάζουν στην ευρύτερη αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης.

381. Σχετικά με τη **γεωγραφική αγορά** πρέπει να σημειωθεί ότι είναι κατά βάση εθνική, όπως έχει κριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή[564] και την Ε.Α.[565], χωρίς να αποκλείεται, στην περίπτωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης, ένας ευρύτερος ορισμός της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, καθώς οι συνθήκες σε διάφορα κράτη μέλη έχουν εξομοιωθεί σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία έτη και η αγορά αποκτά όλο και περισσότερο ευρωπαϊκή διάσταση. Για τις ανάγκες της παρούσας, η σχετική γεωγραφική αγορά για τις υπηρεσίες χρηματοδοτικών και λειτουργικών μισθώσεων ορίζεται ως εθνικής εμβέλειας.

Θ.2. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Θ.2.1. Δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις

382. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Ελληνικών Εταιριών Χρηματοδοτικής Μίσθωσης, κατά τον Οκτώβριο του 2013, στην αγορά δραστηριοποιούντο 12 συνολικά νομικά πρόσωπα, εκ των οποίων 11 είναι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και μία ως εσωτερική διεύθυνση τράπεζας, ως εξής[566]:

Εταιρίες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (θυγατρικές Τραπεζικών Ιδρυμάτων)	
Alpha Leasing	Εθνική Leasing
Γενική Leasing	Κύπρου Leasing
Εμπορική (Crédit Agricole) Leasing[567]	Eurobank Ergasias Leasing
T – Leasing	CPB Leasing

[564]Αποφάσεις Ε.Επ. Μ.5384, *BNP Paribas*, σκ. 76 και Μ.5263, *Deutsche Bank London/Lloyds TSB Bank/Antininfrastructure Partners (BNP Paribas)/Porterbrook Leasing*. Επίσης, Μ.4199, *De LageLanden/Athlon*, Μ.5568 *Volkswagen/Fleet Investments/Leaseplan Corporation JV*, Μ.4199, *De LageLanden/Athlon*, και Μ.3090, *Volkswagen/Offset/Crescent/Leaseplan JV*.

[565] Βλ.απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias AE*, σκ. 97.

[566] Παράλληλα, από την έρευνα της ΓΔΑ προέκυψε πως στην αγορά δραστηριοποιούνται, χωρίς να είναι μέλη της Ένωσης Leasing, η Τράπεζα Millennium, που ανήκει πλέον στον όμιλο Πειραιώς, η Πανελλήνια Τράπεζα, καθώς επίσης και η εταιρία HVBFF (θυγατρική της Unicredit Bank AG). Μέχρι δε και το 2009 στην αγορά δραστηριοποιούταν και η BNP Paribas, η οποία έχει πλέον αποχωρήσει από την Ελλάδα (μετά από 30έτη λειτουργίας) κάνοντας run-off του χαρτοφυλακίου της. Επιπλέον, μέχρι πρότινος μέλος της ένωσης ήταν και η Ελληνική Τράπεζα και η Τράπεζα ΝΕΑ PROTON, οι οποίες εξαγοράστηκαν από τον Όμιλο Πειραιώς και Eurobank Ergasias αντίστοιχα .

[567] Θυγατρική της Credit Agricole, δεν συμπεριλαμβανόταν στα εξαγοραζόμενα στοιχεία της Εμπορικής Τράπεζας από την Alpha Bank. Άλλαξε επωνυμία σε Credit Agricole Leasing στις 8/3/2013.

A.T.E Leasing[568]	Πειραιώς Leasing[569]
Probank Leasing	
Τράπεζες	
Τράπεζα Αττικής	

383. Ο Όμιλος EUROBANK δραστηριοποιείται μέσω της κατά 99,44% θυγατρικής του εταιρίας «Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.»[570] στην διενέργεια χρηματοδοτικών και λειτουργικών μισθώσεων, μακροχρόνιων μισθώσεων και, γενικότερα, στην εκμετάλλευση, με οποιονδήποτε τρόπο, κάθε είδους οχήματος, κινητών πραγμάτων, ακινήτων και πάσης φύσεως αγαθών[571]. Το Νέο ΤΤ αντίστοιχα δραστηριοποιείται στη σχετική αγορά μέσω της θυγατρικής του «T Leasing Ανώνυμη Εταιρεία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης», ενώ στην αγορά λειτουργικών μισθώσεων δραστηριοποιείται μέσω της επίσης θυγατρικής του «T Credit Ανώνυμη Εταιρεία Λειτουργικών Μισθώσεων».

Θ.2.2. Ωριμότητα αγοράς

384. Αρκετές εκ των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων εκτιμούν ότι η αγορά χρηματοδοτικών μισθώσεων παρουσιάζει πτωτικές τάσεις[572,573]. Η […] θεωρεί ότι η αγορά χρηματοδοτικών μισθώσεων (όπως και οι χορηγήσεις εν γένει) χαρακτηρίζεται από ραγδαία πτώση της ζήτησης άνω του 30% κατά την τελευταία τριετία, λόγω των δραματικών οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα. Εφόσον δε η οικονομική κρίση συνεχιστεί, η οποιαδήποτε πρόβλεψη για τις πορεία της συγκεκριμένη αγοράς είναι επισφαλής Όπως επισημαίνει και η […], οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης

568 Υπενθυμίζεται ότι δεν συμπεριλαμβανόταν στα μεταβιβαζόμενα στοιχεία της ΑΤΕ προς την Τράπεζα Πειραιώς, αλλά παρέμενε στην υπό εκκαθάριση Αγροτική Τράπεζα. Σύμφωνα δε με την Απόφαση 93/1/24.10.2013 της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων (ΕΠΑΘ) της ΤτΕ, ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας της, καθώς δεν κατέστη δυνατή η αύξηση κεφαλαίων της προκειμένου να καλυφθεί η αρνητική καθαρή θέση της και δεν εξευρεθεί αγοραστής. Όπως σημειώνεται στην ίδια σχετική απόφαση της ΕΠΑΘ, ο ειδικός εκκαθαριστής της ΑΤΕ είχε διερευνήσει τις προθέσεις των ομίλων της Εθνικής Τράπεζας, της Alpha Bank και της Eurobank καθώς περιλαμβάνουν και αντίστοιχες εταιρίες, και ιδίως του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς ως κύριου πιστωτή του ιδρύματος. Ουδείς ωστόσο δεν εκδήλωσε ενδιαφέρον. Ως αποτέλεσμα, ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας της και τέθηκε σε ειδική εκκαθάριση. (βλ σχετικά <http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/ΕΠΑΘ_93_1.pdf>)

569 Ο Όμιλος Πειραιώς δραστηριοποιείται τόσο στη χρηματοδοτική όσο και στη λειτουργική μίσθωση. Ειδικότερα, στη μεν *χρηματοδοτική* μίσθωση δραστηριοποιείται μέσω των Πειραιώς Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ και Γενική Χρηματοδοτικής Μίσθωσης ΑΕ καλύπτοντας όλο το φάσμα παροχής υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης (πχ εξοπλισμός γραφείου, ακίνητα, μηχανήματα, οχήματα επιβατηγά, οχήματα επαγγελματικά κλπ). Στην αγορά της *λειτουργικής* μίσθωσης η Πειραιώς δραστηριοποιείται μέσω της θυγατρικής της «Olympic Εμπορικές & Τουριστικές Επιχειρήσεις ΑΕ».

570 Το υπόλοιπο 0,56% ανήκει στην «Eurobank Equities Α.Ε.Π.Ε.Υ.» (βλ. υπ.αρ.πρωτ. 6054/30.7.2013 Γνωστοποίηση συγκέντρωσης Eurobank-Νέο ΤΤ).

571 Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. 6054/30.7.2013 Γνωστοποίηση συγκέντρωσης Eurobank-Νέο ΤΤ. Επίσης, η EUROBANK αναφέρει ότι η EUROBANK Leasing διαχειρίζεται 230 αυτοκίνητα, έναντι 600 αυτοκινήτων το 2011 και 850 αυτοκινήτων το 2010.

572 Βλ. υπ΄αρ. πρωτ.[…], καθώς και απαντητικές επιστολές […].

573 Η […] στην υπ' αριθμ. πρωτ. […] αναφέρει ότι η τραπεζική αγορά εν γένει και κατ' επέκταση η αγορά του leasing βρίσκεται σε φάση στασιμότητας ενώ η […] στην υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή την περιγράφει ως *«επαρκώς αναπτυγμένη (ώριμη φάση)»*.

αποτυπώνονται και στον κλάδο του Leasing ο οποίος επηρεάστηκε σημαντικά από τη μειωμένη ρευστότητα και την απουσία επενδυτικών σχεδίων παραγόντων που συνέβαλλαν ώστε ο κλάδος του leasing να «έχει παρουσιάσει κάθετη πτώση άνω του 25% την τελευταία τριετία (2010-2012)»[574].

385. Στο ίδιο πλαίσιο και συμπληρωματικά στα ανωτέρω, η […] αναφέρει ότι η εγχώρια αγορά του leasing βρισκόταν σε περίοδο ωριμότητας μετά από μια ένα διάστημα έντονης ανάπτυξής της κατά τα έτη 2000-2010. Η διατήρηση όμως των δυσμενών οικονομικών συνθηκών και η αστάθεια στην χρηματοπιστωτική αγορά λόγω της μειωμένης ρευστότητας διαμορφώνουν ένα οικονομικό περιβάλλον με αρνητικούς ρυθμούς πιστωτικής επεκτάσεως και κάμψης, όσον αφορά στην αξία των νέων συμβάσεων που υλοποιούνται την τελευταία τετραετία συγκριτικά με τα αντίστοιχα μεγέθη πριν το 2009[575]. Στο ίδιο σκεπτικό, η […] επισημαίνει ότι «η αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης μετά από μια 30ετία ανάπτυξης βρίσκεται σε ώριμη φάση και επειδή στην Ελλάδα είναι συνδεδεμένη με τον τραπεζικό κλάδο, βρίσκεται σε συρρίκνωση»[576].

Θ.2.3. Εμπόδια εισόδου

386. Το βασικό εμπόδιο εισόδου στην αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης για επιχείρηση που εδρεύει στον ΕΟΧ είναι το ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τη δραστηριοποίηση στην εν λόγω αγορά και απαιτεί την τήρηση αυστηρών προϋποθέσεων, όπως συγκεκριμένης νομικής μορφής εταιρίες, άδεια και εποπτεία από την Τράπεζα της Ελλάδος, ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο κλπ. Η παροχή υπηρεσιών leasing από τράπεζα που εδρεύει εκτός ΕΟΧ καθίσταται ακόμα δυσχερέστερη, δεδομένου ότι πρέπει να αποσαφηνιστούν περισσότερες λεπτομέρειες για τη δραστηριοποίησή της, όπως καθορισμός αρμόδιων δικαστηρίων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης, ελέγχου καλής χρήσης μισθίου, ασφάλιση μισθίου κ.ο.κ[577]. Εξάλλου, επισημαίνεται ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο αναγνωρίζεται ως το μοναδικό εμπόδιο εισόδου στην αγορά και από την […][578] και την […][579]. Επίσης, […][580] αναφέρει ότι δεν υφίστανται ισχυρά εμπόδια εισόδου στην αγορά.

[574] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[575] Βλ. υπ' […] απαντητική επιστολή […].
[576] Βλ. απαντητική επιστολή της […] με αριθμ. πρωτ. […].
[577] Βλ. απαντητική επιστολή […] κατά την εξέταση της συγκέντρωσης Εθνική-Eurobank.
[578] Βλ απαντητική επιστολή […] υπ'αριθμ.πρωτ. […], όπου αναφέρει ότι «[δ]εν υπάρχουν νομικά και πραγματικά εμπόδια για να δραστηριοποιηθεί μια επιχείρηση στην παροχή λειτουργικών και χρηματοδοτικών μισθώσεων, παρά μόνον η πλήρωση των προϋποθέσεων που θέτει το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων». Πιο συγκεκριμένα, κατά την […], οι χρηματοδοτικές μισθώσεις υπάγονται στο νόμο1665/1986 (όπως ισχύει), τον νόμο 3601/2007 και την ΠΔΤΕ 2622/2009, ενώ οι λειτουργικές μισθώσεις καθορίζονται από την 16597/2001 κοινή ΥΑ των υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Πολιτισμού και Τουρισμού (ΦΕΚ 2156/2010).
[579] Βλ απαντητική επιστολή […] υπ'αριθμ.πρωτ. […], όπου αναφέρει ότι *«[δ]εν υπάρχουν νομικά και πραγματικά εμπόδια εισόδου στην παροχή της υπηρεσίας αν πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις του Ν. 1665/1986 και του ΠΔ/ΤΕ 2622/21.12.2009.[…] με το ισχύον νομικό πλαίσιο, απαιτείται σημαντικό ποσό (€9 εκ μετοχικό κεφάλαιο) για την αρχική επένδυση σε νέες εταιρείες leasing»*.
[580] Βλ. απαντητική επιστολή […].

Θ.2.4. Δυνητικός ανταγωνισμός

387. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των δραστηριοποιούμενων στην αγορά εταιριών, τα τελευταία 5 έτη δεν υπήρξε κάποια σημαντική είσοδος. Όσον αφορά την είσοδο νέων ανταγωνιστών στο μέλλον, αυτή δεν κρίνεται από τα σχετικά ερωτηθέντα πιστωτικά ιδρύματα ιδιαιτέρως πιθανή, δεδομένου ότι ο κλάδος είναι εντάσεως κεφαλαίου και η οικονομική συγκυρία έχει οδηγήσει σε μείωση των επενδύσεων σε πάγια περιουσιακά στοιχεία[581,582].

388. Σύμφωνα με την […], στην παρούσα χρονική περίοδο δύσκολα θα υπάρξει ενδιαφέρον εισόδου ξένων εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης στην Ελλάδα λόγω *«κινδύνου χώρας (country risk) και της γενικότερης οικονομικής κρίσης»*[583]. Ως προς αυτό το σημείο, η […] υπογραμμίζει ότι *«δεν υπάρχουν επιχειρήσεις που είναι πιθανόν να εισέλθουν στην αγορά στο άμεσο μέλλον όπως αφενός δείχνει η προϊστορία του κλάδου (σήμερα υπάρχουν μόνο θυγατρικές τραπεζών) και αφετέρου, με το ισχύον νομικό πλαίσιο, απαιτείται σημαντικό ποσό (€9 εκατ. μετοχικό κεφάλαιο) για την αρχική επένδυση σε νέες εταιρείες leasing. Επιπρόσθετα, η παρούσα φάση του οικονομικού κύκλου δεν ευνοεί νέα επένδυση καθώς ο κλάδος βρίσκεται σε συρρίκνωση»* [584].

Θ.2.5. Συνθήκες ζήτησης

389. Το σήμα συντελεί στην αναγνωρισιμότητα της κάθε τράπεζας και μαζί με τη φήμη δημιουργούν ισχυρούς δεσμούς με την πελατεία, χωρίς ωστόσο, οι παράμετροι αυτές να αποτελούν τους μοναδικούς παράγοντες επιλογής από μέρους του καταναλωτή, καθώς σημαντικός για την διατήρηση και προσέλκυση πελατείας είναι μεταξύ άλλων η παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου εκ μέρους του παρόχου[585]. Μέρος των ερωτηθεισών δραστηριοποιούμενων στην εν λόγω αγορά εταιριών εκτιμούν ότι το σήμα και η φήμη διαδραματίζουν σημαντικό, αλλά όχι αποφασιστικό ρόλο καθώς μεγάλη σχετικά αξία παίζουν οι χρεώσεις οι οποίες εξαρτώνται από το κόστος του εκμισθωτή[586].

390. Επιπρόσθετα, από προηγούμενες έρευνες της Γ.Δ.Α προκύπτει ότι το μέγεθος του δικτύου του εκάστοτε εκμισθωτή και η γνώση του αντικειμένου της χρηματοδοτικής μίσθωσης από το στελεχιακό δυναμικό αποτελεί σημαντική πηγή προσέλκυσης πωλήσεων και συμβάλει στην καλύτερη και ευκολότερη εξυπηρέτηση του μισθωτή.

---

[581] Βλ. απαντητικές επιστολές, […] και […].

[582] Ενδεικτικά, η […] στην υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της αναφέρει ότι *«[ε]κτιμάται ότι στην Ελληνική αγορά δεν υπάρχει έντονο ενδιαφέρον εισόδου νέων εταιρειών τόσο στις χρηματοδοτικές όσο και στις λειτουργικές μισθώσεις, δεδομένου ότι ο κλάδος είναι εντάσεως κεφαλαίου και η αγορά γενικά, παρουσιάζει σημαντική ύφεση σε επενδύσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων»*.

[583] Βλ υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[584] Βλ. απαντητική επιστολή […].

[585] Βλ. σχετικά απαντητική επιστολή […] στο πλαίσιο εξέτασης της συγκέντρωσης «[…]».

[586] Βλ. ενδεικτικά απαντητική επιστολή […], στην οποία η […] υποστηρίζει ότι *«[τ]ο σήμα και η φήμη διαδραματίζουν σημαντικό, αλλά όχι απαραίτητα αποφασιστικό ρόλο στην ευρύτερη αγορά τραπεζικών υπηρεσιών […]. Στις αγορές των καταθέσεων, υπηρεσιών χρηματοδοτικής μισθώσεως και πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων το σήμα και η φήμη έχουν μεγαλύτερη σχετικά αξία. Ωστόσο, αυτή η αξία δεν είναι καθοριστική, καθώς σημαίνοντα ρόλο παίζουν τόσο οι χρεώσεις για τις σχετικές υπηρεσίες όπως επίσης και διότι οι ανωτέρω αγορές εποπτεύονται από αρμόδιες αρχές (ενδεικτικά αναφέρουμε την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς καθώς και ότι οι καταθέσεις σε τραπεζικά ιδρύματα είναι σε σημαντικό βαθμό νομοθετικά προστατευμένες)»*.

Θ.2.6. Τιμολόγηση

391. Όπως αναφέρει η […], οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην αγορά παροχής υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης «τιμολογούν το προϊόν κυρίως με βάση το εξεταζόμενο πάγιο και την εμπορευσιμότητά του, τον πιστοληπτικό κίνδυνο του πελάτη με το αντίστοιχο rating, την διάρκεια της σύμβασης και το εκάστοτε μακροοικονομικό-χρηματοοικονομικό περιβάλλον»[587]. Αναπτύσσοντας παρόμοιο σκεπτικό, η […], η […][588], η […] και η […] αλλά και η γνωστοποιούσα, αναφέρουν ως βασικούς παράγοντες καθορισμού τιμολογιακής πολιτικής τους στην αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης το κόστος χρήματος, που προσδιορίζεται από το κόστος άντλησης κεφαλαίου, το λειτουργικό κόστος, την παροχή εξασφαλίσεων και τη φερεγγυότητα των πελατών[589].

392. Επιπλέον η […] αναφέρει ότι η τιμολόγηση των προϊόντων και υπηρεσιών μπορεί μεν να διαφέρει από τράπεζα σε τράπεζα και από προϊόν σε προϊόν, αλλά σε κάθε περίπτωση φαίνεται να διατηρείται σε εξαιρετικά ανταγωνιστικό επίπεδο[590]. Επιπλέον, σύμφωνα με τις […] και […], το επιτόκιο των χρηματοδοτικών μισθώσεων μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το ύψος του ποσού, την ιδία συμμετοχή του πελάτη, τη διάρκειά της, τη φύση και την ποιότητα των εξασφαλίσεων, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και την πιστοληπτική διαβάθμιση του πελάτη[591].

---

[587] Βλ. απαντητική επιστολή […].

[588] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[589] Βλ. απαντητικές επιστολές: […].

[590] Βλ. σχετικά την υπ΄αρ. πρωτ. […].

[591] Βλ. απαντητικές επιστολές: […]. Η πλήρης απάντηση της […] έχει ως εξής: *«Η τιμολόγηση των προϊόντων και υπηρεσιών γίνεται λαμβάνοντας υπ' όψιν, κυρίως τις εξωγενείς συνθήκες ανταγωνισμού, όπως και το κόστος των τραπεζών για όλη την διάρκεια του προϊόντος. Η Ελληνική αγορά χαρακτηρίζεται από έντονο ανταγωνισμό και βάθος, στο σύνολο των υπό εξέταση αγορών [ενν. το σύνολο των σχετικών αγορών και υπο-αγορών αυτών]. Συνεπώς, οι τιμές μπορεί μεν να διαφέρουν από τράπεζα σε τράπεζα και από προϊόν σε προϊόν, διατηρούνται όμως σε εξαιρετικά ανταγωνιστικό επίπεδο. Ταυτόχρονα, η κάθε τράπεζα οφείλει να συμπεριλάβει στην τιμολογιακή της πολιτική το σύνολο του κόστους παραγωγής της. Σ' αυτό περιλαμβάνεται το κόστος αντλήσεως ρευστότητας, το διοικητικό κόστος, το πιστωτικό κόστος, καθώς και το κόστος κεφαλαιακής επάρκειας. Επιπλέον, η τιμολόγηση για κάποιες υπηρεσίες/προϊόντα γίνεται βάσει και των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών του κάθε πελάτη. […] Η τιμολόγηση των υπηρεσιών Leasing προσδιορίζεται ως μίσθωμα του παγίου που αποτελεί αντικείμενο της χρηματοδοτικής μισθώσεως και περιλαμβάνει τόσο την αποπληρωμή του κεφαλαίου όσο και των αναλογούντων τόκων. Επί των μισθωμάτων αυτών επιβάλλεται ΦΠΑ όπου προβλέπεται από τον νόμο»*. Αντίστοιχα, η πλήρης απάντηση της […] έχει ως εξής: *«Παράγοντες καθορισμού της τιμολόγησης των υπηρεσιών leasing είναι το κόστος δανεισμού πλέον του λειτουργικού κόστους της εταιρίας μας, η πιστοληπτική διαβάθμιση του πελάτη, οι προσφερόμενες εξασφαλίσεις, το ύψος του ποσού και η διάρκεια της μίσθωσης. Τα προαναφερθέντα ισχύουν και για τις λειτουργικές συμβάσεις μίσθωσης επιβατικών οχημάτων όπου η τιμολόγηση περιλαμβάνει πέραν των παραπάνω και το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών συντήρησης, ασφάλισης κλπ.»*. Επίσης, κατά την […], «[η] ελληνική αγορά leasing χαρακτηρίζεται από έντονο ανταγωνισμό, συνεπώς οι τιμές μπορεί μεν να διαφέρουν από εταιρία σε εταιρία, διατηρούνται όμως σε εξαιρετικά ανταγωνιστικό επίπεδο. Η κάθε εταιρία συμπεριλαμβάνει στην τιμολογιακή της πολιτική το κόστος δανεισμού της, το διοικητικό κόστος, καθώς και το κόστος κεφαλαιακής επάρκειας». Κατά την […], παράγοντες καθορισμού της τιμολόγησης των υπηρεσιών leasing είναι το κόστος δανεισμού πλέον του λειτουργικού κόστος της εταιρείας, η πιστοληπτική διαβάθμιση του πελάτη, οι προσφερόμενες εξασφαλίσεις, το ύψος του ποσού και η διάρκεια της μίσθωσης.

Τα προαναφερόμενα ισχύουν και για τις λειτουργικές συμβάσεις μίσθωσης επιβατικών οχημάτων όπου η τιμολόγηση περιλαμβάνει πέραν των παραπάνω και το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών συντήρησης, ασφάλισης κλπ. Η ποσοστιαία συνεισφορά των τριών σημαντικότερων παραγόντων έχει

Θ.2.7. Διαφοροποίηση προϊόντος – Άμεσοι ή «Στενοί» ανταγωνιστές

393. Σύμφωνα με την […][592], το προϊόν της χρηματοδοτικής μίσθωσης διαφοροποιείται όσον αφορά στην ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας και ως προς την τιμή. Εντούτοις, σημειώνει ότι, λόγω της στενότητας χρήματος, η τιμή της υπηρεσίας δεν παρουσιάζει πλέον μεγάλες διαφοροποιήσεις, δεδομένου του συμμετρικού κόστους χρηματοδότησης που αντιμετωπίζουν όλες οι ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις. Ενόψει δε του στενού ανταγωνισμού μεταξύ των δραστηριοποιούμενων εταιριών ως προς το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών και την τιμή, όλες οι εταιρίες leasing αποτελούν «στενό» ανταγωνιστή της νέας οντότητας[593], η […] θεωρεί, ότι τα προσφερόμενα προϊόντα και οι υπηρεσίες στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι σε μεγάλο βαθμό τυποποιημένα ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά τους. Κατά συνέπεια, η όποια διαφοροποίηση των ανταγωνιστών συντελείται με βάση το επίπεδο και την ποιότητα της εξυπηρέτησης της πελατείας, καθώς και την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών[594].

394. Αναπτύσσοντας ανάλογο σκεπτικό, η […] θεωρεί ότι όλα τα πιστωτικά ιδρύματα και οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης, στην πλειονότητά τους παρέχουν παρόμοιο φάσμα υπηρεσιών και τιμολόγησης και ασκούν αξιόλογη ανταγωνιστική πίεση με αποτέλεσμα το νέο σχήμα να έχει να αντιμετωπίσει σημαντικούς ανταγωνιστές[595]. Με την άποψη αυτή συντάσσεται και η γνωστοποιούσα[596],.

Θ.2.8. Κόστος μεταστροφής

395. Αρκετά από τα ερωτηθέντα πιστωτικά ιδρύματα εκτιμούν ότι το κόστος μεταστροφής δεν είναι μηδενικό και λαμβάνεται υπόψη από τους πελάτες κατά τη μετακίνησή τους, λειτουργώντας για το σκοπό αυτό ενδεχομένως κάποιες φορές ανασταλτικά. Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα[597], υπάρχει δυνατότητα άμεσης αλλαγής προμηθευτή, από τον πελάτη της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης, με την οποία ο πελάτης έχει συνάψει σύμβαση ακινήτου ή εξοπλισμού σε σύντομο σχετικά χρόνο με συμφωνημένο συμβατικά τίμημα πρόωρης λήξης. Η αλλαγή αυτή ωστόσο, επειδή προϋποθέτει και τη μεταβίβαση του μισθίου (ακινήτου ή εξοπλισμού) συνεπάγεται και φορολογικό κόστος[598], με το οποίο επιβαρύνεται ο πελάτης.

ως ακολούθως: κόστος δανεισμού πλέον λειτουργικού κόστους (50%), πιστοληπτική διαβάθμιση του πελάτη (30%), προσφερόμενες εξασφαλίσεις (20%).

[592] Βλ. απαντητική επιστολή […]. Η απάντηση της τράπεζας έχει ως εξής: *«[…]. Το προϊόν της χρηματοδοτικής μίσθωσης δύναται να διαφοροποιηθεί όσον αφορά στην ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας αλλά και την τιμή, παρόλο που η διαφοροποίηση στο κόστος χρηματοδότησης κατά τα δύο-τρία τελευταία έτη έχει αμβλυνθεί λόγω της στενότητας χρήματος»*.

[593] Βλ. σχετικά υπ΄αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή […], σύμφωνα με την οποία οι εταιρίες leasing ανταγωνίζονται στενά μεταξύ τους και καμία δεν έχει κάποιο πλεονέκτημα.

[594] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] έντυπο γνωστοποίησης της […].

[595] Βλ. απαντητική επιστολή […].

[596] Βλ. σχετικά σελ. 51,52 υπ' αριθμ. πρωτ. 6054/30.07.2013 εντύπου γνωστοποίησης της Eurobank.

[597] Βλ. σχετικά σελ. 51,52 υπ' αριθμ. πρωτ. 6054/30.07.2013 εντύπου γνωστοποίησης της Eurobank.

[598] ΦΠΑ για εξοπλισμό και κόστος μεταβίβασης για ακίνητο.

Θ.2.9. Διαφάνεια αγοράς

396. Αναφορικά με τη διαφάνεια των τραπεζικών συναλλαγών στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα Πιστωτικά Ιδρύματα υποχρεούνται εν γένει να συμμορφώνονται με ένα φάσμα κανόνων που έχουν θεσπιστεί από την Τράπεζα της Ελλάδος[599].

397. Οι περισσότερες από τις τράπεζες που ρωτήθηκαν συμμορφώνονται με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο που διασφαλίζει τη διαφάνεια ως προς την τιμολογιακή πολιτική και τους όρους των παρεχόμενων υπηρεσιών στη συγκεκριμένη αγορά. Ως εκ τούτου, οι ερωτηθείσες τράπεζες εκτιμούν ότι η αγορά χαρακτηρίζεται από πλήρη διαφάνεια[600]. Περαιτέρω, η […] αναφέρει ότι στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης υπάρχει πλήρης διαφάνεια αφού *«[η] τιμολογιακή πολιτική της εταιρείας ανακοινώνεται δημοσίως μηνιαίως με βάση τις οδηγίες της Τράπεζας της Ελλάδας, η πελατεία επιλέγει ελεύθερα την εταιρεία leasing με την οποία θα συνεργασθεί, και οι λοιποί όροι των σχετικών υπηρεσιών - συμβάσεων υπόκεινται στον έλεγχο της Τράπεζας της Ελλάδας και στο θεσμικό πλαίσιο των χρηματοδοτικών μισθώσεων του νόμου 1665/86 και των τροποποιήσεών του»*[601].

Θ.3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Θ.3.1. Χρηματοδοτική Μίσθωση: Μερίδια αγοράς – Δείκτες HHI

398. Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν το μέγεθος της αγοράς της χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωσης επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία των ετών 2010-2012 και α' εξάμηνο του 2013.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ *(Υπολειπόμενο Κεφάλαιο σε εκ €)*								
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ LEASING και ΤΡΑΠΕΖΕΣ	**31/12/2010**		**31/12/2011**		**31/12/2012**		**30/6/2013**	
	Υπολειπόμενο Κεφάλαιο	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[35-45]%	[…]	[35-45]%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ LEASING	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*		
ΓΕΝΙΚΗ LEASING	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*				
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM (εκτός Ένωσης)	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΚΥΠΡΟΥ LEASING	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
MARFIN LEASING	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	[3-5]%	*[…]*	[3-5]%		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (LEASING)	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK					[…]	***[15-25]%***	[…]	***[15-25]%***
EUROBANK LEASING	*[…]*	***[15-25]%***	*[…]*	***[15-25]%***	*[…]*	***[15-25]%***	*[…]*	***[15-25]%***
NEA PROTON BANK (LEASING)	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ALPHA LEASING	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*

[599] Συγκεκριμένα, πρόκειται για την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002.
[600] Βλ ενδεικτικά απαντητικές επιστολές: […] (υπ'αριθμ.πρωτ […] (υπ'αριθμ.πρωτ […] και […]..
[601] Βλ. σχετικά υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ *(Υπολειπόμενο Κεφάλαιο σε εκ €)*								
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ LEASING και ΤΡΑΠΕΖΕΣ	**31/12/2010**		**31/12/2011**		**31/12/2012**		**30/6/2013**	
	Υπολειπόμενο Κεφάλαιο	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΕ					[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*
ΕΘΝΙΚΗ LEASING	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*		
FBB *(εκτός ένωσης)*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΜΠΟΡΙΚΗ LEASING	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*
ATE LEASING	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%
ATTICA BANK (LEASING)	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%
PROBANK LEASING	[…]	*[1-3]%*	[…]	*[1-3]%*	[…]	*[1-3]%*	[…]	*[1-3]%*
ASPIS LEASING / T-LEASING	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ *(εκτός 'ένωσης)*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*
ΣΥΝΟΛΟ[602]	[…]		[…]		[…]		[…]	
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο)**	
Προ της συγκέντρωσης	[2200-2400]	Προ της συγκέντρωσης	[2200-2400]
Μετά τη συγκέντρωση	[2200-2400]	Μετά τη συγκέντρωση	[2200-2400]
Μεταβολή (Δ)	[0-50]	**Μεταβολή (Δ)**	[0-50]

399. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά της **χρηματοδοτικής μίσθωσης**, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ) θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [15-25]**%** (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την δεύτερη θέση, με πολύ μικρή αύξηση – [0-1] ποσοστιαίες μονάδες – του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι ανώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) **σημαντικά χαμηλότερη** του ασφαλούς ορίου των 150 μονάδων ([0-50] σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013).

Θ.3.2. Λειτουργική Μίσθωση: Μερίδια αγοράς

400. Στις λειτουργικές μισθώσεις, το κοινό μερίδιο των συμμετεχουσών σε όρους υπολειπόμενου κεφαλαίου ανέρχεται σε [0-1]% και [0-1]% για το 2012 και α΄εξάμηνο του 2013 αντίστοιχα, επί των ερωτηθέντων από τη Γ.Δ.Α. πιστωτικών ιδρυμάτων και μελών της Ελληνικής Ένωσης Εταιρειών Χρηματοδοτικής Μίσθωσης. Αναφερόμενη στις λειτουργικές μισθώσεις η γνωστοποιούσα σημειώνει ότι από εκτιμήσεις των εταιρειών

[602] Το σύνολο αγοράς προκύπτει από τα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Ένωσης Εταιρειών Χρηματοδοτικής Μίσθωσης αναφορικά με τα μέλη της καθώς και δύο πλέον εταιρίες εκτός της Ένωσης.

λειτουργικών μισθώσεων[603], η αγορά λειτουργικών μισθώσεων αριθμεί περίπου 100.000 αυτοκίνητα τα τελευταία δύο χρόνια. Εξ αυτών, η Avis αριθμεί περίπου 35.000 αυτοκίνητα (35% μερίδιο αγοράς), η Hertz 30.000 αυτοκίνητα (30% μερίδιο αγοράς) και η Leaseplan 12.000 αυτοκίνητα (12% μερίδιο αγοράς). Η Eurobank Leasing διαχειρίζεται μόνο […] αυτοκίνητα (ως εκ τούτου το σχετικό μερίδιο αγοράς της ανέρχεται σε περίπου [0-1]%) σε σύγκριση με […] αυτοκίνητα το 2011 και […] το 2010. Από την πλευρά του Νέου ΤΤ, η T CREDIT Α.Ε. δραστηριοποιείται στις λειτουργικές μισθώσεις διατηρώντας εν ενεργεία στόλο […] οχημάτων που αντιστοιχεί στο [0-1]% του μεριδίου της αγοράς σε σύνολο περίπου 100.000 αυτοκινήτων για το 2012. Τα μεγαλύτερα μερίδια αγοράς κατέχουν οι εταιρείες Avis, Hertz και Leaseplan, όπου και οι τρεις μαζί συγκεντρώνουν πάνω από το 70% της αγοράς. Ως εκ τούτου, η εγχώρια αγορά λειτουργικών μισθώσεων δεν είναι επηρεαζόμενη από την υπό κρίση πράξη.

Θ.4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Θ.4.1. Η άποψη της γνωστοποιούσας

401. Η EUROBANK εκτιμά το μερίδιο της στην αγορά σε [15-25]%, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του Νέου ΤΤ εκτιμάται σε [1-3]%[604] (οι εκτιμήσεις έγιναν με στοιχεία του 2012)[605]. Συνεπώς, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της EUROBANK η αγορά καθίσταται επηρεαζόμενη καθότι το συνδυαστικό μερίδιο ([15-25]%) της ενιαίας οντότητας υπερβαίνει το 15%. Περαιτέρω, βάσει δικών της υπολογισμών του δείκτη συγκέντρωσης *Herfindahl–Hirschman Index* (HHI) συμπεραίνει ότι δεν θα υπάρξει καμία ουσιαστική αύξηση του επιπέδου συγκέντρωσης στην αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης ως συνέπεια της γνωστοποιούμενης συναλλαγής[606].

Θ.4.2. Η άποψη των λοιπών ανταγωνιστών

402. Η […] εκτιμά ότι «[λ]αμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες ή επικείμενες εξελίξεις στον τραπεζικό κλάδο, εκτιμούμε ότι η […] υπό κρίση πράξη δεν έχει μεγάλη επίδραση στην εν γένει λειτουργία του ανταγωνισμού, όσον αφορά τον κλάδο των χρηματοδοτικών μισθώσεων, καθότι το μέγεθος της χρηματοδοτικής μίσθωσης της T Leasing AE και του Νέου Ταχυδομικού Ταμιευτηρίου είναι σχετικά μικρό συγκρινόμενο με το μέγεθος της Eurobank Ergasias Leasing Α.Ε. της τράπεζας Eurobank-Ergasias, ούτε έμμεση επίπτωση στα τυχόν επιγενόμενα εμπόδια εισόδου και ανάπτυξης ή και στους τελικούς καταναλωτές και λοιπούς πελάτες της αγοράς αυτής»[607]. Στην ίδια κατεύθυνση, η […][608] αναφέρει ότι η συγκέντρωση των τραπεζών EUROBANK – ΝΕΟ ΤΤ δεν θα επηρεάσει τον ανταγωνισμό στην εν λόγω αγορά, καθώς θεωρεί ότι εξαρτάται από τη δυνατότητα της Eurobank να βελτιώσει τη ρευστότητα και την κεφαλαιακή της επάρκεια. Αντίστοιχα

[603] Δίχως να είναι σε γνώση της γνωστοποιούσας επίσημη πηγή πληροφόρησης ή σχετική έρευνα
[604] Σημειώνεται ότι το ποσό από το οποίο προκύπτει η εκτίμηση του [1-3]% για το μερίδιο του Νέου ΤΤ διαφοροποιείται από το αντίστοιχο ποσό που δημοσιεύει η Ένωση Leasing.
[605] Βλ. Παράρτημα 14 της Γνωστοποίησης EUROBANK ERGASIAS - ΝΕΑ PROTON.
[606] Βλ. έντυπο γνωστοποίησης, παράρτημα 17.
[607] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]..
[608] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

και η […][609] εκτιμά ότι, με δεδομένη την κατάσταση στο χώρο της Χρηματοδοτικής Μίσθωσης όπως πρόσφατα διαμορφώθηκε, η απορρόφηση του Νέου Τ.Τ. από την Eurobank δεν αναμένεται να επιδράσει ιδιαίτερα στον ανταγωνισμό, καθώς τα μερίδια αγοράς δεν διαφοροποιούνται σημαντικά, το ευρύτερο περιβάλλον εξορθολογικοποιείται και τίθενται οι βάσεις για την πιο εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας.

403. Όπως άλλωστε αναφέρει και η […], στην αγορά του leasing (όπως και στην ευρύτερη αγορά των τραπεζικών υπηρεσιών, ο ανταγωνισμός που αναπτύσσεται και θα έχει να αντιμετωπίσει το υπό εξέταση σχήμα, είναι ιδιαιτέρως έντονος[610]. Τέλος, η […][611] αναφέρει ότι *«[η] απόκτηση της Νέου ΤΤ από τη Eurobank, δημιουργεί στην αγορά των χρηματοδοτικών μισθώσεων έναν Όμιλο ο οποίος θα έχει πλέον μερίδιο αγοράς που θα προσεγγίζει, βάσει του υπολειπομένου κεφαλαίου (στοιχεία 31/12/2012), το 23% περίπου. Θα καταλαμβάνει δηλαδή την δεύτερη θέση στον κλάδο των χρηματοδοτικών μισθώσεων»*, χωρίς να προβαίνει σε κάποια αξιολογική κρίση.

Θ.4.3. Η άποψη της Επιτροπής

Θ.4.3.1. Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

404. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν ανωτέρω αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους με βάση τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013 στην υπό εξέταση σχετική αγορά, την πρώτη θέση διατηρεί ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο αγοράς περίπου [35-45]%, ενώ έπονται η ενιαία οντότητα με μερίδιο περίπου [15-25]%. Στην τρίτη θέση παραμένει ο Όμιλος Alpha (μέσω της Alpha Leasing) με μερίδιο περίπου [5-15]% και στην τέταρτη θέση παραμένει η Εθνική (μέσω της Εθνική Leasing) με μερίδιο αγοράς περίπου [5-15]%. Προ της υπό κρίση πράξης η αποκτώσα (μέσω της θυγατρικής της Eurobank Leasing) βρισκόταν ομοίως στη δεύτερη θέση με μερίδιο περίπου [15-25]%, ενώ η αποκτώμενη είχε αμελητέο μερίδιο [0-1]%. Επιπροσθέτως, η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι αμελητέα ([0-50] μονάδες) και εντός των ασφαλών ορίων που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων[612].

405. Η ενιαία οντότητα διατηρεί τη δεύτερη θέση με μερίδιο αγοράς το οποίο δεν υπερβαίνει το [15-25]%, γεγονός που δεν συνιστά ικανή ένδειξη περί δημιουργίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης[613] καθώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δημιουργείται συνεπεία της υπό κρίση πράξης μία οντότητα με τέτοια διαπραγματευτική ισχύ, που να είναι σε θέση να δράσει ανεξάρτητα από τους λοιπούς ανταγωνιστές και να εμποδίσει την περαιτέρω επέκτασή τους ή να περιορίσει την ικανότητά τους να ανταγωνισθούν[614]. Της ενιαίας

[609] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή […].
[610] Βλ. σχετικά την υπ΄αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[611] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[612] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π, παρ. 19-21.
[613] Ανακοίνωση, ό.π. παρ. 18, 27. Ακόμη και συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3894 *UNICREDITO / HVB*, Μ.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, Μ.3191, *Philip Morris/Papastratos*.
[614] Βλ. Ανακοίνωση για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 36.

οντότητας εξακολουθεί να προπορεύεται ένας ισχυρός ανταγωνιστής (ο Όμιλος Πειραιώς), ενώ ακολουθεί έτερος ισχυρός ανταγωνιστής (ο Όμιλος Alpha), αμφότεροι με καθιερωμένα δίκτυα επαρκούς εμβέλειας και ισχύος[615]. Εξάλλου, οποιαδήποτε πιθανή παρεμπόδιση του ανταγωνισμού θα μπορούσε να ανακύψει μόνο στην περίπτωση που θα συνδεόταν αιτιωδώς με την υπό εξέταση πράξη συγκέντρωσης. Εν προκειμένω, η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK, συνεπεία της γνωστοποιηθείσας πράξης στην ως άνω σχετική αγορά είναι αμελητέα, καθώς δεν υπερβαίνει το 1% ([0-1]%).

406. Με τη στάθμιση όλων των ανωτέρω παραγόντων, δεν αναμένεται η υπό κρίση συγκέντρωση να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης ή στον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Θ.4.3.2. Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

407. Στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες θα κατέχουν αθροιστικά μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση μερίδιο ανερχόμενο σε ποσοστό [65-75]% περίπου (με βάση στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Ως εκ τούτου, η υπό κρίση αγορά παρουσιάζει υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Υπενθυμίζεται δε ότι εν γένει όσο υψηλότερος ο βαθμός συγκέντρωσης, τόσο περισσότερο ευάλωτη είναι μία αγορά στην δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων[616].

408. Ωστόσο, στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης, το ως άνω ποσοστό θα κατέχουν από κοινού **τρεις** επιχειρήσεις (ενιαία οντότητα, Όμιλος Alpha και Eurobank), γεγονός το οποίο καθιστά τον πιθανό συντονισμό καταρχήν σχετικά ασταθή[617,618], στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, μεταξύ άλλων, λόγω και της ύπαρξης, εν προκειμένω, τουλάχιστον ενός ανταγωνιστή με σημαντική και δυναμική παρουσία (Εθνική Leasing) αλλά και ενός ικανού, για τις κρατούσες συνθήκες, αριθμού μικρότερων ανταγωνιστών, με αξιόλογη παρουσία στην υπό αξιολόγηση αγορά.

---

615 Συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3894, ό.π., σκ. 47-49, 59, 66, 75 (όπου έγινε δεκτό ότι μερίδια της τάξεως του 30-50% δεν μπορούσαν να θεωρηθούν προβληματικά δεδομένου ότι οι ανταγωνιστές είχαν μερίδιο 10-20%, ενώ ταυτόχρονα υπήρχαν και μεγάλες τράπεζες που ανταγωνίζονταν την επιχείρηση που προέκυπτε μετά την συγκέντρωση), Μ.4484, *Danske Bank/Sampo Bank*, σκ. 24-26 (όπου έγινε δεκτό ότι μερίδιο 30-40% δεν αρκούσε για τη στοιχειοθέτηση περιορισμού του ανταγωνισμού εκ της συγκεντρώσεως λόγω των μεγάλων και ισχυρών ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνταν στις σχετικές αγορές), Μ.3191, *Philip Morris/Papastratos*, σκ.17-19 (όπου η νέα οντότητα σε ορισμένες αγορές θα είχε μερίδιο μεταξύ 35-40%, ενώ οι ανταγωνιστές θα κυμαίνονταν σε μερίδια μεταξύ 10-20%).

616 Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.3333, *Sony/BMG (2)* σκ. 92.

617 Βλ. ενδεικτικά απόφαση Μ.1016, *Price Waterhouse/Coopers &Lybrand,* σκ. 103.

618 Περαιτέρω, παρότι η πιθανότητα δημιουργίας οριζοντίων συντονισμένων αποτελεσμάτων μεταξύ τριών ηγετικών εταιριών που θα κατείχαν, μετά την πράξη της συγκέντρωσης, μερίδια αγοράς μεταξύ 70% έως και άνω του 80% εξετάστηκε σε αρκετές περιπτώσεις από την Ευρωπαική Επιτροπή, η πιθανότητα αυτή αποκλείστηκε στις περισσότερες εξ αυτών, επειδή οι συνθήκες που επικρατούσαν στις επηρεαζόμενες αγορές δεν θεωρήθηκε ότι ευνοούσαν τη δημιουργία συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Βλ. ενδεικτικά νομολογία που παρατίθεται σε *N. Levy,* European Merger Control Law, (εκδ.2008), Κεφ.5 παρ. 5.13[8][β].

409. Επιπλέον, οι δύο πρώτες επιχειρήσεις θα κατέχουν συνδυαστικό μερίδιο ύψους [55-65]% περίπου, το οποίο δεν επαρκεί από μόνο του για να προσδώσει στην εν λόγω αγορά χαρακτηριστικά δυοπωλίου[619], λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι τουλάχιστον ο επόμενος ανταγωνιστής έχει σημαντική ισχύ από πλευράς μεριδίων και φάσματος δικτύου, ενώ υφίσταται και τουλάχιστον άλλος ένας παρεμφερούς δυναμικής ανταγωνιστής αλλά και ικανός αριθμός μικρότερων επιχειρήσεων.

410. Τα μερίδια αγοράς των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων εμφανίζουν έντονη ασυμμετρία, καθώς το μερίδιο των τριών προπορευόμενων επιχειρήσεων απέχουν μεταξύ τους σχεδόν [25-35] ποσοστιαίες μονάδες (το μερίδιο αγοράς του Ομίλου Πειραιώς απέχει [15-25] ποσοστιαίες μονάδες από το μερίδιο αγοράς της ενιαίας οντότητας και [25-35] από το μερίδιο αγοράς του Ομίλου Alpha), παράγοντας που λειτουργεί αποτρεπτικά για πιθανό συντονισμό μεταξύ των τριών πρώτων επιχειρήσεων. Εξάλλου, βάσει των διαθεσίμων στοιχείων, δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις έχουν αντίστοιχα συμμετρικό κόστος και διαρθρωτική δομή.

411. Επιπροσθέτως, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στο σχετικό φάκελο, δεν υφίστανται ιδιαίτεροι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των δραστηριοποιούμενων στις εν λόγω σχετικές αγορές επιχειρήσεων, που να δύνανται να αμβλύνουν τα αποτελέσματα της ως άνω ασυμμετρίας και να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός μηχανισμού συντονισμού[620] και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση αποκλίσεων από τους όρους συντονισμού[621]. Περαιτέρω, αν και υφίσταται διαφάνεια ως προς τους γενικούς όρους τιμολόγησης των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, η τιμολόγηση αυτών ανά πελάτη είναι ως ένα βαθμό εξατομικευμένη ιδίως όσον αφορά την επιτοκιακή επιβάρυνση και τις προμήθειες, καθώς λαμβάνονται υπόψη παράγοντες που σχετίζονται με το πρόσωπο αυτού και τη φύση της σχέσης του με το πιστωτικό ίδρυμα, όπως η ίδια συμμετοχή του πελάτη, η φύση και η ποιότητα των εξασφαλίσεων, που αυτός παρέχει, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και η πιστοληπτική διαβάθμιση του πελάτη. Ταυτόχρονα υφίσταται η δυνατότητα ανάπτυξης εξατομικευμένων προϊόντων με σκοπό την ικανοποίηση των μεμονωμένων αναγκών των

---

[619] Βλ. ενδεικτικά νομολογία που παρατίθεται σε *N. Levy,* European Merger Control Law, (εκδ.2008), Κεφ.5 παρ. 5.13[8][α], από όπου προκύπτει ότι συνολικά μερίδια αγοράς δύο εταιριών που κυμαίνονται στο 60% δεν μπορεί να συνιστούν από μόνα τους αποφασιστική ένδειξη για την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης των εν λόγω επιχειρήσεων.

[620] Κατάσταση συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως παρακωλύουσα σε σημαντικό βαθμό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς ή σε σημαντικό τμήμα αυτής μπορεί, επομένως, να προκύψει κατόπιν μιας συγκεντρώσεως όταν, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της οικείας αγοράς και της μεταβολής που θα επιφέρει στα χαρακτηριστικά της η πραγματοποίηση της συγκεντρώσεως, η τελευταία θα έχει ως αποτέλεσμα ότι κάθε μέλος του οικείου ολιγοπωλίου, συνειδητοποιώντας τα κοινά συμφέροντα, θα θεωρούσε δυνατό, οικονομικά ορθολογικό και, επομένως, προτιμητέο να υιοθετεί διαρκώς την ίδια γραμμή δράσεως στην αγορά με σκοπό να πωλεί σε τιμές υψηλότερες από τις ανταγωνιστικές, χωρίς να χρειάζεται να συνάψει συμφωνία ή να ακολουθήσει εναρμονισμένη πρακτική, κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, και χωρίς οι σημερινοί ή οι μελλοντικοί ανταγωνιστές ή ακόμη οι πελάτες και οι καταναλωτές να μπορούν να αντιδράσουν αποτελεσματικά. Βλ. ανωτ. ΔΕΕ *Impala,* σκ. 122.

[621] Η πειθαρχία επιβάλλει να υπάρχει μία μορφή αξιόπιστου αποτρεπτικού μηχανισμού δυνάμενου να τεθεί σε λειτουργία αν εντοπισθεί παρεκκλίνουσα συμπεριφορά. Άλλωστε οι αντιδράσεις των επιχειρήσεων που δεν μετέχουν στον συντονισμό, όπως είναι οι σημερινοί ή μελλοντικοί ανταγωνιστές καθώς και οι αντιδράσεις των πελατών, δεν θα έπρεπε να μπορούν να ανατρέψουν τα αποτελέσματα που αναμένονται από τον συντονισμό, *Impala*, σκ. 123.

πελατών. Τα στοιχεία αυτά συμβάλλουν έτι περαιτέρω στη διαπίστωση έλλειψης πιθανότητας συντονισμού σε αυτή τη σχετική αγορά.

412. Επισημαίνεται, επίσης, ότι εκ της υπό κρίση συγκεντρώσεως δεν προκαλείται ουσιώδης μεταβολή των συνθηκών ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά (τόσο ως προς τις θέσεις των επιχειρήσεων όσο και ως προς τα μερίδιά αγοράς τους ως αποτυπώνονται ανωτέρω), καθώς η επαύξηση του μεριδίου της νέας οντότητας δεν υπερβαίνει το 1%, γεγονός το οποίο συμβάλλει στην μη δημιουργία ή ενίσχυση της πιθανότητας ανάπτυξης συντονισμένων αποτελεσμάτων.

413. Επομένως, η εξέταση των ανωτέρω κατατείνει υπέρ της απουσίας οριζόντιων επιπτώσεων συντονισμένης συμπεριφοράς εκ της συγκέντρωσης στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Ι. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ι.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

414. Η λειτουργία της αγοράς των Αμοιβαίων Κεφαλαίων[622] ρυθμίζεται σύμφωνα με το Ν. 4099/2012, ο οποίος αντικατέστησε το Ν. 3283/2004. Δεδομένου ότι το Αμοιβαίο Κεφάλαιο δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο, οι μεριδιούχοι εκπροσωπούνται ως προς τις έννομες σχέσεις από τη διαχείριση του Αμοιβαίου Κεφαλαίου και τα δικαιώματά τους επί του ενεργητικού του, από την εταιρία διαχείρισης αυτού. Όταν η εταιρία διαχείρισης έχει λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα, ονομάζεται Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ)[623]. Η διαχείριση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη

---

[622] Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 4099/2012 (ΦΕΚ Α/250/20.12.12), το Αμοιβαίο Κεφάλαιο αποτελεί συμβατική μορφή ενός Οργανισμού Συλλογικής Επένδυσης σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ). Επί της ουσίας, ένα Αμοιβαίο Κεφάλαιο λειτουργεί ως ένας οργανισμός-εταιρία, ο οποίος μέσω της πώλησης «μετοχών»- μεριδίων του, συγκεντρώνει κεφάλαια, τα οποία επενδύει σε μετοχές, ομόλογα και άλλες κινητές αξίες. Ο κάθε επενδυτής αγοράζει «μετοχές»- μερίδια του οργανισμού που αντιπροσωπεύουν ένα ποσοστό του κεφαλαίου του.

[623] Σύμφωνα με το άρ. 12 του Ν. 4099/2012. Βλ. επίσης άρθρο 4 και άρθρο 3 στοιχ. β' και γ' του Ν. 4099/2012, όπου «*β) "Εταιρεία διαχείρισης": κάθε εταιρεία κράτους - μέλους της οποίας η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στη διαχείριση ΟΣΕΚΑ που έχουν τη μορφή αμοιβαίων κεφαλαίων ή/και εταιρειών επενδύσεων (διαχείριση συλλογικών χαρτοφυλακίων) και η οποία δύναται να παρέχει επιπροσθέτως τις υπηρεσίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 12. Η κύρια δραστηριότητα μιας εταιρείας διαχείρισης περιλαμβάνει τις λειτουργίες που αναφέρονται στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 12. Ως εταιρεία διαχείρισης τρίτου κράτους νοείται κάθε εταιρεία που έχει λάβει άδεια λειτουργίας από τις Αρμόδιες Αρχές τρίτου κράτους για τη διαχείριση οργανισμών συλλογικών επενδύσεων. γ) "Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων" (ΑΕΔΑΚ): η εταιρεία διαχείρισης, η οποία έχει λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 3283/2004 (Α` 210) και του άρθρου 12 του παρόντος νόμου*». Βλ και άρθρο 3 στοιχ. 4 και 5 του Ν. 3283/2004, όπου *«4) "Εταιρεία διαχείρισης": η εταιρεία της οποίας η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στη διαχείριση Ο.Σ.Ε.Κ.Α. και η οποία δύναται να παρέχει και τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 4. 5) "Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (εφεξής "Α.Ε.Δ.Α.Κ.")": η εταιρεία διαχείρισης η οποία έχει λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.»* Σημειώνεται ότι, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4, *«Οι μεριδιούχοι του ΟΣΕΚΑ δεν ευθύνονται για πράξεις ή παραλείψεις της εταιρείας διαχείρισης ή του θεματοφύλακα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους»*. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Ν. 4099/2012 η ΑΕΔΑΚ διέπεται

διαχείριση επενδύσεων, τη διοίκηση του ΟΣΕΚΑ, νομικές υπηρεσίες, λογιστική διαχείριση, εξυπηρέτηση πελατών κ.α. καθώς και την έκδοση και εξαγορά μεριδίων Αμοιβαίων Κεφαλαίων[624]. Κατά συνέπεια, ο διαχειριστής ενός Αμοιβαίου Κεφαλαίου είναι και ο εκδότης των μεριδίων του.

415. Στην Ελλάδα διατίθενται, τόσο ΟΣΕΚΑ που αναπτύσσονται από ΑΕΔΑΚ όσο και αλλοδαποί ΟΣΕΚΑ[625] μέσω μη αποκλειστικών συμβάσεων διανομής που έχουν συναφθεί μεταξύ αφενός αλλοδαπών εταιριών διαχείρισης και αφετέρου είτε των ΑΕΔΑΚ, είτε εταιριών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΑΕΠΕΥ), είτε ημεδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων. Παράλληλα, διατίθεται σημαντικός αριθμός αμοιβαίων κεφαλαίων με έδρα και άδεια λειτουργίας σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ (όπως Λουξεμβούργο και Ιρλανδία), των οποίων, ωστόσο, η διαχείριση ανήκει σε ελληνικές ΑΕΔΑΚ[626]. Σημειώνεται ότι ο ΟΣΕΚΑ μπορεί να λάβει και τη μορφή καταπιστεύματος (unit trust) ή ανώνυμης εταιρίας επενδύσεων[627].

416. Με το άρθρο 4 του Ν. 4099/2012 εισάγεται στην ελληνική νομοθεσία μια νέα έννοια, ο ΟΣΕΚΑ της μορφής της ανώνυμης εταιρίας επενδύσεων μεταβλητού κεφαλαίου (ΑΕΕΜΚ) στα πρότυπα της ευρωπαϊκής SICAV (Societe d' Investissement Capital Variable), η οποία διέπεται συμπληρωματικά από τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 και έχει ως αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση του δικού της χαρτοφυλακίου (είτε απευθείας είτε μέσω εταιρίας διαχείρισης), αλλά δεν επιτρέπεται να αναλαμβάνει τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων για λογαριασμό τρίτου. Σε αντίθεση με τις εταιρίες επενδύσεων,

---

συμπληρωματικά και από τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20, ενώ άδεια λειτουργίας δίνεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εφόσον η ΑΕΔΑΚ έχει την καταστατική της έδρα και κεντρική διοίκηση στη Ελλάδα. Άδεια λειτουργίας απαιτείται και στην περίπτωση μετατροπής υφιστάμενης εταιρίας σε ΑΕΔΑΚ. Αντίστοιχη ρύθμιση περιείχετο στο άρθρο 4 του Ν. 3284/2004.

[624] Κατά παρέκκλιση των ανωτέρω, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, μία ΑΕΔΑΚ δύναται, κατόπιν άδειας από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς να παράσχει επιπρόσθετα τις ακόλουθες και μόνο υπηρεσίες:

α) διαχείριση χαρτοφυλακίων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ανήκουν σε συνταξιοδοτικά ταμεία και

β) παρεπόμενες υπηρεσίες, οι οποίες συνίστανται στην παροχή επενδυτικών συμβουλών για ένα ή περισσότερα από τα χρηματοοικονομικά μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 5 του Ν. 3606/2007, καθώς και φύλαξη και διοικητική διαχείριση μεριδίων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων.

[625] Βλ. δημοσιευμένα στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Από την έρευνα της ΓΔΑ και τα δημοσιευμένα στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αυτές οι συμβάσεις αποκλειστικότητας αφορούν αλλοδαπούς ΟΣΕΚΑ οι οποίοι έχουν δημιουργηθεί σε χώρα-μέλος της ΕΕ από εκεί θυγατρικές ελληνικών τραπεζικών ομίλων και των οποίων τη διαχείριση έχουν ελληνικές ΑΕΔΑΚ του κάθε ομίλου (πχ. τα NBG International της Εθνικής Τράπεζας, τα LF Fund of Funds της Eurobank και τα PiraeusInvest της Τράπεζας Πειραιώς), καθώς επίσης και αλλοδαπούς ΟΣΕΚΑ που έχουν αναπτύξει αλλοδαπές μητρικές εταιρίες και διατίθενται στην ελληνική αγορά μέσω των εδώ υποκαταστημάτων τους και θυγατρικών τους (όπως για παράδειγμα 4 ΟΣΕΚΑ εκ των 75 συνολικά υποκεφαλαίων της Amundi International καθώς και 26 της HSBC και 7 της Millennium).

[626] Βλ. στοιχεία από Ένωση Θεσμικών Επενδυτών. Όπως προκύπτει, οι όμιλοι της Τράπεζα Πειραιώς, της Eurobank Ergasias και της Εθνικής Τράπεζας έχουν αναπτύξει μέσω θυγατρικών τους σε κράτη – μέλη της ΕΕ τους ΟΣΕΚΑ PiraeusInvest, LF και LF Fund of Funds και τέλος NBG International, δίνοντας τη διαχείριση επενδύσεών τους στις αντίστοιχες ελληνικές ΑΕΔΑΚ.

[627] Βλ. άρθρο 2 του Ν. 4099/2012. Οι εταιρίες επενδύσεων είναι μορφές «αμοιβαίου κεφαλαίου κλειστού τύπου», δηλαδή υπάρχει συγκεκριμένο ύψος μετοχικού κεφαλαίου (ενεργητικού), ήτοι, σε περίπτωση κάλυψής του, προκειμένου να αποκτηθούν μερίδια-μετοχές, πρέπει είτε να γίνει αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ή ο υπάρχων μέτοχος-μεριδιούχος να πουλήσει το μερίδιό του.

οι ΑΕΕΜΚ είναι μορφές «αμοιβαίου κεφαλαίου ανοικτού τύπου», δηλαδή το μετοχικό τους κεφάλαιο (ενεργητικό) μεταβάλλεται ανάλογα με τα μερίδια που αγοράζουν ή πουλάνε οι μεριδιούχοι, ακριβώς όπως στα Αμοιβαία Κεφάλαια.

Ι.2. ΕΙΔΗ ΟΣΕΚΑ

417. Τα αμοιβαία κεφάλαια, ανάλογα με το *είδος των χρηματοπιστωτικών μέσων* στα οποία επενδύουν το ενεργητικό τους άμεσα ή έμμεσα (με τη χρήση παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων), κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες[628]:

- **Μετοχικά** (επενδύουν κυρίως[629] σε μετοχές),
- **Ομολογιακά** (επενδύουν κυρίως σε μακροχρόνιους τίτλους σταθερού **εισοδήματος**),
- **Αμοιβαία Κεφάλαια Χρηματαγοράς** (επενδύουν κυρίως σε τίτλους της χρηματαγοράς και διακρίνονται στις υποκατηγορίες Διαχείρισης Βραχυπρόθεσμων Διαθεσίμων και Διαχείρισης Διαθεσίμων),
- **Μικτά** (ενεργούν σε συνδυασμό των προηγούμενων κατηγοριών),
- **Σύνθετα Αμοιβαία Κεφάλαια** (μπορούν να επενδύουν σε όλα τα χρηματοπιστωτικά μέσα που προβλέπονται στο Ν. 3283/2004),

418. Οι ανωτέρω κατηγορίες αμοιβαίων κεφαλαίων, μπορούν να διακρίνονται περαιτέρω σε:

- **Αμοιβαία Κεφάλαια Κεφαλαίων -** Funds of Funds (επενδύουν σε μερίδια άλλων Αμοιβαίων Κεφαλαίων ή οργανισμών συλλογικών επενδύσεων της ίδιας ή διαφορετικής εταιρείας διαχείρισης),
- **Αμοιβαία Κεφάλαια Δείκτη** (παθητικά επενδυτικά κεφάλαια που παρακολουθούν ένα δείκτη).

419. Σήμερα στην ελληνική αγορά διατίθενται πάνω από 280 ελληνικά και άνω των 1200 αλλοδαπών κεφαλαίων[630], ενώ η σύνθεση της συνολικής αγοράς Αμοιβαίων Κεφαλαίων με βάση το ενεργητικό κατά την 30^{η} Ιουνίου 2013, αποτυπώνεται στο παρακάτω γράφημα[631]:

---

[628] Απόφαση 6/587/2.6.2011 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΦΕΚ 1428/Β/16.6.2011) με θέμα την κατηγοριοποίηση αμοιβαίων κεφαλαίων (http://www.hcmc.gr).

[629] Η έκφραση «κυρίως» υπονοεί ποσοστό τουλάχιστον 65% επί του συνολικού ενεργητικού του Αμοιβαίου Κεφαλαίου, το οποίο υπολογίζεται κατά μέσο όρο τριμηνίας και θα πρέπει να είναι επενδεδυμένο στην αντίστοιχη κατηγορία τίτλων/μέσων. Βλέπε απόφαση 129/14.4.1998 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, (http://www.hcmc.gr/photos/Apofaseis1998/files/129_14.4.98_ak.pdf).

[630] Σημειώνεται ότι για τα ελληνικά κεφάλαια τα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν την 31/3/2013, ενώ για τα αλλοδαπά την 30/9/2012. Η αναφορά γίνεται σε υποκεφάλαια.

[631] Βλ. σχετικά http://www.ethe.org.gr.

420. Από την έρευνα της ΓΔΑ προέκυψε ότι εντός των διαφορετικών κατηγοριών, ο ρόλος της διαφοροποίησης των προϊόντων όσον αφορά τα χαρακτηριστικά ή την ποιότητα είναι ελάχιστος. Διαφοροποίηση μεταξύ των προϊόντων υφίσταται στο βαθμό κινδύνου που είναι διατεθειμένος να αναλάβει ο επενδυτής, ο οποίος θα επιλέξει και το ανάλογο προϊόν που ταιριάζει στο επενδυτικό του προφίλ, καθώς και στο εύρος των προϊόντων, στην τιμολόγηση και στη διαχρονική απόδοσή τους. Υπό το πρίσμα αυτό, τα προϊόντα των δραστηριοποιούμενων στην υπό εξέταση αγορά μερών είναι πλήρως υποκατάστατα.

I.3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

421. Ο Όμιλος Eurobank δραστηριοποιείται τόσο στην αγορά υπηρεσιών διάθεσης αμοιβαίων κεφαλαίων, όσο και παραγωγής, ανάπτυξης και διαχείρισης ΟΣΕΚΑ και άλλων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, που αποτελούν την κύρια δραστηριότητά του σχέση με την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίου, μέσω της θυγατρικής του «Eurobank Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ». Η διάθεση μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων εξυπηρετείται κυρίως μέσω του δικτύου υποκαταστημάτων της Eurobank, ενώ παράλληλα, ο όμιλος διαθέτει στην ελληνική αγορά μέσω της μητρικής και της Eurobank Equities, μερίδια αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ της Amundi, BNP, Blackrock, DB, Franklin Templeton, Goldman Sachs, JP Morgan, UBS, Allianz, Schroders κ.α.[632].

422. Το Νέο ΤΤ δραστηριοποιείται στην αγορά διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων μέσω της κατά 51% θυγατρικής του «Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου – Ελληνικών Ταχυδρομείων» (εφεξής «ΤΤ ΑΕΔΑΚ»). Η ΤΤ ΑΕΔΑΚ διαχειρίζεται 9 αμοιβαία κεφάλαια τα οποία διαθέτει στο επενδυτικό κοινό μέσω του δικτύου υποκαταστημάτων της μητρικής τράπεζας, ενώ από την 1/7/2012 ανέλαβε τη διαχείριση και των Α/Κ της T-Funds ΑΕΔΑΚ δυνάμει της 5/620/28.06.2012

[632] Βλ. σχετικά ιστοσελίδα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (http://www.hcmc.gr/pages/category.asp?catID=246).

απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς[633]. Παράλληλα το Νέο ΤΤ διαθέτει στην ελληνική αγορά μερίδια αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ της BNP Paribas, Franklin Templeton, Parvest και Pimco. Σύμφωνα δε, με τη γνωστοποιούσα, «*[…] η δραστηριότητα του Νέου ΤΤ στην αγορά της διαχείρισης χαρτοφυλακίου και των αμοιβαίων κεφαλαίων είναι ιδιαίτερα περιορισμένη […]*».

Ι.4. ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΓΟΡΩΝ

Ι.4.1. Ορισμός σχετικής αγοράς προϊόντος

Ι.4.1.1. Εναλλαξιμότητα μεταξύ κατηγοριών αμοιβαίων κεφαλαίων

423. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Γ.Δ.Α, οι επιμέρους κατηγορίες - είδη αμοιβαίων κεφαλαίων (μετοχικά, ομολογιακά, δείκτη, μικτά κλπ) δεν συνιστούν διακριτές σχετικές αγορές, καθώς έχουν παρεμφερή χαρακτηριστικά και είναι εναλλάξιμα, τόσο από πλευράς ζήτησης όσο και από πλευράς προσφοράς. Ενιαίο ορισμό έχει υιοθετήσει συναφώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή[634].

Ι.4.1.2. Εναλλαξιμότητα μεταξύ εγχώριων και αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ

424. Η αγορά περιλαμβάνει το σύνολο των Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ελληνικών και αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ), ανεξαρτήτως έδρας και διαχείρισης, που είναι διαθέσιμα στην ελληνική επικράτεια, δεδομένου ότι από τα συλλεχθέντα στοιχεία προκύπτει ότι υπάρχει μεγάλος βαθμός εναλλαξιμότητας, από πλευράς ζήτησης και πρόσβασης του επενδυτικού κοινού, μεταξύ των Αμοιβαίων Κεφαλαίων που αναπτύσσονται από ελληνικές εταιρίες και εκείνων που αναπτύσσονται και αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης από ξένες εταιρίες και τα οποία διατίθενται στην ελληνική αγορά. Πέραν των αμοιβαίων κεφαλαίων ελληνικής παραγωγής και διαχείρισης, στην αγορά αυτή εντάσσονται και οι ΟΣΕΚΑ τους οποίους διαχειρίζονται οι ελληνικές ΑΕΔΑΚ, δεδομένου ότι από πλευράς υποκατάστασης ζήτησης τα προϊόντα θεωρούνται εναλλάξιμα.

425. Συγκεκριμένα, τόσο τα μερίδια των ελληνικών Αμοιβαίων Κεφαλαίων όσο και αυτά των αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ ξένης διαχείρισης είναι διαθέσιμα στην ελληνική αγορά μέσω των τραπεζικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών εταιριών, ΑΕΔΑΚ, ΑΕΠΕΥ και ΑΕΕΔ και επιπλέον διαφημίζονται ανοικτά στο επενδυτικό κοινό[635]. Εξάλλου, τόσο έως και την 19/12/2012 (βάσει του Ν. 3283/2004)[636] όσο και από 20/12/2012 (βάσει του Ν. 4099/2012), και για τις δύο κατηγορίες δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα ουσιώδης πληροφόρηση για τους επενδυτές[637].

---

[633] Βλ. http://www.tteltaaedak.gr/default.asp?siteID=1&pageid=80&tablepageid=11&langid=1&entryID=14

[634] Βλ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets*, σκ. 35, 37, 41 και 67, Μ.5384, *BNP Paribas/Fortis,* σκ. 9 και 59, Μ.3894, *Unicredito/HVB*, σκ. 9 και 35.

[635] Ως δίκτυα διανομής των εν λόγω προϊόντων χρησιμοποιούνται συνήθως τα δίκτυα καταστημάτων των τραπεζικών και ασφαλιστικών ιδρυμάτων, ενώ μέρος των προϊόντων διατίθενται και από τις ΑΕΔΑΚ και ΑΕΠΕΥ απευθείας.

[636] Βλ. σχετικά άρθρα 30, 31 και 35.

[637] Συγκεκριμένα σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 89 του Ν. 4099/2012 το έντυπο «Βασικές πληροφορίες για τους Επενδυτές» συντάσσεται στη ελληνική γλώσσα και περιλαμβάνει ενδεδειγμένες πληροφορίες για τα βασικά χαρακτηριστικά του ΟΣΕΚΑ ούτως ώστε οι επενδυτές να είναι σε θέση να κατανοούν τη φύση και τους κινδύνους του προσφερόμενου προϊόντος και να λαμβάνουν αποφάσεις έχοντας πλήρη

426. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα και με τις απόψεις των ανταγωνιστριών στην εν λόγω αγορά, από πλευράς πελάτη, τα μερίδια των αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ είναι πλήρως εναλλάξιμα με τα μερίδια των ελληνικών αμοιβαίων κεφαλαίων, στο βαθμό που η πρόσβαση σε αυτά είναι εξίσου εύκολη και αφορούν την ίδια κατηγορία επένδυσης. Οι Έλληνες επενδυτές συμπεριλαμβάνουν ήδη στην έρευνα αγοράς που κάνουν για την εξεύρεση της καλύτερης δυνατής επένδυσης και διεθνή αμοιβαία κεφάλαια εξειδικευμένων οίκων εξωτερικού. Εξάλλου, στην Ελλάδα σήμερα, σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, εκπροσωπούνται κατά προσέγγιση 30 ξένοι οίκοι. Η δε διάθεση και η αντιπροσώπευση αλλοδαπών αμοιβαίων κεφαλαίων βασίζεται σε ταυτόχρονες συνεργασίες με τις περισσότερες ελληνικές τράπεζες ή θυγατρικές τους.

427. Όπως προκύπτει από την έρευνα της ΓΔΑ, η τιμολόγηση (προμήθειες διάθεσης, εξαγοράς και διαχείρισης) και η φορολόγηση για ομοειδείς κατηγορίες αφενός αμοιβαίων κεφαλαίων ελληνικής διαχείρισης και αφετέρου των αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ δεν παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση[638], ενώ δεν φαίνεται να υπάρχουν σημαντικά νομικά εμπόδια εισόδου για τα αλλοδαπά αμοιβαία κεφάλαια[639].

428. Τέλος, αναφορικά με τις ΑΕΕΜΚ (SICAV), όπου λόγω της μέχρι 19/12/2012 ισχύουσας νομοθεσίας, αφορούν αποκλειστικά αλλοδαπούς ΟΣΕΚΑ, επισημαίνεται ότι συμπεριφέρονται ως συμβατικές μορφές ΟΣΕΚΑ (αμοιβαία κεφάλαια), ενώ παράλληλα στα ενημερωτικά δελτία που δημοσιεύονται στις ιστοσελίδες τραπεζών και ΑΕΔΑΚ που τους διανέμουν, χαρακτηρίζονται ως αμοιβαία κεφάλαια[640]. Κατ' επέκταση, γίνεται δεκτό ότι οι υποψήφιοι μεριδιούχοι τα εκλαμβάνουν ως αμοιβαία κεφάλαια.

γνώση. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν την επωνυμία του ΟΣΕΚΑ, σύντομη περιγραφή του επενδυτικού σκοπού και της επενδυτικής πολιτικής του, παρουσίαση των προηγούμενων αποδόσεων ή όπου απαιτείται σεναρίων απόδοσης, τα έξοδα, προμήθειες και σχετικές επιβαρύνσεις και τη σχέση κινδύνου – απόδοσης της επένδυσης καθώς και τη κατάλληλη καθοδήγηση σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τη συγκεκριμένη επένδυση. Επιπλέον αναφέρονται σαφώς ο τόπος και ο τρόπος πρόσβασης σε περαιτέρω πληροφόρηση συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων του τόπου και τρόπου πρόσβασης στο ενημερωτικό δελτίο καθώς και στην ετήσια και εξαμηνιαία έκθεση του ΟΣΕΚΑ οι οποίες μπορούν να ληφθούν δωρεάν κατόπιν αιτήματος καθώς και της γλώσσας στην οποία είναι διαθέσιμες (σύμφωνα με το άρθρο 90 στην ελληνική ή αγγλική γλώσσα).

[638] Μάλιστα, σύμφωνα με την έρευνα της ΓΔΑ, κάποιες φορές η τιμολόγηση (προμήθειες) των αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ ενδέχεται να είναι χαμηλότερη των ελληνικών κεφαλαίων. Όσον αφορά στη φορολόγηση, ο ν. 2238/1994 – Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος – Άρθρο 6 παρ. 3 *προβλέπει ότι: « Από το εισόδημα από κινητές αξίες απαλλάσσονται: ι. Τα κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων του Ν. 3283/2004 (ΦΕΚ 210 Α΄)* [ήδη 4099/2012] *και του Ν. 2778/1999 (ΦΕΚ 295 Α΄), καθώς και η πρόσθετη αξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι αυτών των αμοιβαίων κεφαλαίων από την εξαγορά των μεριδίων τους σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 33 του Ν. 3283/2004 και της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του Ν. 2778/1999. Η πιο πάνω απαλλαγή ισχύει και για τα αμοιβαία κεφάλαια που είναι εγκατεστημένα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε κράτος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου / Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΟΧ/ΕΖΕΣ)».*

[639] Από προηγούμενη έρευνα της ΓΔΑ προκύπτει ότι λόγω υψηλότερων αμοιβών διαχείρισης κάποιων ΟΣΕΚΑ καθώς και χρονικών περιορισμών σε αρκετές περιπτώσεις όσον αφορά εξαγορές μεριδίων δεν μπορούν να θεωρηθούν πλήρως εναλλάξιμα αλλά ίσως συμπληρωματικά.

[640] Βλ. ενδεικτικά πληροφοριακό σημείωμα για μέθοδο διανομής των μεριδίων της Goldman Sachs SICAV, όπου αναφέρεται σε διάθεση του Αμοιβαίου κεφαλαίου και την ανακοίνωση συγχώνευσης υποκεφαλαίων του Αμοιβαίου Κεφαλαίου SGAM το οποίο είναι Εταιρία Επενδύσεων Μεταβλητού Κεφαλαίου (SICAV) της Societe Generale με κεφάλαιο της Amundi. Επίσης, στο σύνολο των ενημερωτικών δελτίων αναγράφεται *«Τα Αμοιβαία Κεφάλαια δεν έχουν εγγυημένη απόδοση και οι προηγούμενες αποδόσεις δεν διασφαλίζουν τις μελλοντικές»*. Βλ. ενδεικτικά ενημερωτικά δελτία NBG

Ι.4.1.3. Στάδια παραγωγής του προϊόντος

α) Παραγωγή, ανάπτυξη και διαχείριση

429. Η παραγωγή/ανάπτυξη των αμοιβαίων κεφαλαίων γίνεται εσωτερικά στις εταιρίες διαχείρισης από εξειδικευμένες ανά προϊόν ή υπηρεσία ομάδες στελεχών που αναλαμβάνουν τον εντοπισμό των αναδυομένων αναγκών των πελατών, τον σχεδιασμό, την δημιουργία και την παράδοση προϊόντων στα δίκτυα διανομής. Ο τρόπος παραγωγής εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του τυπικού πελάτη, οι οποίες αναλύονται βάσει δημογραφικών, οικονομικών και σειράς ποιοτικών χαρακτηριστικών, σταθμίζοντας τις ανάγκες της αγοράς και την τμηματοποίηση πελατών, που η Τράπεζα επιθυμεί να ελκύσει και να διακρατήσει.

430. Ο διττός σκοπός είναι η αναγνώριση των οικονομικά και στρατηγικά ελκυστικών τομέων της αγοράς και η εξειδικευμένη στόχευσή τους με εμπορικά ισορροπημένες, από την άποψη των ορίων ρίσκου και απόδοσης, υπηρεσίες και προϊόντα, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά των αντίστοιχων προϊόντων αμοιβαίων κεφαλαίων (ελληνικών και αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ). Τα βασικά κριτήρια για την ανάπτυξη των αμοιβαίων κεφαλαίων συνίστανται στην ανάλυση των συνθηκών που επικρατούν στις χρηματαγορές – κεφαλαιαγορές, στη διερεύνηση των σύγχρονων αναγκών των επενδυτών, στην αξιοποίηση των ενδεχόμενων ευκαιριών, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή απόδοση και κάλυψη των αναγκών των επενδυτών[641].

431. Θεωρητικά, η παραγωγική ικανότητα στην παροχή των υπηρεσιών είναι απεριόριστη. Στην πράξη, όπως και στις περισσότερες τραπεζικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η παραγωγή και διάθεση εξαρτάται ουσιαστικά από τη διαθέσιμη ρευστότητα των παρόχων, από τη ζήτηση και την εν γένει κατάσταση της εγχώριας και διεθνούς οικονομίας, από τους ισχύοντες κανονιστικούς περιορισμούς (ύψος ιδίων κεφαλαίων, επίπεδα ανάληψης ρίσκου, επενδυτικό ενδιαφέρον κ.α.).

432. Συνήθως, ο κύκλος ζωής των ημεδαπών και αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ είναι μεγάλος σε διάρκεια, καθώς εξ' ορισμού τα επενδυτικά προϊόντα αυτά καλύπτουν μακροπρόθεσμες επενδυτικές ανάγκες. Αυτό έχει ως επακόλουθο, κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, σε ετήσια βάση ο αριθμός των νέων ΟΣΕΚΑ που αναπτύσσει να αντιστοιχεί μόνο στο 5-10% των ΟΣΕΚΑ που διαθέτει στους πελάτες της. Η ανάπτυξη, συνήθως, είναι προϊόν συνεργασίας της εταιρίας με το δίκτυο διανομής σε μια προσπάθεια να καλύψουν τις ανάγκες των πελατών[642].

β) Πώληση - Διάθεση

433. Γενικά οι Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων διαθέτουν τα προϊόντα τους μέσω Τραπεζών, Ασφαλιστικών Εταιρειών, ΑΕΠΕΥ και ΑΕΔΑΚ, ενώ, με τον Ν.

International Funds SICAV), UBS (LUX)Strategy SICAV καθώς και www.naftemporiki.gr/finance/mtfCategories.

[641] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απάντηση […], στο πλαίσιο της εξέτασης της συγκέντρωσης […].

[642] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απάντηση […] στο πλαίσιο της εξέτασης της συγκέντρωσης […].

4099/2012, στο δίκτυο διάθεσης εντάχτηκαν και οι ΑΕΕΔ[643]. Όσον αφορά στον τρόπο πώλησης των προϊόντων και υπηρεσιών, τα μέρη εξυπηρετούνται από εταιρείες που ανήκουν στους ομίλους των μερών.

434. Επισημαίνεται δε ότι τα μέρη έχουν υιοθετήσει μια σχετικά κοινή και πολυδιάστατη προσέγγιση της τραπεζικής, έχοντας αναπτύξει παραδοσιακά μοντέλα προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών μέσω καταστημάτων αλλά και ειδικά σχεδιασμένα κέντρα επενδυτικής τραπεζικής (private banking), σε συνδυασμό με εναλλακτικά δίκτυα (π.χ. μέσω διαδικτύου) .

435. Οι συνθήκες στην προώθηση ημεδαπών και αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ και εν γένει επενδυτικών προϊόντων είναι ανταγωνιστικές στην τοπική αγορά, καθώς τόσο τραπεζικά δίκτυα όσο και ασφαλιστικά δίκτυα, δύνανται να προωθούν, με ανταγωνιστικούς όρους και δίχως υποχρέωση σύναψης αποκλειστικών συμβάσεων, πληθώρα διαφορετικών ΟΣΕΚΑ.

436. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στην Υπηρεσία στοιχεία, δεν υφίστανται κατά κανόνα συμβάσεις αποκλειστικής διάθεσης. Κάθε ξένος ΟΣΕΚΑ, αλλά και εγχώριος μπορεί να συνεργάζεται με παραπάνω από έναν αντιπρόσωπο. Περαιτέρω, δεν συνηθίζεται οι εκδότες αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ να υπογράφουν συμβάσεις αποκλειστικότητας με τους κατά τόπους διανομείς[644], ενώ κατά κύριο λόγο οι συμβάσεις είναι αορίστου χρόνου. Ωστόσο, από προηγούμενη έρευνα της Υπηρεσίας προκύπτει ότι οι εταιρείες που συνάπτουν τις σχετικές συμβάσεις είναι δύσκολο να αποδεσμευτούν από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτές, καθώς είναι υποχρεωμένες σε κάθε περίπτωση να παρέχουν στους υφιστάμενους μεριδιούχους τόσο τη δυνατότητα πληροφόρησης (π.χ. τιμές, μεταβολές κανονισμού Α/Κ κ.λ.π.) όσο και τη δυνατότητα εξαγοράς.

Ι.4.2. Ορισμός γεωγραφικών αγορών

437. Αναφορικά με τη σχετική αγορά της διάθεσης των αμοιβαίων κεφαλαίων σε προηγούμενες αποφάσεις της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αφήσει ανοικτό το ζήτημα της εθνικής ή ευρύτερης εμβέλειας της υπό εξέταση αγοράς, καθώς δεν προέκυπτε ζήτημα περιορισμού του ανταγωνισμού είτε σε εθνικό είτε σε ευρύτερο επίπεδο[645]. Η ΕΑ, στο πλαίσιο της εξέτασης μόνο της επιμέρους σχετικής αγοράς της ανάπτυξης και διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων έχει κρίνει στο παρελθόν ότι από γεωγραφικής απόψεως η εν λόγω αγορά είναι εθνικής εμβέλειας[646]. Αντίστοιχα έχει κρίνει η ΕΑ πρόσφατα και για την αγορά διάθεσης[647]. Εν προκειμένω, για τους σκοπούς της παρούσας Εισήγησης και

[643] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απάντηση […] στο πλαίσιο της εξέτασης της συγκέντρωσης […].

[644] Βλ. […] και την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απάντηση […], στο πλαίσιο της εξέτασης της συγκέντρωσης […].

[645] Βλ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ. 5384, *BNP Paribas/Fortis*, M.4844, *Fortis/ABN AMRO Assets*, M.1453, *AXA/GRE*, ενώ η M.1043, *BAT/Zürich* θεωρεί ότι η γεωγραφική αγορά είναι ευρύτερη της εθνικής.

[646] Βλ. αποφάσεις ΕΑ 488/VI/2010 *Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο/Aspis Bank*, 425/V72008 *Τράπεζα Πειραιώς/Proton Bank*, 335/V/2007 *FBB Bank/Aspis Bank*, 326/V/2007 *Π&Κ Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών/Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.*

[647] Βλ. αποφάσεις ΕΑ 534/VI/2012 *Alpha Τράπεζα ΑΕ/Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias AE,* 553/VII/2012 *Τράπεζα Πειραιώς-Γενική Τράπεζα,* 556/VII/2012 *Alpha Τράπεζα-Εμπορική Τράπεζα.*

λαμβανομένης υπόψη της προσβασιμότητας του επενδυτικού κοινού σε τέτοιου είδους προϊόντα (σχεδόν αποκλειστικά) μέσω των ημεδαπών διαφορετικών δικτύων διάθεσης, η αγορά χαρακτηρίζεται ως εγχώρια, καλύπτουσα το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

438. Όσον αφορά την αγορά της ανάπτυξης και διαχείρισης των αμοιβαίων κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη:

- το νέο νομοθετικό πλαίσιο που αμβλύνει σημαντικά τα εμπόδια εισόδου και δραστηριοποίησης νέων (ελληνικών και αλλοδαπών) εταιριών διαχείρισης,
- τη διείσδυση των αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ τα τελευταία χρόνια στην ελληνική αγορά, τα οποία είναι ευθέως ανταγωνιστικά των ελληνικών αμοιβαίων κεφαλαίων,
- την ευκολία με την οποία ένας ημεδαπός (και αντίστοιχα αλλοδαπός) διανομέας μπορεί να εξασφαλίσει συνεργασίες με αλλοδαπούς (ημεδαπούς) διαχειριστές και
- τις λοιπές ανταγωνιστικές συνθήκες όπως εκτέθηκαν ανωτέρω,

η Υπηρεσία θεωρεί ότι οι ανταγωνιστικές πιέσεις που δέχονται οι ημεδαπές επιχειρήσεις που σχεδιάζουν και αναπτύσσουν αμοιβαία κεφάλαια από τους υφιστάμενους ευθέως ανταγωνιστικούς αλλοδαπούς ΟΣΕΚΑ, οδηγούν ενδεχομένως σε μια ευρύτερη οριοθέτηση της αγοράς από γεωγραφική άποψη με εμβέλεια ευρύτερη από την ελληνική.

439. Συνεπώς, λόγω του μικρού μεριδίου των μερών στην εν λόγω αγορά[648], παρέλκει η περαιτέρω εξέταση της συγκεκριμένης αγοράς.

Ι.5. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Ι.5.1 Ωριμότητα αγοράς

440. Σύμφωνα με τη […], η τρέχουσα οικονομική ύφεση, οδηγεί σε αρνητική στάση των επενδυτών σε σχέση με επενδύσεις επί αμοιβαίων κεφαλαίων, με αποτέλεσμα η ζήτηση να εμφανίζεται μειωμένη και να μην αναπτύσσονται να προϊόντα. Αντίστοιχη θέση εκφράζει και η […][649], η οποία αναφέρει ενδεικτικά ότι για το διάστημα 31/12/2012 – 29/03/2013, βάσει των στοιχείων της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών, παρατηρήθηκε μείωση του ενεργητικού των αμοιβαίων κεφαλαίων που διαχειρίζονται ελληνικές ΑΕΔΑΚ της τάξεως των € 45 εκ. ενώ για το ίδιο διάστημα το ενεργητικό των Ξένων ΑΕΔΑΚ που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά αυξήθηκε. Ωστόσο εκτιμά ότι για την επόμενη διετία, με την υπόθεση ότι η οικονομία θα ανακάμψει, αναμένεται βελτίωση της αγοράς των Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

441. Κατά την […][650] η εγχώρια αγορά διαθέσεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων, βρισκόταν σε περίοδο ωριμότητας μετά από την έντονη ανάπτυξη της στη δεκαετία του 1990. Την τελευταία τριετία και, ιδίως σήμερα, διανύει μια περίοδο μεγάλης κάμψης, γεγονός που

---

[648] Σύμφωνα με τα στοιχεία της European Fund and Asset Management Association (EFAMA) τα συνολικά υπό διαχείριση αμοιβαία κεφάλαια σε 13 ευρωπαϊκές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Τουρκία και Ηνωμένο Βασίλειο) ανέρχονται για το 2011 σε € 6,5 τρις, καθιστώντας το μερίδιο της νέας οντότητας σε κατώτερο του 0,05%.

[649] Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] και υπ'αρ.πρωτ. […] Γνωστοποίηση συγκέντρωσης […].

[650] Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

οφείλεται στη δυσμενή οικονομική κατάσταση της χώρας και την έλλειψη επενδυτικού ενδιαφέροντος. Η εκτίμηση της […] είναι ότι στο μέτρο που θα επιτευχθεί η σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας, με ενδεχόμενη ανάπτυξη από το 2014, θα καταστεί εφικτή η επίτευξη ανοδικής πορείας στην αγορά διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων. Στην ίδια κατεύθυνση, η […][651] δηλώνει ότι οι επενδυτές θα επιδιώξουν μεγαλύτερη διασπορά των διαθεσίμων τους με συνέπεια, και σε συνδυασμό και με την βελτίωση των μακροοικονομικών συνθηκών, να στραφούν στην αγορά μεριδίων Αμοιβαίων Κεφαλαίων με τελικό αποτέλεσμα την αύξηση των προς επένδυση κεφαλαίων και τελικά την ισχυροποίηση τους. Κατά την […], η αγορά διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων και η αγορά καταθετικών προϊόντων είναι, επί του παρόντος, οι μοναδικές αγορές στις οποίες παρατηρείται κινητικότητα.

I.5.2. Εμπόδια Εισόδου

442. Σύμφωνα με τη […][652] εφόσον ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία, η είσοδος νέου παίκτη στην αγορά είναι δυνατή. Η […][653] αναφέρει ότι για μια νέα εταιρία, χωρίς *«ιστορικές αποδόσεις»*, το κόστος διαφήμισης είναι πολύ υψηλό σε αντίθεση με το κόστος που αντιμετωπίζουν οι αναγνωρισμένες εταιρίες του εξωτερικού, με πολυετή παρουσία και εμπειρία στις συλλογικές επενδύσεις. Επίσης, η οποιαδήποτε νέα εταιρία έχει συγκριτικό μειονέκτημα, στον βαθμό που δεν διαθέτει *«ιστορικές αποδόσεις»*, για να πείσει τους πελάτες για την επενδυτική της αρτιότητα. Από την άλλη πλευρά, η πρόσβαση στις χρηματαγορές είναι εύκολη, δεδομένου ότι για οποιαδήποτε συναλλαγή προαπαιτείται η ύπαρξη θεματοφύλακα, ο οποίος είναι τραπεζικό ίδρυμα, ενώ η είσοδος στην αγορά αποτελεί μια απλή και τυποποιημένη διαδικασία, ιδιαίτερα για υφιστάμενες εταιρίες του εξωτερικού. Επίσης, η […][654] εκτιμά ότι τα εμπόδια εισόδου στην εν λόγω αγορά είναι χαμηλά.

I.5.3. Δυνητικός Ανταγωνισμός

443. Όπως αναφέρει η , δεν γνωρίζει εάν κατά την τελευταία πενταετία υπήρξε κάποια σημαντική είσοδος στην αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων, ωστόσο εκτιμά πως αναμένεται η είσοδος ξένων ανταγωνιστών στο μέλλον κυρίως μέσω εξαγοράς ημεδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων. Αντίστοιχη είναι και η θέση της […][655] περί της μη σημαντικής εισόδου κατά την τελευταία πενταετία συμπληρώνοντας επιπλέον ότι κάτι τέτοιο δεν μπορεί να αποκλειστεί κατά την επόμενη διετία καθώς η είσοδος είναι σχετικά εύκολη. Επίσης, η […][656] αναφέρει ότι η ελληνική αγορά Αμοιβαίων Κεφαλαίων σταδιακά θα ανακάμψει λόγω βελτίωσης των οικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα και ότι η είσοδος νέων ανταγωνιστών είναι πολύ πιθανή. Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερα οι ανταγωνιστές από το εξωτερικό έχουν μεγάλη ευκολία για διείσδυση έχοντας ήδη έτοιμα προϊόντα προς διάθεση, χωρίς να επιβαρύνονται με κόστη δημιουργίας και συντήρησης

[651] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[652] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […].
[653] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […] στο πλαίσιο εξέτασης της συγκέντρωσης […].
[654] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[655] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[656] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

τους. Ως παράδειγμα, η […] επικαλείται το γεγονός ότι από το 2010 που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τους αλλοδαπούς ΟΣΕΚΑ, η διείσδυση των ξένων ΟΣΕΚΑ έχει αυξηθεί από 24,3% επί του συνόλου της αγοράς (έναντι 75,7% των ελληνικών αμοιβαίων κεφαλαίων), σε 32,5% με στοιχεία 29.3.2013 (έναντι 67,5% των ελληνικών αμοιβαίων κεφαλαίων). Αντιθέτως η […][657] εκτιμά ότι, όπως και στις υπόλοιπες αγορές που δραστηριοποιούνται τα μέρη, δεδομένων των οικονομικών συνθηκών, δεν υφίστανται ισχυρά κίνητρα για την είσοδο νέων εταιριών στον κλάδο στο άμεσο μέλλον.

Ι.5.4. Συνθήκες Ζήτησης

444. Σύμφωνα με τη […][658], αυτό που έχει πρωταρχική σημασία για τον πελάτη είναι το ύψος των προμηθειών αλλά και η παροχή ορθών επενδυτικών συμβουλών. Αντιθέτως, η εξυπηρέτηση πριν και μετά τη πώληση καθώς και τα αποτελέσματα δικτύου παίζουν μικρό ρόλο δεδομένων των αυτοματοποιημένων εν πολλοίς διαδικασιών και πλήρους φάσματος προϊόντων που προσφέρονται. Η […][659] από την πλευρά της, δηλώνει ότι η πίστη στο σήμα, η παροχή πλήρους φάσματος υπηρεσιών και η χρέωση για τις σχετικές υπηρεσίες αποτελούν τους βασικότερους παράγοντες στην προτίμηση των πελατών. Κατά την […][660] ο σημαντικότερος παράγων στην απόφαση ενός καταναλωτή να συνεργαστεί με μια τράπεζα είναι η πίστη στο σήμα/φήμη, διότι οι επενδυτές δίνουν πλέον μεγαλύτερη βαρύτητα στη διατήρηση του κεφαλαίου τους. Η […][661] αναφέρει ότι δεν υφίσταται η έννοια της πίστης, καθώς ο επενδυτής είναι πάντα έτοιμος να μεταπηδήσει σε έναν άλλο πάροχο ΟΣΕΚΑ, αν κρίνει ότι μέσω αυτού μπορεί να επιτύχει καλύτερες μελλοντικές επιδόσεις για τα κεφάλαια του. Μια ελαφρά προτίμηση βάσει του σήματος από μέρους των επενδυτών μπορεί να εμφανιστεί μόνο για αναγνωρισμένα σήματα μεγάλων επιχειρήσεων που προέρχονται από το εξωτερικό. Επίσης, σύμφωνα με την […], οι προμήθειες είναι πλήρως ανταγωνιστικές, και η ελαστικότητα της ζήτησης σε σχέση με την τιμολόγηση των προϊόντων είναι αρκετά υψηλή. Λόγω του τρόπου τιμολόγησης των ΟΣΕΚΑ και της υποχρεωτικής διαφάνειας, τα επίπεδα των τιμών δεν δύναται να διαφοροποιηθούν ούτε σε επίπεδο ΕΕ. Οι δε ως τώρα παρατηρήσεις έχουν δείξει, ότι δεν υπάρχει σχέση μεταξύ τιμής και ελαστικότητας ζήτησης, καθώς καθοριστικό ρόλο στη ζήτηση παίζει η μεσοπρόθεσμη και η μακροπρόθεσμη απόδοση του ΟΣΕΚΑ. Παράλληλα, πάντα κατά την […], η εξυπηρέτηση μετά την πώληση έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο στην πώληση του προϊόντος όσο και στην διακράτηση του. Η […][662] σημειώνει ότι με δεδομένο πως οι επενδύσεις σε Αμοιβαία Κεφάλαια δεν παρέχουν στον δυνητικό πελάτη γνωστή εκ των προτέρων απόδοση ή κάποια εγγύηση σχετικά με το κεφάλαιο που επενδύεται ή το ελάχιστο ύψος της απόδοσης, καθοριστικός παράγοντας για την ζήτηση του προϊόντος είναι η διάθεση των δυνητικών πελατών για ανάληψη ρίσκου. Λόγω της οικονομικής κρίσης καθώς και της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος προκύπτει πως η διάθεση ανάληψης ρίσκου έχει μειωθεί σημαντικά.

---

[657] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[658] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […].
[659] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[660] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[661] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[662] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

I.5.5. Παράγοντες τιμολόγησης

445. Η […] αναφέρει[663] ότι σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται παγκοσμίως, τα προϊόντα τιμολογούνται, κατά κανόνα, ανάλογα με τις κατηγορίες επενδύσεων στις οποίες εξειδικεύονται (π.χ. μετοχικά, ομολογιακά κ.λπ.). Η […][664] δηλώνει ότι η τιμολόγηση των υπηρεσιών διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (διάθεση-εξαγορά) προσδιορίζεται ως ποσοστό επί του ποσού συμμετοχής στο Αμοιβαίο Κεφαλαίο και διαφοροποιείται ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει το Αμοιβαίο Κεφάλαιο καθώς και το χρόνο διακράτησης των μεριδίων. Αντίστοιχα και η […][665] αναφέρει ότι η τιμολόγηση καθορίζεται από την κατηγορία στην οποία ανήκει το κάθε αμοιβαίο κεφάλαιο και όχι από τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των πελατών. Ειδικότερα, η τιμολόγησή τους ακολουθεί τα διεθνή δεδομένα και το ύψος της εξαρτάται από το κόστος ανάπτυξης και συντήρησης του προϊόντος (κόστος επενδυτικής διαχείρισης, κόστος θεματοφυλακής κα). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την […], οι παράγοντες αυτοί που συνδέονται με την ύπαρξη και λειτουργία μίας ΑΕΔΑΚ, συμμετέχουν στη τιμολόγηση ως εξής:

- Κόστος Διαχείρισης, συμμετοχή 88%,
- Κόστος φύλαξης στοιχείων (θεματοφυλακή) 10% και
- Κόστος Ελέγχου από Ορκωτό Ελεγκτή (2%).

446. Σύμφωνα με την […][666] η τιμολόγηση εξαρτάται από το ύψος της επένδυσης τον κίνδυνο που ενέχει και την αναμενόμενη απόδοση, το είδος του πελάτη, και τον χρόνο παραμονής στην επένδυση.

I.5.6. Κόστος μεταστροφής

447. Η […][667] αναφέρει ότι η αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων χαρακτηρίζεται από χαμηλό κόστος μεταστροφής, αφού η αλλαγή παρόχου είναι χρονικά άμεση και χωρίς χρηματικό κόστος. Αντίστοιχη θέση εκφράζει και η […][668]. Στην ίδια κατεύθυνση, η […][669] δηλώνει ότι δεν υπάρχει σημαντικό κόστος μεταστροφής ούτε από την […] προς άλλη τράπεζα, ούτε από άλλη τράπεζα προς την […]. Επίσης, κατά την […][670], οι επενδυτές έχουν την δυνατότητα να απεμπλακούν από την επένδυση οιαδήποτε στιγμή με εξαιρετικά χαμηλό κόστος και συνήθως με μηδενικό έμμεσο ή άμεσο κόστος μεταστροφής. Στην περίπτωση αυτή, ο πελάτης πρέπει να εξαγοράσει τα Αμοιβαία Κεφάλαια της μίας εταιρίας και να συμμετάσχει σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο της άλλης εταιρίας. Το κόστος εξαγοράς συνήθως δεν υπερβαίνει το 1%, ανάλογα με τη κατηγορία του Αμοιβαίου. Το κόστος συμμετοχής σε Αμοιβαίο άλλης ελληνικής ΑΕΔΑΚ είναι ως επί το πλείστον μηδενικό. Επίσης, το κόστος μετακίνησης από ένα ημεδαπό ή αλλοδαπό ΟΣΕΚΑ είναι περιορισμένο, διότι δεν

---

[663] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […].
[664] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[665] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[666] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[667] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […].
[668] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[669] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[670] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

υπάρχουν πρόστιμα, χρονικοί περιορισμοί ή ομαδοποιήσεις προϊόντων που να αποτρέπουν τον επενδυτή να μεταπηδήσει σε άλλο ΟΣΕΚΑ.

Ι.5.7. Διαφάνεια

448. Η […][671] και η […][672] δηλώνουν ότι υπάρχει μεγάλος βαθμός διαφάνειας στην αγορά. Σύμφωνα με την […][673], στη βάση της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας, υπάρχουν τυποποιημένα ενημερωτικά δελτία για όλα τα αμοιβαία κεφάλαια, ανεξαρτήτως εθνικότητας, κατηγορίας κλπ., στα οποία δίνονται όλες οι πληροφορίες που αφορούν σε αυτά.

Ι.6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ Α/Κ

449. Βάσει των στοιχείων από την Ένωση Θεσμικών Επενδυτών, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και τις δηλώσεις της γνωστοποιούσας και των ανταγωνιστών της, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των κυριότερων ανταγωνιστών τους, από το έτος 2010 έως και το 2012, στην ευρύτερη αγορά διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, είναι τα εξής[674]:

Ύψος ενεργητικού μεριδίων στη λήξη περιόδου *(εκατ. €)* και μερίδια αγοράς Αμοιβαίων Κεφαλαίων						
Επιχείρηση	**2010**		**2011**		**2012**	
	Ενεργητικό	**Μερ.αγ.**	**Ενεργητικό**	**Μερ.αγ.**	**Ενεργητικό**	**Μερ.αγ.**
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK					**[…]**	**[25-35]%**
EUROBANK - ERGASIAS/EUROBANK ASSET MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ -	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[25-35]%***	***[…]***	***[25-35]%***
NEA PROTON	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%
ΑΛΦΑ BANK & ALPHA ASSET MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*		
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ/ΕΘΝΙΚΗ ASSET MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	*[5-15]%*
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ /ΠΕΙΡΑΙΩΣ ASSET MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ	[…]	*[3-5]%*	[…]	*[3-5]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ /ΑΤΕ ΑΕΔΑΚ	[…]	*[1-3]%*	[…]	*[1-3]%*		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[0-1]%*		
MILLENNIUM BANK/MILLENIUM ΑΕΔΑΚ	[…]	*[0-1]%*	[…]	*[1-3]%*		
CYPRUS POPULAR BANK /MARFIN GLOBAL ASSET MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ	[…]	*[3-5]%*	[…]	*[3-5]%*		
CITIBANK	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS POPULAR BANK /MARFIN GLOBAL ASSET MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ (ελληνικής διαχείρισης)	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
HSBC /HSBC (ΕΛΛΑΣ) ΑΕΔΑΚ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[3-5]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ/ΤΤ - ΕΛΤΑ ΑΕΔΑΚ	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[3-5]%**	**[…]**	**[3-5]%**
PROBANK / PROBANK ΑΕΔΑΚ	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ATTICA BANK / ATTICA WEALTH MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Υπόλοιπες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[3-5]%

---

[671] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[672] Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[673] Βλ. σχετικά την υπ.αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[674] Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών, την 1/7/2012 η Τ.Τ. ΕΛΤΑ ΑΕΔΑΚ ανέλαβε τη διαχείριση των Α/Κ της T-Funds ΑΕΔΑΚ και στις 26/7/2012 η MetLife Alico ΑΕΔΑΚ ανέλαβε την διαχείριση των Α/Κ της Proton ΑΕΔΑΚ.

ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ[675]	**9.777,88**		**7.631,39**		**8.043,16**	
ΟΜΙΛΟΣ Eurobank (μετά)	[…]	**[25-35]%**	[…]	**[25-35]%**	[…]	**[25-35]%**

450. Ο δείκτης HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης έχει ως εξής:

ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΟΣΕΚΑ) - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1600-1800]	Προ της συγκέντρωσης	[1600-1800]
Μετά τη συγκέντρωση	[1800-2000]	Μετά τη συγκέντρωση	[1800-2000]
Μεταβολή (Δ)	[200-250]	**Μεταβολή (Δ)**	[200-250]

451. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά της διάθεσης αμοιβαίων κεφαλαίων, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε [25-35]% (στοιχεία 2012). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την ίδια θέση με αυτή που καταλάμβανε πριν την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, ήτοι την πρώτη θέση, με χαμηλή σχετικά (<5%) αύξηση του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι κατώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) εντός του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων ([200-250] σύμφωνα με τα στοιχεία του 2012).

Ι.7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ι.7.1 Η άποψη της γνωστοποιούσας

452. Η EUROBANK βάσει υπολογισμών του δείκτη συγκέντρωσης *Herfindahl–Hirschman Index* (HHI) συμπεραίνει ότι δεν θα υπάρξει καμία ουσιαστική αύξηση του επιπέδου συγκέντρωσης στην αγορά διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων ως συνέπεια της γνωστοποιούμενης συναλλαγής[676].

[675] Το ύψος Ενεργητικού Αμοιβαίων Κεφαλαίων ελληνικής και αλλοδαπής διαχείρισης για τις υπό εξέταση περιόδους αντιστοιχεί στο άθροισμα των Α/Κ ελληνικής διαχείρισης, όπως καταγράφονται από την Ένωση Θεσμικών Επενδυτών και των Α/Κ αλλοδαπής διαχείρισης (ΟΣΕΚΑ) τα οποία εμπορεύονται και διαθέτουν στην ελληνική αγορά οι αναφερόμενες στον πίνακα Τράπεζες. Από την έρευνα της ΓΔΑ προέκυψε πως για τις σχετικές χρονικές περιόδους, τρεις τράπεζες έχουν, εκτός από τη διαχείριση των Α/Κ που αναπτύσσουν οι ίδιες, και τη διαχείριση κάποιων αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ (η Eurobank των LF, η Εθνική των NBG International και η Τράπεζα Πειραιώς των Piraeus Invest), που καταγράφονται επίσης ως ελληνικής διαχείρισης. Ως συνέπεια αυτού, μέρος των ποσών που αντιστοιχούν στο ύψος του ενεργητικού των εν λόγω Α/Κ υπολογίζονται τόσο στο σύνολο αγοράς Α/Κ ελληνικής διαχείρισης (όπως παρατίθεται από την Ένωση Θεσμικών Επενδυτών) όσο και στο σύνολο αγοράς αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ (όπως παρατίθεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς). Επομένως, προκειμένου να μην υπολογιστεί το ύψος ενεργητικού των μεριδίων τους εις διπλούν (double-counting), αυξάνοντας πλασματικά το μέγεθος της ευρύτερης αγοράς διάθεσης Α/Κ, τα εν λόγω ποσά έχουν αφαιρεθεί από το σύνολο της αγοράς, (όπως υπολογίζεται από την επεξεργασία των στοιχείων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς).

[676] Βλ. έντυπο γνωστοποίησης.

Ι.7.2. Η άποψη των λοιπών ανταγωνιστών

453. Η […][677] εκτιμά ότι «[η] συγχώνευση των Eurobank-Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο-Proton Bank δεν αυξάνει σημαντικά την συγκέντρωση της αγοράς, καθώς δεν επηρεάζει η προσθήκη των απορροφώμενων εταιριών», ενώ παράλληλα η Eurobank είχε ήδη την 1η θέση στην αγορά[678]. Επίσης, κατά την […][679] ο όμιλος της EUROBANK, παρότι κατέχει σημαντικά μερίδια στις σχετικές αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται, «[δ]εν κατέχει σήμερα δεσπόζουσα θέση στην εγχώρια τραπεζική αγορά», ούτε συνολικά ούτε αυτοτελώς στην υπό εξέταση αγορά. Ωστόσο, κατά την άποψη της […], δεδομένου ότι το Νέο ΤΤ:

- δεν φαίνεται να συγκεντρώνει αξιόλογα μερίδια στην σχετική αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων και
- δεν αναμένονται επιπτώσεις στο ανταγωνισμό από την ολοκλήρωση της υπό εξέταση συγκέντρωσης (πέραν της περαιτέρω ενίσχυσης του μεριδίου της EUROBANK η οποία ήδη συγκαταλέγεται στους «μεγάλους» παίκτες), λαμβανομένου μάλιστα υπόψη του μεγέθους της εγχώριας τραπεζικής αγοράς και του μεγάλου σχετικά αριθμού ανταγωνιστών που εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται σε αυτή, συγκεντρώνοντας σημαντικά μερίδια αγοράς.

454. Στην ίδια κατεύθυνση, η […][680] δηλώνει ότι στην αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων υπάρχει έντονος ανταγωνισμός από εγχώρια και ξένα τραπεζικά ιδρύματα και ως εκ τούτου η επικείμενη συγκέντρωση δεν πρόκειται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις. Κατά την […][681], στην αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων παρότι το μερίδιο αγοράς του Νέου ΤΤ δεν είναι αμελητέο, τα Α/Κ που διαθέτει στην ελληνική αγορά είναι παρεμφερή με τα Α/Κ που διαθέτει η Eurobank με αποτέλεσμα να μην αναμένεται να προσδώσουν κάποιο συγκριτικό πλεονέκτημα στο νέο σχήμα[682]. Ως εκ τούτου, και δεδομένων των συνθηκών της συγκεκριμένης αγοράς, «*η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση αναμένεται να έχει μικρή*

[677] Βλ. σχετικά την υπ’ άρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[678] Η […] εκτιμά το σχήμα EUROBANK-PROTON BANK-ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ θα έχει υπό τη διαχείρισή του κεφάλαια που αντιστοιχούν στο 31% του συνόλου της αγοράς (101 Αμοιβαία Κεφάλαια επί συνόλου 278 με υπό διαχείριση ενεργητικό που ανέρχεται στα €1.872 εκ. επί συνόλου €6.177 εκ.).
[679] Βλ. σχετικά την υπ’ άρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[680] Βλ. σχετικά την υπ’ άρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[681] Βλ. σχετικά την υπ’ αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[682] Όπως αναφέρει η […] στην υπ’ αρ. πρωτ. […] επιστολή της, αναφερόμενη στην διάθεση μεριδίων ελληνικής διαχείρισης Α/Κ, όπως καταγράφεται από την Ένωση θεσμικών Επενδυτών στις 29.3.2013 «*Το μερίδιο αγοράς 3,67% του ΤΤ εν πρώτοις δεν είναι αμελητέο, εν τούτοις αν δει κάποιος αναλυτικότερα τη δομή του ενεργητικού του θα διαπιστώσει ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτού είναι σε Α/Κ Διαχείρισης Διαθεσίμων. Χωρίς το Α/Κ Διαχείρισης Διαθεσίμων, το μερίδιο αγοράς του ΤΤ περιορίζεται σε 0,61%. Επίσης τα Α/Κ που διαθέτει το ΤΤ είναι κλασικά και παρεμφερή με Α/Κ που διαθέτει ήδη η Eurobank, έτσι δεν αναμένεται να προσδώσουν κάποιο συγκριτικό πλεονέκτημα στο νέο σχήμα έναντι του ανταγωνισμού. Με βάση τα ανωτέρω και με δεδομένη την αυξητική τάση της παρουσίας των ξένων ΑΕΔΑΚ που καταγράφεται το τελευταίο διάστημα στη χώρα μας, της μη ύπαρξης εμποδίων εισόδου στην αγορά νέων ανταγωνιστών, καθώς και της πληθώρας των υποκατάστατων επενδυτικών προϊόντων και των εναλλακτικών επιλογών για τους πελάτες, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση αναμένεται να έχει μικρή επίπτωση στη λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά*».

επίπτωση στη λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά». Κατά την […][683] ένα πιθανό σενάριο είναι η στροφή των καταθετών σε επενδυτικά προϊόντα, όπως μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια, ομόλογα κ.λπ., χωρίς ωστόσο να είναι δυνατή η εκτίμηση σε βάθος της υπό εξέταση συγκέντρωσης στην αγορά. Ενώ αντίστοιχα η […][684] εκτιμά ότι «*[...] μακροπρόθεσμα, και μετά την σταθεροποίηση της τραπεζικής αγοράς είναι άγνωστο το πώς θα διαμορφωθεί η αγορά*».

Ι.7.3. Η άποψη της Επιτροπής

Ι.7.3.1. Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

455. Στην αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων βάσει στοιχείων έτους 2012 ο Όμιλος EUROBANK διατηρεί την προ της υπό κρίση συγκέντρωσης πρώτη θέση με αθροιστικό μερίδιο [25-35]%, αυξανόμενο κατά [3-5]%. Ακολουθούν ο Όμιλος Alpha με μερίδιο περίπου [15-25]%, ο Όμιλος Εθνική με μερίδιο περίπου [5-15]% και ο Όμιλος Πειραιώς με μερίδιο περίπου [5-15]% μη μεταβαλλόμενη ως εκ τούτου η δομή της αγοράς. Η μεταβολή (Δ) του δείκτη HHI είναι κατώτερη του ορίου που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων ([200-250] μονάδες)[685].

456. Σημειώνεται ότι, στην υπό εξέταση σχετική αγορά, ούτε η θέση του Ομίλου EUROBANK ούτε η δομή της αγοράς μεταβάλλεται ουσιωδώς, ενώ δραστηριοποιούνται, πλην της ενιαίας οντότητας, ισχυροί ανταγωνιστές, ήτοι, ο Όμιλος Alpha, ο Όμιλος Εθνική και ο Όμιλος Πειραιώς με καθιερωμένα δίκτυα μεγάλης δυναμικής, καθώς και μικρότεροι ανταγωνιστές. Εξάλλου, οποιαδήποτε πιθανή παρεμπόδιση του ανταγωνισμού θα μπορούσε να ανακύψει μόνο στην περίπτωση που θα συνδεόταν αιτιωδώς με την υπό εξέταση πράξη συγκέντρωσης. Εν προκειμένω, η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK, συνεπεία της γνωστοποιηθείσας πράξης στην ως άνω σχετική αγορά, κρίνεται αμελητέα ([3-5]%), και συνεπώς δεν μεταβάλλει τις ανταγωνιστικές συνθήκες και τη δομή της αγοράς σε σύγκριση με την κρατούσα προ της συγκέντρωσης κατάσταση, σύμφωνα και με τα ορισθέντα στην ενωσιακή πρακτική [686] [687]. Επιπλέον, η

---

[683] Βλ. σχετικά την υπ' άρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]. Κατά την […] η συγκεκριμένη συγκέντρωση δεν μπορεί να εκτιμηθεί σε βάθος, διότι μεσοβραχυπρόθεσμα και ως ότου επιτευχθούν πλήρως και λειτουργικά οι ενοποιήσεις που λαμβάνουν χώρα στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, οι τράπεζες δεν θα μπορούν να εκπληρώσουν πλήρως το ρόλο τους.

[684] Βλ. σχετικά την υπ' άρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[685] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, ο.π., παρ.19-21.

[686] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί σε πληθώρα αποφάσεών της ότι η επαύξηση του μεριδίου μίας απορροφώσας/ αποκτώσας συμμετοχή επιχείρησης στη σχετική αγορά κυμαίνεται μεταξύ 0-5% θεωρείται κατά την κείμενη ορολογία «οριακή» ή «αμελητέα». Βλ. σχετ. αποφάσεις της Ευρωπαικής Επιτροπής αναφορικά με συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα Μ.4844 - FORTIS/ ABN AMRO, παρ. 137-140, 155-156,193, Μ.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 89-90 και 95-96. Αντίστοιχα έχει κρίνει και κατά την εξέταση συγκεντρώσεων σε άλλους κλάδους, ενδεικτικά αναφερομένων των Μ.2495- HANIEL/FELS, Μ. 6704- REWE TOURISTIK GMBH/FERID NASR/ECIM HOLDING SA παρ. 30-32 και 39, Μ.6132-CARGILL/KVB παρ. 52-53 και 60, Μ.5717-THE STANLEY WORKS/ THE BLACK& DECKER CORPORATION- παρ.32,37,46 και 59.

[687] Διαφορετική θα ήταν η αξιολόγηση μόνο στην περίπτωση που θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι παρά την μικρή αύξηση του μεριδίου αγοράς της απορροφώσας επιχείρησης δύναται να ενισχυθεί η δεσπόζουσα θέση της συνεπεία της συγκέντρωσης. Χαρακτηριστική είναι η απόφαση

μεταβολή του δείκτη HHI βρίσκεται κάτω των εκτιθέμενων με τη σχετική Ανακοίνωση της Ε.Ε ασφαλών ορίων, ενώ δεν συντρέχει οιαδήποτε εκ των εξαιρετικών περιστάσεων που προβλέπονται στην παρ. 20 της εν λόγω Ανακοίνωσης.

457. Εξάλλου, δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι το Νέο ΤΤ έχει χαρακτηριστικά τέτοια και εμπορική και τιμολογιακή πολιτική τέτοιου είδους που η αποχώρησή του από την αγορά να οδηγεί στην εξάλειψη μιας σημαντικής ανταγωνιστικής πίεσης για τα μέλη της ολιγοπωλιακά διαρθρωμένης αγοράς παροχής των εν λόγω τραπεζικών υπηρεσιών.

458. Συνεπεία των ανωτέρω, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης του Ομίλου EUROBANK στην αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων ούτε και στον εν γένει περιορισμό του ανταγωνισμού.

I.7.3.2. Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητα δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

459. Στην αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων, οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες (Όμιλος EUROBANK, Όμιλος Alpha και Όμιλος Εθνική) θα εξακολουθούν να κατέχουν αθροιστικά, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, μερίδιο άνω του 60%, σχετικά υψηλό, με ικανό ωστόσο ανταγωνιστικό περιθώριο.

460. Εν προκειμένω, οι ως άνω συνθήκες καθιστούν τον πιθανό συντονισμό κατ' αρχήν σχετικά ασταθή, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, μεταξύ άλλων, λόγω της ύπαρξης, εν προκειμένω, τουλάχιστον ενός ανταγωνιστή με σημαντική και δυναμική παρουσία (Πειραιώς) αλλά και ενός ικανού για τις κρατούσες συνθήκες αριθμού μικρότερων ανταγωνιστών, με αξιόλογη παρουσία στην υπό αξιολόγηση αγορά[688],[689]. Εξάλλου, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Επιτροπής, δεν υφίστανται ιδιαίτεροι διαρθρωτικοί ή άλλοι δεσμοί μεταξύ των δραστηριοποιούμενων στις εδώ εξεταζόμενες σχετικές αγορές επιχειρήσεων.

461. Επιπλέον, σημαντική παράμετρος για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι η παρουσία ενδείξεων περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά[690] λόγω της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω, καθώς η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK στην υπό εξέταση σχετική αγορά μετά τη συγκέντρωση είναι μικρή[691].

της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ.2568-Haniel/Ytong, όπου επαύξηση μεριδίου στο μερίδιο της αποκτώσας Haniel (ήτοι 0-2%) πιθανολογήθηκε ότι θα ενδυνάμωνε την υπάρχουσα δεσπόζουσα θέση της, μεταξύ άλλων, διότι η Ytong διαδραμάτιζε ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην αγορά, ήταν ο μεγαλύτερος ανεξάρτητος ανταγωνιστής της Haniel και ο κυριότερος προμηθευτής ενός απαραίτητου συμπληρωματικού προϊόντος στο κύριο προϊόν που παρήγαγε η απορροφώσα.

[688] Βλ. ενδεικτικά απόφαση Μ.1016 Price Waterhouse/Coopers &Lybrand, σκ. 103, όπ.π.

[689] Βλ. Όπ.π. νομολογία που παρατίθεται στο Nicholas Levy, The control of Concentrations Between Undertakings, κεφ. 5, παρ. 5.13[8][b].

[690] Όπ.π. IV/M.202, *Thorn EMI/Virgin Music,* παρ. 40.

[691] Όπ.π. Μ.4685,ENEL/Acciona/Endesa, παρ.30-43.

462. Τα μερίδια αγοράς των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων εμφανίζουν έντονη ασυμμετρία, καθώς το μερίδιο των τριών προπορευόμενων επιχειρήσεων απέχουν μεταξύ τους σχεδόν [15-25] ποσοστιαίες μονάδες (το μερίδιο αγοράς της ενιαίας οντότητας απέχει [5-10] ποσοστιαίες μονάδες από το μερίδιο αγοράς του δευτέρου παίκτη και [15-25] από το μερίδιο αγοράς του τρίτου παίκτη), παράγοντας που λειτουργεί αποτρεπτικά για πιθανό συντονισμό μεταξύ των τριών πρώτων επιχειρήσεων. Εξάλλου, βάσει των διαθεσίμων στοιχείων, δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις έχουν αντίστοιχα συμμετρικό κόστος και διαρθρωτική δομή.

463. Συμπερασματικά, υπό το φως των συνθηκών της παρούσας συγκέντρωσης, δεν προκύπτουν ενδείξεις ότι αυτή θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων με τη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

ΙΑ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΙΑ.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

464. Σύμφωνα με τη σχετική πρακτική της ΕΑ[692] και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[693], οι χρηματιστηριακές υπηρεσίες συνιστούν διακριτή επιμέρους αγορά, η οποία δύναται να περιλάβει μεταξύ άλλων την εμπορία αξιογράφων, ομολόγων και παραγώγων. Πιο συγκεκριμένα, τα ανωτέρω εργαλεία χρησιμοποιούνται για το σχεδιασμό επενδυτικών χαρτοφυλακίων, και επιλέγονται κυρίως με βάση τη ροπή προς τον κίνδυνο που παρουσιάζει ο επενδυτής καθώς και τον επενδυτικό του ορίζοντα και διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο κινδύνου/απόδοσης, λήξης και διαπραγματευσιμότητας[694].

465. Η ελληνική αγορά παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών διέπεται κυρίως από το ν. 3606/2007[695], ο οποίος ρυθμίζει τις ποιοτικές και ποσοτικές προϋποθέσεις άσκησης των εν λόγω υπηρεσιών, καθώς και από το ειδικότερο κανονιστικό πλαίσιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Χρηματιστηρίου Αξιών και Παραγώγων[696].

---

[692] Βλ. σχετικά αποφάσεις ΕΑ 549/VI/2012 – ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ/ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ, σελ. 58, 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE, παρ. 87, 326/V/2007- Π & Κ/ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, σελ. 5, 67/ΙΙ/1999 ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ/ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, σελ. 3, 89/ ΙΙ/1999 CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS S.A./ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α.Ε.

[693] Βλ. σχετικά αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ.4844 FORTIS/ABN AMRO ASSETS παρ. 64-65, Μ. 4843 RBS/ABN AMRO ASSETS, παρ. 18, Μ. 5384 BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 66, Μ.3894 UNICREDITO/HVB, παρ. 30. Στην πρώτη απόφαση μάλιστα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αφήσει ανοικτό το ενδεχόμενο να συνιστούν διακριτές αγορές, εντός της ευρύτερης αγοράς χρηματιστηριακών υπηρεσιών, η εμπορία αξιογράφων, ομολόγων και παραγώγων (trading in securities, bonds and derivatives), η εμπορία ξένου συναλλάγματος (foreign exchange trading) και τα εργαλεία χρηματαγοράς (money market instruments).

[694] Βλ. σχετικά Σ. Θωμαδάκη-Μ. Ξανθάκη, *«Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου»*, 2005, σελ. 31.

[695] Με το νόμο αυτόν (*«Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις»)* ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Οδηγία MiFiD).

[696] Ως προς την ελληνική αγορά, βλ. Κανονισμό Χρηματιστηρίου Αθηνών και τις εκάστοτε αποφάσεις που εκδίδονται σε εφαρμογή του.

466. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 13 του ν.3606/2007[697], οι κατηγορίες κινητών αξιών οι οποίες είναι δεκτικές διαπραγμάτευσης στην κεφαλαιαγορά[698], εξαιρουμένων των μέσων πληρωμής είναι:

- οι μετοχές και άλλοι τίτλοι ισοδύναμοι με μετοχές εταιριών, προσωπικών εταιριών και άλλων οντοτήτων, καθώς και πιστοποιητικά κατάθεσης αυτών,
- τα ομόλογα ή άλλες μορφές τιτλοποιημένου χρέους, καθώς και πιστοποιητικά κατάθεσης αυτών και
- κάθε άλλη κινητή αξία που παρέχει δικαίωμα αγοράς ή πώλησης παρόμοιων μεταβιβάσιμων κινητών αξιών ή που είναι δεκτική διακανονισμού με ρευστά διαθέσιμα και που προσδιορίζεται με αναφορά προς κινητές αξίες, νομίσματα, επιτόκια ή αποδόσεις, εμπορεύματα ή άλλους δείκτες ή μεγέθη.

467. Οι υπηρεσίες εμπορίας των ανωτέρω αξιών παρέχονται σε θεσμικούς επενδυτές, εταιρικούς (επαγγελματίες) πελάτες και ιδιώτες πελάτες[699], που είτε δεν έχουν απευθείας πρόσβαση στις αγορές είτε εκτιμούν ότι η παρουσία των εταιριών που τις παρέχουν, ως διαμεσολαβητών, θα βοηθήσει στην καλύτερη ολοκλήρωση της συναλλαγής[700]. Πιο συγκεκριμένα, η παροχή των χρηματιστηριακών υπηρεσιών πραγματοποιείται στην Ελλάδα από:

- Ανώνυμες Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Α.Ε.Π.Ε.Υ.),
- Πιστωτικά ιδρύματα,
- Ανώνυμες Εταιρίες Επενδυτικής Διαμεσολάβησης (Α.Ε.Ε.Δ.) πρώην Ε.Λ.Δ.Ε[701],
- Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α.Ε.Δ.Α.Κ.), κατά τις διακρίσεις που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και την άδεια λειτουργίας τους[702] και
- Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας και εποπτεύονται από την αρμόδια αρχή άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε.

468. Εκ των ανωτέρω, οι βασικοί φορείς παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών στην Ελλάδα είναι οι αδειοδοτημένες από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Α.Ε.Π.Ε.Υ., που δύνανται να παράσχουν πλήρες φάσμα επενδυτικών και παρεπόμενων χρηματιστηριακών υπηρεσιών, ανάλογα με το μετοχικό κεφάλαιο που διαθέτουν[703]. Παράλληλα, σημαντικοί παράγοντες της αγοράς είναι και οι Α.Ε.Ε.Δ. οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 2 του ν.

---

[697] *«Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις»*.
[698] Κεφαλαιαγορά είναι ο μηχανισμός με τον οποίο συγκεντρώνονται χρηματοοικονομικοί πόροι οι οποίοι κατόπιν επενδύονται σε παραγωγικά κεφάλαια (βλ. Σ. Θωμαδάκη-Μ. Ξανθάκη, *«Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου»*, 2005, σελ. 31).
[699] Για τις έννοιες αυτές και το ύψος προστασίας που παρέχεται σε κάθε κατηγορία πελάτη βλ. ν. 3606/2007.
[700] Βλ. ενδεικτικά, απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 παρ. 442 και 326/2007, σελ. 9, καθώς και αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ.6168, παρ. 15, Μ.4844, παρ. 64, και Μ.3894 UNICREDITO/ HVB, παρ. 30-32.
[701] Εταιρίες Λήψης και Διαβίβασης Εντολών.
[702] Σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 3606/2007.
[703] Σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 3606/2007.

3606/2007[704], παρέχουν μέρος από τις ανωτέρω επενδυτικές υπηρεσίες αλλά δεν επιτρέπεται να κατέχουν κεφάλαια και χρηματοπιστωτικά μέσα πελατών τους.

469. Πρακτικά, δεδομένου ότι αφενός το σύνολο της αγοράς εμπορίας μετοχών και ομολόγων, όπως καταγράφεται από το Χρηματιστήριο Αθηνών, μετράται σε αξία συναλλαγών και αφετέρου το σύνολο της αγοράς παραγώγων μετράται σε αριθμό συμβολαίων (και συνεπώς δεν είναι δυνατή η άθροιση των στοιχείων), η προσέγγιση της ισχύος των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στην εν λόγω αγορά θα πραγματοποιηθεί στα επίπεδα:

α) της εμπορίας μετοχών,

β) της εμπορίας ομολόγων και

γ) της εμπορίας παραγώγων[705].

470. Όσον αφορά στη γεωγραφική αγορά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κρίνει ότι η αγορά παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών μπορεί να είναι εγχώρια ή διεθνής[706]. Επειδή όμως συχνά οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται μέσω εθνικών υποκαταστημάτων ή άλλων εθνικής εμβέλειας δικτύων, για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης, η σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται ως εθνικής εμβέλειας, όπως άλλωστε έχει αποδεχθεί η ΕΑ σε προηγούμενες αποφάσεις της[707].

ΙΑ.2. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

471. Στη σχετική αγορά των εν γένει χρηματιστηριακών υπηρεσιών δραστηριοποιείται η EUROBANK-ERGASIAS, μέσω της θυγατρικής της EUROBANK EQUITIES Α.Ε.Π.Ε.Υ[708], ενώ το Νέο ΤΤ δραστηριοποιείται απευθείας μέσω κεντρικής διεύθυνσης[709].

ΙΑ.2.1. Ωριμότητα αγοράς

---

[704] Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο *«2. Οι ΑΕΕΔ επιτρέπεται να παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες που συνίστανται αποκλειστικά στη λήψη και διαβίβαση εντολών επί κινητών αξιών και μεριδίων που εκδίδονται από οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων και στην παροχή επενδυτικών συμβουλών που αφορούν κινητές αξίες και μερίδια που εκδίδονται από οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων. Οι ΑΕΕΔ δεν επιτρέπεται να κατέχουν κεφάλαια και χρηματοπιστωτικά μέσα πελατών τους».*

[705] Την πρακτική αυτή έχει ακολουθήσει η ΕΑ και σε προηγούμενες αποφάσεις της, βλ. ενδεικτικά ΕΑ 549/VI/2012 – ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ/ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ, σελ.59, και 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE., σελ.37 και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4844 FORTIS/ ABN AMRO ASSETS, παρ. 65.

[706] Βλ. ενδεικτικά, απόφαση M.3894 UNICREDITO/HVB, M.4843-RBS/ABN AMRO ASSETS, και M.5384 BNP PARIBAS/FORTIS.

[707] Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Α. 549/VI/2012 – ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ/ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ, σελ.63, και 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE., σελ.41.

[708] Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. 6054/30.7.2013 Γνωστοποίηση της Eurobank, στην οποία αναφέρεται ότι η εν λόγω θυγατρική εκτός από τα υποκαταστήματα, τα ηλεκτρονικά μέσα συναλλαγών *(«on line trading»)* και τα *«call centers»* που διαθέτει, συνεργάζεται με συνδεδεμένους αντιπροσώπους ΑΕΕΔ και ΑΕΠΕΥ. Επίσης, σύμφωνα με την απόφαση ΕΑ 534/VI/2012, σελ. 184, η Eurobank δεν δραστηριοποιείται στην εμπορία ξένου συναλλάγματος και εργαλείων χρηματαγοράς.

[709] Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. 6054/30.7.2013 Γνωστοποίηση της Eurobank. Το Νέο ΤΤ εκτός από τα call centres (brokers), τα υποκαταστήματα και ηλεκτρονικά μέσα συναλλαγών (on-line trading) που διαθέτει, συνεργάζεται και με συνδεδεμένους αντιπροσώπους, ΑΕΕΔ.

472. Όπως δηλώνει η […][710], η αγορά βρίσκεται σε φάση σημαντικής κάμψης με τις χρηματιστηριακές υπηρεσίες διαρκώς συρρικνούμενες. Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η εκτίμηση της […] η οποία αναφέρει ότι η αγορά παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών *«[β]ρίσκεται σε φάση σημαντικής κάμψης, με τις χρηματιστηριακές συναλλαγές να βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα πενταετίας»*[711]. Επίσης, σύμφωνα με την […][712], *«[η] δυσμενής οικονομική συγκυρία στην Ελλάδα επηρέασε σημαντικά την αγορά των χρηματιστηριακών προϊόντων, η οποία βρίσκεται σε συνεχή ύφεση τα τελευταία χρόνια και δεν είναι εύκολο να ανακάμψει την επόμενη διετία εφόσον οι συνθήκες στην Ελλάδα δεν βελτιωθούν»*.

ΙΑ.2.2. Εμπόδια Εισόδου

473. Η […][713] αναφέρει ότι η είσοδος στις ελληνικές αγορές εκτέλεσης χρηματιστηριακών υπηρεσιών (μετοχών και παραγώγων) προϋποθέτει:

α) τη χορήγηση άδειας παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας από την αρμόδια προς τούτο Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς,

β) την καταβολή των απαιτούμενων αρχικών εισφορών στο *«Επικουρικό Κεφάλαιο Εκκαθάρισης Χ.Α.»* και στο *«Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Εξασφάλισης Επενδυτικών Υπηρεσιών»*,

γ) την προμήθεια και εγκατάσταση του (ηλεκτρονικού κυρίως) εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την παροχή των υπηρεσιών και

δ) την πρόσληψη του ελάχιστου εξειδικευμένου προσωπικού που απαιτείται προκειμένου να παρέχονται οι υπηρεσίες κατά τα οριζόμενα στο οικείο κανονιστικό πλαίσιο.

474. Σύμφωνα με την […][714] και την […][715], η αγορά παροχής υπηρεσιών χρηματιστηριακής διαμεσολάβησης χαρακτηρίζεται από χαμηλά εμπόδια εισόδου. Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, η είσοδος νέου παίκτη στην αγορά είναι δυνατή εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει η σχετική νομοθεσία.

ΙΑ.2.3. Δυνητικός ανταγωνισμός

475. Σύμφωνα με την […][716], την […][717] και την […][718], την τελευταία πενταετία δεν υπήρξε σημαντική είσοδος στην εξεταζόμενη αγορά, χωρίς όμως το γεγονός αυτό να αποκλείεται η πιθανότητα εισόδου μέσα στην επόμενη διετία (σε περίπτωση βελτίωσης των οικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα). Η […][719] αναφέρει ότι κατά το παρελθόν εισήλθαν νέοι ανταγωνιστές λόγω της αύξησης του όγκου των συναλλαγών, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την είσοδο *«εξ αποστάσεως μελών»* (*«remote*

---

[710] Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. […].
[711] Βλ. σχετικά την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[712] Βλ. σχετικά την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[713] Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. […].
[714] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] επιστολή παροχής στοιχείων της […].
[715] Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της .
[716] Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. […].
[717] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[718] Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[719] Βλ. σχετικά την υπ' αρ.πρωτ. […].

membership»)[720] προ πενταετίας. Πιο συγκεκριμένα, μεγάλοι επενδυτικοί οίκοι του εξωτερικού (π.χ. Deutsche Bank, Societe General, Bank of America, Merrill Lynch, Credit Suisse, UBS, CitiGroup, Credit Agricole Cheuvreux), εκμεταλλευόμενοι το θεσμό του αναπτύσσουν, από το 2008, δραστηριότητα στη διαπραγμάτευση μετοχών στο ΧΑ, με τα ακόλουθα μερίδια στη διαπραγμάτευση μετοχών[721].

Έτος	Αξία συναλλαγών σε μετοχές (remote membership)	Μερίδιο
2008	4.392.709.039,66	2,81%
2009	13.422.314.238,67	13,22%
2010	13.409.239.889,39	19,09%
2011	7.817.266.199,23	18,90%
Α΄ εξάμηνο 2012	1.872.195.490,41	14,53%

476. Επίσης, η […][722] αναφέρει, ότι η είσοδος μεγάλων επενδυτικών τραπεζών του εξωτερικού οδήγησε σε σημαντική απώλεια πελατείας τις εγχώριες χρηματιστηριακές εταιρίες, ιδίως σε ότι αφορά τους ξένους θεσμικούς επενδυτές, καθώς και σε κάθετη πτώση των σχετικών προμηθειών για τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

477. Συνεπώς, η […] θεωρεί ότι αν υπάρξουν αντίστοιχες συνθήκες και στο μέλλον τότε θα πραγματοποιηθεί είσοδος νέων ανταγωνιστών. Επίσης, σύμφωνα με την […] πιθανολογείται η είσοδος διαχειριστών πλατφόρμας συναλλαγών (π.χ. Saxobank) για την εξυπηρέτηση ιδιωτών πελατών που συναλλάσσονται μέσω διαδικτύου[723]. Τέλος, σύμφωνα με την […][724], οι τράπεζες θα ενσωματώσουν τις χρηματιστηριακές υπηρεσίες με σκοπό την μείωση τους κόστους τους, ενώ οι αυτόνομες χρηματιστηριακές εταιρίες θα παρουσιάσουν μια αυξημένη τάση συγχωνεύσεων ή εξαγορών ούτως ώστε να μειώσουν τη χρήση κεφαλαίων[725].

ΙΑ.2.4. Συνθήκες ζήτησης

478. Σύμφωνα με την […][726] και την […][727], το μέγεθος, το σήμα και η φήμη έχουν την μεγαλύτερη σχετική αξία στην τελική επιλογή των καταναλωτών, χωρίς όμως να ασκούν καθοριστική επίδραση σε αυτή. Η […][728] αναφέρει ότι ο πιο σημαντικός παράγοντας είναι η εξυπηρέτηση πριν και μετά την πώληση και κατόπιν το σήμα/φήμη, το μέγεθος του δικτύου και η προμήθεια. Επίσης, τη σημασία της σχέσης του πελάτη με το πρόσωπο

[720] Μέλος του ΧΑ που δεν έχει νόμιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα (εξ αποστάσεως μέλος, remote member), μπορεί να εκτελεί τις προβλεπόμενες από τον Κανονισμό του ΣΑΤ ενέργειες στο πλαίσιο της εκκαθάρισης και του διακανονισμού των χρηματιστηριακών συναλλαγών που έχει πραγματοποιήσει στο ΧΑ, καθώς και κάθε σχετική δικαιοπραξία ή υλική πράξη για την οποία απαιτείται φυσική παρουσία, μέσω ενός μόνο θεματοφύλακα, που ενεργεί ως αντιπρόσωπος, στο όνομα και για λογαριασμό του εξ αποστάσεως μέλους (http://www.helex.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=680&Itemid=10247&lang=el).
[721] Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […] επιστολή παροχής στοιχείων της […].
[722] Βλ. σχετικά την υπ' αρ.πρωτ. […].
[723] Βλ. απαντητική επιστολή της […] με υπ' αρ. πρωτ. […] κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].
[724] Βλ. απαντητική επιστολή της […] με υπ' αρ. πρωτ. […]
[725] Η μείωση των εταιριών θα δημιουργήσει προσωρινά αυξημένες λειτουργικές υποχρεώσεις (συγκέντρωση πελατών, μετάπτωση συστημάτων, κτλ.)
[726] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[727] Με σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].
[728] Βλ. σχετικά την υπ.αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

που τον εξυπηρετεί επικαλείται και η […][729]. Αντιθέτως, η […][730] δηλώνει ότι η εξυπηρέτηση πριν και μετά την πώληση διαδραματίζει μικρό ρόλο λόγω των αυτοματοποιημένων, σε μεγάλο βαθμό, διαδικασιών. Κατά την […] αυτό που έχει πρωταρχική σημασία για τον πελάτη είναι το ύψος των προμηθειών και η παροχή ορθών επενδυτικών συμβουλών. Με την άποψη αυτή συμφωνεί και η […], η οποία αναφέρει ότι η τιμολόγηση φαίνεται να αποτελεί για τους πελάτες τον αποφασιστικό παράγοντα επιλογής του παρόχου χρηματιστηριακών υπηρεσιών[731]. Τέλος, η […][732] και η […][733] υποστηρίζουν ότι ο ρόλος της διαφοροποίησης των προϊόντων όσον αφορά τα χαρακτηριστικά ή την ποιότητα είναι ελάχιστος, με αποτέλεσμα τα προϊόντα να είναι πλήρως υποκατάστατα.

ΙΑ.2.5. Τιμολόγηση

479. Η […][734] αναφέρει ότι η τιμολόγηση των χρηματιστηριακών υπηρεσιών προσδιορίζεται από το είδος της συναλλαγής και τη σχετική φορολογική νομοθεσία. Κατά την […][735] οι προμήθειες που χρεώνονται για τις επιμέρους συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα επηρεάζονται σημαντικά από το διεθνή ανταγωνισμό και δύνανται να έχουν μικρές διαφοροποιήσεις ανάλογα με τον όγκο και την αξία των συναλλαγών, τυχόν ειδικότερες συμφωνίες με τον πελάτη κλπ. Η […][736] αναφέρει ότι ο κύριος προσδιοριστικός παράγωντου κόστους παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών αποτελεί το κόστος εργασίας (συμμετοχή στο κόστος 51,4%) και το κόστος υποδομών (συμμετοχή 48,6%), καθώς επίσης και ότι η […] δεν διαθέτει πλεονέκτημα σχετικά με το κόστος εργασίας και το κόστος υποδομών έναντι των ανταγωνιστών της. Πιο συγκεκριμένα, το μέσο κόστος ανά εργαζόμενο βρίσκεται στα επίπεδα του σχετικού κόστους των υπολοίπων χρηματιστηριακών υπηρεσιών. Επίσης, αναφορικά με το κόστος υποδομών, οι βασικότερες υποδομές είναι η πρόσβαση και η εκκαθάριση που παρέχονται επ' αμοιβή από το Χρηματιστήριο Αθηνών[737].

480. Από την πλευρά της ζήτησης, η […] δηλώνει ότι τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των πελατών βάσει των οποίων γίνεται η τιμολόγηση των προϊόντων/υπηρεσιών είναι:

α) η ιδιότητα του επενδυτή,

β) ο προσδοκώμενος ή πραγματοποιούμενος όγκος συναλλαγών και

γ) το μέγεθος του χαρτοφυλακίου[738].

481. Επιπροσθέτως, όπως αναφέρει και η […], το ύψος των προμηθειών επηρεάζεται σημαντικά από τον διεθνή ανταγωνισμό[739].

---

729 Επίσης, στην υπ'αρ.πρωτ. […] αναφέρει ότι ο βαθμός διασποράς των πελατών είναι πολύ μεγάλος.
730 Βλ. υπ.αρ.πρωτ. […]
731 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […] επιστολή παροχής στοιχείων της […] κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].
732 Βλ. σχετικά την υπ' αρ.πρωτ. […].
733 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […].
734 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. [...] απαντητική επιστολή της […].
735 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […].
736 Βλ. απαντητική επιστολή της […]υπ' αρ. πρωτ. […] κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].
737 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […] επιστολή παροχής στοιχείων της […].
738 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […] επιστολή παροχής στοιχείων της […].

482. Τέλος, σύμφωνα με την […][740], οι όροι τιμολογήσεως και παροχής υπηρεσιών δύνανται να διαφοροποιούνται ανά αγοραστή/πελάτη ανάλογα με τον όγκο εργασιών του, της συνολικής ή δυνητικής σχέσεως του με την τράπεζα (για τους ιδιώτες) και από την μεταξύ τους διαπραγμάτευση (για τις επιχειρήσεις).

ΙΑ.2.6. Κόστος μεταστροφής

483. Η […][741] αναφέρει ότι το κόστος μεταστροφής δεν είναι σημαντικό σε βαθμό που να επηρεάζει ενδεχόμενη μετακίνηση της πελατείας από τράπεζα σε τράπεζα. Με την άποψη αυτή συμφωνούν η […][742] και η […][743] οι οποίες δηλώνουν ότι η αγορά χρηματιστηριακών συναλλαγών χαρακτηρίζεται από χαμηλό κόστος μεταστροφής, καθώς η αλλαγή παρόχου είναι χρονικά άμεση και χρηματικά αδάπανη. Πιο συγκεκριμένα, κατά την […], η μεταστροφή των πελατών δεν εμποδίζεται για λόγους κόστους ή χρόνου κι εξάλλου είναι σύνηθες για τους πελάτες να διατηρούν σχετικούς λογαριασμούς με περισσότερες εταιρίες παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών. Από την άλλη, σύμφωνα πάλι με τη […], οι διεθνείς θεσμικοί επενδυτές και επενδυτικές τράπεζες διαθέτουν πολύ μεγάλη αντισταθμιστική ισχύ λόγω του μεγέθους των εργασιών που διενεργούν. Αποτέλεσμα της αντισταθμιστικής αυτής ισχύος που αυξάνεται λόγω του μηδαμινού κόστους μεταστροφής, είναι η υποχώρηση των προμηθειών των χρηματιστηριακών εταιριών[744].

ΙΑ.2.7. Διαφάνεια

484. Σύμφωνα με την […][745], την […][746] και την […][747], η τιμολόγηση και οι λοιποί όροι παροχής υπηρεσιών στις σχετικές αγορές που απευθύνονται σε ιδιώτες και επιχειρήσεις, χαρακτηρίζονται από διαφάνεια. Πιο συγκεκριμένα, η […] αναφέρει ότι για την ίδια, τα εν λόγω στοιχεία είναι διαθέσιμα στους αγοραστές/πελάτες μέσω της ιστοσελίδας της τράπεζας, μέσω του τιμολογίου της τράπεζας, μέσω της προσυμβατικής ενημέρωσης και μέσω παροχής αναλυτικής ενημέρωσης από τους υπευθύνους των καταστημάτων. Όμως, δεν υφίσταται απόλυτη διαφάνεια έναντι του ανταγωνισμού για το σύνολο των τελικών χρεώσεων, διότι τα ιδιαίτερα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά κάθε πελάτη/συναλλαγής ενδέχεται να οδηγήσουν σε ελαφρές διαφοροποιήσεις. Αντίστοιχη και η άποψη της […][748], η οποία αναφέρει ότι η σχετική αγορά χρηματιστηριακών

---

739 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ. […]
740 Βλ. απαντητική επιστολή της […]
741 Βλ. σχετικά την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […]
742 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ.[…].
743 Με σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […] καθώς και την υπ'αρ.πρωτ […].
744 Βλ. σχετικά την απαντητική επιστολή της […] κατά την εξέταση της συγκέντρωσης […].
745 Βλ. σχετικά την απαντητική επιστολή της […] και[…] .
746 Βλ. σχετικά την υπ' αρ. πρωτ.[…].
747 Βλ. σχετικά την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
748 Βλ. σχετικά την απαντητική επιστολή της […]. Ειδικότερα, η […] αναφέρει ότι στην ιστοσελίδα της είναι καταχωρημένο το Δελτίο Προσυμβατικής Πληροφόρησης Πελατών για τη διενέργεια επενδυτικών υπηρεσιών, υπόδειγμα της σύμβασης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών σε χρηματοπιστωτικά μέσα, καθώς και το ισχύον Τιμολόγιο Βασικών Εργασιών. Επιπροσθέτως, σε κάθε πελάτη που συνάπτει σύμβαση παροχής υπηρεσιών παραδίδεται το κείμενο της Πολιτικής Βέλτιστης Εκτέλεσης Εντολών τις οποίες έχει αναπτύξει η τράπεζα.

συναλλαγών χαρακτηρίζεται από πλήρη διαφάνεια ως προς τους όρους παροχής των υπηρεσιών και τα χαρακτηριστικά τους (ιδίως λόγω του βαθμού κανονιστικής ρύθμισης που αφήνει ελάχιστα περιθώρια διαφοροποίησης κατά την παροχή των υπηρεσιών) καθώς και ως προς τη τιμολογιακή πολιτική των χρηματιστηριακών εταιρειών, καθώς οι περισσότερες δημοσιοποιούν τις εν λόγω πληροφορίες μέσω διαδικτύου.

ΙΑ.3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΙΑ.3.1. Μερίδια αγοράς – Δείκτες HHI

485. Όσον αφορά στις συναλλαγές σε μετοχές και ομόλογα, τα μερίδια των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων υπολογίζονται κυρίως με βάση το ποσοστό συμμετοχής εκάστης επιχείρησης που πραγματοποιεί συναλλαγές στο Χρηματιστήριο Αθηνών στη συνολική αξία των εν λόγω συναλλαγών, ενώ η σχετική κατάταξη δημοσιοποιείται μηνιαία. Στην αγορά της διαπραγμάτευσης σε παράγωγα δραστηριοποιούνταν, τον Ιούνιο του 2013, 40 εταιρίες, στη συντριπτική τους πλειοψηφία χρηματιστηριακών και επενδυτικών υπηρεσιών.

ΙΑ.3.1.1.Μετοχές

486. Η αθροιστική αξία των συναλλαγών μετοχών για τα έτη 2010-2012 και το α’ εξάμηνο 2013, καθώς και τα μερίδια των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των ανταγωνιστών τους κατά την ίδια περίοδο παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα[749]:

ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ (σε ευρώ) ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ	2010		2011		2012		α' εξάμηνο 2013	
	Αξία συν/γών	Μ. Αγ.	Αξία συν/γών	Μ. Αγ.	Αξία συν/γών	Μ. Αγ.	Αξία συν/γών	Μ. Αγ.
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK	**10.638.505.584,60**	**15,15%**	**6.324.124.885,29**	**15,29%**	**4.310.437.919,89**	**16,68%**	**2.954.068.857,35**	**16,59%**
EUROBANK EQUITIES Α.Ε.Π.Ε.Υ.	***9.732.433.030,17***	***13,86%***	***5.787.152.400,22***	***13,99%***	***4.157.112.673,12***	***16,09%***	*2.872.523.412,08*	*16,14%*
PROTON / ΝΕΑ PROTON AE	***906.072.554,43***	***1,29%***	***536.972.485,07***	***1,30%***	***153.325.246,77***	***0,59%***	***81.545.445,27***	***0,46%***
ΕΘΝΙΚΗ Π&Κ ΧΡΗΜ/ΚΗ ΑΕΠΕΥ / ΕΘΝΙΚΗ ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	8.621.514.016,02	12,27%	5.176.715.348,67	12,51%	3.181.774.976,42	12,32%	2.079.822.057,88	11,68%
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	9.253.920.900,91	13,18%	5.685.178.580,53	13,74%	2.818.595.862,16	10,91%	1.145.157.139,47	6,43%
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	4.959.264.449,41	7,06%	2.822.588.778,35	6,82%	1.827.714.651,36	7,07%	1.426.592.465,47	8,01%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	*4.448.673.248,95*	*6,33%*	*2.463.087.988,75*	*5,95%*	*1.577.790.638,07*	*6,11%*	*1.305.865.623,95*	*7,34%*
ΑΓΡ. ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.) / ΑΤΕ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕΠΕΥ/	*510.591.200,46*	*0,73%*	*359.500.789,60*	*0,87%*	*249.924.013,29*	*0,97%*	*120.726.841,52*	*0,68%*
EUROXX Χ.Α.Ε.Π.Ε.Υ.	3.711.342.846,54	5,28%	2.596.077.374,43	6,28%	1.650.372.677,88	6,39%	1.587.844.575,27	8,92%
ΟΜΙΛΟΣ ALPHA	5.136.009.031,04	7,31%	2.524.665.065,95	6,10%	1.464.608.821,04	5,67%	1.207.651.918,36	6,78%
ALPHA FINANCE ΑΕΠΕΥ	*4.530.055.276,06*	*6,45%*	*2.044.324.330,25*	*4,94%*	*1.266.460.965,98*	*4,90%*	*1.090.520.717,97*	*6,13%*
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	*605.953.754,98*	*0,86%*	*480.340.735,70*	*1,16%*	*198.147.855,06*	*0,77%*	*117.131.200,39*	*0,66%*
HSBC-ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ./ ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	2.539.738.016,03	3,62%	1.264.121.933,63	3,06%	912.955.000,71	3,53%	709.055.747,21	3,98%
SOLIDUS SECURITIES ΑΧΕΠΕΥ	798.163.684,74	1,14%	605.311.778,43	1,46%	624.992.334,04	2,42%	430.353.094,74	2,42%
CHEUVREUX S.A. / CREDIT AGRICOLE CHEUVREUX S.A.	2.988.566.452,21	4,25%	1.400.009.756,47	3,38%	605.962.331,96	2,35%	293.408.244,45	1,65%
BETA ΧΡΗΜ/ΚΗ ΑΕ	1.148.002.386,84	1,63%	558.200.714,88	1,35%	591.432.722,56	2,29%	540.600.153,32	3,04%
UBS LIMITED	2.302.215.707,99	3,28%	1.069.926.283,11	2,59%	500.151.867,89	1,94%	463.084.609,08	2,60%
ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΧΕΠΕΥ	458.420.418,49	0,65%	355.057.334,72	0,86%	454.872.540,27	1,76%	334.140.343,20	1,88%
CITIGROUP GLOBAL MARKET LTD	1.285.290.902,21	1,83%	1.740.230.829,63	4,21%	434.439.912,20	1,68%	391.516.681,86	2,20%

[749] Πηγή: ιστοσελίδα του Χρηματιστηρίου Αθηνών http://www.athex.gr/content/gr/ann.asp?AnnID=111289.

ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ (σε ευρώ) ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΕΤΑΙΡΙΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α' εξάμηνο 2013**	
	Αξία συν/γών	**Μ. Αγ.**	**Αξία συν/γών**	**Μ. Αγ.**	**Αξία συν/γών**	**Μ. Αγ.**	**Αξία συν/γών**	**Μ. Αγ.**
AXIA VENTURES GROUP LTD	1.158.026.236,21	1,65%	440.852.028,23	1,07%	413.057.281,37	1,60%	719.530.577,29	4,04%
Α. ΣΑΡΡΗΣ Χ.Α.Ε.	312.759.939,47	0,45%	265.316.083,51	0,64%	393.251.746,78	1,52%	184.031.618,51	1,03%
MERIT Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.	404.327.952,96	0,58%	336.292.625,69	0,81%	349.685.733,58	1,35%	211.167.582,52	1,19%
ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΗΜ/ΚΗ ΑΕΠΕΥ	532.875.722,60	0,76%	317.501.128,34	0,77%	342.240.036,44	1,32%	188.714.535,23	1,06%
ΚΑΠΠΑ ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	1.171.053.029,43	1,67%	775.039.932,89	1,87%	308.470.134,82	1,19%	83.617.921,63	0,47%
CREDIT SUISSE SECURITIES (EUROPE) LIMITED	319.718.371,36	0,46%	626.290.104,83	1,51%	298.305.966,05	1,15%	311.905.853,58	1,75%
MARFIN - CLR (FINANCIAL SERVICES LTD) / LAIKI FINANCIAL SERVICES	783.078.404,76	1,11%	488.658.606,33	1,18%	293.546.218,00	1,14%	77.335.858,02	0,43%
THE CYPRUS INVESTMENT & SEC. CORP. LTD (CISCO)	400.104.819,45	0,57%	239.308.589,05	0,58%	250.294.880,79	0,97%	50.754.158,62	0,29%
EUROCORP ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε.	175.001.807,14	0,25%	157.160.488,10	0,38%	230.203.865,48	0,89%	183.092.071,99	1,03%
ΠΗΓΑΣΟΣ Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.	402.439.097,60	0,57%	243.952.900,75	0,59%	195.216.395,31	0,76%	111.635.907,31	0,63%
ΑΣΠΙΣ Α.Ε. / T-BANK/ TT HELENIC POST BANK/NEW TT HELENIC POST BANK	**245.341.555,49**	**0,35%**	**151.667.076,64**	**0,37%**	**182.185.847,99**	**0,71%**	**157.379.325,37**	**0,88%**
GUARDIAN TRUST ΑΧΕΠΕΥ	637.849.485,78	0,91%	280.795.754,00	0,68%	165.127.290,46	0,64%	81.222.994,21	0,46%
Λ. ΔΕΠΟΛΑΣ ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε	218.048.626,49	0,31%	136.128.144,37	0,33%	163.878.402,64	0,63%	169.734.858,14	0,95%
ΚΥΚΛΟΣ ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	178.148.305,73	0,25%	130.785.269,48	0,32%	163.415.695,24	0,63%	96.595.676,81	0,54%
MEGA EQUITY SEC. & FINANCIAL SERVICES LTD	471.143.048,04	0,67%	233.266.642,93	0,56%	157.123.279,03	0,61%	56.673.855,82	0,32%
PRELIUM ΑΕΠΕΥ	255.790.047,35	0,36%	193.397.731,06	0,47%	144.971.993,41	0,56%	92.803.003,68	0,52%
ORANGE PARTNERS ΑΕΠΕΥ	260.305.212,74	0,37%	168.501.731,59	0,41%	120.832.823,94	0,47%	57.631.827,64	0,32%
PROBANK ΑΕ	150.045.998,66	0,21%	80.054.662,69	0,19%	68.871.962,46	0,27%	45.544.307,08	0,26%
Λοιπές Εταιρίες	8.321.308.906,27	11,85%	3.982.863.258,84	9,63%	2.215.682.723,91	8,58%	1.359.656.729,02	7,64%
ΣΥΝΟΛΟ	**70.238.320.964,56**	**100%**	**41.370.041.423,41**	**100%**	**25.834.673.896,08**	**100%**	**17.802.324.550,13**	**100%**
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**10.883.847.140,09**	**15,50%**	**6.475.791.961,93**	**15,65%**	**4.492.623.767,88**	**17,39%**	**3.111.448.182,72**	**17,48%**

487. Ο δείκτης HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης έχει ως εξής:

ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ (σε ευρώ) ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (1H2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[600-800]	Προ της συγκέντρωσης	[600-800]
Μετά τη συγκέντρωση	[600-800]	Μετά τη συγκέντρωση	[600-800]
Μεταβολή (Δ)	**[0-50]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[0-50]**

488. Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στον ανωτέρω πίνακα αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην υπό εξέταση σχετική αγορά, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών (ήτοι της EUROBANK και του Νέου ΤΤ) θα ανέρχεται μετά την υπό κρίση πράξη σε 17,48% (στοιχεία α' εξαμήνου 2013). Συγκεκριμένα, ο όμιλος EUROBANK μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης θα καταλαμβάνει την ίδια θέση με αυτή που καταλάμβανε πριν την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, ήτοι την πρώτη θέση, με αμελητέα αύξηση του μεριδίου αγοράς που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση. Επιπροσθέτως, ο δείκτης HHI, συνυπολογιζομένων όλων των δραστηριοποιούμενων στην αγορά εταιρίων, είναι κατώτερος των 1.000 μονάδων ([600-800] σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαμήνου 2013).

ΙΑ.3.1.2. Ομόλογα και παράγωγα

489. Οι σχετικές αγορές ομολόγων και παραγώγων δεν είναι επηρεαζόμενες από την υπό κρίση πράξη, δεδομένου ότι το μερίδιο αγοράς της γνωστοποιούσας σε αυτές, κατόπιν της ολοκλήρωσης της συγκέντρωσης, ανέρχεται σε 4,64% και 13,94% αντίστοιχα, για το έτος 2012[750]. Ως εκ τούτου, παρέλκει η περαιτέρω εξέτασή τους.

ΙΑ.4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

ΙΑ.4.1. Η άποψη της γνωστοποιούσας

490. Η EUROBANK βάσει υπολογισμών του δείκτη συγκέντρωσης *Herfindahl–Hirschman Index* (HHI) συμπεραίνει ότι δεν θα υπάρξει καμία ουσιαστική αύξηση του επιπέδου συγκέντρωσης στην αγορά παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών ως συνέπεια της γνωστοποιούμενης συναλλαγής[751].

491. Επίσης, η EUROBANK, περιοριζόμενη στην αγορά εμπορίας μετοχών όπως προκύπτει από τα δημοσιευμένα στην ιστοσελίδα του Χρηματιστηρίου στοιχεία και χωρίς να συμπεριλάβει το μερίδιο αγοράς της Νέας Proton, υπολογίζει το μερίδιο της στην αγορά σε 16,1%, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του Νέου ΤΤ σε 0,9% (οι εκτιμήσεις έγιναν με στοιχεία Ιουνίου 2013)[752]. Συνεπώς, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της EUROBANK η αγορά είναι επηρεαζόμενη, καθότι το συνδυαστικό μερίδιο της ενιαίας οντότητας υπερβαίνει το 15%, χωρίς, ωστόσο, να απομειώνει την ένταση του ανταγωνισμού.

ΙΑ.4.2. Η άποψη των λοιπών ανταγωνιστών

492. Σύμφωνα με την […][753], η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν θα επιφέρει ουσιώδη μεταβολή στη συγκέντρωση της αγοράς, καθότι το συνολικό μερίδιο αγοράς υπολογίζεται σε 17,48%, εκ του οποίου το 16,14% προήλθε από την εξαγοράζουσα EUROBANK (η οποία είχε ήδη την 1η θέση στην αγορά). Σύμφωνα με την […][754], ο όμιλος EUROBANK, παρότι δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην εγχώρια τραπεζική αγορά και στην επιμέρους αγορά χρηματιστηριακών υπηρεσιών, εντούτοις κατέχει μεγάλο μερίδιο στην εν λόγω αγορά. Όμως, κατά την […], το μικρό μερίδιο του Νέου ΤΤ στην αγορά χρηματιστηριακών υπηρεσιών, σε συνδυασμό με τον μικρό αριθμό υποκαταστημάτων του, δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στον ανταγωνισμό, λαμβανομένου υπόψη του μεγέθους της εγχώριας τραπεζικής αγοράς και του μεγάλου αριθμού ανταγωνιστών. Αντίστοιχη θέση εκφράζει και η […], σύμφωνα με την οποία, όπως σε όλες τις αγορές που δραστηριοποιούνται τα μέρη, και στην αγορά χρηματιστηριακών υπηρεσιών ο ανταγωνισμός είναι ήδη ιδιαιτέρως έντονος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Νέου ΤΤ δεν αναιρούν την υφιστάμενη κατάσταση[755].

ΙΑ.4.3. Η άποψη της Επιτροπής

---

[750] Για λόγους πληρότητας, στα Παραρτήματα ΙΑ.1 και ΙΑ.2 παρουσιάζεται αναλυτικά η εξέλιξη των μεριδίων αγοράς των μερών και των ανταγωνιστών τους στις εν λόγω αγορές. Τα στοιχεία από τα οποία υπολογίστηκαν τα μερίδια αγοράς έχουν ληφθεί από την ιστοσελίδα του Χρηματιστηρίου Αθηνών.
[751] Βλ. Παράρτημα 17 της Γνωστοποίησης EUROBANK ERGASIAS – ΝΕΟ ΤΤ.
[752] Βλ. Παράρτημα 14 της Γνωστοποίησης EUROBANK ERGASIAS - ΝΕΟ ΤΤ.
[753]Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[754] Βλ. σχετικά την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].
[755] Βλ. σχετικά την υπ΄αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή […].

ΙΑ.4.3.1. Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

493. Στη σχετική αγορά διαπραγμάτευσης μετοχών, βάσει στοιχείων α' εξαμήνου 2013, ο Όμιλος EUROBANK διατηρεί την προ της υπό κρίση συγκέντρωσης πρώτη θέση με αθροιστικό μερίδιο 17,48% αυξανόμενο μόλις κατά 0,88%. Ακολουθούν η ΕΘΝΙΚΗ Π&Κ ΧΡΗΜ/ΚΗ με μερίδιο περίπου 12%, και η EUROXX με μερίδιο περίπου 9%, και δεν μεταβάλλεται από την εξεταζόμενη συγκέντρωση η δομή της αγοράς. Ο δείκτης HHI είναι κατώτερος των 1.000 μονάδων ([600-800]) ενώ η μεταβολή (Δ) του δείκτη HHI είναι αμελητέα και σαφώς κατώτερη του ορίου που προβλέπει η Ανακοίνωση της Ε.Ε. για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων[756] ([0-50] μονάδες).

494. Σημειώνεται ότι, στην υπό εξέταση σχετική αγορά, ούτε η θέση του Ομίλου EUROBANK ούτε η δομή της αγοράς μεταβάλλεται, ενώ δραστηριοποιούνται, πλην της ενιαίας οντότητας, άλλοι ανταγωνιστές, όπως η ΕΘΝΙΚΗ και η EUROXX αλλά και μικρότεροι ανταγωνιστές με σημαντική παρουσία, όπως π.χ. ο Όμιλος Πειραιώς και η Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος. Εξάλλου, η στοιχειοθέτηση τυχόν αρνητικών επιπτώσεων στην αποτελεσματική λειτουργία του ανταγωνισμού θα πρέπει να συνδέεται αιτιωδώς με την υπό εξέταση συγκέντρωση. Εν προκειμένω, η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK, συνεπεία της γνωστοποιηθείσας πράξης στην ως άνω σχετική αγορά, κρίνεται αμελητέα (0,88%), και συνεπώς δεν μεταβάλλει τις ανταγωνιστικές συνθήκες και τη δομή της αγοράς σε σύγκριση με την κρατούσα προ της συγκέντρωσης κατάσταση, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην ενωσιακή νομολογία και πρακτική[757]. Επιπλέον, η μεταβολή του δείκτη HHI βρίσκεται κάτω των εκτιθέμενων με τη σχετική Ανακοίνωση της Ε.Ε ασφαλών ορίων, ενώ δεν συντρέχει οιαδήποτε εκ των εξαιρετικών περιστάσεων που προβλέπονται στην παρ. 20 της εν λόγω Ανακοίνωσης.

495. Συνεπεία των ανωτέρω, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης του Ομίλου EUROBANK στην αγορά χρηματιστηριακών υπηρεσιών ούτε και στον εν γένει περιορισμό του ανταγωνισμού.

ΙΑ.4.3.2. Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητα δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

---

[756] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, ο.π., παρ.19-21.

[757] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί σε πληθώρα αποφάσεών της ότι η επαύξηση του μεριδίου μίας απορροφώσας/ αποκτώσας συμμετοχή επιχείρησης στη σχετική αγορά κυμαίνεται μεταξύ 0-5% θεωρείται κατά την κείμενη ορολογία «οριακή» ή «αμελητέα». Βλ. σχετ. αποφάσεις της Ευρωπαικής Επιτροπής αναφορικά με συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα M.4844 - FORTIS/ ABN AMRO, παρ. 137-140, 155-156,193, M.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 89-90 και 95-96. Αντίστοιχα έχει κρίνει και κατά την εξέταση συγκεντρώσεων σε άλλους κλάδους, ενδεικτικά αναφερομένων των M.2495- HANIEL/FELS, M. 6704- REWE TOURISTIK GMBH/FERID NASR/ECIM HOLDING SA παρ. 30-32 και 39, M.6132-CARGILL/KVB παρ. 52-53 και 60, M.5717-THE STANLEY WORKS/ THE BLACK& DECKER CORPORATION- παρ.32,37,46 και 59. Διαφορετική θα ήταν η αξιολόγηση μόνο στην περίπτωση που θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι παρά την μικρή αύξηση του μεριδίου αγοράς της απορροφώσας επιχείρησης δύναται να ενισχυθεί η δεσπόζουσα θέση της συνεπεία της συγκέντρωσης. Χαρακτηριστική είναι η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.2568-Haniel/Ytong, .

496. Στην εξεταζόμενη οι τέσσερις μεγαλύτερες επιχειρήσεις (Όμιλος EUROBANK, Όμιλος Πειραιώς, EUROXX και ΕΘΝΙΚΗ Π&Κ ΧΡΗΜ/ΚΗ) θα εξακολουθούν να κατέχουν, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, αθροιστικό μερίδιο αγοράς περίπου 46% (με βάση στοιχεία α' εξαμήνου έτους 2013), συνεπώς, η υπό κρίση υπο-αγορά δεν παρουσιάζει υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης. Ο πιθανός συντονισμός θα είναι ασταθής[758] , λόγω και της ύπαρξης αρκετών μικρότερων ανταγωνιστών οι οποίοι, όπως προαναφέρθηκε, έχουν σημαντική παρουσία στην εδώ εξεταζόμενη αγορά. Σημειώνεται ότι οι υπόλοιπες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην αγορά καλύπτουν πάνω από το 50% της σχετικής αγοράς, η δε αγορά είναι κατακερματισμένη αποθαρρύνοντας έτι περαιτέρω τον πιθανό συντονισμό.

497. Επί πλέον, σημαντική παράμετρος για τη θεμελίωση τυχόν συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι η παρουσία ενδείξεων περί ουσιώδους μεταβολής των ανταγωνιστικών συνθηκών στη συγκεκριμένη αγορά[759] λόγω της ύπαρξης της υπό εξέταση συγκέντρωσης, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω καθώς η επαύξηση του μεριδίου του Ομίλου EUROBANK στην υπό εξέταση σχετική αγορά μετά τη συγκέντρωση είναι μικρή (0,88%)[760]. Συμπερασματικά, υπό το φως των συνθηκών της παρούσας συγκέντρωσης, δεν προκύπτουν ενδείξεις ότι αυτή θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά των συναλλαγών μετοχών με τη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

ΙΒ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

ΙΒ.1. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

498. Όπως έχει ήδη κριθεί σε παλαιότερες αποφάσεις της Ε.Α, η σχετική αγορά της ασφαλιστικής διαμεσολάβησης θεωρείται ενιαία και δεν διαχωρίζεται περαιτέρω σε επιμέρους αγορές μεσιτείας, πρακτόρευσης κ.λπ., ενόψει του γεγονότος ότι, από πλευράς ζήτησης, ο τελικός καταναλωτής/ιδιώτης, για την προμήθεια υπηρεσιών ασφάλισης μπορεί να απευθυνθεί τόσο σε πράκτορες, όσο και σε μεσίτες, αλλά και απευθείας σε ασφαλιστικές εταιρίες[761], θεώρηση η οποία χρησιμοποιείται και για τους σκοπούς εξέτασης της παρούσας. Όλα τα κανάλια διανομής δε, διαθέτουν, κατά κανόνα, πλήρη γκάμα ασφαλιστικών προϊόντων.

499. Για τις ανάγκες εξέτασης της παρούσας, ως σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

ΙΒ.2. ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

[758] Βλ. ενδεικτικά απόφαση M.1016 Price Waterhouse/Coopers &Lybrand, σκ. 103 όπ.π.
[759] Όπ.π. IV/M.202 *Thorn EMI/Virgin Music* παρ. 40.
[760] Όπ.π. M.4685-ENEL/Acciona/Endesa, παρ.30-43.
[761] Βλ.ενδεικτικά αποφάσεις ΕΑ 449/V/2009 Post Insurance Brokerage/Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Τ.Ε. και Ελληνικά Ταχυδρομεία Α.Ε,. 534 /VI/2012 Alpha-Eurobank και 549/VII/2012 Πειραιώς-Αγροτική.

500. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών (όπως αυτά προκύπτουν από τη δραστηριοποίησή τους άμεσα ή μέσω θυγατρικών) για τα έτη 2010, 2011 και 2012.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ – Κύκλοι Εργασιών σε € και Μερίδια Αγοράς						
ΕΤΑΙΡΙΑ	**2010**		**2011**		**2012**	
	Κυκ.εργ.	**Μερ.αγ.**	**Κυκ.εργ.**	**Μερ.αγ.**	**Κυκ.εργ.**	**Μερ.αγ.**
EUROBANK- ERGASIAS -	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**
ERB Ασφαλιστικές Υπηρεσίες	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*
Για λογαριασμό της ERB ΑΕΓΑ & ΑΕΑΖ	***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*
Για λογαριαμό τρίτων ασφαλιστικών	***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*
Νέα Proton	***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*
Νέα Proton			***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*
Ωμέγα Μεσίτες Ασφαλίσεων & Αντασφαλίσεων	***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*	***[…]***	*[0-1]%*
ΤΤ	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**	**[…]**	**[0-1]%**
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ	**[…]**		**[…]**		**[…]**	
	ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ					
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**
	ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΡΙΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ					
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**	**[…]**	**[1-3]%**

501. Όπως παρατηρείται στον ανωτέρω πίνακα, στην αγορά της ασφαλιστικής διαμεσολάβησης το μερίδιο της EUROBANK κατόπιν της υπό κρίση συγκέντρωσης θα ανέρχεται στο [1-3]% (στοιχεία τέλους 2012), αυξημένο κατά [0-1]% για το σύνολο των ασφαλιστικών εταιριών (συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών θυγατρικών της Eurobank). Ως εκ τούτου καθίσταται η εν λόγω αγορά μη επηρεαζόμενη για τους σκοπούς της παρούσης και παρέλκει οιαδήποτε περαιτέρω διερεύνησή της.

ΙΒ.3. ΚΑΘΕΤΩΣ ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΗ ΑΓΟΡΑ

502. Σημειώνεται ότι η EUROBANK δραστηριοποιείται στην καθέτως συνδεόμενη ευρύτερη αγορά των ασφαλιστικών εργασιών, η οποία διακρίνεται περαιτέρω στις αγορές:

- ασφάλισης ζωής
- ασφάλισης κατά ζημιάς και
- αντασφάλισης,

μέσω των θυγατρικών της Eurolife ERB ΑΕΓΑ στον κλάδο ασφάλισης ζημιών και Eurolife ERB ΑΕΑΖ στον κλάδο ασφάλισης ζωής[762]. Αντιθέτως, το Νέο ΤΤ δεν δραστηριοποιείται στην αγορά των ασφαλιστικών εργασιών, αλλά μόνο στην ασφαλιστική διαμεσολάβηση[763]. Σύμφωνα με τα αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Νέου ΤΤ ασφαλιστικά προγράμματα, η τράπεζα συνεργάζεται με τις Interamerican, Marfin

[762] Όπως η ίδια αναφέρει, το […]% του κύκλου εργασιών στην αγορά ασφαλιστικής διαμεσολάβησης για την ERB Ασφαλιστικές Υπηρεσίες ΑΕΜΑ προς τρίτους, κατά το α' εξάμηνο του 2013, προήλθε από τις […].

[763] Επισημαίνεται ότι το ΤΤ δραστηριοποιούταν στην αγορά ασφαλιστικής διαμεσολάβησης μέσω των θυγατρικών του «Post Insurance Brokerage -Μεσίτες Ασφαλίσεων Α.Ε.» και «Τ Μεσιτείας Ασφαλίσεων Ανώνυμη Εταιρία», οι οποίες όμως δεν συμπεριλαμβάνονται στα μεταβιβαζόμενα προς το Νέο ΤΤ στοιχεία. Βλ. σχετικά ενότητα Α.2.2.

(CNP), και Εθνική Ασφαλιστική (με τη τελευταία σε πρόγραμμα ασφάλισης Δανειοληπτών και Εγγυητών Στεγαστικών δανείων)[764].

503. Ωστόσο, οι αγορές αυτές δεν είναι καθέτως επηρεαζόμενες από την υπό κρίση συγκέντρωση, δεδομένου ότι:

- όπως προκύπτει από τον πίνακα του Παραρτήματος ΙΒ.1, το μερίδιο της EUROBANK σε αυτές δεν ξεπερνά το 25% και
- όπως προελέχθη, στην καθέτως συνδεόμενη αγορά της ασφαλιστικής διαμεσολάβησης, το μερίδιο της EUROBANK κατόπιν της πραγματοποίησης της υπό κρίση πράξης, δεν ξεπερνά το 25%.

504. Συνεπώς, παρέλκει η περαιτέρω διερεύνησή της καθέτως συνδεόμενης αγοράς.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, ομόφωνα εγκρίνει τη γνωστοποιηθείσα κατ' άρθρο 6 παρ. 1 - 3 του ν. 3959/2011 από 30.7.2013 (υπ' αριθ. πρωτ. 6054) συγκέντρωση που προκύπτει από την απόκτηση από την ανώνυμη τραπεζική εταιρία «EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.» του αποκλειστικού ελέγχου επί του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ Α.Τ.Ε.», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

Η απόφαση εκδόθηκε την **19η Δεκεμβρίου 2013**.

[764] Τα προγράμματα αυτά έχουν, σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Νέου ΤΤ, σχεδιαστεί από την Post Insurance. Σύμφωνα με τη […] απάντηση της γνωστοποιούσας, κατά την εξεταζόμενη περίοδο οι συνεργαζόμενες ασφαλιστικές εταιρείες είναι οι: […].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.2

Συμμετοχές EUROBANK σε επηρεαζόμενες αγορές (ποσοστό μεγαλύτερο του 10%)[765]

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 30.06.2013		ΑΝΤΙΚΕΊΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ			ΚΟΙΝΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕ
			ΑΜΕΣΗ (%)	ΕΜΜΕΣΗ		
ΕΠΩΝΥΜΊΑ ΕΤΑΙΡΕΊΑΣ	ΈΔΡΑ			(%)	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΑ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ	
ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ						
α) Αποκλειστικός Ελεγχος						
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
β) Κοινός Ελεγχος						
[…]	[…]	[…]	[…]		[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]		[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]		[…]	[…]
ΜΗ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠ[ΕΖΑ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ						
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

[765] Βλ. Παράρτημα 11 της Γνωστοποίησης της Συγκέντρωσης. Επίσης, στις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις της EUROBANK 30.6.2013 παρατίθεται η πλήρης λίστα με τις συμμετοχές της σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ.1.

Συμμετοχές (άμεσες ή έμμεσες) πιστωτικών ιδρυμάτων σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα

ΑΠΟ \ ΣΕ	EUROBANK[766]	ΝΕΟ ΤΤ
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ[767]	[…]	[…]
ALPHA - ΕΜΠΟΡΙΚΗ[768]	[…]	[…]
ΕΘΝΙΚΗ[769]	[…]	[…]
CITIBANK[770]	[…]	[…]
HSBC[771]	[…]	[…]
ATTICA BANK[772]	[…]	[…]
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ[773]	[…]	[…]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ.1.

Δείκτες Κόστους/Αποτελεσματικότητας

α) Δείκτης λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις) προς ενεργητικό

766 Η EUROBANK στην υπ'αρ. πρωτ. […] αναφέρει τις ακόλουθες συμμετοχές, με στοιχεία μετοχολογίου 3.9.2013, σε τραπεζικά ιδρύματα υπό αναστολή: […]% στο […], […]% στην […]. Επίσης, αναφέρει με στοιχεία μετοχολογίου 3.9.2013, έμμεση συμμετοχή […]% στην […], άμεση συμμετοχή 100% στο Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και άμεση συμμετοχή 100% στη ΝΕΑ PROTON. Από την άλλη πλευρά, η EUROBANK αναφέρει ότι μόνο η Εθνική συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές με δικαίωμα ψήφου) με ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 0,5%, ενώ καμία άλλη τράπεζα δεν συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο των θυγατρικών της EUROBANK με ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 0,5%.

767 Η Πειραιώς στις υπ'αρ. πρωτ. […] και […] απαντητικές επιστολή της αναφέρει συμμετοχή 100,00% στην Millenium Bank, 99,94% στην Γενική τράπεζα και 19,60% στην F.B.B.-Πρώτη Επιχειρηματική Τράπεζα (με ημερομηνία αναφοράς 30.06.2013). Επίσης, η Πειραιώς δήλωσε ότι την […] κατείχε […] μετοχές της […]. Ακόμη, στην υπ'αρ. πρωτ. […] επιστολή της αναφέρει ότι *«[οι] θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας Πειραιώς, δεν συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο άλλων Τραπεζών ή/και θυγατρικών τους, κατά τρόπο ώστε να κατέχουν είτε περισσότερο από το 50% του μετοχικού κεφαλαίου ή της εταιρικής περιουσίας αυτών, ή/και να κατέχουν την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου, ή/και να κατέχουν την εξουσία να διορίζουν ή να παύουν την πλειοψηφία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ή/και να ασκούν τη διοίκηση των επιχειρήσεων αυτών, ή/και να διαθέτουν το δικαίωμα να διαχειρίζονται τις υποθέσεις των επιχειρήσεων αυτών»*.

768 Η Alpha στην υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της αναφέρει ότι συμμετέχει (ημερομηνία αναφοράς […]) κατά […] στην εταιρία […] και στις εταιρίες […]. Τέλος, μετοχές εισηγμένων στο Χ.Α. ελληνικών τραπεζών περιλαμβάνονται στα χαρτοφυλάκια των θυγατρικών της «Alpha Finance Α.Ε.Π.Ε.Υ.» και «Alpha Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.».

769 Η Εθνική στην υπ'αρ. πρωτ. […] επιστολή της αναφέρει συμμετοχές, με στοιχεία 30.6.2013, […]. Επίσης, αναφέρει ότι στο μετοχικό της κεφάλαιο συμμετέχουν, με στοιχεία 28.8.2013, […].

770 Βλ. υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της Citibank.

771 Βλ. υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της HSBC.

772 Βλ. υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της Αττικής. Στην εν λόγω επιστολή η Αττικής αναφέρει ότι κατέχει […], ενώ […]. Από την άλλη πλευρά, στο μετοχικό κεφάλαιο της Αττικής **συμμετέχουν […]**.

773 Βλ. υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της Πανελλήνιας.

		Πειραιώς	Εθνική	Eurobank	Alpha
31/12/2010	Ενεργητικό	[…]	[…]	[…]	[…]
	Λειτ Έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Δείκτης	[…]	[…]	[…]	[…]
31/12/2011	Ενεργητικό	[…]	[…]	[…]	[…]
	Λειτ Έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Δείκτης	[…]	[…]	[…]	[…]
31/12/2012	Ενεργητικό	[…]	[…]	[…]	[…]
	Λειτ Έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Δείκτης	[…]	[…]	[…]	[…]
30/6/2013	Ενεργητικό	[…]	[…]	[…]	[…]
	Λειτ Έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Δείκτης	[…]	[…]	[…]	[…]

Σημείωση: αριθμοί σε εκ. ευρώ, στοιχεία σε ατομική βάση

β) Δείκτης λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις) προς λειτουργικά έσοδα

	2009	2010	2011	2012	1H 2013
Εθνική	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%
Eurobank	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%
Alpha	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%
Εμπορική	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	-
Πειραιώς	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%
Αγροτική	[…]%	[…]%	-	-	-
Ταχ. Ταμιευτήριο	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%
Cyprus Popular	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	-
Γενική	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	
Κύπρου	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	-
Probank	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	
Millenium	[…]%	[…]%	[…]%	[…]%	

Σημείωση: υπολογισμοί βάσει στοιχείων σε ατομική βάση

γ) Δείκτης λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις) προς το σύνολο χορηγήσεων λιανικής

		Πειραιώς	Εθνική	Eurobank	Alpha
31/12/2010	Λειτουργικά έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Σύνολο Χορηγησεων λιανικης	[…]	[…]	[…]	[…]
	Λειτουργικά έξοδα /χορηγήσεις	[…]	[…]	[…]	[…]
31/12/2011	Λειτουργικά έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Σύνολο Χορηγησεων λιανικης	[…]	[…]	[…]	[…]
	Λειτουργικά έξοδα /χορηγήσεις	[…]	[…]	[…]	[…]
31/12/2012	Λειτουργικά έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Σύνολο Χορηγησεων λιανικης	[…]	[…]	[…]	[…]
	λειτουργικο κοστος/χορηγήσεις	[…]	[…]	[…]	[…]
30/6/2013	Λειτουργικά έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Σύνολο Χορηγησεων λιανικης	[…]	[…]	[…]	[…]
	Λειτουργικά έξοδα /χορηγήσεις	[…]	[…]	[…]	[…]

Σημείωση: αριθμοί σε εκ. ευρώ σε ατομική βάση

δ) Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα προς το σύνολο καταθέσεων λιανικής

		Πειραιώς	Εθνική	Eurobank	Alpha
31/12/2010	Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Καταθέσεις λιανικης	[…]	[…]	[…]	[…]
	Τοκοι/Καταθεσεις	[…]	[…]	[…]	[…]
31/12/2011	Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Καταθέσεις λιανικης	[…]	[…]	[…]	[…]
	Τοκοι/Καταθεσεις	[…]	[…]	[…]	[…]
31/12/2012	Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
	Καταθέσεις λιανικης	[…]	[…]	[…]	[…]
	Τοκοι/Καταθεσεις	[…]	[…]	[…]	[…]
30/6/2013	Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	[…]	[…]	μ.δ.	[…]
	Καταθέσεις λιανικης	[…]	[…]	[…]	[…]

	Τοκοι/Καταθεσεις	[…]	[…]	[…]	[…]

Σημείωση: αριθμοί σε εκ. ευρώ σε ατομική βάση. Για την Eurobank χρησιμοποιήθηκε η κατηγορία «Τόκοι έξοδα», όπως εμφανίζεται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της τραπέζης.

ε) Σύνολο αμοιβών και εξόδων προσωπικού/Σύνολο λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις)

		Πειραιώς	Εθνική	Eurobank	Alpha
31/12/2010	**Κοστος μισθοδοσίας**	[…]	[…]	[…]	[…]
	Συνολο λειτουργικων εξοδων	[…]	[…]	[…]	[…]
	Μισθοδοσία/λειτουργικά έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
31/12/2011	**Κοστος μισθοδοσίας**	[…]	[…]	[…]	[…]
	Συνολο λειτουργικων εξοδων	[…]	[…]	[…]	[…]
	Μισθοδοσία/λειτουργικά έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
31/12/2012	**Κόστος Μισθοδοσίας**	[…]	[…]	[…]	[…]
	Συνολο λειτουργικων εξοδων	[…]	[…]	[…]	[…]
	Μισθοδοσία/λειτουργικά έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]
30/6/2013	**Κόστος Μισθοδοσίας**	[…]	[…]	μ.δ.	[…]
	Συνολο λειτουργικων εξοδων	[…]	[…]	[…]	[…]
	Μισθοδοσία/λειτουργικά έξοδα	[…]	[…]	[…]	[…]

Σημείωση: αριθμοί σε εκ. ευρώ σε ατομική βάση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ.2

Υποκαταστήματα και ATMs

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ (ΠΛΗΘΟΣ) 30.06.2013													
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA & ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	EUROBANK	TT	PROBANK	ATTICA	CITIBANK	ΝΕΑ PROTON	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ	HSBC	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (ΜΕΤΑ)
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΕΥΒΟΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΦΩΚΙΔΟΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΧΑΪΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΗΛΕΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΕΦΑΛ/ΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΕΥΚΑΔΟΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΡΤΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΑΡΙΣΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ (ΠΛΗΘΟΣ) 30.06.2013

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA & ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	EUROBANK	TT	PROBANK	ATTICA	CITIBANK	ΝΕΑ PROTON	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ	HSBC	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (ΜΕΤΑ)
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΔΡΑΜΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΗΜΑΘΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΘΕΣΣ/ΝΙΚΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΑΒΑΛΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΙΛΚΙΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΟΖΑΝΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΠΕΛΛΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΠΙΕΡΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΣΕΡΡΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΕΒΡΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΞΑΝΘΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΡΟΔΟΠΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΔΩΔ/ΣΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΕΣΒΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΣΑΜΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΧΙΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΧΑΝΙΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΣΥΝΟΛΟ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ (%) 30.06.2013

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA & ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	EUROBANK	TT	PROBANK	ATTICA	CITIBANK	ΝΕΑ PROTON	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ	HSBC	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (ΜΕΤΑ)
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	100,0%	[15-25]%
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[25-35]%
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	100,0%	[15-25]%
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	100,0%	[15-25]%
ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΕΥΒΟΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΦΩΚΙΔΟΣ	[35-45]%	[15-25]%	[25-35]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	[45-55]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΑΧΑΪΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΗΛΕΙΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	[25-35]%	[25-35]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[3-5]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΚΕΦΑΛ/ΝΙΑΣ	[25-35]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΛΕΥΚΑΔΟΣ	[35-45]%	[25-35]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΑΡΤΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[5-15]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[3-5]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	[45-55]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΛΑΡΙΣΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ (%) 30.06.2013

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA & ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	EUROBANK	TT	PROBANK	ATTICA	CITIBANK	ΝΕΑ PROTON	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ	HSBC	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (ΜΕΤΑ)
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΔΡΑΜΑΣ	[45-55]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΗΜΑΘΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΘΕΣΣ/ΝΙΚΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΚΑΒΑΛΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΙΛΚΙΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΚΟΖΑΝΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΠΕΛΛΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΠΙΕΡΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΣΕΡΡΩΝ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΕΒΡΟΥ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΞΑΝΘΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[3-5]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΡΟΔΟΠΗΣ	[45-55]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΔΩΔ/ΣΟΥ	[25-35]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	[25-35]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΛΕΣΒΟΥ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΣΑΜΟΥ	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΧΙΟΥ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	[45-55]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΧΑΝΙΩΝ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΣΥΝΟΛΟ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%

ATMS (ΠΛΗΘΟΣ) 30.06.2013

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA & ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	EUROBANK	TT	PROBANK	ATTICA	CITIBANK	ΝΕΑ PROTON	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ	HSBC	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (ΜΕΤΑ)
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		[…]	[…]
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΕΥΒΟΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΦΩΚΙΔΟΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΧΑΪΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΗΛΕΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΕΦΑΛ/ΝΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΕΥΚΑΔΟΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΑΡΤΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΑΡΙΣΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΔΡΑΜΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

ATMS (ΠΛΗΘΟΣ) 30.06.2013													
ΠΕΡΙΟΧΗ	**ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ**	**ALPHA & ΕΜΠΟΡΙΚΗ**	**ΕΘΝΙΚΗ**	**EUROBANK**	**TT**	**PROBANK**	**ATTICA**	**CITIBANK**	**NEA PROTON**	**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ**	**HSBC**	**ΣΥΝΟΛΟ**	**ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (ΜΕΤΑ)**
ΗΜΑΘΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΘΕΣΣ/ΝΙΚΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΑΒΑΛΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΙΛΚΙΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΟΖΑΝΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΠΕΛΛΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΠΙΕΡΙΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΣΕΡΡΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΕΒΡΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΞΑΝΘΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΡΟΔΟΠΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΔΩΔ/ΣΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΕΣΒΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΣΑΜΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΧΙΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΧΑΝΙΩΝ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΣΥΝΟΛΟ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

ATMS (%) 30.06.2013													
ΠΕΡΙΟΧΗ	**ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ**	**ALPHA & ΕΜΠΟΡΙΚΗ**	**ΕΘΝΙΚΗ**	**EUROBANK**	**TT**	**PROBANK**	**ATTICA**	**CITIBANK**	**ΝΕΑ PROTON**	**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ**	**HSBC**	**ΣΥΝΟΛΟ**	**ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (META)**
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[1-3]%	100,0%	[15-25]%
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	100,0%	[15-25]%
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	100,0%	[5-15]%
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	100,0%	[15-25]%
ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[25-35]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	[25-35]%	[15-25]%	[25-35]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΕΥΒΟΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[25-35]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	[25-35]%	[15-25]%	[25-35]%	[5-15]%	[15-25]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[35-45]%
ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	[45-55]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΦΩΚΙΔΟΣ	[35-45]%	[15-25]%	[25-35]%	[3-5]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	[35-45]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΑΧΑΪΑΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΗΛΕΙΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[3-5]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	[25-35]%	[25-35]%	[5-15]%	[15-25]%	[3-5]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	[25-35]%	[25-35]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΕΦΑΛ/ΝΙΑΣ	[35-45]%	[25-35]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΛΕΥΚΑΔΟΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΑΡΤΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[3-5]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[3-5]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[25-35]%	[3-5]%	[3-5]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	[45-55]%	[5-15]%	[25-35]%	[1-3]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΛΑΡΙΣΑΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%

ATMS (%) 30.06.2013													
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA & ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	EUROBANK	TT	PROBANK	ATTICA	CITIBANK	ΝΕΑ PROTON	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ	HSBC	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (META)
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	[35-45]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[15-25]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΔΡΑΜΑΣ	[35-45]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΗΜΑΘΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΘΕΣΣ/ΝΙΚΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΚΑΒΑΛΑΣ	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	[45-55]%	[5-15]%	[15-25]%	[3-5]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΙΛΚΙΣ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΟΖΑΝΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[25-35]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΠΕΛΛΑΣ	[45-55]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΠΙΕΡΙΑΣ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΣΕΡΡΩΝ	[45-55]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	[45-55]%	[5-15]%	[15-25]%	[3-5]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[25-35]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΕΒΡΟΥ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΞΑΝΘΗΣ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%
ΡΟΔΟΠΗΣ	[45-55]%	[5-15]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΔΩΔ/ΣΟΥ	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΛΕΣΒΟΥ	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΣΑΜΟΥ	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΧΙΟΥ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[1-3]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	[45-55]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	[45-55]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	[45-55]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[1-3]%	[5-15]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΧΑΝΙΩΝ	[35-45]%	[15-25]%	[5-15]%	[5-15]%	[3-5]%	[3-5]%	[1-3]%	[0-1]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[5-15]%
ΣΥΝΟΛΟ	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[5-15]%	[3-5]%	[1-3]%	[1-3]%	[1-3]%	[0-1]%	[0-1]%	[0-1]%	100,0%	[15-25]%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ.3.

Καταθέσεις λιανικής τραπεζικής

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ/ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ ΛΙΑΝΙΚΗΣ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*				
MILLENNIUM	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*		
CYPRUS POPULAR BANK	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[3-5]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος ΑΛΦΑ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[15-25]%*	*[…]*	*[15-25]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
Όμιλος EUROBANK					**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**
EUROBANK - ERGASIAS	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***	***[…]***	***[15-25]%***
NEA PROTON	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***	***[…]***	***[0-1]%***
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					*[…]*	[15-25]%	*[…]*	*[5-15]%*
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[15-25]%*		
FBB	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	*[…]*	**[0-1]%**	*[…]*	**[1-3]%**	*[…]*	**[1-3]%**	*[…]*	**[1-3]%**
CITIBANK	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%
PROBANK	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%
HSBC	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ATTICA BANK	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
Υπόλοιπες Τράπεζες	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%
Σύνολο Αγοράς[774]	**9.810,00**		**7.998,00**		**6.724,00**		**6.635,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	*[…]*	**[15-25]%**	*[…]*	**[15-25]%**	*[…]*	**[15-25]%**	*[…]*	**[15-25]%**

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (Α΄Εξάμηνο 2013)**	
Προ της συγκέντρωσης	[2200-2400]	Προ της συγκέντρωσης	[2200-2400]
Μετά τη συγκέντρωση	[2200-2400]	Μετά τη συγκέντρωση	[2200-2400]
Μεταβολή (Δ)	[100-150]	**Μεταβολή (Δ)**	[50-100]

[774] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΛΙΑΝΙΚΗΣ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[25-35]%*	*[…]*	*[25-35]%*	*[…]*	*[25-35]%*		
FBB	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*		
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ .	[…]	[5-15]%	[…]	[3-5]%				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[25-35]%		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%				
MILLENNIUM	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%		
CYPRUS POPULAR BANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%		
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*				
Όμιλος EUROBANK					**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**
EUROBANK - ERGASIAS	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*
NEA PROTON	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**
CITIBANK	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
HSBC	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ATTICA BANK	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
PROBANK	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*	*[…]*	*[0-1]%*
Υπόλοιπες Τράπεζες	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%	*[…]*	[1-3]%
Σύνολο Αγοράς[775]	**66.706,00**		**53.439,00**		**44.844,00**		**43.533,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**	**[…]**	**[15-25]%**

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΛΙΑΝΙΚΗΣ - ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (2012)		**ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (Α΄Εξάμηνο)**	
Προ της συγκέντρωσης	[2400-2600]	Προ της συγκέντρωσης	[2300-2500]
Μετά τη συγκέντρωση	[2400-2600]	Μετά τη συγκέντρωση	[2300-2500]
Μεταβολή (Δ)	[100-150]	**Μεταβολή (Δ)**	[100-150]

775 Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ	2010		2011		2012		α΄εξάμηνο 2013	
	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ					[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ .	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%		
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ .	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%				
MILLENNIUM	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%		
CYPRUS POPULAR BANK	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%	[…]	[3-5]%		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%		
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ					[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%				
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[3-5]%	[…]	[5-15]%				
Όμιλος EUROBANK					[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
EUROBANK - ERGASIAS	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
NEA PROTON	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Όμιλος ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ		[15-25]%		[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%		
FBB	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%		
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
PROBANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
ATTICA BANK	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%	[…]	[1-3]%
CITIBANK	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%	[…]	[0-1]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
Σύνολο Αγοράς[776]	**96.994,40**		**83.933,05**		**83.495,00**		**86.423,00**	
Όμιλος EUROBANK (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ - ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (2012)		ΔΕΙΚΤΗΣ ΗΗΙ (Α΄Εξάμηνο 2013)	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]
Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]	Μετά τη συγκέντρωση	[2000-2200]
Μεταβολή (Δ)	[150-200]	**Μεταβολή (Δ)**	[150-200]

776 Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών επαναγοράς λιανικής συνολικού ύψους 5 εκ € για το 2010, 4 εκ € για το 2011, 19 εκ € για το 2012 και 34 εκ € για το α΄εξάμηνο του 2013.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΑ.1

Σχετική αγορά ομολόγων

ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ (σε ευρώ) ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ	2010		2011		2012		α' εξάμηνο 2013	
	Αξ. συν/γών	Μ. Αγ.	Αξ. συν/γών	Μ. Αγ.	Αξ. συν/γών	Μ. Αγ.	Αξ. συν/γών	Μ. Αγ.
THE CYPRUS INVESTMENT & SEC. CORP. LTD (CISCO)	4.757.251,39	15,21%	8.377.710,96	27,09%	6.454.298,80	41,58%	97.278,77	10,28%
ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕΠΕΥ	10.109.725,56	32,31%	7.993.074,47	25,84%	2.821.716,83	18,18%	242.407,12	25,62%
MARFIN - CLR (FINANCIAL SERVICES LTD)/ LAIKI FINANCIAL SERVICES	1.862.762,64	5,95%	4.322.966,36	13,98%	1.546.572,38	9,96%	177.176,38	18,72%
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	127.051,23	0,41%	283.894,05	0,92%	957.001,61	6,16%	447,88	0,05%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	*127.051,23*	*0,41%*	*283.894,05*	*0,92%*	*19.801,61*	*0,13%*	*447,88*	*0,05%*
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε (πρώην ΑΤΕ BANK Α.Ε.) / ΑΤΕ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕΠΕΥ / ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*0,00*	*0,00%*	*0,00*	*0,00%*	*937.200,00*	*6,04%*	*0,00*	*0,00%*
MEGA EQUITY SEC. & FINANCIAL SERVICES LTD	2.151.756,37	6,88%	2.555.818,50	8,26%	752.511,96	4,85%	136.124,56	14,39%
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK	**4.274.463,66**	**13,66%**	**771.358,50**	**2,49%**	**719.673,00**	**4,64%**	**76.349,23**	**8,07%**
EUROBANK EQUITIES ΑΕΠΕΥ	*3.871.880,04*	*12,38%*	*530.231,59*	*1,71%*	*718.660,50*	*4,63%*	*76.349,23*	*8,07%*
PROTON / ΝΕΑ PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ	*402.583,62*	*1,29%*	*241.126,91*	*0,78%*	*1.012,50*	*0,01%*	*0,00*	*0,00%*
PROCHOICE ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΛΤΔ	8.935,64	0,03%	649.143,23	2,10%	413.907,47	2,67%	73.860,77	7,81%
ΟΜΙΛΟΣ ALPHA	1.263.863,80	4,04%	1.254.503,30	4,06%	310.554,12	2,00%	4.291,64	0,45%
ALPHA FINANCE ΑΕΠΕΥ	*1.258.903,80*	*4,02%*	*1.069.449,05*	*3,46%*	*279.208,55*	*1,80%*	*2.400,24*	*0,25%*
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	*4.960,00*	*0,02%*	*185.054,25*	*0,60%*	*31.345,57*	*0,20%*	*1.891,40*	*0,20%*
ARGUS STOCKBROKERS LTD	1.403.962,25	4,49%	856.926,76	2,77%	303.566,69	1,96%	0,00	0,00%
ATLANTIC SECURITIES LIMITED	874.956,19	2,80%	719.047,61	2,32%	292.329,69	1,88%	62.601,13	6,62%
ΠΗΓΑΣΟΣ Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.	132.698,36	0,42%	675,00	0,00%	184.867,66	1,19%	0,00	0,00%
SOLIDUS SECURITIES ΑΧΕΠΕΥ	12.009,01	0,04%	116.898,84	0,38%	183.133,57	1,18%	33.945,00	3,59%
SHARELINK SEC. & FINANCIAL SERVICES LTD	1.220.722,79	3,90%	1.282.825,62	4,15%	174.164,40	1,12%	0,00	0,00%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ) ΛΤΔ	975.450,90	3,12%	364.647,62	1,18%	118.198,47	0,76%	4.761,00	0,50%
ΒΕΤΑ ΧΡΗΜ/ΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	110.035,22	0,35%	572.170,77	1,85%	97.338,62	0,63%	11.852,16	1,25%
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	1.016.266,60	3,25%	179.707,09	0,58%	57.207,60	0,37%	342,67	0,04%
ΚΥΚΛΟΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	0,00	0,00%	0,00	0,00%	40.390,67	0,26%	0,00	0,00%
ΕΘΝΙΚΗ Π&Κ ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ. / ΕΘΝΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	305.459,95	0,98%	189.683,10	0,61%	40.217,33	0,26%	18.940,37	2,00%
NUNTIUS ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΜ/ΚΗ Α.Ε	30.943,00	0,10%	0,00	0,00%	19.540,00	0,13%	0,00	0,00%
HSBC/ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ./ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	174.366,92	0,56%	0,00	0,00%	14.751,75	0,10%	0,00	0,00%
EUROXX Χ.Α.Ε.Π.Ε.Υ.	114.060,72	0,36%	6.870,82	0,02%	8.283,00	0,05%	0,00	0,00%
ORANGE PARTNERS Α.Ε.Π.Ε.Υ.	47.740,74	0,15%	0,00	0,00%	4.745,00	0,03%	0,00	0,00%
CFS ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	1.440,15	0,00%	6.633,00	0,02%	3.336,00	0,02%	0,00	0,00%
ΚΑΡΑΜΑΝΩΦ Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ. Α.Ε.	0,00	0,00%	23.474,37	0,08%	2.455,98	0,02%	0,00	0,00%
Ν. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ Α.Χ.Ε.	0,00	0,00%	1.575,49	0,01%	1.731,00	0,01%	0,00	0,00%
GUARDIAN TRUST Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1.282,88	0,01%	0,00	0,00%
ΗΛΙΑΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΑΚΗΣ ΑΧΕΠΕΥ	0,00	0,00%	0,00	0,00%	424,76	0,00%	0,00	0,00%
EUROTRUST ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	2.701,00	0,29%
ΜΙΔΑΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε	74.711,08	0,24%	980,00	0,00%	0,00	0,00%	2.000,00	0,21%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε.	16.930,21	0,05%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1.179,80	0,12%
EUROCORP ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.	0,00	0,00%	122.773,44	0,40%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
ΑΣΠΙΣ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. / T-BANK/ TT HELENIC POST BANK/NEW TT HELENIC POST BANK	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**
Λοιπές Εταιρίες	219.443,92	0,70%	276.149,40	0,89%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ	**31.287.008,30**	100,00%	**30.929.508,30**	100,00%	**15.524.201,24**	100,00%	**946.259,48**	100,00%

ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**4.274.463,66**	**13,66%**	**771.358,50**	**2,49%**	**719.673,00**	**4,64%**	**76.349,23**	**8,07%**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΑ.2

Σχετική Αγορά παραγώγων

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ				
ΕΤΑΙΡΙΑ	**2011**		**2012**	
	Αρ. Συμβολαίων	**Μερ. Αγ.**	**Αρ. Συμβολαίων**	**Μερ. Αγ.**
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. - INVESTMENT BANK OF GREECE S.A.	4.186.562,00	21,86%	5.576.512,00	18,79%
ΕΘΝΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ. - NATIONAL SECURITIES /ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	3.210.139,00	16,76%	4.886.389,00	16,47%
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**2.452.739,00**	**12,80%**	**4.095.752,00**	**13,80%**
EUROBANK EFG ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕΠΕΥ	*2.182.375,00*	*11,39%*	*3.989.534,00*	*13,44%*
ΝΕΑ PROTON	*270.364,00*	*1,41%*	*106.218,00*	*0,36%*
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΓΡΟΤΙΚΗ-ΓΕΝΙΚΗ)	3.028.814,00	15,81%	2.530.914,00	8,53%
EUROXX Χ.Α.Ε.Π.Ε.Υ. - EUROXX SECURITIES S.A.	1.078.275,00	5,63%	2.218.351,00	7,48%
SOLIDUS SECURITIES ΑΧΕΠΕΥ - SOLIDUS SECURITIES S.A	959.142,00	5,01%	2.017.939,00	6,80%
ΒΕΤΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - BETA SECURITIES S.A.	565.787,00	2,95%	1.612.368,00	5,43%
ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΑ (ΑΛΦΑ FINANCE ΑΕΠΕΥ - ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.)	864.951,00	4,52%	1.541.775,00	5,20%
ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΧΕΠΕΥ - DYNAMIC SECURITIES	382.686,00	2,00%	776.295,00	2,62%
HSBC ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ./ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕΠΕΥ	373.916,00	1,95%	724.428,00	2,44%
ΠΗΓΑΣΟΣ Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ. - PEGASUS BROKERAGE FIRM S.A	178.867,00	0,93%	647.450,00	2,18%
EUROCORP ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε. - EUROCORP SECURITIES S.A.	67.729,00	0,35%	512.743,00	1,73%
MEGA EQUITY SEC. & FINANCIAL SERVICES LTD	84.090,00	0,44%	457.218,00	1,54%
ΚΥΚΛΟΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ. - CYCLOS SECURITIES S.A.	111.981,00	0,58%	375.169,00	1,26%
ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΧΡΗΜ/ΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	67.157,00	0,35%	307.242,00	1,04%
CAPITAL Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ. - CAPITAL SECURITIES S.A.	157.020,00	0,82%	247.898,00	0,84%
ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕΠΕΥ - KYPROU SECURITIES S.A.	71.007,00	0,37%	153.100,00	0,52%
ΔΡΑΞ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ. - DRAX I.S.S.A.	16.409,00	0,09%	129.245,00	0,44%
PRELIUM Α.Ε.Π.Ε.Υ. - PRELIUM SECURITIES & INVESTMENT SERVICES S.A.	105.070,00	0,55%	81.558,00	0,27%
ΝΈΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	**16.516,00**	**0,09%**	**41.417,00**	**0,14%**
ΛΟΙΠΕΣ	1.176.073,00	6,14%	739.761,00	2,49%
ΣΥΝΟΛΟ	19.154.930,00	100,00%	29.673.524,00	100,00%
ΟΜΙΛΟΣ EUROBANK (μετά)	**2.469.255,00**	**12,89%**	**4.137.169,00**	**13,94%**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΒ.1

Μερίδια Eurobank στην αγορά ασφαλιστικής παραγωγής (ασφάλιστρα από πρωτασφαλίσεις και αναλήψεις)

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ERB Ασφαλιστική ΑΕΓΑ & ΑΕΑΖ								
Κλάδος Ασφάλισης	**2010**		**2011**		**2012**		**α΄εξάμηνο 2013**	
Ασφάλιση Ζωής	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*
Σύνολο Αγοράς	**[…]**		**[…]**		**[…]**		**[…]**	
Ασφάλιση Κατά Ζημιάς	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[1-3]%*	*[…]*	*[3-5]%*
Σύνολο Αγοράς	**[…]**		**[…]**		**[…]**		**[…]**	
Αντασφάλιση	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*[5-15]%*	*[…]*	*Μ.Δ*
Σύνολο Αγοράς	**[…]**		**[…]**		**[…]**		**Μ.Δ.**	
ΣΥΝΟΛΟ EUROBANK	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**	**[…]**	**[5-15]%**
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ [777]	**5.424.205.279,56**		**5.081.752.854,34**		**4.396.492.500,02**		**1.976.622.180,45** [778]	

[777] Βλ. Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδας (www.eaee.gr), «Ασφάλιστρα και Αποζημιώσεις 2010», «Ασφάλιστρα και Αποζημιώσεις 2011», «41η Οικονομική Μελέτη - Παραγωγή Ασφαλίστρων 2012», «44η Οικονομική Μελέτη - «Ετήσια Παραγωγή Ασφαλίστρων 2012» και «47η Οικονομική Μελέτη - Παραγωγή Ασφαλίστρων εξαμήνου 2013».

[778] Δεν περιλαμβάνεται η παραγωγή ασφαλίστρων από αναλήψεις (αντασφάλιση).

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΤΣΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004